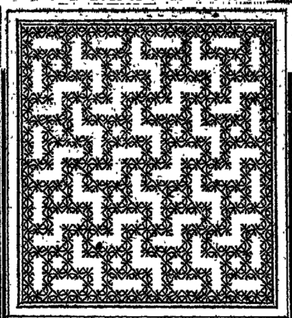

1987

الجزء الثالث من كتاب التفسير
الجمالى على التنزيل الجلالى

طبع مقابلا على نسخة المؤلف
بمطبعة بولاق بمصر المحروسه

سورة الكهف مكية وهي مائة وعشر آيات

كهف سورهسی مكهده نازل اولمش واشبو سوره يوز اون آيتدر

بسم الله الرحمن الرحيم

اسركيجی بغشلايجی اولان اللهك آديله اوقورم

(الحمد لله الذی انزل علی عبده الكتاب ولم يجعل له عوجا) ت اوكمكهيسی اول الله
ايچوندركه ايندردی كندی قولی اوزرينه قرآنی وقيلمدی قرآنده هيچ براكريلك (قيما لينذر
بأسا شديدا من لدنه ويبشر المؤمنين الذين يعملون الصالحات ان لهم اجرا حسنا (لا)
ماكثين فيه ابدا) ت ودخی طوغری قيلدی آنی تاقورقيده كافرلری كندی يانندن صادر اولان
شدتلو عقوبتله وتاسوينديره اول مسلمانلری كه كوزل ايشلری ايشلرلر وآنلر ايچوندر كوزل
مزد ومكافات آنلر آنده دائم اولدقلری حالده (وينذر الذين قالوا اتخذ الله ولدا (ق) ما لهم به من
علم ولا لآبائهم كبرت كلمة تخرج من افواههم ان يقولون الا كذبا) ت وتا ينه قورقيده
اول كمسنهلری كه ديديلر الله ولد اخذ ايلدی آنلر ايچون وبابالری ايچون شو سوزه بر علم يوق اشبو
سوزكه چيقر آنلرك اغزلرندن انجق كفر عظيم وقتی يلان سويلرلر (فلعلك باخع نفسك

(تنبيه)
بعض محلده ترجمه سنده ايضاح نام بولنه مديغندن مترجم حضرتلری ايضاح وتفهيم ايتمك ايچون بعض عبارهزياده ايلمش اولمغله اشبو زياده اولان عبارهلر ايكی دائرهارهسنه وضع قلنمشدر

على

عَلَىٰ آثَارِهِمْ إِنْ لَمْ يُؤْمِنُوا بِهَٰذَا الْحَدِيثِ أَسَفًا) ت پس مکر سن کافرلرنڭ یوز چورمسندن نفسنکی هلاك ایدیپسن انلرا کر ایمان کتورمسه لر اشبو سوزه عمل انمنك یوزیندن (إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لَهَا لِنَبْلُوَهُمْ أَيُّهُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا) ت تحقیق بزلر یر اوزرنده اولان شیلری یرنڭ زینتی قلدق تا امتحان ایده لم آنلری که آنلرنڭ قنقیسی کوزل درعملده ف یعنی یر یوزنده اولان شیلرنڭ زینتسه و بهجتنه الدانوب آکا مائل اولورلری و یاخود آنی براقوب آخرتی طوترلری (وَإِنَّا لَجَاعِلُونَ مَا عَلَيْهَا صَعِيدًا جُرُزًا) ت تحقیق برلڭ یوزنده اولان هر برشیلری یره برابر تراب قیلرز و دوزاولان اوتسز میدانه دوندررز ف یعنی اوتی و آغجی قوباراتش دوز و هموار یر اولورلر (أَمْ حَسِبْتَ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ كَانُوا مِنْ آيَاتِنَا عَجَبًا) ت آیا ظن ایدرمیسنکه مغاره صاحبلری و مکتوب صاحبلری (یعنی برمکتوب بکه آنلرنڭ آدلری آنده یازیلوب غارنڭ قاپوسنده قونلش ایدی بزم نشانمز بجمله سندن برعجیب نشانه اوله (إِذْ أَوَى الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا) ت وقتا که برنیجه یکتلر غارجانبنه کیروب انی محل طوتدیلر پس دیدیلر ای بزم ربمز بزه کندو یانکدن اسرکمك و یر بزه چون کندو ایشمزده یول یولنی حاضرله (فَضَرَبْنَا عَلَىٰ آذَانِهِمْ فِي الْكَهْفِ سِنِينَ عَدَدًا) ع ت پس پرده براقدق آنلرنڭ قولاقلری اوزرینه مغاره ده (یعنی اویوتدردق آنلری) قاچ یللر (ثُمَّ بَعَثْنَاهُمْ لِنَعْلَمَ أَيُّ الْحِزْبَيْنِ أَحْصَىٰ لِمَا لَبِثُوا أَمَدًا) ت صکره قالدردق و اویاندردق آنلری تا بیله لم که ایکی کروهدن قنقیسی انلرنڭ کهفده اکلندکلری مدتی حفظ ایدوبدر ف ای الحزبین یعنی اشبو ایکی فرقه یا تواریخ یازیجیلردندر که (اصحاب کهفنڭ مغارده اکلندکلری مدتی) بعضلری برقاچ یل یازرلر و بعضلری زیاده یا نقصان یازرلر و یاخود مغاره صاحبلری اویقودن طوردقده بعضی سویلدیکه برکون اویوشمز اشبو غارده و بعضی اکسك دیدیلر (نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَأَهُمْ بِالْحَقِّ ۚ إِنَّهُمْ فِتْيَةٌ آمَنُوا بِرَبِّهِمْ وَزِدْنَاهُمْ هُدًى) ف ت بزلر بیان و حکایت ایدرز سنڭ اوزرینه آنلرنڭ خبرلرینی طوغرو اوله تحقیق آنلر برقاچ یکتلر ایدی که ایمان کتوردیلر کندو ربلرینه هدایت و بصیرت زیاده قلدق آنلره ف یعنی ایمان سببیله انلری اولیا و درجه لرن زیاده قیلدق (وَرَبَطْنَا عَلَىٰ

قُلُوبِهِمْ اِذْ قَامُوا فَقَالُوا رَبُّنَا رَبُّ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ لَنْ نَدْعُوَا مِنْ دُونِهِ اِلٰهًا لَقَدْ قُلْنَا اِذًا
شَطَطًا) ت وبغلادق آنلرك قلبلرى اوزرينه (يعنى آنلرك قلبنى محكم قيلدق)
اول وقتده كه طوروديلر (يعنى دقيانوسك اوكنده) پس ديديلر بزم ربمز كوكلرك و يرك
ربيدر البته عبادت ايتمزالله دن غيرى بر بشقه معبوده اگر ايدر ايسه ك اول وقتده
يلان ديمش اولورز ف بر شهرده بر ظالم پادشاه واريدى هر كسنه كه آنك بتلرينه عبادت ايتمز
ايدى آنى عذاب ايله اولدير ايدى وياخود بتلره زور ايله عبادت ايتدير ايدى اشبو مغاره
صاحبلرى بر نيجه يكتلر انك خدمتكارلرينك اوغوللرى ايدى انلرك بريسى اتمكجى اوغلى ايدى
و بريسى آشپزيعنى آشجى اوغلى ايدى پس بركسه غماجيلقله كيدوب آنلرى پادشاهه خبر و يردى
پادشاه آنلرى كتوردوب آنلردن سؤال ايتدى اشبو وقتده الله سبحانه آنلرك قلبلرينى بغلدى
يعنى انلره ثبات ويردى آنلر ايسه طوغريلقله كندو سوزلرينى بيان ايتديلر پادشاه ايسه
بر جانبه عزيمت ايتمكه بناء اشبو مقدمه يى تاخير ه قودى كه سفردن مراجعتده آنلرى يا بتلره
عبادت ايتديررم ياخود عذاب ايله اولديررم پادشاه كيتدى و آنلر اول شهردن كزلوجه قاچديلر
(هٰؤُلَاءِ قَوْمُنَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً لَوْلَا يَأْتُونَ عَلَيْهِمْ بِسُلْطَانٍ بَيِّنٍ فَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى
عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا) ط ت اشبو بزم قومز الله دن غيرى معبودلر اتخاذ ايتديلر (اشبو معبود
لرك) شيوقى اوزرينه بر دليل ظاهر نيچون كتورمزلر پس كيمدر زياده ظالم اول كسنه دنكه
الله تعالى يه يلان بغلدى و شرك ايله افترا ايتدى (وَاِذِ اعْتَزَلْتُمُوهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ اِلَّا اللّٰهَ فَأْوُوا اِلَى
الْكَهْفِ يَنْشُرْ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيُهَيِّئْ لَكُمْ مِنْ اَمْرِكُمْ مِرْفَقًا) ه ت وبقانكه
ايرلديكز اى ارقداشلر (شو كافرلردن) واول شيلردنكه آنلر الله دن غيرى عبادت ايدرلر پس
التجا ايدك مغاره جانبنه تا كه كش قيله سزك ايچون ربكز كندو اسركسندن و حاضر ليه سزك
ايشكزده منفعت بوله جق شيء ف انلر افسوس شهرندن طشره چيقوب قريبنده بنجلوس
ديدكلرى طاغده بر غار واريدى اشبو يكتلر برى بريله مشورت ايدوب اول مغاره يه كيروب آنده
اوطورديلر انلره اويقو غالب اولدى اويوديلر بركسنه آنلردن خبردار اولميوب اول وقتدن
اشبو زمانه دكين اويورلر فقط شو زمانك اراسنده بردفعه الله سبحانه آنلرى اويارد ى اشبو
سيدن خبرلرى و حاللرى بيلنوب بر قاچ كسنه لر ايله صحبت ايدوب ينه اويومشلر (وَتَرَى
الشَّمْسَ اِذَا طَلَعَتْ تَزَاوَرُ عَنْ كَهْفِهِمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَاِذَا غَرَبَتْ تَقْرِضُهُمْ ذَاتَ الشِّمَالِ وَهُمْ فِى فَجْوَةٍ
مِنْهُ ذٰلِكَ مِنْ آيَاتِ اللّٰهِ ط مَنْ يَهْدِ اللّٰهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ (ج) وَمَنْ يُضْلِلْ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا

مرشداً) ت وكورورسن اي كوريجي كونش طوغديغي وقتده انلرڭ مغاره لرينك صاغ
جانبنه ميل ايدر و باتديغي وقتده صول جانبنه ميل ايدر و انلر اول غارڭ كنكش يرنده
يرده لر در اشبو ذكر اولنان حالري الله تعالينك قدرتنه دلالت ايدن شيلردندر بركشيكه
آنكا الله يول كوستره اول كسه فلاح بولمش اولور و اول كسنه كه آزغين قيله انكچون هيچ بريول
كوسترجي ايش بسه بيجي مرشد بولمزسڭ * ف شاه ولي الله رحمه الله ديرضعيف
اولان خاطره شويله كلور كه غارڭ قبله جانبنده اولان ديواري شوقدر يوكسكدركه آنك اصلي
اولان كولكسي بيلنتمامنده آنلرڭ اوتورديغي مكاني بتون بتونه اورتر و كونش طوغان
جانبنده اولان ديواري ايله كونش باتان جانبنده اولان ديواري قبله جانبنده اولان ديواره
يا پشق و برلري بك يوكسكدر و مرتبه مرتبه شمال جانبنه متصل اولان يرلري آچقدر
و اشبو جماعتڭ باشلري شمال جانبنه و اياقلري جنوب جانبنه اولرق اويومشلردر پس
اولوقتكه كونش طوغر ايشغي غرب ديوارينه وغارڭ صحننڭ بعضسنه دوشر هر نقدر
كونشڭ ارتفاعي زياده اولسه ده ديوارشرقڭ ارتفاعي ضوئڭ آنلره وصولندن مانع اولور
و ضوء يمين جانبندن آنلرڭ باشلري جانبنه كه شمال طرفيدر منتقل اولور و استوا وقتنده ديوار
جنوبڭ اصلي اولان سايه سندن غيري برشي قالمز وقتاكه كونش باتمغه ميل ايدر ضوء ديوار
شرقيه دوشر و آز آز ديوارڭ باشي اوزرينه مرتفع اولور و بوآنلرڭ صول جانبيدر و حق
تعالينڭ قدرتندن اول مغاره يه كونش دوشمز و يغمور ياغمز و قار ياغمز كيكش بريردر طاره جق
دكلدر (وَتَحْسَبُهُمْ أَيْقَاظًا وَهُمْ رُقُودٌ (ق) وَنُقَلِّبُهُمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَذَاتَ الشِّمَالِ (ق)
وَكَلْبُهُمْ بَاسِطٌ ذِرَاعَيْهِ بِالْوَصِيدِ لَوِ اطَّلَعْتَ عَلَيْهِمْ لَوَلَّيْتَ مِنْهُمْ فِرَارًا وَلَمُلِئْتَ مِنْهُمْ رُعْبًا) ت
و انلري كورسڭ اويانق ظن ايدرسن و آنلر ايسه اويومشلردر و دوندررز آنلري صاغ
جانبلرينه و صول جانبلرينه و انلرڭ ايتلري آچوب ايكي بيلكلريني قاپونڭ قاپاغي اوزرينه
اگر خبردار اولسه يدڭ انلر اوزرينه البته يوز چويرردڭ انلردن قاچوب يوزندن و طولردڭ
انلردن قورقيله * ف ديرلر آنلر اويومشدرلر و انلرڭ كوزلري آچقدر اشبو سببدن بركسه
بيلوركه آنلر اويانقدرلر الله تعالى اول مغاره ده قورقولق قويمش تا آدملر تماشاي
طوتمسونلرتا كهف صاحبلري ارامسز اولميه لر و انلره برايت يولداش اولدي و اشبو ايت
دخي ديري قالمش اگرچه ايت بسلمك كوتودر اما بو زمينڭ ايتلرندن ايوسي دخي بولنور
(وَكَذَٰلِكَ بَعَثْنَاهُمْ لِيَتَسَاءَلُوا بَيْنَهُمْ قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ كَمْ لَبِثْتُمْ قَالُوا لَبِثْنَا يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالُوا
رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا لَبِثْتُمْ فَابْعَثُوا أَحَدَكُمْ بِوَرِقِكُمْ هَٰذِهِ إِلَى الْمَدِينَةِ فَلْيَنْظُرْ أَيُّهَا أَزْكَىٰ طَعَامًا
فَلْيَأْتِكُمْ بِرِزْقٍ مِنْهُ وَلْيَتَلَطَّفْ وَلَا يُشْعِرَنَّ بِكُمْ أَحَدًا) ت و نيجه كه اويوتدقلريني نشانه بصه دق

ایسه او یاندلرینی دخی نشانه قیلدق بو یلجه او یاردق آنلری اوله که بری بریله سوال ایده لر کندو ارالرنده آنلردن بری دیدیکه نه قدرا کلندیکز شوره ده دیدیلر برکون یاخود برکونك بعضسی اکلنمشوز دیدیلر سزلك ربکز بیلجیدر سزلك اکلندیککزلك مقداری پس کوندرلك بریکزی کندو ارا کزدن اشبو پاره کزله شهره پس لازمدرکه باقسین اشبو شهرلك طعامندن قنقیسی کوزل ایسه آندن سزه بر رزق کتورسون لازمدرکه چابك کیده چابك کله و بیلدرمیه سزلك حالکزی برکسنه یه ف یوز ییل مدتنده طوره قلری برکون کبی آنلره معلوم اولدی اولیوا و یومش کسنه ایکیسی برابردر (اِنَّهُمْ اِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ يَرْجُمُوكُمْ اَوْ يُعِيدُوكُمْ فِى مِلَّتِهِمْ وَلَنْ تُفْلِحُوا اِذًا اَبَدًا) ت البته شو کافرلرا کر سزلك اوزر یکزه قدرت بوله لر سزی طاش ایله اولدیررلر یاخود کندو دینلرینه کیرودوندررلر واول وقت اصلا نجات بولمزسکز (وَكَذٰلِكَ اَعْثَرْنَا عَلَيْهِمْ لِيَعْلَمُوا اَنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ وَاَنَّ السَّاعَةَ لَا رَيْبَ فِيهَا (ج) اِذْ يَتَنَازَعُونَ بَيْنَهُمْ اَمْرَهُمْ فَقَالُوا ابْنُوا عَلَيْهِمْ بُنْيَانًا رَبُّهُمْ اَعْلَمُ بِهِمْ قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا عَلٰى اَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِمْ مَسْجِدًا) ع ت نته کم خبردار قیلدق آدملری آنلر اوزرینه اوله که بیله لر که اللهك وعده سی طوغریدر حق بیله لر که قیامت کونده اصلا شك یوقدر اول وقتکه نزاع ایتدیلر برقاچ کسنه لر کندو ارالرنده آنلرك مقدمه سنده پس دیدیلر بر بنا یاپك آنلرك غاری اوزرینه آنلرك ربلری آنلرك حاللرینی بیلور پس اول کسنه لرکه آنلرك شاننده مطلع اولدی دیدیلر که اوزرلرینه بر مسجد یاپه لم ف اصحاب کهفك دینی و مذهبی الله سبحانه بیلورکه توحید اوزره قایم ایدیلر و هیچ بر پیغمبرك شریعتنه تابع دکل ایدیلر مکر اول آدملر که آنلرك خبرینی بیلوب انلره معتقد اولدیلر و شول کسنه لرکه زیارت ایچون بر محل یاپدیلر اشبو کسنه لر نصاری ایدیلر و اصحاب کهف مردملره رخصت ایدوب کندولری یردخی اویودیلر ف انلردن بری بر آقچه یعنی پاره آلوب شهره واردی کوردیکه شهر کندو شهرلرینه بکزمز و هر برشیئ یاد کوردی زیرا که اشبو مدتده قاچ قارنلر کچمش شهرلك آدملری آنك پاره سنك سکه سنی کوروب متحیر اولدیلرکه اشبو سکه قنقی زمانك و قنقی پادشاهك آدی سکه سیدر پس ظن ایتدیلر که بو آدم اسکی زمانك خزینه سندن بولمش آخر شو خبری پادشاهه ایرشدردیلر پادشاه اول ادمدن آنك قصه سن صوروب دکلیوب معلوم ایتدی و اول زمانده اول شهرده ایکی مذهب اوزره آدملر وار ایدی بعضسی بعثی یعنی خلق آخرنده دیری اولوب قالقمغه قائل ایدیلر و بعضی دخی منکر ایدیلر وارالرنده نزاع وار ایدی و پادشاه ایسه اهل انصاف ایدی دیلردیکه برطرفك دلیلی اله طوتسه تا آخر طرفك مردملرینه بیلدیره الله سبحانه اشبو اصحاب کهفك خبرینی آکاه ایرشدردی کوندردی پادشاه کندوسی مغاره یه کیدوب جمله سن کوروب زیارت ایدوب و هر بریسندن

اسوالی ایشدوب کلدی اولوقت اشبو شهرڭ آدملری آخرنه ایمان کتوردیلر که اشبو ایکی کره
دیرلمکدن اقل د کلدر (سَيَقُولُونَ ثَلَاثَةٌ رَابِعُهُمْ كَلْبُهُمْ (ج) وَيَقُولُونَ خَمْسَةٌ سَادِسُهُمْ كَلْبُهُمْ رَجْمًا
بِالْغَيْبِ (ج) وَيَقُولُونَ سَبْعَةٌ وَثَامِنُهُمْ كَلْبُهُمْ (ج) قُلْ رَبِّي أَعْلَمُ بِعِدَّتِهِمْ مَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا قَلِيلٌ (قف)
فَلَا تُمَارِ فِيهِمْ إِلَّا مِرَاءً ظَاهِرًا (ص) وَلَا تَسْتَفْتِ فِيهِمْ مِنْهُمْ أَحَدًا) ت بعض کسنه دیدیلر
که مغاره صاحبلری اوچدر آنلرڭ دردنجیسی آنلرڭ کلبیدر بعض آدملر دیدیلر که بش کسنه
درلر آنلرڭ آلتنجیسی آنلرڭ ایتیدر غائبانه طاش اتقولریدر (یعنی اشبو سوزی ظن ایله
سویلدیلر حقیقتنی بیلزلر ایدی چونکه آنلر غائب ایدیلر) ودخی دیدیلر یدی کسنه درلر آنلرڭ
سکزنجیسی آنلرڭ ایتیدر دیکل بنم ربم زیاده بیلیجیدر آنلرڭ عددینی وناسدن آنلری آز کسنه
بیلور پس آنلرڭ مقدمه سنده جدال ونزاع ایتمه مکر ظاهری وسرسری اولان لاقردی ایله
وسوال ایتمه آنلرڭ حقنده کافرلردن هیچ بر کسنه یه * ف یعنی اشبو امورلرده نزاع ایتمکده
فائده یوقدر ابن عباس رضی الله تعالی عنهما بیوردیلر که آنلر یدی کسنه درلر والله سبحانه ایکی
اولکی قوللرڭ رجما بالغیب دیمکله ضعفنه اشارت قیلدی واشبو اوچنجی قوله اشارتدن
سکوت بیورمغی بر نوع ترجیحه دلالت ایدر (وَلَا تَقُولَنَّ لِشَيْءٍ إِنِّي فَاعِلٌ ذَٰلِكَ غَدًا (لا) إِلَّا أَنْ يَشَاءَ
اللَّهُ (ز) وَاذْكُرْ رَبَّكَ إِذَا نَسِيتَ وَقُلْ عَسَىٰ أَنْ يَهْدِيَنِ رَبِّي لِأَقْرَبَ مِنْ هَٰذَا رَشَدًا) ت ودیمکل هیچ
بر نسنه ایچون البته بن ایشلرین آنی یارین مکر که اللهڭ مشیتنی ذکر ایده سڭ (یعنی دیمکل که دیلرم
اشبو ایشی ایشلمکی اکر الله دیلرسه) وذکر ایت ربکی بر وقتده که اونوده سن (یعنی صکره متنبه
اوله سن) ودیکل اولورکه هدایت ایلیه بنی بنم ربم بر یوله که اکا زیاده یقین اوله طوغریلق
اعتباریله اولشیدن که کافرلر دیدیلر اصحاب کهفڭ خبرندن) * ف اصحاب کهفڭ قصه سنی
تواریخ کتابلرنده نوادرلرده مندرج قیلمشلر هر کسنه اکا خبردار اولمق ممکن دکل کافرلر
یهودلرڭ تعلیمیله امتحان وصنمه مق سبیلی اوزره پیغمبرمز علیه السلامه شو قصه دن سوال
ایتدیلر اول حضرت جواب ویردیکه یارین بیان ایدرم اشبو اعتماد اوزره که جبرائیل علیه
السلام نازل اولور آندن سؤال ایدوب جوابلرینی ویره یم اون سکز کون جبرائیل علیه السلام
کلمدیلر اول حضرت زیاده سیله غملندیلر آخر اشبو قصه یی آلوب نازل اولدی وآندن صکره اشبو
نصیحتی بیان بیوردیکه کله جك امرلره ان شاء الله تعالی دیمزسز ین وعده ویرمه اکر بر وقتده
سهو ایتسه ڭ صکره متنبه اولدقده دیکل وینه بیوردیکه امید وار اول که الله سبحانه سنڭ درجه کی
ومرتبه کی زیاده قیله چوق یعنی بوندن صکره هیچ بر وقتده الله سبحانه یی اونوتمزسین (وَلَبِثُوا فِي
كَهْفِهِمْ ثَلَاثَ مِائَةٍ سِنِينَ وَازْدَادُوا تِسْعًا) ت واکلشدیلر آنلر کندو غارلرنده اوچیوز سنه

وزیاده قیلدیلار طقوز ییل دیدی (قل الله اعلم بما لبثوا (ج) له غیب السموات والارض
ابصر به واسمع ما لهم من دونه من ولی (ج) ولا یشرك فی حكمه احدا) ت دیکل الله
بیلور اول مقدارنیکه اکلشدیلار الله ایچوندر کوکلرده غائب اولنلاری بیلمك و یرده غائب اولنلاری
بیلمك الله تعالی نه قدر کوریجیدر (یاخود نه عجب کوریجیدر) ونه قدر ایشدیجیدر
(یاخود نه عجب ایشدیجیدر) بو قدر انلار ایچون اللهدن غیری هیچ بر ایش یسه ییجی وهیچ
کمسنه یی کندو حکمنده شریك آلماز * ف یعنی چوق مدت اویویوب اویاندیلار و تاریخ اهلی
دورلو دورلو احواللری بیان ایدرلر طوغروسو درکه الله سبحانه کوستردیکی اشبو رابطه دلنده اصحاب
کهفك قصه لری تمام اولدی (واتل ما اوحی الیك من کتاب ربك لا مبدل لکلماته (ج) ولن
تجد من دونه ملتحدا) ت واوقو اول شیئی که وحی اولندی سنك جانبکه کندو ربکك کتابندن هیچ
بر تبدیل ایدیجی یوقدر آنك حکملرینی والبته بولمزسن آندن غیری هیچ بر صغنجق (واصبر نفسك
مع الذین یدعون ربهم بالغداة والعشی یریدون وجهه ولا تعد عیناك عنهم (ج) ترید زینة
الحیوة الدنیا (ج) ولا تطع من اغفلنا قلبه عن ذکرنا واتبع هواه وکان امره فرطا) ت وباغله
وتثبیت ایت نفسکی اول کمسنه لر ایله که کندو ربلرینی صباح وقتنده واخشام وقتنده
ذکر ایدوب الله تعالی نك ذاتنی دیلرلر لایقدر که تطرلك انلردن صرف اولنمه دنیادرلکینك
زینتنی دیلیه رك واطاعت ایتمه اول کمسنه یه که آنك قلبینی بزی ذکر ایتمکدن غافل ایتدك
کندو نفسنك دیلدیکنه تابع اولدی آنك ایشی حددن کچدی * ف بر کافر حضرت
علیه السلامه دیدیکه فقرالری وغربالری مجلسکدن ایراق قیل تا که بیوکلر و زنکینلر
کلوب سنکله اوطورلر مسلمانلرك غربالری ذلیللردر دیدی بیوکلر و زنکینلر
کافرلردر دیدی جوابنده بو آیت نازل اولدی (وقل الحق من ربکم (قف) فمن شاء فلیؤمن (قف)
ومن شاء فلیکفر (ج) انا اعتدنا للظالمین نارا احاط بهم سرادقها وان یستغیثوا یغاثوا بماء
کالمهل یشوی الوجوه بئس الشراب وساءت مرتفقا) ت و دیکل اشبو قرآن سزلك ربکز
طرفندن کلام حق وخبر صدقدر پس هر کمسنه دیلرایسه ایمان کتورسکی ایمان کتورر وهر
کمسنه دیلر کافر اولمغی کافر اولور ظالملر ایچون اود حاضرلادقکه آنلری آنك قالن دیواری
احاطه ایتمشدر واکر فریاد ایتسه لر آنلرك دادینه بر صو ایله ایرشیلور که اریمش باقر کبی یوزلری
پیشورر نه کوتو صودر اول صو وجهنم نه کوتو آرامکاهدر (ان الذین آمنوا وعملوا الصالحات

إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا) ت اول كسنه لركه ايمان كتورديلر وايشلديلر كوزل اولان ايشلري البته بزلر اول كسنه نك اجرين ضايع ايتمز (أُولَٰئِكَ لَهُمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَيَلْبَسُونَ ثِيَابًا خُضْرًا مِنْ سُنْدُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُتَّكِئِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ نِعْمَ الثَّوَابُ وَحَسُنَتْ مُرْتَفَقًا) ت اشبو كروه ايچوندرايدى اقامت اولنه جق باغچه لر كه آنلرك آلتندن ايرمقلر اقار وآنده آلتون بلازكلر طاقنوب زينتلنورلر ويشل ديبادن اينجه وقالن ثوابي كيرلر واول باغچه لرده سريرلر وتختلر اوزرينه اوتورورلر اشبو سريرلر وجنت كوزل آرام اولنه جق يردر ٭ ف حضرت پيغمبر صلى الله عليه وسلم بيورديكه آلتوندن بزكلر وايپك ثوابلر جنتده ارككلره ويريله جكدر اكر ارككلردن بر كمسه دنياده آلتون وايپك قماشلردن كيرسه وطاقنورسه جنتده بولمز (وَاضْرِبْ لَهُمْ مَثَلًا رَجُلَيْنِ جَعَلْنَا لِأَحَدِهِمَا جَنَّتَيْنِ مِنْ أَعْنَابٍ وَحَفَفْنَاهُمَا بِنَخْلٍ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمَا زَرْعًا) ت وبيان ايت آنلره ضرب مثل طريقيله اول ايكي كسنه نك قصه سني كه آنلرك برينه اوزم اغاجلرندن ايكي باغچه ويردك وآنلرك چورەسني خرما اغاجلريله احاطه ايتدك شو ايكي باغچه لرك آراسنده اكين بر اتدق ٭ ف كچمش زمانده بر زنكين كمسنه وفات ايتدكده ايكي اوغلي قالوب بابالرندن قالان مال متروكه يي آرالرنده برابر تقسيم ايتمشلر ايدي بريسي بر يرآلوب ايكي طرفنده ميوه اغاجلري اكوب واورته سنده اكين اكوب وبارمق دخي قازوب اول باغچه يه آقمش اكر يغمور ياغمز ايسه اول بستانه هيچ بر نقصان كلميه وبريوك خاندانك كريمه سن حباله نكاحه عقد ايدوب آندن اولادلر وجوده كلمش وخدمتكارلر وملازملر پيدا ايتمش دنيا امورنك تدبيرلي دوزوب وصاغ ايدوب راحتيله دنياده برلكني كچورردي اول برقرنداشي باباسندن ايريشن مالي الله سبحانه نك يولنده صرف ايدوب كندو قناعتيله كچورردي (كِلْتَا الْجَنَّتَيْنِ آتَتْ أُكُلَهَا وَلَمْ تَظْلِمْ مِنْهُ شَيْئًا وَفَجَّرْنَا خِلَالَهُمَا نَهَرًا وَكَانَ لَهُ ثَمَرٌ فَقَالَ لِصَاحِبِهِ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَنَا أَكْثَرُ مِنْكَ مَالًا وَأَعَزُّ نَفَرًا) ت اشبو ايكي باغچه لر يمشلريني ومحصوللريني ويروب هيچ بر ميوه بر اكسكك اولمادي وآنلرك آراسنده اقار صو ايرمغي يصدق واول كسنه ايچون اوزم وخرمادن غيري چوق ميوه لر وار ايدي كندو قرنداشنه مجادله ومحاوره ايدرك بنم سندن مال واولاد وخدمم چوقدر ديدي ٭ ف يعني مال الله سبحانه نك نعمتي ايدي مكر اوكوندكندن وكفر سوزلري سويلديكندن بلا ايرشدي (وَدَخَلَ جَنَّتَهُ وَهُوَ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ قَالَ مَا أَظُنُّ أَنْ تَبِيدَ

هذه ابداً وما اظن الساعة قائمة ولئن رددت الى ربي لاجدن خيراً منها منقلباً) ت وباغچه سنه
عجب ونظر ايله كندو نفسنه ظلم ايدرك كيردى ديديكه ظن ايتم بن كه تلف اوله اشبو
باغچه هيچ بر وقتده و نه ظن ايتم كه قيامت كونى وقوع بوله وبالفرض اكر كندو ربك
جانبنه رد اولنورسم البته اشبو باغچه دن كوزل وخيرلوسن بولورم * ف آخرتى منكر
اولنلر ظن ايدرلر كه اشبو كناهى ارتكاب ايتمكله نيجه كه دنياده ذوق وصفاده
بولنديلر آنك كبى آخرتده دخى عيش وعشرتده اوله جقلر اويله دكلدر آنلره آنده راحتلك
يوقدر (قال له صاحبه وهو يحاوره اكفرت بالذى خلقك من تراب ثم من نطفة ثم سوّاك
رجلاً) ت ارقداشى اكا ديديكه آيا سن سنى طبراقدن صكره منيدن خلق ايله تام انسان ايدن
الله تعالى يه كافرمى اولدك (لكنا هو الله ربى ولا اشرك بربى احداً) ت لكن بن اعتقاد
ايدرم كه اول الله بنم ربمدر وشريك قوشمم كندو ربمه هيچ بر كمسنه يى (ولولا اذ دخلت
جنتك قلت ما شاء الله لا قوة الا بالله ان ترن انا اقل منك مالاً وولداً) ت ونيچون كندو
باغچه كه داخل اولديغك وقتده ماشاء الله لا قوة الا بالله ديمدك (يعنى الله تعالى
ديلوب بكا ويرمش وقوت وقدرت انجق الله تعالى نكدر ديميوب بو ماللره فتنا بوالازديدك)
اكر بنى مالده واولادده سندن آز كورسك (فعسى ربى ان يؤتين خيراً من جنتك ويرسل
عليها حسباناً من السماء فتصبح صعيداً زلقاً) ت پس اولور كه بنم ربم ويره بكا سنك
باغچه كدن زياده كوزلنى واوله كه سنك بوستانك اوزرينه كوكدن بر عذاب كوندروب
(يعنى يلدرم) اياق سورچه جك اوتسز دوز طپراق اوله (او يصبح ماؤها غوراً فلن تستطيع
له طلباً) ت ياخود اوله آنك صويى يره باتوره كه انى طلب ايتمكه قدرتك اولميه * ف پيغمبرمز
عليه السلام بيورديكه اكر بر كمسنه اونده راحتلك بولدقده ماشاء الله لا قوة الا بالله ديسه
بد نظردن امين اوله (واحيط بثمره فاصبح يقلب كفيه على ما انفق فيها وهى خاوية على
عروشها ويقول يا ليتنى لم اشرك بربى احداً) ت اول كافرك بوستانك ميوه
واشجارى كوكدن آتش نزول واحاطه سيله هلاك اولمش وتقف وبنالرى دوشوب خراب
اولمش ايدى صباح وقتنده اول حالى كوردكده انلره صرف ايتديكى مالك حسرتيله ايكى
النى بربرينه اوروب تولايدى ربم تعالى يه كمسه يى شريك ايتميدم ديدى آخرده انك

باغچه سی اول مؤمن قرنداشنڭ دلندن چیقدیغی کبی اولدی شول بوجهله کیم کیجه‌ده
کوکدن بر اودا ینوب آنی یاقدی هیچ بیتی یقلوب بر تپه اولدی (وَلَمْ تَكُنْ لَهُ فِئَةٌ يَنْصُرُونَهُ
مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانَ مُنْتَصِرًا) ت واولمدی آنڭ ایچون هیچ بر کروه که یاردم ایده‌لر
آکا الله‌دن غیری وکندیسی انتقام آلمدی (هُنَالِكَ الْوَلَايَةُ لِلَّهِ الْحَقِّ هُوَ خَيْرٌ ثَوَابًا وَخَيْرٌ
عُقْبًا) ت اشبو یرده ثابت اولدیکه ایش یصه مطلق دائم الله ایچوندر اول حقدر والله
تعالی اهل طاعته جزا ایتمکه خیرلو وافضلدر وا کاطاعتڭ عاقبتی خیرلودر (وَاضْرِبْ لَهُمْ
مَثَلَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَاءٍ أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ فَأَصْبَحَ هَشِيمًا تَذْرُوهُ الرِّيَاحُ
وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُقْتَدِرًا) ت بیان ایت آنلر ایچون دنیا دیرلکینڭ مثلنی که اول بر
صو کبیدر که آنی کوکدن ایندردک پس اول صو یرده بتن اوتلره قارشدی صکره اول نباتی
روزکار کوکسندن چیقاروب هر طرفه صاورر والله تعالی هر شیئه قادردر * ف یعنی
هر وقتکه دیلر الله بردخی دیری ایدر (الْمَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ
خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ أَمَلًا) ت مال واولادلر دنیا دیرلکینڭ زینتیدر و کوزل باقی
اولان ایشلر زیاده خیرلیدر سنڭ ربڭ یاننده ثواب یوزندن و زیاده کوزلدر امید یوزندن
* ف باقیات الصالحات اولدر که علم اوکرده یا کوزل عادت جاری قیله یا قویی قازه یا مسجد
یاپه یا کاروانسرای بنا ایده ویا باغچه ویا زراعت وقف ایده ویا اولادلرینی تربیه ایده که صالح
اوله‌لر (وَيَوْمَ نُسَيِّرُ الْجِبَالَ وَتَرَى الْأَرْضَ بَارِزَةً وَحَشَرْنَاهُمْ فَلَمْ نُغَادِرْ مِنْهُمْ أَحَدًا) ت
واول کونکه یوریدرز طاغلری و یری خالی وظاهر کوررسڭ و جمع ایدرز انسانلری پس
براقمزز آنلردن هیچ برکسنه‌یی (وَعُرِضُوا عَلَى رَبِّكَ صَفًّا لَقَدْ جِئْتُمُونَا كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ
بَلْ زَعَمْتُمْ أَلَّنْ نَجْعَلَ لَكُمْ مَوْعِدًا) ت و یوزیوزه کتورلمش اولورلر سنڭ ربڭ
اوکنه صف چکمش اولدقلری حالده وانلره دینور که کادیکز بزم اوکمزه نیجه که سزلری
اول دفعه عریان و بی مال یراتدق بلکه ظن ایتدیکز که بزه وعد ایتدیکمز کبی بعث
وحشری اجرا ایتمیز * ف الله سبحانه اشبو مضمونی آدملره تنبیه ایچون اشارت
بیوره‌جقدر نیجه که سزی اول دفعه‌ده یراتدی اعاده ایتدکده اول هیئت اوزرینه حشر
اولورلر یراحتسز و بدنده نقصانسز و قبوقلو (وَوُضِعَ الْكِتَابُ فَتَرَى الْمُجْرِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا

فيه ويقولون ياويلتنا مال هذا الكتاب لايغادر صغيرة ولاكبيرة الا احصاها ووجدوا
ما عملوا حاضرا ولايظلم ربك احدا) ت واوقوتلاغای دیلار عمل دفتری پس كناهكارلری
کورر سنکه دفتر اعمالرنده کناهلرین کوردکده قورقارلر ودیرلرای وای اولسون
بزم اوزریمزه نه حال واراشبو کتاب ایچون که ترك ایتمزو براقمز هیچ بر کوچك كناهی
و بیوك كناهی جملەسنی ضبط ایدوب تعداد ایتمشدر وایشلدکلری شیئی او کلرنده حاضر
بولورلر ربك تعالی کیمسه یه ظلم ایتمز * ف الله سبحانه نه ایشلرسه ظلم اولماز جمله آنك
ملکیدر پس اولشیکه ظاهرده ظلم کورینور آنی دخی ایتمز کناهسز جهنمه داخل قیلمز
وکوزل ایشلری دخی ضایع ایتمز * اکر بر کسنه دیرسه که كناه ایتمکده بزم نه اختیارمز
واردر پس اشبو سوزلایقاوسوزدکلدر زیرا که کندوقلبندن سؤال ایده اولوقتده که
كناه ایتمك ایچون یورر * اکر بر کیمسه دیرسه که قصدوارادهم الله سبحانه نك خلق ایتمسیله در
پس جواب شودر که قصدی ایکی طرفه ایده بیلور یعنی نیچه که کوترو ایشلمك ایچون قصد
ایدر پس ایوایش ایشلمك ایچون نیچون قصد ایتمز * اکر بر کسنه دیرسه که قصد
وارادهیی الله سبحانه فعلك بر جانبنه متعلق قیلمش پس شوسوزقولك بیلمسندن خارجدر
اکر بر کسنه یه بر کسنه دن ایو معامله اولسه واول بری انك حقنده کوتو ایش ایشلسه
پس اول کسنه بو کسنه یی نیچون کوتو ایش ایشلدك دیو طوته جقدر وشو یلهدیمه جکدر که
بونك قصوری یوقدر الله سبحانه نك ارادهسیله بنم حقمده شو کوتولکی ایتمشدر (واذ قلنا
للملائكة اسجدوا لآدم فسجدوا الا ابليس كان من الجن ففسق عن امر ربه
افتتخذونه وذريته اولياء من دوني وهم لكم عدو بئس للظالمين بدلا) ت وذکرایت
اولوقتیکه دیدك فرشتهلره سجده ایدك آدمه پس سجده ایتدیلر مکر شیطان ایتمدی زیرا
شیطان جن جنسندن ایدی پس کندو ربنك حکمندن چیقدی ای آدملر شیطانی وآنك
اولادنی بندن غیری دوست طوتمیسکز وآنلرسزك ایچون دشمندرلرنه کوتیدر ظالملره
شیطانی وآنك اولادنی الله تعالی یه بدل طوتمق * ف یعنی الله سبحانه نك عوضنده شیطانلری
دوست طوترلر وجمله یاره که طاپارلر شو بترشیطانك اولادیدرلر (ما اشهدتهم خلق السموات
والارض ولا خلق انفسهم وما كنت متخذ المضلين عضدا) ت کوسترمدم آنلره کوکلری
یراتدیغمی ویری ایجاد ایتدیکمی ونه کندولرینی یراتدیغمی وبن آزغینلری کندیمه
یاردم ایدیجی و کومکجی اتخاذ ایتمدم (ويوم يقول نادوا شركائي الذين زعمتم فدعوهم فلم

يستجيبوا لهم وجعلنا بينهم موبقا) ت وقيامت كونده ديرالله تعالى اى مشركلر چاغرڭ بكا شريك كمان ايتديككز شريكلركزني پس چاغرلر شريكلرايسه انلرينه اجابته ونه شفاعته قادر اولملر وقيلدق آنلرڭ اراسنده برمهلكه كه (يعنى جهنم واديلرندن بر وادى تابرى برينه ايريشه بيلميه لر) * ف يعنى اوددن طولو اولان برخندق (ورأى المجرمون النار فظنوا أنهم مواقعوها ولم يجدوا عنها مصرفا) ت وكوردلر گناه ايشليلر اودى وآنلرا كه دوشه جكلريني بيلوديلر وآندن كيرودونه جك ير بولمازلر (ولقد صرفنا في هذا القرآن للناس من كل مثل وكان الانسان أكثر شيء جدلا) ت اشبو قرانده آدملر ايچون هر برحكايه دن واردر انسان هر برشيدن زياده چوق شماته ايدر اولدى (ومامنع الناس أن يؤمنوا اذ جاءهم الهدى ويستغفروا ربهم الا أن تأتيهم سنة الاولين أو يأتيهم العذاب قبلا) ت ومنع ايتمدى آدملرى آندنكه ايمان كتوره لر وقتاكه كلدى آنلره هدايت وآندن كه يارلغمق طلب ايده لر كندو ربلرندن مكر آكا منتظر اولق كه كله آنلره اول بكلرلڭ عادتى ياخود كله آنلره عذاب لون بلون اولوب اوكارنده * ف يعنى هيچ برانتظار ايتمكى قالمدى مكر شو قالديكه بكين امتلركبى هلاك اوله لر وياقيامتڭ عذابنى كوزلريله اشكاره كوره لر (ومانرسل المرسلين الا مبشرين ومنذرين ويجادل الذين كفروا بالباطل ليدحضوا به الحق واتخذوا آياتي وما أنذروا هزوا) ت وكوندرميز پيغمبرلرى مكر سويندريجى وقورقيديجى وخصومت ايدرلر اول كمسنه لركه كافر اولديلر باطل اولان شبهه ايله تاسورچديره لر بونڭ سببيله طوغرو اولان سوزى ومسخره طوتديلر بنم نشانه لريمى وانذار اولندقلرى شيئى (ومن أظلم ممن ذكر بآيات ربه فأعرض عنها ونسي ماقدمت يداه انا جعلنا على قلوبهم أكنة أن يفقهوه وفي آذانهم وقرا وان تدعهم الى الهدى فلن يهتدوا اذا أبدا) ت وكيمدر زياده ظالم اول كمسنه دنكه نصيحت ويرلدى ربنڭ نشانه لريله پس يوز چويردى شو نشانه لردن واونوتدى اول شيئى كه ايلرو كوردى آنڭ اللرى تحقيق برقيلدق آنلرڭ قلبلرى اوزرينه پرده لركه فهم ايتميه لر اشو قرانى وبنه قلدق آنلرڭ قولاقلرى اوزرينه آغرلغى (يعنى صاغرلغى) اكر چاغروسڭ آنلرى طوغرو يول جانبنه البته يول بولمزلر اول وقتده اصلا (وربك الغفور ذو الرحمة لو يؤاخذهم بما كسبوا لعجل لهم

الْعَذَابَ بَل لَّهُم مَّوْعِدٌ لَّن يَجِدُوا مِن دُونِهِ مَوْئِلًا) ت وسنك ربك يارلغيجيدر واسركنك
صاحبيدر اكر مؤاخذه ايتسيدي آنلري اولشي سببله كه ايشلديلر تيزلكله كوندرردي
آنلره عذابي دنياده بلكه آنلر ايچون واردر بر معين وعده كه آنلر اندن اللهدن غيري صغنه جق
ير بولمازلر (وَتِلْكَ الْقُرَىٰ أَهْلَكْنَاهُمْ لَمَّا ظَلَمُوا وَجَعَلْنَا لِمَهْلِكِهِم مَّوْعِدًا) ت
واشبو كويلركه هلاك ايتدك آنلري وقتا كه ظلم ايتديلر ومعين ايتمه دك آنلرك هلاكي ايچون
بر وقت معين * ف بو قاروده بجديكه كافرلر كندو ماللرينه ودنيا زينتلرينه
مغرور اولوب فقير اولان مسلمانلري ذليل كوروب اول حضرت عليه السلامه سويلديلركه
اكر آنلري سنك مجلسكدن ايراق ايدرسك سنك مجلسكه بزلر كلورز اشبونك اوزرينه
ايكي قرنداشك مثلني ارشاد بيوردي و بنه شيطانك غروري سببله خراب اولمسني ذكر
ايتدي شمدي موسى وخضرك سركذشته لرين ارشاد بيورديكه الله سبحانه نك اوليالري
نفس امرده بو جهشانلو واو كيشيلر اولسه لرده كندولريني بركسنه دن اولرك
وكوزلرك ديمزلر وكورمزلر پيغمبرمز عليه السلام بيورديكه موسى عليه السلام كندو
قومنك اراسنده وعظ ايدر كن بركسنه اندن سؤال ايتديكه اي موسى سندن زياده بيلجي ي
وارميدر موسى بن بيلم ديدي هر چند بو كلام طوغري ايسه ده الله سبحانه نك مرضيسي
شو ايديكه موسى جواب ويرمليديكه الله سبحانه نك بن كبي چوق قوللري واردر الله سبحانه
هر برشيئه خبرداردر اولقنده وحي كونديرديكه ايكي دكز قاوشه جق يرده بزم بر قولمز واردر زياده
بيلور موسى عليه السلام دعا ايتديكه بكا آنك خدمتنه ملاقات حاصل اوله امر اولنديكه
بر بالغي ياغده قاوروب كتد كله برابر كتور اول بالق نه يرده ديريلورسه اول قولي آنده
بولورسن (وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِفَتَاهُ لَا أَبْرَحُ حَتَّىٰ أَبْلُغَ مَجْمَعَ الْبَحْرَيْنِ أَوْ أَمْضِيَ حُقُبًا) ت وذكر ايت
اول وقتي كه ديدي موسى كندو جوانسنه (همیشه يوريه لم) قرك ايتمم يوريكي اولوقته
دكين كه ايرشم ايكي دكزك اوغراشه جق يرينه ياخود اوزون مدت يوررم * ف
اشبو يكيت يوشع بن نون ايدي حضرت موسى عليه السلامك خاص خادملرندن ايدي صكره
پيغمبر اولدي وموسى وفات ايتدكدنصكره موسانك خليفه سي اولدي (فَلَمَّا بَلَغَا مَجْمَعَ بَيْنِهِمَا
نَسِيَا حُوتَهُمَا فَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ سَرَبًا) ت پس چانكه ايرشديلر ايكي دكزك اوغراشه جق
يرينه اونوتديلر كندو بالقلريني پس طوتدي اول بالق كندو يولني دكزده اغم وطاق كبي * ف
ايكي دكزك جمع اوله جق محلنه موسى عليه السلام ايرشوب آنده اويودي وحضرت
يوشع دريانك كنارنده آبدست ايتمكه مشغول اولدي اول بشمش بالق ديريلوب دريايه كيتدي
وصو بك ايچنه كيردي وصو طاق كبي آچق قالدي حضرت يوشع اشبو كيفيتي كوردكده
متعجب اولدي وديلديكه وقتا كه موسى اويانور اشبو كيفيتي آكا بيان ايده يم وقتا كه حضرت

موسی علیه السلام او یاندی یوشع قصه‌سینی بیان ایتمکه اونوتدی وایککیسی یوقاروده
شوره‌دن یول آلوب کیتدیلر (فَلَمَّا جَاوَزَا قَالَ لِفَتَاهُ آتِنَا غَدَاءَنَا لَقَدْ لَقِينَا مِنْ سَفَرِنَا هَٰذَا
نَصَبًا) ت پس بغایتکه کچدیلر دیدی موسی کندو یکیدینه کتور بزم قوشلق یمکمزی تحقیق
بز اوغرادق اشبو سفرمزدن یورلغه * ف موسی علیه السلام مطلوبه ایرشمدن اول
یورلمدی وقتاکه مطلوبی ارقه‌ده براقوب کچدی بو سفر بو ریکدن یورلدی (قَالَ أَرَأَيْتَ
إِذْ أَوَيْنَا إِلَى الصَّخْرَةِ فَإِنِّي نَسِيتُ الْحُوتَ وَمَا أَنْسَانِيهُ إِلَّا الشَّيْطَانُ أَنْ أَذْكُرَهُ وَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ
فِي الْبَحْرِ عَجَبًا) ت دیدی (یکیت) ایا کوردکمی وقتاکه قرار طوتدق صو کنوب طاشه
پس بن اونوتدم بالغی (یعنی اول یرده) واونوتدرمدی بکا (شونیکه یادینه کتورزم آنک
قصه‌سنی) مکر شیطان او نوتدیردی و بالق دکزده عجب یول آچه‌رق کیتدی (قَالَ ذَٰلِكَ
مَا كُنَّا نَبْغِ فَارْتَدَّا عَلَىٰ آثَارِهِمَا قَصَصًا) ت دیدی موسی بو ایدی اولشیکه بز اولدق آنی طالب
ایدیجی پس کیرودوندیلر کندی ایاقلرینک ایزی او زرینه آرایه‌رق (فَوَجَدَا عَبْدًا
مِنْ عِبَادِنَا آتَيْنَاهُ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِنَا وَعَلَّمْنَاهُ مِنْ لَدُنَّا عِلْمًا) ت پس بولدیلر بر قولی بزم
قوللرمزدن که ویرمشدک آکا وحی و پیغمبرلکی کندو یانمزدن و علم اوکرتدک آکا کندو
یانمزدن (یعنی خضر علیه السلامی بولدیلر) * ف اشبو قول حضرت خضر ایدی
موسی علیه السلامدن سوال ایتدیکه بزه کلمکدن مرادکز ندر موسی علیه السلام
مرادنی بیان ایتدی خضر علیه السلام دیدیکه الله سبحانه سزی تربیه ایتمش بکانه حاجت
واردر لیکن حقیقت حال شودرکه بن بعض علم واردرکه بیلورم سز بیلمزسکز و بعض واردرکه
سز بیلورسکز بن بیلمم واشبو حالده سرچه دید کاری برقوش دکزدن صوایچردی حضرت
خضر حضرت موسایه اشارت قیلوب دیدیکه جمیع مخلوقاتک علمی الله سبحانه علمی
قتنده اشبو قوشک منقارنده اولان صو مقداریدر دکزه نسبتله (قَالَ لَهُ مُوسَىٰ هَلْ أَتَّبِعُكَ عَلَىٰ
أَنْ تُعَلِّمَنِ مِمَّا عُلِّمْتَ رُشْدًا) ت دیدی خضره موسی ایا تابع اولسه‌م سکا شو شرط ایله که
اوکردسن بکا اولشیدنکه اوکردلدک سن خیر و رشد یوزندن (قَالَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ
صَبْرًا) ت دیدی خضر البته سن قادر اولمزسن بنمله بیله صبر ایتمکه (وَكَيْفَ تَصْبِرُ عَلَىٰ مَا لَمْ

تحط به خبرا) ت ونیجه صبر ایدرسن اول برشیء اوزرینه که طولتمدك آنی بیانك بولمدن

(قال ستجدنی ان شاء الله صابرا ولا اعصی لك امرا) ت دیدی موسی بولورسن بنی اکر دیلرسه

الله صبر ایدیجی وعاصی اولمیجی سکا هیچ بر بویرقده (قال فان اتبعتنی فلا تسألنی عن شیء حتی

احدث لك منه ذکرا) ت دیدی خضر اکر تابع اولسك بکا پس سؤال ایتمه بندن هیچ

برشیدن اولوقته دکین که کندو طرفمدن بیان ایدرم آنك حالندن واضح اولان بیانی

(فانطلقا حتی اذا رکبا فی السفینة خرقها قال اخرقتها لتغرق اهلها لقد جئت شیأ امرا) ت

پس یوله واردیلر اولوقته دککین که بندیلر قایغه خضر اول قایغی یاردی موسی دیدی

آیا یاردك قایغی تا که غرق ایدهسن آنك اهلنی البته کتوردك منکر وعظیم اولان برشیء * ف

وقتا که دکز کنارنده قایغه بنمك ایستدیلر کیندیلر قایق صاحبی حضرت خضری بیلدیکندن آنی

مفت وبلش قایغه آلدی حضرت خضر ایسه قایغی قیردی اشبو احسانك بدلنده اشبو نقصان

وقایغی یارمق تجربه بادی اولدی لیکن اشبو قایغی یارمق کناره یاقین اولان وقتده وقوع بولدی

تا که آدملر غرق اولمسون دیو وقایغی قیرمسی شو ایدیکه اول قایقدن برتخته قوپاردی (قال

الم اقل انك لن تستطیع معی صبرا) ت دیدی خضر دیدمیکه البته سن قادر اولهمزسن بنمله صبر

ایتمکه (قال لا تؤاخذنی بما نسیت ولا ترهقنی من امری عسرا) ت دیدی موسی مؤاخذه

ایتمه بنی اول شیء ایله که اونوتدم وبنم باشمه آتمه بنم مقدمده مشقتی * ف موسی علیه

السلامك اولکی سوالی اونوتمقدن ناشی اولدی ثانیکی سوالی اقرار ایچون ایدی که اکر بن

سنك صحبتکی دیلسمهده سن راضی اولمه اوچنجی سوالی ارقداشلقدن رخصت طلب ایتمك

ایچون اولدی (فانطلقا حتی اذا لقیا غلاما فقتله قال اقتلت نفسا زکیة بغیر نفس لقد جئت

شیأ نکرا) ت پس کیتدیلر یوله اولوقته دکین که اوغرادیلر اوغلانه ایرشمامش برجوانه

خضر آنی اولدیردی موسی دیدی اولدیردکمی پاك اولان نفسی قصاصسز تحقیق کتوردك

بك نازبرشیء * ف پاك اولان نفسی یعنی کناهسز اولان نفسی هرقدرکه چوجق بالغ

اولمیوب آنك اوزرینه کناه یوقدر برکویك قربنده برقاچ چوجقلر اوینارلق ایدرلر ایدی

اشبو چوجقلردن برینی خضر اولدیروب اورادن کیتدیلر (قال الم اقل لك انك لن (الجزء ١٦

تستطیع معی صبرا) ت دیدی خضر آیا دیدمی سکا که البته سن قادر اولمزسن بنمله صبر

ایتمکلکه

ایتمکلکه (قال ان سألتك عن شئ بعدها فلا تصاحبنی قد بلغت من لدنی عذرا) ت دیدی
موسی اکر سؤال ایتسهم سکا اشبو دفعه‌دنصکره پس ارقداش ایتمه بنی قنی یرا ایرشدك بنم
جانبمدن معذور اولمغه حسد بنه (فانطلقا حتی اذا أتیا أهل قریة استطعما أهلها فأبوا أن
یضیفوهما فوجدا فیها جدارا یرید أن ینقض فأقامه قال لو شئت لاتخذت علیه أجرا) ت
پس یوله واردیلر اول وقته دکین کـه کلدیلر بر کوی اهلنه طعام طلب ایتدیلر اول کویك
اهلندن پس قبول ایتمدیلر که مسافر ایده‌لر آنلری پس بولدیلر اول کویده بر دیوار یکه میل
ایتمش ایدی دوشمکه پس خضر دوزلتدی اول دیواری موسی دیدی بو قریه اهالیسی بزه طعام
ویرمدیلر پس بو دیوارك تعمیری ایچون مراد ایتسك انلردن ایجرت الوردك ٭ف یعنی کوی
اهلی مسافرلرك حقن بیلمدیلر و آنلری مسافر ایتمدیلر آنلرك دیوارینی بوش و ناقله تعمیر
ایتمکه نه موجب وار (قال هذا فراق بینی وبینك سأنبئك بتأویل ما لم تستطع علیه صبرا)
ت دیدی خضر اینشته ایریلق بنمله سنك اراکده خبر ویره‌یم سکا اول برشیلك سرینی که قادر
اولمدك آنك اوزرینه صبر ایتمکلکه ٭ف اشبو دفعه حضرت موسی علیه السلام آکاه اوله‌رق
اوتنمقسزین سؤال ایتدی و کندینك آیرلمسن بیلدی که اشبو علم بنم طریقمه موافق
دکل زیرا که حضرت موسانك علی شو ایدیکه اکر برکسنه آکا اتباع ایتسه نجات بولوب
سعادت و ایولك حاصل قیلر حضرت خضرك علی بر علم ادوکه کمسه آکا اتباع ایده بیلمز (أما
السفینة فکانت لمساکین یعملون فی البحر فأردت أن أعیبها وکان وراءهم ملك یأخذ کل
سفینة غصبا) ت اما قایق ایمدی اول قایق بر قاچ فقیرلرك ایدیکه ایشلرلر ایدی دکزده
پس دیلدمکه عیبلو ایده‌م آنی و وار ایدی آنلرك اوکنده بر پادشاه که آلور ایدی هر بر قایغی که
ایو درز و ر ایله (وأما الغلام فکان أبواه مؤمنین فخشینا أن یرهقهما طغیانا وکفرا) ت
واما جوان آنك باباسی و اناسی مسلمانلر ایدی پس قورقدق آندنکـه غالب اوله آنلرك
اوزرینه سرکشلکده و کفرده ٭ ف یعنی اکر شو جوان بیوك اولسیدی آنك باباسی
و اناسی خراب اولور ایدی زیرا که بعض آدملرك بنیادی کوتی و چرکین اولور و بعض آدملرك
بنیادی ایو و کوزل اولور خیار تخمی کبی اصلنده طاتلو اولسه‌ده بعض خیار طاتلو اولور
و بعضی آجی اولور اشبو کبی آدملرك بنیادی اصلنده ایو در صکره بوش و کوتو اولوب بعض
کمسه آجی خیار کبی چیقار بونلرك علی الله سبحانه ایچوندر پیغمبرمز بیورمشلر که آدملرك
بنیادی اصلنده اسلام اوزرینه خلق اولنمش بو رادده‌دخی اول معنایی بیانك لازمدر (فأردنا

أَنْ يُبْدِلَهُمَا رَبُّهُمَا خَيْرًا مِنْهُ زَكَاةً وَأَقْرَبَ رُحْمًا) ت پس دیلادك كه عوض و یره آنلره آنلرنك
ربسی زیاده كوزلی شوغلامدن پاكلك یوزندن و زیاده یقین اوله امر كلك یوزندن * ف
آیدنصكره شوغلامك بدلنه آنك باباسنه و آناسنه بر كریمه طوغدی و شو كریمه بر پیغمبرك حباله
نكاحی تحتنه داخل اولوب آندن بر پیغمبر وجوده كلوب آنك سببیله بر قاچ امتلر شرف اسلام
ایله مشرف اولوب سعادت بولدیلر (وَأَمَّا الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ فِي الْمَدِينَةِ وَكَانَ تَحْتَهُ كَنْزٌ
لَهُمَا وَكَانَ أَبُوهُمَا صَالِحًا فَأَرَادَ رَبُّكَ أَنْ يَبْلُغَا أَشُدَّهُمَا وَيَسْتَخْرِجَا كَنْزَهُمَا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ
وَمَا فَعَلْتُهُ عَنْ أَمْرِي ذَلِكَ تَأْوِيلُ مَا لَمْ تَسْطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا) ت واما دیوار اول دیوار شهرده ایكی
یتیم نوجوانك ایدی دیوارك آلتنده بر خزینه آنلر ایچون وار ایدی ایكیسنك باباسی كوزل
آدم ایدیلر پس دیلادی سنك ربك اشبو ایكی جوان ایریشه لر قوتلرینك نهایتنه چیقاروب
آنلر كندو خزینه لرینی سنك ربكك لطفندن و بن بو ایشلری كندو رأیمدن ایشلادم ایشته
بودر اول شیئك سری كه قادر اولمادك آنك اوزرینه صبر ایتمكلكه * ف یعنی شو ایشلر كه الله
سبحانه نك امرندن آنی ایتمك لازم اولور اول ایشلر اوزرینه عزم دا آلمق جائزدكل اشبو ندنصكره
الله سبحانه ذوا لقرنینك قصه سنی ارشاد بیوردی بودخی مكه كافرلری اشبو قصه یی
اصحاب كهفك قصه سی كبی جهودلرك تعلیمیله پیغمبر علیه السلامدن صنامق سیبلی
اوزره سوال ایتدیلر (وَيَسْأَلُونَكَ عَنْ ذِي الْقَرْنَيْنِ قُلْ سَأَتْلُو عَلَيْكُمْ مِنْهُ ذِكْرًا) ت وسوال
ایدرلر سكا ذوالقرنینك قصه سندن دیكل اوقورم سزلك اوزره كزه آنك حالندن خبری
* ف اشبو پادشاهه ذوا لقرنین دینمسنك وجهی شودر كه دنیانك هر ایكی طرفن سیر ایتمش
مشرق اوزره و مغرب اوزره و بعضیلر دیدیلر كه اشبو لقب سكندرلك لقبیدر و بعضیلر
دیدیلر كه زمان سابقده كچن بر بشقه پادشاهدر (إِنَّا مَكَّنَّا لَهُ فِي الْأَرْضِ وَآتَيْنَاهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ
سَبَبًا فَأَتْبَعَ سَبَبًا) ت بز لر قدرت ویردك آكا یرده و هر بر شیئ تسخیره علی سبب ویردك
پس تابع اولدی سببی ترتیب ایتمكه * ف یعنی سفره كیتمك اسبابنی حاضر قیلغه باشلدی
(حَتَّى إِذَا بَلَغَ مَغْرِبَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَغْرُبُ فِي عَيْنٍ حَمِئَةٍ وَوَجَدَ عِنْدَهَا قَوْمًا) ت اول وقتنه
دكینكه ایرشدی كون نشك باته جق یریشه و بولدی كونشكه باتر قره چامورلو اولان
بیكارده (ظاهرده كوزقارشوسنده یوخسه كونش دنیادن زیاده سیله یوكدر)
و بولدی شو بیكارلنیاتده بر كروهی * ف ذوالقرنین دنیانك ابتداسن و انتهاسن وشه رلری
كورمكی هوس ایتدی كه بیله لم دنیانك معموری نیره دلك آباددر پس مغرب جانبنده بریره
ایردیكه اویرلر كونو قونولوقره چامور ایدی آنده نه حیوان ونه انسان یوریه بیلمزایدی

وقايق دنى ايشلرايدى (قلنا يا ذا القرنين اما ان تعذب واما ان تتخذ فيهم حسنا) ت ديدك
اى ذا القرنين ياشودر كه عذاب ايدەسك شوكروهه وياخود طوتەسك آنلرك اراسنده بر
كوزل معامله‌يى (واشبوكنايه‌درذوالقرنينك بوايكى ايشه مقتدر اولەسندن) * ف يعنى
ذوالقرنينه بويله ديدى يعنى هرايكى امره قدرت ويردى وبونك كبى هر برحاكمه وهر بر
پادشاهه قدرت اعطا اولنور پس پادشاه‌دلرسه خلقه ايذا ويررواكر ديلرسه حسن معامله
ايدوب كنديچون حسن ثنا وكوزل ذكرى جارى ايدر (قال اما من ظلم فسوف نعذبه ثم يرد الى
ربه فيعذبه عذابا نكرا) ت ديدى اما اول كمسنه كه ظلم ايتدى پس عذاب ايدرزآنى صكره
دوندريلور ربسى جانبنه پس عذاب ايدرآنى كافتى اولان عذابله (واما من آمن وعمل صالحا
فله جزاء الحسنى وسنقول له من امرنا يسرا) ت واما اول كمسنه كه ايمان كتوردى
وايشلدى كوزل ايشلرى پس آنك ايچون واردر كوزل اولان حالت جزا بوزندن وديرز آنك
حقنده كندوامرمزدن قولاى اولان سوزى * ف يعنى هر برحاكم كه عادل اولسه آنك
اسلوبى شودركه كوتو ايشليلره سزالرن ايدرو اولرايله ايو معامله ايدرذوالقرنين شوسوزى
ديدى يعنى اشبو اسلوبى اختيار ايتدى (ثم اتبع سببا) ت صكره بر آخرسببك ارقه سنه
اولدى * ف يعنى برآخر سفرك سياقلرن ترتيب ايتمكه باشلدى (حتى اذا بلغ مطلع الشمس
وجدها تطلع على قوم لم نجعل لهم من دونها سترا) ت اولوقته دكين كه ايرشدى كونش
طوغديغى محله بولدى كونشى كه طوغر بركروه اوزرينه كه بصه مدق آنلر ايچون كونشدن
طرفه هيچ بر پرده * ف شايداول قوم يبانى برقوم اوله‌لركه اولرياپيق وسقفلردوزملك عادتلرى
دكل ايدى (كذلك وقد احطنا بما لديه خبرا) ت شويله ايدى شو قصه والبته قوشاتدق
اولشيئكه آنك يانده وارايدى بيلك يوزندن * ف تواريخ صاحبلرينك شايد بوپرده بر بشقه
سوزيلرا اولورسه ده اما حقيقتنده شو قدردركه اشبوره ده ذكر بيوردى (ثم اتبع سببا) ت
صكره بر آخر سببك ارقه سنه اولدى (حتى اذا بلغ بين السدين وجد من دونهما قوما
لا يكادون يفقهون قولا) ت اولوقته دكين كه ايرشدى ايكى سدك اراسنه بولدى ايكى سدك
بوطرفنده بركروهى كه يقين دكللرفهم ايتمكه برسوزى * ف يعنى انلرك دلى برقومك دليله
موافق كلمزايدى وايكى طاغ ايكى پرده ايدى آنلرك مابكى ايله ياجوج وماجوجك ملكنده

كه اشبو طاغلر ترك ملكندن بر آخر ملكه كچمكه مانع ايلدي و بو طاغلر اوزرينه چيقمغه يول
بولنمدي مكر ارالرنده بر آچق شعبه وار ايدي كه اندن يأجوج ومأجوج كلوب آنلرك
آدملريني هلاك ايدوب مالليريني آلوب يغما ايدوب كيدرلر ايدي (قالوا يا ذا القرنين ان
يأجوج ومأجوج مفسدون في الارض فهل نجعل لك خرجا على ان تجعل بيننا وبينهم سدا) ت
ديديلر اي ذا القرنين يأجوج ومأجوج فساد ايدجيدر يرده پس ايسه يه لم سنكچون بر
خراجي اشبو شرط اوزرينه كه قيله سن بزم ارامز ايله آنلرك ارا سنده بر سدي * ف يعني
وقتا كه اشبو قوم ذو القرنيني صاحب شكوه وقدرت كورد كده بيلديلر كه اكر همت ايتسه
يأجوج ومأجوجك كلمجك يولني سد ايتمكه قادر اولور آكا بنا تدبير ايتديلر كه بر مقدار مال
جمع ايدوب اكا ويره لر كه اشبو امره صرف ايده و يأجوج ومأجوج عرب لسانده بر قومك
آديدر و آنلر ايكي جدك اولادلريدر بريسنك آدي يأجوج ايدي و بريسنك مأجوج و بللو
دكلدر كه آنلرك آدي كمدر و مملكتلري نه ايدي و مملكتلري ترك لرك مملكتنك حدودينه
يا بشقه در اول قومده ترك لرك قرنداشلريدرلر (قال ما مكني فيه ربي خير فاعينوني بقوة
اجعل بينكم وبينهم ردما) ت ديدي اول شي كه قدرت ويردي بكا انده بنم ربم زياده كوزلدر
پس يارديم ايدك بكا قول قوتيله بن قيله يم سزلك ارا كزله آنلرك اراسنده بر محكم سدي * ف
يعني مال بنم يانمده چوق قدر ليكن سز بكا ال كزله و آياغكزله يارديم ايدك مال لازم دكل (آتوني
زبر الحديد حتى اذا ساوى بين الصدفين قال انفخوا حتى اذا جعله نارا قال آتوني افرغ
عليه قطرا) ت كتوركز بكا تمور پارچه لريني اول قدر كه برابر ايتمه دي ايكي طاغك اراسني
ديدي اوفورك كز اوردي حتى اول تموري اود قلدقده ديدي كتوركز بكا اريمش باقر تا دوكم
شو قيزمش تمورلك اوزرينه * ف اول تمور دن اولان يولك تخته لريني ايديلر و بريني
آخرلك اوزرينه قويوب ايكي طاغ برابري بر متين ديوار ايتديلر پس اريمش باقري اول ديوار
اوزرينه دوكديلر و اريمش باقر ديوارك دليكلري ارالرين طولدردي طوكوب تمور تخته لر
وار يمش باقر قاريشوب بر طاق ديوار كبي اولدي پيغمبرمز عليه السلامك حضورنده
بر شخص سويلديكه بن اوسده وارديم و كورديم رسول الله بيورديلر كه اول ديوارك شكلني
بيان ايت اول كيمسه ديديكه درت كوشه لي قوطه كبيدر بيورديلر كه طوغرو سويلدك
شو تمور تخته لر قره در لر انلك ارالرنده اولان دليكلرده باقردن اولان خطلر صاريدر (فما

اسطاعوا

اسطاعوا أن يظهروه وما استطاعوا له نقبا) ت پس قادر اولمدیلر یاجوج وماجوج که
چیقه‌لر اشبو سدنک اوزرینه وقادر اولمدیلر بو سدی دلمککه * ف شوقومده ذو القرنین کبی
صاحب عزم وحکومت پادشاه اشبو ایش اوزره قایم اولمدی وسد یاپق آز آدمدن ممکن دکل
ایدی (قال هذا رحمة من ربی فاذا جاء وعد ربی جعله دکاء وکان وعد ربی حقا) ت دیدی
اشبو صنعت بر رحمتدر بنم ربیم جانبندن پس قچانکه کلور بنم ربیمنک وعده‌سی (یعنی یقین
اولور قیامت کونی) قیلور اول سدی یر ایله برابر و بنم ربیمنک وعده‌سی طوغریدر * ف پیغمبرمز
علیه السلامنک زماننده شو سدده ر و بیه قدری یعنی الک آیه‌سی مقداری دلیک دوشمش
وعیسی علیه السلامنک زماننده آنلرنک خروجی موعوددر دنیانک قلمنی غوغا ایله عاجز قیلورلر
وکولنک جانبنده اوق آتوب اوقلری قانه بولنمش کیرودونه‌جک آخرده عیسی علیه السلامنک
دعاسیله هیسی هلاک اوله‌جقدر معلوم اوله‌که بو سد اول قدر محکم ایکن ذو القرنین منتظر
ایدیکه آخرده فنایه کیده‌جک بوستان صاحبی بوستانه مغرور اولوب برباد اولدی (وترکنا
بعضهم یومئذ یموج فی بعض ونفخ فی الصور فجمعناهم جمعا) ت وترک ایدرز آنلرنک بعضنی
اول کونده قارشورلر بر برینه و اوفوریلور صوره پس جمع ایدرز آنلری * ف الله سبحانه نک
اشبو وعده‌سی قیامت کونده وقوع بوله‌جق (وعرضنا جهنم یومئذ للکافرین عرضا
الذین کانت اعینهم فی غطاء عن ذکری وکانوا لا یستطیعون سمعا) ت وبوز بیورز کتورز
جهنمی اول کونده کافرلره اوکنه‌شویله کافرلرکه آنلرنک کوزلری پرده‌ده ایدی بنی ذکر
ایتمکدن وقادر دکللر ایدی سوزی ایشتمککه (یعنی عنادلرینک شدتندن) * ف یعنی آنلرده
عقل و بصیرت کوزلری یوغیدیکی الله سبحانه نک قدرتنی کوروب ایمان کتوره‌لر وکنده
عنادلرندن نصیحت ایدنلرنک نصیحتنی دکلمدیلرکه علی بیلسونلر (افحسب الذین کفروا ان
یتخذوا عبادی من دونی اولیاء انا اعتدنا جهنم للکافرین نزلا) ت ایا ظن ایدرلرمی کافر
اولان کمسنه‌لرکه بنم قوللرم بندن غیری معبود اتخاذ ایده‌لر و بن انلره عذاب الیم
تحقیق برلر حاضرلادق جهنمی کافرلر ایچون مهمان نزوانه حاضرلنان یرکبی (قل هل ننبئکم
بالاخسرین اعمالا) ت دیکل خبرویره‌یمی سزه اول کمسنه‌لریکه آدملرنک زیاده زیانکارلریدر
(الذین ضل سعیهم فی الحیاة الدنیا وهم یحسبون انهم یحسنون صنعا) ت اشبو جماعت اول

کسنه‌لردرکه ضایع اولدی آنلرک عمللری دنیادیرلکنده آنلر محبتنده وآنلر کمان ایدرلرکه آنلر کوزل ایدرلر عمللرینی * ف یعنی هرنه قدرسعی ایتدیلر وایشلدیلر دنیا جمع ایتمك ایچون اخرتلرینی خراب قیلدیلر (أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَلِقَائِهِ فَحَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فَلَا نُقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَزْنًا) ت اشبو جماعت اول کسنه‌لردرکه کافر اولدیلر کندو ربلرنك نشانه‌لرینه وآکا اوغرامغه پس باطل اولدی آنلرك ایشلری پس قایم قیلمیز آنلر ایچون قیامت کونده ترازو (یعنی اشبو کتابه درخور اقدن وقدرسزلکدن) * ف وقتا که آخرتی انکار ایتدیلر اشبو اجلدن آخرت ایچون هیچ برعمل ایتمدیلر پس انجق معصیتلری قالدی ایدی میزانك بر یله‌سی وکوزی وزن اولنمز (ذَلِكَ جَزَاؤُهُمْ جَهَنَّمُ بِمَا كَفَرُوا وَاتَّخَذُوا آيَاتِي وَرُسُلِي هُزُوًا) ت حال شودرکه آنلرك جزالری جهنمدر اول سببله که کافر اولدیلر وطوتدیلر بنم نشانه‌لریمی وپیغمبرلریمی مسخره‌لغه (إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا) ت البته اول کسنه‌لرکه ایمان کتوردیلر وایشلدیلر کوزل اولان ایشلری آنلر ایچون فردوس باغچه‌لری پیشکش اولور (خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَبْغُونَ عَنْهَا حِوَلًا) ت ابدی اولورلر آنده طلب ایتمزلر فردوس باغچه‌سندن کیرودونمکی (قُلْ لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لِكَلِمَاتِ رَبِّي لَنَفِدَ الْبَحْرُ قَبْلَ أَنْ تَنْفَدَ كَلِمَاتُ رَبِّي وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهِ مَدَدًا) ت دیکل اکر اولسه دکزلر مرکب بنم ربمك سوزلرینی یازمغیچون توکنوردکزلرك صویی بنم ربمك سوزلری توکنمزدن اول واکر دکزلر کبی بردخی کتورسیدك مددطریقیله (قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يُوحَى إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَمَنْ كَانَ يَرْجُو لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا) ت دیکل انجق بندخی آدم سزلك کبی کوندریلور بنم جانبمه سزلك معبودیکز براولان معبوددر پس هرکسنه امید ایتسه ربسنه اوغرامغه لازمدرکه ایشلیه کوزل اولان ایشی وشریك قوشمیه کندو ربسنه عبادت ایتمکده هیچ برکسنه‌یی

سورة مريم مكية وهي ثمان وتسعون آية

مریم سوره‌سی مکه‌ده نازل اولمش واشبو سوره طقسان سکز آیتدر

بسم الله الرحمن الرحيم

باغشلیجی

باشلیجی امر کیجی اولان اللهڭ آدیله اوقورم

(کهیعص) ت الله بیلور بوندن مرادینی (ذِكْرُ رَحْمَتِ رَبِّكَ عَبْدَهُ زَكَرِيَّا) ت شو درسنڭ ربڭ امر کسنڭ بیانی کندو قولی زکریا اوزرینه (إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ نِدَاءً خَفِيًّا) ت او لو قتکه چاغردی کندو ربنی کیزلو اولان چاغرمغله * ف یعنی قلبنده دعا ایتدی یاخود انسانلردن خالی اولان مکانده دعا ایتدی زیرا که اختیارلق حالنده اوغول طلب ایلدی اگر قبول اولنمز ایسه آدملر آنکا کولرلر ایدی (قَالَ رَبِّ إِنِّي وَهَنَ الْعَظْمُ مِنِّي وَاشْتَعَلَ الرَّأْسُ شَيْبًا وَلَمْ أَكُنْ بِدُعَائِكَ رَبِّ شَقِيًّا) ت دیدی ای بنم ربم تحقیق ضعیف اولدی بنم کمکلرم بنم بدنمدن اودکبی شعله اوردی بنم باشم توبی اغارمقیله وبن محروم اولمدم سکا دعا ایتمکده ای بنم ربم * ف یعنی قوجه لق کاوب باشنڭ توبی اغارمشیدی (وَإِنِّي خِفْتُ الْمَوَالِيَ مِن وَرَائِي وَكَانَتِ امْرَأَتِي عَاقِرًا فَهَبْ لِي مِن لَّدُنكَ وَلِيًّا) ت والبته بن قورقرم کندو اقربالردن بندنصکره حالبو که بنم قارم طوغورمز قصر اولدی پس باغشله بکا کندو جانبکدن بر وارث * ف یعنی عم زاده لری واقربالری دینی خراب ایتمکدن قورقوسندن اشبو دعایی ایتمش (يَرِثُنِي وَيَرِثُ مِنْ آلِ يَعْقُوبَ وَاجْعَلْهُ رَبِّ رَضِيًّا) ت که ارث آلهبندن ومیراث طوته یعقوب اولادندن ویصه آنی ای بنم ربم پسندیده اولان کسنه * ف الله سبحانه یحیایی زکریانڭ قائممقامی وسائر پیغمبرلره خلیفه ایتدی لیکن زکریایه حیاتنده قائممقام اولدی که یحیی کندولردنصکره یه قالیوب آنورنه کیتدی (يَا زَكَرِيَّا إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ اسْمُهُ يَحْيَىٰ لَمْ نَجْعَل لَّهُ مِن قَبْلُ سَمِيًّا) ت (دیدك) ای زکریا البته بز لهسویندیرز سنی بر غلامله که آنڭ آدی یحیادر برادمدق آندن اول بو اسمله آدلنمش هیچ برکمسنه (قَالَ رَبِّ أَنَّىٰ يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَكَانَتِ امْرَأَتِي عَاقِرًا وَقَدْ بَلَغْتُ مِنَ الْكِبَرِ عِتِيًّا) ت دیدی ای بنم ربم نیجه پیدا اولور بنم ایچون چوجق که بنم خاتونم طوغورمز وبن دخی ایرشدم اختیارلقدن زیاده ضعیفلکه * ف نادر اولان امری طلب ایتدیکی وقتده یعنی ولدی طلب ایتدیکی وقتده عجبلنمدی وقتا که ایشتدیکه ولدا ولهجقدر اول وقتده تعجب ایتدی (قَالَ كَذَٰلِكَ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَيَّ هَيِّنٌ وَقَدْ خَلَقْتُكَ مِن قَبْلُ وَلَمْ تَكُ شَيْئًا) ت دیدی وعده بویلهجهدر دیدی سنڭ ربڭ اشبو ایش بنم الده قولایدر که برادمی سنی بوندن اول وار کالده

سن اولوقتده هيچ برشى * ف اشبو كلامى فرشته ديدى (قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً قَالَ آيَتُكَ
أَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلَاثَ لَيَالٍ سَوِيًّا) ت ديدى اى ربم معين قيل بڭا اوچون بر نشانه ديدى سنك
نشانه ڭ اولدركه سويلشمكه قادر اولمزسن آدملر ايله اوچ كون اوچ كيجه مزاجك طوغرو
ايكن (فَخَرَجَ عَلَىٰ قَوْمِهِ مِنَ الْمِحْرَابِ فَأَوْحَىٰ إِلَيْهِمْ أَنْ سَبِّحُوا بُكْرَةً وَعَشِيًّا) ت پس طشره
چيقدى كندو قومى اوزرينه عبادت محرابندن پس اشارت ايتدى آنلرڭ جانبنه كه تسبيح ايدڭ
صباح وقتنده واخشام وقتنده * ف دلى ايله ناسله سويلشمكه قادر اولمدى شو نشان اولديكه
ولدى اعطا ايتمكڭ وقتى ايرشمش (يَا يَحْيَىٰ خُذِ الْكِتَابَ بِقُوَّةٍ وَآتَيْنَاهُ الْحُكْمَ صَبِيًّا) ت
(حاصلى وقتا كه يحيى طوغدى وايكى ياشنه ايريشدى ديدك) اى يحيى طوت كتابك حكملرينى
جد وجهد ايله وويردك آڭا حكمتى وفهمى چوجقلق حالنده * ف يعنى بابالرينك بدلنده
توريتڭ حكمنى خلقه تعليم ايتمكه تمام اولان قوتيله اقدام ايتديلر زيرا كه بابالرى ضعيف
اولمشدى يحيى كنديسى جوان ايدى (وَحَنَانًا مِنْ لَدُنَّا وَزَكَاةً وَكَانَ تَقِيًّا) ت وويردك
آڭا شفقتى كندو يانمزدن و نفسڭ پاكلكنى والله دن صاقنجى ايدى * ف برچوجق يحيى
عليه السلامه سويلديكه كل اوينه لم ديورديكه بزلر اوينامق ايچون خلق اولنمدق (وَبَرًّا
بِوَالِدَيْهِ وَلَمْ يَكُنْ جَبَّارًا عَصِيًّا) ت احسان ايدجيدى باباسنه وآناسنه ودكل ايدى يوق
چكيجى كناه ايشلى * ف يعنى آرزو وطلب ايله چوجقلر يوق چكيجى وكناه ايشلى اولورلر
اما يحيى اويله دكل ايدى (وَسَلَامٌ عَلَيْهِ يَوْمَ وُلِدَ وَيَوْمَ يَمُوتُ وَيَوْمَ يُبْعَثُ حَيًّا) ت وسلام اولسون
آنڭ اوزرينه طوغديغى كونده واولديكى كونده وقبردن قالقديغى كونده ديرى اولهرق
* ف اكر الله سبحانه برقولى اوزرينه سلام ايتسه معناسى شودركه اول قول اوزرينه اصلا
مؤاخذه يوقدر (وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ مَرْيَمَ إِذِ انْتَبَذَتْ مِنْ أَهْلِهَا مَكَانًا شَرْقِيًّا) وذكر ايت
(يا محمد) قرآنده مريمڭ قصه سنى چاغنكه آيرلدى كندو اهلندن كونش طوغان جانبدن
بر محله * ف يعنى كندو اهلندن ايرلدى حيضدن يقانمق ايچون اشبو حيض آنڭ اول
حيضى ايدى اولوقتده اون اوچ ياشنده ويا اون بش ياشنده ايدى برايراق اولان مكانه
چيقديلر اوتامق سبيله وشو مكان كونش طوغان جانبده ايدى اشبو جهتدن نصارا مشرق
طرفنى قبله ايديندلر (فَاتَّخَذَتْ مِنْ دُونِهِمْ حِجَابًا فَأَرْسَلْنَا إِلَيْهَا رُوحَنَا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا) ت
پس طوتدى آنلردن طرفه بر پردهيى پس كوندردك بزلر آنڭ جانبنه كندو روحمزى

(یعنی جبرائیل) پس جبرائیل علیه السلام حضرت مریمه اعضاسی تمام آدم صورتنده تمثل
ایتسدی * ف یعنی کوزل صورتده جوان ایدی (قالت انی اعوذ بالرحمن منك ان كنت
تقیا) ت دیدی مریم البته بن صغنورم الله سبحانه یه سندن اکر سن متقی ایسه لك (قال
انما انا رسول ربك لاهب لك غلاما زكيا) ت دیدی جبرائیل بن سنك ربكك رسولیم تا باغشلیم
سکا بر پاك چوجق (قالت انی یكون لی غلام ولم یمسسنی بشر ولم اك بغیا) ت دیدی مریم
نیجه اولور بنم ایچون چوجق ال ایرشدرمدی بکا هیچ بر آدمی و هرکز اولمدم زنا ایدیجی
(قال كذلك قال ربك هو علی هین ولنجعله آیة للناس ورحمة منا وكان امرا مقضیا) ت
دیدی وعده بویله در دیدی سنك ربك اشبو ایش بنم اوزریمه قولای برشیدر و دیلرم که
قیلم اول چوجغی بر نشانه آدملر ایچون و اسرکمكلك برم جانبمزدن واشبو قدرده ثابت
ومقرر قلنمش بر ایش اولدی * ف مردملر ایچون بر نشانه یعنی باباسز چوجق وجوده
کلسی محضا الله سبحانه نك قدرتندندر (فحملته فانتبذت به مكانا قصیا) ت پس قارننده
طوتدی شو چوجغی پس اهلندن بر جانبه کیتدی شو چوجق سببیله آدمیدن ایراق اولان
بر محله یعنی طوغدیغی وقتده (فاجاءها المخاض الى جذع النخلة قالت يا ليتنی مت قبل هذا
وكنت نسیا منسیا) ت پس کتوردی انی طوغورمق آغریسی خرما آغاجنك بدنی جانبنه
مریم دیدی ای نه اولیدی یکه بن اولیدم بوندن اول بویله و اولایدم خاطردن کیتمش واونودولمش
(فناداها من تحتها الا تحزنی قد جعل ربك تحتك سریا) ت پس چاغردی مریمی
(چوجق ویا جبرائیل) اشغی جانبندن که غم یمه که قیلدی سنك ربك سنك آلتکده بر کوچك
ایرمق * ف یعنی اشبو آوازی فرشته ایتدی و چاغردی واو حالده یردن بر پکار ظهور
ایتدی (وهزی الیك بجذع النخلة تساقط علیك رطبا جنیا) ت وتپرت کندو جانبکه خرما
اغجنی تا که دوشه سنك اوزریکه تازه خرما (فكلی واشربی وقری عینا فاما ترین من
البشر احدا فقولی انی نذرت للرحمن صوما فلن اكلم الیوم انسیا) ت پس یی اشبو
خرمادن وایچ اول صودن و کوزلك ایدین اولسون پس اکر کورسك انساندن بر کمسنه یی
دیکل بن الله ایچون اوروج نذر ایتسدم پس سویلشمیم بوکون هیچ بر آدمی ایله * ف
آنلرك مذهبنده سویلکدن اوروج طوتمغه نذر ایتمك جائز ایدی بزم مذهبمزده جائز دکل

(فَأَتَتْ بِهِ قَوْمَهَا تَحْمِلُهُ قَالُوا يَا مَرْيَمُ لَقَدْ جِئْتِ شَيْئًا فَرِيًّا) ت پس حضرت مريم عيسايى
بو كانوب كتوردى كندو قومنك او كنه ديديلر اى مريم كتوردك چركين اولان شيئى
(يَا أُخْتَ هَارُونَ مَا كَانَ أَبُوكِ امْرَأَ سَوْءٍ وَمَا كَانَتْ أُمُّكِ بَغِيًّا) ت اى هرونك همشيرهسى
سنك بابالك كوتو آدم دكل ايدى و انالك زنا ايديجى دكل ايدى * ف اى هارونك قرنداشى
يعنى آنك جنديتك آدى هرون ايدى پس آنك قومنك آدى دخى هرون اولدى نيجه كه
عاد و ثمود جدلرينك اسميله تسميه اولندقلرى كبى و مريم هرونك اولادندن ايدى (فَأَشَارَتْ
إِلَيْهِ قَالُوا كَيْفَ نُكَلِّمُ مَنْ كَانَ فِي الْمَهْدِ صَبِيًّا) ت پس اشارت ايتدى مريم كندو چوجغى
جانبنه ديديلر نيجه سويلشهلم اول بر كمسنه ايله كه بشكده چوجقدر (قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ
آتَانِيَ الْكِتَابَ وَجَعَلَنِي نَبِيًّا) ت ديدى عيسى تحقيق بن اللهك قوليم ويردى بكا كتابى و قيلدى
بنى پيغمبر (وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ وَأَوْصَانِي بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ مَا دُمْتُ حَيًّا) ت
و قيلدى بنى بركت صاحبى هر يرده اولسم و بيوردى بكا نماز قيلمقله و زكات ويرمكله ديرى
اولديغم مدتجه (وَبَرًّا بِوَالِدَتِي وَلَمْ يَجْعَلْنِي جَبَّارًا شَقِيًّا) ت و يصمەدى بنى احسان ايديجى
انامه و قيلادى بنى بيوك چكيجى بدبخت او (وَالسَّلَامُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدْتُ وَيَوْمَ أَمُوتُ وَيَوْمَ أُبْعَثُ
حَيًّا) ت و سلامتلك بنم اوزريمه در طوغديغم كونده و اولديكم كونده و اول كونده كه
بعث اولنورم (ذَلِكَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ قَوْلَ الْحَقِّ الَّذِي فِيهِ يَمْتَرُونَ) ت اشبودر مريم
اوغلى عيسانك قصهسى اراده ايدرم طوغرو سوزى كه انده اختلاف ايدرلر (مَا كَانَ لِلَّهِ أَنْ
يَتَّخِذَ مِنْ وَلَدٍ سُبْحَانَهُ إِذَا قَضَى أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ) ت لايق دكادر الله
ايچون كه طوته هيچ بر ولدى پاكدر الله ايچوندر چان اراده ايتسه بر شيئى انجق اكا اول
دير عقبنده اولشى اولور (وَإِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ) ت
(وديدى عيسى) تحقيق الله بنم ربمدر و سزلرك ربكزدر پس عبادت ايدك آكا بودر طوغرو
اولان يول (فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ مَشْهَدِ يَوْمٍ عَظِيمٍ) ت
پس اختلاف ايتديلر كروهلر كندو ارالرنده پس واى اولسون اول كمسنهلر ايچون كه

كافر اولانلر قيامت كوننده حاضر اولقدن (أَسْمِعْ بِهِمْ وَأَبْصِرْ يَوْمَ يَأْتُونَنَا لَٰكِنِ الظَّالِمُونَ
الْيَوْمَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ) ت نه قدر ايشيديجى اولورلر ونه قدر كوريجى اولورلر (يعنى عجب
ايشيدرلر و عجب كورلر بزم وعيدلرمزى مشاهده و تيقن ايدرلر لكن نفع ويرمز)
اولكونكه كلورلر بزم اوكمزه ليكن اشبو ظالملر بوكون ظاهر اولان آزغينلقده درلر
(وَأَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الْحَسْرَةِ إِذْ قُضِيَ الْأَمْرُ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ وَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ) ت وقورقت آنلرى
پشيمانلق كونندن وقتا كه ايشلر تمام اولور و آنلر غفلتده درلر و آنلر ايمان كتورمزلر
* ف اول زمان كه حشر كونى مسلمانلر دوزخدن چيقوب جنته داخل اولورلر و كافرلر
ايسه منتظر اولوب قالورلر صكره اولومى بر قيون شكلنده كوروب جنتله جهنمك اراسنده
بوغزلرلر و بيلديره جكلر كه جنتلك جنتده و جهنملك جهنمده دوام و ابديلك اوزره
اوليسزدر اشبو كوندركه كافرلر جهنمدن چيقمقدن اميدسز اولورلر (إِنَّا نَحْنُ نَرِثُ
الْأَرْضَ وَمَنْ عَلَيْهَا وَإِلَيْنَا يُرْجَعُونَ) ت البته بزلر وارث اولورز يره و اول كمسنه لره كه
يرك يوزنده واردر و بزم جانبمزه كيرو دوندريلورلر (وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّهُ كَانَ
صِدِّيقًا نَبِيًّا) ت و ذكر ايت قرآنده ابراهيم عليه السلامك خبرن تحقيق اول طوغرو ايشلو
پيغمبر ايدى (إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ لِمَ تَعْبُدُ مَا لَا يَسْمَعُ وَلَا يُبْصِرُ وَلَا يُغْنِي عَنْكَ شَيْئًا) ت ذكر ايت
اول وقتى كه ديدى كندو باباسنه اى بنم بابام نيچون عبادت ايدرسن اولشيئه كه ايشتمز
و كورمز و دفع ايدمز سندن هيچ برشيئ (يَا أَبَتِ إِنِّي قَدْ جَاءَنِي مِنَ الْعِلْمِ مَا لَمْ يَأْتِكَ فَاتَّبِعْنِي
أَهْدِكَ صِرَاطًا سَوِيًّا) ت اى بنم بابام تحقيق علمدن بكا اولشى كلدى كه سكا كلمدى پس تابع
اول بكا تا دلالت ايده يم سنى طوغرو اولان يوله (يَا أَبَتِ لَا تَعْبُدِ الشَّيْطَانَ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ
لِلرَّحْمَٰنِ عَصِيًّا) ت اى بنم بابام عبادت ايتمه شيطانه تحقيق شيطان الله ايچون يوزلدى قبول
ايتمز (يَا أَبَتِ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يَمَسَّكَ عَذَابٌ مِنَ الرَّحْمَٰنِ فَتَكُونَ لِلشَّيْطَانِ وَلِيًّا) ت اى بنم بابام
بن قورقرم كه طوته سنى بر عذاب الله جانبندن پس اولورسك شيطانه ارقداش * ف يعنى
كفرلك و بالندن بر آفت كله و سن دخى شيطاندن مدد طلب ايتمكه باشليه سن يعنى بتلردن
مدد طلب ايده سن و آدملرك چوغى اشبو وقتده شرك ايدرلر (قَالَ أَرَاغِبٌ أَنْتَ

عن آلهتی یا ابراهیم لئن لم تنته لارجمنك واهجرنی ملیا) ت دیدی ایا یوزی چویررسن بنم
معبودلرمدن ای ابراهیم اکر کیرو دونمزلك البته طاش ایله اولدیررم سنی وترك ایت بنی
صحبتمی بر چوق زمان (قال سلام علیك ساستغفر لك ربی انه کان بی حفیا) ت دیدی
سلامت سنك اوزریکه اولسون یارلغمق طلب ایدرم سنك ایچون ربمدن تحقیق ربم بنم
اوزریمه محبت ایدیجیدر * ف ابراهیم علیه السلام باباسنه ویردیکی سلام علیك یعنی
سلامت سنك اوزریکه اولسون اشبو سلام رخصت سلامیدر معلوم اولدیکه اکر بابا
وانادین امرنده اوغلیله خوشلشمزسه وآنی کندو اولرندن چیقاررلر ایسه اول اوغل طاتلو دل
ایله یومشق سوز دیوب آنلردن ایراق اولسه اول اوغل عاق دکلدر وهرچند حضرت ابراهیم
علیه السلام باباسنه مغفرت طلب ایتمکه وعده ویردیسه ده الله سبحانه نك رضاسی بولنمدیغندن
آنلردن واز کلوب ترك ایتدی (وأعتزلكم وما تدعون من دون الله وأدعو ربی عسی
الا اكون بدعاء ربی شقیا) ت وآیریلوب براقورم سزی واول شیئ که عبادت ایدرمکز آنی
اللهدن غیری وعبادت ایدرم کندو ربمه اوله که اولمیم کندو ربمه عبادت ایتمکده بایسیز
(فلما اعتزلهم وما یعبدون من دون الله وهبنا له اسحق ویعقوب وکلا جعلنا نبیا) ت پس
چونکه آیرلدی آنلردن واولشیدنکه عبادت ایدرلر ایدی آنی اللهدن غیری باغشلادق آکا
اسحق ویعقوبی هر بریسنی قیلدق پیغمبر * ف یعنی الله سبحانه نك یولنه هجرت ایدوب
باباو انا و قرباسندن ایراق اولدی الله سبحانه آکا آنلردن کوزلرك اقربا رعایت ایتدی
انسیت ایچون اشبو راده اسمعیل علیه السلامی ذکر ایتمدی زیراکه بو راده ابراهیم ایله
یوغیدی (ووهبنا لهم من رحمتنا وجعلنا لهم لسان صدق علیا) ت وباغشلادق آنلرك
هر بریسنه برقاچ شیلر کندو اسرکدکمزدن وقیلدق آنلر ایچون کوزل اولان ذکر ایتمکلك
زیاده یوکلك ایله * ف یعنی آدملر همیشه آنلره کوزل ثنا ایدرلر وآنلر اوزره رحمت
دیرلر (واذکر فی الکتاب موسی انه کان مخلصا وکان رسولا نبیا) ت وذکر ایت کتابده
موسی علیه السلامی که تحقیق خالص قلنمش پیغمبر ونبی ایدی * ف اول کسنه لرکه
الله سبحانه دن وحی اولنسه دی آنلر نبی دیرلر وآنلردن اول کسنه که آنك ایچون مخصوص
بر امت اوله ویا انکیچون بر کتاب اوله آکا رسول دیرلر (ونادیناه من جانب الطور
الایمن وقربناه نجیا) ت وچاغردق آنی طور طاغنك صاغ جانبندن وتعیین قیلدق آنی
کندیمزه سرلشمك یوزندن * ف یعنی آنکله الله سبحانه ملك واسطه اولمقسزین

سویلشدی

سویلشدی (وَوَهَبْنَا لَهُ مِنْ رَحْمَتِنَا أَخَاهُ هَارُونَ نَبِيًّا) ت و باغشلادق آکا کندو
اسرکمکزدن کندو قرنداشی هرونك پیغمبر اولدیغی حالده * یعنی موسی علیه السلامه
قرنداشی هرون یاردم ایدیجی و مدد کار اولدی (وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ
الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا) ت و ذکر ایت کتابده اسمعیل علیه السلامی تحقیق طوغری وعده لی
و کوندرلمش پیغمبر ایدی * ف اسمعیل علیه السلام بر کسنه یه وعده ایتمش ایدیکه بن
کلنجه دکین بوراده اکلنورم و بوراده طورورم اتفاقا اشبو کسنه بر سنه یه قدر کلمدی
حضرت اسمعیل علیه السلام اوراده بکلیوب طوردیلر (وَكَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَوٰةِ
وَالزَّكَوٰةِ وَكَانَ عِنْدَ رَبِّهِ مَرْضِيًّا) ت و امر ایدیجی ایدی کندو اهلنه نمازایله و کندو
ربنك یاننده بکنلمش ایدی (وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِدْرِيسَ إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَبِيًّا وَرَفَعْنَاهُ
مَكَانًا عَلِيًّا) ت و ذکر ایت کتابده ادریس علیه السلامی تحقیق طوغری ایشلو اولان
بر پیغمبر ایدی قالدردق آنی بر یوکسك محله (یعنی کوکه) * ف یازمشلرکه حضرت
ادریس علیه السلام حضرت نوح علیه السلامدن اول کلمش نجوم حسابی و یازی یازمق
ولباس دیکمك آدملر ارasında آندن شیوع بولمش ملك الموت ایله اشنا ایمشلر بر کره امتحان
و صنامق ایچون کندو روحنی ملك الموت الیله قبض ایتدردی و ینه کیرو جسمنه
اعاده اولندی و بهشته کیرمك طلب ایتدی حکم اولندیکه جنته کیره پس ادریس جنتده
الله سبحانه حکمیله قوندی او قودی پیغمبرمز علیه السلام ایله معراج کیجه سنده کوکده
ملاقات ایتدیلر و بعضلر دیدیلرکه ادریس حضرت الیاسك لقبیدر و ادریس بنی اسرائیلده
پیغمبر اولدیلر یدی حضرت خضر علیه السلام کبی دیر یدرلر (أُولَٰئِكَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ
مِنَ النَّبِيِّينَ مِنْ ذُرِّيَّةِ آدَمَ وَمِمَّنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ وَمِنْ ذُرِّيَّةِ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْرَائِيلَ وَمِمَّنْ هَدَيْنَا
(سجده) وَاجْتَبَيْنَا إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُ الرَّحْمَٰنِ خَرُّوا سُجَّدًا وَبُكِيًّا) ت اشبو جماعت اول کسنه لر
درکه انعام ایتدی الله آنلره اوزرینه پیغمبرلردن مسندن آدمك اولادندن و ینه اول
کسنه لرك اولادندنکه کتوردك نوح علیه السلام ایله برابر قایغه و ابراهیمك و یعقوبك
اولادندن و ینه اول کسنه لرك جمله سندنکه طوغری یولی کوستردك آنلره
و اختیار ایتدك آنلری وقتا که اوقنورآنلره اوزرینه اللهك آیتلری دوشرلرایدی سجده
ایدرلك و اغلیه رق (فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَوٰةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهَوَاتِ فَسَوْفَ

يلقون غيا) ت پس بو نبيلردن صكره يرلرينه برقاج اوغلانلر قالديلر كه اولوب ضايع
ايتديلر نمازى و تابع اولديلر نفسلك آرزوسنه پس بولورلر ازغينلغك جزاسنى (الا من تاب
وآمن وعمل صالحا فأولئك يدخلون الجنة ولا يظلمون شيئا) ت ليكن اول كمسنه كه توبه ايتدى
وايمان كتوردى وايشلدى كوزل اولان ايشى اشبو كروه جنته كيررلر واصلا ظلم
اولنمزلر هيچ برشيده (جنات عدن التي وعد الرحمن عباده بالغيب انه كان وعده مأتيا) ت
داخل اولورلر دائم اولجق جنتلرينه كه وعده ويردى الله كندو قوللرينه آندن غائب
اولدقلرى حالده البته الله نك وعدهسى كلجيدر (لا يسمعون فيها لغوا الا سلاما ولهم
رزقهم فيها بكرة وعشيا) ت ايشتمزلر اول جنتلرده هيچ عبث اولان سوز ليكن سلام ايشيدرلر
وآنلرك رزقلرى جنتلرده صباح وقتنده واخشام وقتنده اولور * ف يعنى عبث وفائدهسز
سوزى يعنى اوزون اوزادى و چوق سويلكى ايشتمزلر سلام عليك آوازينى اوزون
ويوكسك آوازايله ديكلرلر (تلك الجنة التي نورث من عبادنا من كان تقيا) ت بو اول
جنتدر كه انى احسان ايدرز كندو قوللرمزدن متقى اولانلره * ف اول جنت كه انى
حضرت آدم عليه السلامه ارث بيورمشيدى (وما نتنزل الا بأمر ربك له ما بين أيدينا
وما خلفنا وما بين ذلك وما كان ربك نسيا) ت (وملائكه لر ديديلر) آشغى اينمزز بزلر
مكر سنك ربكك حكميله انكيچوندر اول شى بيلك كه بزم اوكمزدهدر (يعنى قيامت كونى)
واول شى بيلك كه بزم آرقهمزدهدر (يعنى يرى و كوكى خلق ايتمسك ابتداسندن)
واول شينك علمكه بونلرك اراسندهدر ودكل سنك ربك اونوديجى * ف بر وقتده جبرائيل
كلوب كيتدى و برقاج كون كلمدى وقتا كه كلدى پيغمبر عليه السلام بيوردى كه
هر كون نيچون كلميورسن الله سبحانه جبرائيل عليه السلامه تعليم بيوردى كه جوابنده
اشبو اسلوب اوزره جواب ويرسن كه الله سبحانه نك كلاميدر جبرائيلك دليله نته كيم بزلره
اياك نعبد واياك نستعين آيتلرينى تعليم ايتدى له ما بين ايدينا وما خلفنا يعنى بزم اوكمزدهدر
وآرقهمزدهدر يعنى شو كوكلره ويره بيورمش يعنى ملائكه لر كوكدن نازل اولدقلرنده
براوكلرنده اولور كوكلك آرقهلرنده و كيتدكلرى وقتده كوكلك اوكلرنده وير ارقهلرنده اولور
(رب السموات والارض وما بينهما فاعبده واصطبر لعبادته هل تعلم له سميا) ت كوكلرك
ربى و يرلرك ربيدر واول شيئلرك ربيكه ايكيسنك اراسندهدر پس عبادت ايت اكا وصبر
ايديجى اول آنك عبادتى اوزرينه ايا بيلورميسن آكا برآدلو (يعنى مثل) * ف الله

سبحانه

سبحانه نك اسملرى آنك صفتلريدر يعنى اول صفتده بر كمسنه بولنورمى البته بولنمز
(وَيَقُولُ الْإِنْسَانُ أَإِذَا مَا مِتُّ لَسَوْفَ أُخْرَجُ حَيًّا) ت ودير آدمى (يعنى كافر اولان آدمى)
آيا وقتا كه بن اولم يردن طشره كتوريلورميم ديرى (أَوَلَا يَذْكُرُ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ
وَلَمْ يَكُ شَيْئًا) ت ايا خاطرينه كتورمزمى آدمى كه بز يراتدق آنى بوندن اول ود كالدى اول
هيچ برشى (فَوَرَبِّكَ لَنَحْشُرَنَّهُمْ وَالشَّيَاطِينَ ثُمَّ لَنُحْضِرَنَّهُمْ حَوْلَ جَهَنَّمَ جِثِيًّا) ت پس سنك
ربكه قسم اولسونكه قالديرز آنلرى (يعنى حشرى منكر اولانلرى) شيطانلر ايله صكره
حاضر ايدرز آنلرى جهنمك اطرافنده ديزلرى اوزره دوشمش اوله رق * ف قورقوشدتندن
آياق اوزره طورمغه قدرتلرى اولمديغندن ايا قدن دوشرلر واوطورمغه قادر اولمزلر اشبودر
ديزلرى اوزرينه دوشمك معناسى (ثُمَّ لَنَنْزِعَنَّ مِنْ كُلِّ شِيعَةٍ أَيُّهُمْ أَشَدُّ عَلَى الرَّحْمَٰنِ
عِتِيًّا) ت صكره چكرز هر برامتدن اول كمسنه يى كه زياده جسارت ايدجيدر الله
اوزرينه بيورلدى قبول ايتمكدن يوزندن (ثُمَّ لَنَحْنُ أَعْلَمُ بِالَّذِينَ هُمْ أَوْلَىٰ بِهَا صِلِيًّا) ت صكره
بز بيلورز اول كمسنه لريكه آنلر زياده لايقدر جهنمه داخل اولمغه (وَإِنْ مِنْكُمْ
إِلَّا وَارِدُهَا كَانَ عَلَىٰ رَبِّكَ حَتْمًا مَقْضِيًّا) ت ويوقدر سزدن هيچ بر كمسنه مگر كچرلر جهنم
اوزره اشبو وعده سنك ربكك جزمى وقطعى حكمى اولدى (ثُمَّ نُنَجِّي الَّذِينَ اتَّقَوْا وَنَذَرُ
الظَّالِمِينَ فِيهَا جِثِيًّا) ت صكره نجات ويررز اول كمسنه لره كه صاقنديلر وبراقورز
ظالملرى جهنمده ديزلرى اوزره دوشمش اولدقلرى حالده * ف جنتك يولى جهنمك اغزنك
اوزرنده و جهنم ايسه تنور شكلنده در وآغزنك كنكشلكى دنيانك تمامندن بيوكدر
بو كناردن اوته بكناره دك بر كپرى واردر قيلدن انجه قلجدن كسكين مسلمانلر اندن
سلامتله كچرلر وكنا ايشليلر جهنمه دوشرلر واعماللرينه اكانوب نيچه كوندن صكره
چيقارلر ورينه عاصيلردن برقاچ كمسنه لر جهنمه مستحق اوله رق الله سبحانه نك رحمتيله
و پيغمبرمز عليه السلامك شفاعتيله جهنمه كيرمكسزين جنته داخل اولورلر ويا جهنمدن
چيقارلورلر واول كمسنه كه كوكل طوغريلغيله كلمهٔ شهادت ديمشيدى وايناندى
اشبو كمسنه لردخى جملهسى آخرده چيقاريلورلر و كافرلر ايسه ابدى جهنمده قاليسردرلر
صكره جهنمك آغزى آنلر اوزرينه قپانور (وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ

كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا أَيُّ الْفَرِيقَيْنِ خَيْرٌ مَقَامًا وَأَحْسَنُ نَدِيًّا) ت و بزم آیتلرمز آنلره اوقونسه آنلر
اوزره بزم واضح اولان آیتلرمز دیرلر اول کسنه‌لرکه کافر اولدیلر اول کسنه‌لره که
ایمان کتوردیلر اشبو ایکی بولکدن قنغیسی زیاده کوزلدر مرتبه‌ده و زیاده اوکدر مجلس
یوزندن (یعنی دنیا عزتنسه مغرور اولدیلر) * ف یعنی دنیانک بزمکیله مقابله ایدرلر (وَكَمْ
أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ هُمْ أَحْسَنُ أَثَاثًا وَرِئْيًا) ت و چوق کروهلری هلاک ایتمدک آنلردن
اول آدملر طبقه‌سندن که آنلر زیاده ایو ایدیلر اوبجملاتی اعتبارنجه و کوزل یوز
و ایو قیافت اعتبارنجه (قُلْ مَنْ كَانَ فِي الضَّلَالَةِ فَلْيَمْدُدْ لَهُ الرَّحْمَنُ مَدًّا) ت دیکل هر کسنه
اولسه آزغینلقده زیاده ویررا کا الله زیاده ویرمکله * ف یعنی آزغینلقده و یول
یتورمکده براقور زیرا که دنیا اصنامی بریدر اولکلک و کوتولکک جزاسین آخرتده بولورلر
اشبو دنیاده ایو ایشلیلر و کوتو ایشلیلر ایو اکنه و کوتولکنه شامادر یعنی مالده
و اولادده (حَتَّى إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ إِمَّا الْعَذَابَ وَإِمَّا السَّاعَةَ فَسَيَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ شَرٌّ مَكَانًا
وَأَضْعَفُ جُنْدًا) ت اول وقته دکین که کوررلر اول شیئی که قورقودلیلر یا عقوبتده
و یا قیامتده پس بیلورلر قنغیسی زیاده کوتیدر مرتبه‌ده و زیاده ضعیفدر قشون اعتبارنجه
* ف یعنی عسکر اعتبارنجه یعنی یاردم اعتبارنجه که کافرلر بتلری و شاجلری کندولره
یاردمجی بیلورلر و مؤمنلر ایسه الله سبحانه‌یی کندولره یاردمجی بیلورلر (وَيَزِيدُ اللَّهُ الَّذِينَ
اهْتَدَوْا هُدًى وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ مَرَدًّا) ت و زیاده ویرر الله اول
کسنه‌لره که یول بولدیلر هدایته و ایدی و کوزل اولان حسنات زیاده ایودر سنک ربکک یاننده
مزد یوزندن و زیاده کوزلدر خدایه رجوع یوزندن * ف یعنی دنیانکدر و نفی الله
سبحانه‌نک یاننده ایتمه‌یرامز ایولک ایتمکک آثاری زائل اولماز و دنیا باقی قالماز (أَفَرَأَيْتَ الَّذِي
كَفَرَ بِآيَاتِنَا وَقَالَ لَأُوتَيَنَّ مَالًا وَوَلَدًا) ت ایا کورمدککمی اول کسنه‌یی که کافر اولدی
بزم آیتلرمزه و دیدی البته ویریلور بکا (یعنی قیامت کوننده) مال و اولاد * ف بر
زنکین کافر بر تیمچی مسلمانه دیدی اکرسن اسلامه منکر اولورسک سنک مزدیکی ویردم
تیمچی دیدی که اکرسن اولوب تکرار دیرلسن بن سنه منکر اولمم کافر ایسه دیدی که
اکر بن موتمدن صکره بعث اولورایسم بکا آنده مالم و اولادم اولیسر در آنده سکا جرتکی ویرم
اول سببدن اشبو آیت نازل اولدی یعنی آخرتده دولت ایماندن حاصل اوله بقدرا که کافرلر

دیرلرسه که دنیاده اولان دولتلری آخرتده الارین طوتمطوغز (اطلع الغیب ام اتخذ عند
الرحمن عهدا) ایا خبردار اولدی غیب اوزرینه یا خود آلدی اللهك یانتدن بر عهدی
(کلا سنکتب ما یقول ونمد له من العذاب مدا) ت اویله دکل بز یازرز اول شیئی که دیر وزیاده
ویرزاکا عذابدن زیاده ویرمکله (ونرثه ما یقول ویاتینا فردا) ت وکیرو آلورز آندن صکره
اول شیئی که دیروکاوربزم اوکمزه یالکز اولدیغی حالده * ف ما یقول یعنی اول شیئ که دیر مالدن
واولادندن وبو کافرلك ایکی اوغلی مسلمان اولدیلر (واتخذوا من دون الله آلهة لیکونوا لهم
عزا) ت وطوتدیلر الله دن غیری برقاج معبودلرتا اولمشو معبودلر آنلرایچون عزته سبب
(کلا سیکفرون بعبادتهم ویکونون علیهم ضدا) ت اویله دکل انکار ایدرلر کندو
معبودلی ینه عبادت ایتدیکی واولورمعبودلر آنلر اوزرینه ضد (الم تر انا ارسلنا الشیاطین علی
الکافرین تؤزهم ازا) ت ایا کورمدکمی که بزلر کوندردك شیطانلری کافرلر اوزرینه که
سورهلر کافرلری سورمکله (فلا تعجل علیهم انما نعد لهم عدا) ت پس تیزلك ایتمه آنلرك
اوزرینه بز آنلرك کونلرینی ونفسلرینی صیار زوقتی کالدکده اجرا ایدرز (یوم نحشر المتقین الی
الرحمن وفدا) ت اول کون نکه قالدیررزمتقیلری الله جانبنه بیننی اولهرق (ونسوق المجرمین الی
جهنم وردا) ت وسوررز کناه ایشلیلری جهنم جانبنه صوسمز اولدقلری حالده (لا یملکون
الشفاعة الا من اتخذ عند الرحمن عهدا) ت قادر اولمزلر شفاعت ایتمکه مکر اول کسنه که
آلدی اللهك یانتده بر عهدی (یعنی مسلمان اولوب وثواب وعده سنه مستحق اولدی) * ف
یعنی الله سبحانه بر کسنه یه شفاعتله وعده ویرسه شو کسنه شفاعت ایدر (وقالوا اتخذ الرحمن
ولدا) ت ودیدیلر اتخاذ ایلدی الله ولدی (لقد جئتم شیئا ادا) ت (الله یوردی آنلره) البته
کتوردیکز چرکین اولان شیئی * ف یعنی اغر اولان کناهی (تکاد السموات یتفطرن منه
وتنشق الارض وتخر الجبال هدا) ت یعنی اولدی که یرلر پاره پاره اولغه آنلرك قبیح
سوزندن ویاریلور یرودوشرلر طاغلر پاره پاره اولوب (ان دعوا للرحمن ولدا) ت شول

سویدیکه اثبات ایتدیلر الله ایچون ولدی (وما ینبغی للرحمن ان یتخذ ولدا) ت ولایق اولماز الله ایچون که طوته ولدی (ان کل من فی السموات والارض الا آتی الرحمن عبدا) ت یوقدر یرده وکوکلرده اولنلردن هیچ بریسی ایچون مکر کلیجیدر اللهک اوکنه قول اولهرق (لقد احصاهم وعدهم عدا) ت البته قوشاتدی آنلری علمیله وصایدی آنلری صایمقله (وکلهم آتیه یوم القیامة فردا) ت وآنلردن هر بریسی کلیجیدر اللهک اوکنه قیامت کوننده یالکز اولدقلری حالده (ان الذین آمنوا وعملوا الصالحات سیجعل لهم الرحمن ودا) ت البته اول کسنهلر که ایمان کتوردیلر وایشلدیلر کوزل اولان ایشلری قیلر آنلر ایچون الله اسرککی (یعنی بری برینه دوست اولورلر) * فیعنی الله سبحانه آنلری اسرکر یاخود الله سبحانه کندونک محبتنی آنلرک قلبلرینه آتار ویاخود آنلرک محبتنی خلقک قلبلرینه قورو آتار (فانما یسرناه بلسانک لتبشر به المتقین وتنذر به قوما لدا) ت قولای ایتمهدک قرآنی سنک دیلکه تا سویندیرهسن صاقننلری وقورقودهسن قرآن ایله جدالاری شدتلو اولان قومی (وکم اهلکنا قبلهم من قرن هل تحس منهم من احد او تسمع لهم رکزا) ت وچوق هلاک ایتدک آنلردن اول آدم طبقهلرینی آیا کورهمیسن هیچ بر کسنهیی آنلردن یاخود ایشیدیرمیسن آنلردن بر کیزلو آوازی

(سورة طه مکیة وهی مائة وخمس وثلاثون آیة)

طه سورهسی مکهده نازل اولمشدر واشبو سوره یوز اوتوز بش آیتدر

بسم الله الرحمن الرحیم

باغشلایجی اسرکیجی اولان اللهک آدیله اوقورم ت

(طه) ت الله بوندن مرادینی بیلور (ما انزلنا علیک القرآن لتشقی) ت ایندرمدک سنک اوزریکه قرآنی تا زحمت چکهسن (الا تذکرة لمن یخشی) ت لیکن ایندردک نصیحت ویرمک ایچون اول کسنهیه که قورقر (تنزیلا ممن خلق الارض والسموات العلی) ت اول قرآن ارضی وسمواتی خلق ایدن الله تعالیدن تنزیل اولندیغی حالده (الرحمن علی العرش استوی) ت

اول رحمن جل شانه عرش اوزرینه استیلا ایلدی (لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا
وَمَا تَحْتَ الثَّرٰى) ت آنکچوندر اول اشیکه کوکلرده واردر واول اشیکه یرده واردر و
اول اشیکه اشبو ایکیسنک اراسنده واردر واول اشیکه یرک آلتنده واردر (وَاِنْ تَجْهَرْ
بِالْقَوْلِ فَاِنَّهُ يَعْلَمُ السِّرَّ وَاَخْفٰى) ت واکر اشکار ایدرسن سوزی پس الله بیلور کیزلو اولان سوزی
وزیاده کیزلو اولانی (یعنی اشکار اولانی اولی طریقله بیلور) * ف کیزلو اولکه کزلوجه
سویلرلر و آندن زیاده کیزلو اولکه کوکلده اوله (اَللّٰهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ لَهُ الْاَسْمَاءُ الْحُسْنٰى) ت الله
تعالیدن غیری هیچ اله یوقدر معبود بالحق انجق اودر اسماء الحسنی انکچوندر * ف وقتا که
کافرلر رحمان اسمنی ایشتدیلر ایدیلرکه بر یسنی معین قیلک کاهی بر کسنه یی چاغررسکز
وکاهی بر کسنه یی (وَهَلْ اَتٰيكَ حَدِيثُ مُوسٰى) ت کلدیمی سکا موسانک خبری (اِذْ
رَاٰى نَارًا فَقَالَ لِاَهْلِهِ امْكُثُوا اِنِّي آنَسْتُ نَارًا لَعَلِّي آتِيكُمْ مِنْهَا بِقَبَسٍ اَوْ اَجِدُ عَلَى النَّارِ هُدًى)
ت اول وقتده کوردی اودی پس دیدی کندو اهلنه اکلنک بوراده که بن اود کوردم امید طوترمکه
کتوردم سزه اول اوددن یاخود اوله که اول آتش یاننده بر یول کوستریجی بولم * ف
اشبو قصه سورة اعرافده وسورة طه ده وسورة قصصده تمام ایله ذکر اولنمش معلوم اوله که
حضرت موسی علیه السلام اهل وعیالیله وطوارلیله برابر مدینه دن مصر جانبنه متوجه
اولوب کیجه لین صوغوقده یانده یولی یتوردیلر وعیالی دخی طوغورمق کیفسزلکی
طوتدی ایراقدن آتش کبی بر ایدینلق حضرت موسایه ظهور ایتدی اول ایسه آتش دکلدی
الله سبحانه نک نوری ایدی وقتا که آتش امیدیله آکا یقین اولدی الله سبحانه آکا خطاب
ایدوب بن دیدی و آکا پیغمبرلک ویروب فرعون جانبنه کوندردی آنلرک عقبنجه اهل
خانه لری کندو بابالرنک اوینه عودت ایتدیلر (فَلَمَّا اَتٰيهَا نُودِيَ يَا مُوسٰى) ت پس چه نکه کلدی
اودلک یاننه چاغرلدی ای موسی (اِنِّي اَنَا رَبُّكَ فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ اِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى) ت
تحقیق بن سنک ربکم پس ایاغکدن چیقار پاپوشلرکی البته سن طوی آدلو بر پاک
میدانده سن * ف اشبو میدان موسانک کلسندن اول مبارک وپاک ایدی یاخود بو
وقتده پاک ومبارک اولدی پاپوشلرنده نجس وار ایدی شو جهتدن چیقارمسیله امر اولندی
یهودلر اشبو تحقیقه وارمدقلرندن پاپوشلرو چزمه لر طاهر اولسه ده آنکله نماز قیلمزلر
وایاقلرندن چیقاررلر پیغمبرمز علیه السلام بیوردی که سز پاپوشلرو چزمه لر ایله نماز قیلکز

اکر یالڭز اولسه (وَأَنَا اخْتَرْتُكَ فَاسْتَمِعْ لِمَا يُوحَىٰ) ت وبن اختيار ايتدم سنى پس قولاق قوى
اولشى جانبنه كه وحى كوندرلمش اولور (إِنَّنِي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي)
ت تحقيق بن بر اللهم كه يوقدر هيچ معبود بندن غيرى پس عبادت ايت بكا و قائم قيل نمازى بنم
ذكرم ايچون (إِنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ أَكَادُ أُخْفِيهَا لِتُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا تَسْعَىٰ) ت البته قيامت
كولى كلهسيدر ديلرمكه كيزلو طوتهيم آنڭ وقتنى تا جزا ويريله هر بر كسنه اوليشكه سعى ايلمشدركه
ايشلر * ف موسى عليه السلامه وحى اولندقده نماز ايله حكم بيوردى و بزم پيغمبرمز عليه
السلامه دخى وحى اولندقده وربڭ فكبر آيتنده نماز ايله حكم ايتدى و قيامت كوننى كيزلو
ايتدى هيچ كسنه يه وقتنى بيلدرمدى (فَلَا يَصُدَّنَّكَ عَنْهَا مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ فَتَرْدَىٰ)
ت پس لازمدركه كيرو طوتميه سنى اندن اول كسنه كه ايمان كتورمز قيامته و تابع
اولدى كندو نفسنڭ آرزوسنه اولوقتده هلاك اولورسن * ف كيرو طوتمسون سنى آندن
يعنى قيامته ايمان كتورمكدن يا نمازدن وقتا كه الله سبحانه موسى عليه السلامى كونيلو اولان
كسنه لرڭ صحبتندن منع ايتدى غيريلر اولى طريقله منع اولنورلر (وَمَا تِلْكَ بِيَمِينِكَ
يَا مُوسَىٰ) ت ونه در شو سنڭ صاغ الڭده كى اى موسى (قَالَ هِيَ عَصَايَ أَتَوَكَّأُ عَلَيْهَا
وَأَهُشُّ بِهَا عَلَىٰ غَنَمِي وَلِيَ فِيهَا مَآرِبُ أُخْرَىٰ) ت ديدى بنم عصامدر و كتوردم آنڭ
اوزرينه و يپراق دوكرم آنكله كندو طوارلريمه و بنم ايچون بو عصاده دخى بشقه منفعتلر
واردر (قَالَ أَلْقِهَا يَا مُوسَىٰ) ت ديدى آت يره آنى اى موسى (فَأَلْقَاهَا فَإِذَا هِيَ حَيَّةٌ تَسْعَىٰ)
ت پس براقدى آنى ناكهان اول عصا اسكردیجى بر يلان اولدى (قَالَ خُذْهَا وَلَا تَخَفْ
سَنُعِيدُهَا سِيرَتَهَا الْأُولَىٰ) ت ديدى آل شونى الكه و قورقمه كيرو دوندررز آنى اولكى شكلنه
* ف يعنى ينه عصا اولور (وَاضْمُمْ يَدَكَ إِلَىٰ جَنَاحِكَ تَخْرُجْ بَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ سُوءٍ آيَةً أُخْرَىٰ) ت
و صوقغل الڭى قولتوغڭه تا كه عيبسز و علتسز روشن و براق چيقوب بيوتكه بر آخر نشانه
اوله (يعنى بر آخر معجزه اوله) * ف يعنى آنڭ نورانى اولمسى كيفيتسزلكدن دكل (لِنُرِيَكَ مِنْ
آيَاتِنَا الْكُبْرَى) ت ديلرمكه كوسترهلم سكا بيوك اولان نشانه لرمزڭ بعضسنى (اذْهَبْ
إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ) ت كيت فرعون جانبنه كه اول حددن كچمشدر (قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِي

صَدْرِي ۝ وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي ۝ وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِنْ لِسَانِي ۝ يَفْقَهُوا قَوْلِي ۝ وَاجْعَلْ لِي وَزِيرًا مِنْ
أَهْلِي ۝ هَارُونَ أَخِي ۝ اشْدُدْ بِهِ أَزْرِي ۝ وَأَشْرِكْهُ فِي أَمْرِي ۝ كَيْ نُسَبِّحَكَ كَثِيرًا ۝ وَنَذْكُرَكَ
كَثِيرًا ۝ إِنَّكَ كُنْتَ بِنَا بَصِيرًا) ت ديدى اى بنم ربم آچق ايت بنم سينه مى وقولاى ايت
بكا بنم ايشمى وآچ عقده يى بنم دلمدن تا فهم ايده لر بنم سوزمى وكندى اهلمدن
قرنداشم هارونى بكا وزير ايله محكم قيل آنك سببيله بنم قوتمى وشريك قيل آنى بنم ايشمده
تا تسبيح ايده لم سنى چوق چوق وذكر ايده لم سنى چوق چوق تحقيق سن بزم احوالمزى
كوريجيسن * ف اشرح لى صدرى يعنى آچق ايت بنم سينه مى يعنى سينه مى كنكش قيل
تاكه طارغين وخويسز اولميه يم متحمل اوله يم وچوجقلقده دلى يانوب آندن طوتغنلق
قالديغندن صاف سويلشه مز ايدى انكيچون دعا ايتدى * ف بونك كبى بيوك
پيغمبرلره خلقك چوق توجهى اولديغى سببدن بر كومكجى يه حاجت واردر تا خلقه
قولايلقله بيلديره وتعليم ايده بزم پيغمبرمزه كومكجى ابو بكر الصديق رضى الله تعالى عنه
ايدى پيغمبرلك زماننده چوق كسنه لر آنلرك تعليميله ايمانله مشرف اولديلر (قَالَ قَدْ أُوتِيتَ
سُؤْلَكَ يَا مُوسَى) ت ديدى البته سن ويرلدك مطلوبكى اى موسى (وَلَقَدْ مَنَنَّا عَلَيْكَ مَرَّةً
أُخْرَى) ت بوندن مقدم سنك اوزريكه احسان ايتمش ايدك (إِذْ أَوْحَيْنَا إِلَى أُمِّكَ مَا يُوحَى)
ت شو وقتده كه الهام ايتدك سنك انانك جانبنه * ف موسى عليه السلامك آناسنه الهامى
اويقوده ايتدى اشبو الهام سببندن اناسى پيغمبر اولمز (أَنِ اقْذِفِيهِ فِي التَّابُوتِ فَاقْذِفِيهِ فِي الْيَمِّ
فَلْيُلْقِهِ الْيَمُّ بِالسَّاحِلِ يَأْخُذْهُ عَدُوٌّ لِي وَعَدُوٌّ لَهُ وَأَلْقَيْتُ عَلَيْكَ مَحَبَّةً مِنِّي وَلِتُصْنَعَ عَلَى عَيْنِي) ت
آنى ويراشبو چوجغى صندوغك ايچنه پس براقغل اول صندوغى دكزه پس آنى ويرسون
انى دكز قره يه طوته آنى بنم دشمنم وآنك دشمنى وبن آندم سنك اوزريكه كندو جانبمدن
محبتى وديلدمكه بسلنه سن بنم حضورمده * ف فرعون موسى عليه السلام طوغدى
يلده بنى اسرائيلك اركك چوجقلرينى اولدررايدى وقتا كه موسى عليه السلام وجوده
كلدى انالرى قورقديكه اكر فرعونك اتباعى خبردار اولسه لر آنى دخى اولدررلر وباباسنه
واناسنه اذيت ايدرلركه نيچون اشبو چوجغى ظاهر قيلمديكز ديو پس اويقوده اشبو حكمى
آكا تعليم ايتديلر وصندوغى دكزه آتديلر صو آنى فرعونك باغنه ايرشدردى خاتونيكه
حضرت آسيه ايدى وبنى اسرائيل قومندن ايدى اول صندوغى كوروب صودن الديردى
وموسى عليه السلامى چيقارديلر فرعون كوروب آكا مرحمتى كلدى كندويه اوغل

ایندی وکوزبله کوزبله بسالدی (اذ تمشي اختك فتقول هل ادلكم على من يكفله
فرجعناك الى امك كي تقر عينها ولا تحزن وقتلت نفسا فنجيناك من الغم وفتناك فتونا)
ت چقانکه کیتدی سنك قرقرنداشك پس دیدی دلالت ایده یمی سزی اول کسنه اوزرینه که
سلارنی حوجنی پس کتوردك سنی کندو اناك جانبنه تا روشن اوله انانك کوزی وغم
یمه واولدیردك برشخصی پس نجات ویردك سکا غمدن ومحنته براقدق سنی صنامق ایچون
* ف اشبو قصه کتابه قصص سوره سنده مذکوردر (فلبثت سنين في اهل مدين ثم جئت
على قدر يا موسى) ت پس اکلندك برقاچ ییل مدین اهلی ارا سنده صکره کیلدك وکالدك
الهك تقدیرینه موافق ای موسی (واصطنعتك لنفسي اذهب انت واخوك بآياتي ولا
تنيا في ذكري اذهبا الى فرعون انه طغى) ت ویصه دم سنی کندو نفسم ایچون کیت سن
وسنك قرنداشك بنم نشانه لرم ایله واوشنمکز بنی ذکر ایتمکده کیدیکز فرعونك جانبنه که اول
حددن کچمشدر (فقولا له قولا لينا لعله يتذكر او يخشى) ت پس دیکز اکا یومشق
اولان سوزی اوله که نصیحت قبول ایده یاخود قورقه (قالا ربنا اننا نخاف ان يفرط
علينا او ان يطغى) ت دیدیلر ای بزم ربمز بز قورقرز اندنکه تعدی ایده بزم اوزرمزه یاخود
حددن کچه (قال لا تخافا انني معكما اسمع وارى) ت دیدی قورقمیکز البته بن سزکاه ییله یم
ایشیدرم وکوررم (فأتياه فقولا انا رسولا ربك فارسل معنا بني اسرائيل ولا تعذبهم قد
جئناك بآية من ربك والسلام على من اتبع الهدى) ت پس کیدك انك اوکنه دیکز که
بزلر سنك ربکك رسوللریوز کوندر بزله برابر یعقوبك اولادینی وعذاب ایتمه انلره
بز کتوردك سکا بر نشانه یی سنك ربکك جانبندن وسلامتلك اول کسنه اوزرینه اولسونکه
تابع اولدی هدایت یولنه (انا قد اوحي الينا ان العذاب على من كذب وتولى) ت وحی
کوندرلدی بزم جانبمزه که عذاب اول کسنه اوزرینه درکه تکذیب ایتدی ویوز چویردی
(قال فمن ربكما يا موسى) ت (القصه اشبو یغامی یرشدردیلر) دیدی فرعون کیمدر
سزلك ربکز ای موسی (قال ربنا الذي اعطى كل شيء خلقه ثم هدى) ت دیدی که بزم ربمز

اول

اول کسنه درکه ویردی هر بر شیئه اکا خاص اولان صورتی صکره یول کوستردی کندو
معاشنك طلبنده * ف یعنی یمکی ویچمکی ایچون عقل ویردی وچوجقه سوت امکی
بیلدیردی اندن غیری هیچ بر کسنه آنی بیلدرمکه قادر دکلدر (قال فما بال القرون الاولی)
ت دیدی پس ندر اول کچن امتلرك حالی (قال علمها عند ربی فی کتاب لا یضل ربی ولا
ینسی) ت دیدی انلرك حاللرینك علمی بنم ربمك یانندهدر بر کتابده که غلط ایتمز بنم ربم
واونوتمز * ف احتمال ایدرکه فرعون دهریه مذهب اوله انسانك خلق اولنمسی یازکونلرنده
اوتلرك یردن وریروب چقمسی کبیدر آنی قول بر کسنه ایجاد ایتمش دکل بلکه کندو کندینه
پیدا اولمش وآخرده اولوب وچوریوب طپراق اولوردو بیلوردی وقتا که ایشتدیکه تمام
مخلوقاتك ودوکلی موجوداتك اوزرنده بر پروردکار واردر اشبو سؤالی ایتدیکه کچن
کروهلر نیره یه کیتدیلر موسی علیه السلام جواب ویردیکه آنلرك حسابی یازلمشدر هر بر کسنه
حاضر اولیسردر (الذی جعل لکم الارض مهدا وسلك لکم فیها سبلا وانزل من السماء ماء
فاخرجنا به ازواجا من نبات شتی) ت بنم ربم اول قدرت صاحبیدر که یصه‌دی سزلك ایچون
یری بر فرش وقیلدی سزکچون یرده یوللری وآشنی کوندردی کوکدن صویی پس طشره
کتوردك اول صو ایله اوتلردن مختلف اولان نوعلری (کلوا وارعوا انعامکم ان فی ذلك
لآیات لاولی النهی) ت امر ایتدك یه‌لك واوتلتك کندو حیوانلرکزی تحقیق اشبو
مقدمه‌ده نشانه‌لر واردر عقل صاحبلری ایچون الله سبحانه اشبو کلامی دهریه‌لرك کوزلرن
آچمغیچون یوردی تا که الله سبحانه نك قدرت کامله‌سی وتدبیری دلیللرینه باقوب اکر عقللری
وار ایسه بیلورلر (منها خلقناکم وفیها نعیدکم ومنها نخرجکم تارة اخری) ت اشبو یردن
یاراتدق سزی ینه اکا کیرو دوندیررز سزی واندن طشره کتوریرز سزی بر دفعه دخی (ولقد
اریناه آیاتنا کلها فکذب وابی) ت وکوستردك فرعونه نشانه‌لرمزك تمامنی پس یلانه
نسبت ایتدی وقبول ایتمدی (قال اجئتنا لتخرجنا من ارضنا بسحرك یا موسی) ت دیدی
ایا کلدککی که طشره چیقاره‌سن بزی کندو مصرکمزدن ای موسی (فلنأتینك بسحر مثله فاجعل
بیننا وبینك موعدا لا نخلفه نحن ولا انت مکانا سوی) ت البته کتورورز سکا بر سحری سنك

بصرلك كبي پس معين ايت بزم ارامزايله كندوارا كده بروعده كوني كه خلاف ايتميه وز
شو وعده يه نه بز لرونه سن شهرلك اورته يرنده (قال موعدكم يوم الزينة وان يحشر الناس
ضحى) ت ديدي سزلك وعده كونكز بزنڭ كونيدر وجمع اوله آدملر اول كونڭ قوشلغي
وقتنده * ف كرك موسى عليه السلام اولسون وكرك فرعون اولسون مقصودلري
قنقسي الزام ايدرسه آدملرك مجمعنده ورؤس اشهادده اسكات ايده تاكه ناسڭ جمله سي
قنقسي طوغري اولديغني بيله لر وشو زينت كوني مصر شهرنده مقرر ايدي كه فرعونڭ
طوغديغي كونڭ دوكني جشنڭ كوني ايديكه هر يلده بركون مقرر ايدي (فتولى فرعون
فجمع كيده ثم اتى) ت پس فرعون اورته دونوب جمع ايتدي كندو حيله لريني صكره كالدي
(قال لهم موسى ويلكم لا تفتروا على الله كذبا فيسحتكم بعذاب وقد خاب من افترى) ت
ديدي ساحرلره موسى واي سزلك اوزركزه اولسون باغلميكز الله اوزرينه يالاني هلاك
ايدر سزلري عذاب ايله والبته مطلبنه ايرشمدي اول كسنه كه يلان باغلدي الله اوزرينه
*ف وقتا كه فرعون ساحرلري وجميع امرالرني جمع ايتدي وهر بر كسميي موسانڭ خلافنه
اوغراتدي پس موسى عليه السلام آنلرك هر بريسنه بر بر نصيحت ايتديكه الله سبحانه
اوزرينه افترا ايتميكز كه بيوك عذابه مبتلى اولورسكز (فتنازعوا امرهم بينهم واسروا
النجوى) ت پس دونوب دانشمق ايتديلر ساحرلر كندو مشورتلريله كندو ارالرنده وكيزله
سويلشديلر كه موسانڭ سوزي ساحر سوزينه بكزمز اكر بزه غالب اولورسه تابع اولمق لازمدر
(قالوا ان هذان لساحران يريدان ان يخرجاكم من ارضكم بسحرهما ويذهبا بطريقتكم
المثلى) ت ديديلر البته اشبو ايكي آدم جادودرلر ايسترلر كه چيقاره لر سزلري كندو يريكزدن
كندو جادولكلريله و كيده رلر سزلك كوزل مذهبكزي (فاجمعوا كيدكم ثم ائتوا صفا وقد
افلح اليوم من استعلى) ت پس بر يره كتوركز كندو سحركزلك اسبابلريني صكره كالكز صف
صف والبته نجات بولور بوكون اول كسنه كه غالب كالدي (قالوا يا موسى اما ان تلقي
واما ان نكون اول من القى) ت ديديلر اي موسى يا سن دركه سن آتسن (يعني عصايي)
ويا خود بز اوله لم اول آتان (قال بل القوا فاذا حبالهم وعصيهم يخيل اليه من سحرهم انها

تسعى)

تسعى) ت دیدی بلکه سزا آنك صبیلر که ایپلری و ایپلرك عصالری غلط سحر کورندی موسانك او کونده آنلرك سحری سبیله وهم ویوسکر در (فأوجس في نفسه خيفة موسى) ت پس بولدی موسی کندو قلبنده بر کیزلو قورقو (قلنا لا تخف انك انت الاعلى) ت بیوردك قورقمه البته سن غالبسن (وألق ما في يمينك تلقف ما صنعوا انما صنعوا كيد ساحر ولا يفلح الساحر حيث أتى) ت واتی و یراولشی که سنك صاغ الکده در تا یوتسن اولشی که ساحرلر یاپمشلر اول یاپدقلری شی ساحرلرك حیله سیدر وفلاح بولمز ساحر قنده کیدر ایسه (فألقي السحرة سجدا قالوا آمنا برب هرون وموسى) ت (القصه بو یله اولدقده) اتلدی ساحرلر یره سجده ایدرك دیدیلر ایمان کتوردك هارونك وموسانك ربنه (قال آمنتم له قبل أن آذن لكم انه لكبيركم الذي علمكم السحر فلاقطعن أيديكم وأرجلكم من خلاف ولاصلبنكم في جذوع النخل ولتعلمن أينا أشد عذابا وأبقى) ت دیدی فرعون اینان دیکزمی موسایه آندن اول که اذن ویره یم سزه البته موسی سزلك بیوککزدر که اوکرتدی سزه سحری وجادولغی البته کسرم سزلك الللر کزی وآیاقلر کزی بر بیی صاغ جانبندن و بر بیی صول جانبندن والبته اصارم سزلری خرما آغاجنك دالری اوزرینه و بیله سکز بزم قنغیمز قتیدر عذابه یوزندن وقنقیمزك عذابی زیاده جاویدر * ف احتمال ایدرکه آنلره سحری تعلیم ایدن بیوکدن مرادی الله سبحانه اوله (قالوا لن نؤثرك على ما جاءنا من البينات والذي فطرنا فاقض ما أنت قاض انما تقضي هذه الحيوة الدنيا) ت دیدیلر اختیار ایتمیزسنی اولشی اوزرینه که کلدی بزم اوکزه آشکاره دلیللردن واختیار ایتمیزسنی اول الله اوزرینه که یراتدی بزی پس حکم ایت هر نه حکم ایدیسك انجق سن بودنیاده حکم ایدرسن (انا آمنا بربنا ليغفر لنا خطايانا وما أكرهتنا عليه من السحر والله خير وأبقى) ت البته بزلر ایمان کتوردك کندو ربمزه تا یارلغیه بزم کناهلرمزی واول شیئی که جبر ایتدك بزه آنك اوزرینه که سحر ایده لم والله سندن خیرلو وابقیدر * ف فرعون جبر ایله آنلره جادو کارلق اوزره امر ایتدی و سحر ایتدردی دینادیکه ساحرلر حضرت موسانك معجزه سن کوردکده بیلدیلر که جادو کلدر امدی آنکله مقابله لایق دکلدر صکره فرعونه رعایت ایدوب سحر ایله مقابله ایتدیلر وفرعون موسی وهارون

اوزره نجات وایذا ایتمدی شاید آنی قورقدی موسی معجزه سیله (انه من یأت ربه مجرما
فان له جهنم لا یموت فیها ولا یحیی) ت هر کسنه که کلور ربسنه اوکته چرکین ایشلو اولدرق
آنکیچون جهنم واردر که انده نه اولور ونه دیریلور (ومن یأته مؤمنا قد عمل الصالحات
فاولئك لهم الدرجات العلی) ت واول کسنه که کلور ربسنه اوکته مسلمان اولوب تحقیقا
کوزل ایشلری ایشلمش اولور ایشبو کروه ایچون واردر اعلی اولان مرتبه‌لر (جنات عدن
تجری من تحتها الانهار خالدین فیها وذلك جزاء من تزکی) ت ابدی قاله جق جنتلر آقار
آنلرك آلتندن ایرمقلر انلر اول جنتلرده ابدی اولدقلری حالده وبودر اول کسنه‌نك جزاسی که
پاك اولدی (ولقد اوحینا الی موسی ان اسر بعبادی فاضرب لهم طریقا فی البحر یبسا
لا تخاف درکا ولا تخشی) ت وحی کوندردك موسی جانبنه که کیجه کتور بنم قوللریمی پس
بحره ضرب ایله انلر ایچون قوری یول اچ قورقه دوشمنك سکا ایرشمسندن و وسوسه
ایتمه غرق اولمقدن (فاتبعهم فرعون بجنوده فغشیهم من الیم ما غشیهم) ت پس ارقه‌لری
صره تابع اولدی فرعون کندو قشونیله پس قپلادی آنلری دکزدن قپلیانشی (واضل
فرعون قومه وما هدی) ت وآزغین قیلدی فرعون کندو قومنی یول کوسترمدی
(یا بنی اسرائیل قد انجیناکم من عدوکم وواعدناکم جانب الطور الایمن ونزلنا علیکم المن
والسلوی) ت (دیدك) ای بنی اسرائیل نجات ویردك سزه کندو دشمنکزدن و وعده
ویردك سزه (یعنی توریتی ویرمکه) طورك صاغ جانبنده وکوندردك سزلك اوزرکزه
ترنجبین بالی و سمانی قوشنی یعنی یاوه قوشنی (کلوا من طیبات ما رزقناکم ولا تطغوا فیه فیحل
علیکم غضبی ومن یحلل علیه غضبی فقد هوی) ت (دیدك) ییکز اول شینك لذتلوسندن که
رزق ویردك سزه وحددن کچمیکز اشبو رزقده اول وقتده واجب اولور سزلك اوزرکزه بنم
طارغنلغم وهر کسنه که ثابت اولور آنك اوزرینه بنم طارغنلغم تحقیق اوکیسه هلاك
اولدی * ف حددن زیاده کچمیکز یعنی من وسلوادن صباحك واخشامك ییه جکی قدری رزق
آلکز آندن زیاده آلوب قویویرمیکز (وانی لغفار لمن تاب وآمن وعمل صالحا ثم اهتدی) ت

وتحقیق

وتحقیق بز یارلغیلیم اول کمسنه‌یی که توبه ایتدی و ایمان کتوردی و ایشلادی کوزل ایشی صکره طوغرو یول بولدی * ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه موسی علیه السلام کندو قومندن پیش کمسنه ایله طور جانبنه متوجه اولدی موسی علیه السلام ایسه آنلرک جمله‌سندن مقدم وارمش ایدی پس خطاب ایرشدیکه (وَمَا أَعْجَلَكَ عَنْ قَوْمِكَ يَا مُوسَى) ت ونه‌نی چابکلک ایتدیردی سکا کندو قومکدن ای موسی (قَالَ هُمْ أُولَاءِ عَلَى أَثَرِي وَعَجِلْتُ إِلَيْكَ رَبِّ لِتَرْضَى) ت دیدی آنلر بنم ارقمده صره‌ده‌در چابکلک ایتدم سنک جانبکه ای بنم ربم تا که راضی اوله‌سن (قَالَ فَإِنَّا قَدْ فَتَنَّا قَوْمَكَ مِنْ بَعْدِكَ وَأَضَلَّهُمُ السَّامِرِيُّ) ت دیدی الله بلا ایله براقدق سنک قومکی سن طوره یونلد کدنصکره و آزغین قیلدی آنلری سامری (فَرَجَعَ مُوسَى إِلَى قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا) ت پس کیرودوندی موسی کندو قومنک جانبنه طارغین غملو اوله‌رق (قَالَ يَا قَوْمِ أَلَمْ يَعِدْكُمْ رَبُّكُمْ وَعْدًا حَسَنًا) * ت دیدی ای بنم قومم ایا وعده ویرمدیمی میزه سزک ربکز کوزل اولان وعده ایله * ف وعدا حسنادن مراد توریتی ویرمک وعده سیدر موسی علیه السلام قومنه اوتوز کون وعده ایله طوره کیتدی طورده قرق کون اکلندی کلرنده قومی بر بوزاغی یاپوب آکا طاپنمغه باشلدیلر (أَفَطَالَ عَلَيْكُمُ الْعَهْدُ أَمْ أَرَدْتُمْ أَنْ يَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبٌ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَخْلَفْتُمْ مَوْعِدِي) ت آیا اوزون اولدیمی سزک اوزرکزه مدت (یعنی موسانک آیرلمغی مدتی) یاخود دیلدیکزمیکه واجب اوله سزک اوزرکزه طارغینلق کندو ربکزدن پس خلاف ایتدیکز بنم وعده‌مه (قَالُوا مَا أَخْلَفْنَا مَوْعِدَكَ بِمَلْكِنَا وَلَكِنَّا حُمِّلْنَا أَوْزَارًا مِنْ زِينَةِ الْقَوْمِ فَقَذَفْنَاهَا فَكَذَلِكَ أَلْقَى السَّامِرِيُّ) ت دیدیلر خلاف ایتمدک سنک وعده‌که کندو اختیارمز ایله ولیکن بزلر قومک بزکندن قالدردیغمز شیلری اوده آتدق بزلر کبی سامری دخی آتدی * ف فرعون بلوکلرندن بزکلری عاریت طلب ایدوب آلمشلر ایدی تا آنلر یقینا بیله‌لرکه بنی اسرائیل دوکونه کیده‌جکلری مقرردر چونکه فرعون یعقوبک اولادلرینی مصر شهرندن طشره کیتمکه قویویرمز ایدی مکر دوکونه براقور ایدی پس فرعون قومندن بزکلری آلوب دوکونه کیدیور زدیو حیله ایله چیقدیلر (فَأَخْرَجَ لَهُمْ عِجْلًا جَسَدًا لَهُ خُوَارٌ فَقَالُوا هَذَا إِلَهُكُمْ وَإِلَهُ مُوسَى فَنَسِيَ) ت پس طشره کتوردی آنلر ایچون بر بوزاغی بدنیکه آنکچون

وتر ایدی اوکوزا اولدی صکره دیدیلر سامرینک اتباعی سزنک معبوده کز دخی موسانک اللهی دخی بوکدر پس موسی آنی اونوتدی * ف یعنی موسی اونو دتوب طور طاغنه ایشکنو کتدی (افلا یرون الا یرجع الیهم قولا ولا یملک لهم ضرا ولا نفعا) ت آیا کورمدیلرمی اشبو آزغینلرکه اول بوزاغی کیرو دوندره بیلمز آنلر جانبنه بر سوزی وقادر اولمز آنلره بر ضرر ایرشدرمکه وینه بر منفعت ایرشدرمکه (ولقد قال لهم هرون من قبل یا قوم انما فتنتم به وان ربکم الرحمن فاتبعونی واطیعوا امری) ت ودیمشدی آنلره هارون بوندن اول که ای بنم قومم سز همان مبتلی اولدیکزشو بوزاغی یه عبادت ایتمکله والبته سزلرنک پروردکارکز الله در تابع اولکز بکا وانقیاد ایدک بنم حکممه (قالوا لن نبرح علیه عاکفین حتی یرجع الینا موسی) ت دیدیلر البته زایل اولمیز اشبو بوزاغی یه عبادت ایتمکدن اولوقته دکین که کیرو کله بزم جانبمزه موسی (قال یا هرون ما منعک اذ رأیتهم ضلوا الا تتبعن افعصیت امری) ت (موسی کاوب) دیدی ای هارون نه شی منع ایتدی سنی وقتا که کوردک آنلر یکه آزغین اولدیلر اندنکه تابع اولسن بکا (یعنی آزغینلری اولدرمک ایله) آیا خلافمی ایتدک بنم حکممه (قال یا ابن ام لا تأخذ بلحیتی ولا برأسی انی خشیت ان تقول فرقت بین بنی اسرائیل ولم ترقب قولی) ت دیدی ای بنم انامک اوغلی طوتمه بنم صقالمی و باشمک صاچلرینی بن قورقدم آندنکه دیه سن آیردک صاالدک بنی اسرائیلک اراسنه وصاقلمادک بنم سوزیمی * ف موسی علیه السلام طوره واردیغی وقتده هارون علیه السلامه نصیحت ایتدیکه جمله قومک متفق اولمقلرینه سعی ایده اشبو جهتدن هارون بوزاغی یه طپانلر ایله مقاتله ایتمدی لیکن دل ایله نصیحت ایتدی آنلر ایسه قبول ایتمدیلر (قال فما خطبک یا سامری) ت دیدی موسی پس نه در بو سنک بو ایشک ای سامری (قال بصرت بما لم یبصروا به فقبضت قبضة من اثر الرسول فنبذتها وکذلک سولت لی نفسی) ت دیدی سامری کوردم اول شیئی که سائر آدملر کورمدیلر آنی پس بر آوج طپراق الدم رسولک ایزندن (یعنی جبرائیلک آتنک آیاغی آلتندن) صکره براقدم انی (یعنی اول طپراغی آتی ویردم آلتوندن یصدیغم اشبو بوزاغی شکلنه) بونک کبی کاری نفسم بکا بزدی * ف وقتا که بنی اسرائیل دکزه ایرشدیلر فرعون

عسکرینه

عسکر بیلەر ایلە ایلرلە عقبنجە جیقوب کیدر ایدی وید کیزه ایرشیدیلر جبرائیل علیه السلام ایلرویه
حائل اولدیغی آتلری ایلری وارمغه باشلامقدن دوردی سامری بیلدیکه شو جبرائیلدر آتنک ایاغی
آلتندن بر آووج طپراق آلدی اشبو طپراغی صکوه بوزاغینک ایچنه آتدی واشبو آلتون
کافرلرنگ مالی ایدی یعنی قبطیلرک بزکلری که بنی اسرائیل بر حیله ایلە آنلردن آلمشلر ایدی پس
اول برکتلو طپراق اکا دوشمسندن حق و باطل بری برینه قارشوب برکوشه ظاهر اولدی که
جماده روح کلوب بر آواز پیدا اولدی اشبو مثللو تزویر ایلە آندن صاقنمق واجبدر که بوایله شیلردن
بتسلیم عبادت ایتمك پیدا اولور (قَالَ فَاذْهَبْ فَإِنَّ لَكَ فِي الْحَيَاةِ أَنْ تَقُولَ لَا مِسَاسَ وَإِنَّ لَكَ
مَوْعِدًا لَنْ تُخْلَفَهُ وَانْظُرْ إِلَى إِلَٰهِكَ الَّذِي ظَلْتَ عَلَيْهِ عَاكِفًا لَنُحَرِّقَنَّهُ ثُمَّ لَنَنْسِفَنَّهُ فِي الْيَمِّ
نَسْفًا) موسی دیدی پس کیت البتە سکا بر یلکسکده سزا شو درکه دیه سن که بکا یقین
اولمغل و برمق طوقنمه (یعنی چونکه سامری اکر بر کسه ایلە اولطورسه هر ایکسینی ایسقه طوتار
ایدی پس بو اجلدن کیمی کورسه بکا یقین اولمه دیو چاغرردی) والبتە سنکیچون واردر
بر بشقه وعده که اشبو وعده خلاف اولمغزسنك حقکده وباقی شو سندا اوشنك عبادت
ایتدیکك معبودك جانبنه که انی اتشه یاقدقدنصکره کوللی دکزه صاوریرز * ف یعنی
سامری یه دنیادریلکنده شوسزا اولدیکه بنی اسرائیلك عسکرندن طشره واروب یالکز بریرده
اکلنمشیدی اکر بر کسنه ایلە اوطورسه هر ایکیسی ایسقه طوتر ایدی اشبو جهتدن هر بر
کسنه یی کورسه یدی دیرایدیکه بکا یقین کلمه هر کسی کندودن ایراق قیلرایدی وموسی علیه
السلام ینه سامری یه بیوردیکه سنکیچون بر وعده دخی واردرکه شو وعده خلاف اولنه جق
دکادر شاید شو وعده آخرتك عذابی اوله ویاخود دجالك خروجیدر ودجال دخی یهودلردن
اولوب آنلرده سامرینك فسادینی تمام ایده جکدر نتیجه که بر کون پیغمبرمز علیه السلام
غنیمت مالنی تقسیم ایدیورلرایدی بر شخص سویلدیکه انصاف ایلە تقسیم ایت بیوردیلرکه
اشبو کسنه نك جنسندن اولان آدملر چیقه جقدر پس خارجی مذهبنده آدملر چیقدیلرکه
آنلر امامری آوزرینه اعتراض ایتکه باشلدیلر پس بر کیمسه کندودینك امامرینه طعنه
ایتسه بویله اولور (إِنَّمَا إِلَٰهُكُمُ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ وَسِعَ كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا) ت سزلك معبودکز
انجق الله درکه اندن غیری هیچ بر معبود یوقدر علمی هر برشیئه واسعدر (كَذَٰلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ
مِنْ أَنْبَاءِ مَا قَدْ سَبَقَ وَقَدْ آتَيْنَاكَ مِنْ لَدُنَّا ذِكْرًا) ت یا محمد بونك کبی بیان ایدرز سکا کچن
شیلرك خبرلرندن تحقیق و یردك سکا کندو یانمزدن نصیحتی (مَنْ أَعْرَضَ عَنْهُ فَإِنَّهُ يَحْمِلُ يَوْمَ

الْقِيَامَةِ وِزْرًا) ت هركسنه يوز چويرسه اندن يعنى اول كيمسنه يوك قالديره جقدر اونوڭ ايچون

قيامت كوننده يعنى كناه يوكلنور (خَالِدِينَ فِيهِ وَسَاءَ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حِمْلًا) ت ابدى

اولورلر شو يوكى قالدرمغده وكوتو يوك اولورآنلر ايچون قيامت كوننده (يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ

وَنَحْشُرُ الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ زُرْقًا) شول كونده كه اوفوريلور صوره وقالديررز مشركين

ايشليلرى اول كونده كوزلرى كوك اولدرق * ف يعنى كوتو ايشليلر اول كونده كور

اولورلر ويا خود كوزلرى كوك اولمق رسوالقلرى ايچوندر (يَتَخَافَتُونَ بَيْنَهُمْ إِنْ لَبِثْتُمْ

إِلَّا عَشْرًا) ت كيزلو جه سويلشورلر كندولر آرلرنده كه اكلنمديكز (يعنى دنياده) مكر اون

كون * ف يعنى دنياده اكلنديكلرى كندولره اول قدر كورينور ويا قبرلرنده اكلنديكلرى

بوقدر معلوم اولور (نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ إِذْ يَقُولُ أَمْثَلُهُمْ طَرِيقَةً إِنْ لَبِثْتُمْ إِلَّا

يَوْمًا) ت بزلر ايو بيلورز اولشينك حقيقتنى كه ديرلر وقتا كه دير آنلرڭ ايولرى اكلنمديكز (دنياده)

مكر بر كون * ف بزلر ايو بيلورز كرآنلر كيزلو جه سويلسه لرده بزه كيزلو قلمز (وَيَسْأَلُونَكَ

عَنِ الْجِبَالِ فَقُلْ يَنْسِفُهَا رَبِّي نَسْفًا) ت سؤال ايدرلر سكا طاغلردن ديكل طاغيدر آنلرى بنم

ربم طاغتقله (فَيَذَرُهَا قَاعًا صَفْصَفًا) ت پس قويور طاغلرڭ يريني دوبدوز مستوى بر چيق

ميدان (لَا تَرَى فِيهَا عِوَجًا وَلَا أَمْتًا) ت كورمزسن انده هيچ براكرى بوكرى يالكز دونه

بربوكسكلك (يَوْمَئِذٍ يَتَّبِعُونَ الدَّاعِيَ لَا عِوَجَ لَهُ وَخَشَعَتِ الْأَصْوَاتُ لِلرَّحْمَٰنِ فَلَا تَسْمَعُ

إِلَّا هَمْسًا) ت شو كونده ارقه سى صره كيدرلر دعوت ايدنڭ (يعنى اسرافيلڭ) اصلا اكريلك

اولمز شوا تباعده وآلچق اولور آوازلر الله ايچون (يعنى الله دن قورقولرندن سسلرى

چيقمز اولور) پس ايشتمزسن مكر كيزلو آواز (يَوْمَئِذٍ لَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَٰنُ

وَرَضِيَ لَهُ قَوْلًا) ت اول كونده منفعت ويرمز شفاعت ايتمك بركسنه بركسنه ايچون مكر اول

كسنه ايچون كه اذن ويردى آكا الله وبكندى آنى سوزيو زندن (يعنى مسلمان اوله) * ف يعنى

آنلڭ شفاعتى قبول اولنور (يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِهِ عِلْمًا) ت بيلور اول

شيئى كه آدملرڭ اوكنده واردر واول شيئى كه آنلرڭ ارقه لرنده واردر واحاطه ايده مزلر الله

تعالی یی بیلمك بوزندن * یعنی الله تعالی اولمش و اوله جق شیلری بیلوب و انلرا لبته علم ماتی احاطه ایدهمزلر (وعنت الوجوه للحی القیوم وقد خاب من حمل ظلما) ت مجرملر و کناهکارلر قیامتده کوتنده حی و قیوم اولان الله تعالی یه خشوع و خضوع ایدوب ذلیل اولورلر و مقصوده ایرشمدی اول کمسنه که کتوردی ظلمی (ومن یعمل من الصالحات وهو مؤمن فلا یخاف ظلما ولا هضما) ت و اول کمسنه که ایشلر کوزل اولان ایشلری و مسلماندر پس اول کیمسه قورقمز ظلمدن و نه نقصاندن * ف یعنی آنك اوزرینه اشبو کونده ظلم و جبر اولمز زیرا که الله سبحانه عادلدر (وکذلك انزلناه قرآنا عربیا وصرفنا فیه من الوعید لعلهم یتقون او یحدث لهم ذکرا) ت و اشبو کبی آشاغی کوندردك عرب لغتیله قرآنی و اونده بلوث بیان ایتدك آنده قورقتقلغی اوله که آنلر صاقنسه لر یاخود ایجاد ایده آنلر حقنده نصیحتی (فتعالی الله الملك الحق ولا تعجل بالقرآن من قبل ان یقضی الیك وحیه وقل رب زدنی علما) ت پس بوجه قدرلیدر الله پادشاهدر ثابتدر و عجله ایتمه قرانی اوقومقده آندن اول که وحی سکا تمام اولیه و دیکل ای بنم ربم زیاده قل بنم اوزریمه علمی * ف جبرائیل علیه السلام قچانکه نزول ایدوب قرانی اوقورایدی پیغمبر علیه السلام دخی برابر اوقورلرایدی تا که آندن برشیئی اونوتمیه اویله اولسه ابتدا سورة قیامتده اشبو قرآنه عجله ایتمدن نهی ایدوب خاطر شریفلرینی تسلی بیوردیکه قرانی سکا حفظ ایتدیرمك و آنی خلقلره ایرشدرمك بزم ذمتمز اوزرهدر لیکن انسانك مقتضاسی نسیان اولمق موجبجه ثانیا اشبو رادهینه عجله ایتمکدن نهی بیوردی و انسانده نسیان بولنمسنه حضرت آدم علیه السلامك مثلن ارشاد بیوردی (ولقد عهدنا الی آدم من قبل فنسی ولم نجد له عزما) ت حکم کوندردك آدم جانبنه بوندن اول پس اونوتدی و تاپمدك اول کناه ایتمکه عزیمتی قصدی بولمدق * ف شول حکم ایدی اوکه آغجدن یمسه پس آدم اونوتدی و آندن یدی (واذ قلنا للملائکة اسجدوا لآدم فسجدوا الا ابلیس ابی) ت و ذکر ایت (شول وقتی) که دیدك فرشتهلره سجده ایدیکز آدمه پس سجده ایتدیلر مکر شیطان قبول ایتمدی (فقلنا یا آدم ان هذا عدو لك ولزوجك فلا یخرجنکما من الجنة فتشقی) ت پس دیدك ای آدم هر آینه بو دشمندر سکا و سنك خاتونکه پس طشره چیقارمسون

سزی جنتدنکا اولوقتدہ جقا چکرسن (اِنَّ لَکَ اَلَّا تَجُوعَ فِیهَا وَلَا تَعْرَی) ت سکا جنتدہ آچ

وجبلاق اولمق یوقدر (وَاَنَّکَ لَا تَظْمَأُ فِیهَا وَلَا تَضْحَی) ت وسن اندہ صوصامقلیک

وکونش ایسیسن کورمسلک (فَوَسْوَسَ اِلَیْهِ الشَّیْطَانُ قَالَ یَا آدَمُ هَلْ اَدُلُّکَ عَلَی شَجَرَةِ الْخُلْدِ

وَمُلْکٍ لَا یَبْلَی) ت پس وسوسه ایتدی آدم جانبنه شیطان دیدی ای آدم دلالت ایدیمی

سنی دائم اولماقلق آغجی اوزرینه وبر پادشاهلغه که اصلا اسکیمز (فَاَکَلَا مِنْهَا فَبَدَتْ لَهُمَا

سَوْآتُهُمَا وَطَفِقَا یَخْصِفَانِ عَلَیْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ وَعَصَی آدَمُ رَبَّهُ فَغَوَی) ت پس یدیلر اول

آغجدن پس ظاهر اولدی آنلره آنلرنک اوتنه جق یری وطوردیلر که اورته لر کتذ واوزلرینه

جنتنک آغجلری یپراقلرندن وعاصی اولدی آدم ربسنه خاورده ایره میوب یول یتوردی (ثُمَّ اجْتَبَاهُ

رَبُّهُ فَتَابَ عَلَیْهِ وَهَدَی) ت صکره اختیار ایتدی انی ربسی پس رحمتیله توبه سنی قبول ایتدی

وا کاطوغری یول کوستردی (قَالَ اهْبِطَا مِنْهَا جَمِیعًا بَعْضُکُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ فَاِمَّا یَأْتِیَنَّکُمْ مِنِّی

هُدًی فَمَنِ اتَّبَعَ هُدَایَ فَلَا یَضِلُّ وَلَا یَشْقَی) ت بیوردی آشاغی اینک ایککز بردن جنتدن

سزلک اولادیکز بعضسی بعضسنه دشمن اولورقانکه کله سزلره بنم جانبمدن هدایت پس

هرکسنه که اتباع ایتسه بنم هدایتمه آزغین اولمز وجفا چکمز * ف آنلرک اولادینک بعضسی

بعضسنه دشمن اولورتکم ایکیسی رفاقتله کناه ایشلدیلر اشبو رفاقتک جزاسی شو اولدیکه

اولادلری بر برینه دشمن اولدیلر (وَمَنْ اَعْرَضَ عَنْ ذِکْرِی فَاِنَّ لَهُ مَعِیشَةً ضَنْکًا وَنَحْشُرُهُ یَوْمَ

الْقِیَامَةِ اَعْمَی) ت وهرکسنه یوز چویرسه بنی ذکر ایتمکدن پس انکیچون طار دیرلک واردر

وقالدیرورز آنی قیامت کونده کورسز (قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِی اَعْمَی وَقَدْ کُنْتُ بَصِیرًا) ت

دیدی ای بنم ربم نیچون قالدردک بنی کور وتحقیق بوندن اول بن کوریجی ایدم (قَالَ

کَذَلِکَ اَتَتْکَ آیَاتُنَا فَنَسِیتَهَا وَکَذَلِکَ الْیَوْمَ تُنْسَی) ت دیدی بویله درکه کلدی سکا بزم

نشانه لرمز اونوتدک آنی بونک کبی بوکونده اونودلمش اولورسن * ف نشانه لرمزی

اونوتدک .

اونوتدلك يعني آيتلره ايمان كتورمدك وآنكله عمل ايتمدك پيغمبر من عليه السلام بيوردیلر كه امتمك هب كناهلرینی بكا كوستردیلر آندن زیاده بیوك اولان كناه كورمدمكه بركسنه بر آیتی قرآن مجیددن بلیه صكره اونوده (وكذلك نجزي من اسرف ولم يؤمن بآيات ربه ولعذاب الآخرة اشد وابقى) ت وبونك كبي جزا ويررز اول كسنه یه كه حددن كچدی وایمان كتورمدی ربسنك آیتلرینه وآخرتك عذابی زیاده قتیدر وابدیدر * ف یعنی اول عذاب حشرده كوزو كوزسزا ولقدرلیكن جهنمده كی عذاب آندن زیاده قتی وابدیدر (افلم يهد لهم كم اهلكنا قبلهم من القرون يمشون في مساكنهم ان في ذلك لآيات لاولي النهى) ت آیا اول كوسترمدیمی آنلره شوكه چوق هلاك ایتدك آنلردن اول آدم طبقه لرینی یوررلر ایدی اول هلاك اولنسلرك منزللرنده البته اشبو مقدمه ده واردر نشانه لر عقل صاحبلرینه (ولولا كلمة سبقت من ربك لكان لزاما واجل مسمى) ت واكر سنك ربكدن آزلده صادر اولمش بر سوز اولمسیدی ومعین اولان وقت اولمسیدی البته عذاب لازم اولوردی * ف آخروعده اوزره مسلمانلره وكافرلره جزا ویرمك قالدی (فاصبر على ما يقولون وسبح بحمد ربك قبل طلوع الشمس وقبل غروبها ومن آناء الليل فسبح واطراف النهار لعلك ترضى) ت پس صبر ایت اولشی اوزرینه كه دیرلر وتسبیح ایت كندوربكی اوكمك وحمد ایتمك ایله كونش طوغمدن اول وكونش باتمدن صكره وكیجه نك ساعتلرینك بعضسنده وكوندزك طرفلرنده تسبیح ایت اوله كه سن راضی اوله سن * ف كوندزك طرفلرنده یعنی كوندزك آخرینك پایلرنده نماز وقتلرنده وسن راضی اوله سن یعنی سنك امتكه اسركمك ویاردم اوله دنیاده وآخرنده سنك شفاعتكله كناهلرینی عفو ایتمكله (ولا تمدن عينيك الى ما متعنا به ازواجا منهم زهرة الحيوة الدنيا لنفتنهم فيه ورزق ربك خير وابقى) ت وآچه ایكی كوزلریكی اولشی جانبنه كه فائده لندردك آنكله آنلردن برقاچ كسنه لری دنیادیرلكنك زینتی نوعلرندن تا مبتلی ایده لم آنلری انده وسنك ربكك رزقی زیاده كوزلدر وابدیدر (وأمر اهلك بالصلوة واصطبر عليها لا نسئلك رزقا نحن نرزقك والعاقبة للتقوى) ت وبیورلدی ویركندو اتباعكه نماز ایله وصبر ایت نمازك اداسی اوزرینه وطلب ایتمزسندن رزق ویرمكی بزلر رزق ویررزسكا وخیرلو وكوزل عاقبت تقوی اهلی ایچوندر * ف آغالری كندو كوله لرندن كسب ایتمكی طلب ایدرلر ومولای حقیقی بنده لرندن عبادت طلب ایدر آنلره رزقی كندوسی ویرر

(وقالوا لولا يأتينا بآية من ربه اولم تأتهم بينة ما في الصحف الاولى) ت ودیدیلر نیچون كتورمز بزلره بر نشانه کندور بسنلیاتندن آیا کلمدیمی آنلره واضح اولان نشانه اولنشنک جنسندنیکه اولکی کتابلرده یاتندر (یعنی کچن پیغمبرلرنك کتابلرنده اولانه موافق اشبو قرآن قصه‌لر وغیریلرا وزره مشتملدر) * ف یعنی کچن پیغمبرلرنك کتابلرنده آخر زمان پیغمبرنك خبری واردر یاخود معناسی شو اوله که کچن پیغمبرلرنك معجزه‌لری کافیدر وبندر اشبو پیغمبرمزدخی کچن پیغمبرلرنك امر ایتدکلری شیلری امر ایدر بشقه بر جدید اولان أمر سویلمز یاخود شو نشانه که اول پیغمبر اول کلن کتابلره موافق قصه‌لری بیان ایدر (ولو انا اهلكناهم بعذاب من قبله لقالوا ربنا لولا ارسلت الينا رسولا فنتبع آياتك من قبل ان نذل ونخزى) ت واكر بزلر هلاك ایتسيدك آنلری بر عذاب ایله پیغمبر كوندرمزدن اول دیرلر ایدی كه ای بزم ربمز نیچون كوندرمدك بزم جانبمزه بر پیغمبر تابع اولمدق سنك نشانه‌لریكه اندن اول كه ذلیل اولورز ورسوا اولورز (قل كل متربص فتربصوا فستعلمون من اصحاب الصراط السوي ومن اهتدى) ت دیكل هر كیمسه انتظار ایدر پس سنزدخی منتظر اولكز البته بیلورسكز كیملردر طوغرو اولان یولك صاحبلری وكیم یول بولدی

*(سورة الانبياء مكية وهي مائة واثنا عشرة آية) * انبیا سوره‌سی مكه‌ده نازل اولمش وشو سوره یوز اون ایكی آیتدر •

(بسم الله الرحمن الرحيم)

باغشلیجی اسركیجی اولان اللهك آدیله اوقورم

(اقترب للناس حسابهم وهم في غفلة معرضون) ت یقین اولدی انسانلره آنلرك حسابلری وانلر ایسه غفلتده یوز چویریجیدرلر (ما يأتيهم من ذكر من ربهم محدث الا استمعوه وهم يلعبون) ت كلمدی آنلره هیچ بر نصیحت كندو ربلرندن یكی نازل اولمش مكر ایشیدرلر آنی آنلر اویونبازلق ایدرك (لاهية قلوبهم واسروا النجوى الذين ظلموا هل هذا الا بشر مثلكم افتأتون السحر وانتم تبصرون) ت خبرسز وغافلدر آنلرك قلبلری وكیزلو دیدیلر سرلرینی آنلر كه ظلم ایتدیلر دیدیلر كه دكلدر اشبو شخص مكر آدمدر سزلرك كبی آیا بو ناوریسكز جادویه حالبو كه سزلر جادو اولدیغنی كوریورسكز (قال ربي يعلم القول في السماء والارض وهو السميع العليم) ت دیدی پیغمبر بنم ربم بیلور هر بر سوزیكه كوكده ویرده واردر والله

(جز) ١٧

ایشید یجیدر بیلیجیدر (بل قالوا اضغاث احلام بل افتراه بل هو شاعر فلیأتنا بآیة کما ارسل
الاولون) ت بلکه دیدیلار اشبو قرآن طاغنق اولان او یقولردر بلکه دیرلرکه افترا ایتمدی
شو قرآنی بلکه دیرلر شاعردر پس لازمدرکه کتوره بزنم اوکزه برنشانه نیجه که کوندرلدی
شو نشانه ایله اوّلده کچنلار ٭ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه نشانه دن مرادلری عام اولان عقوبتدر
نوحنک طوفانی کبی و هود قومنک شدتلو اولان روزکاری کبی والله اعلم (ما آمنت قبلهم
من قریة اهلکناها افهم یؤمنون) ت ایمان کتورمیوب آنلردن اول هیچ برکوی
(استدکاری معجزه نی کتوردیکمزده) هلاک ایتدک آنلری آیا بونلر ایمان کتوررلرمی (وما
ارسلنا قبلک الا رجالا نوحی الیهم فاسألوا اهل الذکر ان کنتم لا تعلمون) ت وکوندرمدک
بزلر سندن اول مکر برقاچ کشیلر یکه وحی کوندردک آنلر جانبنه پس سؤال ایدک کتاب اهلندن
اکر سزلر بیلمزسکز (وما جعلناهم جسدا لا یأکلون الطعام وما کانوا خالدین) ت وقیلمدق
بزلر پیغمبرلری که یمزلر طعامی و اولمدی آنلر ابدی اولیجیلر ٭ف یعنی آنلرده دخی اولوم
ایرشدی (ثم صدقناهم الوعد فانجیناهم ومن نشاء واهلکنا المسرفین) ت صکره طوغرو
قیلدق آنلرنک حقنده وعده نی پس نجات ویردک آنلره و اول کسنه یه که دیلدک و هلاک
ایتدک حددن کچنلری (لقد انزلنا الیکم کتابا فیه ذکرکم افلا تعقلون) ت اشانچ کوندردک
سزلرنک جانبکزه برکتابیکه آنده واردر سزلرنک نصیحتکز آیا فهم ایتمزمیسکز (وکم قصمنا من
قریة کانت ظالمة وانشأنا بعدها قوما آخرین) ت و چوغنی قیردق کوی قسمندن که ظالم
ایدیلر و یراتدق آنلردن صکره بر آخر کروهی (فلما احسوا بأسنا اذا هم منها یرکضون) ت پس
وقتا که کوردیلر بزنم عذابمزی ناکهان آنلر اویردن قاچرلر (لا ترکضوا وارجعوا الی
ما اترفتم فیه ومساکنکم لعلکم تسألون) ت دیدک قاچمکز کیرودونکز شول مکان جانبنه که
راحتلک ویرلدی سزه شوه مکانده و کندو اوکز جانبنه اوله که سزلر سؤال اولنه سکز (یعنی
غمکزی دفع ایتمک ایچون قومکز احوالکزی سؤال ایده لر) ٭ف بو کلامی انلره ملائکه استهزا
طریقیله دیرلر (قالوا یا ویلنا انا کنا ظالمین) ت دیدیلر ای وای اولسون بزنم اوزرمزه البته
بزلر اولدق ظالملر (فما زالت تلک دعواهم حتی جعلناهم حصیدا خامدین) ت پس همیشه
شو ایدی آنلرنک دیوب دانشمقلری اول وقته دکین که قیلدق آنلری بیچلمش اکین کبی

توغمش اوديكي (وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَاعِبِينَ) ت و يراتمدق كوكي و يري
وشونلرك ارا سنده اولاني اويونبازلقله (لَوْ أَرَدْنَا أَنْ نَتَّخِذَ لَهْوًا لَاتَّخَذْنَاهُ مِنْ لَدُنَّا إِنْ كُنَّا فَاعِلِينَ)
ت اكر ديلسيدك كه بيمه يه لم اويونجق (يعني قاري واوغل) البتته يضاردق الي كندو
ياتمزدن اكر آني ايدراولسه ورز * ف شاه ولي الله رحمه الله ديركه لاتخذناه من لدنا يعني
كندو ياتمزدن يعني قاري واوغل مجرد واجب الوجودا ولورايديلر وشو مناقضه لطيفه در
حاصل شودركه رسوللرده شو استبعاد جاري دكادركه نيچون آدمي رسول اوله بلكه شو معناي
قاري واوغلدن تنزيه ايتمكده تقرير ايتمك لازمدركه اكر الله سبحانه يه قاري واوغل اولسيدي
مجرد واجب الوجود وكمالات وصافيني جامع اولورلر ايدي والله اعلم * ف اويونجق يعني اوغل
(بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ وَلَكُمُ الْوَيْلُ مِمَّا تَصِفُونَ) ت بلكه بزلر
آتارز حقي باطل اوزرينه پس پارلر باشيني پس ناكهان باطل يوق اولور وسزه كوندروای
اول نيء ايله كه وصف ايدرسكز * ف يعني الله سبحانه غيبدن كندو قدرتنك نمونه سني كوندرر
باطلري محو ايتمك ايچون يعني بابا سز اوغل براتق عيسى كبي پس شو كاملر مسزلر الله
سبحانه نك اوغليدر ديرسكز (وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ عِنْدَهُ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ
وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ) ت والله ايچوندر اول كمسنه لركه كوكلرده و يرده واردر واول كمسنه لركه
آنك ياننده واردر (يعني ملاء اعلاده) بيوكلنمزلر آكا عبادت ايتمكدن و يورلمزلر
(يُسَبِّحُونَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لَا يَفْتُرُونَ) ت الله سبحانه يه تسبيح ايدرلر كيجه ده وكوندزده
واوصنمزلر عبادتدن (أَمِ اتَّخَذُوا آلِهَةً مِنَ الْأَرْضِ هُمْ يُنْشِرُونَ) ت ايا آلديلرمي يوقجلين
معبودلري يرلك متاعلرندن (يعني آلتوندن وكومشدن) كه آنلري اولدكدنصكره قالديررلر
اشبو سوزدن مراد دردر بتلره عبادت ايتمكدن (لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا
فَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ) ت اكر اولسيدي يرايله كوكده معبودلر اللهدن غيري
هر ايكيسي خراب اولورلر ايدي پاككدر عرشك ربسي اولان الله ايچوندر اولشيدن كه وصف
ايدرلر (لَا يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ) ت سؤال اولنمز الله اولشيدنكه ايدر و آنلر سؤال
اولنورلر (أَمِ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ هَذَا ذِكْرُ مَنْ مَعِيَ وَذِكْرُ مَنْ قَبْلِي
بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ الْحَقَّ فَهُمْ مُعْرِضُونَ) ت ايا معبودلر طوتديلرمي اللهدن غيري ديكل
كتورك دليلكزي ايشته اول كمسنه لرك كتابي كه بنم ايله واردر واول كمسنه لرك كتابي كه بندن
اول و ار ايديلر بلكه آنلرك چوغي بيلمزلر طوغرويي پس آنلر يوز چويريجيدرلر * ف الله سبحانه
اول مشركلرك معبودلرينه ارشاد بيوردي كه اكر بركيمسه آنلري الله سبحانه يه برابر دردير سه

اکر بر مملکتده ایکی حاکم بولسه اول مملکت ویران اولور و هیچکیم بر دخی اول معبودلری ذکر ایتدیکه مشرکلر آنلری الله سبحانه نك نائبیدر دیرلر پس نائب ایچون مالك طرفندن نیابته سندلازمدر سندیمز نابلك نیجه بولنور (وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ) ت و کوندرمدك سندن اول هیچ بر پیغمبری مکر وحی کوندردك آنك جانبنه که بوقدر هیچ بر حق اولان معبود بندن غیری پس بکا عبادت ایدك (وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَٰنُ وَلَدًا سُبْحَانَهُ بَلْ عِبَادٌ مُكْرَمُونَ لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ) ت و دیدیلر طوتدی الله کندی ایچون ولدی پاکلك آنکا ایچوندر بلکه (اول کمسنه لرکه آنلرك حقلرنده بونلر اشبو زعمی ایدرلر) آنلر کرامی اولان قوللریدر سبقت ایتمزلر اللهك اوزرینه هیچ بر سوز ایله و بلکه آنلر اللهك امری ایله ایش ایشلرلر (يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ارْتَضَىٰ وَهُمْ مِنْ خَشْيَتِهِ مُشْفِقُونَ) ت بیلور الله اول شیئ که آنلرك اوکنده و ارقه لری جانبنده واردر و شفاعت ایده بیلمزلر مکر اول کمسنه ایچون که راضی اولدی (الله آنکا شفاعت ایتمکه) و آنلر اللهك قورقوسندن اضطراب ایده درلر (وَمَنْ يَقُلْ مِنْهُمْ إِنِّي إِلَٰهٌ مِنْ دُونِهِ فَذَٰلِكَ نَجْزِيهِ جَهَنَّمَ كَذَٰلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ) ت و بر کسنه دیسه آنلردن بن معبودم اللهدن غیری پس جزا ویررز آنکا جهنم ایله بونك کبی جزا ویررز ظالملره (أَوَلَمْ يَرَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ) ت ایا کورمدیلرمی اول کمسنه لرکه کافر اولدیلر کوکلر و یر بری برینه یاپشمش ایدیلر پس یاردق آنلری بری برندن و پیدا ایتدك صودن هر بر دیری اولان شیئی آیا ایمان کتورمزلرمی * ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه کوکی یارمقدن مراد یغموری نازل قیلمقدرو یری شق ایتمه دن مراد نباتی بتورمکدر * ف یعنی یر بری برینه یاپشمش اولان برشی ایدی یردن ایرمقلر جاری قیلدی و معدنلری چیقاردی و درلو درلو اوتلق و سبزه لری بتوردی و کوکلرده کی یلدزلرك هر بریسنك مطلعلرینی و طوغه جق یرلرینی و برجلرینی ایرو ایرو اوله رق یراتدی و جانلی اولان شیلری دیری قیلدی صو ایله یعنی منیدن و نطفه دن خلق ایتدی (وَجَعَلْنَا فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِهِمْ وَجَعَلْنَا فِيهَا فِجَاجًا سُبُلًا لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ) ت و یراتدق یرده ثابت اولان طاغلری یر تپرنمسون دیو و یراتدق یرده آچق اولان یوللری اوله که آنلر یول بولهلر * ف یعنی اکر طاغلردن یول اچیوب او یله مسدود یراقسیدی پس نیجه سفر ایدرلر ایدی پس یوللر یراتدی تا بر مملکتك آدملری آخر مملکتك آدملریله اوغراشه بیلهلر (وَجَعَلْنَا السَّمَاءَ سَقْفًا مَحْفُوظًا وَهُمْ عَنْ آيَاتِهَا مُعْرِضُونَ) ت و قیلدق کوکی محفوظ بر سقف و آنلر کوکلرك

نشانه لردن یوز چویریجیدرلر * ف محفوظ بر سقف یعنی بر كسنه آنی قیرمغه و صندرمغه
قادر اولمزو آنك نشانه لردن مراد یلدزلردر و آنلرك مخصوص اولان سیر و طلوعلریدر
و كیجه و كوندزدرلر (وهو الذی خلق اللیل والنهار والشمس والقمر كل فی فلك یسبحون)
ت اول الله در اندی كیجه یی و كوندزی و كونشی و آیی یلدزلردن هر بریسی بر كوكده
یوزرلر * ف یعنی هر بری بر یول اوزره اولوب یولندن چقمز (وما جعلنا لبشر من
قبلك الخلد افان مت فهم الخالدون) ت و ویرمدك هیچ بر آدمه سندن اول ابدی قالمغی
ایا اكر سن اولورسك آنلر ابدی قالورلرمی * ف كافرلر دیرلركه اشبو شماته و قرقشه محمدك حیاتنده
اولور اولدیككی كبی هیسی یوق اولور (كل نفس ذائقة الموت ونبلوكم بالشر والخیر فتنة
والینا ترجعون) ت هر بر كسنه اولومی طادیجیدر و مبتلی ایدر زسزی قیلقلر و راحتلكله
صناموق طریقیله و برزم جانبمزه دوندرلش اولورسكز (واذا رآك الذین كفروا ان یتخذونك
الا هزوا اهذا الذی یذكر آلهتكم وهم بذكر الرحمن هم كافرون) ت وقتا كه كوردیسنی اول كسنه لركه
كافر اولدیلر سنی انجق مسخره لغه الوب دیرلركه آیا اشبو كسنه می ذكر ایدر یعنی اهانتله سزلرك
معبودلركزی و آنلر ایسه الله تعالی یی ذكر ایتمكه طا كیجیدرلر * ف ذكر ایدر بتلری یعنی سزلرك
معبودلره اهانت ایدر (خلق الانسان من عجل ساریكم آیاتی فلا تستعجلون) ت یراداری
آدمی عجله دن (و بو كنایه در آدمی اوزرینه استعجالك غلبه سندن والله اعلم) و كوستره یرم سزه
نشانه لرمی پس عجله ایله طلب ایتمكز بندن (ویقولون متی هذا الوعد ان كنتم صادقین)
ت ودیرلر نه وقتده در اشبو وعده اكر سز طوغرو ایسه كز (لو یعلم الذین كفروا حین لا یكفون
عن وجوههم النار ولا عن ظهورهم ولا هم ینصرون) ت اكر بیلسیدی اول كسنه لركه
كافر اولدیلر (حالك صورتنی) اول وقتكه كیرو طوته بیلمزلر اودی یوزلرندن و نه ارقه لرندن
كلمسنی و نه آنلر یاردم اولنورلر یعنی آنلر بو كیفیتی بیلسه لر ایدی متی هذا الوعد دیمزلر
ایدی (بل تأتیهم بغتة فتبهتهم فلا یستطیعون ردها ولا هم ینظرون) ت بلكه كلور آنلره
قیامت خبرسز پس حیران قیلور آنلری پس قادر اولمزلر شو قیامتی دفع ایتمكه و آنلر مهلت
ویرلمزلر (ولقد استهزئ برسل من قبلك فحاق بالذین سخروا منهم ما كانوا به یستهزؤن)
ت و مسخره اولندی پیغمبرلر سندن اول پس طوتدی اول كسنه لری كه مسخره ایتدیلر
آنلردن اول شیكه آنكله استهزا ایتدیلر * ف یعنی اول شیدنكه استهزا ایدرلر ایدی آنك جزاسی
آنلری قوشاتدی (قل من یكلؤكم باللیل والنهار من الرحمن بل هم عن ذكر ربهم معرضون)

ت ديكل كيم حفظ ايدر سزى كيجه‌ده وكوندزده اللهك عذابندن بلكه آنلر ربلرينى ذكر
ايتمكدن يوز چويريجيدرلر (أم لهم آلهة تمنعهم من دوننا لا يستطيعون نصر أنفسهم ولا هم
منا يصحبون) ت ايا آنلر ايچون معبودلر وارميدر بزدن غير كه صاقلالر آنلرى بلالردن قادر
اولمزلر كندو نفسلرينه ياردم ايتمكه وداكلر آنلر بزم عقوبتمزدن صاقلنمش كندو
جمعيتلريله وقوتلريله (بل متعنا هؤلاء وآباءهم حتى طال عليهم العمر أفلا يرون أنا نأتى
الأرض ننقصها من أطرافها أفهم الغالبون) ت بلكه فائده‌لنسدردك آنلرى وآنلرك
بابالرينى حتى اوزون اولدى آنلراوزرينه عمرلرى آيا كورمزلرمى كه بزلر طوتوب يرزيرى نقصان
قيلرز آنى آنك جانبلرندن ايا آنلرمى غالبلردر (يعنى أسلم وغفار قبيله‌سنك مسلمان اولملريله)
ف طوترز يرى نقصان قيلرز آنى يعنى اسلام عرب مملكتنده يايلوب زياده لنمكده اولدى
كفر ايسه كوندن بكون نقصانلغه يوز ويردى (قل إنما أنذركم بالوحى ولا يسمع الصم الدعاء
إذا ما ينذرون) ت ديكل انجق بن قورقودرم سزلرى وحيك مضمونيله وايشتمز صاغرلر
دعوتى وقتاكه قورقودلمش اوله‌لر (ولئن مستهم نفحة من عذاب ربك ليقولن يا ويلنا إنا كنا
ظالمين) ت اكر ايرشسه آنلره برازشى سنك ربكك عذابندن البته ديرلر اى واى اولسون
بزلره البته اولدق ظلم ايديجيلر (ونضع الموازين القسط ليوم القيامة فلا تظلم نفس شيئا وإن
كان مثقال حبة من خردل أتينا بها وكفى بنا حاسبين) ت وقورز انصاف ترازولرينى قيامت
كوننده پس ظلم اولنمز هيچ برنفس اوزره هيچ برشى واكر اولسه عملى قيجيدن اولان بردانه
مقدارى حاضر ايدرز آنى وحسابه بزلر كافى يز يعنى اكر بركسنه‌نك عملى او قدر آز اولسه‌ده
بزلر آنى طارترز (ولقد آتينا موسى وهارون الفرقان وضياء وذكرا للمتقين) ت وبز ويردك
موسى وهارونه فيصل ايديجى وضيا ويريجى وصاقنلر ايچون نصيحت ويرير بركتابى
(الذين يخشون ربهم بالغيب وهم من الساعة مشفقون) ت اول كمسنه‌لركه قورقرلر كندو
ربلرندن غائب اولدرق وآنلر قيامت كوننده قورقيجيدرلر (وهذا ذكر مبارك أنزلناه
أفأنتم له منكرون) ت اشبو قرآن بركتلو اولان نصيحتدر اشنى كوندردك انى آيا سزلر
آكا طانيجيلرميسكز (ولقد آتينا إبراهيم رشده من قبل وكنا به عالمين) ت وويردك
ابراهيمه آنك طوغرولغنى بوندن اول وآنك احوالنى بيلورايدك (إذ قال لأبيه وقومه ما هذه

التماثيل التي انتم لها عاكفون) ت وقتا كه ديدي باباسنه وكنه وقومنه نه در بوصورتلركه
سزلر آنلره اوزرينه قاپانيورسكز (قالوا وجدنا آباءنا لها عابدين) ت ديديلر بولدق بابالرمزي
آنلره عبادت ايديجيلر (قال لقد كنتم انتم وآباؤكم في ضلال مبين) ت ديدي البته اولديكز
سزلر وسزلرك بابالركز آشكاره اولان آزغينلقده (قالوا اجئتنا بالحق ام انت من اللاعبين)
ت ديديلر آيا كتوردكمي بزه طوغرو اولان سوزي ياخود اوينازلردني اولدك (قال بل
ربكم رب السموات والارض الذي فطرهن وانا على ذلكم من الشاهدين) ت ديدي بلكه
سزلك ربكز كوكلرك ويرك ربيدركه يراتدي آنلري وبن اشبو سوزا اوزرينه شهادت
ايديجيلردنم (وتالله لاكيدن اصنامكم بعد ان تولوا مدبرين) ت والله سبحانه يه قسم
اولسونكه البته صندريرم سزلك بتلركزي آندنصكره كه سز آنلري ارقه كزده براقوب
كيتديككزده (فجعلهم جذاذا الا كبيرا لهم لعلهم اليه يرجعون) ت پس ياصادي آنلري
پاره پاره اوفق اوفق مكر آنلرك بيوكني اوله كه آنلر بو بيوك بته مراجعت ايدوب سؤال ايده لر
ف ابراهيم عليه السلام كيزلوجه سويلديكه الله سبحانه يه قسم اولسون كه البته صندريرم
سزلك بتلركزي پس آنلر بر بيرام كوني ايچون شهردن طشره كيتديلر اولوقت ابراهيم
عليه السلام بتلرك اوي ايچنه كيروب جمله سني پاره پاره اوفق اوفق ايتدي وبيوك بتلريني
قويويروب بالته يي آنك اوموزينه قودي (قالوا من فعل هذا بآلهتنا انه لمن الظالمين)
ت ديديلر كيم ايشلدي بوني بزم معبودلرمزه البته بو ظالملردندر (قالوا سمعنا فتى
يذكرهم يقال له ابراهيم) ت (برقاچ آدملر) ديديلر ايشتدك برجواني كه ذكر ايدر آنلري
(يعني عيب ايدر بتلري) دينلور اكا ابراهيم (قالوا فأتوا به على اعين الناس لعلهم يشهدون)
ت ديديلر كتورككز آني آدملرك كوزلرك اوكنه اوله كه آنلر شهادت ايده لر (قالوا ءانت فعلت
هذا بآلهتنا يا ابراهيم) ت ديديلر آيا سنمي ايتدك اشبو ايشي بزم معبودلرمزه اي ابراهيم
(قال بل فعله كبيرهم هذا فاسئلوهم ان كانوا ينطقون) ت ديدي بلكه ايتدي اني آنلرك
بيوكلري اولان شو بت پس سؤال ايدك بتلردن اكر اولسه لر سوزدا نشجي (فرجعوا الى
انفسهم فقالوا انكم انتم الظالمون) ت پس كيردونديلر كندولري جانبنه پس ديديلر
بربرينه البته سزسكز ظالملر ف بيلديلركه طاشلره عبادت ايتمك فائده ويرمز (ثم نكسوا على

رؤسهم

رؤسهم لقد علمت ما هؤلاء ينطقون) ت صكره باشلري آشاغي اولديلر (اشبوكا به ذرآ نلر ملزم
اولقالردن) البته سن بيلورسن بونلر سوزسويلمزلر (قال أفتعبدون من دون الله ما لا ينفعكم
شيئا ولا يضركم أف لكم ولما تعبدون من دون الله أفلا تعقلون) ت ديدي ايا عبادت
ايدرميسكز الله دن غيري اول شيئه كه منفعت ويرمز سزه هيچ بر شي وزيان ايده بيلمز سزه
ناخوشلق اولسون سزه اولشيئه كه عبادت ايدرسكز اكا الله دن غيري آيا فهم ايتمز ميسكز
(قالوا حرقوه وانصروا آلهتكم ان كنتم فاعلين) ت بري بريسنه ديديلر ياقكشوني اوده
وياردم ايدك كندو معبودلركزه اكر بر ايش ايسكز (قلنا يا نار كوني بردا وسلاما على
ابراهيم) ت القصه اوده براقديلر آني ديدك اي اودسن صووغق وسلامت اول ابراهيم
اوزرينه (وارادوا به كيدا فجعلناهم الاخسرين) ت وديلديلر ابراهيمك بابنده حيله يي
پس ايتدق آنلري زياده زيان ايشلولر (ونجيناه ولوطا الى الارض التي باركنا فيها للعالمين)
ت ونجات ويردك ابراهيمه ولوطه بر يرجانبنه كه بركت قودق آنده عالمه * يعني شام يري كه
زياده مراحتلي مكانيدر (ووهبنا له اسحق ويعقوب نافلة وكلا جعلنا صالحين) ت
وعطا ايتدك اكا اسحاقي ويعقوبي كه ابراهيمك نواده سي ايدي وهر بريسني قيلدق كوزل
ايشلولر * ف هرچند حضرت ابراهيم عليه السلام فقط اوغل طلب ايلديسه ده الله
سبحانه زياده احسان ايدوب نواده دخي احسان ايتدي اكا (وجعلناهم ائمة يهدون بأمرنا
وأوحينا اليهم فعل الخيرات واقام الصلاة وايتاء الزكاة وكانوا لنا عابدين) ت وقيلدق
آنلري امامل يول كوسترر لر بزم حكممز ايله ووحي كوندردك آنلرك جانبنه كوزل اولان
ايشلري ايشلمكله ونمازي قايم قيلمقله وزكاتي ويرمكله وبزميچون عبادت ايديجي ايديلر
(ولوطا آتيناه حكما وعلما ونجيناه من القرية التي كانت تعمل الخبائث انهم كانوا قوم سوء
فاسقين) ت ولوطه ويردك حكمتي وعلمي ونجات ويردك اكا اول كويدنكه كوتو اولان
ايشلري ايشلرايدي البته آنلر كناه ايشلو كوتو كروه ايديلر (وادخلناه في رحمتنا انه من
الصالحين) ت وداخل قيلدق لوطي كندو رحمتمزه البته لوط يواشليلردن ايدي (ونوحا اذ
نادى من قبل فاستجبنا له فنجيناه واهله من الكرب العظيم) ت وذكر ايت نوحي وقتا كه

دعا ایتدی بوندن اول پس قبول ایتدك آنك دعاسنی پس نجات ویردك ا كاو آنك اهلنه
بیوك اولان غمدن (وَنَصَرْنَاهُ مِنَ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمَ سَوْءٍ فَأَغْرَقْنَاهُمْ
أَجْمَعِينَ) ت ویاردم ایتدك آ كا اول كروه اوزرینه كه یلانه نسبت ایتدیلر بزم نشانه لریمزی
تحقیق آنلر ركونو كروه ایدیلر پس صو یه طالدردق آنلرك جمله سنی (وَدَاوُودَ وَسُلَيْمَانَ إِذْ
يَحْكُمَانِ فِي الْحَرْثِ إِذْ نَفَشَتْ فِيهِ غَنَمُ الْقَوْمِ وَكُنَّا لِحُكْمِهِمْ شَاهِدِينَ) ت وذكر ایت داودی
وسلیمانی اول وقتكه حكم ایتدیلر اكین حقنده وقتا كه كیجه وقتی اوتلادی آنده بر كروهك
طوارلری وبز آنلرك حكمنه عالم ایدك * ف شاه ولی الله رحمه الله دیر كه بر كروهك
طوارلری برآخر كروهك اكیننه اوغرایوب كیجه وقتنده اكینی اوتلادیلر داود علیه السلام
حكم ایتدیكه طوارلری اكینك نقصانی عوضنده اكین صاحبنه ویرلك وسلیمان علیه
السلام حكم ایتدیكه طوارلری اكین صاحبنه تسلیم ایدلك تا شو طوارلرك سودندن
منفعتلنسون واكنی طوار صاحبنه ویرلك تا اصلاح ایتسون وقتا كه زراعت اولكی حالنه
ایریشور رسه آنی صاحبنه تسلیم ایدوب طوارلری كیرو آلسون وسلیمانك حكمی زیاده
صواب ایدی والله اعلم * ف داود حضرتلری طوارلری اكین صاحبنه تفویض ایدردی
اكینك نقصانی عوضنده زیرا كه داود علیه السلامك مذهبنده مال صاحبی خونریزی كوله
طوتر ایدی آ كا بنا داود علیه السلام شویله حكم ایتدی وسلیمان علیه السلام اول وقتده كنج
ایدی اشبو مقدمه یی كندواوكنده طلب ایدوب بدیدیكه طوارلری اكین صاحبی آلوب
آنلرك سودندن منفعتلنسون اول وقتده دكین كه طوار صاحبی اكنی صواروب اولكی
حالنه كتورر سه اول وقت اكین صاحبی اكینی آلسون وطوار صاحبی طوارلری آلسون
اشبو ایشده ایكیسنه ده نقصان اولمزدیو (فَفَهَّمْنَاهَا سُلَيْمَانَ وَكُلًّا آتَيْنَا حُكْمًا وَعِلْمًا
وَسَخَّرْنَا مَعَ دَاوُودَ الْجِبَالَ يُسَبِّحْنَ وَالطَّيْرَ وَكُنَّا فَاعِلِينَ) ت پس فهم ایتدردك (خصومتلری
فیصل ایتمكی) سلیمانه وهر برینه ویردك نبوتی وبیلمكی ورام ایتدك داوده طاغلری كه
داود ایله تسبیح ایدرلر ایدی ورام قلدق قوشلری دخی (بونلرك جمله سنی) بزلر ایتدك (وَعَلَّمْنَاهُ
صَنْعَةَ لَبُوسٍ لَكُمْ لِتُحْصِنَكُمْ مِنْ بَأْسِكُمْ فَهَلْ أَنْتُمْ شَاكِرُونَ) ع ت ویلدردك داوده لباس
یاپمغی سز كچون تا صاقلیه سزی كندوغوغا كزك ضررندن (یعنی تمور دن زره یاپمغی) پس
آیا شكر ایدیجی میسكز * ف وقتا كه داود علیه السلام زبوری اوقورلردی طاغلر وقوشلر
داودك آوازی كبی آوازایله برابر اوقورلر ایدی وتموری الیله موم كبی ایدوب آلتبنر

وانش ننزرزه یباردی نزرهی سائرغورجیلر آنله وآتشله یبارلر ایدی (وَلِسُلَيْمَانَ الرِّيحَ عَاصِفَةً
تَجْرِي بِأَمْرِهِ إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا وَكُنَّا بِكُلِّ شَيْءٍ عَالِمِينَ) ت وبرام یصه دق سلیمانه قتی
وتیند اولان روزکاری که اسروکیدر اللهک حکمیله اول یرجانبنه که برکت قودق آنده (یعنی
شامده) وهر برشیئی بیلیجی اولدق * ف سلیمان علیه السلام بر یولک تخت یصه دیکه جمله
کارخانه سن وعسکرین وجمیع مردمارن صغدروب آلور ایدی اشبو تخت اوزرینه جمله سی
بتوب واوتوروب آندنصکره برتندوتیزروزکار آنی یردن هوایه قالدردقدنصکره بریومشق
وملایم روزکار ایله یوقاروده سیر ایدر ایدی آلتی ساعتده یمندن شامه که ایکیسنک ارامی
برایلق یولدر ایرکوروب وینه یمندن شامه آلتی ساعتده ایرشدیرر ایدی (وَمِنَ الشَّيَاطِينِ
مَنْ يَغُوصُونَ لَهُ وَيَعْمَلُونَ عَمَلًا دُونَ ذَٰلِكَ وَكُنَّا لَهُمْ حَافِظِينَ) ت وبرام قلدق شیطانلردن بر قاچ
کروهیکه دکزه باتارلر ایدی آنکیچون وبوندن بشقه برقاچ ایشلر دخی ایشلرلر ایدی وبز آنلری
حفظ ایدردک * ف شیطانلرک بعضسی سلیمان علیه السلام حکمیله دکزه طالوب آنکیچون
جواهرلر چیقاررلر ایدی که اویردن آدملرک جواهر چیقارمسی ممکن دکل ایدی وینه
شیطانلره آغر اولان ایشلری وقوجه عمارتلر بنا ایتمکی امر ایتشیدی وسفرده برکه وحوض
قدری لکنلری وتجره لری آنلر کتوروب کیدررلر ایدی که آنلرده طعام پشوررلر ایدی
وچوق قتی قتی ایشلری آنلرک ال ایله ایدرایدی (وَأَيُّوبَ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنْتَ
أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ) ت وذکر ایت ایوبی وقتا که دعا ایتدی کندوربسی جنابنه شویله که
طوتدی بنی ضرر وسن اسرکیجیلرک زیاده اسرکیجیسی سن (فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَكَشَفْنَا مَا بِهِ مِنْ ضُرٍّ
وَآتَيْنَاهُ أَهْلَهُ وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِنَا وَذِكْرَىٰ لِلْعَابِدِينَ) ت پس قبول ایتدک آنک
دعاسنی پس کیدردک اولشیکه آنده وار ایدی ضرردن وویردک ا کا آنک اولادنی وآنلر
مثللری آنلر ایله بیله اسرکمک سببیله کندو یانمزدن وتا نصیحت اوله عبادت ایدنلره * ف
الله تعالی حضرت ایوب علیه السلامه دنیاده جمیع جهتدن راحتلک ویرمشیدی یعنی اکین
وباغچه لر ومال ومنال وحیوانلر وکسب ایدیجی جاریه لر وکوله لر وصالح وامرینه منقاد
اولان اولادلر وچوق شکر ایدیجی اولان خاتون عنایت ایتمشیدی صکره الله سبحانه حضرت
ایوبی صنامق ایچون شیطانی اوزرینه ال اوزاتمغه براقدی اکینلرینی یاقدی ومواشیلری
اولدیلر واولادلری اوزرینه بردیواری یقوب جمله سنی هلاک اولدیلر ودوستلری ایوبدن
آیرلدیلر وایوبک جسمنده چبان ویاره لر بیدا اولدی وآنده قورتلر وبوجکلر دوشدی

ایوب ایله خاتونی رفیق قالدی ونیجه که نعمتده شاکر ایدی بلاده صابر قالدی بر قالدیغنه نصیکره
ایوب اشبو دعا ایله الله سبحانه جانبنه دعا ایتدی که طوقندی بڭا ضرر وسن امرحم الراحمینلرك
زیاده امرحم الراحمینسڭ پس الله سبحانه آنڭ اولکی اولادلرینی دیری ایتدی ویکی اولادلردخی
ویردی ویردن صو چیقاری قیناتدی ایوب آندن ایچدی وغسل ایتدی وصاغ اولدی
واوزرینه آلتوندن چکرکه یاغدوردی وجمله جهتدن آنی صاغ وطوغرو ایتدی (وَاِسْمٰعِيلَ
وَاِدْرِيسَ وَذَا الْكِفْلِ كُلٌّ مِنَ الصَّابِرِينَ) ت وذکر ایت اسمعیلی وادریسی وذا الکفلی
هر بریسی صبر ایدیجیلردندر * ف دیدیلر دیکه ذا الکفل حضرت ایوبڭ اوغلیدر برکسنه یه
ضامن اولوب برقاچ یل حبسده محبوس قالدی واشبو محنتی الله سبحانه رضاسیچون قبول
ایتدی (وَاَدْخَلْنَاهُمْ فِي رَحْمَتِنَا اِنَّهُمْ مِنَ الصَّالِحِينَ) ت وکتوردك آنلری کندو رحمتمزه
البته آنلر او ایشلیلردندر (وَذَا النُّونِ اِذْ ذَهَبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ اَنْ لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ فَنَادٰى فِي
الظُّلُمَاتِ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ سُبْحَانَكَ اِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ) ت وذکر ایت ذا النونی وقتا که
کیتدی طارغین اوله رق (یعنی قومی اوزرینه اللهدن اذنسز) پس کمان ایتدیکه طارلق
طوتمیز آنڭ اوزرینه (قصه شودرکه بالق آنی یوتدی بزم امرمز ایله) پس ندا ایتدی
قرانقولرده شونیکله که هیچ حق اولان معبود یوقدر سندن غیری پاکلك سنکیچوندر البته بن
اولدم ظالملردن (فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ وَكَذٰلِكَ نُنْجِي الْمُؤْمِنِينَ) ت پس قبول ایتدك
آنڭ دعاسنی ونجات ویردك اکا غمدن واشبوکبی نجات ویررز مسلمانلره * ف حضرت
یونس حزقیل علیهما السلامڭ اصحابندن ایدی زیاده شوقله الله سبحانه یه عبادت ایدر ایدی
ودنیادن بربوجاقده منزوی ایکن حکم اولدیکه آنی نینوی شهرینه کوندرلك که مشرکلری
بتلره طاپمقدن منع ایده یونس ایسه ناخوش اوله رق کیتدیلر یولڭ اثناسنده برایرمق
وار ایدی اوغلانڭ بریسنی آنڭ کنارنده براقوب وبریسنی اوموزی اوزرینه بندروب
وخاتوننڭ قولندن طوتوب ایرمغه کیردیلر وقتا که صوکوچ کتوردی قاریسنڭ
الی اوزیلوب آندن ایرلقده دیلدیکه قاری بی غرق اولمدن حفظ ایده شو حالده اوغلی
اوموزینڭ اوزرندن ایرمغه قایوب دوشوب اناسیله برابر غرق اولدیلر وکندوسی کنارده کی
اوغلنه وار رکورسه که آنی ده قورت المش تنها عبور ایدوب شهره کلوب آنلرڭ بیوکلرینه الله
سبحانه نڭ پیغامنی ایرشدردکده آنلرا کااسنهزاطریقیله کاورلر برمدت آنده اکلنوب
آخر آنلردن ناخوش اولوب آنلرڭ حقنده عذابڭ نزولنه دعا ایتدی وآنلره دیدیکه اوچ
کوندنصکره سزه عذاب کلیسر دیدیو شهردن چیقوب کیتدی اوچنجی کون عذاب کلدکده

شهرك اهاليسى يولده كوكلك صحرايه چيقوب اغليوب وسزلنوب الله سبحانه نك
حضورنده توبه ايدوب بتلرى پاره پاره ايتدى كه عذاب كيرو دونلدى اولوقتده شيطان يونسه
ديدى كه سنك قومك اوزرينه عذاب نازل اولمسى يوقدر سنك قومك صاغ سالمدرلر اشبو
خبردن يونسك قلبلرى قرياوزكه الله سبحانه بنى قومك يانه يولامجى ايتدى الله سبحانه نك
حكمته منتظر اولميوب چه شورادن بر طرفه روانه اولديلر كره كلوب بر قايغه بنديلر قايق
ايسه كردابه دوشدى كه اهاليسى سو يلديكه بو قايقده آغاسندن قاچقين قول اوالى قرعه
آتديلر حضرت يونسك آدينه چيقدقده آنى دكزه آتدقلرنده بر بالق آنى يوتدى اشبو قرانقوده
الله سبحانه يه مناجات ايدوب توبه ايتدى توبه سى قبول اولوب بالق آنى صودن طشره آتدى
وآنك اوزرينه قباق اغجى كولكه صالوب طاغ كيچيسى آنكا سوت ويردى قوت بولدقده حكم
اولندى يه نينوى شهرينه اول قومه رجوع ايت كه قوم سنك انتظار كده درلر وآنك
خاتونى واوغلى ينه بولنديلر كه صحرده ملرطالغه دن آنلرى طوتوب طشره كتورمشلر ايدى
وايكنجى اوغلى دخى قورتدن آدملر قورتارمشلر ايدى حالاقبرلرى شهر نينواده در واول
شيئه دخى ارشاد اولنديكه فظن ان لن نقدر عليه يعنى كمان ايلديكه بز آنى طوتمغه
قادر اولميزه دى اوالقدر ناخوش اولدكه بزده اولان محبت معاملهسنده آنى راضى
ايده ميه جكز اويله دكل زيرا كه الله سبحانه نك حكومتى معاملهسنده هر برشى قولايدر يعنى
يونس اللهدن ادنسز چيقمسى اول قدر كناه عظيم اعتبار ايتشكه كويا كمار لغنه جق احتمالى
يوقدر (وَزَكَرِيَّا إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ) ت وذكرايت زكريانى
وقتاكه چاغردى اى بنم ربم برالقه بنى يالكزوسن وارثلرك زياده كوزليسن * ف يعنى
بكا اولادوير (فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَوَهَبْنَا لَهُ يَحْيَىٰ وَأَصْلَحْنَا لَهُ زَوْجَهُ إِنَّهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ
وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ) ت قبول ايتدك آنك دعاسنى وباغشلدق
آنكا يحيانى وايو قيلدق آنكيچون آنك خاتوننى البته اشبو سغمبرلر اولديلر چابكلك ايديجى
كوزل اولان ايشلرده ودعا ايدرلر بزلره بوقعله وقورقوايله واولديلر بزم ايچون قورقوجيلر
* ف اول كسنهلركه ديديلر بركسنه الله سبحانه يه طمع ايچون دعا ايده ياقورقوسندن
دعا ايتسه اول كسنه طوغرو محب دكلدر اشبو آيتدن آنلرك غلطى ظاهر اولور سوزلرى
مردوددر (وَالَّتِي أَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهَا مِنْ رُوحِنَا وَجَعَلْنَاهَا وَابْنَهَا آيَةً لِلْعَالَمِينَ)
ت وذكرايت شول خاتونى كه ياكاكله صاقلدى كنديونك اوتانه جق يرينى پس اوفوردك
آنكا كنديو روحمزى ويصهدق آنى وآنك اوغلنى بر نشانه عالملر ايچون (إِنَّ هَٰذِهِ أُمَّتُكُمْ

أمّة واحدة وأنا ربكم فاعبدون) ت تحقيق شو دين سزلرنك ملتكز واحد اولان ملت دين
سزلرنك ربكزم پس عبادت ايدلك بكا يعنى دينك اصلى بردر اختلاف فروعده اولور (وتقطعوا
أمرهم بينهم كل إلينا راجعون) ت و فرقه فرقه اولديلر امتلر كندو ايشلرنده (يعنى دينك
اصلنده) كندو ارالرنده هر بريسى بزم جانبمزه قايتجيدرلر (فمن يعمل من الصالحات وهو
مؤمن فلا كفران لسعيه وانا له كاتبون) ت پس هر كسنه ايشلسه كوزل اولان ايشلردن
حالبوكه اول مؤمندر پس قبولسزلق اولمز آنك يورلمقى ايچون والبته بزلر آنكيچون يازرز
(وحرام على قرية أهلكناها أنهم لا يرجعون) ت وحالدر هر بر كوى اوزرينه كه هلاك
ايتدك آنلرى شوكه كيرو دونمه لر (يعنى دنيايه) * ف يعنى كفردن رجوع ايتمزلر اشبو
اجلدن ديرلركه بل كنا ظالمين يعنى حق اولان خبر آنلره ايرشدى كورديلر و بيلديلر ليكن
عناد وحيله ايله عذر كتوروب قبول ايتمديلر (حتى إذا فتحت يأجوج ومأجوج وهم من
كل حدب ينسلون) ت اولوقته دكين كه آچلمش اولور ياجوج وماجوج جلسدى و آنلر
هر بر يوكسك يردن چاپكلكله يوررلر (واقترب الوعد الحق فإذا هي شاخصة أبصار الذين
كفروا يا ويلنا قد كنا في غفلة من هذا بل كنا ظالمين) ت و يقين ايريشور طوغرو اولان وعده
پس نا كهان يوقارو ديكلمش اولور اول كسنه لرنك كوزلريكه كافر اولديلر ديرلر واى بزم
اوزريمزه البته اولدق خبرسزلكده اشبو حالدن بلكه اولدق ظالملر * ف يعنى آنلره خبر
ايريشمشيدى يالوبطا كديلر (إنكم وما تعبدون من دون الله حصب جهنم أنتم لها
واردون) ت البته سز و اولشيكه طاپديكزا كالله دن غيرى جهنمك اوطونى سكز سزلر
آنك اوزرينه حاضر اولورسكز (لو كان هؤلاء آلهة ما وردوها وكل فيها خالدون) ت
اكر اولسيدى شو آنلر معبودلر حاضر اولمزلر ايدى جهنم اوزرينه و هر بريسى آنلرنك جهنمده
دايم اولجيدرلر (لهم فيها زفير وهم فيها لا يسمعون) ت آنلر ايچون آنده ناله اولور و آنلر
جهنمده هيچ ايشتمزلر * ف يعنى كندو ناله لرى شدتلو صدا سيندن ايشتمزلر (إن الذين
سبقت لهم منا الحسنى أولئك عنها مبعدون) ت تحقيق اول كسنه لركه سابقده مقرر

اولدى

اولدی آنلار ایچون بزم جانبیزدن کوزلك اشبو جماعت جهنمدن ایراق اولتمش اولورلار * ف
یعنی برکره جهنمك اوزرندن کچوب دایما آندن ایراق اولورلار (لا یسمعون حسیسها وهم
فیما اشتهت انفسهم خالدون) ت ایشتمزلر جهنمك آوازینی وآنلار اولشیده که ایستر آنلارنك
نفسلری ابدیدرلار (لا یحزنهم الفزع الاکبر وتتلقاهم الملائکة هذا یومکم الذی کنتم
توعدون) ت آنلاری غمناندورمز بیوك اولان قورقوو کاو وآنلارنك اوکنه فرشته لار دیرلار
شو دور سزنك کونکز که سز اولدیکز آنکا وعده ویرلمش (یوم نطوی السماء کطی السجل
للکتب کما بدأنا اول خلق نعیده وعدا علینا انا کنا فاعلین) ت اول کونکه بوکرز
کوکلری طومارلری بوکلك کبی کاغدلری یازان وقتلارده نیچه که ابتدا ایتدك اولکی ایجادی
بردنجی اعاده ایدرز اول ایجادی وعده سنی واجب قیلدق کندو اوزرمزه البته اولورز آنی
ایشلیچی (ولقد کتبنا فی الزبور من بعد الذکر ان الارض یرثها عبادی الصالحون) ت
وبز یازدق زبورده توراتدن صکره که یره وارث اولور بزم ایو ایشلی اولان قوللریمز * یعنی آخر
زمانده پیغمبر کوندرلمش اولور آنك امتی هر یر اوزره غالب اولورلار (ان فی هذا لبلاغا لقوم
عابدین) ت البته اولشیده که دینلشدر کفایت واردر عبادت ایدیچی اولان کروهاره (وما
ارسلناك الا رحمة للعالمین) ت وکوندرمدك سنی مکر اسرکلك یوزندن عالملار اوزرینه (قل
انما یوحی الی انما الهکم اله واحد فهل انتم مسلمون) ت دیکل انجق وحی کوندرلمش
اولور بنم جانبیمه که سزنك معبودیکز بر اولان معبوددر پس آیا سزلار انقیاد ایدیچی
اولورمیسکز (فان تولوا فقل آذنتکم علی سواء وان ادری اقریب ام بعید ما توعدون)
ت پس اکر یوز چویرسه لار دیکل بیلدردم سزه جمله کز برابر اولاق اوزرینه وبیلمم که یقیندر
یاخود ایراقیدر اولشیکه وعده ویرلدیکز (انه یعلم الجهر من القول ویعلم ما تکتمون) ت البته
الله بیلور آشکاره بی سوزدن وبیلور اولشیئی که کیزلو ایدرسکز آنی (وان ادری لعله فتنة
لکم ومتاع الی حین) ت وبیلمم اولورکه موعودنك آخره قالماسی صنه مقی اوله سزی
ومنفعتلنمك اوله بر مدته دکین (قال رب احکم بالحق وربنا الرحمن المستعان علی

مَا تَصِفُونَ) ت دیدی پیغمبر ای بنم ربم حکم ایت طوغریلقیله و بزم ربمز الرحمندر کیمسدر کندودن کومك طلب اولنمشدر اولشی اوزرینه که بیان ایدرسکز

(سورة الحج مكية وهي أربع أو خمس أو ست أو سبع أو ثمان وسبعون آية)

حج سوره سی مکه ده نازل اولمش مکر التی ایت مدینه ده نازل اولشلر که
هذان خصمان دن صراط الحمید آیتنه قدردر و بو سوره
یتمش درت یاخود یتمش بش یاخود یتمش التی
یاخود یتمش یدی یاخود یتمش
سکز آیتدر

بسم الله الرحمن الرحيم

باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهك آدیله اوقورم

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمْ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ) ت ای آدملر قورقکز ربکزك عذابندن البته یرلك تپرنمکی که قیامت کوننده یقین اولور بیوك شیدر (يَوْمَ تَرَوْنَهَا تَذْهَلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا وَتَرَى النَّاسَ سُكَارَى وَمَا هُمْ بِسُكَارَى وَلَكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ) ت اولکونکه کوررسکز آنی اونودرهر برسوت ویریجی قاری امزردیکی چوجغی وقویویرهر برکبه اولان قاری کندو قارننك یوکنی وکوررسن آدملری سکران اولمش ودکلدر آنلر سکران ولیکن اللهك عذابی قتیدر (وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّبِعُ كُلَّ شَيْطَانٍ مَرِيدٍ) ت وانسانلردن بعض کمسنه واردرکه دیوب داشمق ایدر اللهك شاننده بیلمزسزین وارقه سی صره کیدرهر برشیطانك که یوز چویریجی در یعنی طغیان وعناد وعصیانك غایتنه ایرشمشدر (كُتِبَ عَلَيْهِ أَنَّهُ مَنْ تَوَلَّاهُ فَأَنَّهُ يُضِلُّهُ وَيَهْدِيهِ إِلَى عَذَابِ السَّعِيرِ) ت (اللهك قضاسنده) یازلمش آنك اوزرینه که شیطانی برکمسنه سورسه پس شیطان آزغین قیلر آنی ویول کوستررآ کا اودلك عذابی جانبنه

(یا ایها)

(يا أيها الناس ان كنتم في ريب من البعث فانا خلقناكم من تراب ثم من نطفة ثم من علقة ثم من
مضغة مخلقة وغير مخلقة لنبين لكم ونقر في الارحام ما نشاء الى اجل مسمى ثم نخرجكم طفلا ثم
لتبلغوا اشدكم ومنكم من يتوفى ومنكم من يرد الى ارذل العمر لكيلا يعلم من بعد علم شيأ
وترى الارض هامدة فاذا انزلنا عليها الماء اهتزت وربت وانبتت من كل زوج بهيج) ت اى ادملر
اكر اولسه كز شكده اولكده تيريلمكدين اوليكه بز سيزنى يرادق سيزنى طپراقدين
صكره منيدين صكره طوكش قاندين صكره صورتلنمش اولان ات پارچه سندين وصورتلنمشدين
تا اشكارا ايده لم سيزه قدرتمزنى وقرار ويريرز رحملرده اولشنه كه ديلرز بر معين وقته دكين صكره
چيقاررز طشره سيزنى چوجق اوله رق صكره تربيه ايدرز كه ايريشه سكز كنديكزنك جوانلق
نهايتنه وسيزدن بعض كسنه وار كه روحى قبض اولنور وبعض كسنه وار كه دوندريلور عمرلك ادنى
وكوتوسنه تا كه بيلمه هيچ برشيئى بيلدككدن صكره وكوررسن يرى قورقورى واوتسز پس اولوقتكه
كوندردك انك اوزرينه صونى تپرندى ايتدى وشيشدى وبتوردى هر لون درلو جنسدن
زينتلو وكوزل اولان شيلردن (ذلك بان الله هو الحق وانه يحيي الموتى وانه على كل شيء قدير) ت
اشبو اول سببدندركه الله ثابتدر ديرلدر اولولرى وهر برشى اوزرينه قادردر (وان الساعة
آتية لا ريب فيها وان الله يبعث من في القبور) ت وقيامت كونى كليسر در شك يوقدر انك
وقوعنده والله قادر در اول كسنه لريكه قبورده درلر (ومن الناس من يجادل في الله بغير علم
ولا هدى ولا كتاب منير) ت ادملردن بعض كسنه وار دركه ديوب دانشمق ايدر اللهك شاننده
بيلكسزين وهدايت بولمقسزين وواضح اولان كتابسزين (ثاني عطفه ليضل عن سبيل الله له
في الدنيا خزي ونذيقه يوم القيامة عذاب الحريق) ت كندو بيونك تحته سنى بوكه رك (يعنى
تكبرلك ايدرك) تا آزغين قيله آدملرى اللهك يولندن انكيچون وار دردنياده رسوالق وطاتدريرز
اكا قيامت كونده ياغيق وياقلق عذابنى (ذلك بما قدمت يداك وان الله ليس بظلام للعبيد) ت
ديرز اشبو عذاب مالك سيندندركه ايلر وكچوردى سنك ايكى اللرك واولسببدندركه الله دكلدر ظلم
ايديجى قوللرنه (ومن الناس من يعبد الله على حرف فان اصابه خير اطمأن به وان اصابته
فتنة انقلب على وجهه خسر الدنيا والآخرة ذلك هو الخسران المبين) ت وانسانلردن بعض
كسنه وار دركه عبادت ايدر الله تعالى يه بر جانب اوزره پس اكر ايرشسه اكا بر نعمت قرار بولور
انكله (يعنى شو عبادتله) واكر ايرشسه اكا بر بلا دونر كندو يوزى اوزرينه زيان كار اولدى
دنياده وآخرتده بودر آشكارا اولان زيانكارلق * ف يعنى اكر دنيانك راحتن بولورسه طاعت

اوقیوب قالم لولوروا کرزحمته اوغراسه عبادتی ترک ایدر شو صورتده [illegible] آخرتی
کیتدی برجانب اوزره طورو بدر یعنی کوکلی بو طرفده کلی او بیر طرفده کلی شول کسنه کبی که
بر مکانک کناری اوزره طورر نیجه که ایستغرسه اول یردن او یه بچرو چیقار کیتیز (یدعوا من دون
الله ما لا یضره وما لا ینفعه ذلک هو الضلال البعید) ت دعا ایدر الله دن غیری برشیئه که ضرر
ایرشدوره بیلمز اکا و منفعت ویره بیلمز اکا اشبو ایراق اولان ازغینلقدر (یدعوا لمن ضره اقرب
من نفعه لبئس المولی ولبئس العشیر) ت دعا ایدر بر کسنه یه که انک ضرری زیاده یقیندر اکا
منفعتندن نه یرکسکین آتادر و نه یرکین ارقداشدر (ان الله یدخل الذین آمنوا وعملوا
الصالحات جنات تجری من تحتها الانهار ان الله یفعل ما یرید) ت تحقیق الله کتورر اول
کسنه لر یکه ایمان کتوردیلر و ایشلادیلر کوزل ایشلری باغچه لره که اقار انک التندن ایرماقلر
الله ایشلر اول شیئی که دیلر (من کان یظن ان لن ینصره الله فی الدنیا والآخرة فلیمدد بسبب
الی السماء ثم لیقطع فلینظر هل یذهبن کیده ما یغیظ) ت بر کسنه اولسه ظن ایلیجی یاردم
ایتمز پیغمبره الله دنیاده و آخرتده پس یارر که چکسون بر ایپی یوقاروسقق طرفنه صکره
بوغسون بوغزینی پس باقسون آیا ایراق ایدرمی انک اشبو تدبیری اول شیئی که آنی غیظه کتورور
(یعنی شو کسنه اشبو غمدن اولسه هیچ بر کیمسه ضرر ایتمز) * فدنیانک تکلیفنده بر کسنه که
الله سبحانه دن امیدسز اولوب انک عبادتن ترک ایدوب یلان معبودلره طابغسه باشلر و سالبوکه
انلرک اللرندن نه ایو اولورونه کوتو پس اول کسنه کند و کوکانه ییلدرمکه انه بو صورتی
قیاس ایتسونکه بر کسنه اول معبودلک اصلش ایپندن اصلورا کریوقارویه و بحکه قادراولمز
ایسه اکر شو ایپی یوقارودن چکرلر ایسه اشبو اصلش کسنه دخی یوقارویه کیده بیلور مکر
اولوقتکه شو ایپی کسه لر پس اولوقتده یوقارو بحکنه توقع قالور سبب یعنی ایپ دو الله
سبحانه دن توقع طوتغه دیدی وسما یعنی کوک کوکه ایپ اوزاتقدن مرادیو کسک و اوزون
یردر (وکذلک انزلناه آیات بینات وان الله یهدی من یرید) ت و بونک کبی اشاغی کوندردک
قرآنی واضح آیتلر اولهرق الله یول کوسترر اول کسنه یه که دیلر (ان الذین آمنوا والذین هادوا
والصابئین والنصاری والمجوس والذین اشرکوا ان الله یفصل بینهم یوم القیامة ان الله علی
کل شیء شهید) ت البته اول کسنه لر که ایمان کتوردیلر و اول کسنه لر که یهود اولدیلر و صابئی
اولدیلر (یعنی یلدز طپانلر) و نصاری و مجوس (یعنی اوده طپانلر) و اول کسنه لر که مشرک
اولدیلر البته الله فیصل ایدر انلرک اراسنده قیامت کونده البته الله هر برشی اوزرینه
خبرداردر ف یعنی مجوس اوده طپارلر و بر نیمک جانبنه کندیلرت نسبت ایدرلر معلوم دکلدر که

ایلر منکر اولدن ازغین اولدیلر یا اولدن یشوردیلر (الم تر ان الله یسجد له من فی السموات ومن فی الارض والشمس والقمر والنجوم والجبال والشجر والدواب وکثیر من الناس وکثیر حق علیه العذاب ومن یهن الله فما له من مکرم ان الله یفعل ما یشاء) ت ایا کورمدکمی که الله یه سجده ایدرلر اول کسنه لر که کوکلرده ویرده واردر وکونش وآی ویلدزلر وطاغلر وآغاجلر ودرت ایاقلو حیوانلر وانسانلردن چوقی وچوق کسنه لر واردر که ثابت اولدی انلرک اوزرینه عذاب وهر کسنه که ذلیل ایده انی الله پس یوقدر انکیچون هیچ بر اکرام ایدیجی البته الله ایشلر اولشیئی که دیلر (سجده)
* ف معلوم اوله که سجده بر قاچ قسمدر بریسی کوکلر ایله یرلک اراسنده اولان کسنه لر سجده سنه شاملدر یعنی بو انلرک سجده سیدر و اولشودر که آنلر الله سبحانه نک قدرتنک النده جمله سی مقهور واختیارسز وعاجزدرلر وبریسی هر کسنه یه ایر وایر مخصوص سجده در وبو اولدر که هر بریسی بر امر مخصوص ایچون یراتمش اول اکا مشغول اولور اشبو سجده یی انسانلرک بعضی ادا ایدر وبعضیسی ادا ایتمز وبریسی اولدر که مخلوقات انسانلک کلیسی آنی ادا ایدر الوهیتی اقرار کبی (هذان خصمان اختصموا فی ربهم فالذین کفروا قطعت لهم ثیاب من نار یصب من فوق رؤسهم الحمیم) ت اشبو ایکی کروهلر بری برینه دشمندرلر شماتت ایدیلر کندو ربلرک حقنده پس کافرلر کسلدی انلر ایچون اثوابلر اوددن دوکلور باشلرینک یوقاروسندن اصیجق صو (یصهر به ما فی بطونهم والجلود) ت اریر اول صو سببیله اولشیکه آنلرک قارنلرنده واردر ودریلری دخی (ولهم مقامع من حدید) ت وانلری دوکک ایچون تموردن کرزلر واردر (کلما ارادوا ان یخرجوا منها من غم اعیدوا فیها وذوقوا عذاب الحریق) ت هر وقتکه دیلسهلر طشره چیقه لر جهنمدن خلاص اوله لر غمدن کیرو دوندرلمش اولورلر جهنمه ودینلور آنلره طادیکز یاقیجی عذابی (ان الله یدخل الذین آمنوا وعملوا الصالحات جنات تجری من تحتها الانهار یحلون فیها من اساور من ذهب ولؤلؤا ولباسهم فیها حریر) ت البته الله کتورر اول کسنه لر که ایمان کتوردیلر وایشلدیلر کوزل اولان ایشلری باغچه لره که آقار انلرک التندن ایرمقلر بزنمش اولورلر شو باغچه لرده التوندن اولان بلازکلردن وانجولر ایله وانلرک ثوابلری اول باغچه لرده ایپک اولور * ف بجونکه بیورلدیکه جنتده بزکلر التون وحریردن اولان لباس اولور بوندن معلوم اولدیکه دنیاده بونلر ارککلره حرام ایدی وزیورنک جمله سندن بری بلازکدر وقتا که قوللر آغالرینه طوغریلقله خدمت ایدوب آنی راضی قیلسه آغاسی خدمتی بکنوب آنک قولنه بلازک طاقر (وهدوا الی الطیب من القول وهدوا الی صراط الحمید) ت ودلالت اولندیلر دنیاده سوزلردن پاکیزه سنک جانبنه ودلالت اولندیلر اوکولمش اولان اللهک یولنه * ف

یا کعبه‌یه واریو اولان نادم یعنی جشنده شمانه وعبث سوز بولغز شادلق [illegible] یونسکرا یتك
بولنور ویاخود دنیاده توحید ودین اسلامه دلالت اولنور (ان الذین کفروا ویصدون عن
سبیل الله والمسجد الحرام الذی جعلناه للناس سواء العاکف فیه والباد ومن یرد فیه بالحاد
بظلم نذقه من عذاب الیم) ت اول کسنه‌لر که کافر اولدیلر وکیرودوندیلر آدملری اللهك
یولندن ومحترم اولان مسجددن که بیسه‌دق اول مسجدی آدملر ایچون برابردر آنده مقیم
اولان وصحرانشین اولان هر کسنه دیلرسه که انده اکری یوکری کیتمکی ظلم ایله طاتدیرزا کادرد
ویریجی اولان عذابدن * ف یعنی اول کسنه‌لر که آدملری مسجد الحرامه کیتمدن منع ایدر
آنلری عذاب الیمه مبتلی قیلرز (واذ بوأنا لابراهیم مکان البیت ان لا تشرك بی شیأ وطهر بیتی
للطائفین والقائمین والرکع السجود) ت وذکر ایت اول وقتیکه ظاهر لدق ابراهیمه کعبه‌نك
یرینی اشبو سوزی دخی سویلدك که شریك قیله بکا هیچ برشیئی وآری ایت بنم اویمی طواف
ایدنلره وانده اقامت ایدنلره ورکوع ایدنلره وسجده ایدنلره (یعنی نماز قیلنلره) * ف دینلدیکه
کعبهٔ معظمه نك یری زمان قدیمدن مبارك یردر صکره مرور زمانله نشانی قالمدیغندن
حضرت ابراهیم علیه السلامه حکم اولنمشدیکه بیتی بنا قیله لیکن نه یرده بنا اولنه جغی ونه
بیوکلکده اولسی معلوم اولمدیغندن بیانی رجا ایتدیکنده الله سبحانه بر قطعه بولوت
پارچه سنه امر ایتدیکه کعبهٔ مکرمه بنا اولنه جق یرلك اوزرینه طوره اشبو وقتده انك کولکه‌سی
مقدارینه بر خط چکوب کعبه‌نك بناسنی قویدی انك اوزرینه بنا یا یوب کعبهٔ مکرمه‌یی
یا پدی معلوم اوله که کچمش امتلرك نمازنده رکوع یوغیدی اشبو امتك خاصه‌سیدر پس
خبرویردیکه اندنصکره کان کسنه کعبه‌یی آباد ایده جکلر (واذن فی الناس بالحج یأتوك رجالا وعلی
کل ضامر یأتین من کل فج عمیق) ت وچاغر آدملری حج ایتمکه تا کله‌لر سکا یایانلر وهر برار یق
اولان دوه‌لره منوب کلورلر اشبو اریق دوه‌لر هر براراق یولدن * ف حضرت ابراهیم علیه
السلام کعبه‌یی بنا قیلدقدنصکره امر اولنمشدیکه خلقی بیتك زیارتنه چاغره اویله اولسه بر
یوکسك طاغ اوزرینه چیقوب یوکسك اواز ایله ندا ایتدیکه ای ادملر الله سبحانه سزلك
اوزرکزه حجی فرض ایتدی حجه کلکز اول کسنه‌لر که الله سبحانه انلره حجی بر دفعه ویا ایکی
دفعه ویاخود زیاده نصیب ایتمشدی بابالرنك صلبنده ایکن لبیك دیوب جواب ویردیلر اکرچه کندو
دوق وشوقندن نیچه بیك آدم پیاده حجه کلورلر ایکن فرض اولسی یول ازوقه‌سنه ویته جك
بر حیوانه مبنیدر لیکن امام مالك رضی الله تعالی عنه بیورمشکه اکر مکه یقین اولسه ویاخود
برادم یورمکه عادتی اولسه اکا دخی فرضدر (لیشهدوا منافع لهم ویذکروا اسم الله فی ایام
معلومات علی ما رزقهم من بهیمة الانعام فکلوا منها واطعموا البائس الفقیر) ت تا حاضر
اوله‌لر کندولر ایچون اولان منفعتلرك حصولنه وذکر ایده‌لر اللهك آدینی بر قاچ معلوم اولان

کونلرده (یعنی نحر کونی واندن صکره تشریق کونلرنده کین) اول شیئ اوزرینه که
رزق ویردك آنلره دورت اباقلیلرك مواشی قسمندن پس ییکز آنلردن ویدیرکز محتاج اولان
فقیرلره * ف معلوم اوله که اکر ذبح اولنان حیوان ادم شکر اولسه و یاخود نافله اولسه آندن ذبح
ایدن کسنه نك یمك جائزدر وفقیر وزنکین دخی اندن ییه لر واکر کفارت اولسه یاخود نذر اولسه
نه کندوسی ونه اوزرینه نفقه سی واجب اولان اقرباسی ونه زنکین ییه بلکه فقرا حقیدر
بر قاچ معلوم اولان کونلر که بیوردی اشبو کونلردر که ذی الحجه نك اونبجی واون برنجی واون
ایکنجی کونیدر واشبو کونلرده یولك قبول اوله عمل الله سبحانه نك آدینه قربان کسمکدر
(ثم ليقضوا تفثهم وليوفوا نذورهم وليطوفوا بالبيت العتيق) ت صکره لازمدر که آرتسونلر
کندو سچاقلرینی وادا ایتسونلر کندو نذرلرینی وطواف ایتسونلر شو قدیمی اولان اوه (یعنی
کعبه یه زیرا که اول کعبه بنا قلنمش صکره بیت المقدس بنا اولنمش * ف معلوم اوله که نسکه
وجهه نیت ایتسه کندن صکره سچاقدن که ابیسك دیمکه باشلرلر باش تراش ایتمك وطرناق کسمك وسائر
بدننك تویلرین ازاله قیلق و یاغلو قیلهری یاغلق ودیکلمش لباس کیمك وقوقولو اولان شیلری
استعمال ایتمك ذی الحجه نك اونبجی کونده شیطانی طاشلیوب ذبح واجب اولان کسنه ذبح
ایدنه دکین ممنوعدر وقتا که شیطانی طاشلدی وذبح ایتدی باشن تراش ایدوب وغسل ایدوب
چماشرین کیوب طواف زیارته کیده واکر کندو مرادینك وصولیچون نذر ایتمش اولسه
آنی ادا ایده معلوم اوله که اصل نذر الله سبحانه ایچوندر غیری ایچون دکل اکر ایتسه کافر اولور
(ذلك ومن يعظم حرمات الله فهو خير له عند ربه وأحلت لكم الأنعام إلا ما يتلى عليكم
فاجتنبوا الرجس من الأوثان واجتنبوا قول الزور) ت اشبو در حجك امری وهر کسنه که
تعظیم ایتسه اللهك احکاملرینه پس شو تعظیم ایتمك زیاده ایودر انکیچون کندو ربسنك یاننده
وحلال اولنمش اولدی سزکیچون مواشی یعنی دوه وصغر وقیون مکر اول شیکه اوقنور سزلك
اوزرکزه (یعنی میته وآقمش قان) پس احتراز ایدك بتلرك نجاستندن وصاقنك یلان سوزدن
یعنی یلان یره شهادت ایتمکدن (حنفاء لله غير مشركين به ومن يشرك بالله فكأنما خر من
السماء فتخطفه الطير أو تهوي به الريح في مكان سحيق) ت خالص اسلام اوزره اولوب اللهه
شریك قوشمیه رق هر کسنه که شریك قوشه الله تعالی یه پس دیرسنکه کویا دوشدی کوکدن
پس قپار آنی مردار ییجی اولان قوشلر یاخود کوتورر آنی روزکار ایراق اولان مکانه (حاصل
اولدرکه هلاك اولدی بر وجهله که نجات بولمق امیدی قالمدی) * ف الله سبحانه نك آدینی تعظیم
ایتسه یعنی کعبه مکرمه یه قربان ایچون کوندریلان حیوانلری بغما ایتمیه لر وهدایالرك
ایوسن واغر بهالی حیوانلری کتوره لر اوزرینه کوزل چوللر اورتهلر ذبح اولندقدنصکره
چوللرین دخی الله سبحانه نك یولنده صدقه ایلیه لر ونه حلال قلندی دورت اباقلو حیوانلر
یعنی شو حیوانلر که یمکی رواجدر شرعده دورت اباقلولرك چوغی حرامدر ودخی بتلرك
نجاستندن اجتناب ایدك یعنی الله سبحانه نك غیری یسنك ادینه یاقیرنه و یاطاپنه جق مکانته

...گاليمنه انى عيان سز ايمدو وبا قنك يالان سوزدن (حنفاء لله غير مشركين به) صانه بالله
غير يسمنك آدى اوزنه حالبوكه بروبرا قوب بعض آنى يسليوب نك الخاصيون الله تعالى ايچنه
بودخى سوامدينه اوليكمينه كيتم ربكه قوشدى انبمنالق بيلمه بيوروبكه بعض بر كشيلر كه حنفى
الله سبحانه اوزره شوشئا السيمدر اولق كيسنه طوغرى اولان يول اوتدن ينه دوبر كشيكه انك تيق
الله سبحانه نك غيرينه اولدى انلرى قوللرى اسفده قوشلر بيوب قناده وبرلر ويا بالكليه
منكر اولوب بحر دينه مذهب اولور (ذلك ومن يعظم شعائر الله فانها من تقوى القلوب) ت اشبودر
حكم هركيسنه كه تعظيم ايده الله تعالى حكملرينه شو تعظيم ايتمك قلبلرك صاقنمقندندر (لكم فيها
منافع الى اجل مسمى ثم محلها الى البيت العتيق) ت سز كيچون شو انعامده يعنى دورت اياقلى
حيوانلرده فائده لر وار در معين اولان وقتنه دكين حكره انك اينه جيلك محلى قه يى اولان اولان
يانيدهدر * ف هر نقده رحيوان وار ايسه انك حق شودركه انلردن حسكندوحاجتلرينى
وخدمتلرينى الدقدنسكره كعبهٔ معظمه يه كتوروب الله سبحانه نك اديله قربان ايده سكز
اشبو چنين اولديغندن پس هر يرده كه الله سبحانه نك اديله بوغزلنسه كعبه يه الله سبحانه نك
نذرى اولمق مقامنده اولور خواه ايراق اولسون يا يقين اولسون (ولكل امة جعلنا منسكا
ليذكروا اسم الله على ما رزقهم من بهيمة الانعام فالهكم اله واحد فله اسلموا وبشر المخبتين) ت
وهر برامت ايچون معين بصه دق قربان طريقنى تا ذكر ايده لر الله تعالى اديني اوشى اوزرينه كه
ويردى انلره حيوانلرك دورت اياقلوسندن پس سزلك معبودكز واحد اولان معبوددر پس اكا
انقياد ايلك ويا محمد يالوارنلرى سوينيدر (الذين اذا ذكر الله وجلت قلوبهم والصابرين على
ما اصابهم والمقيمي الصلاة ومما رزقناهم ينفقون) ت اول كسنه لر يكه وقتا كه ذكر اولنسه
الله قورقار انلرك قلبلرى وصبر ايدنلرى اوشى اوزرينه كه يرشدى انلره بلالردن ونمازى قائم
قيلنلرى واول كسنه لر يكه اولشيدنكه رزق ويردك انلر خرج ايدرلر * ف يعنى حيوانلرى الله
سبحانه ايچون نذر ايدوب بوغزلمق هر برديندنه عبادتدر واكر الله سبحانه نك غيرينه نذر ايدوب
ذبح اولنسه شو غيره عبادت اولور واول كسنه مشرك اولور (والبدن جعلناها لكم من شعائر
الله لكم فيها خير فاذكروا اسم الله عليها صواف فاذا وجبت جنوبها فكلوا منها واطعموا
القانع والمعتر كذلك سخرناها لكم لعلكم تشكرون) ت وقربان دوه لرينى يصه دق انلرى
سزلرچون الله تعالى دينينك نشانه لرندن سز يچون انده ايولك واردر پس ذكر ايدك الله تعالى اديني
انلرى بوغزلين وقتده اوچ اياغى اوزره طوردقده پس وقتا كه يره دوشدى انك قبورغه لرى پس
ييكز اندن ويديركز سؤال ايتمين فقيره ده وسؤال ايدن فقيره ده اشبو كبى مطيع قيلدق دورت
اياقلو حيوانلرى سزيچون اولكه سز شكر ايده سكز * ف دوه يى ذبح لك بدانده قهر ايدرلر قبله يه

طوردروب

طویلادوب بسم الله الله اکبر دیوب تیغلرنی کسنلر وقتا که انلارنی اوز یانلاریغه یاتقوزوب آنلارنینک گوشتیدین ییه وقنیرلرنی ییدروه وقناعت ایلکوچیلرنی ییدورونک
دوشسه که اجضالارنی کسمککه باشلیه لر پس ککدوسی ییه وفقیرلر مسکینلرغه وقناعت ایلکوچیلرغه ایلسنه
اشارت قیلادی بری اولدرکه سؤال ایمتز یعنی تیلمز واخری اولدرکه سؤال ایدر (لن ینال الله
لحومها ولا دماؤها ولکن یناله التقوی منکم کذلک سخرها لکم لتکبروا الله علی ما هداکم
وبشر المحسنین) ت ایرشمز الله تعالی یه قربانلارینک اتی وقانی ولیکن ایریشور الله سبحانه یه
صاق قلق سزدین ذکر اولنیدیغی کبی یواش قیلدی انلاری (یعنی قربانلاری رام ومطیع
قیلدی) سزیکون تا بیوکلککه ذکر ایده سکز الله تعالی نی اکا شکر ایتمک یچون که یولنی کوستردی
سزه وسوینسه دور اوبیش ایشلیلارنی (ان الله یدافع عن الذین آمنوا ان الله لا یحب کل خوان
کفور) ت تحقیق الله دفع ایدر اول کسنه لردین که ایمان کتوردیلر (یعنی دشمنلارینک
ضرری واذیتنی انلاردین دفع ایدر) البته الله سومز هر بر شکر سیزا ولان خیانت ایدکلاری ده ف
پیغمبرمز علیه السلام مکه مکرمه ده اولدقلاری وقتده مؤمنلاره امر ایتدیکه کافرلرینک
ایذاسنه صبر ایدینک پس انلار دخی صبر ایدرلر ایدی وقتا که مدینه منوره یه تشریف بیوردیلر
حکم اولدیکه هر کسنه که سزه اذیت ایدر ایسه سزلر دخی انلاره ایذا ایدینک اول وقتده جهاده شروع
اولندی که بو آیتده جهادینک حکمی مذکوردر (اذن للذین یقاتلون بانهم ظلموا وان الله
علی نصرهم لقدیر) ت غوغایه اذن ویرلدی اول کسنه لره که کافرلر انلار ایله غوغا ایدرلر
شو سببدنکه انلار ظلم اولنمش اولدیلر والبته الله انلاره یاردم ایتمکه اوزرینه قادردر (الذین
اخرجوا من دیارهم بغیر حق الا ان یقولوا ربنا الله ولولا دفع الله الناس بعضهم ببعض
لهدمت صوامع وبیع وصلوات ومساجد یذکر فیها اسم الله کثیرا ولینصرن الله من ینصره
ان الله لقوی عزیز) ت اول کسنه لر که چیقارلدیلر کندو اورنلاریدین حقسیز یره چیقارمدیلر
انلاری مگر اول سببدنکه دیدیلر بزم ربمز الله تعالیدر واکر اولمسه ایدی اللهنینک دفع ایتمسی
ادملاری بعضسی بعضسینک ایله یقاوب ویران اولمش اولوردی پاپازلرینک صومعه لری
ونصارالرینک مناسترلری ویهودلرینک کنشالری ومسلمانلارینک مسجدلری که ذکر اولنور انلاده
اللهنینک ادی چوقلقله البته یاردم ایدر الله اول کسنه یه که یاردم ایدر ایدی اللهنینک دینینه البته
الله قوتلیدر غالبدر ٭ ف هر کسنه که الله سبحانه یه یاردم ایتسه یعنی انینک دینینه ورسولنه
کومک ایتسه الله قادردرکه دیلدیکی نیئی براندن ایجاد ایدر لیکن اسماتده شو یله معامله ایدرتا
او ایشلیلر وکونوا ایشلیلر بری برندن سزایه ایریشه لر (الذین ان مکناهم فی الارض اقاموا
الصلاة وآتوا الزکاة وامروا بالمعروف ونهوا عن المنکر ولله عاقبة الامور) ت یاردم ایدر

اوروق كمشتهلره كدا كر قدرت ويرسك انلره يرده قائم قيلورلر نمازلرينى وادا ايدرلر زكاتلرينى
وبيورلدى ويررلر كوزل اولان ايشلر ايله ومنع ايدرلر چركين اولان ايشلردن والله ايچوندر هر
ايشلرك اخرى * فـايده‌ى اشبو امت دينى قائم ايدرلر بردنه دلك كه اخر يتى الله سبحانه بيلور
(وَاِنْ يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَثَمُودُ ۝ وَقَوْمُ اِبْرَاهِيمَ وَقَوْمُ لُوطٍ ۝ وَاَصْحَابُ
مَدْيَنَ وَكُذِّبَ مُوسٰى فَاَمْلَيْتُ لِلْكَافِرِينَ ثُمَّ اَخَذْتُهُمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ) ت واكر يلانه نسبت
ايدهلرسنى پس تحقيق يلانه نسبت ايتمديلر بونلردن اول نوحك قومى وعادقومى وثمودقومى
وابراهيمك قومى ولوطك قومى ومدين اهلى ويلانه نسبت اولنسلدى موسى پس مهلت ويردك
شو كافرلره صكره طوتدق انلرى پس نيچه اولدى بنم عقوبتم (فَكَاَيِّنْ مِنْ قَرْيَةٍ اَهْلَكْنَاهَا وَهِيَ
ظَالِمَةٌ فَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلٰى عُرُوشِهَا وَبِئْرٍ مُعَطَّلَةٍ وَقَصْرٍ مَشِيدٍ) ت پس چوق كويلر كه هلاك ايتدك
انلرى وانلر ظالم ايديلر پس شو كويلر دوشو بدردى ديوارلرى تاوانلرى اوزرينه وچوق قويولر
ايشسز قالمشلر وچوق يوكسك كوشكلر خراب اولمشدرلر (اَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْاَرْضِ فَتَكُونَ لَهُمْ
قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا اَوْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا فَاِنَّهَا لَا تَعْمَى الْاَبْصَارُ وَلٰكِنْ تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي
الصُّدُورِ) ت اياسير ايتمديلرمى يرده تا اوله انلر ايچون قالبلر كه فهم ايدهلر انكله ياخود قولاقلر كه
ايشيدهلر انكله البته حال شودر كه كورا اولماز كوزلر وليكن كورا اولور شول قالبلر كه سينهلرده
در (وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَنْ يُخْلِفَ اللّٰهُ وَعْدَهُ وَاِنَّ يَوْمًا عِنْدَ رَبِّكَ كَاَلْفِ سَنَةٍ مِمَّا تَعُدُّونَ)
ت وچابكلكله طلب ايدرلر سندن عذابك كلسنى والبته خلاف ايتمز الله كندو عهده‌سنه
والبته بر كون سنك ربكك ياتنده بيك يل كبيدر شو يللردن كه صايارسكز * ف شاه ولى الله رحمه
الله ديركه يعنى اكر ديلرسه بيك يلده تمام اولهجق ايشى بر كونده تمام ايدر پس مهلت ويرمك عجز
جهتندن دكل بلكه مصلحتلر سببلرندندر كه انى اندن غيرى كمسنه بيلمز (وَكَاَيِّنْ مِنْ قَرْيَةٍ اَمْلَيْتُ
لَهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ ثُمَّ اَخَذْتُهَا وَاِلَيَّ الْمَصِيرُ) ت وچوق كويلر كه مهلت ويردك انلره حالبوكه
انلر ظالم ايديلر صكره طوتدق انلرى وبنم جانبمه درقاتمه جقلرى (قُلْ يَا اَيُّهَا النَّاسُ اِنَّمَا اَنَا لَكُمْ
نَذِيرٌ مُبِينٌ) ت ديكل اى آدملر بن سزكچون آشكاره قورقوديجيم (فَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ) ت پس اول كمسنهلر كه ايمان كتورديلر وايشلديلر
كوزل اولان ايشلرى آنلر ايچوندر يارلغنمق وكوزل اولان رزق (وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي آيَاتِنَا
مُعَاجِزِينَ اُولٰئِكَ اَصْحَابُ الْجَحِيمِ) ت واول كمسنهلر كه سعى ايتديلر بنم آيتلرمزى ابطال

ایتمکه عاجز قیلورلار بزنی کندوز عملرنده اشبو کروهلر جهنم صاحبیدرلر (وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ وَلَا نَبِيٍّ إِلَّا إِذَا تَمَنَّى أَلْقَى الشَّيْطَانُ فِي أُمْنِيَّتِهِ فَيَنْسَخُ اللَّهُ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ ثُمَّ يُحْكِمُ اللَّهُ آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ) ت وکوندرمدک بزلر سندن اول هیچ بر پیغمبرنی وهیچ بر وحی صاحبنی مکر وقتا که بر نرسه موسه آتار شیطان بر شیئ آنک آرزوسنه پس ایراق ایدر الله اولشیئ که آتمشیدی شیطان صکره محکم قیلور الله کندو آیتلرینی والله بیلکوچیدر حکمتلیدر ٭ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه پیغمبرمز علیه السلام اویقوده کوردیلرکه بر خرماسی چوق اولان یره هجرت ایتدیلر پس وهم ایتدیلرکه شو یر یمامه ویا هجر اوله اما نفس الامرده اول یر مدینه ایدی واشبو اویقونی مکده ده کورمش ایدی وینه اویقوده کوردیلرکه مکه یه کلوب عمره ایتدیلر وحلق وقصر ایتدیلر پس وهم ایتدیلرکه اشبو یلده شو وقوعبوله جق ونفس الامرده بر قاچ یلدن صکره وقوعبولدی واشبو اویقونی مدینه ده کورمش ایدی اشبو مثالو صورتلرده مخلصلر ایله منافقلرلک صنامعنی مقصود اولور ٭ف پیغمبره الله سبحانه جانبندن بر حکم نازل اولورکه شو حکمده اصلا تفاوت اولمز ناس اراسنده لیکن مجمل اولدیغندن هرکسنه وقوعنده برشی توهم ایدر اشبو وهم ایتمده پیغمبر جمله ناس ایله برابردرکه اولورکه وهم ایتدیکی شی طوغرو اولور وکاهیچه وقوعنده خلاف بولور شکم پیغمبرمز علیه السلام هجرت یاینده اویقو کورمش وبردنخی عمره بابنده اویقوده کوردیلرکه بیانی کچدی وینه وعده اولدیکه مسلمانلر کافرلر اوزرینه غالب اوله جقلر وهمه کلدیکه اشبو سنه ده کی غوغاده وقوعبوله جق پس شو غوغاده فتح اولدی صکره فتح وقوعبولدی پس الله سبحانه خبردار قیلدیکه اواقدرکه حکم اولندی آنده تفاوت یوقدر (لِيَجْعَلَ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ فِتْنَةً لِلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ) ت تاقیله الله اولشیئ که آتدی شیطان بر بلا اولکسنه لرلک حقنده که آنلرلک قلبلرنده واردر کیفسزلک واولکسنه لرلک حقنده که قتیدر آنلرلک قلبلری والبته ظالملر ایراق واوزاق اولان مخالفتده درلر (وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَيُؤْمِنُوا بِهِ فَتُخْبِتَ لَهُ قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ اللَّهَ لَهَادِ الَّذِينَ آمَنُوا إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ) ت وتابیله لر اولکسنه لر که ویریلوبدر آنلره بیلمک که شو وحی طوغریدر سنک ربکک جانبندن پس ایمان کتورورلر اول وحییه پس یالوارور الله سبحانه یه آنلرلک قلبلری البته الله یول کوستریجیدر اول کسنه لره که ایمان کتوردیلر طوغرو اولان یول جانبنه ٭ف یعنی آرغیلر تصدیقا تجوب یولی زیاده شاشورورلر پس آنلرلک ایشلری یول ینورمکدر ومؤمنلر ایسه آکا ایناغمقده زیاده محکم

اولورلر كه اشبو وسوسه قولك مدخلى بو قدر اكر قولك مدخلى اولسه يدى قولك خيالى كبى
كاه صحيح و كاه صحيح غلط اولور ايدى وهر كسنه كه آنك نيتى صحيح اولان اعتقادا و زره اوله الله
سبحانه اكا اشبو وسوسه حقلغنى بيلدورر (وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي مِرْيَةٍ مِنْهُ حَتَّى تَأْتِيَهُمُ
السَّاعَةُ بَغْتَةً أَوْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابُ يَوْمٍ عَقِيمٍ) ت وهميشه قالورلر اول كسنه لر كه كافر اولديلر
شبهه ده وحى دن اول وقته دكين كه كلور آنلره قيامت كونى خبرسز ياخود كلور آنلره منم ايتده
نحس اولان كونك عذابى (الْمُلْكُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ) ت پادشاهلق اول كونده الله ايچوندر حكم ايدر آنلرك ارهسنده پس اول
كسنه لر كه ايمان كتورديلر و ايشلديلر ايو اولان ايشلرى نعمت جنتلرنده اولورلر (وَالَّذِينَ
كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ) ت و اول كسنه لر كه كافر اولديلر و يلانه
نسبت ايتديلر بزم آيتلرمزى پس شو جماعت آنلر ايچون اولور ذليل قيليجى اولان عذاب
(وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ قُتِلُوا أَوْ مَاتُوا لَيَرْزُقَنَّهُمُ اللَّهُ رِزْقًا حَسَنًا وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ خَيْرُ
الرَّازِقِينَ) ت و اول كسنه لر كه هجرت ايتديلر يعنى ديارلرين ترك ايدوب مكه دن مدينه يه
هجرت ايدوب پيغمبر صلى الله عليه وسلم خدمتنه كالديلر اولهك بو اندن صكره اولديلر اولديلر
ياخود كندى باشلرينه اولديلر البته رزق ويرر آنلره الله كوزل اولان رزقله (يعنى جنت
رزقندن) و البته الله رزق ويرنلرك زياده كوزليدر (لَيُدْخِلَنَّهُمْ مُدْخَلًا يَرْضَوْنَهُ وَإِنَّ اللَّهَ لَعَلِيمٌ
حَلِيمٌ) ت البته كتورر آنلرى بر موضعه كه راضى اولورلر شو موضعدن و البته الله بيليجيدر
حليمدر (ذَلِكَ وَمَنْ عَاقَبَ بِمِثْلِ مَا عُوقِبَ بِهِ ثُمَّ بُغِيَ عَلَيْهِ لَيَنْصُرَنَّهُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ لَعَفُوٌّ غَفُورٌ) ت
حكم شودر كه بر كسنه بر كسنه يه اذيت ويرسه اول مثلو كه كندويه اذيت ويراشسيدى
آندن كله صكره ينه ظلم اولندى آنك اوزرينه البته ياردم ايدر اكا الله تحقيق الله باغشليجيدر
يارلغيجيدر ف يعنى بر كسنه بر كسنه دن واجبى ايله حقنى آلورسه اكا عذاب اولمز اكرچه
عوض آلمق زياده كوزل اولورسه ده مسلمانلر بدر غوغاسنده مكه كافرلرندن ظالمرينك
انتقامن آلديلر صكره بردخى كافرلر احد غوغاسنده و احزاب غوغاسنده مسلمانلره زياده ايذا
و مضرت ايتمكه كالديلر صكره الله سبحانه مسلمانلره كامل ياردم ايتدى (ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ يُولِجُ
اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ) ت اشبو ياردم شول سببدندر كه

الله كتوورر كيجه‌ني كوندزه‌و كتوورر كوندزى كيجه‌يه وشول سببله‌دركه الله ايشه‌يجيه‌در كورجيه‌در * ف يعنى بونك كبي اسلامى كفرا اوزره غالب قيلر (ذٰلِكَ بِأَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ) ت اشبو ياردم شو سببله‌دركه الله ثابت وواجب الوجوددر واولشيكه چاغرر كافرلر الله‌دن غيرى باطلدر واول سببله‌دركه الله يوجه‌مى‌ بيجه‌لو بيولك قدرليدر (أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللّٰهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَتُصْبِحُ الْأَرْضُ مُخْضَرَّةً إِنَّ اللّٰهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ) ت ايا كورمدكمى كه الله آشاغى كتوردى كوكدن يغموري پس اولور يريشل البته الله لطف ايديجيدر بيليجيدر (لَهُ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِنَّ اللّٰهَ لَهُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ) ت انكيچوندر اول شيكه كوكلرده واول شيكه يرده واردر والبته الله احتياجسز اوكولمشدر (أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللّٰهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ وَالْفُلْكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَيُمْسِكُ السَّمَاءَ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ إِنَّ اللّٰهَ بِالنَّاسِ لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ) ت آيا كورمدكمى كه الله رام قيلدى سز كيچون اول شيئى كه يرده واردر ورام قيلدى قايقلرى يوررلر دكزده الهك حكميله وصاقلر كوكى دوشمكدن ير اوزرينه مكر آنك اذنيله البته الله آدملرك حقنده باغشليجيدر اسركيجيدر (وَهُوَ الَّذِي أَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُورٌ) ت واول الله‌دركه ديرى قيلدى سزى صكره اولديرور سزى صكره ديرلدر سزى تحقيق آدملر شكرسزدر * ف يعنى الله سبحانه نك حقنى ادا ايتمز (لِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا هُمْ نَاسِكُوهُ فَلَا يُنَازِعُنَّكَ فِي الْأَمْرِ وَادْعُ إِلَى رَبِّكَ إِنَّكَ لَعَلَى هُدًى مُسْتَقِيمٍ) ت هر بركروه ايچون معين ايتدك بر شريعتى كه شونلر عمل ايديجيدرلر آنكله پس لازمدركه نزاع ايتمسونلر سنكله اشبو امرده ودعا ايله كندو ربكك جانبنه البته سن طوغرو اولان يول اوزرينه‌سن * ف يعنى هميشه‌دن دينك اصلى بردر ليكن احكاملر زمانده بشقه بشقه كلشلر هر حكمك سببى سندن نيچون سؤال ايديورلر (وَإِنْ جَادَلُوكَ فَقُلِ اللّٰهُ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ) ت واكر جدال ايتسه‌لر سنكله ديكل الله بيليجيدر اول شيئى كه ايشلرسكز (اللّٰهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ) ت الله حكم ايدر سزلك اراكزده قيامت كوننده اول شيده كه سز اولديكز آنده اختلاف ايديجى * ف شاه ولى الله رحمه الله ديركه اشبو آيتده اشارت واردر

شوكه شرائعده اختلاف ايتمك عصرلرك اختلافندن ناشيدر وشرائع ايسه كليسي
حقدر كندوزمانده عمل اولنمشدر پس آنلرك حقيقتنده نزاع ايتمك جائز دكلدر والله سبحانه
اعلم (ألم تعلم أن الله يعلم ما في السماء والأرض إن ذلك في كتاب إن ذلك على الله يسير) ت
آيا بيلمدكمي كه الله بيلور اول شيئي كه كوكده ويرده واردر البته شو اشيالرك جملهسي بركتابده
ثابتدر البته شونك جملهسي الله تعالى يه قولايدر * ف يعني جمله قوللرك عمللري بركتابده
يازمشدر (ويعبدون من دون الله ما لم ينزل به سلطانا وما ليس لهم به علم وما للظالمين من
نصير) ت وعبادت ايدرلر اللهدن غيري برشيئه كه آشاغي ايندرمدي الله آنك اوزرينه بر دليل
وبرشيئه كه يوقدر آنلر ايچون آنك ثبوتنه بيلمكلري ويوقدر ظالملر ايچون هيچ بر ياردم
ايديجي (وإذا تتلى عليهم آياتنا بينات تعرف في وجوه الذين كفروا المنكر يكادون يسطون
بالذين يتلون عليهم آياتنا قل أفأنبئكم بشر من ذلكم النار وعدها الله الذين كفروا
وبئس المصير) ت وچان اوقونسه آنلر اوزرينه بزم واضح اولان آيتلرمز بيلورسن اول
كافرلرك يوزنده طانمق علامتني يعني اولورلر كه هجوم ايدهلر اول كسنهلر اوزرينه كه اوقورلر
آنلره بزم آيتلرمزي ديكل آيا خبر ويرهيممي سزه زياده كوتو اولان شيله اشبو جهنمدر وعده
ويردي اول جهنمي الله اول كسنهلره كه كافر اولديلر ونه چركين قائده جق يردر (يا أيها الناس
ضرب مثل فاستمعوا له إن الذين تدعون من دون الله لن يخلقوا ذبابا ولو اجتمعوا له وإن
يسلبهم الذباب شيئا لا يستنقذوه منه ضعف الطالب والمطلوب) ت اى آدملر بيان
اولندي بر مثل پس ديكليك اني البته اول كسنهلر كه عبادت ايدرلر آنلره اللهدن غيري
البته يراده بيلمزلر برسنكي هرنقدر جمع اولسهلرده شوسنكي يراغنه واكر قاپسه آنلردن
سنك برشيء خلاص ايده بيلمزلر اول شيئي سنكدن قدرتسز اولدي هم طلب ايديجي وهم
طلب اولنمش (يعني عابد ومعبود) * ف طالب يعني سويجي وطلب ايديجي يعني كافر
وطلب اولنمش يعني آنلرك معبودلري وسنك بتلر اوزره قونسه وبتلري يالارلرسه پس شوسنكي
نه اول بت اوچوره ونه آنك شيطاني (ما قدروا الله حق قدره إن الله لقوي عزيز) ت
تعظيم ايتمديلر الله تعالى يه آكالايق اولان تعظيمله البته الله قوتليدر غالبدر (الله يصطفي من
الملائكة رسلا ومن الناس إن الله سميع بصير) ت الله اختيار ايدر فرشتهلردن رسوللري
وآدميلردنده البته الله ايشديجيدر كوريجيدر * ف يعني جمله خلقك كوزلي الله

سبحانك

سبحانه‌نك رسوللری بدر و ملائکه اراسنده‌دخی ملائکه‌دن اولان رسوللری بوجسه‌دربه‌ایدرلر
کافرلر اشبونلری ترك ایدوب هیچ ایشسه‌یرامن اولان بتاره‌طپارلر (يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا
خَلْفَهُمْ ۗ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ) ت بیلور اولشیئی که آنلرك اوکنده‌در واولشیئی که
آنلرك ارقه‌سی جهتنده‌در والله‌ك جانبنه‌دوندرلمش اولور ایشلر * ف یعنی پیغمبرلرك
وملائکه‌لرك برشیده اختیارلری یوقدر هر برشیئك اختیاری الله سبحانه‌نك قدرتنده‌در
(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَاعْبُدُوا رَبَّكُمْ وَافْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ) ت
ای مسلمانلر رکوع ایدك و سجده ایدك عبادت ایدك کندو ربکزه وایشلیکز ایو ایشلری
البته امیددرکه سزلر نجات بوله‌سکز (وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ ۚ هُوَ اجْتَبَاكُمْ وَمَا جَعَلَ
عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ ۚ مِلَّةَ أَبِيكُمْ إِبْرَاهِيمَ ۚ هُوَ سَمَّاكُمُ الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلُ وَفِي هَٰذَا لِيَكُونَ
الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ وَتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ ۚ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا
بِاللَّهِ هُوَ مَوْلَاكُمْ ۖ فَنِعْمَ الْمَوْلَىٰ وَنِعْمَ النَّصِيرُ) ت وغوغا ایدیکز الله یولنده جهادك حقیله
الله ایچون اولان طوغرو جهاد ایله الله اختیار ایتدی سزی و نصب ایتدی سزلرك اوزرکزه
دینده هیچ برطارلق مشروع ایتدی سزلرك باباکز ابراهیمك دینی الله آدلدی سزی مسلمان اسمیله
بوندن اول (کچن کتابلرده) واشبو قرآنده تا اوله پیغمبر شهادت ایدیجی سزلرك اوزرکزه
واوله سکز شهادت ایدیجیلر آدملر اوزرینه پس قایم قیلکز نمازی وویریکز زکاتی وطوتکز
الله تعالی نك امرینی که اول سزلرك ایشکزی بصه‌یجی مولاکزدر پس نه کوزل مولادر ونه
کوزل یاردم ایدیجیدر * ف * الله سبحانه سزی مسلمان اسمیله آدلدی یاخود حضرت ابراهیم
آدلدیکه سابقده کچن دعاسنده نیاز ایتدیکه یارب مسلمان امت پیدا ایت واشبو قرآنده احتمال
ایدرکه حضرت ابراهیمك دعاسی برکاتیله اشبو امت شو اسمیله آدلندی تا که رسول سزلرك
اوزرکزه شاهد اوله یعنی سزی بکندی و پسند ایتدی تا سزلر بشقه امتلره بیلدره سکز و رسول
سزه بیلدرسون واشبو امت جمله امتلردن صکره کلدکلرندن کچن امتلرك غلطلری بونلره
معلوم اولوب وهر برلرینه طوغرو یولی تعلیم ایده‌لر

(سورة المؤمنون مكية وهي مائة وثماني عشر آية)

مؤمنون سوره‌سی مکه‌ده نازل اولمش وشو سوره یوز اون سکز آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

باغشلیجی اسرکیجی اولان الله‌ك آدیله اوقورم

(قد أفلح المؤمنون الذين هم في صلاتهم خاشعون والذين هم عن اللغو معرضون والذين هم للزكاة فاعلون والذين هم لفروجهم حافظون الا على ازواجهم او ما ملكت ايمانهم فانهم غير ملومين) ت البته نجات بولديلار مسلمانلر انلرکه کندو نمازلرنده یالوارچیلاردر عبث اولان شیلاردن یوز چویرچیلاردر زکاتی ادا ایدیجیلاردر واوتنه جق یرلرین صاقلیجیدرلر مگر کندو قاریلرینه یاخود مالك اولدقلری جاریه لرینه پس انلره (حفظ ایتمکله) ملامت اولنمزلر (فمن ابتغى وراء ذلك فاولئك هم العادون) ت پس برکسنه طلب ایتسه غیرینی شو جماعت انلر کچیجیدرلر حددن (والذين هم لاماناتهم وعهدهم راعون) ت واول کسنه لرکه انلر کندو اماناتلرینه وکندو عهدلرینه رعایت ایدیجیدرلر (والذين هم على صلاتهم يحافظون) ت واول کسنه لرکه انلر کندو نمازلری اوزرینه محافظت ومداومت ایدرلر (اولئك هم الوارثون الذين يرثون الفردوس هم فيها خالدون) ت اشبو گروهلر انلردر اول وارثلرکه عاقبتده اله کتوررلر فردوسی انلر انده دائم اولیجیدرلر (ولقد خلقنا الانسان من سلالة من طين) ت ویراتدق ادمی چامورلك برگزیده وصافی سندن (ثم جعلناه نطفة في قرار مكين) ت صکره ینه دق ادمی منی محکم قرار یرنده (ثم خلقنا النطفة علقة فخلقنا العلقة مضغة فخلقنا المضغة عظاما فكسونا العظام لحما ثم انشأناه خلقا آخر فتبارك الله احسن الخالقين) ت صکره ینه دق منی نی طوکش قان پس ینه دق اول قانی ات پارچه سی پس ینه دق شو ات پارچه سنی برقاچ کوکلر پس اوردك کوکلر اوزرینه اتی صکره ویراتدق انی بر بشقه خلق (یعنی روح اوفورمکله طرنقلر بتورمکله اتك پارمقلرینه) پس بیوك کبدر الله نقش ایدنلرك زیاده کوزلیدر (ثم انكم بعد ذلك لميتون) ت صکره البته سزلر اولمش اولورسکز (ثم انكم يوم القيامة تبعثون) ت صکره البته سزلر قیامت کوننده قالدرلمش اولورسکز (ولقد خلقنا فوقكم سبع طرائق وما كنا عن الخلق غافلين) ت ویراتدق سزلك اوستکزده یدی یوللری (یعنی کوکلر یکه ملکلره ویا یلدزلره یوللردر) واولمدق بزلر ایجادا یتمکدن خبرسز (وانزلنا من السماء ماء بقدر فاسكناه في

الارض وانا على ذهاب به لقادرون) ت واشاغى كوندردك كوكدن يغمورى معين
اولان مقدار اوزرينه پس يرويردك اول صويى يرده (كه كول وصهريج ويرالتنده اسكان
ايتدك تاكه يغمور كسلدكده انكله نفعلنه لر) والبته بزلر شو صويى كيدرمكه
قادرلرز (فانشأنا لكم به جنات من نخيل واعناب لكم فيها فواكه كثيرة ومنها تأكلون)
ت پس يراتدق سز كچون شو صو ايله باغچه لرى خرما اغاجندن واوزوم اغاجندن سز كچون
شو باغچه لرده چوق يمشلر پيدا اولور وبو ميوه لرك (قوت طريقيله) بعضسنى يرسكز
(وشجرة تخرج من طور سيناء تنبت بالدهن وصبغ للآكلين) ت ويراتدق براغاج كه
طشره چقر سينا طاغندن (يعنى زيتون اغاجى) بتر اولوجه اوزره كه چيقاراندن ياغ واتمك
قاتغى يينلر ايچون (وان لكم فى الانعام لعبرة نسقيكم مما فى بطونها ولكم فيها منافع كثيرة
ومنها تأكلون) ت وسز كچون درت اياقلولرده عبرت ودليل واردر ايچوريرز سزه اوشيدن كه
انلرك قارننده واردر وسز كچون شو درت اياقلولرده چوق منفعتلر واردر وانلرك بعضسنى
يرسكز (وعليها وعلى الفلك تحملون) ت واو زرلرينه وقايقلر اوزرينه دخى يوكلنورسكز
(ولقد ارسلنا نوحا الى قومه فقال يا قوم اعبدوا الله ما لكم من اله غيره افلا تتقون) ت
وكوندردك نوحى كندو كروهى جانبنه پس ديدى اى بنم كروهم عبادت ايدك الله تعالى يه
يوقدر سز كچون هيچ بر معبود اندن غيرى آيا قورقمزميسكز (فقال الملأ الذين كفروا من
قومه ما هذا الا بشر مثلكم يريد ان يتفضل عليكم ولو شاء الله لانزل ملائكة ما سمعنا
بهذا فى آبائنا الاولين) ت پس ديديلر بر قاچ كسنه لر كه كافر ايديلر انك قومندن دكلدر
بو شخص مكر سزك كبى ادمدر ديلر كه بيوكلك ايده سزك اوزركزه واكر ديلسه ايدى الله البته
اشاغى كوندرردى فرشته لرى ايشتمدك شونى اول بكن بابالرمزده (ان هو الا رجل به جنة
فتربصوا به حتى حين) ت دكلدر شو كسنه مكر بر كيشيدركه انده ديوانه لك واردر پس
منتظر اولكز اكا برمدته دكين (قال رب انصرنى بما كذبون) ديدى نوح اى بنم ربم
يارد ايت بكا اوانسبه دنكه بلانه نسبت ايتديلر بكا (فاوحينا اليه ان اصنع الفلك
باعيننا ووحينا فاذا جاء امرنا وفار التنور فاسلك فيها من كل زوجين اثنين واهلك الا من

سبق علیه القول منهم ولا تخاطبنی فی الذین ظلموا انهم مغرقون) ت پس وحی کوندردک
انک جانبنه که یعنی بر قایق برزم حفظمزله و بزم امر مزله پس وقتا که کلور بزم بیورلدیغمز و قاینار
غضب تنوری پس کتور شو قایغه هر برجنسدن ایکی صنف ارککی و دیشی و کتور کندو
اهلکی مگر اول کسنه انلردنکه کچدی انک اوزرینه وعده و سوزدیه بکا اول کسنه لرک
حقنده که ظلم ایتدیلر البته انلر غرق اولنه جقلردر (فاذا استویت انت ومن معک علی الفلک
فقل الحمد لله الذی نجانا من القوم الظالمین) ت پس وقتا که طوغروا کلشه سن سن و اول
کسنه که سنکله بیله در قایق اوزرینه پس دیکل حمد اولسون الله تعالی یه که نجات ویردی بزه
کافر اولان قوملردن (وقل رب انزلنی منزلا مبارکا وانت خیر المنزلین) ت و دیکل ای بنم
ربم ایندر بنی مبارک اولان منزله و سن ایندرنلرک زیاده کوزلیسن (ان فی ذلک لآیات
وان کنا لمبتلین) ت اشبو ماجراده نشانه لر واردر و البته اولدق بز صنایجی (ثم
انشانا من بعدهم قرنا آخرین) ت صکره یراتدق انلردن صکره براخر کروهی
(فارسلنا فیهم رسولا منهم ان اعبدوا الله ما لکم من اله غیره افلا تتقون) ت پس
کوندردک انلرک اراسنه بر پیغمبری کندو قبیله لرندن که عبادت ایدک الله تعالی یه یوقدر
سزیچون هیچ بر معبود اللهدن غیری ایا قورقزمیسکز (وقال الملأ من قومه الذین
کفروا وکذبوا بلقاء الآخرة واترفناهم فی الحیاة الدنیا ما هذا الا بشر مثلکم یأکل مما
تأکلون منه ویشرب مما تشربون) ت و دیدی بیوکلری انک قومندن اول کسنه لر که
کافر اولدیلر و بلانه نسبت ایتدیلر آخرته اوغرامغی و راحتلک ویرمشدک آنلره دنیادیرلکنده
دکلدر شو شخص مگر آدمیدر سزلک کبی یراولشیدنکه سیز یرسکز آندن و ایچر اولشیدنکه
ایچرسکز آندن (ولئن اطعتم بشرا مثلکم انکم اذا لخاسرون) ت و اگر اطاعت ایدرسکز
کندوکز کبی بر آدمه البته سزلر اولوقتده زیان ایشلو اولورسکز (ایعدکم انکم اذا متم
وکنتم ترابا وعظاما انکم مخرجون) ت ایا وعده می ویررسزه که سزلر وقتا که اولورسکز

واولور

واولورسکز طپراق وکمکلر صیرلاشنجه تکلمش اولورسکز دیو (هَیْهَاتَ هَیْهَاتَ لِمَا تُوعَدُونَ)
ت ایراقدر ایراقدر اولشیکه وعده ویرلمش اولورسکز (اِنْ هِیَ اِلَّا حَیَاتُنَا الدُّنْیَا نَمُوتُ وَنَحْیَا
وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِینَ) ت دکلدر شو دیرلمکر دنیادیرلکی درکه اولورز ودیریلورز وقالدرلمز
یعنی بعضلر اولورلر و بعضلر طوغرلر (اِنْ هُوَ اِلَّا رَجُلٌ افْتَرٰی عَلَی اللّٰهِ کَذِبًا وَمَا نَحْنُ لَهُ بِمُؤْمِنِینَ)
ت دکلدر شو شخص مکر بر آدمدرکه باغلدی الله اوزرینه یلانی و دکلز بز اکا اینانیجی
(قَالَ رَبِّ انْصُرْنِی بِمَا کَذَّبُونِ) ت دیدی ای بنم ربم یاردم ایت بکا آنلک مقابلنده که یلانه
نسبت ایتدیلر بنی (قَالَ عَمَّا قَلِیلٍ لَیُصْبِحُنَّ نَادِمِینَ) ت دیدی بر آز زماندنصکره البته
صباحلین اولورلر پشیمان (فَاَخَذَتْهُمُ الصَّیْحَةُ بِالْحَقِّ فَجَعَلْنَاهُمْ غُثَاءً فَبُعْدًا لِلْقَوْمِ الظَّالِمِینَ)
ت پس طوتدی آنلری قتی اولان آواز طوغرو اولان وعده ایله پس قیلدق آنلری چورییش
اوفق تفک چور چوب کبی پس ایراقلق اولسون (یعنی اللهک رحمتندن) ظالم اولان قوملر
ایچون ف اشبوندن معلوم اولورکه اشبو قصه ثمود قومنک قصه‌سیدر زیرا که آواز ایله
هلاک اولان آنلردر (ثُمَّ اَنْشَاْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قُرُونًا اٰخَرِینَ) ت صکره یراتدق آنلردنصکره
بر آخر طبقه‌لری (مَا تَسْبِقُ مِنْ اُمَّةٍ اَجَلَهَا وَمَا یَسْتَاْخِرُونَ) ت ایلرو کچمز هیچ بر کروه
کندو معین اولان وقتندن و کیرو دخی قالمزلر (ثُمَّ اَرْسَلْنَا رُسُلَنَا تَتْرَا کُلَّمَا جَاءَ اُمَّةً رَسُولُهَا
کَذَّبُوهُ فَاَتْبَعْنَا بَعْضَهُمْ بَعْضًا وَجَعَلْنَاهُمْ اَحَادِیثَ فَبُعْدًا لِقَوْمٍ لَا یُؤْمِنُونَ) ت صکره
کوندردک پیغمبرلرمزی بر برینک ارقه‌سی صره‌جه‌ اینکه کلدی بر کروهه آنلرک پیغمبری
یلانه نسبت ایتدیلر پس کتوردک آنلرک بعضنی بعضنک ارقه‌سی صره (یعنی هلاک
اولمقده) و یصه‌دق شو امتلری حکایه‌لر وقصه‌لر پس ایراقلق اولسون (اللهک رحمتندن)
اول قومه که ایمان کتورمزلر (ثُمَّ اَرْسَلْنَا مُوسٰی وَاَخَاهُ هٰرُونَ بِاٰیَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُبِینٍ
اِلٰی فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَاسْتَکْبَرُوا وَکَانُوا قَوْمًا عَالِینَ) ت صکره کوندردک موسایی و آنک
قرنداشی هارونی نشانه‌لرمز ایله و واضح اولان حجت ایله فرعون جانبنه و آنک جماعتنه
پس زورلق ایتدیلر و آنلر کبر ایدیجی کروه ایدیلر (فَقَالُوا اَنُؤْمِنُ لِبَشَرَیْنِ مِثْلِنَا وَقَوْمُهُمَا
لَنَا عَابِدُونَ) ت پس دیدیلر آیا ایمان کتوره‌لمی بزم کبی ایکی آدمه و آنلرک قومی بزه
خدمت ایدیجیدرلر (فَکَذَّبُوهُمَا فَکَانُوا مِنَ الْمُهْلَکِینَ) ت پس یلانه نسبت ایتدیلر آنلری

پس اولدیلار هلاك اولنلاردن (وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ) ت وبرور یردك
موسا یه توریتنی اوله که آنلار یول بولغلار (وَجَعَلْنَا ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ آيَةً وَآوَيْنَاهُمَا إِلَىٰ رَبْوَةٍ
ذَاتِ قَرَارٍ وَمَعِينٍ) ت وقیلدوك مریم اوغلنی وانك آناسنی برنشانه ویروتدوك آنلرنی
بر کتلکراق اولنه ینی وصولی علده * ف وقتا که عیسی علیه السلام آناسندن طوغدی
اول وقتده پادشاهی نجوم اهللرندن ایشتدیکه بنی اسرائیل پادشاهی آناسندن طوغدی اول
پادشاه دشمن اولوب حضرت عیسانی اراماغه باشلادی الله تعالی حضرت عیسایه بر یکزدن
چیقاك دیو اشارت ایتدی آناسیله اولتدقلاری باده دن چیقوب مصیر ملکنه کیتدیلار مصرنك
قریه لرندن بر کوبك یوركی حضرت مریمی کندوسینه قزاید یقوب کندو یانده ساکن
قیلادی وقتا که حضرت عیسی بیوك اولدیلار ایشتدیلار که کندو وطنلرینك پادشاهی اولمش ینه
کندو وطنلرینه دونوب کالدیلار که قریه لری بر تپه اوزرنده ایدی وصویی چوق طاتلو
وایو ایدی (يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ) ت (دیدك)
ای پیغمبرلر یکز کوزل اولان طعاملردن وایشلیکز کوزل اولان ایشی البته بن اول
برشی که ایشلرسکز بیلورم * ف یعنی جملهء رسوللرك دینلرنده کسب حلال ایتمك وایوك
ایتمك امر ایدی وهر کیمسه نك ایو ایشلرینی الله سبحانه بیلور (وَإِنَّ هَٰذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً
وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاتَّقُونِ) ت والبته شو درسزك دینکز بر دین وبن سزك ربکسزم پس صاقنك
بندن (فَتَقَطَّعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ زُبُرًا كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ) ت پس متفرق ایتدیلر
امتلر کندو ایشلرینی کندو آرالرنده پاره پاره هر بر کروه کندو یانلرنده اولان شی ایله شاد
اولجیدرلر * ف الله سبحانه هر بر امتك فسادینك اصلاحنی کلدو پیغمبرلرینك یدندن
بیوردی صکره هر بر امتك آدملری وهم ایتدیلر که هر بر پیغمبرك حکمی بشقه بشقه در
وآیرو آیرو در آنکیچون برزم پیغمبرمز آنلردن جمله دینلرك فسادینی اصلاح ایتدی ایدی
جمله دینلر براولوب اشبو دین اسلام یالکز براولمش (فَذَرْهُمْ فِي غَمْرَتِهِمْ حَتَّىٰ حِينٍ) ت پس
قو یویر آنلری کندو غفلتلرنده اولوم چاغلری وقتنه دکین (أَيَحْسَبُونَ أَنَّمَا نُمِدُّهُمْ بِهِ مِنْ مَالٍ
وَبَنِينَ) ت آیا ظن ایدرلرمی اولشیئی که امداد ایدرز آنلره انکله مالدن واولاددن (نُسَارِعُ
لَهُمْ فِي الْخَيْرَاتِ بَلْ لَا يَشْعُرُونَ) ت سعی ایدرز آنلر ایچون کوزل اولان ایشلره (اویله
دکل) بلکه بیلمزلر * یعنی نعمت دکلدر بلکه استدراجدر (إِنَّ الَّذِينَ هُمْ مِنْ خَشْيَةِ رَبِّهِمْ
مُشْفِقُونَ) ت البته اول کیمسنه لر که آنلر کندو ربلرینك قورقوسندن مضطربدرلر

(وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ) ت واول کسنه‌لرکه آنلر کندو ربلرینك آیتلرینه
ایناورلر (وَالَّذِينَ هُمْ بِرَبِّهِمْ لَا يُشْرِكُونَ) ت واول کسنه‌لرکه آنلر کندو ربلرینه
شریك قوشمزلر (وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَا آتَوْا وَقُلُوبُهُمْ وَجِلَةٌ أَنَّهُمْ إِلَى رَبِّهِمْ رَاجِعُونَ) ت واول
کسنه‌لرکه ویررلر اول نسنه‌یی که ویررلر و آنلرك قلبلری قورقوجیدر شو سببدنکه کندو
ربلری جانبنه قایدیجیدرلر * ف یعنی ویررلر که صدقه‌لری و احسانلری قبول اولورمی
یاخود اولمزمی و آخرتده ایشلرینه یرارمی یاخود یرامزمی دیو قورقرلر یعنی الله سبحانه تعالی یولنده
خرج ایدرلر (أُولَئِكَ يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَهُمْ لَهَا سَابِقُونَ) ت اشبو کروهلر سعی ایدرلر
کوزل اولان ایشلره و آنلر اول ایشلر جانبنه سبقت ایدیجیدرلر (وَلَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا
وَلَدَيْنَا كِتَابٌ يَنْطِقُ بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ) ت و طلب ایتمزهیچ بر کسنه‌دن مکر قدرتی
ایریشن شیئی و بزم یانمزده واردر بر کتاب که دائما طوغریلقله (یعنی عمل دفتری) و آنلر ظلم
اولنمزلر (بَلْ قُلُوبُهُمْ فِي غَمْرَةٍ مِنْ هَذَا وَلَهُمْ أَعْمَالٌ مِنْ دُونِ ذَلِكَ هُمْ لَهَا عَامِلُونَ) ت بلکه آنلرك
قلبلری غفلتده‌در اشبو سوزدن و آنلر ایچون واردر برقاچ عملر اشبوندن غیری (یعنی قرآنی
طانمقدن و انکار ایتمکدن غیری) که آنلر شو عملری ایشلرلر (حَتَّى إِذَا أَخَذْنَا مُتْرَفِيهِمْ
بِالْعَذَابِ إِذَا هُمْ يَجْأَرُونَ) ت (کندو غفلتلرنده قالورلر) اول وقته دکین که طوتدق آنلرك
راحتده اولانلرینی عذاب ایله خبرسز آنلر فریاد ایدیجیدرلر (لَا تَجْأَرُوا الْيَوْمَ إِنَّكُمْ مِنَّا
لَا تُنْصَرُونَ) ت (دینلر) فریاد ایتمکز اشبو کونده البته سز بزم جانبمزدن یاردم اولنمزسکز
(قَدْ كَانَتْ آيَاتِي تُتْلَى عَلَيْكُمْ فَكُنْتُمْ عَلَى أَعْقَابِكُمْ تَنْكِصُونَ) ت البته اولدی بنم آیتلرم
اوقونمش سزلره اوزرکزه پس سز اولدیکز کیرو کزوده دونیجیلر (مُسْتَكْبِرِينَ بِهِ سَامِرًا
تَهْجُرُونَ) ت زوربالق ایدرك شو قرآن اوزرینه حکایتلره مشغول اولهرق ترك ایدرسکز
(أَفَلَمْ يَدَّبَّرُوا الْقَوْلَ أَمْ جَاءَهُمْ مَا لَمْ يَأْتِ آبَاءَهُمُ الْأَوَّلِينَ) ت آیا تأمل ایتمزلرمی اشبو سوزده
یاخود (کتاب و رسول) کلدیکی کبی آنلره کلمدیمی آنلردن اول کچن بابالرینه * ف یعنی
نصیحت ایدنلر هر زمانده بولنور پیغمبر اولسون یا آنك تابعلری اولسون (أَمْ لَمْ يَعْرِفُوا رَسُولَهُمْ
فَهُمْ لَهُ مُنْكِرُونَ) ت آیا بیلمدیلرمی کندو پیغمبرلرینی پس شو پیغمبری انکار ایدرلر

* ف يعني هميشه آنلر پيغمبرك كوزل اولان عادتلريني وخصلتلريني بيلورلر وطوغريلغني
وكرچكلكني واولمسكني بيلورلر (أم يقولون به جنة بل جاءهم بالحق وأكثرهم للحق
كارهون) ت يا خود ديرلرمي آنكله ديوانه لك وار دربلكه كتوردي بدر آنلره طوغرو
اولان سوزي وآنلرك چوقي طوغري واولان سوزدن خوشلنميوب ايكرنورلر وطوغرو
سوزي ايستمزلر (ولو اتبع الحق أهواءهم لفسدت السموات والأرض ومن فيهن بل
أتيناهم بذكرهم فهم عن ذكرهم معرضون) ت اكر تابع اولسيدي الله آنلرك آرزوسنه
البته انتظامدن چيقارايدي كوكلر ويرلر واول كسنه لركه آنلرك اراسنده دربلكه
كتوردك آنلره آنلرك نصيحتني پس آنلر كندو نصيحتلرندن يوز چويريجيدرلر (أم تسألهم
خرجا فخراج ربك خير وهو خير الرازقين) ت ايا طلب ايدرميسن آنلردن برمزد پس
سنك ربكك مزدي زياده ايودر والله رزق ويرنلرك زياده خيرليسيدر (وإنك لتدعوهم
إلى صراط مستقيم) ت والبته سن دعوت ايدرسك آنلري طوغري واولان يول جانبنه
(وإن الذين لا يؤمنون بالآخرة عن الصراط لناكبون) ت والبته اول كسنه لركه
ايمان كتورمزلر آخرت كونه طوغري واولان يولدن صاپيجيدرلر (ولو رحمناهم وكشفنا
ما بهم من ضر للجوا في طغيانهم يعمهون) ت واكر رحم ايتسك آنلره وقالدرسق اول
برشيئي كه آنلرده واردر قتلقدن البته دائم اولورلرايدي كندو يولسزلقلرنده باشلري
دونمش اوله رق * ف يعني پيغمبرمز عليه السلامك دعاسيله بر كره مكۀ مكرمه ده قحط
واقع اولدي صكره ينه آنك دعاسيله مندفع اولدي احتمال ايدركه اشبو ضررا كااشارت
اوله (ولقد أخذناهم بالعذاب فما استكانوا لربهم وما يتضرعون) ت وطوتدق انلري
عذابله پس يالوارمديلر كندو ربلرينه وزارلق ايتمديلر آكا * كندو غفلتلرنده قالديلر
(حتى إذا فتحنا عليهم بابا ذا عذاب شديد إذا هم فيه مبلسون) ت اولوقته دكين كه
آچدق آنلر اوزرينه قتي عذاب صاحبي اولان قاقپويي خبرسزلين آنلر شو عذابده
اميدلرين كسجيدرلر * ف احتمال ايدركه آنلر اوزرينه برغوغا قپوسي آچلديكه آندن
عاجز اولديلر (وهو الذي أنشأ لكم السمع والأبصار والأفئدة قليلا ما تشكرون) ت اول
الله دركه يرانديسز كيچون قولاقلري وكوزلري وقلبلري ازشكر ايدرسكز (وهو الذي

ذرأكم في الأرض واليه تحشرون) ت واول الله دركه يراتدی سزی يرده وآنك جانبنه
قالدرلمش اولورسكز (وهو الذي يحيي ويميت وله اختلاف الليل والنهار أفلا تعقلون)
ت واول الله دركه ديريلدرر واولدررر وآنك قدرتيله در كيجه وكوندزك كلوب كيتمسی آيا فهم
ايتمزميسكز (بل قالوا مثل ما قال الأولون) ت بلكه ديديلر اولشی مثللو كه ديديلر آنلردن اول
كچنلر (قالوا أإذا متنا وكنا ترابا وعظاما أإنا لمبعوثون) ت ديديلر آيا وقتا كه بز اولدك
واولدق طپراق و برقاچ اتسز كوكلر ايا بز برلر قالدرلمش اولورميز (لقد وعدنا نحن وآباؤنا هذا
من قبل إن هذا إلا أساطير الأولين) ت وعده ويرلمش اولدق بزلر و بزم بابالرمز اشبو وعده
ايله د كلدر بو مكر اول كچنلرك حكايه لريدر (قل لمن الأرض ومن فيها إن كنتم تعلمون) ت
ديكل كيمكدر ير واو اشيكه آنده واردر ديكز اكر بيلورسكز (سيقولون لله قل
أفلا تذكرون) ت ديرلر كه الله ايچوندر ديكل آنلره آيا نصيحت قبول ايتمزميسكز (قل من
رب السموات السبع ورب العرش العظيم) ت ديكل كيمدر يدی كوكلرك ربسی و بيوك
اولان عرشك ربسی (سيقولون لله قل أفلا تتقون) ت ديرلر كه جملسی الله ايچوندر
ديكل ايا صاقنمز ميسكز (قل من بيده ملكوت كل شيء وهو يجير ولا يجار عليه إن كنتم
تعلمون) ت ديكل كيمدر اول كه آنك النده در هر برشيئك پادشاهلغی امان ويرر وامان
ويرلمش اولمز آنك خلافی اوزرينه ديكز اكر بيلورسكز (سيقولون لله قل فأنى تسحرون)
ت ديرلر كه بونلرك جملسی الله ايچوندر ديكل پس نصل الدانمش سكز (بل أتيناهم بالحق
وإنهم لكاذبون) ت بلكه كتوردك آنلره طوغرو اولان سوزی والبته آنلر يلانجيدرلر
(ما اتخذ الله من ولد وما كان معه من إله إذا لذهب كل إله بما خلق ولعلا بعضهم على بعض
سبحان الله عما يصفون) ت طوتمدی الله هيچ بر والدی واولمدی آنكله هيچ بر معبود آخر
(اكر اله اولسه خالق اولوب مخلوقی اولوردی) واول وقتده كتورردی هر بر اله يراتدقلريني
(يعنی بر طرفه چكوب مخلوقيله مستقل بر اله اولوردی) و بو تقديرجه غالب اولوردی
انلرك بعضی آخر بعض اوزرينه پاك در الله تعالی اولشيدنكه وصف ايدرلر
(عالم الغيب والشهادة فتعالى عما يشركون) ت حاضر وغائب اولان شيلری بيليجيدر الله

*وسعه اولدی آنلره شو نسنه که شریك ایدرلر آنی (قُلْ رَبِّ اِمَّا تُرِيَنِّي مَا يُوعَدُونَ) ت دیكل ای بنم ربم اكر كوستررسن بكا اول عذابی كه وعده اولندیلر آنكله (رَبِّ فَلَا تَجْعَلْنِي فِي الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ) ت ای بنم ربم داخل ایتمه بنی ظلم ایدیجی اولان كروهلر زمره سنه *ف یعنی دنیانك آفتلرنده دخی بنی شامل ایتمه (وَاِنَّا عَلَى اَنْ نُرِيَكَ مَا نَعِدُهُمْ لَقَادِرُونَ) ت والبته بزلر كوسترمكه سكا اول عذابی كه وعده ویررز آنلره قادرز (اِدْفَعْ بِالَّتِي هِيَ اَحْسَنُ السَّيِّئَةَ نَحْنُ اَعْلَمُ بِمَا يَصِفُونَ) ت دفع ایله كوزل خصلتلرله كوتولكی (یعنی یا محمد كفاردن حقكده كوتو سوزلر ایشتدیككده وقتنده عفو ایله وصبر ایله وحسن معامله ایله بزآنلرك سوزلرن ویرمكه قادرز) بزلر زیاده بیلورز اول شیئی كه بیان ایدرلر (وَقُلْ رَبِّ اَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَاَعُوذُ بِكَ رَبِّ اَنْ يَحْضُرُونِ) ت ودیكل (ای محمد) ای بنم ربم صغنورم سكا شیطانك دغدغه لرندن وصغنورم سكا ای بنم ربم آندنكه حاضر اوله لر بنم یانمه * ف همزات شیطان شودركه دین حقنده سؤال وجواب اولدیغی وقتده طارغنلق اولوب شماته وغوغا وجدال سبب اولور اشبو اوزره ارشاد بیوردیكه كوتولك مقابلنده ایولك وكوزل اولان جوابی ویرسون (حَتَّى اِذَا جَاءَ اَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ لَعَلِّي اَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا اِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِنْ وَرَائِهِمْ بَرْزَخٌ اِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ) ت (كندو غفلتلرنده اولورلر) اول وقته دكین كه كله آنلرك بر سنه اولوم دیركه ای بنم ربم كیرودوندر بنی اوله كه بن ایشلیم ایو اولان ایشلری اول نسنه ایده براقدیغم ماله بویله دكل (یعنی رجوع یوقدر) بو بر سوزدركه آنی دیور (یعنی كمال حسرتندن سویلیور) وآنلرك اوكنده واردر بر پرده قالدر یله حشرلری كونه دكین (یعنی قبرعالمندن) *ف پس اندنصكره دنیایه رجوع یوقدر پس معلوم اولدیكه اول كسنه لركه دیرلر اولدكدنصكره بردخی دنیایه رجوع اولنسه حق شو بتون بتونه غلطدر بلكه قیامت كونده بعث اولنورلر آندن اول هركز دنیایه رجوع یوقدر (فَاِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ فَلَا اَنْسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ وَلَا يَتَسَاءَلُونَ) ت پس چقانكه اوفوریلور صوره پس اقربالق اولماز آنلرك اراسنده شو كونده ونه بری بریله سؤال وجواب اولور * ف یعنی باباواوغل بری برینه سوال وجوابده شریك اوله مزلر هر بر كسنه نك عملنك حسابی كندیسندن آلنور (فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَاُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ) ت پس اول كسنه كه آغر اولدی انلنك ترازوسنك كوزلری پس

اشبو كروه انلردر نجات بوليجيلر (وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَاُولٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا اَنْفُسَهُمْ فِي جَهَنَّمَ خَالِدُونَ) ت واول كسنه كه بوكل اولسه آنك ميزانتك كوزلري پس اشبو جماعت اول كسنه لردركه زيان ايتديلر كندو نفسلرينك حقنده جهنمده ابدى اوليجيدرلر (تَلْفَحُ وُجُوهَهُمُ النَّارُ وَهُمْ فِيهَا كَالِحُونَ) ت يقار آنلرنك يوزلريني جهنمك اودي وآنلر جهنمده يوز بورتوب ترشى يوزلو اوليجيدرلر هر فيانوب ياقلقدن آنلرنك بدنلري شيشوب يوقاروده اقلري باشلرينه ايريشور واشاغى دوداقلري كوبكلري اوزرينه اينوب بودلري اغزلرندن چيقوب يره ايريشوب اياق التنده سوريثور وخلق آنى اياقلريله باصه جقدر (اَلَمْ تَكُنْ آيَاتِي تُتْلَى عَلَيْكُمْ فَكُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ) ت (ديرز) بنم آيتلرم اوقونمغده ايدى سزلرك اوزركزه پس سزاوادينكز آنلري يلانه نسبت ايديجيلر (قَالُوا رَبَّنَا غَلَبَتْ عَلَيْنَا شِقْوَتُنَا وَكُنَّا قَوْمًا ضَالِّينَ) ت ديديلر اى بزم ربمز غالب اولدى بزم اوزرمزه بزم بدبختلغمز وبز اولدق آزغين اولان كروه (رَبَّنَا اَخْرِجْنَا مِنْهَا فَاِنْ عُدْنَا فَاِنَّا ظَالِمُونَ) ت اى بزم ربمز طشره چيقار بزى شو جهنمدن پس بردخى اكر كفره قايتسق پس بزلر ظالم اولورز (قَالَ اخْسَؤُا فِيهَا وَلَا تُكَلِّمُونِ) ت ديدى الله ربو القسله قالك شو جهنمده وسوزدميكزبكا (اِنَّهُ كَانَ فَرِيقٌ مِنْ عِبَادِي يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَاَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ) ت تحقيق بر كروه بنم قوللرمدن ديرلر ايدى اى بزم ربمز بزايمان كتوردك پس يارلغه بزلرى واسركه بزلري وسن اسركينلرك زياده اسركيجيسي سك (فَاتَّخَذْتُمُوهُمْ سِخْرِيًّا حَتّٰى اَنْسَوْكُمْ ذِكْرِي وَكُنْتُمْ مِنْهُمْ تَضْحَكُونَ) ت پس طوتديكز آنلري مسخره اولنمش شو حده قدركه اونوتدردى سزه بنى ذكر ايتمكى وسز آنلر اوزرينه كولرديكز (اِنِّي جَزَيْتُهُمُ الْيَوْمَ بِمَا صَبَرُوا اَنَّهُمْ هُمُ الْفَائِزُونَ) ت البته بن جزا ويريرم آنلره اشبو كونده صبر ايتملرينك عوضنده شو تكله كه آنلردر مطلوبلرينه ايريشنلر (قَالَ كَمْ لَبِثْتُمْ فِي الْاَرْضِ عَدَدَ سِنِينَ قَالُوا لَبِثْنَا يَوْمًا اَوْ بَعْضَ يَوْمٍ فَاسْئَلِ الْعَادِّينَ) ت دير الله نه قدر زمان اكلنديكز يرده يللرك صايلمسى حسابيله ديرلرا كلندك بركون ياخود بر كونك بعضى قدري پس سؤال ايت حساب بيلنلردن

*ف یعنی دنیاده و یا قبرده اکلنمه‌ك مدتی یا دنیانك عمری آخرتده آز بجق کورینور پس حساب بیلنلردن سؤال ایت دیورلر و یا اوله که فرشته‌لردن صورکه آنلر آدملرك ایو عملرن و کوتو عملرن صایدیلر شاید اشبو اکلنمکمزی دخی صایمش اوله‌لر معلوم اوله که کناهکارلردن اکلنملری مدتن سؤال ایتمکدن مراد شودرکه آنلر دنیاده کندولره وعده و یرلمش اولان عذابی عجله ایله کلسین طلب ایدرلر ایدی ایشته شمدی عجله ایله کلسین کوردیلر و بیلدیلر (قَالَ اِنْ لَبِثْتُمْ اِلَّا قَلِيلًا لَوْ اَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ) ت. دیدی الله اکلنمدیکز مکر بر آز زمان نه اولیدی که سز‌لر بیلیدیکز (اَفَحَسِبْتُمْ اَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَاَنَّكُمْ اِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ) ت آیا ظن ایتدیکزمیکه بز آنجق سزی عبث یره و بیهوده (سز ظن ایتدیکزمی) بزم جانبمزه دوندرلمزسکز *ف یعنی ایو عمل اولسون و یا کوتو آنك جزاسی دنیاده و یریله‌جك دکل اویله اولسه اکر آخرت اولمسیدی آنلری خلق ایتمك عبث و بوشبازلق اولور ایدی (فَتَعَالَى اللّٰهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ) ت پس بو جهت‌دن الله ثابت اولان پادشاهدر یوقدر هیچ بر معبود آندن غیری قدری کرامی اولان عرشك ربیدر (وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَاِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ اِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ) ت هرکسنه چاغرسه الله ایله بر آخر معبودی که اصلا دلیل یوقدر شو طپانلر ایچون اول معبود انرلك ثبوتنه پس انك حسابی کندو ربسنك یاننده‌در البته نجات بولمز کافرلر (وَقُلْ رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَاَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ) ت ودیکل ای بنم ربم یارلغه بنی اسرکه بنی و سن اسرکینلرك زیاده کوزلیسن

(سورة النور مدنية وهي اربع وستون آية) نور سوره‌سی مدینه‌ده نازل اولمش و اشبو سوره التمش درت آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحیم)

باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهك آدیله اوقورم

(سُورَةٌ اَنْزَلْنَاهَا وَفَرَضْنَاهَا وَاَنْزَلْنَا فِيهَا اٰيَاتٍ بَيِّنَاتٍ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ) ت شو بر سوره‌در که اشاغی کوندردك و آنده اولان احکامی فرض ایتدك ایندردك آنده واضح و اشکاره اولان آیتلری اوله که سزلر نصیحت قبول ایده‌سکز (اَلزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا مِائَةَ جَلْدَةٍ وَلَا تَأْخُذْكُمْ بِهِمَا رَاْفَةٌ فِي دِينِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَلْيَشْهَدْ

عَذَابَهُمَا طَائِفَةٌ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ) ت زنا ایدن قاری وزنا ایدن ارککا وریکزهر بریسنه آنلردن
یوز قامچی وطوقمه شفقت ایتماکنیزی آنلراوزرینه اللهنك دینیده شریعتنك احکامنی اجرا
ایتمکده اکر اولسکز ایمان کلتوریجی الله تعالی یه وآخرت کونینه ولازمدرکه حاضر اوله
عذابلرینه بر جماعت مؤمنلردن (الزَّانِي لَا يَنْكِحُ إِلَّا زَانِيَةً أَوْ مُشْرِكَةً وَالزَّانِيَةُ لَا يَنْكِحُهَا إِلَّا
زَانٍ أَوْ مُشْرِكٌ وَحُرِّمَ ذَٰلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ) ط ت زنا ایدن کیشی نکاح ایتمیه مکر زنا ایدن
قاری نی یاخود مشرکه قاری نی و زنا ایدن قاری آنی نکاح ایتمیه مکر زنا ایدن ادم یاخود
مشرك اولان کیمسه وحرام قلنمش اولدی زانیه قاری نی نکاح ایتمك مؤمنلر اوزرینه ف
شاه ولی الله رحمه الله دیرکه اشبو آیتدن معلوم اولدیکه زنا اوزرینه اصرار ایدن قاری نی نکاح
ایتمك جائز دکلدر وبو ایسه امام احمدنك مذهبیدر وآیتنك تأویلی امام ابی حنیفه نك وامام
شافعی نك مذهبلرنده شویدرکه حرام اولدی شریکلق وزنا ایتمك مسلمانلر اوزرینه یاخود
دیرلرکه خاصدر بر قوم اوزرینه یاخود دیرلرکه بو آیت منسوخدر وفیه مافیه ف فیه
مافیه یعنی اشبو ایکی قول اوزره اعتراض واردر اولکی آیتی بر قوم اوزرینه مخصوص قیلماق
آیتنك شان نزولندن ثابت اولماز وهیچ بر آیت دخی صراحتله بو آیتنك ناسخی نازل اولمدیکه تا
اولکی آیت زانیه نك نکاحی اوزرینه محمول اوله وظاهراً اولکی آیتنك معناسی شودرکه
مشرکه نك نکاحی کتابیه دن غیری ممنوع اولدی مطلقا و زانیه نك نکاحنده استبرادن اول
ائمه نك اختلافی واردر امام ابی حنیفه وابی یوسف وامام شافعی جائزدر دیدیلر وامام احمدنك
مذهبنده استبرا اولمقدن حرامدر تا غیری کمسه نك نطفه سیله اختلاط واقع اولمیه واستبرا
مدتنك حدی حره وکنیز ایچون بر حیض مدتیدر ومحمدنك قولنده زانیه نك نکاحی استبرادن
اول کراهت تنزیهیه ایله مکروهدر وشاه ولی اللهنك اختیار ایتدیکی قولنده بو مسئله ده
شویله‌در وزنا ایدن ارکك استبرادن بریدر نکاحنده تأخیر قیلمغه حاجت یوقلر ومذهب
ائمه لرندن هیچ برکسه مذهبنده زانیه نك نکاحی تأبیدا اوزره حرام دکلدر وآیت کریمه ده لفظ
ذلك زانیه نك نکاحنه اشارتدر بو صورتده زانی نك نکاحی اوزره هیچ اعتراض اوله بیلمز
ف قوجه اکر کوبوکوبراحمز ایشلو اولسه آکا صالحه قاری نی نکاح ایتمه لروا کرایو وصالح
اولسه فاسقه قاری نی نکاح ایتمك ایکی سبب ایچون ممنوعدر بری شودرکه آنك کفوی
دکلدر واشبو جهتدن آنی نکاح ایتمك آکا عاردر ایکنجی شودرکه بر یسنك کوتولکی آخره
سرایت ایدوب تأثیرا یتمزسه بو صورتده نکاح جائزدر کوتو ایشلو ارکك ایچون دخی ایو قاری
جائز دکلدر اکر توبه ایدرسه جائز اولور (وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَأْتُوا بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ
فَاجْلِدُوهُمْ ثَمَانِينَ جَلْدَةً وَلَا تَقْبَلُوا لَهُمْ شَهَادَةً أَبَدًا وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ) لا ت واول

کسنه‌لرکه‌سوکرلر (یعنی زنایه نسبت ایدرلر) صاقنقارلره‌ضکره‌ کتورمزلردرت
شاهداورپکز آنلره‌سکسان قامچی وقبول ایتمکز آنلرنک شهادتینی دائما واشبو کروهلر
فاسقلردر ٭ف المحصنات یعنی بورکین ایشلردن صاقنقارلر بر کسنه آنلری زناده
کورمشکن زنایه نسبت ایتسه انک حدی سکسان قامچی اورمقدر وزانی اولمین ارککلری
برکسنه زنا ایله تهمت ایتسه بونک حکمی دخی بویله‌در (الا الذین تابوا من بعد ذلک
واصلحوا فان الله غفور رحیم) ت مکراول کسنه‌لرکه توبه ایتدیلر حددن‌صکره واصلاح
ایتدیلر عمللرینی پس البته الله یارلغیجیدر واسرکیجیدر (والذین یرمون ازواجهم ولم یکن
لهم شهداء الا انفسهم فشهادة احدهم اربع شهادات بالله انه لمن الصادقین) ت واول
کسنه‌لرکه زنایه نسبت ایدرلر کندوقاریلرینی واولمدی آنلرنک شاهدلری مکر کندونفسلری
آنلردن بری درت کره الله‌ه‌شهادت ایتمکدرکه تحقیق کندوسی(اشبو عزووا سناد ایتدیکی
زناده) صادقلردندر (والخامسة ان لعنت الله علیه ان کان من الکاذبین) ت وبشنجی
شهادتی اشبو صفت اوزره‌درکه اللهنک لعنتی کندواوزرینه اولسون اکر یالانجیلردن ایسه
(ویدرأ عنها العذاب ان تشهد اربع شهادات بالله انه لمن الکاذبین) ت ودفع ایدر
قاریدن حدی الله تعالی‌یه شهادت ایتسی درت کره(شویله‌که قوجه‌م بکا زنا اسناد ایتمنده)
یالانجیلردندر (والخامسة ان غضب الله علیها ان کان من الصادقین) ت وبشنجی کره
شهادت ایده که اللهنک طارغنلغی اوزرینه اولسون اکر قوجه‌م طوغری دیجیلردن ایسه
(ولولا فضل الله علیکم ورحمته وان الله تواب حکیم) ت واکر اللهنک فضلی اولمسیدی سزلرنک
اوزرکزه وآنک اسرکسی اولمسیدی(عقوبتلری تعجیل ایدوب سزی رسوا ایدردی) اول الله
توبه‌یی قبول ایدیجیدر حکمت صاحبیدر ٭ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه بنی مصطلق
غوغاسنده حضرت عائشه‌نک حقنده تهمت ایتدیلر ومنافقلر ایسه آنی اظهار ایتمدیلر
ایتدیلر وبرجماعت تمیزدن بری اولمسنی تقریر ایتدیلر وبرکروه‌ها ایکیسندن سکوت
ایتدیلر الله سبحانه صدیقه‌نک براءتی نازل بیوردی ومنافقلری ذم وبری قیدلری مدح وتوقف
ایدنلری تهدید بیوردی پس بوره‌دنصکره حضرت عائشه اوزرینه پیغمبرمز علیه السلام
وقتنده که افترا ایتدیلر آنک بیانیدر قصه‌سی اولدرکه پیغمبرمز علیه السلام غزالرنک بعضسنده
عائشه رضی الله عنها ایله کتورمش ایدی برکیجه قافله‌ده کوچ اولدی اشبو قافله‌ده یوری
وتقاره‌یوغیدی ام المؤمنین عائشه ایسه قضای حاجته کیدوب بعده رحلنه عودت ایلدیکده
البسه‌سینه‌سنی لمس ایدوب کوردیکه عقدی قرلمش فی الحال آنی ارامه ایچون قضای

حاجتدن کالدیکی بوله کیرودوندی وآننک دوسنه خدمت ایدن ظن ایتدیکی عائشه رضی الله عنهـا هودجنده دررحلی آلوب کیتدی عائشه رضی الله عنها ایسه کیروا اول منزله کالدکده جمیع ناس اورادن کیتمه یکندن آنده کمسه یوق ایدی کندوسی ایستیو ارایو کاورلرجاسیله اورادهاوتوروب قالدی مکرکه صفوان بن معطل السلمی عسکرک ارقه سی صره پیغمبرمز علیه السلامنک امریله کالورایدی تادوشمش وقالمش نسنه یی آلوب کتوره صباحلین اول منزله کاوب عائشه رضی الله تعالی عنهایی آنده بولدی وبیلدی پس دوه سن آکاچوکوردوب عائشه رضی الله تعالی عنهـا اکابندی وصفوان یایاق دوه یی یدرک عسکره ایرشدردی منافقلر تهمت اشاعت ایتکلرندن کندو یوزلرینی قره ایتدیلر بر آیه دک اشبو تهمتک مذاکره سی مردملرک اراسنده ایدی و پیغمبر ایشتدی لیکن تحقیق ایتمزسزن هیچ برشی دیمدیلر مکر کندو کو کاللرنده ناخوش ایدی بر آیدنصکره ام المؤمنین عائشه رضی الله عنها شو تهمتک قصه سین ایشتدی چوقدن چوق آنی غم آلوب اوچ کونه دک اغلیو اغلیو نفس آلمدی اول وقت الله سبحانه اشبو ایتلری نازل قیلدی (انّ الّذین جاؤا بالافک عصبة منکم لا تحسبوه شرا لکم بل هو خیر لکم لکل امرئ منهم ما اکتسب من الاثم والّذی تولّی کبره منهم له عذاب عظیم) ت اول کمسه لرکه کتوردیلر تهمتی بر قاچ کروه دریسزلردن ظن ایتمکز شو تهمتی کونکک کندو حقکزده بلکه اودریسز کیچون هربر کمسه ایچون آنلردن بر جزا واردر ایشلدیکی قدری واول کمسه که شو تهمتی ایدوب کالامک بیوکنی واشنعی سویلدی آنکیچوندر بیولک عذاب (یعنی منافقلردن عبد الله بن ابی ایچون) ＊ف بل هو خیر لکم یعنی بلکه شو اودریسز کیچون اول سببدنکه الله سبحانه نک حکمندمسزه زیاده توجه بیوکالک اولدی وآخر کمسه لرکناه حاصل ایتدیلر یعنی بعضی کمسه لرچوقسوینوب عائشه رضی الله عنها او زره تهمتی آشکاره ایتدیلر وبعض کمسه لرافسوس ایدرلرایدی وبعضلریم اسلرده واروب تهمتک قصه سنی دیوب مردملری سوزصا ومغه صالوب کندیلر آنلرک سوزلرینی ایشیدرلر ایدی وبعضیلر تهمت قصه سنده تأمل ایدوب سکوت ایدرلرایدی وبعضیلر قبول ایتمزلرایدی الله سبحانه اول کروهلرکه تهمتک قصه سنی قبول ایتیوب کرچلک اولسنی اینانمزلرایدی آنلری بکندی بشقه جمله سنه آزیاچوق الزام ویردی وکناهک بیولک بوکنی عبد الله بن ابی منافق قالدردی (لولا اذ سمعتموه ظنّ المؤمنون والمؤمنات بانفسهم خیرا وقالوا هذا افک مبین) ت نیچون ایشتدیککزوقتده بو افترایی مؤمن ادملر ومؤمنه قاریلر کندو نفسلرینه خیر ظن ایدوب بو تهمت آشکاره افترادر دیمدیلر (لولا جاؤا علیه باربعة شهداء فاذلم یاتوا بالشهداء فاولئک عند الله هم الکاذبون) ت نیچون کتورمدیلر آنک

اوزرینه درت شاهد پس وقتا که کتورمدیلر درت شاهدی پس اشبو بیچلعق الله‌ك یاتنده یالانچیلردر ف یعنی بر مسلمان ایشتسه که بر فاچ آدملر ایو وصالح اولان کسنه‌یه کووتهمتلیایدرلر لایقدر که آنلری تکذیب ایده‌لر زیرا که پیغمبر علیه السلام بیوردیکه بر کسنه بر مسلمانه غائبانه مددایتسه الله سبحانه اشبو مددایدن کسنه‌یه غائبانه مدد ایدر و بر کسنه‌نك بر کسنه‌یه تفتیقسیزه سبب ایتمکی ایملندن ایراقدر (وَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ لَمَسَّكُمْ فِيمَا أَفَضْتُمْ فِيهِ عَذَابٌ عَظِيمٌ) ت واکر اولمسیدی الله‌ك فضلی سیزلك اوزرکزه و آنك امر کنسی دنیاده و آخرتده ایریشوردی سیزه اشبو مقدمه‌ده که دوبب دانشمق ایتدیکز آنده بر بیوك عذاب ف یعنی الله سبحانه اشبو امتی پیغمبرك خاطری ایچون دنیا عذابندن حفظ ایتدی اکر اولمسیدی اشبو تهمت عذاب ایرشدرمکه قابل ایدی (إِذْ تَلَقَّوْنَهُ بِأَلْسِنَتِكُمْ وَتَقُولُونَ بِأَفْوَاهِكُمْ مَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ وَتَحْسَبُونَهُ هَيِّنًا وَهُوَ عِنْدَ اللّٰهِ عَظِيمٌ) ت اول وقتده که اخذ ایدر ایدیکز کندو دللر کزله بری بریکزدن (شوخبری) و دیر دیکز کندو اغزلر کزله اول سوزیکه یوقدر سیزه اشبو خبرك حق اولمسنه علمکز ظن ایتدیکز آنی قولای برشی حالبوکه الله‌ك یاننده بیوك کدر ف یعنی آدملردن برفاچی دیدیلر که فلان وفلان بویله دیورلر لیکن بزلر کورمدك وحقیقتنی دخی بیلمدك (وَلَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ قُلْتُمْ مَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَتَكَلَّمَ بِهَذَا سُبْحَانَكَ هَذَا بُهْتَانٌ عَظِيمٌ) ت و نیچون وقتا که ایشتدیکز شوخبری دیمدیکز که یاقشمزیزه که سو یلیه لم بو سوزی پاك کله ذکر ایدرز سنی ای ربمز بو سوز بیوك افترادر (يَعِظُكُمُ اللّٰهُ أَنْ تَعُودُوا لِمِثْلِهِ أَبَدًا إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ) ت نصیحت ویرر سیزه الله بر دخی عمل ایتمکزه اشبو مثللو اصلا اکر مسلمان ایسه کز (وَيُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمُ الْآيَاتِ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ) ت و بیان ایدر الله سزه کیچون نشانه‌لری والله بیلیجیدر حکمت صاحبیدر ف یعنی تهمتی فاش ایتمکه اقدام ایدن کیمدر آنی بیلورکه فاش ایدنلر منافقلردر که دائما کیز لودشمندرلر که جمله آیتده اشاعت ایدنلرك عذابنی بیان بیورمشدر (إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ) ت اول کسنه‌لر که سورلر آشکارا وله حیاسزلق تهمتی ایمان ایدنلرك حقنده آنلر ایچون انجیدیجی عذاب واردر دنیاده و آخرتده والله بیلور (قلبلرده اولانی) و سزلر بیلمزسکز (وَلَوْلَا

فضل الله عليكم ورحمته وان الله رؤف رحيم) ت واكر اولمسيدى اللهك فضلى لوزركزه
وآنك اسركسى (دنياده عفو ايلكزى بعده ايدردى) الله باغشلمجيدر اسركيجيدر (يا ايها الذين
آمنوا لا تتبعوا خطوات الشيطان ومن يتبع خطوات الشيطان فانه يأمر بالفحشاء
والمنكر ولولا فضل الله عليكم ورحمته ما زكى منكم من احد ابدا ولكن الله يزكى من يشاء
والله سميع عليم) ت اى اول كسنه لركه ايمان كتورديكز تابع اولميكز شيطانك ايزلرينه
وهر كسنه كه تابع اولسه شيطانك ايزينه شيطان امر ايدر حياسزلقله وكوتو اولان
ايشلر ايله واكر اللهك فضلى واسركسى اولمسيدى سزلك اوزركزه پاك اولمزدى سزدن هيچ
بر كسنه هركز وليكن الله پاك ايدر اول كسنه يى كه ديلر والله ايشيديجيدر (هر كسك
سوزينى وبيلديجيدر (نيتلرينى) بيلجيدر (ولا يأتل اولوا الفضل منكم والسعة ان يؤتوا اولى القربى
والمساكين والمهاجرين فى سبيل الله وليعفوا وليصفحوا الا تحبون ان يغفر الله لكم
والله غفور رحيم) ت ولا بقدر كه يمين ايتمه كمال صاحبلرى سزلردن ومالده كنكشلك
صاحبلرى شونك اوزره كه برشى ويرميه لر قرابت صاحبلرينه وفقرالره وهجرت ايدنلره
اللهك يولنده ولا يقدر كه عفو ايده لر وقصوردن كچه لر آيا سومزميسكز كه يارلغيه الله سزى
والله يارلغيجيدر اسركيجيدر ف شاه ولى الله رحمه الله ديركه اشبو آيتده اشارت واردركه
ابو بكر الصديق رضى الله عنه يمين ايتمشدي كه مسطحه هيچ برشى ويرمسون چونكه مسطح
افترا ايدنلردن ايدى ف وقتا كه بهتان ايدنلرك يالانى ظاهر اولدى سكسان قامچى
هر برينه قذف حدى ايچون اوردیلر شو جماعتده برقاچ مسلمان وار ايديكه بريسى
حضرت ابو بكر رضى الله عنهك تيزه سى اوغلى مسطح ايدى زياده فقير ايدى اكا حضرت
ابو بكر نفقه ويرردى حضرت ابو بكر ايسه يمين ايتدى كه بوندن بويله اكا نفقه ويرمم الله
سبحانه اكا نفقه ويرمكه اشارت بيوردى وشو مسطح مهاجرين جمله سندن وبدر اهلندن
ايدى والله سبحانه حضرت ابو بكرى رضى الله عنه اولوا الفضل بيوردى پس هر كسنه كه
آنك فضلنى اعتقاد ايتمسه الله سبحانه يه منازعه ايتمش اولور پس حضرت ابو بكر رضى الله
عنه يمين ايتديكه مسطحك نفقه سين كسمم (ان الذين يرمون المحصنات الغافلات المؤمنات
لعنوا فى الدنيا والآخرة ولهم عذاب عظيم) ت تحقيق اول كسنه لركه عيب آتارلر بى
حيالقدن پاك وكوتو ايشلردن خبرسز اولان مؤمنه قاريلره رحمتدن ايراق اولديلر دنياده
وآخرتده وانلر ايچوندر بيوك عذاب (يوم تشهد عليهم السنتهم وايديهم وارجلهم بما كانوا

يَعْمَلُونَ) ت اولكونده كه شهادت ايدر آنلرا وزرينه كندولرينك دللرى والرى وآياقلرى ايشلدكلرى شيئه (يَوْمَئِذٍ يُوَفِّيهِمُ اللّٰهُ دِينَهُمُ الْحَقَّ وَيَعْلَمُونَ اَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْحَقُّ الْمُبِينُ) ت شول كونده تمام ويره آنلره الله جزالرينى و بيلورلر كه الله ثابت و (الوهيتده) ظاهردر (اَلْخَبِيثَاتُ لِلْخَبِيثِينَ وَالْخَبِيثُونَ لِلْخَبِيثَاتِ وَالطَّيِّبَاتُ لِلطَّيِّبِينَ وَالطَّيِّبُونَ لِلطَّيِّبَاتِ اُولٰئِكَ مُبَرَّؤُنَ مِمَّا يَقُولُونَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ) ت پليدا اولان قاريلر لايقدر پليد اولان قوجه لره و پليد اولان قوجه لر لايقدر مردارا اولان قاريلره وكوزل اولان قاريلر لايقدر كوزل اولان قوجه لره وكوزل اولان قوجه لر لايقدر كوزل اولان قاريلره اشبو كروه (يعنى اهل بيت) ابراقدرلر اولشيدنكه آدملر افترا ايدرلر انلر ايچون يارلغنق وكوزل اولان رزق واردر ٭ف ابن عباس رضى الله تعالى عنهما بيورديلر كه هيچ بر پيغمبرك قاريسى زانيه اولميوبدر يعنى الله سبحانه آنلرك ناموسلرين حفظ ايدبجيدر (يَا اَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتّٰى تَسْتَأْنِسُوا وَتُسَلِّمُوا عَلٰى اَهْلِهَا ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ) ت اى اول كسنه لر كه ايمان كتورديكز داخل اولميكز اولره سزك اولرڭزدن غيرى حتى اذن طلب ايده سكز و سلام و يريكز اولرلڭ اهلنه اشبو سز كيچون ايودراوله كه سزلر نصيحت قبول ايده سكز ٭ف يعنى خبرسز هيچ بر كسنه نك اوينه كيرميكز بيلمزسكز كه اوصاحبى نه حالده اوله اول آواز و يريكز جمله سندن كوزل سلام ديمكدر آواز يدر (فَاِنْ لَمْ تَجِدُوا فِيهَا اَحَدًا فَلَا تَدْخُلُوهَا حَتّٰى يُؤْذَنَ لَكُمْ وَاِنْ قِيلَ لَكُمُ ارْجِعُوا فَارْجِعُوا هُوَ اَزْكٰى لَكُمْ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ) ت پس اكر بولمزسكز اولرده هيچ بر كسنه يى اكا كيرميكز سزه اذن اولنجه دك وا كر دينلسه سزه كه كيرودونك پس لايقدركه كيرودونه سكز شول دونمكز زياده پاكدر سز كيچون الله ايشلديككزى بيلجيدر ٭ف اكر اوصاحبى اذن و يروب هر وقت كه كلسكز واوده كيمسه اولمديغنى كورسكزده داخل اولمكز ديسه پس سز اولوقت شول اوه داخل اولمكز وا كر اذن و يرمسه كيرميكز وا كر اوصاحبى سزه ديسه كه كيرودونك پس سز آندن كيرودونكز و ناخوش اولميكز بو بيك ايتمكزده اراده اولان محبت و يارانلك استحكام بولور بر يكزدن آخره كدر كلمز بر يكزلك بوكى آخر اوزرينه دوشمز (لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ اَنْ تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ مَسْكُونَةٍ فِيهَا مَتَاعٌ لَكُمْ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ) ت بوقدر سزلك اوزر كزه بركناه شونده كه كيره سكز شول اولره كه بر كسنه ايچونه مسكن اولميوب انده بر منفعت اوله سز كيچون (يعنى وقف اولان رباط كبى) والله

بیلورا اولشیئی که آشکارا ایدرسکز و اولشیئی که کیزلرسکز * ف اکر بر کسنه نك خاطرینه کلسه که اوده بر کمسنه یوقیمیدر مکان خالی اولسه کیمدن اذن طلب اولنور جواب شودر که اشبو استیذان اول کمسنه لرك حقنده در که اولری بشقه بشقه اولوب اجنبی دن اوله لر واما اول کمسنه لر که اول مکانده ساکن اولا نلردر اولادو کوله و خلایق کبی آنلره هر وقتده اذن طلب ایتمك لازم دکل مکر خلوت وقتنده که اشبو سوره نك آخرنده بیانی کلور (قل للمؤمنین یغضوا من ابصارهم ویحفظوا فروجهم ذلك ازکی لهم ان الله خبیر بما یصنعون) ت دیکل مسلمانلره اورته لر کندو کوزلرینی وصاقلیه لر کندولرینك اوتنه جق یرلرینی که بو زیاده اولودر آنلر ایچون البته الله بیلیجیدر اول شیئی که ایشلرلر * ف اوتنه جق یرلر کزی صاقلیکز یعنی بر کسنه بر آخر کسنه نك عورتنه باقیه و کندو عورتنی غیره کوسترمیه الله سبحانه بیلیجیدر اول شیئی که ایشلرلر یعنی کشف عورت کافرلرده عادت کل و کافرلر اوتنه جق یرلری اورتمکه مقیدده کللر ایدی (وقل للمؤمنات یغضضن من ابصارهن ویحفظن فروجهن ولا یبدین زینتهن الا ما ظهر منها ولیضربن بخمرهن علی جیوبهن ولا یبدین زینتهن الا لبعولتهن او آبائهن او آباء بعولتهن او ابنائهن او ابناء بعولتهن او اخوانهن او بنی اخوانهن او بنی اخواتهن او نسائهن او ما ملکت ایمانهن او التابعین غیر اولی الاربة من الرجال او الطفل الذین لم یظهروا علی عورات النساء ولا یضربن بارجلهن لیعلم ما یخفین من زینتهن وتوبوا الی الله جمیعا ایه المؤمنون لعلکم تفلحون) ت و دیکل مسلمان اولان قاریلره قیایه لر کوزلرینی وصاقلیه لر اوتنه جق یرلرینی وظاهر قیلمیه لر بزکلرینی (یعنی زینت یرلرینی) مکر ظاهر اولان موضعلردن (یعنی یوزلرینی والرینی) ولا یقدرکه اشاغی ایندیره لر کندو باشلرینك اورتوسنی کندو یقه لری اوزرینه و کوسترمیه لر کندو بزکلرینی مکر کندو قوجه لرینه یا کندو بابالرینه یا قوجه لرینك بابالرینه یا کندو اوغلنلرینه یا قوجه لرینك اوغلنلرینه یا کندو قرنداشلرینه یا قرنداشلرینك اوغلنلرینه یا قز قرنداشلرینك اوغلنلرینه یا کندو قاریلرینه یا جاریه لرینه یا ارکك خدمتکارلرینه که صاحب شهوت دکللر یا خود چوجقلره که خبردار دکللر قاریلرك اوتنه جق یرلرینه واورمیه لر یره کندو ایاقلرینی که معلوم اوله دیو کیزلدکلری شیلرزینتلریندن رجوع ایدیکز الله جانبنه جمله کز ای مسلمانلر اوله که سزلر نجات بوله سکز * ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه اشبو آیتك حاصلی اولدرکه زینت محللری ایکی قسمدر بریسی اولدر که آنی ستر ایتمکده حرج واردر بو زوایکی الر کبی و برقسمی اولدر که آنی اورتمکده حرج

يتيمه لاتنى توتيوتى و قولتوقى و بيلكلرى و نجه قلارى كبى يشى يوزنى والرى ايكسنده اوبرنك
كوكشى كه كلدى لكه تشكلدر و بونلاردن غيرينتيى اجنبيدن اورتمك فريضه و محرم اولنلاردن
د كلدر والله سبحانه اعلم ف معلوم اوله كه كنسادن مراد خشله قار يلاردر بو يله ايسه كافره
قار يلوبيم وذبه ونصيرانيه ومجوسيه ومشبه كبى ونا فاحشه قار يلره اشبو قلره كوسترمكده
علما اختلاف ايتشلر راجح اولان كوسترمكدر والله سبحانه اعلم ف الله سبحانه ديديكه
ظاهر قلميه لر بزكلرينى مكر اولشيكه ظاهر در شو موضعلردن بونيدن مرادنى شو اوله كه
كيوزل لباس كبى و يا نيكى اياق قابلرى كبى يا خود شو اوله كه قار يلره يا آ زيوزلرى و الرينك
بارمقلرى و آياقلرينك بارمقلرى آچلق ضرورت ايچون جائزدر پس اكر قنبه ايله بويالمش
الرينك اياسى و يا بارمقده كى يوزك يا كوزده اولان سرمه سى آچلسه جائزدر ليكن بجمله
بدنى اورتمك لازمدر اجنبيدن مكر كنديه محرم اولنلاردن كوكسدن ديزه دك اورتمك
لازمدر و كندى قار يلرندن دخى اولقدر بدن اورتمك لازمدر و كونوا يشلو قار يلردن ايراق
اولمق ضروريدر و شو قوجه لر كه رغبتلرى همان يمك و ايچمك و اويومغه اولوب قار يلره
شهوتلرى يوق ايسه و چوجقلر كه اون ياشنده اوله لر بونلاردن اولقدر بدن اورتمك لازمدر كه
محرملر ايچون اورتلور و كندو ملكنده اولان كوله لر چوق علمالرك قتنده محرمدر و اورميه لر
يره كنديو اياقلرينى يعنى اياقلرده اولان بزكارلرك صداسى اياقلرى يره او رمقله چيقا رميه لر
و اوفق كيمه لرى كه آندن بدنى كورينور كيمك قار يلره لازمدر كل نيچونكه شو يله ثواب
كيمك و چبلاق اولان ايكيسى بردر اولقدر بدن دخى آچلمش اولمق كوزلدر ﴿وَاَنْكِحُوا
الْاَيَامٰى مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَاِمَائِكُمْ اِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِهِمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهِ وَاللّٰهُ
وَاسِعٌ عَلِيمٌ﴾ ت وقوجه يه ويريكز طول قار يلرى كندو قومكزدن و صالح اولان كسنه لرى
كندو قوللر كزدن و كندو خلايقلر كزدن اكر فقرا اولسه لر زنكين ايدر آنلرى الله كندو
فضلندن والله و يريجيدر بيلجيدر ف پيغمبر عليه السلام بويورديكه اى على رضى الله
عنه اوچ شيده تاخير ايتمه فرض اولان نمازى وقتى ايرشدكده قلمقده جنازه يى دفن ايتمكده
قوجه سز قار يلرى نكاح ايتديرمكده آنك كفوى اولان كيمسه بولنسدقده و بر قارى
قوجه سى وفات ايتدكدنصكره و يا خود مطلقه اولدقدنصكره قوجه يه وار ديغنى
عيب ايدنلرك ايمانى سلامت د كل و صالح و صالحه اولان كوله لرى و جاريه لرى تزويج
ايتسلك خدمتدن قالورلر ديو منع ايتمكز تا كه ثوابه نائل اولسكز ﴿وَلْيَسْتَعْفِفِ
الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ نِكَاحًا حَتّٰى يُغْنِيَهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهِ وَالَّذِينَ يَبْتَغُونَ الْكِتَابَ مِمَّا مَلَكَتْ
اَيْمَانُكُمْ فَكَاتِبُوهُمْ اِنْ عَلِمْتُمْ فِيهِمْ خَيْرًا وَآتُوهُمْ مِنْ مَالِ اللّٰهِ الَّذِي آتَاكُمْ وَلَا تُكْرِهُوا
فَتَيَاتِكُمْ عَلَى الْبِغَاءِ اِنْ اَرَدْنَ تَحَصُّنًا لِتَبْتَغُوا عَرَضَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَمَنْ يُكْرِهْهُنَّ فَاِنَّ اللّٰهَ

من بعد اكراههن غفور رحيم) ت ولایتیبیر رسکه زنادن صاقنغیلیه جهیدایتسیون
اول کیسنه‌لر که بولارنیک حلیتیبیلاریغی تا که زنیکیبن ایده آنلاری الله کنید وفضلیدن
اول کسنه‌لر که طلب ایدرلر مکاتبه کسلکی کوله وخـلایقلار کردن پس مکاتب ایلیک
آنلاری اکر بیلسه‌کز آنلارده لیاقت واداء ماله قدرت اولدیغینی و ویریکز سیکا آنلاره اللهنک
منزه بو بیردیکی مالنسدن وزورلا یمیکز کنیدو جاریه‌لر کزه زنا اوزرینه آنلار زنادن
صاقنور کن ایله یکیتو رحلان ایچون دنیادیر لکنک متاعنی وهر کیم زورلایسه جاریه‌لره
زنا اوزرینه پس البته الله اول جاریه‌لره زورلاوانده قدنصکره آنلاری یارلغیدیر امر کیبیدر
* ف اکر بر کسنه‌نک کوله‌سی ویا جاریه‌سی دیسه‌لر که سکا شوقدر آقچه و بریرز بزی کتابته
کس ولکزادایت مولی اشبو اقرار اوزره بر اقرارنامه یازدروب آنلاردن اخذ ایدرسه بوکا
کتابت دیرلر هر کسنه بوناردء اوللک کورسه‌لر اول آنلرین یازه‌لر شو وجه اوزره که بونلر
آزاد اولدقدنصکره خورسزلق وکوتولک ایدن کسنه‌د کالر والله سبحانه زنیکیناره یورمشکه
اشبو مثلو کتابته کسلش کوله وجاریه‌لره مالدن مدد ایتسونلر زکاتدن اولسون
ویا خود صدقه‌دن اولسون یا بر بشقه خیراتدن اولسون امداد ایدیکز تا که آزاد اولالر
وجاریه‌لر کزی مال تحصیل ایتمک ایچون زنایه جبر وزور ایتمیکز جاریه‌نک رضاسی اولسون
ویا خود اولمسون نکه بیوک کناهدر آندن حاصل اولان مال حرامدر نایاکدر وجاریه‌نک
رضاسی اولمدیغی صورتده جاریه‌یه کناه یوقدر (وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ آيَاتٍ مُبَيِّنَاتٍ وَمَثَلًا مِنَ
الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ وَمَوْعِظَةً لِلْمُتَّقِينَ) ت انزال ایتدک سیزلک جانبکزه واضح آیتلری
وایندردک بر حکایه‌یی اول کسنه‌لرک احوالندن که سزدن اول کچدیلر ونصیحت کوندردک
کناهدن صاقننلره * ف یعنی اول زمانده کچن امتلرک اوزرینه‌دخی اشبو کبی حکملر
وار ایدی (اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ مَثَلُ نُورِهِ كَمِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ الْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ
الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ لَا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ
زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُورٌ عَلَى نُورٍ يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ
لِلنَّاسِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ) ت الله کوکلرک و یرک نوریدر آنک نورینک مثلی مؤمنلرک
قلبنده شودر که مثلا بر طاقده چراغ اولوب اشبو چراغ شیشه‌ده (یعنی قندیلده‌در)
اشبو قندیل پارلاق وضیالو یلدز کبی ایکن یاقلور مبارک زیتون آغاجینک یاغندنکه
اشبو آغجنه کونش طوغان جانبده بقش ونه کونش بتان جانبده بقش یقیندر که آنک زیتی

تاپشق ویره ایرشمزسه‌ده آکا آتش (یعنی کمال صفوتندن) آتش طوقنمسه چراغ کبی ضیا
ویره‌جکدر بونک ضیاسی و چراغنک نوری وقندیلنک لطافتی) آیدینلق آیدینلق اوزرینه‌در
یول کوسترور الله کیمنی تیله‌سه اول کشینی که دیلر و بیان ایدر الله مثللری آدملر ایچون
والله هر نرسه‌نی بیلکوچیدر * ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه اشبو مثلنک حاصلی اولدرکه
مسلمانلرنک طهارته و عبادته مواظبت ایتمک سببیله قلبلرینه حاصل اولان نوری بر چراغنک
نورینه بکزتدی که غایت ایشق ویرمه‌دور و شو مواظبته اشعار ایتمک ایچون یورر * ف یعنی
کوکلرنک و یرنک آیدینلغی و آباد اولمغی و رونقی الله سبحانه دندر اکر الله سبحانه‌نک مددی
اولماسه کلیسی ویران اولور ابن عباس رضی الله تعالی عنهما یورمشلرکه الله سبحانه‌نک
نورینک مثلندن مراد مؤمنک قلبنک نوریدرکه شول قدر جسم پرده‌سنک ایچنده ایکن برندن بری
آیدین اولیجی نوردر جمله اعضانک ارالرنده یلدز کبی لمعان ایدیجیدر و زیتونکه نه
شرقیدر و نه غربیدر یعنی باغنک اورته یرنده واقعدر آنک اوزرینه صباح وقتی کونشنک
حرارتی واقع اولور و نه اخشام وقتی دوبدوزیشل و یاغلو اولور یا خود نورنک مثلندن مراد
پیغمبرمز علیه السلامدر که مؤمنلرنک قلبنک نوری آندر و اول حضرت عرب ملکنده
پیدا اولمش نه شرقیدر نه غربیدر آنک یاغی آتشسز ایشقلنور یعنی مؤمنلرنک قلبلرنده پیغمبرنک
صحبتی برکاتیله ریاضتسز ایشقلق پیدا اولور که جان آیتده یوردیکه شول آیدینلق کاملرنک
مسجدلرده عبادت ایتمسیله حاصل اولور اشبو جهتله کوندز و کیجه مسجدلره ملازمت
ایدیورلر (فی بیوت اذن الله ان ترفع ویذکر فیها اسمه یسبح له فیها بالغدو والآصال) ت
اولرده که اذن ویردی الله که یوکسک قلنه شول اولر بناسیله (یا خود تعظیمیله) و ذکر اولنه
شول اولرده اللهنک آدی و تسبیح ایدرلر شول اولرده صباح وقتنده و اخشام وقتنده (رجال
لا تلهیهم تجارة ولا بیع عن ذکر الله واقام الصلوة وایتاء الزکوة یخافون یوما تتقلب فیه
القلوب والابصار) بر قاچ کیشیلر واردر که کیروطوتمز آنلری آلمق و صاتمق اللهنک ذکریندن
و نمازی قیلمقدن و زکاتی ویرمکدن قورقارلر اول کوندنکه مضطرب اولورلر آنده قلبلر
و کوزلر (لیجزیهم الله احسن ما عملوا ویزیدهم من فضله والله یرزق من یشاء بغیر
حساب) ت تاکه جزا ویره آنلره الله اولشیلرنک کوزلنک عوضنده که ایشلدیلر و زیاده
ویردرآنلره کندو کرمندن والله رزق ویرر اول کشیه‌یه که دیلر حسابسز (یعنی چوق)
* ف مؤمنلره ایمانلری برکاتیله کوزل اولان ایشلرینک جزاسی ویررلر و کوتو
عملرینی عفو ایدرلر و کافرلره کفرلری شامتیله کوتو اولان عملرینک جزاسی ویررلر و ایو

عملرینی

عملريني ابطال ايدرلر اشبو جهتدن احسن ما عملوا ايوردي (وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَعْمَالُهُمْ
كَسَرَابٍ بِقِيعَةٍ يَحْسَبُهُ الظَّمْآنُ مَاءً حَتَّى إِذَا جَاءَهُ لَمْ يَجِدْهُ شَيْئًا وَوَجَدَ اللَّهَ عِنْدَهُ فَوَفَّاهُ
حِسَابَهُ وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ) ت اول كسنه لركه كافر اولديلر آنلرنك عملري الغم سالغم
كبيدردور يانلرده ظن ايدراني صو صامش كسنه صو وقتا كه كلور آنك ياننه بولمز برشي
و بولدي الله تعالىني كندي ياننده پس تمام ايرشدردي الله آنك حسابني والله چابك حساب
ايديجيدر (يعني كافرلر عملري كندولره نفع ايدر ظن ايدرلر موت كلد كده اول عملك يرينه
اللهك عذابني بولورلر اللهي بولدي عقابني بولدي ديمكدر اشبو مثالك حاصلي اولدركه كافرلرك
عملري حبط اولور آخرتده آنكا هيچ ثواب بولمز) * ف كافرلر ايكي قسمدر بري شودركه
اول مؤمن ايدي صكره مرتد اولوب بولن شاشرزوب الله سبحانه نك دينني ترك ايدوب ضلالت
طريقني اختيار ايتديلر اشبو مثل آنلرك مثلدركه الغم سالغمي صو ظن ايدوب آنك
طرفنه علهايه كيدوب كورسه كه قومدن غيري اوراده برشي يوقدر وهم آخرتده كورنو
اولان اعماللرينك جزاسنه ايرشورلر ايكنجي نوعي اولدركه دنياده كفر وفسق بولر ينه
مستغرقدر وياخود ناجه وشبه طيارلر بونلرك مثلي كه بجك آيتده بيورركه آنلرك ياننده
قوم بيله يوقدر قرانلقده محبوسدرلر (أَوْ كَظُلُمَاتٍ فِي بَحْرٍ لُجِّيٍّ يَغْشَاهُ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهِ مَوْجٌ
مِنْ فَوْقِهِ سَحَابٌ ظُلُمَاتٌ بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ إِذَا أَخْرَجَ يَدَهُ لَمْ يَكَدْ يَرَاهَا وَمَنْ لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ لَهُ
نُورًا فَمَا لَهُ مِنْ نُورٍ) ت ياخود قرانقولر كبيدر بردرين دكزده كه اورتر اول كافري طالغه
و بو طالغه نك اوستنده بر بشقه طالغه دخي و بو طالغه نك اوستنده دخي بر بولوت اولوب شونلر
بر قاچ ظلمتلردركه بعضسي بعضسنك اوستنده در وقتا كه طشره چيقارسه كندو الني يقين
اولمازاني كورمكه و اول كسنه كه ويرمدي الله آكا ايديلغي پس يوقدر آنكچون هيچ
بر آيدينلق (اشبو مثالك حاصلي اولدركه حيوانيت وجاهليت قرانقولري كافر اوزرينه
تپه تپه يغلشدر وملكه منسوب اولان نور بالكليه آندن معدوم اولمشدر (أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ
يُسَبِّحُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالطَّيْرُ صَافَّاتٍ كُلٌّ قَدْ عَلِمَ صَلَاتَهُ وَتَسْبِيحَهُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا
يَفْعَلُونَ) ت ايا كورمدكمي كه الله تعالىني پاكلكله ذكر ايدر اول كسنه لركه كوكلرده
و يرده واردر و قوشلر صف صف اولوب ذكر ايدرلر آني هر بريسي بيلدي آنك دعاسني و آنك
تسبيحني والله بيلجيدر ايشلدكلري شيلري (وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ
الْمَصِيرُ) ت والله ايچوندر كوكلرك و يرك پادشاهلغي والله جانبنه در قائده جق (أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ

یعنی سحاب ایام بولب بیله ترکیب ایلار که مطرنی الودق یخرج من خلاله وینزل من السماء من
جبال فیها من برد فیصیب به من یشاء ویصرفه عن من یشاء یکاد سنا برقه یذهب
بالابصار) ت آیا کورمدنکمی که الله سورر بولوتنی صکره جمع ایدر آنک اراسنی بیکره
قیلار آنی قات قات پس کورسن قطره‌لرنی چیقار شو بولوتنک اراسندن آسمانغه کوتورر
کوککه اولان طاغلاردن طولونی پس ایلتور آنی اول کسنه‌گه که تیلار (یعنی اکین
و باغ و بستانلرینه ایرشدیروب هلاک ایدر) و کیدروطور شو طولونی اول بر کسنه‌دنکه
دیلار (یعنی اکین و باغلاردن حفظ ایدوب طولونی اول طرفینه کوندرمز) یقین اولور
شو بولوتده اولان یلدیرمنک ایشیغی کیدره کوزلری (یقلب الله اللیل والنهار ان فی ذلک
لعبرة لاولی الابصار) ت طولاندیرر الله کیجه‌نی و کوندوزنی البته اشبو مقدمه‌ده واردر
نصیحت بصیرت صاحبلری ایچون (والله خلق کل دابة من ماء فمنهم من یمشی علی بطنه
ومنهم من یمشی علی رجلین ومنهم من یمشی علی اربع یخلق الله ما یشاء ان الله علی کل
شیء قدیر) ت والله یراتدی هر یوریکوچی حیوانی صودن پس آنلردن بعضیسی قارنی اوزرینه
یورر و بعضیسی ایکی ایاقلری اوزرینه یورر و بعضیسی درت ایاقلری اوزرینه یورر یرادور
الله دیلادیکی شیئنی تحقیق الله هر برشی اوزرینه قادردر (لقد انزلنا آیات مبینات والله
یهدی من یشاء الی صراط مستقیم) ت ایندردک آیه‌لرنی واضح اولان آیتلری والله یول
کوسترور اول کسنه‌یه که دیلار طوغرو اولان یول جانبینه (ویقولون آمنا بالله وبالرسول
واطعنا ثم یتولی فریق منهم من بعد ذلک وما اولئک بالمؤمنین) ت ودیرلر منافقلر که ایمان
کتوردک الله تعالی‌یه و آنک پیغمبرینه و اطاعت ایتدک صکره یوز چویرور بر قاچ کروه
آنلردن ایمان الله اقرار ایتدکلرندن صکره و اشبو فریقلر ایمان کتورمیلر (واذا دعوا
الی الله ورسوله لیحکم بینهم اذا فریق منهم معرضون) ت وچاغان دعوت اولنه‌لر الله و آنک
پیغمبری جانبینه تا حکم ایده آنلرک اراسنده ناکهان آنلردن بر کروه یوز چویریجیدرلر
(وان یکن لهم الحق یأتوا الیه مذعنین) ت و اکر اولسه آنلر ایچون برحق کلورلر آنک
یانینه توز صونه‌رق و بوکلرک یعنی اکر آنلر برشی طلب ایدرلرسه یا اکر برغیری کسنه

اوزرینه

اولرنینک سقاری واو ایسنه شوحق آلغه پیغمبرنینک حکمینه منقاد اولوب پیغمبر جانبیغه

سرعت بیله کلورلر (أَفِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ أَمِ ارْتَابُوا أَمْ يَخَافُونَ أَن يَحِيفَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ

وَرَسُولُهُ بَلْ أُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ) ت ایا قلبلرینده کیفسزلیکی واردر یاخود شککی

ایتدیلر یاخود قورقارلار کیم ظلم ایده آنلره الله و آنینک پیغمبری بلکه اشبو کروه آنلردر ظالملر

ف قلبلرنینک کیفسزلیکی شودر کیم الله سبحانه نی و آنینک پیغمبرینی تصدیق ایدرلر لیکن

دنیایه حریص اولماق آنلری برلاقاز کیم الله سبحانه نینک حکمینه اطاعت ایده لر تکیم کیفسز اولان

کشینه دیلرکیم طعام یه چیقوب سیرایده لیکن بدنینک ضعفیدن آیاقلرینی قالدرمغه قادر دکلدر

(إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَن يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا

وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ) ت همانا بولور مؤمنلرنینک سوزلری یکم قچان دعوت اولنسه لر الله

و آنینک پیغمبری جانبیغه تاکیم حکم ایده آنلرنینک اراسینده دیرلر بز ایشیتدک و اطاعت ایتدک و اشبو

کروهلار آنلردر مطلوبیه نائل اولغوچیلر (وَمَن يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَخْشَ اللَّهَ وَيَتَّقْهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ

الْفَائِزُونَ) ت و هرکشی که اطاعت ایتسه الله تعالی یه و آنینک پیغمبریغه و قورقسه الله دن

و صاقلانسه آنینک عذابیندن پس اشبو کروه آنلردر مطلوبیه نائل اولغوچیلر (وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ

أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ أَمَرْتَهُمْ لَيَخْرُجُنَّ قُل لَّا تُقْسِمُوا طَاعَةٌ مَّعْرُوفَةٌ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ) ت یمین

ایتدیلر الله تعالی یه زیاده محکم اولان قسملر بیله کیم اگر امر ایتسنک آنلره البته چیقارلار

اولرندن دیکل یمین ایتمکز کوزل اولان انقیاد کوزل اولان مطلوبدر البته الله خبردار دور

ایشلدیککز نرسه یه (قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِن تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُم

مَّا حُمِّلْتُمْ وَإِن تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ) ت دیکل اطاعت ایدیککز

الله تعالی یه و اطاعت ایدیککز پیغمبریغه پس اگر یوز چویرسنکز همانا پیغمبر اوزرینه دور

اول نرسه که آنینک اوزرینه لازم قیلنمش اولدی و سزلرنینک اوزرکزه دور اول نرسه که سزلرنینک اوزرکزه

لازم قیلنمش اولدی و اگر اطاعت ایتسنکز طوغری یولغه یول تاپارسیز و پیغمبر اوزرینه لازم

اولان انچق آشکاره احکامی ایرشدرمکدر (وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَىٰ لَهُمْ

وَلَيُبَدِّلَنَّهُم مِّن بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَن كَفَرَ بَعْدَ ذَٰلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ

الفاسقون) ت وعده ويردى الله اول كسنه لره كه ايمان كتورديلر سزلردن وايشلديلر
كوزل اولان ايشلرى خليفه يصارآنلرى يرده نيچه كه خليفه قيلدى اول كسنه لريكه
آنلردن اول ايديلر (يعنى نيچه كه بنى اسرائيلى عمالقه دنصكره بادشاه قلدى) محكم قيلر
آنلر ايچون آنلرك دينى كه بكنمشدر آنلر ايچون عوض قيلر آنلره قورقدقلرندنصكره
امينلكى عبادت ايدرلر بكا شريك قوشمزلر بكا برشيئ وبر كسنه كفران نعمت ايلسه
بووعده دنصكره پس شو كروه آنلردر فاسقلر * ف يعنى تسكيم كه حضرت عثمان رضى الله عنه نك
قاتللرى اشبو نعمته شكرسزلك ايتديلر پس شاه ولى الله رحمه الله ديركه اشبو آيتك تفسيرى
حديث شريفده وارد اولمش الخلافة بعدى ثلاثون سنه والله سبحانه اعلم * ف الله
سبحانه پيغمبرمز عليه السلامك وقتنده بولنان اصحابلرك صالحلرينه وعده بيورديكه
شو حضرتدنصكره آنلرى خليفه ايده يرده ومقبول اولان دينى آنلرك اليله قائم قيله وينه
بيورديكه آنلر بكا شريك قوشمقسزين عبادت ايدرلر اشبو صفتلر خلفاء اربعه ده وقوع
بولدى ايكى اولكى خليفه لردن زياده سيله وقوع بولدى وبوندنصكره بر كسنه اشبو نعمته
شكرسزلك ايتسه شو فاسقلرز مره سندن اولور پس اول كسنه كه خلفاء اربعه نك
خلافتنه منكر اولدى شو آنك حالى اولديغى اشبو رادن معلوم اولدى (وَأَقِيمُوا الصَّلَوٰةَ
وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ) ت وقائم قيلك نمازى وويركز كاتى
واطاعت ايدك پيغمبره اوله كه سزلره اسركنمش اوله سكز (لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مُعْجِزِينَ
فِي الْأَرْضِ وَمَأْوَاهُمُ النَّارُ وَلَبِئْسَ الْمَصِيرُ) ت ظن ايتمه اول كسنه لريكه كافر اولديلر (انلر
الله سبحانه يى عذاب ايتمكدن) عاجز قيلجيلر يرده وآنلرك يرلرى جهنمدر وجهنم كوتو قائده جق
يردر (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِيَسْتَأْذِنْكُمُ الَّذِينَ مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ وَالَّذِينَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ
مِنْكُمْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ مِنْ قَبْلِ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَحِينَ تَضَعُونَ ثِيَابَكُمْ مِنَ الظَّهِيرَةِ وَمِنْ بَعْدِ صَلَاةِ
الْعِشَاءِ ثَلَاثُ عَوْرَاتٍ لَكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ وَلَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌ بَعْدَهُنَّ طَوَّافُونَ عَلَيْكُمْ بَعْضُكُمْ
عَلَىٰ بَعْضٍ كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ الْآيَاتِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ) ت اى اول كسنه لركه ايمان
كتورديكز لايقدر كه اذن طلب ايتسونلر سزدن مالك اولديغكز كوله لر وجاريه لركز
وينه اول كسنه لركه ايرشمديلر بلوغ حدينه سزدن اوچ وقتده طالك نمازندن اول
وشو وقتده كه قورسكز چماشريكزى اويله وقتنده ويتسو نمازندنصكره بو اوچ وقتلر اوچ
عورتدر (اوچ خلوت ساعتيدر) سز كيچون بو قدر سزلك اوزركزه ونه آنلر اوزرينه هيچ

بركاه بو اوچ وقتلردن صكره آنلر يانكزه كيروب بعضكز بعضكزه خدمت ايتمكده اشبو كبي
بيان ايدر الله سزكچون آيتلري والله بيلجيدر حكمت صاحبيدر * ف شاه ولي الله رحمه الله
دير كه حاصل شودر كه محرملر و چوجقلردني اشبو ساعتلرده كيرمكه اذن طلب ايده لر زيرا كه
شو وقتلرده آدملر چماشرلرين چيقاررلر و چپلاق اولوررلر اشبو سوزلك حاصلي اولدركه
محرملر و چوجقلر بركسنه يي چپلاق اولان حالنده كورمك جائز دكل والله اعلم * ف
اشبو اوچ وقتلرده اولادلري و كوله و جاريه لري اذن طلب ايتمك لازمدر اذنسز كيرميه لر
و بو وقتلرك ماعداسنده بونلر ايچون اذنه حاجت يوقدر اذنسز كيره لر (وَإِذَا بَلَغَ الْأَطْفَالُ
مِنْكُمُ الْحُلُمَ فَلْيَسْتَأْذِنُوا كَمَا اسْتَأْذَنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
حَكِيمٌ) ت و چقان ايرشسه چوجقلر بلوغ حدينه لازمدر كه اذن طلب ايده لر نيچه كه اذن
طلب ايتديلر اول كسنه لر كه شو اطفاللردن اول بالغ ايديلر اشبو كبي بيان ايدر الله سزكيچون
كندو آيتلريني والله بيلجيدر حكمت صاحبيدر * ف يعني بالغ اولان چوجقلر بكزهر
وقتده اوه دخولي مراد ايدرسه اذن طلب ايليه لر تكيم بشقه بشقه اولرده اولان اجنبيلرك
اذن طلب ايتدكلري كبي دخول مراد ايدندكده (وَالْقَوَاعِدُ مِنَ النِّسَاءِ اللَّاتِي لَا يَرْجُونَ نِكَاحًا
فَلَيْسَ عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ أَنْ يَضَعْنَ ثِيَابَهُنَّ غَيْرَ مُتَبَرِّجَاتٍ بِزِينَةٍ وَأَنْ يَسْتَعْفِفْنَ خَيْرٌ لَهُنَّ وَاللَّهُ
سَمِيعٌ عَلِيمٌ) ت قاريلردن اختياره اولنلر كه اميد ايتمزلر قوجه يه وارمغي پس يوقدر آنلر
اوزرينه كناه آنده كه يره قويه لر چماشرلريني (يعني عمازاور و توسندن بشقه ياشمق و چادر كبي
شيلريني برا قمقده و بال يوقدر) ظاهر قليه رق زينتلريني (يعني كندو كندولرينه زينت
ويروب اندامني رجاله كوسترميه لر) و اگر صاقنورلرسه كوزلدر آنلر ايچون والله
ايشيديجيدر بيلجيدر * ف يعني اختياره اولان قاريلر اولرنده آزلباسله اوتورملري
جائزدر و كامل ستر ايتملري زياده كوزلدر (لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَىٰ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا
عَلَى الْمَرِيضِ حَرَجٌ وَلَا عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ أَنْ تَأْكُلُوا مِنْ بُيُوتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ آبَائِكُمْ أَوْ بُيُوتِ
أُمَّهَاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ إِخْوَانِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَخَوَاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَعْمَامِكُمْ أَوْ بُيُوتِ عَمَّاتِكُمْ
أَوْ بُيُوتِ أَخْوَالِكُمْ أَوْ بُيُوتِ خَالَاتِكُمْ أَوْ مَا مَلَكْتُمْ مَفَاتِحَهُ أَوْ صَدِيقِكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ
أَنْ تَأْكُلُوا جَمِيعًا أَوْ أَشْتَاتًا فَإِذَا دَخَلْتُمْ بُيُوتًا فَسَلِّمُوا عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ تَحِيَّةً مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُبَارَكَةً

بقیه‌ « كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمُ الْاٰيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ » ت وبویله‌جه كوركوزده بیورلدیغی اوزره بیوتنزده كاه
وطوبالر اوزرینه كاه وكیفسزلر اوزرینه كاه وكندو تصرفكزده اولان اوزرینه كاه شونده كه
پیسه‌كز كندو اولر كزدن یاباباكز اولری اوندن یاانالر كزلر اوندن یاقرنداشلر كزلر اوندن
یاقز قرنداشلر كزلر اوندن یاعمجه‌لر كزلر اوندن یاعمه‌لر كزلر اوندن یاداییلر كزلر اوندن
یاتیزه‌لر كزلر اوندن یاشو اولردنده كه مالك اولدیغكز آنك انحترلرینه (یعنی آنلك بكجیسی
ویا آنك عقلمق وكیلی وخزینه‌داری اولدیغكز كسنه‌لك اولرندن بیه‌سكز) یااحبابلر كزلر
اوندن بوقدرسزلك اوزر كزه هیچ بر كناه شونده كه بیه‌سكز جمله كز بریرده یاخود متفرق (یعنی
عرف وعادت ناسدن فهم اولنانه اذن كفایت ایدر صریح اولان اذنه حاجت یوقدر والله
اعلم) پس چونكه كیره‌سكز اولره پس سلام ویریكز كندو قومكز اوزرینه كه كوزل مبارك
سلامدر الهیه‌دن یاتشدن خیرلو اولان دعایی اشبو كبی بیان ایدر الله سز كیچون آیتلری
اوله كه سزلر فهم ایده‌سكز * ف یعنی مشتقا اولان امورلر عقوا ولمش جهاد و حج و جمعه
و جماعته وارمق كبی * ف یعنی قرنداشلق واقربالق علاقه‌لرنده بیه‌جك شیلرك خصوصنده
هر وقتنده اذن طلب ایتملك لازمدر كادرجك طلب ایدن كسنه‌یكه حجاب ایتمه‌وا واهلی
دخی مانع اولمیه‌جك قارینك اوندن اكرآنك قوجه‌سی اولسه اذن لازمدر دیلرسه
یالكز بیسونلر یاجمله ابرابر بیسونلرلیكن خاطرینه كتورمسونكه فلان آدم آزبیور
وفلان آدم چوق زیرا كه كالبشی برابر بشوه‌لر وبرابر بیه‌لر واكربو نلردن بر كسنه اوندن
برشی یكه راضی اولسه آنك اوندن یلد‌هر كز جائزدر كلدروسلام ایچون تقیید بیوردی
زیرا كه ملاقات وقتنده سلامدن كوزل دعا یوقدر واذنی سلام لفظیله اولمغه‌شن قالدیلر اكر
بر كسنه كه سلام لفظی ترك ایدوب بشقه لفظلرایله اذن طلب ایدرسه آنك تجویزی الله
سبحانه نك تجویزندن دكادر الله تعالی نك تجویزینی براقملی (إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا
بِاللّٰهِ وَرَسُولِهِ وَإِذَا كَانُوا مَعَهُ عَلَىٰ أَمْرٍ جَامِعٍ لَمْ يَذْهَبُوا حَتَّىٰ يَسْتَأْذِنُوهُ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ
أُولٰئِكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَرَسُولِهِ فَإِذَا اسْتَأْذَنُوكَ لِبَعْضِ شَأْنِهِمْ فَأْذَنْ لِمَنْ شِئْتَ مِنْهُمْ
وَاسْتَغْفِرْ لَهُمُ اللّٰهَ إِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ) ت مسلمانلر همان اول كسنه‌لردر كه ایمان كتوردیلر
الله سبحانه یه وآنك پیغمبرینه وچونكه اولسه‌لر پیغمبرایله برایش اوزره كه انلری اول ایش
جمع ایدر (جمعه وبیرام وسائر امور دینیه‌ده مشورت ایچون جمع اولدقلری وقت) كیتمزلر
اولوقته‌دكین كه اذن طلب ایدرلر پیغمبردن تحقیق اول كسنه‌لر كه اذن دیلرلرسندن
اشبو كروه اول كسنه‌لردر كه ایمان كتوررلر الله سبحانه یه وآنك پیغمبرینه پس چونكه
اذن دیلسه‌لر سندن كندولرنك بعض ایشلری ایچون اذن ویر اول كسنه یه كه دیلرسن

آلارده و يارلغمق ديلمه آنلرا ايچون الله دن البته اسرار لقيله يارلقسيدر (لا تجعلوا دعاء الرسول بينكم كدعاء بعضكم بعضا قد يعلم الله الذين يتسللون منكم لواذا فليحذر الذين يخالفون عن أمره أن تصيبهم فتنة أو يصيبهم عذاب أليم) ت قيلمكز پيغمبرك دعا ايتمسنی كندو آرا كرده سزك بعضكزك طلب ايتمسی كبی بعضكزی (يعنی سزك دعا كزكبی ظن ايتميك آنك دعاسی مقبولدر ومستجابدر ياخود آنك دعوتنی سزك بينكزده كی دعوت كبی بيلمك سزك بر بريكزی دعوتده اعراض ومسامحه اولور آنك دعوتی واجبدر ياخود آنی بر بريكزی چاغردیغكز كبی يافلان ديو چاغرميك بلكه يارسول الله يانبی الله ديو چاغرك) بيلور الله اول كسنه لری كه كيزلو چيقارلر سزدن برى بريكز ايله كيزلنه رك پس قورقسون اول كسنه لر كه مخالفت ايدرلر پيغمبرك حكمنه آندنكه ايريشه آنلره بر بلا ياخود ايريشه آنلره دردو يريجی اولان عذاب * ف پيغمبر عليه السلام بر امر ايچون آدملری حضورينه طلب بيورسه آنلره آنك حضورينه حاضر اولق فرض در صكره آنلر آنك حضورندن آندن اذنسز كيتمملر و شمديكی زمانده حكم امر الرايه تابعلر اسنده بويله در (ألا إن لله ما في السموات والأرض قد يعلم ما أنتم عليه ويوم يرجعون إليه فينبئهم بما عملوا والله بكل شيء عليم) ت خبردار اول البته الله ايچوندر اولشيكه كوكلرده و يرده واردر بيلور اول حالنكه سزلر شوحال اوزره ايرشه سكز ودخی شول كونكه دونمرلش اولور سكز اول كونك جانبنه پس خبرويرر آنلره ايشلد كلری شيئی والله هر برشيئی بيليجيدر

(سورة الفرقان مكية وهي سبع وسبعون آية)

فرقان سوره سی مكه ده نازل اولمش وبو سوره يتمش يدی آيتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

باغشليجی اسركيجی اولان اللهك آديله اوقورم

(تبارك الذي نزل الفرقان على عبده ليكون للعالمين نذيرا) ت خيری و بركتی چوق و ذاتنده ثابت و عالی اولان الله تعالى حق و باطلی فرق ايدن قرآنی ايندردی كندو قولی محمد اوزرينه تاكه اوله عالملری قورقوديجی (الذي له ملك السموات والأرض ولم يتخذ ولدا ولم يكن له شريك في الملك وخلق كل شيء فقدره تقديرا) ت اول الله كه انكچوندر كوكلرك ويرك پادشاهلغی واصلا الله ايچون قيلدی ولد واصلا اولمدی انكچون برشريك پادشاهلغنده و ياراتدی هر برشيئی

پس اندازه ایتدی آنی هر بر شیئی لایقنجه تقدیر ایتمکله (واتخذوا من دونه آلهة لا یخلقون
شیئا وهم یخلقون ولا یملکون لانفسهم ضرا ولا نفعا ولا یملکون موتا ولا حیاة ولا نشورا)
ت اتخاذ ایتدی کافرلر الله دن غیری معبودلرکه یراتمدیلر بر شیئی وشو معبودلر یارالتلمش
اولمشلردر وقادر اولمزلر کندولرندن بر ضرری دفع ایتمکه و بر نفع ایتمکه و قادر
اولمزلر اولدیرمکه و دیرلتمکه و قالدرمغه قبردن (وقال الذین کفروا ان هذا الا افک
افتراه واعانه علیه قوم آخرون فقد جاؤا ظلما وزورا) ت و دیدی کافرلر کل اشبو قرآن
مکر بر یالاندرکه پیدا ایتدی آنی و یاردم ایتدی آکا شو یالان اوزرینه بر آخر گروه پس تحقیقا
کتوردیلر ظلمی و یالانی (وقالوا اساطیر الاولین اکتتبها فهی تملی علیه بکرة واصیلا) ت
و دیدیلر قرآن اولکیلرنک حکایه لریدر کندیچون یازدی شو حکایه لری پس اوقونور حکایه لر
اوقونور آنک اوزرینه صباح وقتی و اخشام وقتی یعنی تا اول آنی حفظ ایده * ف یعنی
سابقده غماز وقتلری صباح و اخشام مقرر ایدی اشبو وقتلرده مسلمانلر حضرتک حضورینه
جمع اولوب قراندن نازل اولان یکی آیتلری حفظ ایتمکیچون یازرلر ایدی آنک اوزرینه کافرلر
بویلجه دیدیلر که آینده ذکر اولندی (قل انزله الذی یعلم السر فی السموات والارض انه کان
غفورا رحیما) ت دیکل ایندردی قرآنی اول الله که بیلور کیزلو اولان شیلری که کوکلرده
و یرده واردر البته الله یارلغیجی اسرکییجیدر * ف یعنی الله سبحانه کندو اسرکیسندن
و باغشلسندن قرآنی نازل قلدی (وقالوا مال هذا الرسول یاکل الطعام ویمشی فی الاسواق
لولا انزل الیه ملک فیکون معه نذیرا) ت و دیدیلر نه واردر شو پیغمبر ایچون که بر خورک
و یورر بازارلرده نیچون کوندرلمدی آنک جانبنه بر ملک تا اوله آنکله برابر قورقودیجی (او
یلقی الیه کنز او تکون له جنة یاکل منها وقال الظالمون ان تتبعون الا رجلا مسحورا) ت
یاخود نیچون آتلمادی کوکدن آنک جانبنه خزینه یاخود نیچون بو قدر آنکیچون بر باغچه که
ییه آندن و دیدی ظالملر تابع اولمزسکز مگر بر جادولنمش آدمه (انظر کیف ضربوا لک الامثال
فضلوا فلا یستطیعون سبیلا) ت باقغل نیجه بیان ایتدیلر سنک حقکده مثللری پس
آزغین اولدیلر پس قادر اولمزلر که بولهلر بر یولی (تبارک الذی ان شاء جعل لک خیرا من ذلک
جنات تجری من تحتها الانهار ویجعل لک قصورا) ت اول الله عالی و قادردر که اگر دیلرسه

و يريشكا زياده كورلني شو بلغسه لركه آنلر آتيسدن ايچه لر يمشني دنياده و يريشكا
يوكسك كوشكلر (بَلْ كَذَّبُوا بِالسَّاعَةِ وَأَعْتَدْنَا لِمَنْ كَذَّبَ بِالسَّاعَةِ سَعِيرًا) ت بلكه يالان
سايديلر قيامت كوننى وهيا قيلدق اول كشيه ايچونكه يالان سايدى قيامت كوننى جهنمى
(إِذَا رَأَتْهُمْ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ سَمِعُوا لَهَا تَغَيُّظًا وَزَفِيرًا) ت چقانكه كوره جهنم آنلرى ايراق
اولان مكاندن ايشيدرلر شو جهنمدن طارلقنى صوقى و كورلدهمك آوازى (وَإِذَا أُلْقُوا مِنْهَا
مَكَانًا ضَيِّقًا مُقَرَّنِينَ دَعَوْا هُنَالِكَ ثُبُورًا) ت وچقانكه آتلش اولورلر شو جهنمدن طار اولان
يره اللرى و اياقلرى باغلنمش اولهرق دعا ايدرلر كندولرينه شو جهنمده هلاك اولقلرينى
(لَا تَدْعُوا الْيَوْمَ ثُبُورًا وَاحِدًا وَادْعُوا ثُبُورًا كَثِيرًا) ت (ديرز آنلره) كه كوتودعا ايتمكز
بو كون بر هلاكه دعا ايديكز چوق هلاكه * ف يعنى اكر دنياده بركره اولمر مصيبتدن
قورتلورلردى و شو كونده بيك كره اولسه لر قورتله مزلر (قُلْ أَذَلِكَ خَيْرٌ أَمْ جَنَّةُ الْخُلْدِ
الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ كَانَتْ لَهُمْ جَزَاءً وَمَصِيرًا) ت ديكل ايا جهنمى كوزلدر ياخود ابدى اولان
جنتى كوزل كه وعده ويرلدى صاقننلره اول اوشو جنت آنلر ايچون مزد و قائده جق ير (لَهُمْ
فِيهَا مَا يَشَاءُونَ خَالِدِينَ كَانَ عَلَى رَبِّكَ وَعْدًا مَسْئُولًا) ت آنلر ايچون واردر شو جنتده
اولشيكه ديلرلر ابدى اولهرق كه اول شيلر اولدى سنك ربك اوزرينه مطلوب اولان وعده
يعنى دنياده طلب ايدوب ربنا وآتنا ما وعدتنا ديو استرلردى (وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ
دُونِ اللَّهِ فَيَقُولُ أَأَنْتُمْ أَضْلَلْتُمْ عِبَادِي هَؤُلَاءِ أَمْ هُمْ ضَلُّوا السَّبِيلَ) ت واول كونده جمع ايدر
الله آنلرى و اول شيلريكه عبادت ايدرلر ايدى الله دن غيرى پس دير آيا سزلرمى آزغين
قيلديكز بنم بو قوللريمى ياخود آنلر كندولريمى شاشديلر يولردن (قَالُوا سُبْحَانَكَ مَا كَانَ يَنْبَغِي
لَنَا أَنْ نَتَّخِذَ مِنْ دُونِكَ مِنْ أَوْلِيَاءَ وَلَكِنْ مَتَّعْتَهُمْ وَآبَاءَهُمْ حَتَّى نَسُوا الذِّكْرَ وَكَانُوا قَوْمًا بُورًا) ت
معبودلر ديرلر كه يا كلكه ذكر ايدرزسنى لايق اولمدى بز ايچون كه طوته لم سندن غيرى هيچ بر
شيئى دوست ولكن نعمتله چوق منفعت ويردك آنلره وآنلرك آبالرينه اول قدر كه حتى
اونوتديلر نصيحتى و اولديلر هلاك اولمش كروهلر (فَقَدْ كَذَّبُوكُمْ بِمَا تَقُولُونَ فَمَا تَسْتَطِيعُونَ
صَرْفًا وَلَا نَصْرًا وَمَنْ يَظْلِمْ مِنْكُمْ نُذِقْهُ عَذَابًا كَبِيرًا) ت (ديرز اى كافرلر كروهى) البته يالانه

نسبت ایتدیلر معبودلر کز سزلری اولشیده که دیدیکز پس قادر اولمزسکز سیزدفع ایتمکه و یاردم
ایتمکه و هرکسنه که ظلم ایتسه سیزدن طاتدیرز آکا بیوك اولان عذابی * ف یعنی نه عذابی
کندیکزدن قایدرمغه و نه سوزیکزی دوندرمکه یعنی طوغرلتمغه قادر اولورسکز (وما
ارسلنا قبلك من المرسلین الا انهم لیأکلون الطعام ویمشون فی الاسواق وجعلنا بعضکم
لبعض فتنة أتصبرون وکان ربك بصیرا) ت وکوندرمدك سندن اول پیغمبرلری مگر
شو صفتله که آنلر برلر خورکی و یوررلر بازارلرده و یصه دق سزلك بعضکزی آخر بعض ایچون
بر بلا آیا اشبو حالته صبر ایدرمیسکز و اولدی سنك ربك کوریجی * ف یعنی پیغمبرلری
کافرلرك ایمانی صینه مق ایچون و کافرلری پیغمبرلرك صبرایتمکنی امتحان ایتمکیچون
قیلمش (وقال الذین لا یرجون لقاءنا لولا انزل علینا الملائکة او نری ربنا لقد استکبروا فی
انفسهم وعتوا عتوا کبیرا) ت و دیدیلر اول کسنه لرکه توقع طوتمزلر بزه اوغرامقی نیچون
کوندرلمدی بزم اوزرمزه ملکلر یا نیچون کورمیز کندو ربمزی البته بیوك صایدیلر
کندولرینی کندو نفسلرنده و حسددن متجاوز بیون بوغنلغیله تکبر ایلدیلر بیوك اولان
سرکشلکله (یوم یرون الملائکة لا بشری یومئذ للمجرمین ویقولون حجرا محجورا) ت اول
کونکه کوررلر فرشته لری هرکز سویمك یوقدر اولکونده مجرمکین ایشلیلر ایچون و ملکلر
انلره دیرلر که کیرو طوتلیدیکز محکم اولان کیرو طوتقله بوزیکزی کورمیلك (وقدمنا الی
ما عملوا من عمل فجعلناه هباء منثورا) ت و متوجه اولدق اولشی جانبنه که ایشلدیلر ایشلردن
پس قیلدق شو عملی طاغلمش ذره لر * یعنی عملرینی باطل قلدق (اصحاب الجنة یومئذ خیر مستقرا
واحسن مقیلا) ت جنت اهلی اولکونده زیاده ایودر قرار بولمجق یر جهتندن و زیاده
کوزلدر راحت اولمق اعتباریله (ویوم تشقق السماء بالغمام ونزل الملائکة تنزیلا) ت
واولکونکه یاریلور کوکلر بولوت سببیله و ایندریلور ملکلر * یعنی کوکلر کند و معتاد
اولان شکللری او زره اولور اما بولوتلر خبر سیز یاریلور والله اعلم (الملك یومئذ الحق للرحمن
وکان یوما علی الکافرین عسیرا) ت پادشاهلق اول کونده حقیقتده الله ایچوندر و اولکون
اولور چتین اولان کون کافرلر اوزرینه (ویوم یعض الظالم علی یدیه یقول یالیتنی اتخذت مع
الرسول سبیلا) ت و اول کونکه دیشلروا یصرر ظالم کندوننك ایکی النی دیرنه اولیدیکه بن آله

ایدیم پیغمبر ایله برابر بولی (یَا وَیْلَتَی لَیْتَنِی لَمْ اَتَّخِذْ فُلَانًا خَلِیلًا) ت ای وای اولسون بنم
اورنیمغه اولیدیکه آلمیسیم فلان کسنه‌نی دوست (لَقَدْ اَضَلَّنِی عَنِ الذِّکْرِ بَعْدَ اِذْ جَاءَنِی
وَکَانَ الشَّیْطَانُ لِلْاِنْسَانِ خَذُولًا) ت البته اول کسنه آزغین قیلدی بنی نصیحتدن بکا نصیحت
کالد کدن صکره و شیطان آدملری محنتده یالکز براقیبیدر (وَقَالَ الرَّسُولُ یَا رَبِّ اِنَّ قَوْمِی
اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا) ت ودیدی پیغمبر ای بنم تنکریم بنم قومیم بو سه دیلر اشبو قرآنی
ترک اولنمش (وَکَذَلِکَ جَعَلْنَا لِکُلِّ نَبِیٍّ عَدُوًّا مِنَ الْمُجْرِمِینَ وَکَفَی بِرَبِّکَ هَادِیًا وَنَصِیرًا) ت بونک
کبی قیلدق هر بر پیغمبر ایچون بر دشمن کناهکارلردن و بس دور سنک ربک یول کوسترکیچی
و یاردم ایدیچی سکا * ف یعنی کافرلر دیلرلر که آدملری آزغین قلسونلر لیکن الله سبحانه هر
کسنه‌یه که دیلر یول کوستیرر (وَقَالَ الَّذِینَ کَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَیْهِ الْقُرْآنُ جُمْلَةً وَاحِدَةً کَذَلِکَ
لِنُثَبِّتَ بِهِ فُؤَادَکَ وَرَتَّلْنَاهُ تَرْتِیلًا) ت دیدی اول کسنه‌لر که کافر اولدیلر نیچون کوندرلمدی
آنک اوزرینه قرآنک جمله‌سی براوغوردن بو یلجه بولک بولک ایندردک قرآنی تا ثابت قیله‌لم شو
طریقه‌ایله سنک قلبکی واوقودق قرآنی سنک اوزریکه بواش اوقومقله * ف یعنی هر سوره
وقتنک مصلحتی اوزره جواب نازل بیوردی تاشو صورتده پیغمبر علیه السلامنک قلبی زیاده
قرار بولور (وَلَا یَأْتُونَکَ بِمَثَلٍ اِلَّا جِئْنَاکَ بِالْحَقِّ وَاَحْسَنَ تَفْسِیرًا) ت و کتورمزلر کافرلر
سکا بر مثل مکر کتوررز سکا طوغرو اولان جوابی و زیاده کوزلنی بیانده (الَّذِینَ یُحْشَرُونَ عَلَی
وُجُوهِهِمْ اِلَی جَهَنَّمَ اُولَئِکَ شَرٌّ مَکَانًا وَاَضَلُّ سَبِیلًا) ت اول کسنه‌لر که قالدیریلورلر کندو
یوزلری اوزرینه سوریه‌رک جهنم جانبنه اشبو کروه زیاده کوتیدر مکان اعتبارینجه
و زیاده آزغیندرلر یولدن (وَلَقَدْ آتَیْنَا مُوسَی الْکِتَابَ وَجَعَلْنَا مَعَهُ اَخَاهُ هَارُونَ وَزِیرًا) ت
و یردک موسایه کتابی و قیلدق آنکله بیله قرنداشی هارونی کومکچی (فَقُلْنَا اذْهَبَا اِلَی الْقَوْمِ
الَّذِینَ کَذَّبُوا بِآیَاتِنَا فَدَمَّرْنَاهُمْ تَدْمِیرًا) ت پس دیدک کیدیکز اول قوم جانبنه که یالان
صایدیلر بزم آیتلرمزی پس آخرده هلاک ایتدک آنلری هلاک ایتمکله (وَقَوْمَ نُوحٍ لَمَّا کَذَّبُوا
الرُّسُلَ اَغْرَقْنَاهُمْ وَجَعَلْنَاهُمْ لِلنَّاسِ آیَةً وَاَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِینَ عَذَابًا اَلِیمًا) ت نوحک قومنی
وقتا که یالانه نسبت ایتدیلر پیغمبرلری غرق ایتدک آنلری و قلدق آنلری آدملر ایچون بر نشانه

وباشرلرقیطالالرایچون دردوریجی عذابی (وَعَادًا وَثَمُودَ وَأَصْحَابَ الرَّسِّ وَقُرُونًا بَيْنَ ذَٰلِكَ
كَثِيرًا) ت وهلاك ایتدك عادی وثمودی وقویی صاحبلرینی وهلاك ایتدك بیوك اولان
طبقه لری آنلرك ارالرنده وقف اصحاب الرس یعنی قویی صاحبلری آنلر برامت ایدیلر که کیمی
پیغمبرلرینی برقویی یه حبس ایتدیلر ایدی پس وقتا که آنلره عذاب کلدی اول پیغمبر حبسدن
خلاص بولدی (وَكُلًّا ضَرَبْنَا لَهُ الْأَمْثَالَ ۖ وَكُلًّا تَبَّرْنَا تَتْبِيرًا) ت وآنلرك هر بریچون بیان
ایتدك مثللری وهر برینی هلاك ایتدك بر نوع هلاك ایتمکله (وَلَقَدْ أَتَوْا عَلَى الْقَرْيَةِ
الَّتِي أُمْطِرَتْ مَطَرَ السَّوْءِ ۚ أَفَلَمْ يَكُونُوا يَرَوْنَهَا ۚ بَلْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ نُشُورًا) ت كلدی كافرلر
اول كوی اوزرینه كه یاغدرلمش ایدی آنلر اوزرینه كوتو اولان یغمور (یعنی طاش
یغموری) آیا كورمدیلرمی شو قویه یی بلكه امید طوتمدیلر دیریلوب قالقمغلرینه (وَإِذَا
رَأَوْكَ إِنْ يَتَّخِذُونَكَ إِلَّا هُزُوًا أَهَٰذَا الَّذِي بَعَثَ اللَّهُ رَسُولًا) ت وقتا كه كوررلر سنی طوتمزلر
سنی مكر مسخره یوزندن ایا اشبو شخصمیدر اول كسنه كه كوندردی الله آنی پیغمبر (إِنْ كَادَ
لَيُضِلُّنَا عَنْ آلِهَتِنَا لَوْلَا أَنْ صَبَرْنَا عَلَيْهَا ۚ وَسَوْفَ يَعْلَمُونَ حِينَ يَرَوْنَ الْعَذَابَ مَنْ أَضَلُّ سَبِيلًا)
ت البته یقین اولدیكه شاشقین قیله یقدی بزی معبودلرمزه عبادت ایتمكدن اگر صبر ایتمسیدك
آنلرك اوزرینه یقینده بیلورلر عذابی كوردكلری وقتده كه كیمدر زیاده غلط ایدیجی یولی
(أَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَٰهَهُ هَوَاهُ أَفَأَنْتَ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلًا) ت آیا كوردكمی اول كسنه یی كه
طوتدی كندو سنه معبود كندو نفسنك دیلدیكنی آیا سن اولورمیسن آنك اوزرینه بكجی
وانی منع ایده بیلورمیسن (أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ ۚ إِنْ هُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَامِ ۖ
بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا) ت ایا ظن ایدرمیسن كه آنلرك چوغی ایشیدرلر یاخود فهم ایدرلر دكادر
شونلر مكر دورت ایاقلو حیوان كبیدرلر بلكه آنلر زیاده غلط ایدیجیدرلر یولی حیوانلردن
(أَلَمْ تَرَ إِلَىٰ رَبِّكَ كَيْفَ مَدَّ الظِّلَّ وَلَوْ شَاءَ لَجَعَلَهُ سَاكِنًا ثُمَّ جَعَلْنَا الشَّمْسَ عَلَيْهِ دَلِيلًا) ت
ایا باقزمیسن ربك جانبنه نیجه اوزون ایتدی كولكه یی (یعنی فجرك طلوعی
اراسیله كونشك طلوعی اراسنده یاخود كوندزك اولنده) اگر دیلسه الله یصاردی
شو كولكه یی حالی اوزره قرار بولمش صكره قلدق كونشی آنك اوزرینه یول كوستریجی
(یعنی هر صنفی اوزره كه كونش كیدر آنك اوزرینه كولكه دخی كیدر (ثُمَّ قَبَضْنَاهُ

إلينا قبضا يسيرا) ت صكره آنی اوزمزه شو كولكمزی كسدوجانبزه قولايلقله * ف اول
هر برشيئك كولكه سی يرك يوزنده اوزون دوشر صكره كولك قيسقلق طرفنه كيده جك اولسه
كولكه اول طرفك مقابلنده وضدی جانبنه چكيلور آز آز كسيلورلك كولكه اول شيئك ديبنه
ايريشور ثم قبضناه يعنی صكره الدق شو كولكه يی كندو جانبزه يعنی شو كولكه كندو اصلنه
چكيلوب ايرشدی و يا پشدی جلاله اصلی الله سبحانه در (وهو الذي جعل لكم الليل لباسا
والنوم سباتا وجعل النهار نشورا) ت اول الله قيلدی سزكيچون كيجه يی اورتو و اويقو يی
راحتلك وقيلدی كوندزی قالقمه چق وقتی (وهو الذي ارسل الرياح بشرا بين يدي رحمته
وانزلنا من السماء ماء طهورا) ت واول الله كه كوندردی روزكاری سويندريجی
كندو رحمتی ايلروسنده وايندردك كوكدن پاك اولان صويی (لنحيي به بلدة ميتا ونسقيه
مما خلقنا انعاما واناسي كثيرا) ت تا ديرلدهلم شو صو ايله اولو اولان شهرلری وتا ايچورهلم
شو صويی براتديغمز شيلردن درت اياقليلره وچوق آدملره (ولقد صرفناه بينهم ليذكروا
فأبى اكثر الناس الا كفورا) ت والبته يايلدق آنی آنلرك ارالرنده تا ذكر ايدهلر پس
قبول ايتمديلر آدملرك چوغی مكر شكرسزلكی قبول ايتديلر (ولو شئنا لبعثنا في كل قرية
نذيرا فلا تطع الكافرين وجاهدهم به جهادا كبيرا) ت واكر ديلسيدك كوندرردك
هر بر كويه بر قورقوديجی پس اطاعت ايتمه كافرلره وقرآنك حكميله آنلره بيوك جهاد ايله * ف
يعنی نبی كوندرمكده تعجب يوقدر اكر الله سبحانه ديلسيدی هر بر كويه بر نبی كوندرردی
وسن شبهه ايتمه كافرلرك انكارندن (وهو الذي مرج البحرين هذا عذب فرات وهذا ملح
اجاج وجعل بينهما برزخا وحجرا محجورا) ت واول الله كه قارشدردی ايكی دكزی
بريسی طاتلولغی زياده اولان صودر (يعنی صوسزلغی قاندريجی طاتلو صودر) وبريسی
طوزلولغی زياده آجی صودر وقيلدی شو ايكی صويك ارالرنده بر پرده وبر مضبوط سدی
(وهو الذي خلق من الماء بشرا فجعله نسبا وصهرا وكان ربك قديرا) ت واول الله كه ياراتدی
صودن آدمی پس ديمهدی آدمی قرابت صاحبی ودامادلق صاحبی سنك ربك قادردر ديلديكی
اوزرينه * ف انسان كندو اولادينك ددهسيدر وبر كسنه ايله كه آنك خاتوندن قرابتی

واردر بو كسنه انك صهرى اولور والله قادردر ديلديكنى ايتماكه يعنى اولادر بر وينه ديرلادر (وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُهُمْ وَلَا يَضُرُّهُمْ وَكَانَ الْكَافِرُ عَلَىٰ رَبِّهِ ظَهِيرًا) ت وعبادت ايدرلر اللهدن غيرى اول برنيشه كه منفعت ويرمز آنلره وضرر ايرشدرمز آنلره كافر كندو ربسى اوزرينه مخالفته كومك ويارديم ايديجيدر (وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا) ت وكوندرمدك سنى مكر سويندريجى وقورقوديجى (قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِلَّا مَنْ شَاءَ أَنْ يَتَّخِذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا) ت ديكل استمم سزدن قرآنى ايرشدرمك اوزرينه هيچ برمزد ليكن اول كسنه ديلرسه كه طوته ربسى جانبنه يول ديكل طوتسون (وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَسَبِّحْ بِحَمْدِهِ وَكَفَىٰ بِهِ بِذُنُوبِ عِبَادِهِ خَبِيرًا) ت وتوكل ايت حى اولان الله اوزرينه كه اولمز اصلا وپاك كله ذكر ايت الى حمد ايله وبسدر الله كند وقوللرينك صوچلرينه خبردار اولمق جهتندن (الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ الرَّحْمَٰنُ فَاسْأَلْ بِهِ خَبِيرًا) ت اول الله در كه يراتدى كوكلرى ويرى وايكيسنك اراسنده اولان نسيلرى آلتى كونده صكره قرار بولدى عرش اوزرينه پس سؤال ايت شو رحمانك حالنى بيلن بر كسنه دن (وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اسْجُدُوا لِلرَّحْمَٰنِ قَالُوا وَمَا الرَّحْمَٰنُ أَنَسْجُدُ لِمَا تَأْمُرُنَا وَزَادَهُمْ نُفُورًا) ت وچونكه دينسه كافرلره كه سجده ايدك رحمانه ديرلر كيمدر رحمان سجده ايدلمى اولشينه كه امر ايدرسن بزه وشو سوز زياده قيلدى آنلرك اوركلريني (تَبَارَكَ الَّذِي جَعَلَ فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَجَعَلَ فِيهَا سِرَاجًا وَقَمَرًا مُنِيرًا) ت بيوكدر اول الله كه قيلدى كوكده برجلر ويصه دى كوكده چراغ يعنى كونشى ويصه دى آيدين اولان آيى * ف كوكى اون ايكى پاى ايلديلر هر پاينك آدى برجدر هر برجده يلدزلر واردر شو حدودلرى يصه دى صايق اچلچون (وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ خِلْفَةً لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يَذَّكَّرَ أَوْ أَرَادَ شُكُورًا) ت اول الله كه يصه دى كيجه يى وكوندزى بربرينك يرنده كاچى اول كسنه ايچونكه ديلركه نصيحت قبول ايده ياخود ديلر شكر ايتمكى * ف خلفه دن مراد بريسى زياده وبريسى نقصان قلقدر ياخود بري كيدوب آخرى آنك يرينه كلمكدر اكر كوندزايشى تمام اولمسه آنى كيجه ده تمام ايدرلر اكر كيجه نك كارى تمام اولمسه آنى كوندزده تمام ايدرلر (وَعِبَادُ الرَّحْمَٰنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ

(سجده)

فى الارض هونا واذا خاطبهم الجاهلون قالوا سلاما) ت والله قوللرى اول كسنه لردركه يوردلر ير اوزرنده يومشقلقله (يعنى آنلرك تواضعلرى اوزرلرينه غالبدر) وچونكه سوز سويليه لر آنلره جاهللر ديرلر سلام متركه اوزركزه اولسون * ف يعنى اشبو مثللو جاهللره يقين اولميه لر وآنلرايله مجالست ايتميه لر وآنلرايله غوغا وشماته ايتميه لر (والذين يبيتون لربهم سجدا وقياما) ت واول كسنه لركه كيجه يى كچورورلر كندو ربلرى ايچون سجده ايدرك واياق اوزرنده طوررق * ف سجده ايدرلرديدى وركوعى صايمدى نيچونكه ركوع چوق اوزرن اولماز (والذين يقولون ربنا اصرف عنا عذاب جهنم ان عذابها كان غراما) ت واول كسنه لركه ديرلر اى بزم ربمز كيرو دوندر جهنمك عذابنى البته جهنمك عذابى لازم وداعمدر (انها ساءت مستقرا ومقاما) ت جهنم چوق كيدر طورمق جهتيله وقنادر محل اولمق اعتباريله (والذين اذا انفقوا لم يسرفوا ولم يقتروا وكان بين ذلك قواما) ت واول كسنه لركه خرج وصرف ايدرلر اسراف ايتمزلر وطارلق ايتمزلر واولور آنلرك عطاسى اشبو ايكى صفتك ارسنده معتدل (والذين لا يدعون مع الله الها آخر ولا يقتلون النفس التى حرم الله الا بالحق ولا يزنون ومن يفعل ذلك يلق اثاما) ت اول كسنه لركه عبادت ايتمزلر الله ايله برابر آخر معبوده واولدرمزلر هيچ برنفسى كه حرام قلدى الله آنى مكر طوغريلقله وزنا ايتمزلر وهر كسنه ايشلسه شو ايشلرى اوغرار چتين عقوبته * ف يعنى شرعك بيوردسيله قتلى واجب اولنلرى اولديره لر پيغمبر صلى الله عليه وسلم بيوردى كه هيچ برمسلمانى اولديرميه لر مكر اوچ كناه اوزره كه قصاص ورجمه مستحق اولانى اولديرمك كبى وبول كسنى اولديرمك كبى اگر يول اهلنى اولديررلر ايسه (يضاعف له العذاب يوم القيامة ويخلد فيه مهانا) ت ايكى قات اولور انكيچون عذاب قيامت كوننده وابدى قالور عذابده ذليل اولهرق * ف يعنى اشبو كناهلر ساير كناهلردن زياده كوتو اولور (الا من تاب وآمن وعمل عملا صالحا فاولئك يبدل الله سيئاتهم حسنات وكان الله غفورا رحيما) ت مكر اول كسنه كه توبه ايتدى وايمان كتوردى وايشلادى كوزل اولان ايشلرى پس شو كروه بدل قيلور الله آنلرك كوتولكنى ايو اولان ثوابه الله يارلغيجى واسركيجيدر * ف الله سبحانه آنلرك كناهنى بدلنده اكا ايو وكوزل اولان عمللره توفيق احسان ايدر وآنلرك كفرى زماننده ايتديكى كناهلرى عفو ايدر (ومن تاب وعمل صالحا فانه يتوب الى الله متابا) ت وهر كسنه كه توبه ايتدى وايشلدى ايو اولان

ايتشلري پس البته رجوع ايدر الله سبحانه رجوع ايتمكله * ف اول وقتده كه اولكي كناهي ذكر
بيوردي كه كناه كفر حالنده وقوع بولوب صكره ايمان كتوردي شمدي اسلامده كي كناه ايتمكلري
ذكر بيوردي پس اشبو كچنه آيتده توبه ايدوب كوتو ايشلردن كيرو دونسه الله سبحانه نك يانيده
كوزل مرتبه يه ايرر (وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا) ت واول كمسنه لر
كه شهادت ايتمزلر يلانغه وچانكه اوغراسه لر اويونغه واوزلو وكوتو شيئه كچرلر بيوكارلق ايله * ف
يعني كناهي ارتكاب ايتمزلر ولهو ولعب واويونغه باقمزلر وآني ارتكاب ايتمزلر وبونلر مشغول
اولنلر ايله غوغا ايتمزلر (وَالَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَمْ يَخِرُّوا عَلَيْهَا صُمًّا وَعُمْيَانًا) ت واول كمسنه لر
كه قچان نصيحت ويرلمش اولسه لر كندو ربلرينك آيتلري ايله ييقلمزلر آنلر اوزرينه صاغر اوله رق وكور
اوله رق (يعني بلكه كوروب وايشيدوب سجده ايدرلر) * ف يعني كوكل قولاغي ايله ديكلرلر
(وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا) ت واول
كمسنه لر كه ديرلر اي بزم ربمز باغشله بزه بزم قاريلرمزدن واولادلرمزدن شنلكجي كوزلر وقيل
بزلري كناهلردن صاقنانلر ايچون او بولمش * ف كوزلك شنلكندن مراد اولدركه اولادلر وقاريلر
بزم يولمزده اولوب حتى آنلر ايله كوزلرمز روشن اوله صاقنانلرك اوكنده كيدیجي اولورز وآنلر
بزلره اقتدا ايده لر (أُولَٰئِكَ يُجْزَوْنَ الْغُرْفَةَ بِمَا صَبَرُوا وَيُلَقَّوْنَ فِيهَا تَحِيَّةً وَسَلَامًا) ت اشبو كروهلر
جزا ويرلمش اولور آنلره اعلى كوشكله آنلر عوضنده كه صبر ايتديلر وقارشولانمش اولورلر اول
مقامده خير دعا ايله وسلام ايله * ف فرشته لر آنلرك اوكنه كلوب آنلري احترام ايله جنته
ايركورورلر سلام ايدرلرك (خَالِدِينَ فِيهَا حَسُنَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا) ت دائم اوله رق شو مقامده
كوزل اولدي جنت ايو قرار كاه وكوزل مكان اولمق اعتباري ايله * ف بونك كبي مقامده آز چوق
مدت ساكن اولمق دخي بيوك نعمتدر آنكله بيله كه شو جنت آنلرك اويدرانده ابدي شاد
ونوم اوله جقدرلر (قُلْ مَا يَعْبَأُ بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُونُ لِزَامًا) ت ديكل
اعتبار ايتمز سزه بنم ربم اكر سزك عبادتكز اولمسه دي پس دلالة نسبت ايتديكز پس المته اولور
آنك جزاسي لازم * ف يعني قوله لازمدر كه مغرور اولميه وكندي وجودي تو عيه كه مالك آندن
نه حاجتدر مكر آنك التجاسنه رحم ايدر پس سزلر دلالة نسبت ايتديكز پيغمبري وقرآني البته
جزاسي لازم اولور يعني غوغا وجهاد لازم اولدي

(سورة الشعراء مكية وهي مائتان وسبع وعشرون آية)

(شعرا سوره سي مكه ده نازل اولمش واشبو سوره ايكي يوز يكرمي يدي آيتدر)

(بسم الله الرحمن الرحيم)

(باغشليجي اسركيجي اولان اللهك آدي ايله اوقورم)

(طسم) ت الله بيلور آندن مرادي (تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ) ت اشبو آيتدين اولان كتابك

آنلر ایدر (لعلك باخع نفسك الا یكونوا مؤمنین) ت شاید كه سن هلاك ایده یجیسن كندو نفسكی
مسلمان اولمزلر دیو یعنی كندو نفسكه مشقت و زحمت ویرمه انلر اسلامه كلمدكلری ایچون
(ان نشأ ننزل علیهم من السماء آیة فظلت اعناقهم لها خاضعین) ت اكر دیله سك ایندیریرز آنلر
اوزرینه كوكدن بر نشانه پس اولور آنلرك بیونلری شو نشانه اوكنده یالواریجی یعنی بیون
چكن بیوكلری اول علامتی كورنجه بیونی اكوب تسلیم اولوردی (وما یأتیهم من ذكر من
الرحمن محدث الا كانوا عنه معرضین) ت وكلمز آنلره هیچ بر یكی نصیحت آنلرك ربی جانبندن
مكر اولورلر آندن یوز چویریجی (فقد كذبوا فسیأتیهم انباء ما كانوا به یستهزؤن) ت پس ثابت
اولدیكه آنلر یلان صایدیلر البته كلور آنلره وعده نك طوغرو خبری كه انی مسخره ایدرلر ایدی
(اولم یروا الى الارض كم انبتنا فیها من كل زوج كریم) ت آیا باقمزلر می یر جانبنه نقدر بیتوردك آنلره
هر بر كوزل اولان درلو درلو شیلردن (ان فی ذلك لآیة وما كان اكثرهم مؤمنین) ت البته شو
بیتورمكده واردر نشانه واولمدی آنلرك چوغی مسلمانلر (وان ربك لهو العزیز الرحیم) ت
والبته سنك ربك غالبدر اسیركیجیدر عف یعنی آنلر ایمانی قبول ایتمدی دیو عجله ایله آنلری
عذاب ایلمز (واذ نادى ربك موسى ان ائت القوم الظالمین) ت واول وقتكه چاغردی سنك ربك
موسایی كه كل ظالم اولان كروهلرك یاننه (قوم فرعون الا یتقون) ت كل فرعونك قومی یاننه
آنلر مدیكه بندن صاقنمزلر می (قال رب انی اخاف ان یكذبون) ت دیدی ای بنم ربم بن قورقرمكه
یلانه نسبت ایدرلر بنی (ویضیق صدری ولا ینطلق لسانی فارسل الى هرون) ت وطار اولور بنم
سینه م و چاری اولمز بنم دلم پس پیغمبر ایكی كوندر هارون جانبنه (ولهم علی ذنب فاخاف ان
یقتلون) ت ونه فرعونك كروهیچون واردر بنم اوزریمه كناه دعواسی پس قورقرمكه اولدیررلر
بنی (قال كلا فاذهبا بآیاتنا انا معكم مستمعون) ت دیدی اویله اولمز پس كیدیكز ایكیكز برابر
بنم نشانه لرم ایله البته بز برابر سزكله یز ایشیدیجیز (فأتیا فرعون فقولا انا رسول رب العالمین) ت پس
كلك فرعون جانبنه دییكز بز رب العالمینك رسولیز (ان ارسل معنا بنی اسرائیل) ت شو
سبب ایله كه كوندر بزمله یعقوبك اولادلرینی یعنی بنی اسرائیلك وطنی ابراهیم علیه السلامك
زماننده شام ملكیدی صكره حضرت یوسف علیه السلام سببندن مصره كیتدیلر و آنده متوطن
اولدیلر آنلرك اوزرینه بر مدت مرور ایتدی شمدی الله سبحانه دیلدیكه ینه آنلره شام ملكنی ویره

[illegible] ايسه قوم بر عمل استدی بزه انك آنلردن كندوسنه نعمت [illegible] (قال الم نربك
فينا وليدا ولبثت فينا من عمرك سنين) ت ديدی فرعون [illegible]
[illegible] سالكسنى كچمش بزم آرامزده كندو عمرك [illegible] (وفعلت فعلتك التی
فعلت وانت من الكافرين) ت وايشلدك كندو ايشكى كه ايشلدك وسن شكر ايتمزلردن سن
ف بر قبطینك قتلی موسی عليه السلام اليدن واقع اولدی ذكری سورهٔ قصصده كلور (قال
فعلتها اذا وانا من الضالين) ت ديدی ايشلدم شو ايشی اولوقتده كه بن جاهللردن ايدم
(ففررت منكم لما خفتكم فوهب لی ربی حكما وجعلنی من المرسلين) ت پس قاچدم سزدن
وقتا كه قورقدم سزدن پس باغشلادی بكا بنم ربم بيلكی و ايتدی بنی پيغمبرلردن (وتلك نعمة
تمنها علی ان عبدت بنی اسرائيل) ت آيا شو بر نعمتميدر كه منت قورسن آنكله بكا اوزرينه كه قول
طوتدك بنی اسرائيلی يعنی بنی اسرائيلی قول ايتمك نعمت اولمز پس بنی بسلديكك ضرورتدن
ناشيدر كه انام بنی قورقوسندن دكزه آتمشدی سن بنی مخصوص الوب بسلمديدك بونی
اوزرينه نعمتمی صايارسك (قال فرعون وما رب العالمين) ت ديدی فرعون ندر عالملرك ربی
(قال رب السموات والارض وما بينهما ان كنتم موقنين) ت ديدی موسی كوكلرك و يرلرك و آنلرك
ايكيسنك اراسنده اولنلرك ربيدر اكر سز اينانجی ايسه كز (قال لمن حوله الا تستمعون) ت
ديدی فرعون اول كسنه لره كه كندو چوره سنده وار ايديلر ايشتمزميسكز (قال ربكم ورب
آبائكم الاولين) ت ديدی موسی سزلرك ربكز و سزدن اول كچن بابالر كزلرك ربيدر (قال ان
رسولكم الذی ارسل اليكم لمجنون) ت ديدی فرعون بو سزلرك پيغمبر كزكه كوندرلدی سزلرك
جانبكزه ديوانه در (قال رب المشرق والمغرب وما بينهما ان كنتم تعقلون) ت ديدی موسی
كونش طوغان يرلرك و كونش بتان يرلرك و شو ايكيسنك اراسنده اولانك ربيدر اكر اولسكز فهم
ايديجی * ف موسی عليه السلام الله سبحانه نك قدرتنی بيلدرمك ايچون جواب ويرر ايدی
وفرعون ايسه كندو بكلرن ازديرر ايدی تا آنلر موسايه اينانميه لر (قال لئن اتخذت الها غيری
لاجعلنك من المسجونين) ت ديدی فرعون اكر اتخاذ ايدرسك بندن غيری بر معبود قيلورم سنی
حبس اولنمشلردن (قال اولو جئتك بشیء مبين) ت ديدی موسی آيا حبس ايدرميسن بن اكر
كتورسم سكا اشكاره بر دليل (قال فات به ان كنت من الصادقين) ت ديدی فرعون كتور

اولدیدیکلن شیئی اکر اولسانک راستلردن (فالقی عصاه فاذا هی ثعبان مبین) ت پس آتدی موسی
کندو عصاسنی ناکهان اول عصا آشکاره بیوك بر ییلان اولدی (ونزع یده فاذا هی بیضاء
للناظرین) ت وچیقاردی الینی پس ناکهان الی آغ اولدی بقانلر ایچون (قال للملأ حوله
ان هذا لساحر علیم) ت دیدی فرعون بر کروهه که کندو یاننده ایدیلر شو آدم ماهر جادودر (یرید
ان یخرجکم من ارضکم بسحره فماذا تأمرون) ت دیلرکه طشره چیقاره سزی کندو یریکزدن
نه شی بیورورسکز بکا (قالوا ارجه واخاه وابعث فی المدائن حاشرین) ت دیدیلر حبس ایت
آنی و آنك قرنداشنی و کوندر شهرلره جمع ایدیجی اولان قواصلری (یأتوک بکل سحار علیم) ت
کتورسونلر سکا هر بر ماهر اولان جادولری (فجمع السحرة لمیقات یوم معلوم) ت پس جمع
اولندی جادولر معلوم اولان کونك وعده یرینه (وقیل للناس هل انتم مجتمعون) ت ودینلدی
آدملره آیا سزلر جمع اولورمیسکز (لعلنا نتبع السحرة ان کانوا هم الغالبین) ت اوله که بزلر تابع
اوله وز جادولره اکر اولورسه لر آنلر غالب (فلما جاء السحرة قالوا لفرعون ائن لنا لاجرا ان کنا نحن
الغالبین) ت پس وقتا که حاضر اولدی جادولر دیدیلر فرعونه آیا بزیچون وارمیدر مزد اکر
اولسق بزلر غالب (قال نعم وانکم اذا لمن المقربین) ت دیدی فرعون اوت والبته سز شو وقتده
بکا یقین اولنلردن اولورسکز * ف یعنی غالب اولدیغکز وقتده بنم یارانلرمدن اولورسکز
(قال لهم موسی القوا ما انتم ملقون) ت دیدی آنلره موسی آتکز سزلر آته جغکز شیئی (فالقوا
حبالهم وعصیهم وقالوا بعزة فرعون انا لنحن الغالبون) ت پس آتدیلر کندو ایپلرینی
وکندو عصالرینی ودیدیلر آنده اولسون فرعونك عزتنه البته بزلر غالبلرز (فالقی موسی عصاه
فاذا هی تلقف ما یأفکون) ت پس آتدی موسی کندو عصاسنی ناکهان عصا یوتدی اول
شیلری که حیله ایدییارلرایدی (فالقی السحرة ساجدین) ت پس یوزلری اوزره دوشدی جادولر
سجده ایدرك (قالوا آمنا برب العالمین) ت دیدیلر ایمان کتوردك عالملرك ربنه (رب موسی
وهرون) ت موسی وهرونك ربنه (قال آمنتم له قبل ان آذن لکم انه لکبیرکم الذی علمکم
السحر فلسوف تعلمون) ت دیدی فرعون ایمانمی کتوردیکز موسایه بن سزه اذن ویرمزدن اول

تحقیق اول بیوککیزدرکه اوکرتدی سزه جادولغی پس البته بیلورسکز * ف بیزلک بیوککز در دیدی فرعون یعنی الله سبحانه سزلک بیوککزدر موسی و سز بر اوستادلک تلمیذلری سکز (لاقطعن ایدیکم وارجلکم من خلاف ولاصلبنکم اجمعین) ت البته کسرم سزلک الارکزی وآیاقلرکزی بر یکی صاغ جانبدن و بر یکی صول جانبدن و اصارم سزلک جمله کزی (قالوا لاضیر انا الی ربنا منقلبون) ت دیدیلر اصلا زیان یوقدر بزه البته بزلر ربمزلک جانبنه قایدیجیز (انا نطمع ان یغفر لنا ربنا خطایانا ان کنا اول المؤمنین) ت بزلر رجا ایدرز که بارلغیه ربمز بزم کناهلرمزی شو سببدنکه اولدق مسلمانلر (واوحینا الی موسی ان اسر بعبادی انکم متبعون) ت و وحی کوندردک موسی جانبنه که کیجه لین کیدیجی قیل بنم قوللریمی البته سز اردیکزه صره کلنورسکز یعنی فرعون و اتباعی ارقه کزدن کلورلر (فارسل فرعون فی المدائن حاشرین) ت پس کوندردی فرعون شهرلره نقیبلر که عسکر جمع ایده لر (ان هؤلاء لشرذمة قلیلون) ت که بنی اسرائیل آز اولان کروهلردر (وانهم لنا لغائظون) ت و آنلر بزلری اوپکلندریجیدرلر (وانا لجمیع حاذرون) ت و بزلر سلاح قوشانیجی کروهلرز (فاخرجناهم من جنات وعیون وکنوز ومقام کریم) ت (الله بیورور) طشره چیقاردق فرعونی و آنلک قومنی باغچه لردن و بیکارلردن و خزینه لردن و کوزل منزللردن (کذلک واورثناها بنی اسرائیل) ت شویله ایتدک و میراث و یردک اشبو اشیالری بنی اسرائیله (فاتبعوهم مشرقین) ت پس آنلرلک آردی صره کیتدیلر اشراق وقتنه کیره رک * ف بر کیجه الله سبحانه نک حکمیله مصره و بادوشوب هر بر اوده هر بر کسنه نک بیوکی اولی کیرمش وهم بنی اسرائیله اوبله حاضرلنک دیو حکم اولمش ایدی اشبو کیجه ده مصردن چیقدیلر مصر اهلی نیجه کون مصیبتده کون کچوروب آخر بر قاچ کوندن مکره فرعونک حکمیله بنی اسرائیلک ارقه سی صره واروب قلزم دریاسنک کنارنده آنلره ملاقی اولدیلر (فلما تراءا الجمعان قال اصحاب موسی انا لمدرکون) ت پس وقتا که بری برینی کوردیلر ایکی کروه دیدی موسانک اصحابی بزلره ایریشورلر (قال کلا ان معی ربی سیهدین) ت دیدی موسی اویله دکل البته بنمله در بنم ربم یول کوستر بکا (فاوحینا الی موسی ان اضرب بعصاک البحر فانفلق فکان کل فرق کالطود العظیم) ت پس وحی کوندردک موسی جانبنه که اور عصا کی دکزه پس دکز یارلدی هر بر بولکی بیوک طاغ کبی اولدی * ف صو اون ایکی یردن شق اولوب اون ایکی یول اولدی و بنی اسرائیل دخی اون ایکی قبیله ایدیلر هر بر قبیله

يرده داخل اولديلر كرك اورته يرنده هر يولك آره سنده كي صولر طاغ كبي اوله رق طوردي (وازلفنا ثم الآخرين) ت وينه يقين كتوردك اول يره آخر كروهلري (وانجينا موسى ومن معه اجمعين) ت ونجات ويردك موسى يه وآنكله بيله اولانلرك كافه سنه (ثم اغرقنا الآخرين) ت صكره بوغدق صووه آخرلريني (ان في ذلك لآية وما كان اكثرهم مؤمنين) ت اشبو ماجراده برنشانه واردر واولمدي انلرك چوغي مسلمانلر (وان ربك لهو العزيز الرحيم) ت والبته سنك ربك غالبدر امر كچيجيدر ف اشبو فرعونك ماجراسني الله سبحانه پيغمبر عليه السلامه ايشتدرديكه مكه نك فرعونلري مسلمانلره قنجه كاوب غوغا ايتدك استرلر پس وطنلرندن طشره تباه اولورلر نيجه كه موسانك فرعوني هلاك اولدي (واتل عليهم نبأ ابراهيم) ت واوقو آنلرا وزرينه ابراهيمك خبريني (اذ قال لابيه وقومه ما تعبدون) ت وقتا كه ديدي باباسنه وكندو قومنه نه شيئه طپارسكز (قالوا نعبد اصناما فنظل لها عاكفين) ت ديديلر عبادت ايدرز بتلره پس اولورز آنلرك عبادتلرينه مداومت ايديجي (قال هل يسمعونكم اذ تدعون) ت ديدي آيا ايشدبرلرمي سزلك سوزيكزي چاغرديغكز وقتده (او ينفعونكم او يضرون) ت يا منفعت ايدرلرمي سزه يا ضرر وايرشدبرلرمي (قالوا بل وجدنا آباءنا كذلك يفعلون) ت ديديلر يوق بلكه بولدق بابالرمزيكه بويلجه ايشلرلرايدي (قال افرأيتم ما كنتم تعبدون) ت ديدي كورديكزو بيلديكزمي اولشيكه آكا عبادت ايدرسكز (انتم وآباؤكم الاقدمون) ت سزلر وسزلك اول كچن بابالركز (فانهم عدو لي الا رب العالمين) ت پس البته شونلر بنم دشمنمدرلر ليكن دوست طوترم عالملرك ربني (الذي خلقني فهو يهدين) ت اول الله يراتدي بني پس يول كوستربر بكا (والذي هو يطعمني ويسقين) ت واول الله طعام ييدرير بكا وصو ايچورر بكا (واذا مرضت فهو يشفين) ت ووقتا كه كيفسز اولورم شفا ويرر بكا (والذي يميتني ثم يحيين) ت واول الله كه اولدررر بني صكره ديريلدربني (والذي اطمع ان يغفر لي خطيئتي يوم الدين) ت واول الله كه رجا ايدرم آندن كه بارلغيه بنم كناهلريمي انصاف كونده (رب هب لي حكما والحقني بالصالحين) ت اي بنم ربم باغشله بكا حكمتي ولاحق قلغل بني ايو ايشليلره (واجعل لي لسان صدق في الآخرين) ت وقلغل بنم ايچون كوزل اولان ذكر بندنصكره كلنلرك

آنالرنده • ف احتمال ایدرکه ابراهیم علیه السلامك مرادی شو اوله جقکه آخر زمانده بنم اولادمدن بر نبی کله و بنم اولادمدن بر امت اوله که آنلر بنم دینمی تجدید ایده لر (وَاجْعَلْنِي مِنْ وَرَثَةِ جَنَّةِ النَّعِيمِ) ت وقلغل بنی نعمتلو اولان جنتك وارثلرندن (وَاغْفِرْ لِأَبِي إِنَّهُ كَانَ مِنَ الضَّالِّينَ) ت ویارلغه بنم بابامی که اولدی آزغینلردن (وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ يُبْعَثُونَ) ت ورسوا ایتمه بنی آدملر قبرلردن قالدریلان کونده (يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ) ت اول کونده که فائده ویرمز نه مال ونه اولاد (إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ) ت لیکن فائده صاحبی اولدر که کتوره الله تعالی یه عیبسز اولان قلبی (وَأُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ) ت یقین قلندی جنت صاقننلره (وَبُرِّزَتِ الْجَحِيمُ لِلْغَاوِينَ) ت وظاهر کوستریلور جهنم ازغینلره (وَقِيلَ لَهُمْ أَيْنَمَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ) ت ودینلور آنلرمنه یرده در او شیلر که سزلر عبادت ایدر ایدیکز اکا (مِنْ دُونِ اللَّهِ هَلْ يَنْصُرُونَكُمْ أَوْ يَنْتَصِرُونَ) ت اللهدن غیری آیا یاردم ایده بیلورلرمی سزه یا خود انتقام آله بیلورلرمی (فَكُبْكِبُوا فِيهَا هُمْ وَالْغَاوُونَ) ت پس بوزلری اوزرینه دوشرلر جهنمه بتلر وآزغینلر (وَجُنُودُ إِبْلِيسَ أَجْمَعُونَ) ت ودخی شیطانك جمله قشونی (قَالُوا وَهُمْ فِيهَا يَخْتَصِمُونَ) ت دیرلر آنلر جهنمده بوی بریله شماته یاپه رقه (تَاللَّهِ إِنْ كُنَّا لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ) ت الله سبحانه یه قسم اولسونکه بز اولدق اشکاره آزغینلقده (إِذْ نُسَوِّيكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ) ت شو وقتده که برابر قیلردق سیزلری عالملرك ربینه (وَمَا أَضَلَّنَا إِلَّا الْمُجْرِمُونَ) ت وآزغین قلمادی بزلری مکر کونواهشلیلر (فَمَا لَنَا مِنْ شَافِعِينَ) ت پس یوقدر بزیچون هیچ بر شفاعت ایدیجی (وَلَا صَدِيقٍ حَمِيمٍ) ت ونه محبت ایدیجی بر دوست (فَلَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ) ت پس نولیدی بزیچون بر کره دنیایه رجوع ایتمك اولیدیکه اولیدق مسلمانلردن (إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ) ت البته اشبو ماجراده نشانه واردر و اولمادی آنلرك چوغی ایناننجی (وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ) ت والبته سنك ربك غالبدر واسر کیجیدر (كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ) ت یلانه نسبت ایتدیلر نوحك قومی پیغمبرلری (إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ نُوحٌ أَلَا تَتَّقُونَ) ت وقتا که دیدی آنلره قرنداشلری نوح ایا اللهدن قورقزمیسکز (إِنِّي لَكُمْ

رسولٌ أمين) ت تحقيق بن سزه كيجون امين اولان پيغمبرم (فاتقوا الله واطيعون) ت
پس صاقنك اللهدن واطاعت ايدك بكا (وما اسئلكم عليه من أجر ان أجري الا على رب
العالمين) ت واستمم سزدن هيچ بر مزد يعنى رسالت ايرشدرمك اوزرينه دكلدر بنم
مزدم مكر عالملرك ربى اوزرينه در (فاتقوا الله واطيعون) ت پس صاقنك اللهدن
واطاعت ايدك بكا (قالوا انؤمن لك واتبعك الارذلون) ت ديديلر آيا ايمان كتورملمى
سكا وحال بوكه تابع اولدى سكا ادنالر (قال وما علمي بما كانوا يعملون) ت ديدى
نوح ندر بنم علمم انلرك ايشلدكلرينه (يعنى انلرك ايشنه بنم علمم ايرشمز بكا ايمان كتوردكلرى
ظاهرده ميدر ياخود حقيقتده ميدر حقيقتنى بيلمم بن انجق ظاهره اعتبار ايدرم) *ف صنعت
اهلى ادنى صايديلر هر بر پيغمبرك اول ارقداشى فقرا وغربا ايدى اويله اولديسه بيورديكه
آنلرك طوغريلغى بنم قبولمدر آنلرك پيشهسى وايشى ندر آندن بنم مرادم يوقدر
(ان حسابهم الا على ربي لو تشعرون) ت آنلرك حسابى انجق بنم ربم اوزرينهدر
اكر بيلسكز (وما انا بطارد المؤمنين) ت ودكلم بن مؤمنلرى كندويانمدن سوروب
ايراق ايديجى (ان انا الا نذير مبين) ت دكلم بن انجق آشكاره قورقوديجيم (قالوا لئن لم تنته
يا نوح لتكونن من المرجومين) ت ديديلر اكر كيرو طورمزسن اى نوح البته اولورسن
طاشلنمشلردن (قال رب ان قومي كذبون) ت ديدى اى بنم ربم قومم بنى يلانه نسبت ايتديلر
(فافتح بيني وبينهم فتحا ونجني ومن معي من المؤمنين) ت پس آچ بنم ارامله آنلرك اراسنى
آچقله ونجات وير بكا واول كسنهيهكه بنمله بيله درمسلمانلردن (فانجيناه ومن معه في الفلك
المشحون) ت پس خلاص ايتدك آنى واول كسنهيكه طولمش قايقده ايديلر (ثم اغرقنا بعد
الباقين) ت صكره صوده بوغدق اندن صكره قالنلرى (ان في ذلك لاية وما كان اكثرهم
مؤمنين) ت اشبو ماجراده بر نشانه واردر واولمدى آنلرك چوغى اينانجى (وان ربك
لهو العزيز الرحيم) ت والبته سنك ربك غالبدر اسركيجيدر (كذبت عاد المرسلين) ت يلانه
نسبت ايتديلر عاد قومى پيغمبرلرى (اذ قال لهم اخوهم هود الا تتقون) ت اول وقتده كه ديدى

آنلره آنلرك قرنداشلری هود آیا الله دن قورقمزمیسکز (انی لکم رسول امین) ت بن سزه کیجون
امین پیغمبرم (فاتقوا الله واطیعون) ت پس صاقنکز الله دن و اطاعت ایدك بکا (وما اسئلکم
علیه من اجر ان اجری الا علی رب العالمین) ت واستمم سزدن هیچ بر مزد ره (یعنی رسالتی
ابرشدرمکم اوزره) بنم مزدم انجق عالملرك ربی اوزرنه در (أتبنون بکل ریع آیة تعبثون)
ت آیا عمارتمی یاپارسکزهر بر یوکسك اولان یرده بر علامتی قائده سزشینه مشغول اولورسکز
اوبونباز لقله (وتتخذون مصانع لعلکم تخلدون) ت و یپارسکز محکم اولان محللر صنارسکر که
ابدی قالورسکز عف اشبو قوم چوق سورلر ایدی یوکسك و محکم بنالر یاپعنی لیکن شو بنالردن
رسم وآددن غیری بر منفعتلی شی یوغیدی و قوتله جق اولری دخی چوق ایو وکوزل وقتی محکم
یپارلر ایدی و آنلرك باغ ارم دیدکلری باغچه سی که مشهور در چوق مال صرف ایدوب آنی
یپمه دیلر ایدی (واذا بطشتم بطشتم جبارین) ت و چنانکه طوتسکز الر کزله قاورایوب
طوترسکز جبر ایدیجی اوله رق (فاتقوا الله واطیعون) ت پس قورقکز الله دن و اطاعت
ایدك بکا (واتقوا الذی أمدکم بما تعلمون) ت و قورقکز اول کمسنه دن که امدادایدی سزه
اول شی ایله که بیلورسکز (أمدکم بانعام وبنین وجنات وعیون) ت کومك ایتدی سزه
درت ایاقلو حیوانلر ایله و اولادلر ایله و باغچه لر ایله و پیکارلر ایله (انی اخاف علیکم عذاب یوم
عظیم) ت البته بن قورقرم سزك اوزرکزه بیوك کونك عذابندن (قالوا سواء علینا أوعظت
أم لم تکن من الواعظین) ت دیدیلر برابردر بزم اوزرمزه که نصیحت ویرسن بزه یاخود
اولیه سن نصیحت ویریجیلردن (ان هذا الا خلق الاولین) ت اشبو دکل مکر بکچه شلرك
عادتیدر (وما نحن بمعذبین) ت ودکلز بزلر عذاب اولنمشلر (فکذبوه فاهلکناهم ان فی
ذلك لآیة وما کان اکثرهم مؤمنین) ت پس یلانجی صایدیلر هودی پس هلاك ایتدك
آنلری البته اشبو ماجراده نشانه واردر و اولمدی آنلرك چوغی اینانجی (وان ربك لهو العزیز
الرحیم) ت والبته سنك ربك غالبدر امر کیجیدر (کذبت ثمود المرسلین) ت یلان
صایدیلر ثمود کروهی پیغمبرلری (اذقال لهم اخوهم صالح الا تتقون) ت وقتا که دیدی

آنلره قرنداشلری صالح آیا قورقزمیسکز (اِنِّی لَکُمْ رَسُولٌ اَمِینٌ) ت التبه بن سزکیچون
امین پیغمبروم (فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَطِیعُونِ) ت پس صاقنک الله‌دن واطاعت ایدک بکا (وَمَا
اَسْئَلُکُمْ عَلَیْهِ مِنْ اَجْرٍ اِنْ اَجْرِیَ اِلَّا عَلٰی رَبِّ الْعَالَمِینَ) ت واستم سزدن (رسالت
ارشدومک اوزرینه) هیچ برمزد بنم مزدم انجق عالملرک ربسی اوزرینه‌در (اَتُتْرَکُونَ
فِی مَا هٰهُنَا اٰمِنِینَ) ت آیا کیرو براقلورمیسکز اولدیغکز حاله امین اوله‌رق (فِی جَنَّاتٍ
وَعُیُونٍ) ت باغچه‌لرده وپیکارلرده (وَزُرُوعٍ وَنَخْلٍ طَلْعُهَا هَضِیمٌ) ت واکینلرده
وخرمالقده که آنک طموروجغی کوزل ویومشقدر (وَتَنْحِتُونَ مِنَ الْجِبَالِ بُیُوتًا فَارِهِینَ) ت
ویونرسکز طاغلردن اولرماهر اولان اوستاکارلر اوله‌رق بنا ایتسنده (فَاتَّقُوا اللّٰهَ
وَاَطِیعُونِ) ت پس صاقنک الله‌دن واطاعت ایدک بکا (وَلَا تُطِیعُوا اَمْرَ الْمُسْرِفِینَ) ت
واطاعت ایتمیکز حددن کچنلرک امرینه (اَلَّذِینَ یُفْسِدُونَ فِی الْاَرْضِ وَلَا یُصْلِحُونَ) ت اول
کمسنه‌لرکه کونولک ایدرلر یرده واِیو ایش ایشلمزلر واوکارمزلر (قَالُوا اِنَّمَا اَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِینَ)
ت دیدیلر سن همان سحرلنمشلردنسک (مَا اَنْتَ اِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا فَاْتِ بِاٰیَةٍ اِنْ کُنْتَ مِنَ الصَّادِقِینَ)
ت سن دکلسن مکر آدمی بزلرکبی پس کتور برنشانه‌یی اکر اولسک طوغرو دینلردن (قَالَ
هٰذِهِ نَاقَةٌ لَهَا شِرْبٌ وَلَکُمْ شِرْبُ یَوْمٍ مَعْلُومٍ) ت دیدی اشبودیشی دوه‌درکه آنکیچون واردر
برنوبت صو ایچمک ایچون وسزکیچون واردر برنوبت معین اولان کونده صو ایچمک ایچون
* ف دیشی دوه صالح علیه السلامک دعاسی برکاتیله الله سبحانه نک قدرتندن طاشدن چیقه
کلدی وباشی بوش هر برجانبه که استسه‌یدی کیدر ایدی اکر اوتلغه صحرایه کینسه‌یدی
جمیع حیوانلر آندن قاچارلر ایدی ویشقه جانبه کیدرلر ایدی واکر صو ایچمکیچون برکوله
ویپکاره وارسیدی اورادن جمله حیوانلر قاچارلر ایدی اشبو اجلدن قرار ویردیلر که
صو ایچمکیچون برکون اشبودوه کیتسون وبرکون دخی سائر مواشیلر اولسون
(وَلَا تَمَسُّوهَا بِسُوءٍ فَیَاْخُذَکُمْ عَذَابُ یَوْمٍ عَظِیمٍ) ت وطوقنمیکز شودوه‌یی کوتولکله که اول
وقت طوترسزی یولک اولان کونک عذابی (فَعَقَرُوهَا فَاَصْبَحُوا نَادِمِینَ) ت پس سکیرادیلر
اول دوه‌یی صکره اولدیلر پشیمان * ف مال ومواشی‌سی چوق اولان برکوتو ایشلی قاری

مواشی سینی اوتلاده وصوارمه ده شود ودن زحمت کوردیکندن طولایی آشنالرینك برینی اغوا ایدوب وآزدروب دوه یی اولدرمکه ترغیب ایتدی اول کیمسه دوه نك ایاقلرینی کسوب سکیرلدی اشبو واقعه دن اوچ کون صکره آنلره الله سبحانه نك عذابی ایرشدی (فأخذهم العذاب ان فی ذلك لآیة وما كان اكثرهم مؤمنین) ت پس طوتدی آنلری عذاب وهلاك اولدیلر اشبو ماجراده نشانه واردر واولمدی آنلرك چوغی اینانیجی (وان ربك لهو العزیز الرحیم) ت وتحقیق سنك ربك غالبدر واسیرگیجیدر (كذبت قوم لوط المرسلین) ت یلانه نسبت ایتدیلر لوطك قومی پیغمبرلری (اذ قال لهم اخوهم لوط الا تتقون) ت وقتا كه دیدی آنلره آنلرك قرنداشی لوط آیا صاقنمزمیسكز (انی لكم رسول امین) ت بن سز کیچون امین پیغمبرم (فاتقوا الله واطیعون) ت پس صاقنك اللهدن واطاعت ایدك بكا (وما اسئلكم علیه من اجر ان اجری الا علی رب العالمین) ت واستمزدن (رسالت ایرشدرمك اوزرینه) هیچ برمزد بنم مزدم انجق عالملرك ربی اوزرینه در (أتأتون الذكران من العالمین) ت آیا شهوت قصدیله کیدرمیسكز ارککلرا وزرینه عالم اهلندن (وتذرون ما خلق لكم ربكم من ازواجكم بل انتم قوم عادون) ت وکیرو براقورسكز اولشیئی كه یراتدی سز کیچون سزك ربكز قاریلركزدن بلكه سزلر حددن کچن کروهسكز (قالوا لئن لم تنته یا لوط لتكونن من المخرجین) ت دیدیلر اکر کیرو طورمزسن ای لوط البته اولورسن (بزم دیاردن) چیقارلمشلاردن (قال انی لعملكم من القالین) ت دیدی بن سزك ایشلركزه بغض ایدیجیلردنم (رب نجنی واهلی مما یعملون) ت ای بنم ربم نجات ویر بكا و بنم اهلمه اولشیئدن و بال اندنكه ایشلرلر (فنجیناه واهله اجمعین) ت پس نجات ویردك آكا وآنك اتباعلرینه جمله (الا عجوزا فی الغابرین) ت مكر اختیاره برقاری كه اولدی قالنلاردن (ثم دمرنا الآخرین) ت صكره هلاك ایتدك آخرلری (وامطرنا علیهم مطرا فساء مطر المنذرین) ت و یاغدردق آنلر اوزرینه یغموری پس چوکین اولدی قورقودلمشلرك یغموری (ان فی ذلك لآیة وما

كان اكثرهم مؤمنين) ت البته اشبو ماجراده واردر نشانه واولمدى انلرك چوغى
مسلمان (وان ربك لهو العزيز الرحيم) ت والبته سنك ربك غالبدر اسركيجيدر
(كذب اصحاب الايكة المرسلين) ت يالان صايديلر ايكه ده ساكن اولنلر پيغمبرلرى (اذ قال
لهم شعيب الا تتقون) ت وقتا كه ديدى آنلره شعيب اياقورقمزميسكز (انى لكم رسول امين) ت
البته بن سزنكچون امين پيغمبرم (فاتقوا الله واطيعون) ت پس قورقكز الله دن
واطاعت ايدك بكا (وما اسئلكم عليه من اجر ان اجرى الا على رب العالمين) ت واستمم
سزدن (رسالت ايرشدرمك اوزرينه) هيچ برمزد بنم مزدم انجق عالملرك ربى اوزرينه در
(اوفوا الكيل ولا تكونوا من المخسرين) ت تمام ايله اولچك اولچكلرى واولمكز زيان
ايرشدريجيلردن (وزنوا بالقسطاس المستقيم) ت وطارتكز طوغرو اولان ترازو ايله
(ولا تبخسوا الناس اشياءهم ولا تعثوا فى الارض مفسدين) ت ونقصان قيلمكز آدملرك
حقلرندن هيچ برشيئى وصبا لا اتمكز طولغيكز يرده كوتولك ايدرك (واتقوا الذى خلقكم والجبلة
الاولين) ت وقورقك اول كسنه دنكه يراتدى سزى واول ايلكى كروهلرى (قالوا انما انت
من المسحرين) ت ديديلر همان سن سحرلنمشلردنسن (وما انت الا بشر مثلنا وان نظنك لمن
الكاذبين) ت ودكلسن سن مكر بزلركبى آدمسن برظن ايدرز سنى يلانجيلردن (فاسقط
علينا كسفا من السماء ان كنت من الصادقين) ت پس صال بزم اوزرمزه برپارچه يى
كوكدن اكرسن طوغرو ديينلردن ايسك (قال ربى اعلم بما تعملون) ت ديدى بنم ربم
بيلورراولشيئى كه ايشلرسكز (فكذبوه فاخذهم عذاب يوم الظلة انه كان عذاب يوم عظيم) ت
پس يالانجى صايديلر شعيبى پس طوتدى آنلرى كولكه كونينك عذابى البته اول اولدى
بيوك كوننك عذابى * ف برآتش كولكه لك شكلنده ظاهر اولوب آنلرى هلاك ايتدى
(ان فى ذلك لاية وما كان اكثرهم مؤمنين) ت البته اشبو ماجراده واردر نشانه واولمدى
آنلرك چوغى مسلمانلر (وان ربك لهو العزيز الرحيم) ت وسنك ربك غالبدر اسركيجيدر

(وَاِنَّهُ لَتَنْزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ) ت وقرآن عالملك ربسنك ايندرلمشيدر (نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْاَمِينُ
عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنْذِرِينَ) ت آشاغى كتوردى شو قرآنى امين اولان روح (يعنى
جبرائيل) سنك قلبك اوزرينه تا اولەسن قورقوديجيلردن (بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ) ت واضح
اولان عرب دليله (وَاِنَّهُ لَفِى زُبُرِ الْاَوَّلِينَ) ت وقرآنك خبرى اول كچنلرك كتابلرندەدر * ف
يعنى قرآنك خبرى كچمش كتابلردە يازلمشدر وانلرك اكثرمعانيسى دخى كتب الهيەدە قرآنك
ثابت اولمسيدر پس ثابت اولمش ايكن ايا نيچون ايمان كتورمزلر (اَوَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ آيَةً اَنْ يَعْلَمَهُ
عُلَمَاءُ بَنِى اِسْرَائِيلَ) ت آيا اولمديمى آنلر ايچون نشانه شوكه بيلورلر قرآنك حق اولسنى بنى
اسرائيلك عالملرى (وَلَوْ نَزَّلْنَاهُ عَلَى بَعْضِ الْاَعْجَمِينَ) ت واگر اينديرسيدك شو قرآنى عجميلرك
بعضى اوزرينه (فَقَرَاَهُ عَلَيْهِمْ مَا كَانُوا بِهِ مُؤْمِنِينَ) ت پس اوقوسيدى قرآنى آنلر اوزرينه
هركز اينانمزلر ايدى ف كافرلر ديديلركه قرآن عرب دليله نازل اولمش اشبو پيغمبرك
لسانى دخى عربيدر شايدكه كندو طرفندن ياپمش اوله اگر برشقه دل ايله اولسيدى اينانوب
يقين ايدردك اشبو احلدن ارشادا ولنديكه اول بركسنه كه آنك قلبنده شبهه لر اولمش اوله آنده
طمأنينت بولنمزاگر اويله اولسيدى شبهه آنلرى دهازياده اولوردكه آنى برغيرى كسنەدن
اوگرنيوردير لرايدى (كَذَلِكَ سَلَكْنَاهُ فِى قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ) ت اشبوكبى كچوردك طاكفى
كوناهكارلرك قلبلرينه (لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ حَتَّى يَرَوُا الْعَذَابَ الْاَلِيمَ) ت ايمان كتورمزلر
قرآنه اولوقتەدكينكه كوررلردردويريجى اولان عذابى (فَيَاْتِيَهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ)
ت پس كلورشو عذاب آنلره خبرسز وآنلر بيلمزلر (فَيَقُولُوا هَلْ نَحْنُ مُنْظَرُونَ) ت پس ديرلر
آيابزلره مهلت ويريلورميوز (اَفَبِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ) ت ايا بزم عذابمزى چابكمى طلب
ايدرلر (اَفَرَاَيْتَ اِنْ مَتَّعْنَاهُمْ سِنِينَ) ت ايا كوررميسن كه اگر فائدەلندرسك آنلرى
برقاچ ييللر (ثُمَّ جَاءَهُمْ مَا كَانُوا يُوعَدُونَ) ت صكره كلسه آنلره وعدا ولندقلرى شى
(مَا اَغْنَى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يُمَتَّعُونَ) ت نەشى رفع ايدرآنلرك باشندن آنلرك فائدەلواولقلرى
(وَمَا اَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ اِلَّا لَهَا مُنْذِرُونَ) ت وهلاك ايتمدك هيچ بركويى مكرآنلرايچون

قورقودیجیلر وارایدی (ذکری وما کنا ظالمین) ت نصیحت ویرمکیچون آنلره وبزلر
اولمدق ظالم ایدیجی (وما تنزلت به الشیاطین) ت واینـدرمدی قرآنی شیطانلر
(وما ینبغی لهم وما یستطیعون) ت ودخی لایق دکل آنلره وقادر اولمزلر (انهم عن السمع
لمعزولون) ت شیطانلر ایشتمکلکدن ایراق اولنمشلردر * یعنی ملائکه‌لرك
سوزلرینی ایشتمکلکدن (فلا تدع مع الله الها آخر فتکون من المعذبین) ت پس دعا ایتمه
الله ایله برابر آخر معبوده شوو قتده اولورسن عذاب اولنمشلردن * ف اشبو کلامی رسوله
بیوردی غیریلره ایشتدرمکیچون وقورقتمقیچون (وانذر عشیرتك الاقربین) ت وقورقوت
یقین اولان اقربالریکی * ف اشبو آیت نازل اولیجق پیغمبر علیه السلام جمله قریشلره
بوکسك صوتله چاغروب ایشتدردی وکندی عمه سنه وقزینه وعمجه‌لرینه ایشتدردیکه
الله سبحانه نك یاننده کندوکزی خلاصیچون فکر ایدیکز بن سزکیچون هیچ برشیئی ایده‌بیلم
(واخفض جناحك لمن اتبعك من المؤمنین) ت وآلچق قلغل کندو قولکی (یعنی تواضع ایله)
اول کسنه ایچون که تابع اولدی سکا مسلمانلردن * ف یعنی مؤمنلره شفقت واحسان ایت
خواه اقربا اولسون وخواه اجنبی (فان عصوك فقل انی بریء مما تعملون) ت پس
اکر عاصی اولسه‌لر سکا دیکل البته بن بریئم اولشیدنکه ایشلرسکز * ف یعنی هر کسنه که الله
سبحانه نك حکمنه مخالفت ایده آندن ایراق اول خواه آشنا اولسون وخواه بیکانه (وتوکل
علی العزیز الرحیم) ت وتاپشور امریکی غالب امرکیجی اولان الله او زرینه (الذی یراك
حین تقوم) ت اول الله که کوررسنی طوردیغك وقتده (یعنی تهجد وقتنده) (وتقلبك فی
الساجدین) ت وکوررسنك دونمکلکی (یعنی قیامدن رکوعه رکوعدن سجوده) سجده
ایدنلرك اراسنده (انه هو السمیع العلیم) ت البته اول الله ایشدیجی بیلیجیدر * ف یعنی
وقتا که تهجد نمازینه قیام ایدرسن اصحابك حالندن خبر آلورسن که آنلر الله سبحانه نك ذکرینه
مشغوللرمی یاخود غافللرمی (هل أنبئكم علی من تنزل الشیاطین) ت خبر ویره‌یمی
سزه قنغی کسنه‌لر او زرینه اینرشیطانلر (تنزل علی کل افاك اثیم) ت اینرلر هر بر کوبو

ایشلواولان یلانجیلراوزرینه (یلقون السمع واکثرهم کاذبون) ت آنی ویررلر قولاقلرینی (شیطانلرک سوزلرینه) وآنلرک چوغی یلانجیدرلر * ف بعض آدملر وار ایدیلر که کاهن ایدیلر و بونلر شیطانلرک بریله دوستلق ایدرلر ایدی وشو شیطانه نذر ویناز ویررلر ایدی اشبو شیطان بشقه شیطانلر ایله ملائکه لرک کلامنی خرسزلقله ایشتمکیچون کوک جانبنه کیدرلر ملائکه لر انلری اودپاره سیله اورورلر ویلدز آقیسی اشبوکوریلان اوددر پس قاچدقلری وقتده ملائکه لرک سوزلرندن هممان بر ایکی سوز ایشیدرلر آنی دوستلری اولان کاهنلره کلوب دیرلر و کاهنلر دخی مردملره دیرلر و مردملر آنی معتقدلر اولورلر پس حقیقتده کاهن بونلر دیرلر و چوق آدملر کهانت دعواسین ایدرلر حیله بازلقله وکید ایله لیکن کاهن حقیقی بی حاصل اولان تدویر و حیله انلره حاصل اولماز و بعض شیلر وار در که انسانه کیزلودر وشیطانه ظاهردر تسکم اللی و یوز میل قدری ایراق یولده اولان احوالی و یاخود برکسنه نک جیبنده نه شی وار در ویا قلبنده نه خیال ایدر لیکن کاه جک خبری شیطانده بیلماز مکر بر و یا ایکی سوزلری که فرشته لردن ایشتسه لر و او ن یش یلانی آ کا قاتار شدر و ب ظاهر قیلورلر کندو قیاسلرندن قیاسلری غلط اولسون یا صحیح اولسون پس شیطان او ایشلیلردن طارغینندر نیچونکه آنی کوتو و چوکین صیارلر و یلانجیلردن والدادیجیلردن زیاده سیله خوشحالدر زیرا که آنلرک رضاسنه موافقدر (والشعراء یتبعهم الغاوون) ت وشاعرلر تابع اولور آنلره آزغینلر * ف کافرلر پیغمبر علیه السلامه کاهیجه کاهن دیدیلر و کاهیجه شاعر دیدیلر پس بیوردیکه شاعرلرک کلامندن برکسنه هدایت بولمز اما پیغمبرک صحبتندن نیجه بیک خلق هدایت بولوب او ایشلی اولورلر (الم تر انهم فی کل واد یهیمون) ت کورمزمیسن که آنلر هر بردره ده باشلری دونمش اولورلر (یعنی هر بر مضمونده مبالغه ایدرلر) * ف وهر مضمونیکه طوتدیلر آنی او زاتغه باشلادیلر و مبالغه حدینه ایرشدردیلر (وانهم یقولون مالا یفعلون) ت وآنلر دیرلر ایشلمدکلری شیئی * ف یعنی تسکم بهلوانلق دعواسین ایدرلر حالبوکه قوتلری یوقدر و عشق دعواسین ایدر یلانجیلقله و کیفسزم دیر اصلی یوق (الا الذین آمنوا وعملوا الصالحات وذکروا الله کثیرا وانتصروا من بعد ما ظلموا وسیعلم الذین ظلموا ای منقلب ینقلبون) ت مکر اول کسنه لرکه ایمان کتوردیلر وایشلدیلر کوزل اولان ایشلری وذکر ایتدیلر الله سبحانه نی چوق وانتقام چکدیلر ظلم اولندقدنصکره و یقینده بیلور اول کسنه لرکه ظلم ایتدیلر قنقی یره کیرو دونرلر * ف مکر اول کسنه لرکه شعر ایله الله سبحانه یه حمد ایدرلر یا کافرلری ذم ایدرلر وکاهنک کوتولکنی بیان ایدرلر ویاخود کافرلرکه اسلامی هجو ایتمش آ کا جواب ویررلر اشبو مثللو شعر مذموم دکلدر

(سورة النمل مكية وهي ثلاث وتسعون آية)

نمل سورەسی مکەدە نازل اولمش واشبو سورە طقسان اوچ آیەدر

بسم اللّه الرحمن الرحيم

باغشلیجی لطف کیجی اولان آدیله او قورم

(طٰسٓ) ت اللّٰه بیلور اندن مرادی (تِلْكَ آيَاتُ الْقُرْآنِ وَكِتَابٍ مُبِينٍ) ت اشبو ایتلر قرآنك
آیتلریدر واشکارە اولان کتابك آیتلریدر (هُدًى وَبُشْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ) ت یول کوسترمك
وسویندرمکدر مسلمانلره (الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ)
ت اول کسنەلرکه قائم قیلورلر نمازی وویررلر زکاتی وآنلر آخرتە اینانجیدرلر (إِنَّ الَّذِينَ
لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ زَيَّنَّا لَهُمْ أَعْمَالَهُمْ فَهُمْ يَعْمَهُونَ) ت البتە اول کسنەلرکه ایمان
کتورمزلر آخرتە بزەدك آنلره آنلرك کوتو اولان ایشلرینی پس آنلر باشلری دونمش اولورلر
(أُولَئِكَ الَّذِينَ لَهُمْ سُوءُ الْعَذَابِ وَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمُ الْأَخْسَرُونَ) ت اشبو کروه اول کسنەلردرکە
آنلر ایچوندر کوتو اولان عذاب انلر آخرتدە زیادە زیان ایشلیلردر (وَإِنَّكَ لَتُلَقَّى الْقُرْآنَ مِنْ
لَدُنْ حَكِيمٍ عَلِيمٍ) ت تحقیق سکا ویرلمش اولور قرآن بیلیجی محکم ایشلو اولان اللّهك یانندن
(إِذْ قَالَ مُوسَى لِأَهْلِهِ إِنِّي آنَسْتُ نَارًا سَآتِيكُمْ مِنْهَا بِخَبَرٍ أَوْ آتِيكُمْ بِشِهَابٍ قَبَسٍ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ)
ت ذکر ایت شول وقتیکه دیدی موسی کندو اهلنه کە بن کوردم اودی کتورەیم سزە شو
اوددن بر خبری یاخود کتورەیم سزە اوطونە طوتلمش بر شعلەیی اولەکه ایصنەسکز (فَلَمَّا جَاءَهَا
نُودِيَ أَنْ بُورِكَ مَنْ فِي النَّارِ وَمَنْ حَوْلَهَا وَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ) ت پس وقتا کە کلدی اول
آتشە چاغرلدیکە برکت ویرلدی اول کسنەیە کە اوددە در وینە اول کسنەیە کە شو اودك
اطرافندەدر وپاکدر عالملرك ربی اولان اللّه ایچوندر * ف شاە ولی اللّه رحمە اللّه دیرکە
شول کسنە کە آتشدەدر ملائکەلردرکە شو نور تجلیدە آتش صورتیلە مصور اولمشلر وشو
کسنەلرکە اطرافندەدر ینە ملائکەلردرکە ولکن ملائکەلردن اشاغیدرلر * ف اودك
اراسندە ویقینلرندە مقرب اولان ملائکەلر وار ایدی واول کورینان اود کل ایدی بلکە
ملائکۀ مقربك نوری ایدی واللّه سبحانە ایسە غیب عالمندن ندا ایتدی ایدی (يَا مُوسَى إِنَّهُ

أَنَا اللّٰهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ) ت ای موسی بن غالب اولان حکمت صاحبی اولان الله‌م (وَأَلْقِ عَصَاكَ
فَلَمَّا رَآهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا جَانٌّ وَلَّى مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ يَا مُوسَى لَا تَخَفْ إِنِّي لَا يَخَافُ لَدَيَّ الْمُرْسَلُونَ) ت
و آتغل کندو عصا کی پس (آتدقده همان) کوردیکه عصا تپره نوردیرسن که کویا یلاندر
یوزجو یردی ارقه ویره رك و کیرو دونمدی (دیدك) ای موسی قورقمه که قورقزیم یانمده
پیغمبرلر * ف شو عصا اینجه بر یلان اولدی وقتا که فرعون اوکنه آتدی بر بیوك یلان
اولدی (إِلَّا مَنْ ظَلَمَ ثُمَّ بَدَّلَ حُسْنًا بَعْدَ سُوءٍ فَإِنِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ) ت لیکن اول کسنه که ظلم ایتدی
صکره آنك عوضنده کتوردی ایولکی کوتولکدنصکره پس البته بن یارلغیجیم اسیرکیجیم *
ف موسی علیه السلام بر قبطی اولدرمشیدی اول خطا سببی اوزره موسی علیه السلامك
قلبنده قورقو وار ایدی الله سبحانه آنی عفو ایتدی (وَأَدْخِلْ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجْ بَيْضَاءَ مِنْ
غَيْرِ سُوءٍ فِي تِسْعِ آيَاتٍ إِلَى فِرْعَوْنَ وَقَوْمِهِ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ) ت وصوقغل الکی
کندو یقه‌که تاکه طشره چیقه شول آق اوله رق عیبسز اشبو ایکی نشانه ایله که داخلدر
طقوز معجزه‌یه کیت فرعونك و آنك کروهنك جانبنه که آنلر فاسقلر کروهی اولدیلر * سوره
اعرافده باقی‌یدی نشانه‌لرك بیانی کچمش (فَلَمَّا جَاءَتْهُمْ آيَاتُنَا مُبْصِرَةً قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُبِينٌ) ت
پس وقتا که کلدی آنلره بزم نشانه‌لرمز واضح اوله‌رق دیدیلر اشبو اشکاره جادولکدر
(وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنْفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ) ت وطا کدیلر
شو نشانه‌لری ظلم یوزندن و تکبرلك یوزندن و کرچك ایتمشیدی شو نشانه‌لری آنلرك
کوکللری پس باق که نیجه اولدی کوتو ایشلیلرك ایشلری بتنك آخری (وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُودَ وَسُلَيْمَانَ
عِلْمًا وَقَالَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي فَضَّلَنَا عَلَى كَثِيرٍ مِنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ) ت و ویردك داوده و سلیمانه
بیلمکی و دیدیلر اوککات اول الله ایچوندر که فضیلت و کمال ویردی بزه چوق کسنه‌لر اوزرینه
مسلمان اولان قوللرندن (وَوَرِثَ سُلَيْمَانُ دَاوُودَ وَقَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ عُلِّمْنَا مَنْطِقَ الطَّيْرِ وَأُوتِينَا
مِنْ كُلِّ شَيْءٍ إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْفَضْلُ الْمُبِينُ) ت و وارث اولدی سلیمان داوده و دیدی ای آدملر
اوکردلدی بزه قوشلرك دلی و ویرلدی بزه هر بر نعمتدن البته شو در اشکاره اولان فضیلت
* ف حضرت سلیمان داود علیه السلامه وارث اولدی یعنی پیغمبر اولدی و پادشاه اولدی
باباسنك مقامنده و حضرت داودك بشقه اوغلنلری وار ایدی اما شو رادده یوق ایدیلر و سلیمانه
لازم اوله‌جق شیلری آکا عنایت بیورمشیدی (وَحُشِرَ لِسُلَيْمَانَ جُنُودُهُ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ
وَالطَّيْرِ فَهُمْ يُوزَعُونَ) ت وجمع اولدی سلیمان ایچون آنك عسکری جندن و آدمدن و قوشدن

پس شو جماعت بری برینه لاحق اولمغیچون طوردیریلورلر ایدی (حَتّٰى اِذَا اَتَوْا عَلٰى وَادِ
النَّمْلِ قَالَتْ نَمْلَةٌ يَا اَيُّهَا النَّمْلُ ادْخُلُوا مَسَاكِنَكُمْ لَا يَحْطِمَنَّكُمْ سُلَيْمَانُ وَجُنُودُهُ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ)
ت اول وقته دکین که ایرشدیلر قرنجه دره سنه دیدی بر قارنجه ای قارنجه کروهی کندو
اولریکزه کیریکز تا هلاک ایتمسون سزی سلیمان وآنک عسکری بیلمیه رک * ف قارنجه لرک
آوازینی کیمسه ایشتمزلیکن الله سبحانه آنی سلیمانه بیلدرمشیدی (فَتَبَسَّمَ ضَاحِكًا مِنْ قَوْلِهَا
وَقَالَ رَبِّ اَوْزِعْنِي اَنْ اَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي اَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلٰى وَالِدَيَّ وَاَنْ اَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ
وَاَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ) ت پس کندی کندیله کوله رک تبسم ایتدی شو قرنجه نک
سوزندن و دیدی ای بنم ربم الهام ایت بکا که شکر ایده یم سنک نعمتکه احسان ایتدک بنم
اوزریمه و بنم بابام و انام اوزرینه و الهام ایت بکا که ایشلیم ایو اولان ایشلری که خوشحال
اوله سن شو ایشدن و کتوربنی کندو رحمتکله ایو ایشلو اولان قوللریک زمره سنه * ف
یعنی باباسی اوزرینه الله سبحانه نک نیجه بیک احسانی وار ایدی و اناسی اوزرینه دخی اولور
وناس اراسنده مشهور ایدیکه سلیمان علیه السلامک اناسی غایتده پارسا و صالحه ایدی
ودینلدیکه سوره صادده مذکور اولان نعمت بودر وقتا که سلیمان علیه السلام قارنجه نک
کلامن ایشتدی فهم ایدوب الله سبحانه نک شکرینی یرینه کتوردی (وَتَفَقَّدَ الطَّيْرَ فَقَالَ
مَا لِيَ لَا اَرَى الْهُدْهُدَ اَمْ كَانَ مِنَ الْغَائِبِينَ) ت پس اراشدردی قوشلرک احوالن پس دیدی
بکا نه اولدیکه کورمیورم هدهدی یاخود اولدیمی غایب اولنلردن (لَاُعَذِّبَنَّهُ عَذَابًا شَدِيدًا اَوْ
لَاَذْبَحَنَّهُ اَوْ لَيَاْتِيَنِّي بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ) ت البته عذاب ایدرم اکاقتی اولان عذابله یاخود بوغزلرم
آنی یاشو درکه کتورر بکا (غائب اولدیغنک سببنی بیان ایدرک) بر ظاهر دلیلی (فَمَكَثَ غَيْرَ بَعِيدٍ
فَقَالَ اَحَطْتُ بِمَا لَمْ تُحِطْ بِهِ وَجِئْتُكَ مِنْ سَبَاٍ بِنَبَاٍ يَقِينٍ) ت پس چوق اکلنموب کلدی دیدی
مطلع اولدم بر خبره که مطلع اولمدک سن شو خبره و کتوردم سکا سبا قبیله سندن طوغرو خبری
* ف سلیمان علیه السلامه شو مملکتک احوالی تفصیلیله معلوم دکل ایدی شمدی معلوم
اولدی و سبا ایسه بر قومک آدیدر و آنلرک وطنی عرب مملکتنده یمن نواحیسنده ایدی (اِنِّي
وَجَدْتُ امْرَاَةً تَمْلِكُهُمْ وَاُوتِيَتْ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَلَهَا عَرْشٌ عَظِيمٌ) ت بن بولدم بر قاریکه پادشاهلق
ایدر سبا اهلنه و ویرلمش نعمتک هر جنسندن و آنکیچون واردر بیوک بر تخت * ف هر نعمت
و یرلمش یعنی مال و اسباب و کوزللک و جمال صاحبی اولمق وغیریسی و آنک تختی

اوقدر برتخت ایدیکه هیچ برپادشاهه میسر اولمشیدی (وَجَدْتُهَا وَقَوْمَهَا يَسْجُدُونَ لِلشَّمْسِ

مِنْ دُونِ اللَّهِ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ فَهُمْ لَا يَهْتَدُونَ) ت وبولدم انی

وآنك قومنی سجده ایدرلر کونشه الله دن غیری و بزه ایدی آنلره شیطان آنلرك ایشلرینی پس

کیرو طوتدی آنلری یولدن آنلر یول بولمازلر (أَلَّا يَسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي يُخْرِجُ الْخَبْءَ فِي السَّمَاوَاتِ

وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُخْفُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ) ت نیچون سجده ایتمزلر الله سبحانه یه که طشره (سجده)

چیقارر کوکلرده و یرده اولان کیزلوشیلری و بیلور اول شی که کیزلرسکز وآشکاره ایدرسکز

* ف هدهدك رزقی شو درکه یردن قوردجغزلری چیقارر و برنه دانه یرنه میوه اشته بو ایسه الله

سبحانه نك قدرتنه متعلقاتندندر (اللَّهُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ) ت اول الله در که اندن

غیری معبود یوقدر عرش عظیمك ربیدر (قَالَ سَنَنظُرُ أَصَدَقْتَ أَمْ كُنتَ مِنَ الْكَاذِبِينَ) ت

دیدی سلیمان باقه لم آیا طوغرینی دیرسن یاخود یالانجیلردنمیسن (اذْهَب بِّكِتَابِي هَٰذَا فَأَلْقِهْ

إِلَيْهِمْ ثُمَّ تَوَلَّ عَنْهُمْ فَانظُرْ مَاذَا يَرْجِعُونَ) ت کتور واشبو بنم مکتوبمی ات آنلرك جانبنه صکره

آنلردن کیرو طور پس باق نه جواب ویررلر * ف یعنی کندیکی کوسترمه لیکن اوراجه

اولان احوالی وخبری ا کلیوب کل هدهد واروب بلقیس یالکز اویورکن یاجه دن کیروب

مکتوبی آنك سینه سی اوزرینه براقدی (قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ إِنِّي أُلْقِيَ إِلَيَّ كِتَابٌ كَرِيمٌ) ت

دیدی بلقیس که ای بیوکلر کروهی آتلدی بنم جانبمه کرامی اولان بر مکتوب دیدلر یکه سلیمان

علیه السلامك بلقیسه اولان مکتوبی التوندن کاغد اوزرینه یازلمشیدی (إِنَّهُ مِن سُلَيْمَانَ

وَإِنَّهُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ) ت شو مکتوب سلیمان طرفندندر وشو مکتوب باعشلیجی

اسرکیجی اولان الهك آدیله باشلنمشدر (أَلَّا تَعْلُوا عَلَيَّ وَأْتُونِي مُسْلِمِينَ) شو مضمونله که تکبرلك

ایتمیکز بنم اوزریمه وکلکز یانمه مسلمان اولدیغکز حالده * ف سلیمان علیه السلامك مقصودی

آنلر محق اولان دینی اوکرتمك ایدی (قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَفْتُونِي فِي أَمْرِي مَا كُنتُ قَاطِعَةً

أَمْرًا حَتَّىٰ تَشْهَدُونِ) ت دیدی بلقیس ای بیوکلر کروهی جواب ویریکز بکا بنم ایشمده

تدبیرنمده کلیم بن فیصل ایدیجی بر ایشی حتی کسزلر حاضر اولمسکز (قَالُوا نَحْنُ أُولُو قُوَّةٍ

وَأُولُو بَأْسٍ شَدِيدٍ وَالْأَمْرُ إِلَيْكِ فَانظُرِي مَاذَا تَأْمُرِينَ) ت دیدیلر بزلر قوت صاحبلری وقتی

غوغا مشاجبلر بوزوب ایشلمه تدبیری سکا دور عسکره یا قفلیه شی ایله یبوریکی ویریبن (قَالَتْ إِنَّ الْمُلُوكَ إِذَا دَخَلُوا قَرْيَةً أَفْسَدُوهَا وَجَعَلُوا أَعِزَّةَ أَهْلِهَا أَذِلَّةً وَكَذَٰلِكَ يَفْعَلُونَ) ت دیدی بلقیس البته پادشاهلر وقتا که کالر بر کویه خراب ایدرلر اول کوینی و یصارلرا آنك عزیزلرینی رسوا و بوغجلین ایدرلر * ف یعنی شو پادشاه دخی بویله ایدر (وَإِنِّي مُرْسِلَةٌ إِلَيْهِمْ بِهَدِيَّةٍ فَنَاظِرَةٌ بِمَ يَرْجِعُ الْمُرْسَلُونَ) ت وبن کوندریرم آنلرك جانبنه بر هدیه صکره کوره لم نه شی ایله کیرو دونرلر ایلچیلرمز * ف بلقیس ایستدیکی شو ایدیکه شو پادشاهك شوقی نه شیئه مائل اولور بیله وآ کابیه که ماله میل ایدرمی یاخود کوزل یوزلو اولان آدمی سوررمی یاخود نادره تحف اولان اثوابه مائل اولورمی پس درلو درلو هر جنسدن هدیه لر کوندردی (فَلَمَّا جَاءَ سُلَيْمَانَ قَالَ أَتُمِدُّونَنِ بِمَالٍ فَمَا آتَانِيَ اللَّهُ خَيْرٌ مِمَّا آتَاكُمْ بَلْ أَنْتُمْ بِهَدِيَّتِكُمْ تَفْرَحُونَ) ت پس وقتا که کلدی ایلچیلر سلیمانك حضورینه دیدی سلیمان آیا امداد ایدرمیسکز بکا مال ایله پس اولشیکه ویردی بکا الله زیاده کوزلدر اوشیدنکه ویردی سزه بلکه سز کندو تحفه کزایله شاد اولیجیسکز (ارْجِعْ إِلَيْهِمْ فَلَنَأْتِيَنَّهُمْ بِجُنُودٍ لَا قِبَلَ لَهُمْ بِهَا وَلَنُخْرِجَنَّهُمْ مِنْهَا أَذِلَّةً وَهُمْ صَاغِرُونَ) ت کیت انلرك جانبنه پس البته بز کتورریز آنلر اوزرینه بر عسکر یکه طاقت اولمز آنلره شو عسکره مقابله ایته که وطشره چیقاررز آنلری شو قریه دن رسوا ایدوب و آنلر ذلیل اولورلر * ف پیغمبرلردن هیچ بریسی بویله حکومتلو کلامی بر کمسنه یه بیورمشلر لیکن الله سبحانه اکا پادشاهلق ویردی اشبو اجلدن ایلچیلره حکومتله شویله بیوردی * ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه سلیمان علیه السلام دیلدیکه بلقیسه معجزه کوستره و آنك عقلنی وجمالنی معلوم ایدینه اکر مناسب کوررسه حباله نکاحه کتوره پس بر تدبیر یصه دی (قَالَ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَيُّكُمْ يَأْتِينِي بِعَرْشِهَا قَبْلَ أَنْ يَأْتُونِي مُسْلِمِينَ) ت دیدی سلیمان آی عزیزلر سزلك قنقیکز کتورر بکا بلقیسك کوشکینی آندن اولکه کاورلر بکا مسلمان اولوب * ف کافر حربی که مسلمانلرك امانندهدکلدر آنك مالنی زور ایله آلمق جائزدر وقتا که مسلمان اوله مالی حلال دکلدر (قَالَ عِفْرِيتٌ مِنَ الْجِنِّ أَنَا آتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ تَقُومَ مِنْ مَقَامِكَ وَإِنِّي عَلَيْهِ لَقَوِيٌّ أَمِينٌ) ت دیدی بر عفریت جندن بن کتورردم سکا شو کوشکی آندن اولکه قالقرسن کندو یرکدن البته بن شو کوشکك اوزرینه قوتلو امینم * ف اشبو عفریت دیدیکه کتورردم سکا شو کوشکی آندن اول که مجلسکدن قالقرسن شو مدت دخی اوزون بر مدتدر اما نتلوم دیدی اشبو جهتدنکه کوشکده اغربها و جواهرلر وار ایدی (قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِنَ الْكِتَابِ أَنَا آتِيكَ

به قبل ان یرتد الیك طرفك فلما رآه مستقرا عنده قال هذا من فضل ربی لیبلونی أأشکر أم
أکفر ومن شکر فانما یشکر لنفسه ومن کفر فان ربی غنی کریم) ت دیدی اول کسنه که
آنك یاننده وار ایدی علم الهیك کتابندن بن کتوررم سکا شو کوشکی کوزیکی اچوب
یومنجه قدر پس وقتا که کوردی کوشکی قرار بولمش کندو یاننده دیدی اشبو بنم ربمك
احساننده ندر تا صنایه بنی شکر می ایدرم یاخود شکر سزلکمی ایدرم هر کسنه که شکر
اینسه همان شکر ایدر کندو نفسیچون وهر کسنه که شکر سزلك اینسه بنم ربم احتیاجسز در
کرم ایدیجیدر * ف یعنی کوشکك اشبو آزمدتده کلمسی بنم ربمك فضلندندر بو قسسه
اسباب ظاهره یدن دکل پس الله سبحانه نك فضلیدر که بنم اصحابلرم بردرجه یه ایرمشلر که آنلردن
اشبو مثللو کرامت وقوعه کلیور ومعلوم اوله که اشبو کسنه نك یاننده الله سبحانه نك
کتابلرندن بر علم ومعرفت وار ایدی یعنی الله سبحانه نك اسما وکلامنك تأثیرینك علمی ایدی
وشو کسنه آصف بن برخیا در سلیمان علیه السلامك وزیری ایدی (قال نکروا لها عرشها
ننظر أتهتدی أم تکون من الذین لا یهتدون) ت دیدی سلیمان تغییر ایدیکز (بلقیسی
صنامغیچون) آنك کوشکنی باقه لم آیا طانغه یول بولورمی یاخود اولورمی اول کسنه لردن که
یول بولمزلر * ف انی تغییر ایتمك شویله اولدیکه شو تخت جواهرله مرصع وزینتلنمش ایدی
بعضی جواهرلرین جیقه اروب بشقه یره براخر اسلوب ایله نصب ایدوب تغییر ایتدیلر بلقیسك
عقلنی صنامق ایچون وآزمدتده شو کوشکی کتورمك معجزه اولدیغنی کوسترمکیچون ایدی
(فلما جاءت قیل أهكذا عرشك قالت كأنه هو وأوتینا العلم من قبلها وكنا مسلمین) ت پس
وقتا که کلدی بلقیس دینلدیکه آیا بویله میدی سنك کوشکك دیدی کانه همان اودر
وویرلدی بزه علم سلیمانك حقانیتی اوزره اولدیغنه اشبو معجزه دن اول مسلمان اولدق * ف
یعنی اشبو معجزه یه حاجت یوغیدی زیرا که بزه اشبو معجزه دن اول الله سبحانه نك قدرتنه وسنك
حق پیغمبر اولدیغکه بزه علم ویرلمش ایدی (وصدها ما كانت تعبد من دون الله انها كانت
من قوم كافرین) ت ومنع ایتدی سلیمان بلقیسی اولشیدنکه عبادت ایدردی آکا الله دن
غیری وبلقیس کافر اولانلر کروهندن ایدی (قیل لها ادخلی الصرح فلما رأته حسبته لجة
وكشفت عن ساقیها قال انه صرح ممرد من قواریر قالت رب انی ظلمت نفسی وأسلمت مع
سلیمان لله رب العالمین) ت دینلدی آکا که کل شو کوشکه پس وقتا که کوردی کوشکك
صیدانی ظن ایتدیکه درین صودر وقالدردی طوننی ایکی بجاقلرندن دیدی سلیمان کوشکدرکه

دوزنقشسز پارلاق صرحه‌لردن یاپلمش دیدی بلقیس ای ربم بن ظلم ایتدم کندو نفسمه
ومسلمان اولدم سلیمان ایله برابر عالملرك ربنه * ف سلیمان علیه السلام بر قصرده اکلنور
ایدیکه اول قصرده صرحه‌لر فرش ایتمشیدی ایراقدن صو کبی کورینورایدی بلقیس اول
کوشکه کیرمکیچون بجاقلرن چیره‌یوب طونن قالدردی صودن کچه‌جك کبی سلیمان
بیوردی که اشبو صرحه‌در صو دکل بلقیس کندو عقلنك قصورینی وسلیمان علیه السلامك
عقلنك کمالنی ادراك ایتدی بیلدیکه سلیمان علیه السلامك دینی حقدر طوغریدر و حضرت
سلیمان ایسه ایشتمش که بلقیسك بجاقلری قللدر قیون آیاغی کبی اشبو اجلدن قصری
شیشه‌دن فرش قلدرمشکه بلقیسك بجاقلری کیفیتنی تحقیق ایده پس معلوم ایدیکه
دیدکلری کبی ایمش اویله اولدیسه ازاله‌سیچون نوره که حمام اوتی ترتیب ایتدی دینلدیکه
بلقیسك اناسی پری ایدی بجاقلری قیللو اولمق آنك اثریدر (ولقد ارسلنا الى ثمود اخاهم صالحا
ان اعبدوا الله فاذا هم فريقان يختصمون) ت وکوندردك ثمود قومی جانبنه قرنداشلری
صالحی که عبادت ایدك الله سبحانه‌یه صکره ناکهان شو قوم ایکی فرقه اولدیلر بری بریله شماته
بیارلرایدی * ف یعنی بر فریقی ایمان اهلی وآخری کفر اهلی نتکیم مکه کافرلری پیغمبرمز
علیه السلام مکه‌یه کلنکله غوغا ایتدیلر (قال يا قوم لم تستعجلون بالسيئة قبل الحسنة لولا
تستغفرون الله لعلكم ترحمون) ت دیدی صالح ای بنم قومم نیچون تیزلکله طلب ایدرسکز
کوتولکی ایولکدن اول نیچون یارلغامق طلب ایتمزسکز اللهدن تا اوله‌که سزلر رحم اولنمش
اوله‌سکز (قالوا اطيرنا بك وبمن معك قال طائركم عند الله بل انتم قوم تفتنون) ت دیدیلر
اوغورسز اولدق سنك سببکله وشول کسنه‌لر سببیله که سنکله بیله‌درلر دیدی اوغورسزلغکز
اللهك یاننده‌در (یعنی مصیبتلر اللهك قضاسنه موافق جاری اولور) بلکه سزلر بر قومسکز
که صنانورسکز * ف یعنی کفرك شآمتیله سزلك اوزره قتلق دوشر که باقه‌لم بیاورلرمی
یابیلمزلرمی دیو (وكان في المدينة تسعة رهط يفسدون في الارض ولا يصلحون) ت ووارایدی
اول شهرده طقوز کسنه که کوتو ایش ایشلرلردی یرده وایو ایش ایشلمزلرایدی (قالوا تقاسموا
بالله لنبيتنه واهله ثم لنقولن لوليه ما شهدنا مهلك اهله وانا لصادقون) ت دیدیلر بری برینه
قسم ایدوب الله سبحانه‌یه که کیجه‌لیه‌لم صالح اوزرینه وآنك عیالی اوزرینه صکره دیرز
آنك وارثنه که حاضر اولمدق بزلر آنك اهلنك هلاکی اوانسنه بزلر طوغرو دیجیلرز (ومكروا
مكرا ومكرنا مكرا وهم لا يشعرون) ت وحیله ایتدیلر حیله ایتمکله وبز دخی حیله ایتدك

دخی آنلری تمکله وآنلر بیلمدیلر * ف یعنی آنلرك سببلری كامل اولمشیدی مادامكه شرارت
وكوتولك حددن یچمشیدی ونهایته ایرشمشیدی عذاب نازل اولدی وآشیو وقتده
نهایته ایردی عذاب نازل اولدی وبزحیله ایتدك یعنی جزالدك آنلری عذابی تعجیل ایتمكله
آنلرك اونوریتده (فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ مَكْرِهِمْ اَنَّا دَمَّرْنَاهُمْ وَقَوْمَهُمْ اَجْمَعِينَ) ت پس باق
نیجه اولدی آنلرك حیله لرینك آخری كه بزلر هلاك ایتدك آنلری وآنلرك كروهنك جمله سنی
(فَتِلْكَ بُيُوتُهُمْ خَاوِيَةً بِمَا ظَلَمُوا اِنَّ فِى ذٰلِكَ لَاٰيَةً لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ) ت پس ایشته انلرك اولری بوش
بوش قالمش شو سببله كه ظلم ایتدیلر اشبو ماجراده نشانه واردر بر كروهه كه بیلورلر * ف یعنی
بیلورلر كه اشبو حیاسزلق كافرلرك عادتیدر وجزالری دخی بودر (وَاَنْجَيْنَا الَّذِينَ اٰمَنُوا
وَكَانُوا يَتَّقُونَ) ت ونجات ویردك اول كسنه لره كه ایمان كتوردیلر واولدیلر صاقنجیلر
(وَلُوطًا اِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اَتَاْتُونَ الْفَاحِشَةَ وَاَنْتُمْ تُبْصِرُونَ) ت وكوندردك لوطی وقتا كه دیدی
كندو قومنه ایا كتورر میسكز حیاسزلغی وسزلر كورورسز * ف یعنی كوریكز كه نه قدر
كوتو وچركین ایشدر (اَئِنَّكُمْ لَتَاْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِنْ دُونِ النِّسَاءِ بَلْ اَنْتُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ) ت
ایا سزلر كلور میسكز اركككره شهوت اراده سیله قاریلردن غیری بلكه سز بر كروهسكز فهمسز
(فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ اِلَّا اَنْ قَالُوا اَخْرِجُوا اٰلَ لُوطٍ مِنْ قَرْيَتِكُمْ اِنَّهُمْ اُنَاسٌ يَتَطَهَّرُونَ) ت پس (جزء ٢٠)
اولدی آنك كروهنك جوابی مكر شو كه دیدیلر طشره چقارلك لوطك عیالنی كندو شهركزدن كه
آنلر بر قاچ آدملردر كه پاك كلك طلب ایدرلر (فَاَنْجَيْنَاهُ وَاَهْلَهُ اِلَّا امْرَاَتَهُ قَدَّرْنَاهَا مِنَ الْغَابِرِينَ)
ت پس نجات ویردك آكا وآنك عیالنه مكر آنك قاریسنه كه معین قلدق آنی قلانلردن (وَاَمْطَرْنَا
عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَسَاءَ مَطَرُ الْمُنْذَرِينَ) ت وایاغدردق آنلرك باشی اوزرینه یغموری پس نه چركین
اولدی قورقدلمشلرك یغموری * ف حضرت سلیمان علیه السلامك قصه سنده بیوردیكه
اول قدر عسكر كتورورمكه آكا مقابله ده عاجز قالورسكز اشبو مثللو حادثه پیغمبرمز علیه
السلامله مكه كافرلرینك اراسنده وقوع بولدی وبنه طقوز كسنه قصد ایتدیلر كه حضرت
صالحی اولدیرسونلر الله سبحانه آنی حفظ ایدوب اول طقوز كسنه لری هلاك ایتدی ومكه
كافرلری قصد ایتدیلر كه حضرت محمد علیه السلامی قتل ایتسونلر لكن قادر اولمدیلر اول كیجه
كه حضرت مكه دن هجرت ایتدیلر كافرلردن چوق كسنه كلوب كیجه لین شو حضرتك اوینی
محاصره ایتمشلر كه حضرتی صباحلین كندی اوندن طشره چیقارا یكن شهید ایده لر وحضرت
ایسه آنلردن كیزلو اوندن چیقوب هجرت ایتمشلر لكن اودن چیقمسی آنلره كورنمدی لوط

قویمیدخی لوط علیه السلامی طشره چیقارمق ایستدیکلری کبی مکه کافرلری دخی دیدیلرکه
حضرت محمدی شهردن چیقاره‌لر لیکن الله سبحانه نك اراده سیله اول حضرت کندی کتندیله
هجرت ایتدی شو هجرتده ایشلری دوزلمش و طوغرلمش اولدی (قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسَلَامٌ عَلَى عِبَادِهِ
الَّذِينَ اصْطَفَى آللَّهُ خَيْرٌ أَمَّا يُشْرِكُونَ) ت دیکل اوکه الله ایچوندر و سلام آنك قوللری
اوزرینه درکه اختیار ایتدی آنلری آیا الله می کوزلدر یا اول شیکه شریك قوشرلر ف آدملره
اوکرتدیکه اول الله سبحانه یه حمد و ثنا ایدوب و پیغمبرلری اوزره سلام کوندروب کلهٔ سبك
کلامه شروع ایتسونلر (أَمَّنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا
بِهِ حَدَائِقَ ذَاتَ بَهْجَةٍ مَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُنْبِتُوا شَجَرَهَا أَإِلَهٌ مَعَ اللَّهِ بَلْ هُمْ قَوْمٌ يَعْدِلُونَ) ت (بلکه
سؤال ایدرزکه) کیم یراتدی کوکلری و یری و اشاغی کوندردی سز کچون کوکدن صویی
پس بتوردك شو صو سببیله تاز باغچه‌لری ممکن دکل که بتوره‌سکز شو باغچه‌لرك اغچنی آیا
بر بشقه معبودمی واردر الله ایله بیله بلکه آنلر بر کروهدرکه کری بوکری کیدرلر (أَمَّنْ جَعَلَ
الْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَالَهَا أَنْهَارًا وَجَعَلَ لَهَا رَوَاسِيَ وَجَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا أَإِلَهٌ مَعَ اللَّهِ
بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ) ت (اویله دکل بلکه سؤال ایدرزکه) کیم ایسه دی یری قرار ایده جك
محل و یراتدی یرلك اراسنده ایرمقلری و یراتدی یر اوزرنده طاغلری و یراتدی ایکی دکز
اراسنده بر پرده‌یی آیا بر بشقه معبود وارمیدر الله ایله بیله بلکه آنلرك چوغی بیلمزلر
(أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ أَإِلَهٌ مَعَ اللَّهِ قَلِيلًا
مَا تَذَكَّرُونَ) ت (بلکه سؤال ایدرزکه) کیم قبول ایدر عاجزلرك فریادینی وقتاکه دعا
ایده‌ا کاو قادر دراندن قیناغی و یصارسزی یچنلرك یرنده قائمقام برده آیا بشقه معبود وارمیدر
الله ایله بیله دصیحی آز قبول ایدرسکز (أَمَّنْ يَهْدِيكُمْ فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَنْ يُرْسِلُ الرِّيَاحَ
بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ أَإِلَهٌ مَعَ اللَّهِ تَعَالَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ) ت (بلکه سؤال ایدرزکه) کیمدر
یول کوستررسزه یابانلرك ظلمتنده و دکزلك ظلمتنده و کیم کوندرر روز کارلری سوینددیجی
کندو یغموریننك او کنده آیا بشقه معبود وارمیدر الله ایله بوجه در الله آندنکه شریك
قوشرلر (أَمَّنْ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَمَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَإِلَهٌ مَعَ اللَّهِ قُلْ
هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ) ت (بلکه سؤال ایدرمکه) کیم بکیدن پیدا ایدر
یراتمغی صکره بر کره دخی اعاده ایدرانی و کیم رزق و یررسزه کوکدن و یردن آیا بر بشقه

معبود وار تمیدر الله ایله بیله دیکل که کتوریکز کندو دلیلکزی اکر اولسکز طوغرو دیجیلر (قل لا یعلم من فی السموات والارض الغیب الا الله وما یشعرون ایان یبعثون) ت دیکل بیلمز کوکده و یرده اولان کیسنه لر غایب اولان شیئی مکر الله بیلور و بیلمزلر که قچان بعث اولنورلر (بل ادارک علمهم فی الآخرة بل هم فی شک منها بل هم منها عمون) ت بلکه بربرینک ارقه سی صره بوغلدی انلرک علمی اخرت بابنده (یعنی اخرت بابنده علملری تلاحق وتتابع ایتدیسه ده یقین ایچموب علملری کسلوب شبهه ده قالدیلر) بلکه انلر شبهه ده درلر آخرتدن بلکه انلر آخرتدن کوردرلر * ف یعنی عقللرینه خلل اولدیغندن حقسز یره قوشوب چالشوب عاجز اولدیلر اخرتک حقیقتنی بولمدیلر اشبو اجلدن اخرتک بابنده کاه شک ایدرلر وکاه جمیعه منکر اولورلر (وقال الذین کفروا ءاذا کنا ترابا وآباؤنا ائنا لمخرجون) ت ودیدی اول کسنه لر که کافر اولدیلر آیا وقتا که اوله لم طپراق ودخی بابالرمز آیا بزلر طشره کتوریلمش اولورمیوز یعنی قبورلرمزدن (لقد وعدنا هذا نحن وآباؤنا من قبل ان هذا الا اساطیر الاولین) ت وعده ویرلمش اولدق اشبو مقدمه ایله بزلر وبزم بابالرمز بوندن اول دکلدر بو مکر کچمشلرک حکایه لریدر (قل سیروا فی الارض فانظروا کیف کان عاقبة المجرمین) ت دیکل سیر ایدوب یرده باقکز نیجه اولدی کناه ایشلیلرک آخری (ولا تحزن علیهم ولا تکن فی ضیق مما یمکرون) ت وغم یمه انلر اوزرینه واوله قلبی طارلقده حیله ایتدکلرندن (ویقولون متی هذا الوعد ان کنتم صادقین) ت وديرلرنه وقتده اولور اشبو وعده اکر اولسکز طوغرو دیجیلر (قل عسی ان یکون ردف لکم بعض الذی تستعجلون) ت دیکل اولورکه یقین اولمش اولمسره اولشیک بعضیکه عجله ایله طلب ایدرسکز یعنی دنیا عقوبتی (وان ربک لذو فضل علی الناس ولکن اکثرهم لا یشکرون) ت والبته سنک ربک احسان صاحبیدر آدملر اوزرینه ولیکن آدملرک چوغی شکر ایتمزلر (وان ربک لیعلم ما تکن صدورهم وما یعلنون) ت والبته سنک ربک بیلور اول شیئی که کیزلر آنلرک سینه لری واول شیئی که آشکار ایدرلر (وما من غائبة فی السماء والارض الا فی کتاب مبین) ت ویوقدر هیچ برکیزلو اولان شی کوکده ویرده مکر یازلمشدر واضح اولان کتابده

(اِنَّ هٰذَا الْقُرْآنَ يَقُصُّ عَلٰى بَنِي اِسْرَائِيلَ اَكْثَرَ الَّذِي هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ) ت اشبو قران
بيان ايدر بنى اسرائيل اوزرينه اولشيئنك چوغنى كه آنلر آنده اختلاف ايدرلر ايدى ٭ ف
بنى اسرائيلك پاتنده قصه لرك بعضسنده مختلف روايت وار ايدى اشبو قرانده صحيح اولان
قصه لرى بيان بيوردى وآنده عقيده لرك اكثرن ومسئله لرك چوغنى ظاهر بيوردى
يهودلر معلوم اولديكه شو صحيح ايدى (وَاِنَّهُ لَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ) ت وبو قرآن هدايتدر
آزغينلقدن ورحمتدر مسلمانلر ايچون (اِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ بِحُكْمِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ)
ت سنك ربك فيصله ايدر آنلرك اراسنده كندو حكميله واول غالبدر بيلجيدر (فَتَوَكَّلْ عَلَى
اللّٰهِ اِنَّكَ عَلَى الْحَقِّ الْمُبِينِ) ت پس امر يكى تاپشور الله اوزرينه البته سن آيدين اولان طوغرو
دين اوزرينه سن (اِنَّكَ لَا تُسْمِعُ الْمَوْتٰى وَلَا تُسْمِعُ الصُّمَّ الدُّعَاءَ اِذَا وَلَّوْا مُدْبِرِينَ) ت سن
قادر اولمزسن ايشتدرمكه اوليلره وقادر اولمزسن ايشتدرمه سن صاغورلره اوقومق آوازينى
اولوقتده كه يوز چويررلر ارقه ويروب (وَمَا اَنْتَ بِهَادِي الْعُمْيِ عَنْ ضَلَالَتِهِمْ اِنْ تُسْمِعُ اِلَّا
مَنْ يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ مُسْلِمُونَ) ت وديكلسن كورلره يول كوسترجى تاكه دونه لر
كندو آزغينلقلرندن ايشتديره بيلمزسن مكر اول كسنه يه كه ايمان كتوردى بزم آيتلرمزه
پس اشبو كروه انقياد ايديجيدرلر (وَاِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ اَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً مِنَ الْاَرْضِ
تُكَلِّمُهُمْ اَنَّ النَّاسَ كَانُوا بِآيَاتِنَا لَا يُوقِنُونَ) ت وقتا كه متحقق اولور عذاب وعده سى آنلر
اوزرينه طشره كتوررز آنلره برجانورى يردن كه سويلشور آنلر ايله اول سببدنكه آدملر
اولديلر بزم نشانه لرمزى يقين ايتمه يجى ٭ ف قيامتدن اول صفاديكلرى مكه طاغى يارلوب
برحيوان چيقار آدملر ايله سوز سويلشور وديركه شمدى قيامت يقين اولدى وطوغرو
ايمانلولرى وكيزلو منكرلرى برنشانه اوروب برى برندن آيرر (وَيَوْمَ نَحْشُرُ مِنْ كُلِّ اُمَّةٍ فَوْجًا
مِمَّنْ يُكَذِّبُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ يُوزَعُونَ) ت واول كونكه قالدررز هر برامتدن بركروهنى اول
كسنه لردنكه يالانه نسبت ايتديلر بزم آيتلرمزى پس آنلردن بعضسى اير يشنجه اياق
اوزره طوروديرلمش اولورلر ٭ ف يعنى هركناه اهلى بولك بولك اولورلر اولكيلر حبس اولنوب
طوروديرلورلر آخركيلر كلوب اير يشنجه دكين تاكه بيوكلرى اتباعلرينك اوكونه دوشوب
موقف يرينه سوق اولنه لر (حَتّٰى اِذَا جَاؤُا قَالَ اَكَذَّبْتُمْ بِآيَاتِي وَلَمْ تُحِيطُوا بِهَا عِلْمًا اَمَّاذَا كُنْتُمْ
تَعْمَلُونَ) ت اولوقتكه حاضر كلورلر ديرالله آيا يلانمى صايديكز بزم آيتلرمزى واحاطه

ایمدی بگزشوآیتلری بیانك بو تنبیهانه‌نی اجتنابه بکزمزلر (ووقع القول علیهم بما ظلموا فهم
لا ینطقون) ت وثابت اولدی عذاب وغضب آنلره آنلرك ظلملری سببندن
شوجاعت بیوضیف الزلر (الم یروا انا جعلنا اللیل لیسکنوا فیه والنهار مبصرا ان فی
ذلك لآیات لقوم یؤمنون) ت آیا کورمدیلرمی که بز یراتدق کیجه‌یی تا قرار بولالر آنده
وكوندزی آیدین البته اشبو مقلمه‌ده دلیللر واردر بر قوم ایچون که ایناتورلر
(ویوم ینفخ فی الصور ففزع من فی السموات ومن فی الارض الا من شاء الله وكل اتوه
داخرین) ت (وياد بكه كتورر) اول كونیكه اوفوریلور صوره پس مضطرب اولورلر
اول كسنه‌لر كه كوكلرده واردر واول كسنه‌لر كه یرده واردر مكر اول كسنه‌كه
استدی الله آنی وهر بریسی كلورلر اللهك آوكنه ذلیل اوله‌رق * ف بر كره اوفورصوری
جمله خلق اولورلر و بر آخر كره اوفوررآندن جمله دیریلورلر و بر كره دخی اوفوررآندن جمله
مضطرب اولورلر و بر كره دخی اوفوررانده جمله‌نك اوصی كیدوب عقللری شاشربردخی
اوفورر عقللری یرینه كلوب اویانورلر وصوره اوفورمك برقاچ كره اوله‌جقدر (وتری
الجبال تحسبها جامدة وهی تمر مر السحاب صنع الله الذی اتقن كل شیء انه خبیر بما
تفعلون) ت وكورورسن طاغلری ظن ایدرسن آنلری مكانلرنده طورمش وحالبوكه آنلر
كیدرلر بولوتك كیتمسی كبی اللهك صنعیدركه محكم یپمه‌دی هر برشیئی الله بیلیجیدر
ایشلدیككز شیئی * ف اشبو حالت قیامت كوننده وقوع بولیسردر تكم سورهٔ طه‌ده
بیوردی كه ینسفها ربی نسفا (من جاء بالحسنة فله خیر منها وهم من فزع یومئذ آمنون)
ت هركسنه كتورسه كوزل اولان ایشی پس انكیچون اولورآندن زیاده كوزلی وآنلر
اول كونك اضطرابندن امیندرلر (ومن جاء بالسیئة فكبت وجوههم فی النار هل
تجزون الا ما كنتم تعملون) ت وهر كسنه‌كه كتورسه كوتی اولان ایشی پس باشی اشاغی
آتلورآنلرك یوزلری اوده بیزاویرلمش اولمزسكز مكر اوایشه موافق كه اولدیكز آنی
ایشلیجی (انما امرت ان اعبد رب هذه البلدة الذی حرمها وله كل شیء وامرت ان اكون
من المسلمین) ت (دیكل یا محمد) بن امر اولندمكه همان عبادت ایده‌م اشبو شهرلك بسنه‌كه
محترم قلدی بو شهری وآنك تصرفنده‌در هر برشیلر وامر اولندمكه اولم مسلمانلردن
(وان اتلوا القرآن فمن اهتدی فانما یهتدی لنفسه ومن ضل فقل انما انا من المنذرین)

ت

ت ويبوولدی وبرلديکه اوقوديم قرآنی بس هر کشينه کيم توغری يولغه کيرسه اوزی اوچون کيرور وهر کيشينه که آزغان اولسه ديکل سکين من همان قورقتقوچيلاردين من (وَقُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ سَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ فَتَعْرِفُونَهَا وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ) ت وديکل اوکمک الله ايچوندر البته کوستور سره کند وآيتلرينی پس بيلورسکز آنلرنی (يعنی الله تعالی سزه دنياده وآخرتده دورلو دورلو عذاب وعقوبتنی کوستورور سز آنلرنی بيلورسکز لکن اول وقت فائده ايتمز) وغافل ديکل سنک ربينک اولشی نرسه که ايشلرسکز

(سورة القصص مكية وهي ثمان وثمانون آية)

قصص سورهسی مکهده نازل اولشدر واشبو سوره سکسان سکز آيتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

باغشلايچی اسرکايچی اولان الله آديله اوقورم

(طسم) ت الله بيلور آندن مرادی (تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ) ت اشبو واضح اولان کتابنک آيتلريدر (نَتْلُوا عَلَيْكَ مِنْ نَبَإِ مُوسَى وَفِرْعَوْنَ بِالْحَقِّ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ) اوقورمز سنکا اوزريکه موسی وفرعوننک خبرلرينک بعضسی طوغرولق ايله بر کروه ايچونکه ايناورلر * ف يعنی مسلمانلر کندو حاللرينی ظالملرنک حالی مقابلهسيله قياس ايتسونلر (إِنَّ فِرْعَوْنَ عَلَا فِي الْأَرْضِ وَجَعَلَ أَهْلَهَا شِيَعًا يَسْتَضْعِفُ طَائِفَةً مِنْهُمْ يُذَبِّحُ أَبْنَاءَهُمْ وَيَسْتَحْيِي نِسَاءَهُمْ إِنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ) ت فرعون بيوکلک ايتدی يرده وقيلدی شويرنک اهلنی بلوک بلوک قورسزمايردی برطائفهسينی آنلردن بوغزلردی آنلرنک اوغلانلرينی وديری براقوردی قاتونلرينی فرعون سکوتو ايشلايلردن ايدی * ف يعنی بنی اسرائيلنک ارککلرين قتل ايتردیکه چوغالسونلر وقوتلانوب اسونلرديو (وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ) ت وديلادک کيم اول نعمت ويرهلم اول کشينه لرا اوزرينه که قورسز ذليل صاينلديلار يرده وقيلهلم آنلرنی امامار وقيلهلم آنلرنی وارثلر (وَنُمَكِّنَ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَنُرِيَ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا مِنْهُمْ مَا كَانُوا يَحْذَرُونَ) ت وقدرت ويرهلم آنلره يرده وکوستورهلم فرعونه وهامانه وآنلرنک عسکرينه آنلردن قورقدقلری شيئی * ف هامان فرعوننک وزيری ايدی ظلمده فرعون ايله شريک ايدی (وَأَوْحَيْنَا إِلَى أُمِّ مُوسَى أَنْ أَرْضِعِيهِ فَإِذَا خِفْتِ عَلَيْهِ فَأَلْقِيهِ فِي الْيَمِّ وَلَا تَخَافِي وَلَا تَحْزَنِي إِنَّا رَادُّوهُ إِلَيْكِ وَجَاعِلُوهُ مِنَ

الْمُرْسَلِينَ) ت والهام كوندردلر موسانك اناسی جانبنه كه سودویر موسایه پس اكرقورقسك آنك اوزرینه آتی ویرانی د كزه وقورقمه وغم یمه بز كیرودوندرزآنی سنك یانبكه وقیلاجغز آنی پیغمبرلردن * ف اشبو بشارت آنك انا سینك قلبینه القا اولنمشیدی ویاخود اویقوده كورمشیدی فرعونك یوللراوزره تعیین اولنمش چاوشلری تجسس ایدرلرواردرلرایدی كیمك اوغلی توالد اتمش ایسه اولدیررلرایدی (فَالْتَقَطَهُ آلُ فِرْعَوْنَ لِيَكُونَ لَهُمْ عَدُوًّا وَحَزَنًا إِنَّ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا كَانُوا خَاطِئِينَ) ت پس طوندی آنی فرعونك عيالی تا آخرده اولورآنلر ايچون دشمن وغملرینك سببی البته فرعون وهامان وآنلرك عسكرلری اولدیلرخطا ایدیجیلر *ف براغاج صندوق ایچینه موسایی قویوب ایرمغه آتدیلروشو صندوغی فرعون اولان محله صوكتوردی قاریسی آنی آلدی (وَقَالَتِ امْرَأَتُ فِرْعَوْنَ قُرَّتُ عَيْنٍ لِي وَلَكَ لَا تَقْتُلُوهُ عَسَى أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ) ت ودیدی فرعونك خاتونی شو چوجق بنم وسنك كوزمزك نوریدراولدرمه انی اولوركه منفعت ویره بزله یاخود اوغل ایدرزانی وآنلر بیلمدیلر (حالك حقيقتنی) *ف بیلمدیلركه شو چوجق بویبوب بویوب بولوب آنلرایده جكدرلیكن اشبو قدر بیلدیلركه بنی اسرائیلدن بركسنه قورقوسندن آنی د كزه آتمش برچوجقی اولدرمزدننه اولوردیوآنی قویوبردیلر (وَأَصْبَحَ فُؤَادُ أُمِّ مُوسَى فَارِغًا إِنْ كَادَتْ لَتُبْدِي بِهِ لَوْلَا أَنْ رَبَطْنَا عَلَى قَلْبِهَا لِتَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ) ت واولدی موسانك اناسنك قلبی خالی صبردن آزقالدیكه آشكاره قیلاجق ایدی قصه سنی اكربز باغلامسیدق آنك قلبی اوزرینه تااوله اینانجیلردن *یعنی اوغلكی دریایه آت بزآنی ینه سكارد ایدرزدیو وعده مزه ایمان ایتمكلكی خاطرینه كتورمسه‌یدك بنم اوغلمدردیو اظهار ایده جك ایدی (وَقَالَتْ لِأُخْتِهِ قُصِّيهِ فَبَصُرَتْ بِهِ عَنْ جُنُبٍ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ) ودیدی قزقرنداشنه كیت موسانك ارقه سی صره پس كوردی آنی ایراقدن وفرعونك قومی بیلمدیلر آنی (وَحَرَّمْنَا عَلَيْهِ الْمَرَاضِعَ مِنْ قَبْلُ فَقَالَتْ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَى أَهْلِ بَيْتٍ يَكْفُلُونَهُ لَكُمْ وَهُمْ لَهُ نَاصِحُونَ) ت وحرام قلدق آنك اوزرینه (یعنی موسایه) بشقه قاریلرك سودینی آندن اول (یعنی قزقرنداشی ایرشمزدن اول) پس دیدی قزقرنداشی یول كوستره‌یمی سزه براواهلی اوزرینه كه قبول ایدرلرشوچوجغی سزلك ایچون وآنلرشوچوجغك خدمتنده ایولك ایلیلردندر * ف فرعونك خاتونی بنی اسرائیلدن موسی علیه السلامك همشیره سی قزی ایدی اشبو لفظدن بیلدیكه اول چوجق آنلردندر وقتاكه موسی علیه السلامی بسلمك ایچون آلدیلرآنك ایچون امزركه سود اناسی آرادیلرهیچ كسنه نك سودینی امدی علاجسز قالدقده قزقرنداشنك دلالتیله كندی اناسی چیقه كلدی آنك سودن امدی پس

آنی کندو اناسنك بسلسنه کونده بر دینار اجرت کسوب آکا حواله قلدی (فرددناه الی امه
کی تقر عینها ولا تحزن ولتعلم ان وعد الله حق ولکن اکثرهم لا یعلمون) ت پس کیرو
دوندردك آنی اناسی جانبنه تا آیدنلنه آنك کوزی و غم یمیه و بیله که اللهك وعدهسی
طوغریدر ولیکن انلرك چوغی بیلمزلر * ف یعنی الله سبحانهنك وعدهسی البته وقوعه
کلور لیکن وقوع اراسنده چوق قارشی مورش شیلر وقوع بولدیغندن چوق کمسنهلر
اعتقادسز اولورلر (ولما بلغ اشده واستوی آتیناه حکما وعلما وکذلك نجزی المحسنین) ت
وقتا که ایرشدی یکتلکنك نهایتنه وراست اولدی اعضاسی و ویردك آکا حکمتی وعلم
واشبو کبی جزا ویرز احسان ایدنلری (ودخل المدینة علی حین غفلة من اهلها فوجد فیها
رجلین یقتتلان هذا من شیعته وهذا من عدوه فاستغاثه الذی من شیعته علی الذی من
عدوه فوکزه موسی فقضی علیه قال هذا من عمل الشیطان انه عدو مضل مبین) ت
وکیردی موسی شهر مصره شهرك اهلی خبرسز اولدقلری وقتده (یعنی اویله اویقوسی یاخود اخشام
ایله یتسو اراسی ایدی) پس بولدی شهرده ایکی کمسنهیی بری بریله شماته یاپورلر بریسی
موسانك قومندن وبریسی دشمنلرندندر پس یاردم طلب ایتدی موسانك قومندن
اولان اول کمسنه اوزرینه که آنك دشمنلرندن (یعنی قبطیلردن) ایدی پس یومرق
اوروب اکلو موسی اولدردی انی دیدی اشبو ایش شیطانك ایشلرندندر البته شیطان آزغین
قیلیجی آشکاره دشمندر * ف وقتا که موسی علیه السلام یکیت اولدی فرعونك
قومندن کافر اولدقلری ایچون نفرت ایتدیلر موسی علیه السلام ایله بنی اسرائیل برابر ایدیلر بر
وقتده موسی علیه السلام کوردیکه بری بنی اسرائیلدن و بری قبطیدن ایکی کمسنه بری
بریله شماته یاپورلر قبطی ظالم ایدی انی ادب ویرمک ایچون بر یومرق ایله اوردی آنك اجلی کلمش
اولمغله دوشوب اولدی موسی علیه السلام چوق نادم اولدیکه قصدسز قتل واقع اولدی
موسانك اناسنك اوی شهردن طشره ایدی که جمله بنی اسرائیلك اولری انده برابر ایدیلر و موسی
ایسه کاهیجه اناسنك اوینه کیدر ایدی و کاهیجه فرعونك قصرینه کیدر ایدی و قومی حضرت
موسایه دشمن ایدیلر که بشقه قومك شخصیدر بزم قومزدن دکل اولور که قوت بولوب فرعون
قومنی برباد ایده دیو (قال رب انی ظلمت نفسی فاغفر لی فغفر له انه هو الغفور الرحیم)
ت دیدی ای بنم ربم بن ظلم ایتدم نفسمه یارلغه بنی پس یارلغدی انی البته الله یارلغیجیدر
اسیرکیجیدر (قال رب بما انعمت علی فلن اکون ظهیرا للمجرمین) ت دیدی ای بنم ربم بنم
اوزریمه احسان ایتدیکلك یارلغمغه قسم اوا سونکه بن اولمم کومك ایدیجی کناه ایشلیلره
* ف اولور که شو سبطی که موسادن کومك طلب ایتدی انك دخی قصوری وار ایدی الله سبحانه
موسی علیه السلامی یارلغمغی موسی کندویه الهامدن بیلدی پیغمبرلر نبوتدن اول ولی کامل

الغاوینلر (فاصبح فی المدینة خائفا یترقب فاذا الذی استنصره بالامس یستصرخه قال له
موسی انک لغوی مبین) ت پس صباح اولدی موسی شهرده قورقوب منتظر اوله‌رق
(مقتولک قصاصنی طلب ایدرلر می دیو) پس ناگاه اول کسنه که یاردم طلب ایتمشیدی
کندوسندن اول کون ینه فریاد ایدوب مدد طلب ایدیور ینه موسی‌یه آندن دیدی آکا موسی که
تحقیق آشکاره آزغین سن * ف یعنی هر کون ظالملر ایله غوغا و شماته یاپوب و بلادن
آنلری غوغا ایتدیریورسن موسی علیه السلام منتظر ایدی اولشیئه که مقتولک ولیلری
فرعونه واروب شکایت ایتدیلر پس باقه‌لم که کیمک اوزرینه ثابت اولور و بکا نه ایش
یاپه‌جقلر (فلما ان اراد ان یبطش بالذی هو عدو لهما قال یا موسی اترید ان تقتلنی کما قتلت
نفسا بالامس ان ترید الا ان تکون جبارا فی الارض وما ترید ان تکون من المصلحین) ت
پس وقتا که دیلدی موسی طوته اول قبطی‌یی که دشمندر کندولره دیدی اول فریاد ایدن ای
موسی آیا استرمیسن که اولدیره‌سن بنی نیجه که اولدردک قبطی‌یی دونکی کون دیلزسن
مگر شونکه اوله‌سن ظالم ایلیجی یرده و دیلزسن که اوله‌سن اویشلیلردن (یعنی موسی علیه
السلام اسرائیلیه لغوی مبین دیدیککدن اسرائیلی شویله ظن ایتدیکه موسی طارغین
اولوب کندویی اولدرمکه کلیور) * ف موسی ظالم اوزره ال اوزاتمق استدی پس مظلوم
سبطی دیدیککه آیا استرمیسن که اولدیره‌سن بنی ای موسی ظن ایتدیکه موسی دلیله
طارلدیغی کبی شمدی ال دخی چاله شو سببدن دیدیکه دونکی کون اولدردک قبطی‌یی پس
دونکی کون اولان قتلک قاتلی گیزلو ایدی که قاتلی کیم اولدی بو کون شو سبطینک دلندن آشکاره
اولدی (وجاء رجل من اقصی المدینة یسعی قال یا موسی ان الملا یأتمرون بک لیقتلوک فاخرج
انی لک من الناصحین) ت وکلدی بر شخص شهرک اوزاق طرفندن سرعتله یوریه‌رک دیدی
ای موسی بیوکلر مشورت ایدیورلر سنک حقکده که اولدیره‌لر سنی پس طشره چیق شهردن
البته بن سکا اولک دیلینلردنم * ف اشبو مضمونی رسول علیه السلام ایشتدردی که
سز دخی جانکزی وقایه ایچون وطنکزدن چیقک زیرا که کافرلر حضرتک قتلنه اتفاق ایتمشلر
ایدی پس او کیجه هجرت ایتدیلر (فخرج منها خائفا یترقب قال رب نجنی من القوم الظالمین)
ت پس طشره چیقدی شهردن قورقه‌رق منتظر اوله‌رق دیدی ای بنم ربم خلاص ایت
بنی ظالم اولان کروهلردن (ولما توجه تلقاء مدین قال عسی ربی ان یهدینی سواء السبیل)
ت وقتا که یوزلندی موسی مدین جانبنه دیدی امید طوترم کندو ربمدن که دلالت
ایده بنی طوغرو اولان یول جانبنه * ف موسی علیه السلام مدینک یولنی بیلمزدی الله
سبحانه انی شو یول اوزره صالدی (ولما ورد ماء مدین وجد علیه امة من الناس یسقون) ت

وقتا که

وقتا كه ایرشدی مدین صویینه یعنی آنك اوزرینده بر كروهی آدملردن صو ایچورور یورلر
كندو حیوانلرینه * ف مصر ایله مدینك اراسی اون قوناق یولدر اشبو قدر مسافه یی آچ
و صوسز كلش كوردیكه اوراده آدملر طوارلرن صوارورلر ایدی (ووجد من دونهم امرأتین
تذودان قال ما خطبكما قالتا لا نسقی حتی یصدر الرعاء وابونا شیخ كبیر) ت و بولدی
آنلردن غیری بر طرفده ایكی خاتونی كیرو طوترلر طوارلرینی دیدی آنلره نه در سزلره حالكز دیدیلر بز
صو ایچوره بیلمزز او وقته دك كین كه كسیرودوندره لر چوبانلر طوارلرینی و بزم بابامز اختیار
بر چوق یاشلیدر * ف اشبو كریمه لر خیالرندن طوارلرین بر كناره چكوب طورمشلر ایدی
و دخی آنلرك اول قدر قوتلری یوغیدیكه قیونك آغر دلوبله آندن صو چقره لر اشبو اجلدن
شو كریمه لر طوارلرین خلقك طوارلرینك فضله سندن صوارورلر ایدی (فسقی لهما ثم
تولی الی الظل فقال رب انی لما انزلت الی من خیر فقیر) ت پس صواردی (موسی) آنلرك
طوارلرینی صكره یوندی كولكه جانبنه پس دیدی ای بنم ربم بن اولشیئه كه ایندردك بنم جانبمه
نعمتدن محتاجم * ف كریمه لر حضرت موسی صواردقدنصكره كولكه یه كیتمسندن
بیلدیلر كه اشبو آدم آچ و صوسز ایراق اولان مسافه دن كاوب یورلش آدمدر پس اولرینه
كیدوب بابالرینه خبر ویردیلر و بابالری ایسه دیلردیكه بر صالح و كوزل بختلو بر آدم اولیدیكه
آنكا چوبان اولوب طوارلرن اوتلاده ایدی و كریمه سین آنك حباله نكاحنه باغلیه یدی
(فجاءته احداهما تمشی علی استحیاء قالت ان ابی یدعوك لیجزیك اجر ما سقیت لنا فلما
جاءه وقص علیه القصص قال لا تخف نجوت من القوم الظالمین) ت پس كلدی موسایه اشبو
ایكی قزلك بری یوریه رك اوتانغق اوزرینه دیدی بنم بابام استیورسنی تا كه ویره سكا اولشینك
مزدینی كه صو ویردك بزم ایچون پس وقتا كه كلدی موسی شعیبك یاننه و بیان ایتدی
اكا قصه لرینی دیدی شعیب قورقمه خلاص بولدك ظالم اولان كروهلردن (قالت احداهما
یا ابت استأجره ان خیر من استأجرت القوی الامین) ت دیدی ایكی قزلرك بری ای بنم بابام
اجیر طوت شونی كه اجیر طوتدیغك كشیلرك خیرلوسی امین قوتلو شخصدر * ف قوتلو اولدیغن
صو یی چكوب طوارلری صواردیغندن و اماتلو اولدیغن طمعسزلغندن بیلدی (قال انی
ارید ان انكحك احدی ابنتی هاتین علی ان تأجرنی ثمانی حجج فان اتممت عشرا فمن عندك
وما ارید ان اشق علیك ستجدنی ان شاء الله من الصالحین) ت دیدی شعیب بن دیلرمكه
خاتونلغه ویره م سكا اشبو ایكی قزلرك برینی شو شرطه اوزره كه مزدور لك ایده سن بكا سكز یل

لیو یرقام ایده سن اون یلی پس شو تبره دوستنك جانبیكدن و اسم بن كمشقت ایدم سنك
اوزرینه كه بولورسین بنی ا گر الله دیلرسه ایو ایش ایشلینلردن (قَالَ ذَٰلِكَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ
أَيَّمَا الْأَجَلَيْنِ قَضَيْتُ فَلَا عُدْوَانَ عَلَيَّ وَاللَّهُ عَلَىٰ مَا نَقُولُ وَكِيلٌ) ت ديدى موسى شودر بنيم
بنم ایله سنك ارا كده كه اشبو ایكی مدتلرك قنقسنی اداا ایدرسم ظلم اولمز بنم اوزریمه و الله
اولدیغی اوزرینه كه سویلدك شاهددر ٭ ف پیغمبرمز علیه السلام وطنندن هجرت
ایدوب سكز یل چقدی كندو عسكر مكه یه كلدیلر اكر دیلسه دیلر اول وقتده آنی فتح ایدرلر ایدی
و مكه شهرینی كافرلردن خالی ایدرلر ایدی لیكن كندو رضالریله اون یلده عسكر مكهٔ مكرمه یی
كافرلردن خالی و پاك ایتدی موسى علیه السلامی اجاره ایدن بزركوارك آدی قرآنده یوقدر
و توریتده آدی بشقه در و مشهور اولدر كه حضرت شعیب علیه السلامدر (فَلَمَّا قَضَىٰ مُوسَى
الْأَجَلَ وَسَارَ بِأَهْلِهِ آنَسَ مِن جَانِبِ الطُّورِ نَارًا قَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا لَّعَلِّي آتِيكُم
مِّنْهَا بِخَبَرٍ أَوْ جَذْوَةٍ مِّنَ النَّارِ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ) ت پس وقتا كه ادا ایتدی موسى مدتی و كیدیجك
اولدی كندو عیالیله كوردی طور طاغنك جانبنده اودی دیدی كندو عیالنه اكلنك بن
كوردم اودی امیدم اوتر مكه كتوره یم سزه شو اوددن برخبر یاخود كتوره یم برشعله
اوددن اوله كه سز ایصنه سكز (فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ مِن شَاطِئِ الْوَادِ الْأَيْمَنِ فِي الْبُقْعَةِ الْمُبَارَكَةِ مِنَ
الشَّجَرَةِ أَن يَا مُوسَىٰ إِنِّي أَنَا اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ) ت پس وقتا كه كلدی اوده یقین چاغرلدی خیری
چوق یرده بولنان دره نك صاغ جانبندن آغاجك ارا سندن كه ای موسى بن الله سبحانه یم عالملرك
ربسیم (وَأَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَلَمَّا رَآهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا جَانٌّ وَلَّىٰ مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ يَا مُوسَىٰ أَقْبِلْ
وَلَا تَخَفْ إِنَّكَ مِنَ الْآمِنِينَ) ت براقغل عصاكی پس وقتا كه كوردی شو عصا تیز تیز
دیرنسكه بریلاندر یوزچویردی موسى ارقه و یره رك و كیرو دونمدی دیدك ای موسى ایلرو كل
و قورقمه البته سن امین اولانلردنسك (اسْلُكْ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجْ بَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ سُوءٍ وَاضْمُمْ
إِلَيْكَ جَنَاحَكَ مِنَ الرَّهْبِ فَذَانِكَ بُرْهَانَانِ مِن رَّبِّكَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا
فَاسِقِينَ) ت وصوقغل كندو الكی جیبكه تا طشره كله آغ اوله رق عیبسز و ینه اشدروب قوشغل
كندو جانبكه كندو قولكی قورقودن (یعنی الكك بویله آق و پارلرا ولدیغن كوروب سكا
و غیریلره قورقو حاصل اولورسه بو قورقو یی دفع ایتمك ایچون الكی قولتوغكه صوق بز آنی
اسكی حالنه دوندریرزم) پس اشبو ایكی نشانه اشاغی كلو یدر سنك ربكك جانبندن فرعونك

فی آنك كروهنك جانبنه كه آنلر اولیالر غلمق كرك ه ف شاه ولی الله رحمه الله دیر كه ایكی قولاری
بنا شوب قوشمق كنایه در خاطر جمع ایتمكدن و مشوش اولمقدن تسكین خفض جناح
كنایه در تواضعدن ﴿ ف ایكی قولنكی بناشوب قوشغل قورقودن یعنی تا كه یلانك
خوفی كیده (قَالَ رَبِّ إِنِّي قَتَلْتُ مِنْهُمْ نَفْسًا فَأَخَافُ أَن يَقْتُلُونِ) ت دیدی ای بنم ربم بن
اولدیردم آنلردن بر شخصی پس قورقرم كه اولدیره لر بنی (وَأَخِي هَارُونُ هُوَ أَفْصَحُ مِنِّي لِسَانًا
فَأَرْسِلْهُ مَعِيَ رِدْءًا يُصَدِّقُنِي إِنِّي أَخَافُ أَن يُكَذِّبُونِ) ت و بنم قرنداشم هارون زیاده فصیحدر
بندن لسان جهتندن پس كوندر آنی بنمله برابر مددایدیجی كه طوغریلر بنی بن قورقرم آندنكه
یلانجی صایه لر بنی (قَالَ سَنَشُدُّ عَضُدَكَ بِأَخِيكَ وَنَجْعَلُ لَكُمَا سُلْطَانًا فَلَا يَصِلُونَ إِلَيْكُمَا بِآيَاتِنَا
أَنتُمَا وَمَنِ اتَّبَعَكُمَا الْغَالِبُونَ) ت دیدی الله محكم ایدرم سنك قولكی سنك قرنداشكله و ویررز
سزه غلبه لكی پس ظفر اولمزلر ایرشه لر اذیت ویرمك قصدیله سزلك جانبكزه بزم نشانه لرمز
سببیله سزلر و اول كسنه لر كه تابع اولدیلر سزه غالبلرسكز (فَلَمَّا جَاءَهُم مُّوسَىٰ بِآيَاتِنَا بَيِّنَاتٍ
قَالُوا مَا هَٰذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّفْتَرًى وَمَا سَمِعْنَا بِهَٰذَا فِي آبَائِنَا الْأَوَّلِينَ) ت پس وقتا كه كتوردی آنلره
موسی بزم آچیق اولان نشانه لرمزی دیدیلر اشبو دكلدر مگر یالانش سحر در و ایشتمدك شونی
اول كچن بابالرمزده (وَقَالَ مُوسَىٰ رَبِّي أَعْلَمُ بِمَن جَاءَ بِالْهُدَىٰ مِنْ عِندِهِ وَمَن تَكُونُ لَهُ عَاقِبَةُ
الدَّارِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ) ت و دیدی موسی بنم ربم زیاده بیلور اول كسنه یی كه كتوردی
هدایتی اللهك یانندن و اول كسنه یی كه اولور انكیچون مقبول عاقبت آخرتده البته نجات
بولمزلر ظالملر (وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ مَا عَلِمْتُ لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرِي فَأَوْقِدْ لِي يَا هَامَانُ عَلَى الطِّينِ
فَاجْعَل لِّي صَرْحًا لَّعَلِّي أَطَّلِعُ إِلَىٰ إِلَٰهِ مُوسَىٰ وَإِنِّي لَأَظُنُّهُ مِنَ الْكَاذِبِينَ) ت و دیدی فرعون ای
كروهلر بیلمدم بر سزكیچون هیچ بر معبود بندن غیری پس اودیاق بنمیچون ای هامان چامور
اوزرینه یعنی كرمید پشور پس بنا قلغل بنمیچون بر بوجه اولان كوشك اوله كه بو قاروجیقه یم موسانك معبودی جانبنه بن ظن ایدرم موسایی یلانجیلردن ﴿ ف چامور دن كرپچلر
یاپوب آنلر اوزرینه اودیاق ای هامان یعنی بشمش كرمید یسه دیرلر كه اوداید بشمش
كرپچلر و كرمیدلری اول اول یاپدی تا كه بو كسك كوشك یاپسون اگر طاشدن یاپلورسه
اغرلقندن دوشه جكدر (وَاسْتَكْبَرَ هُوَ وَجُنُودُهُ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ إِلَيْنَا

لَا يُرْجَعُونَ) ت ويوكالك ايتدى فرعون وآنك قشونلرى يرده حقسز يره ظن ايتديلركه
آنلر بزم جانبمزه دوندرلمش اولمزلر (فَأَخَذْنَاهُ وَجُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ) ت پس طوتدق انى وآنك قشونلرينى پس صكره آتى ويردك آنلرى دكزه
پس باق نيچه اولدى ظالملرك ايشنك آخرى (وَجَعَلْنَاهُمْ أَئِمَّةً يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ
لَا يُنْصَرُونَ) ت وقيلدق آنلرى ايلرو كيدیجى چاغرولرا ودجانبنه وقيامت كوننده
ياردم اولنمزلر (وَأَتْبَعْنَاهُمْ فِي هَٰذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ هُمْ مِنَ الْمَقْبُوحِينَ) ت
وكوندردك آنلرك ارقه سى صره اشبو دنياده لعنتى وقيامت كوننده شونلر اراق اولنشلردن
اولورلر (وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِ مَا أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ الْأُولَىٰ بَصَائِرَ لِلنَّاسِ وَهُدًى
وَرَحْمَةً لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ) ت ويردك موسايه كتابى اندنصكره كه هلاك ايتدك اولكى طبقه لرى
بيلدریجى آدملر ايچون قلب كوزلريله ويول كوستریجى وباغشلق تا اوله كه آنلر نصيحت
قبول ايده لر * ف توريتك نزولندنصكره قرون اولالرك هلاككبى عام اولان هلاك ايله
عقوبت آز بولندى تا كه عالمده برقاج فرقه وجماعت شريعتك حكمى اوزرينه باقى قالسون
ديو (وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الْغَرْبِيِّ إِذْ قَضَيْنَا إِلَىٰ مُوسَى الْأَمْرَ وَمَا كُنْتَ مِنَ الشَّاهِدِينَ) ت ويوقدر
ايدك سن طورك غرب جانبنده وقتا كه انجامنه اريشدردك موسى جانبنه وحيى ود كلدك
سن شو مقامده حاضر اولنلردن * ف موسايه طورك كون بتان جانبنده توريت ويرلدى
(وَلَٰكِنَّا أَنْشَأْنَا قُرُونًا فَتَطَاوَلَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ وَمَا كُنْتَ ثَاوِيًا فِي أَهْلِ مَدْيَنَ تَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا
وَلَٰكِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ) ت وليكن بزلر ياراتدق برقاج طبقه لرى (يعنى موسادنصكره) پس اوزون
اولدى آنلرا وزرينه آنلرك عمرلرى وينه سن دكلدك قونیجى مدين اهلنده كه اوقويدك آنلر
اوزرينه بزم آيتلرمزى وليكن بزلر اولدق كوندریجى (وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الطُّورِ إِذْ نَادَيْنَا
وَلَٰكِنْ رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ لِتُنْذِرَ قَوْمًا مَا أَتَاهُمْ مِنْ نَذِيرٍ مِنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ) ت وينه سن
يوق ايدك طورك جانبنده اول وقتده كه چاغردق وليكن وحى كلدى محبت يوزندن سنك
ربكدن تا قورقوده سك بر كروهيكه كلمشيدى آنلره هيچ برقورقوديجى سندن اوّل اوله كه آنلر
نصيحت قبول ايده لر (وَلَوْلَا أَنْ تُصِيبَهُمْ مُصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ فَيَقُولُوا رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ

الينا رسولا فنتبع آياتك ونكون من المؤمنين) ت اكر شو اولمسيديكه ايريشه آنلره بربلا
آنلرك تقديم ايلدكلرى معصيت سببيله پس ديرلرايدى ايا ربمز نيچون كوندرمدك بزم بر بيغمبر
كه تا تابع اوليدق سنك آيتلريكه و اوليدق مؤمنلردن (فلما جاءهم الحق من عندنا قالوا
لولا اوتى مثل ما اوتى موسى اولم يكفروا بما اوتى موسى من قبل قالوا سحران تظاهرا
وقالوا انا بكل كافرون) ت پس وقتا كه كلدى آنلره طوغرو اولان وحى بزم يانمزدن ديديلر
نيچون ويرلمدى اشبو بيغمبره شو مثللو كه ويرلدى موسايه آيا كافر اولمديلرمى اولشيئه كه ويرلدى
موسايه بوندن اول ديديلر ايكى سحردر برى برينه موافق (يعنى توريت وقران) و ديديلر بزلر
هر برينه كافرلرز * فـ مكه كافرلرى موسى عليه السلامك معجزه لرن ايشيدوب ديديلر كه
اشبو مثللو معجزه آنك يانده اولسيدى بز آكا ايمان كتورردك وقتا كه يهودلردن سؤال
ايتديلر و توريتك حكملرينى ايشتديلر كه قرآنه موافقدر و كنديلرك مرادلرينه مخالفدر كه
بته طايفه كفردر و بنه اولدكده نصكره ديرلرك طوغريدر و اولمسوا انكه الله سبحانه نك
اسمى ايله بو عزلتمزمى داوردر و بوندن غيرى حكملركبى پس ايكيسنده منكر اولديلر (قل فأتوا
بكتاب من عند الله هو اهدى منهما اتبعه ان كنتم صادقين) ت ديكل كتوريكز بركتابكه
ايندرلمش اوله اللهك يانندن كه زياده يول كوسترجى اوله آنك ايكيسندن تابع اوله يم
آكا اكر سز طوغرو ديجى ايسه كز (فان لم يستجيبوا لك فاعلم انما يتبعون اهواءهم ومن
اضل ممن اتبع هواه بغير هدى من الله ان الله لا يهدى القوم الظالمين) ت پس اكر قبول
ايتمزلرسه سنك سوزيكى بيلكل كه همان آنلر تابع اولورلر كندو نفسلرينك آرزوسنه و كيمدر
زياده آزغين اول كسنه دنكه تابع اوله كندو بلديكنه هدايت اولمسيزين الله جانبندن
البته الله يول كوسترمز ظالم اولانلره (ولقد وصلنا لهم القول لعلهم يتذكرون) ت
بز بربرينك اردنجه صره كتوردك آنلر ايچون قرآنك آيتلرينى اوله كه آنلر نصيحت قبول
ايده لر (الذين آتيناهم الكتاب من قبله هم به يؤمنون) ت اول كسنه لر كه بز ويردك آنلره
كتابى قرآندن اول آنلر قرآنه ايمان كتورورلر (واذا يتلى عليهم قالوا آمنا به انه الحق من ربنا
انا كنا من قبله مسلمين) ت و چان اوقونسه (قران) آنلر اوزرينه ديرلر كه ايمان كتوردك
الله سبحانه يه البته شو قرآن طوغريدر بزم ربمزك جانبندن البته بزلر قران نازل اولمزدن اول

انقياد ايديجيلر ايدك (اولئك يؤتون اجرهم مرتين بما صبروا ويدرؤن بالحسنة السيئة ومما
رزقناهم ينفقون) ت اشبو كروه ويرلمش اولور آنلره كندو مزدلري ايكي كره اول سببدنكه
صبر ايتديلر ودفع ايدرلر ايو اولان خصلتله كوتولكي واولشيدنكه رزق ويردك آنلره صرف
ايدرلر (واذا سمعوا اللغو اعرضوا عنه وقالوا لنا اعمالنا ولكم اعمالكم سلام عليكم لا نبتغي
الجاهلين) ت وچونكه ايشتسه لر لغو اولان سوزي يوز چويررلر آندن وديرلر بزه بزم
اعمالمز وسزه كيچوندر سزك اعمالكز سلامت سزك اوزركزه اولسون استمز جاهللرك
صحبتني ف شاه ولي الله رحمه الله ديركه پيغمبرمز عليه السلام مدينه يه هجرت ايتمدن اول
يهودلرك ديني نسخ اولنديغي صراحةً ديمزدن اول يهودلر قرآني معتقد ايديلر وديديلر كه
عرب طائفه سنه لازم اولان قرآنك امرينه تابع اولمقدر ف اشبو كسنه لر حبشي
نصرانيلردن وحبشيك رئيسلرندن ايديلر قرآنك نزولن ايشيدوب ايمان كتورديلر
واول جاهللركه قرآنه ايمان كتورمزلر وضلالتده هدايت بولمزلر پس اول جاهللردن مذكور اهل
كتاب اعراض ايدوب يوز چويررلر ايدي (انك لا تهدي من احببت ولكن الله يهدي من
يشاء وهو اعلم بالمهتدين) ت البته سن (يا محمد) يول كوستره بيلمزسن هر كسنه يه كه
سورسين ولكن الله يول كوسترر هر كسنه يه كه ديلر والله بيليجيدر يول بولانلري ف پيغمبرمز
عليه السلام عمه سي ابو طالبك اوله جكي وقتنده زياده سيله سورديلر كه كلمه توحيدي دلي
اوزره جاري قيله قبول ايتمدي اول وقت بو آيت نازل اولدي (وقالوا ان نتبع الهدى معك
نتخطف من ارضنا اولم نمكن لهم حرما آمنا يجبى اليه ثمرات كل شيء رزقا من لدنا ولكن
اكثرهم لا يعلمون) وديديلر (مكه اهلندن بعضيسي) اگر تابع اولسق هدايته چيقاررديلر بزي
كندو يرمزدن (يعني آدملر بزي اخراج ايدرلر الله تعالى بيوردي كه) آيا يرويرمدكمي آنلره
امينلي اولان حرمده كه ايرشدريلور آنك جانبنه هر بر جنسدن ميوه لر رزق اولهرق بزم يانمزدن
ولكن آنلرك چوغي بيلمزلر (وكم اهلكنا من قرية بطرت معيشتها فتلك مساكنهم لم تسكن من
بعدهم الا قليلا وكنا نحن الوارثين) ت وچوق هلاك ايتدك كويلردن كه حددن كچديلر
كندو گچنملرنده پس ايشته آنلرك قوناقلريكه كندولردن صكره مسكن اولمدي مگر آز بر چوق
مدتده (يعني يرلري ويران اولمغله كيمسه ساكن اولميوب فقط كلوب گچن يولجيلر قونوب
كوچرلردي) واولدق بزلر آنلرك وارثلري يعني كندولر فاني اولدي بز باقي قالدق (وما كان

ربك

ربك مهلك القرى حتى يبعث في امها رسولا يتلوا عليهم آياتنا وما كنا مهلكي القرى الا واهلها ظالمون) ت ودكل سنك ربك كويلرى هلاك ايديجى اولوقته دكينكه كوندره اول كويلرك بيوك كنده بر پيغمبر كه اوقويه آنلره اوزرينه بزم آيتلرمزى بز دكلز كويلرى هلاك ايديجى مكر شوحالده كه آنك اهلى ظالمدرلر (وما اوتيتم من شيء فمتاع الحيوة الدنيا وزينتها وما عند الله خير وابقى افلا تعقلون) ت وهر برشيكه ويرلدى سزه هر برنوعدن پس اول دنيا ديرلكنك فايدهسيدر ودنيانك بزكيدر واول شيكه اللهك ياننده در زياده كوزلدر ودائمدر آيا فهم ايتزميسكز (افمن وعدناه وعدا حسنا فهو لاقيه كمن متعناه متاع الحيوة الدنيا ثم هو يوم القيامة من المحضرين) ت ايا اول كسنه كه وعده ويردك اكا كوزل وعده ايله پس اول كسنه بولجيدر اول وعدهيى اول كسنه كبى اولورميكه فائده لنديردك آنى دنيا ديرلكنك منفعتيله صكره قيامت كوننده حاضر اولنلردندر يعنى عذابده (ويوم يناديهم فيقول اين شركائي الذين كنتم تزعمون) ت واول كونكه چاغررر آنلرى ديركه نرده در بنم شريكلرم كه اولديكز سزلر كمان ايديجى (قال الذين حق عليهم القول ربنا هؤلاء الذين اغوينا اغويناهم كما غوينا تبرأنا اليك ما كانوا ايانا يعبدون) ت ديديلر اول كسنهلر كه ثابت اولدى آنلرا وزرينه عذاب ايله حكم (يعنى كافرلرك بيوكلرى) اى بزم ربمز اشبو جماعتكه آزغين قيلدق آنلرى آزغين قلدق انلرى نيچه كه كنديمز آزغين اولدق (يعنى آنلره زورايتمدك) برى اولدق آنلردن سنك يانكده انلر بزلره عبادت ايتمزلر ايدى بلكه هوا وهوسلرينه عبادت ايدرلر ايدى • ف شيطانلر ديرلر كه بز انلرى آزدردق اما بيوك كيمسهلر طرفنده آزدردق پس انلر بزه عبادت ايتديلر بلكه اول بيوكلره كه ملائكه وغير يلريدر طپارلر دى (وقيل ادعوا شركاءكم فدعوهم فلم يستجيبوا لهم ورأوا العذاب لو انهم كانوا يهتدون) ت وديلندى آنلره چاغريكز كندو شريكلريكزى پس چاغررلر آنلرى پس آنلر قبول ايتمزلر شو جماعتك چاغرمسنى وكوررلر عذابى وتمنى ايدرلر كه نه اولايدى اولسيدلر يول بولجيلر • ف يعنى شو وقتده آنلر بويله تمنى ايدرلر واول بيوك كسنهلر كه عبادت ايتمشلر ايدى آنلره جواب ويرمزلر زيرا كه آنلر اشبو عبادت اولمغه راضى دكللر ايدى ويا خود خبردار دكللر ايدى (ويوم يناديهم فيقول ماذا اجبتم المرسلين) ت واول كونكه چاغرر الله آنلرى

پس دیرکننه جواب ویردیکز پیغمبرلره (فَعَمِيَتْ عَلَيْهِمُ الْأَنْبَاءُ يَوْمَئِذٍ فَهُمْ لَا يَتَسَاءَلُونَ) ت پس
مشتبه اولور وقپانور آنلاراوزرینه خبرلر اولکونده که آنلر بری بریله سؤال وجواب ایده بیلمزلر
یعنی دنیاده اولدیغی کبی که برشیده شبهه لری اولسه بر برلرندن سؤال ایدرلر ایدی آخرتده اویله
اولیوب سؤال و جواب ایتمکه قدرتلری اولمازو بر بریله جواب ویره لم ونه عذرد لیه لم
دیو مشوره ایدوب بر برندن اوکرنمکه اقتدارلری یوقدر همان سکوت طورورلر (فَأَمَّا مَنْ تَابَ
وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَعَسَىٰ أَنْ يَكُونَ مِنَ الْمُفْلِحِينَ) ت پس اما اول کسنه که توبه ایتدی وایمان
کتوردی وایشلدی کوزل اولان ایشلری پس امیدواردرکه اوله نجات بولنلردن (وَرَبُّكَ
يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ مَا كَانَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ سُبْحَانَ اللَّهِ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ) ت وسنك ربك
یرادر اول شیئی که دیلر واختیار ایدر هر کسنه یی که استر یوقدر آنلر ایچون براختیار پاکدر
الله ایچوندر و یوجه اولدی اول شیدن که شریك پیالرا کا (وَرَبُّكَ يَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ
وَمَا يُعْلِنُونَ) ت وسنك ربك بیلور آنلرك سینه لری کیزلدیکی شیئی واول شیئی که آشکاره
ایدرلر (وَهُوَ اللَّهُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْحَمْدُ فِي الْأُولَىٰ وَالْآخِرَةِ وَلَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ) ت
وکندیدر عبادته مستحق یوقدر هیچ بر طوغرو معبود اندن غیری انکیچوندر اوکمك دنیاده
وآخرتده وانکیچوندر بیورادی ویرمك وآنك جانبنه کیرودوندریلورسکز (قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ
جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ اللَّيْلَ سَرْمَدًا إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ إِلَٰهٌ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُمْ بِضِيَاءٍ أَفَلَا تَسْمَعُونَ) ت
دیکل ایا کوردیکزمیکه اکرقیلسه الله سزلك اوزرکزه کیجه یی ابدی قالیجی قیامت کونینه
دکین کیمدر برمعبود اللهدن غیری که کتوره سزه ایشغی ایا (بونی تفکرله بزم نصیحتمزی)
ایشتمزمیسکز (قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ النَّهَارَ سَرْمَدًا إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ إِلَٰهٌ غَيْرُ اللَّهِ
يَأْتِيكُمْ بِلَيْلٍ تَسْكُنُونَ فِيهِ أَفَلَا تُبْصِرُونَ) ت دیکل آیا کوردیکزمیکه اکرقیلسه الله
سزلك اوزرکزه کوندزی ابدی قالیجی قیامت کونینه دکین کیمدر برمعبود اللهدن غیری که
کتوره سزه کیجه یی که قرار بوله سکز انده آیا (آثار قدرتی تفکر ایدوب) کورمزمیسکز (وَمِنْ
رَحْمَتِهِ جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ) ت
وکندو اسرکسندن قیلدی سزکیچون کیجه یی وکوندزی تاقرار بوله سکز کیجه ده وتارزق

طلب ايده سكز الله‌ك فضلندن كوندزده واوله‌كسزلر شكر ايده سكز (ويوم يناديهم فيقول اين
شركائى الذين كنتم تزعمون) ت واول كونكه چاغرر آنلرى پس ديرنرده‌در بنم شريكلرمكز (انلرى
الديو) زعم ايدرديكز (ونزعنا من كل امة شهيدا فقلنا هاتوا برهانكم فعلموا ان الحق لله وضل
عنهم ما كانوا يفترون) ت واخراج ايدرز هر بركروهدن برشاهد (يعنى هر بر پيغمبر قومى اوزرينه
شهادت ايدر) پس ديرز قومه كتوركز دليلكزى پس بيلورلركه طوغريلق الله جانبنده‌در
وغائب اولور آنلردن افترا ايتدكلرى شيلر * ف شهادت ايديجى يا پيغمبر اولور ياانك تابعلرى
ياهر بر صالح اولان كسنه‌لردر (ان قارون كان من قوم موسى فبغى عليهم وآتيناه من
الكنوز ما ان مفاتحه لتنوء بالعصبة اولى القوة اذ قال له قومه لا تفرح ان الله لا يحب
الفرحين) ت تحقيق قارون موسانك قومندن ايدى پس حددن كچدى آنلر اوزرينه و ويردك
آكا خزينه‌لردن اول قدر كه انك انختارلرى آغر اولوردى قوت صاحبى جماعتلرا وزرينه
اول وقتده كه ديدى آكا كندو قومى شاد اولمه البته الله سومز شاد اولان كسنه‌لرى * ف
قارون موسى عليه السلامك جدينك اولادندن اولوب فرعون جانبندن بنى اسرائيل
اوزرينه مأمور اولوب آنلرى اجرتله يا اجرتسز ايشلدر ايدى واجيرلرك اجرتن كندوسى
تقسيم ايدردى اشبو ايشده چوق مال جمع ايتمشدى وقتاكه بنى اسرائيل حضرت موسانك
حكمنه كچدى وفرعون دخى غرق اولدى وقارونك كارى كسلدى وآنك مأمورلغى
قالمدى حضرت موسايه قلبنده عناد طوتدى ومنافقلغى اختيار ايتدى غيبتده عيب ايدوب
حقنده بهتانلر پيدا ايتمده اولدى حتى بر روسپى قاريه حضرت موسانك متهم قيلمغى تعليم
ايدوب قارشوسنه كتوردى قارى ايسه الله سبحانه‌نك قورقوسندن طوغريلقله
سويلوب اشبو شخص بكا بويله تعليم ايتدى ديدكده موسى عليه السلام قارون حقنده
بددعا ايتدى پس الله سبحانه قارونى أهل وعيال وماليله اوبله يره باتوردى (وابتغ فيما
آتاك الله الدار الآخرة ولا تنس نصيبك من الدنيا واحسن كما احسن الله اليك ولا تبغ
الفساد فى الارض ان الله لا يحب المفسدين) ت وطلب ايت شو شيده كه ويردى سكا
الله آخرت دارينك صلاحنى واونوتمه كندو پايكى دنيادن (يعنى دنياده اوايش ايشله)
وايولك ايت نيجه كه احسان ايدوبدر الله سنك اوزريكه وطلب ايتمه كوتولكى يرده البته
الله سومز كوتولك ايدنلرى * ف كوتولك ايتمه يعنى حضرت موسانك ضدى اولمه
ودنيادن كندو نصيبكى اونوتمه يعنى حالكجه صرف ايله وحاجتك قدرندن زياده سيله

مالكدن آخرت ثوابني تحصيل ايت (قال انما اوتيته على علم عندي أولم يعلم ان الله قد
اهلك من قبله من القرون من هو اشد منه قوة واكثر جمعا ولا يسئل عن ذنوبهم
المجرمون) ت قارون ديدي بكا مال ويرلدي انجق بنده كي علم اوزرينه (يعني عالم اولديغم
ايچون بو قدر ماله مستحق اولدم) آيا بيلمديمي كه الله هلاك ايتدي اندن اول طبقه‌لردن اول
قومي كه زياده قوتلو ايديلر آندن وزياده چوق عبيد ديلر جمع ايتمك يوزندن وسؤال اولنمزلر
كندو گناهلرندن گناه ايشليلر (يعني سزه لازم اولديغي صورتده عذر ايتمكه مجاللري
يوقدر) ٭ ف يعني اگر گناه ايشليلرك فهمي طوغري اولسه ايدي انلر گناه ايشلمزلر ايدي
وقتا كه آنلرك فهمي ترس اولدي آنلري الزام ايتمكده نه فائده وار در كه شو كوتو ايشلري
نيچون ايدرسكزديو واشبو چركين ايشك كوتو اولديغين نيچون فهم ايتمزسكزديو (فخرج
على قومه في زينته قال الذين يريدون الحيوة الدنيا يا ليت لنا مثل ما اوتي قارون انه
لذو حظ عظيم) ت پس طشره چيقدي كندو قومي اوزرينه كندو بزه كنده ديديلر اول
كمسنه‌لر كه طلب ايتديلر دنيا يرلكي نه اوليدي بزه چون اوليدي اولشي مثللو كه ويرلدي
قارونه البته قارون بيوك پاي صاحبيدر (وقال الذين اوتوا العلم ويلكم ثواب الله خير
لمن آمن وعمل صالحا ولا يلقاها الا الصابرون) ت وديديلر اول كمسنه‌لر كه ويرلمش اولدي
آنلره علم واي اولسون سزلك اوزر كزه اللهك ثوابي زياده‌در اول كمسنه ايچون كه
ايمان كتوردي وايشلدي كوزل ايشلري ويقين اولمزشوسوزه مگر صبر ايدنلر ٭ ف يعني
آخرت دنيادن ايو اولمسني اول كمسنه‌لر بيلورلر كه آنلر مشقتلر ينه صبر ايدرلر واول
كمسنه‌لر كه صبر ايتمزلر آنلر چوق حرصله دنيانك هوسنه دوشرلر جاهللر زنگينلرك
راحتلكين كوروب ظن ايدرلر كه آنسلرك نصيبي كوزلدر اويله دكل آنلرك دنيا ايچون
فكر ايتملريني وآخرتده رذيل اولملريني وذليل اولملريني وهر كمسنه‌نك يانده سزلمه‌لريني
بيلمورلر وبيلمزلر ميكه دنياده راحتلك اون يل يا يكرمي يل زمانه دلك اولور واولمكدن
صكره نيجه بيك يل بچورمك لازم اولور (فخسفنا به وبداره الارض فما كان له من فئة
ينصرونه من دون الله وما كان من المنتصرين) ت پس باتوردق قاروني وآنك سرايني
يره پس اولمدي آنكيچون هيچ بر گروه كه ياردم ايده‌لرا كا اللهدن غيري واولمدي كنديسي
انتقام آليجيلردن (واصبح الذين تمنوا مكانه بالامس يقولون ويكان الله يبسط الرزق لمن يشاء

من

مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَوْلَا أَنْ مَنَّ اللّٰهُ عَلَيْنَا لَخَسَفَ بِنَا وَيْكَأَنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ) ت وصباح
ایتدیلر اول کسنه‌لر که آرزو ایتدیلر ایدی آنڭ مرتبه‌سنی دوتکی کون دیدیلر ای
عجب که الله ککشادلك ایدر رزقی اول کسنه ایچونکه دیلر کندو قوللرندن وطارقیلر رزق
اکرا یتمسیدی انعام الله بزم اوزرمزه البتّه یره باتوررردی بزلری ای عجب که نجات
بولمزکه کافرلر (تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا
وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ) ت اشبو آخرت سرایینی یصارز اول کسنه‌لر ایچونکه دیلمزلر یوق
یوغنلغی یرده ونه کوتلکی و کوزل اولان عاقبت کناهلردن صاقننلر ایچوندر * ف یعنی
جاهللر قارونڭ زنکینلکن کوروب دیدیلر که قارونڭ نصیبی کوزلدر اولدکل بلکه
آخرت نعمتی بولمق کوزلدر واشبو آخرت نعمتی آنلر ایچوندر که دنیانڭ یوجه‌لکنی
دیلمزلر (مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى الَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ
إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) ت هر کسنه کتورسه کوزل اولان عملی پس انکچون اندن زیاده
کوزل مکافات وهر کسنه کتورسه کوتولکی پس جزا ویرلمز اولمزلر اول کسنه‌لر
که ایشلدیلر کوتو اولان ایشلری مکر ایشلدکلری مثللو * ف ایو عمل ایدنلره
کوزل ثوابله وعده بیوردیلر اشبو وعده وقوعه کلسه کرکدر وکوتو عمل اوزرینه
کوتو جزا ایله وعید بیوردیلر امید که عفو ایده دیو مکر شوقدر بیان ایتدیکه کوتلکڭ
جزاسی کندو قدری اولور زیاده اولمز (إِنَّ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لَرَادُّكَ إِلَى مَعَادٍ قُلْ
رَبِّي أَعْلَمُ مَنْ جَاءَ بِالْهُدَى وَمَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ) ت تحقیق اول الله که نازل قیلدی سنڭ
اوزریکه قرآنی کیرودندروسی کیرودونه جلك یر جانبنه (یعنی آخرته یا مکه‌یه) دیکل بنم ربم
بیلورراول کسنه‌یی که هدایتله واول کسنه‌ییکه آشکاره آزغینلقده‌در * ف
کیرودندروسی اولکی مکاندکه اشبو آیتی حضرت علیه السلامڭ خاطرینی مسرور
قلمغیچون هجرت وقتنده نازل قیلدیکه بوندنصکره ینه مکه‌یه کلیسرسن پس اویله اولدی
مکه‌نڭ فتحی کوننده (وَمَا كُنْتَ تَرْجُو أَنْ يُلْقَى إِلَيْكَ الْكِتَابُ إِلَّا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ
ظَهِيرًا لِلْكَافِرِينَ) ت واولمدڭ سن توقع ایدیجی که اشاغی کتورلش اوله سنڭ جانبکه قرآن
لیکن کوندرلدی رحمت سببیله سنڭ ربکدن پس اصلا اولمه مددایدیجی کافرلره * ف یعنی
کندو قومکی سکادوست صانمه آنلر سنڭ حقکده نه قدر کوتولك ایتدیلر اشبو وقتده
هر کسنه که سکا ارقداشلق ایتدی سنڭ دوستڭ اولدر (وَلَا يَصُدُّنَّكَ عَنْ آيَاتِ اللّٰهِ بَعْدَ

اذ انزلت اليك وادع الى ربك ولا تكونن من المشركين) ت ومنع ايده بيلمزسنى كافرلر اللهك آيتلرن ابرشدرمكدن آندنصكره كه ايندرلدى سنك جانبكه ودعوت قيل كشيلرى ربك جانبنه وهركز اولمه شريك قوشنلردن * ف يعنى امورلرکده قومكك مخاطرينه مراعات ايتمه و كندوكى آنلرك زمره سنده صايمه كه اقربا واسطه لرده (ولا تدع مع الله الها آخر لا اله الا هو كل شيء هالك الا وجهه له الحكم واليه ترجعون) ت چاغرمه الله ايله برآخر معبودى يوقدر هيچ طوغرو معبود الله دن غيرى هر برشى هلاك اوليجيدر مكر آنك ذاتى آنكچوندر بيورلدى ويرمك وآنك جانبنه كيرو دوندرلمش اولورسكز * ف اشبو رادن واضح اولديكه هر برشى فانى اوليسردرنه وقتده فنا اولورسه اولسون مكر اللهك ذاتى فنا اولماز

(سورة العنكبوت مكية وهى تسع وستون آيه)

عنكبوت سوره سى مكه ده نازل اولمش واشبو سوره آلتمش طقوز آيه در

(بسم الله الرحمن الرحيم)

باغشليجى اسركيجى اولان اللهك آديله اوقورم

(الم) ت الله بيلور آندن مرادى (احسب الناس ان يتركوا ان يقولوا آمنا وهم لا يفتنون) ت اياظن ايتديلرمى آدملركه كيرو براقلمش اوله لر بجرد سوزلريله كه بز ايمان كتوردك وآنلر امتحان اولنميه لر (ولقد فتنا الذين من قبلهم فليعلمن الله الذين صدقوا وليعلمن الكاذبين) ت وامتحان ايتدك اول كسنه لريكه آنلردن اول كچديلر پس البته تميز ايدر الله اول كسنه لريكه طوغرو ديديلر والبته تميز ايدر يلانچيلرى (ام حسب الذين يعملون السيئات ان يسبقونا ساء ما يحكمون) ت ايا كمان ايتديلرمى اول كسنه لركه ايشلديلر كوتو ايشلرى كه بزدن صاوشه لر نه چركين اولدى اول شيكه حكم ايدرلرا كا * ف اولكى ايكى آيتى اول مؤمنلرك حقنده بيورديكه كافرلرك ايذاسنه مبتلى ايديلر واشبو ايكى آيتى اول كافرلرك حقنده بيورديكه مؤمنلره ايذا ويررلر ايدى (من كان يرجو لقاء الله فان اجل الله لآت وهو السميع العليم) ت هر كسنه كه اوله اميد طوتيجى الله سبحانه يه ملاقى اولمغه پس البته اللهك وعده سى كاجيدر و الله ايشديجى بيليجيدر (ومن

جاهد فانما يجاهد لنفسه ان الله لغني عن العالمين) ت هركسنه جهاد ايده پس همان جهاد ايدر كندو نفسيچون البته الله استغنا جيبز در عالملردن (والذين آمنوا وعملوا الصالحات لنكفرن عنهم سيآتهم ولنجزينهم احسن الذي كانوا يعملون) ت واول كسنه لركه ايمان كتوردیلر وايشلدیلر كوزل اولان ايشلری البته عفو ايدرز آنلردن آنلرڭ كناهلرینی والبته جزا ويررز آنلره اول شيئڭ كوزلنڭ عوضنده كه ايشلدیلر * ف يعني ايمانلری بركاتيله آنلره ايو وكوزل جزا ايدوب كناهلرن عفو ايديسردر (ووصينا الانسان بوالديه حسنا وان جاهداك لتشرك بي ماليس لك به علم فلا تطعهما الي مرجعكم فانبئكم بما كنتم تعملون) ت وامر ايتدك آدملره باباسنه وانا سنه ايولك ايتمكله اكر چالشسه لر سنكله اي انسان كه تا شريك قوشه سن بكا اول شيئه كه يوقدر سنڭ آنڭ حقيقتنه علمڭ پس اطاعت ايتمه آنلره بنم جانبمه در سزلرڭ قايتمه جقڭكز پس خبر ويريرم سزلره اوايشلديككز شيئی * ف دنياده شخص اوزرينه باباڭ وانانڭ حقندن زياده بر حق كمسنه ايچون يوقدر ليكن الله سبحانه نڭ حقی آنلردن زياده در پس آنلرڭ خاطری يچون دينی براقمیه (والذين آمنوا وعملوا الصالحات لندخلنهم في الصالحين) ت واول كمسنه لركه ايمان كتوردیلر وايشلدیلر كوزل اولان ايشلری البته كتوريرز آنلری ايولرڭ زمره سنه (ومن الناس من يقول آمنا بالله فاذا اوذي في الله جعل فتنة الناس كعذاب الله ولئن جاء نصر من ربك ليقولن انا كنا معكم اوليس الله باعلم بما في صدور العالمين) ت وآدملردن بعض كمسنه واركه دير كه ايمان كتوردك الله سبحانه يه پس وقتا كه ايذا ويرلمش اولسه ا كااللهڭ يولنده صيار انسانڭ ايذا ويرمسنی اللهڭ عذابی كبی واكر كلسه يارديم سنڭ ربڭدن ديرلر البته بزلر والدقسز كله يله آياد كليبدر الله زياده بيليجی عالملرڭ سينه لرنده اولان شيئی (وليعلمن الله الذين آمنوا وليعلمن المنافقين) ت والبته تميز ايدر الله اول كسنه لری كه ايمان كتوردیلر وتميز ايدر منافقلری (وقال الذين كفروا للذين آمنوا اتبعوا سبيلنا ولنحمل خطاياكم وما هم بحاملين من خطاياهم من شيء انهم لكاذبون) ت وديديلر اول كسنه لركه كافر

لوالديلر اول كسنه لره كه ايمان كتوردیلر تابع اولكز بزم يولمزه و اولوركه بز قالدیرز سزنك
كناهلركزي وحال كه آنلر قالدیرجيلر آنلرك كناهلرندن برشي البته آنلر يلانجيدرلر (وَلَيَحْمِلُنَّ
أَثْقَالَهُمْ وَأَثْقَالًا مَعَ أَثْقَالِهِمْ وَلَيُسْأَلُنَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَمَّا كَانُوا يَفْتَرُونَ) ت والبته قالديرلر
كندو يوكلريني و بنه برقاج يوكلري كندو يوكلريله والبته سؤال اولنورلر قيامت
كوننده اولشيدنكه افترا ايدرلردي (يعني كندو آزغين اولملري يوكني و آزدرمقلري
يوكني قالدره جقدرلر و تابعلرك يوكي آنلرك باشلرندن رفع ايده بيلمزلر) * ف يعني بر كسنه
بر كسنه يه ارقداشلق و ياردمجيلق ايدوب كناهي كندو ذمتنه قالديره مز مكر بر كسنه
بر كسنه يي آزدرمش اوله اول كناهي قالديرر و اول كسنه كه آنك اغواسي سببيله كناه
ايشلسه شو كناه دخي نيجه كه كناهكار اوزرينه قالور آزغين قيلن كسنه او زرينه دخي
شومثلو كناه قالور (وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا
فَأَخَذَهُمُ الطُّوفَانُ وَهُمْ ظَالِمُونَ) ت كوندردك نوحي كندو قومنك جانبنه پس اكلندي
آنلرك اراسنده بيك يلدن اللي يل اكسك پس طوتدي آنلري طوفان و آنلر ظالم ايديلر
* ف دينلدي كه طوفاندن اول اشبو قدر مدت قالديلر و طوفاندن صكره دخي برمدت
عمرلري اولدي حضرت نوحك عمرلرينك تمامي بيك درتيوز يل اولدي (فَأَنجَيْنَاهُ وَأَصْحَابَ
السَّفِينَةِ وَجَعَلْنَاهَا آيَةً لِّلْعَالَمِينَ) ت پس نجات ويردك نوحه و قايق اهلنه و يصه دق
شو قايغي بر نشانه عالملر ايچون * ف وقتا كه اشبو سوره نازل اولدي صحابه دن چوق
كسنه قايغه بنوب حبش مملكتنه هجرت ايتديلر كافرلرك اذيت ايتمسندن خلاص ايچون
وقتا كه اول حضرت مدينه يه هجرت ايتديلر اول اصحابلر حبشدن مدينه يه سلامتله كلديلر
* ف الله سبحانه قايغي آدملر ايچون علامت يوردي يعني دنياده قايقله چوق بيوك ايشلر
حصوله كلور والله سبحانه نك قدرتلري كورينور (وَإِبْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اعْبُدُوا اللَّهَ
وَاتَّقُوهُ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ) ت و كوندردك ابراهيمي اول وقتكه ديدي كندو
قومنه كه عبادت ايدك الله سبحانه يه و صاقنك آندن كه زياده اودر سز ايچون
اگر بيلسه يديكز (إِنَّمَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا وَتَخْلُقُونَ إِفْكًا إِنَّ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ
مِن دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ لَكُمْ رِزْقًا فَابْتَغُوا عِندَ اللَّهِ الرِّزْقَ وَاعْبُدُوهُ وَاشْكُرُوا لَهُ إِلَيْهِ
تُرْجَعُونَ) ت سز همان عبادت ايدرسكز اللهدن غيري بتلره و باغلديكز يلاني تحقيق اول

کسنه‌لرکه عبادت ایدرسکز آنلره اللهدن غیری قادر اولمازلرسزه رزق ویرمکه پس طلب ایدیڭ اللهڭ یاننده‌ن رزقی و عبادت ایدیڭ آکا و آنڭ شکرینی یرینه کتورڭ آنڭ جانبینه کیرو دوندریلورسکز (وَإِنْ تُكَذِّبُوا فَقَدْ كَذَّبَ أُمَمٌ مِنْ قَبْلِكُمْ وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ) ت و اکر یالانه نسبت ایدرسکز یالانجی صایدیلر برقاج کروهلر سزدن اول (انلرڭ یالان صایمقلری دنیا و آخرتده کندولرینه ضرر ایتدی) و پیغمبره انجق آشکاره ایرشدرمکه مامور در * ف قادر اولمازلرسزه رزق ویرمکه دیو بیوردی زیرا که آدملرڭ چوغی رزق ایچون ایمانلرن ضایع ایدرلر پس بیلهلر که الله سبحانه دن غیری هیچ بر کسنه رزق ویرمز الله سبحانه ایسه رزق کندو رضاسنه موافق دیلدیکی کسنه‌یه ویرر (أَوَلَمْ يَرَوْا كَيْفَ يُبْدِئُ اللَّهُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ) ت آیا کورمدیلرمیکه نیجه یکیدن ایجاد ایدر الله‌ی را اعنی صکره اعاده ایدر ایجادی البته اشبو ایش الله‌ا اوزرینه قولایدر * ف یعنی خلقی یکیدن ایجادایتدکنی کورورسکز پس آنی اعاده‌سن بوڭکله بیلکز (قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانْظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ ثُمَّ اللَّهُ يُنْشِئُ النَّشْأَةَ الْآخِرَةَ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ت دیکل آنلره سیر ایدیڭ یرده پس باقڭز نیجه یکیدن ایشلدی یراتمغی صکره الله یرادر آخرکی ایجادی قیامت کوننده البته الله هر برشی اوزرینه قادردر (يُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَيَرْحَمُ مَنْ يَشَاءُ وَإِلَيْهِ تُقْلَبُونَ) ت عذاب ایدر هر کسنه‌یه که دیلر و اسیرکر اول کسنه‌یی که دیلر و آنڭ جانبینه کیرو دوندریلمش اولورسکز (وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ) ت و دکلسکز سزلر عاجز قیلیجی الله سبحانه‌یی یرده و نه کوکده و یوقدر سزڭ ایچون اللهدن غیری هیچ بر دوست و نه بر یاردم ایدیجی (وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَلِقَائِهِ أُولَئِكَ يَئِسُوا مِنْ رَحْمَتِي وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ) ت و اول کسنه‌لرکه کافر اولدیلر اللهڭ نشانه‌لرینه و آکا اوغرامغه اشبو جماعت امیدسز اولدیلر بنم رحمتمدن و اشبو جماعت آنلر ایچون واردر دردویریجی عذاب (فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا اقْتُلُوهُ أَوْ حَرِّقُوهُ فَأَنْجَاهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ) ت پس اولمادی قومنڭ جوابی مکر شوکه دیدیلر اولدیرڭز ابراهیمی یاخود یاقڭ آنی

پس نجات ویردی آ کا الله اوددن البته بونده نشانه‌لر واردر [illegible] ینی اولان
کروهلر ایچون * ف بو قاروده حضرت ابراهیم علیه السلامك کلامی مرور ایتدی و بنه
آ کا موافق الله سبحانه کلام اراسنده بر قاچ امورلر بیوردی صکره آنك قومنك جوابنی
ذکر ایتدی و آتش ابراهیمی یاقمقده نشانه‌لر شودر که معلوم اولدیکه هر شیئك تأثیری الله
سبحانه نك حکمنندر پس وقتا که آتی یاقمدرمغه حکم ایتمدی اودك خاصه‌سی یاقدرمق
ایکن یاقمه بیلمدی (وَقَالَ اِنَّمَا اتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اَوْثَانًا مَوَدَّةَ بَيْنِكُمْ فِى الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا
ثُمَّ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ يَكْفُرُ بَعْضُكُمْ بِبَعْضٍ وَيَلْعَنُ بَعْضُكُمْ بَعْضًا وَمَأْوٰيكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُمْ مِنْ
نَاصِرِينَ) ت ودیدی ابراهیم سز همان طوتدیکز اللهدن غیری بتلری کندو آرا کزده
دوستلق سبدی ایتمکیچون دنیادیرلکنده صکره قیامت کوننده انکار ایدر بعضکز بعضکزی
ولعنت ایدر بعضکز بعضکزه و سزلرك یریکز جهنمدر و یوقدر سزکیچون هیچ بر یاردم ایدیجی
* ف یعنی اول شیطانلر که آنلرك آدلری اوزره بت اولری و خاچ اولری یاپلمش ایدی پس
اول شیطانلر الله سبحانه نك یاننده انکار ایدرلر که بزلر آنلره دیمدك که بزلره طاپکز و شو طاپیجیلر
آنلر اوزره لعنت ایدر که بزلردن ندر و نیاز آلوب اشبو وقتده بزلردن یوز چویردیکز
(فَاٰمَنَ لَهُ لُوطٌ وَقَالَ اِنِّى مُهَاجِرٌ اِلٰى رَبِّى اِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ) ت پس ایمان کتوردی
ابراهیمه لوط ودیدی ابراهیم بن هجرت ایدیجکم ربم جانبنه البته ربم غالبدر حکمتلیدر * ف
حضرت لوط علیه السلام ابراهیم علیه السلامك قرنداشی اوغلیدر شو قومده حضرت
ابراهیمی آندن غیری اینانان یوغیدی و حضرت ابراهیمك وطنی بابل شهری ایدی پس الله
سبحانه یه توکل ایدوب شوردن هجرت ایتدی الله سبحانه آنلری شام ملکنه ایرکوروب
شامی آبادان ایتدی (وَوَهَبْنَا لَهُ اِسْحٰقَ وَيَعْقُوبَ وَجَعَلْنَا فِى ذُرِّيَّتِهِ النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ وَاٰتَيْنَاهُ
اَجْرَهُ فِى الدُّنْيَا وَاِنَّهُ فِى الْاٰخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ) ت و باغشلادق آ کا اسحقی و یعقوبی و مقرر
قلدق آنك اولادنده پیغمبرلکی و کتابی و ویردك آ کا آنك مزدینی دنیاده و البته ابراهیم
آخرتده اوایشلیلردندر * ف الله سبحانه دنیاده آنلره اولاد و مال و عزت و دائما باقی اولان
کوزل آدی و ذکری باغشلادی و شام ملکنی ابدیلك اوزره آنك اولادینه احسان ایتدی
(وَلُوطًا اِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ اَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ) ت
و کوندردك لوطی اول وقتده که دیدی کندو قومنه البته سزلر عمل ایدرسکز بی حیالق
ایشنی که ایلرو کچمدی سزدن شو حیاسزلقله هیچ برکسنه عالملردن (اَئِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ

وتقطعون السبيل وتأتون في ناديكم المنكر فما كان جواب قومه الا ان قالوا ائتنا بعذاب
الله ان كنت من الصادقين) ت ايا سز لر شهوت قصديله كلورميسكز ار ككلره وكسرسكز
يوللري وعمل ايدرسكز كندو مجلسكزده كونو اولان ايشلري پس اولمدى آنك قومنك
جوابي مكر شوكه ديديلر كتور بزه اللهك عذابني اكر سن طوغرو ديجيلردن ايسهك (قال
رب انصرني على القوم المفسدين) ت ديدي اي بنم ربم ياردم ايت بكا كونو ايشلي قوم
اوزرينه * ف يول اورمق آنلرك عادتي ايدي ياخود اشبو يي حالق سببندن مسافرلرك
يولني اورلر ايديكه آنلرك ديارينه كلوب كيجه ايمسونلر ومجلسلرنده شايد اشبو لواطه يي
آشكاره ايدرلر ايدي وآنلرده حيا قالمشدي وباشقه مسخره لقلر ايدرلر ايدي (ولما جاءت
رسلنا ابراهيم بالبشرى قالوا انا مهلكوا اهل هذه القرية ان اهلها كانوا ظالمين) ت
وقتا كه كلدي بزم رسوللرمز ابراهيمه مژده ايله ديديلر بزلر اشبو كوينك اهلني هلاك
ايده جكز كه بو كوينك اهلي ظالم اولديلر (قال ان فيها لوطا قالوا نحن اعلم بمن فيها لننجينه
واهله الا امرأته كانت من الغابرين) ت ديدي ابراهيم كوينده واردر لوط ديديلر (رسوللر)
بزلر بيلورز اول كوينده اولان كيمسه يي خلاص ايدرز آني وآنك اهلني مكر آنك قاريسي كه
اول قالانلردن اولور (ولما ان جاءت رسلنا لوطا سيء بهم وضاق بهم ذرعا وقالوا لا تخف ولا تحزن
انا منجوك واهلك الا امرأتك كانت من الغابرين) ت و وقتا كه كلديلر رسوللرمز لوطك
باشنه غملندي آنلرك سببيله وكوكلي طارلدي آنلر سببيله ديديلر رسوللر قورقمه وغم يمه البته بزلر
نجات ويره جكز سكا وسنك اهلكه مكر سنك قاريك كه اول كيرو قالانلردن اولور * ف لوطك
طارغينلغي اشبو سببدن ايديكه بن شو مسافرلري قومك كونو اولان فعلندن نه چشت حفظ
ايده جكيم ديو (انا منزلون على اهل هذه القرية رجزا من السماء بما كانوا يفسقون) ت
بز اينديره جكز اشبو كوينك اهلي اوزرينه بر عذابي كوكدن كونو ايش ايشلدكلري
سببيه (ولقد تركنا منها آية بينة لقوم يعقلون) ت وكيرو براقدق شو كويدن آيدين وواضح
بر نشانه بر كروه ايچونكه فهم ايدرلر * ف يعني شو ترس اولمش كويلر كلوب كيدنلره
يولدن كورينور (والى مدين اخاهم شعيبا فقال يا قوم اعبدوا الله وارجوا اليوم الآخر
ولا تعثوا في الارض مفسدين) ت وكوندردك مدين جانبنه كندو قرنداشلري شعيبي

پس هیدی ای بنم قوم عبادت ایدنک الله تعالی یه و رجا ایدنک آخرت کونی [illegible] ایدیلر انی
پره کورواضی ایتمدیلر * فـ آنلر آنقد وصاعقـه الاشنی [illegible]
پول اورمقلق دخی ایمزلرایدی (فکذبوه فاخذتهم الرجفة فاصبحوا فی دارهم جاثمین)
ت پس یلانچی صاندیلر آنی پس طوتدی آنلری زلزله پس صباح ایتدیلر کندو اولرنده
دیزلری اوزرینه دوشمش اولدقلری حالده (وعادا وثمود وقد تبین لکم من مساکنهم
وزین لهم الشیطان اعمالهم فصدهم عن السبیل وکانوا مستبصرین) ت (وهلاک
ایتدک) عادی وثمودی وظاهر اولدی سزلره (مسکنلری طرفندن کلوب کچرکن) آنلرک
قوناقلرینک بعضی وبزه دی آنلره شیطان ایشلرینی پس منع ایتدی آنلری یولدن
آنلر کوزکلک صاحبی ایدیلر یعنی آنلر دنیا امورنده اوصلو ایدیلر و کندو باشلرنده عاقل
ایدیلر لیکن شیطانک اغواسندن صاقنمدیلر (وقارون وفرعون وهامان ولقد جاءهم
موسی بالبینات فاستکبروا فی الارض وما کانوا سابقین) ت وهلاک ایتدک قارونی
وفرعونی وهامانی والبته کلشدی آنلره موسی آیدین اولان نشانه لر ایله پس یوغن توغونلق
ایتدیلر یرده وعذابدن قورتلمدیلر (فکلا اخذنا بذنبه فمنهم من ارسلنا علیه حاصبا
ومنهم من اخذته الصیحة ومنهم من خسفنا به الارض ومنهم من اغرقنا وما کان الله
لیظلمهم ولکن کانوا انفسهم یظلمون) ت پس طوتدق هر بریسنی کندو کناهی
ایله پس آنلردن بعض کسنه وار ایدیکه کوندردک آنک اوزرینه طاشلی یاغدورنجی
اولان دوز کاری و بعض کسنه وار ایدیکه طوتدی آنی قتی اولان آواز و بعض کسنه
وار ایدیکه باتوردق آنی یره و بعض کسنه وار ایدیکه بوغدق آنی صوده و اصلا دکل
ایدی که الله ظلم ایده آنلره ولیکن کندو نفسلرینه ظلم ایدیجی ایدیلر (مثل الذین اتخذوا
من دون الله اولیاء کمثل العنکبوت اتخذت بیتا وان اوهن البیوت لبیت العنکبوت
لو کانوا یعلمون) ت اول کسنه لرک مثلی که طوتدیلر الله دن غیری دوستلر اورمجکک
مثلی کبیدر او اتخاذ ایتدی و اولرده کوشکی و اوهن اوی اورمجکک اویدر اکر بیلور لر ایسه * ف
شاه ولی الله رحمه الله دیر که مثالک حاصلی شودر که آنلر بتلره صغنورلر و بتلر ایسه انلره هیچ
بر نسنه ویرمز نیجه که اورمجکک اوی هیچ فائده ویرمدیکی کبی * ف یعنی اوبانی ومالی
صاقلق ایچوندر و اورمجکک اوی ایسه بر آتک سلکنمسیله کسلور و بوزلک کیدر اول کسنه نک
حالیکه الله دن غیری بر کسنه یی کندو سنه نجات ویریجی بیلور (ان الله یعلم ما یدعون من دونه

من

مِنْ شَيْءٍ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ) ت الله بيلور اول شيئى كه عبادت ايديرلر آنى كندودن
غيرى نه شيدن اولورسه اولسون والله غالبدر حكمتلو متقندر * ف يعنى كافرلرك
الله سبحانه دن غيرلره عبادت ايتمسى حقارتده و دناءتده بر مرتبه ده دركه هركم ايشلسه تعجب
ايدر زيرا كه اشبو فعل ديوانه لردن بيله صادر اولماز عاقل اولانلردن نيجه وقوع بولور زيرا كه
اشبو معبودلرك جمله سى بر چوپ آيه قياس كيبيدر ايكن عباده نيجه لايق اولورلر و سائر بوكه
خلقلردن بعضى بتلره طاپورلر و بعضى اوده و بعضى هوايه و بعضى اولياره و ياخود
انبياره و ياخود فرشته لره طاپارلر پس الله سبحانه بيور ديكه جمله سى بكا معلومدر كه اشبو
معبودلر برشى ياپمغه قادر اولسه يدلر آنلره طاپمقدن بر كسنه يي منع ايتمزدم حال بوكه انلر
محتاجلردر و برشيئه قادر دكللر الله سبحانه ايسه بر كسنه نك ارقه لانمغنه و ياردم ايتمكنه محتاج
دكلدر زيرا كم قوتلودر غالبدر و بر كيمسنه يه هيچ بر امر دوشمز و بر ايتمز زيرا كه حكمتلر
و تدبيرلر اكا مخصوصدر و بيلورلر او زرينه غالبدر صنعنده حكمتلودر (وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ
نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ وَمَا يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعَالِمُونَ) ت و اشبو مثللرى بيان ايدرز آدملر ايچون و انلرى
ايتمزلر آنى مكر عالملر (خَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً لِلْمُؤْمِنِينَ) ت
ياراتدى الله كوكلرى و يرى طوغرو اولان تدبير ايله البته اشبو ياراتمقده نشانه واردر
مؤمنلر ايچون * ف يعنى اشبو بيوك جرملرى و جسملرى ياراتمقلقده هيچ بر كمسنه الله
سبحانه ايله ارقداش دكل ايدى پس كوچك و اوفق ايشلرده شريك اولمقلرى نه حاجتدر
(اُتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ
اللَّهِ أَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ) ت اوقوغل (يا محمد) اول شيئى كه وحى اولندى سنك
جانبكه كتابدن و قائم قيل نمازى البته نماز منع ايدر حياسزلقدن و كوتو ايشلردن و الله
تعالى يى ذكر ايتمك زياده بيوكدر هر شيدن و الله بيلور ايشلديككز شيئى * ف يعنى
زماندن نقدر مدت نمازده سنه صرف اولنسه اول قدر مدتده كناهدن محفوظ اولور روايتدر
اولنوركه كلمه جلت زمانيده هم كناهدن محفوظ اوله و الله سبحانه يى ذكر ايتمكلك تأثير يوزندن
زياده در * يعنى كناهدن محفوظ اولور و درجات عاليه يه دخى ترقى ايدر (وَلَا تُجَادِلُوا أَهْلَ
الْكِتَابِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ وَقُولُوا آمَنَّا بِالَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَأُنْزِلَ إِلَيْكُمْ
وَإِلَٰهُنَا وَإِلَٰهُكُمْ وَاحِدٌ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ) ت و جدال و نزاع ايتميكز كتاب اهليله مكر
بر خصلتله كه زياده كوزل اوله (قبا كلاملرينه يواشلقله و غضبلرينه حلم ايله جواب ويرمك كبى)
مكر اول كمسنه لركه ظلم ايتديلر آنلردن (يعنى اقرارا كزده اولان عهدى بوزوب و ياخود
جزيه لريني ويرميوب ظلم ايدرلر و حربه قيام ايدرلر ايسه آنلره سيفله مقابله ايدلك يواشلق

ـسا) وديكر ايمان كتوردبك اول شنه كه ا[illegible]
ادرم معبودمز وسيزلك معبودكز بيردر وبزلر انكا انقياد ايديجيمز * ف [illegible]
ايدي اصلادن [illegible] كتابلارني اصلا طوغري [illegible] پس انلار [illegible]
آنلر [illegible] كيمكيز [illegible] آنلر بيلمس [illegible]
الاردن [illegible] كافر ايدي (وكذلك انزلنا اليك الكتاب فالذين آتيناهم
الكتاب يؤمنون به ومن هؤلاء من يؤمن به وما يجحد بآياتنا الا الكافرون) ت
وتيجه كه كچمش كتابلرني ايندوردك انك كبي ايندوردك سنكا شبايكه كتابني پس اول كسنه
كه وبردك آنلره كتابني ايمان كتوررلر اول كتابه (يعني قرآنه) وعربلردن بعض كسنه‌لر
واركه ايمان كتوررلر قرآنه وطانمز آيتلرمزني مكر كافرلر * ف كتاب اهلندن اول كسنه‌لر
كه كتدوكتابلرني درست اوقودلر ايمانلر آنلر قرآنغه دخي تصديق ايتدلر ومشركلر عربلردن دخي
ايمان كتوررلر قرآنه (وما كنت تتلوا من قبله من كتاب ولا تخطه بيمينك اذا لارتاب المبطلون)
ت واوقومش دكل ايدك قرآندن ايلكري هيچ بر كتابني و يازمدك هيچ بر كتابني صاغ آلكله
اولوقتده شكده واقع اولوردي يلانسو يلجيلر * ف يعني پيغمبر عليه السلام
بر كسنه‌دن تعليم المدي واوستاد يانته اوطورمدي و يازي يازمدي اكر اويله اولسه‌يدي
منكرلر شبهه ايچون براولوردي كه كچمش كتابلري اوقوب اشبو سوزلري معلوم ايتديلر
ديو اويله دكل پس شبهه ايچون يوق (بل هو آيات بينات في صدور الذين اوتوا العلم وما يجحد
بآياتنا الا الظالمون) ت بلكه شو قرآن واضح اولان آيتلردر حفظا واقشدر اول كسنه‌لرك
سينه سنده كه ويرلدي آنلره بيلك وطانمز بزم آيتلرمزني مكر ظالملر * ف شاه ولي الله رحمه الله
بر كه مفسرلرك بعضسي ديديلر كه (الذين اوتوا العلم) دن مرادي پيغمبر عليه السلام‌دن ذاتيدر
والله اعلم * ف يعني پيغمبر عليه السلام بر كسنه‌دن اوقومدي ويازي يازمدي بلكه شو وحي كه
انك اوزرينه نازل اولدي سينه سنده محفوظ اولدي وكچمش كتابلري دخي اوقومدي وحفظ
ايتمدي وقرآن دوام اوزره حفظنده باقي قالور ايدي (وقالوا لولا انزل عليه آيات من ربه
قل انما الآيات عند الله وانما انا نذير مبين) ت وديديلر نيچون نازل اولمدي آنك اوزرينه
نشانه‌لر كندو ربسندن جانبندن سويله كه نشانه‌لر ربيم ربسنك يانده‌در و بن انجق اشكاره
قورقوديجيم (اولم يكفهم انا انزلنا عليك الكتاب يتلى عليهم ان في ذلك لرحمة وذكرى
لقوم يؤمنون) ت آيا كفايت ايتمدي آنلره شوكه ايندوردك سنك اوزريكه كتابي

اوقونه

اوقوبه انلرا وزرینه تحقیق بونده واوردا انبرکنك ونصیحت برقومه که ایمان کتوردلر (قُلْ كَفَىٰ
بِاللَّهِ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ شَهِيدًا يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ آمَنُوا بِالْبَاطِلِ وَكَفَرُوا بِاللَّهِ
أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ) ت ذیکل یتدر الله بنم ننزلك ارا کرده شاهد یاوزکوکلرده
ویرده اولان شیئی واول کسنه لرکه ایمان کتوردیلر طوغروا ولمین شیئه و کافر اولدیلر الله
تعالی یه اشبو جماعت آنلردر زیان ایتلیلر * ف الله سبحانه نك شهادتی شودرکه طوغریلرنك
کوندن کونه شوکتن زیاده ایدوب یلا نجیلرنك بیونن قیروب رذیل ایدر (وَيَسْتَعْجِلُونَكَ
بِالْعَذَابِ وَلَوْلَا أَجَلٌ مُسَمًّى لَجَاءَهُمُ الْعَذَابُ وَلَيَأْتِيَنَّهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ) ت وتیزلکله
طلب ایدرلر سندن عذابی واکر اولمسه یدی معین اولان وعده البته کاور ایدی آنلره
عذاب والبته کلور آنلره خبرسز و انلر بیلمزلر * ف اشبو امتنك عذابی اولدر که مؤمنلر انلری
قتل و اسیر ایدرلر پس مکه نك فتحنده اهل مکه خبرسز ایکن اول حضرتنك عسکری انلرنك
باشلری اوزرینه کلوب طوردیلر (يَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ)
ت تیزلکله طلب ایدرلر سندن عذابی والبته جهنم قوشادیجیدر کافرلری * ف یعنی
کفرلرنك و کونولکنك جزاسی آخرتده اوله جق ایکن شمدی کافرلر دنیاده عذاب طلب ایتمك
غبندر اولدکدن صکره یانوب طوتشورلر وجهنم انلری احاطه ایدر کفرلرنك و کوتو ایشلرنك
عذابنده (يَوْمَ يَغْشَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ وَيَقُولُ ذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ)
ت اولکونده اورتر آنلری عذاب اوستلرندن و ایاقلری آلتندن و دیر الله طاتیکز
اولشیئك جزاسی که ایشلردیکز * ف اشبو کلامی الله سبحانه دیر و یاخود بوفی عذاب
ملکلری دیر انلره واول کسنه نك مالی که انلر زکاتنی دنیاده ادا ایتمویدر اول مال ازدها اولوب
انوننده انلبو غزینه صاریلوب و بوزینی یرتوب دیر که بن سنك مالکم و خزینه کم (يَا عِبَادِيَ
الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةٌ فَإِيَّايَ فَاعْبُدُونِ) ت ای بنم مسلمان اولان قوللرم بنم یرم
کنکشدر پس انجق بکا عبادت ایدلنك * ف شاه ولی الله رحمه الله دیر که الله تعالی ترغیب
بیورر اشبو آیتده حبشه و مدینه یه هجرت ایتمکیچون (كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ثُمَّ إِلَيْنَا
تُرْجَعُونَ) ت هر بر شخص اولومی طاتیجیدر صکره بزم جانبمزه کیرودوندریلورسکز
* ف وقتا که مکه مکرمه ده کافرلر مسلمانلره زیاده اذیت ویردیلر اول وقتده هجرته امر اولندی
سکسان و یا سکسان اوچ اواهلی حبش جانبنه کیتدیلر ارشاد ایتدیکه بر قاچ کونك
دیرلکندمنه یرده ممکن اولورایسه یکچورلك صکره ینه بنم جانبمه طوپلنورسکز تا که وطنی ترلك
ایتمك جتین اولمسون و ینه اول حضرتنك مفارقتی سزه جتین اولمسون (وَالَّذِينَ آمَنُوا

(وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُبَوِّئَنَّهُمْ مِنَ الْجَنَّةِ غُرَفًا تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا نِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ) ت واول كسنه‌لر كه ايمان كتوردیلر وايشلدیلر ايو اولان ايشلری كتوره‌ريز انلری بهشتدن يوكسك اولان محله آخرتده كه اقادن نهرلر آقيادی اول يرده شويله بقا اولوركه انلر اورادن كوچمز اولورلر عمل ايدنلرك مزدی (الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ) ت اول كسنه‌لر كه صبر ايتديلر وكندو ربلری اوزرینه امرلرين تسليم ايدرلر * ف يعنى اشبو وطن عوضنده انلره شو وطن بولنه جقدر (وَكَأَيِّنْ مِنْ دَابَّةٍ لَا تَحْمِلُ رِزْقَهَا اللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِيَّاكُمْ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ) ت وچوق حيوانلر واركه قالديره‌مز كندو رزقنى الله رزق وير انلره وسزلره ده الله ايشديجى وبيليجيدر * ف اشبو وارده رزق بابندن اطمينان ايچوندركه چوق جانورلر كندولرنده يا زرسك وطاقت كله نك رزقی وقوتی يولقمز الله هر كون انلرك رزقنى تازه تازه ايرشيدير وغم يمكمسكز (وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنَّىٰ يُؤْفَكُونَ) ت واكر سؤال ايده‌سن انلره كه كيم ياراتدی كوكلری ويری ورام قيلدی كونشی وآيی البته ديرلر كه الله پس نه يردن دونرلر (توحيددن) * ف يعنى جمله كسنه‌لر بيلورلر كه رزق ويرنى الله سبحانه ياراتدی بو اشكلويله الله تعالى يه توكل ايتمورلر كه رزقنى الله ويره جكيدر ديو ليكن اولقدر كه الله سبحانه ديلديكى قدر ويرر سزلر ديله‌ديككز قدرنى ويرمز اشبو مضمونى كامجلت آيتده بيوردی (اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ) ت الله كنكش قيلور رزقى اول كسنه ايچونكه ديلر كندو قوللرندن وطار قيلور اول كسنه ايچونكه ديلر البته الله هر شيئى بيليجيدر * ف يعنى هر بر كسنه‌نك قسمتنده كوره رزقى ويرر وشويله دكلكه بالكليه كسوب رزقنى ويرميه (وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ مَوْتِهَا لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ) ت اكر سؤال ايده‌سن انلره كه كيم اشاغى كتوروب كوكدن صويى ديری قيلدی آنك سببيله يری اوله‌كيدن صكره البته ديرلر الله در ديكل حمد الله ايچوندر بلكه انلرك چوغى فهم ايتمزلر * ف يعنى يغمور دخى هر بر يره برابر ياغمز و بونك كبيدر احوالك تغيری كاه اولوركه مفلسى بر آنده زنكين ايدر و كاه اولوركه زنكينى بر ساعتده مفلس ايدر (وَمَا هَٰذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهْوٌ وَلَعِبٌ وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ) ت ودكل اشبو دنيا ديرلكى مكر اويون وقجق نرشيدر والبته آخرت سرايى ديرلك اويدر (فانى يى باقى يه بدل ايتمزلردى) اكر بيلسه‌لر ايدى (فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلْكِ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ

الى البر اذا هم يشركون) ت پس وقتا كه آنلر بنسه‌لر قايغه دعا ايدرلر الله‌جانبنه خالص
قيلوب دينى الله ايچون عبادتى پس وقتا كه نجات ويرمه آنلره قره‌يه ايشته نا كهان آنلر شريك قوشرلر
(ليكفروا بما آتيناهم وليتمتعوا فسوف يعلمون) ت تا كه شكرسزلك ايده‌لر اولشيئه كه ويردك
آنلره ومنفعتلنه‌لر (يعنى برى برينلكدوستلغيله شركده اوزره اجتماع ايتمكله فائده‌لنه‌لر)
پس يقينده حالك حقيقتنى بيلورلر (اولم يروا انا جعلنا حرما آمنا ويتخطف الناس من حولهم
افبالباطل يؤمنون وبنعمة الله يكفرون) ت ايا كورمديلرمي كه بز قلدق امين امينتلى
اولان حرمى وقاپاولرلر آدملرا نلرك چورهسندن يعنى اهل مكه كورمديلرمي كه بز آنلرك
شهرين امينتلو قلوب كندولر قتل وغارتدن امين اولورلر مع هذا آنلرك اطرافنده اولان
كيمسه‌لر قتل واسير اولنورلر بويله ايكن) ايا كرچك اولمين باطل بتلره ايمان كتوررلرمي والله‌ك
نعمتنه شكرسزلك ايدرلرمي * ف مكه اهلى الله سبحانه نك بيتى حرمتيچون دشمنلردن امينده
ايديلر وسائر عرب ديارلرنده فساد وغوغا اولورايدى بونلكله بتلرك احسانى اعتقاد ايدرلر
والله سبحانه نك اشبو كرچك احسانى اعتقاد ايتمزلر (ومن اظلم ممن افترى على الله كذبا
اوكذب بالحق لما جاءه اليس فى جهنم مثوى للكافرين) ت وكيمدر زياده ظالم اول
كسنه‌دنكه باغلدى الله اوزرينه يالانى يا يالان صايدى طوغرو اولان سوزى وقتا كه كلدى
آنك اوكنه آيا يوقدرمى جهنمده قوناق كافرلر ايچون (والذين جاهدوا فينا لنهدينهم سبلنا
وان الله لمع المحسنين) ت واول كسنه‌لر كه غوغا ايتديلر بزم يولمزده البته دلالت ايدرز
آنلرى كندو يوللرمزه * ف يعنى الله سبحانه يه يقين اولمق يولى ورضاسى يولى كه جنتدر

(سورة الروم مكية وهى ستون اوتسع وخمسون آية)
روم سوره‌سى مكه‌ده نازل اولمش واشبو سوره الخمس يا اللى طقوز آيتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)
باغشليجى اسركيجى اولان اللهك آديله اوقورم

(الم) ت الله بيلور آندن مرادى (غلبت الروم) ت مغلوب اولنديلر روم قومى * ف
شاه ولى الله رحمه الله ديركه فارس طائفه‌سى رومه غالب اولديلر وروملك سرحدلرينك بعض
شهرلرينى كندى تصرفلرينه آلديلر وقتا كه اشبو خبر مكه‌يه ايرشدى اسلام اهلى غمناك
اولديلر زيرا كه روم اهلى واسلام اهلى هر ايكيسى اهل كتابدرلر ومشركلر شاد اولديلر زيرا كه
آنلر وفارس اهلى امى وجاهلدرلر الله سبحانه آيت نازل قيلديكه روم اهلى مغلوب اولدقدنصكره
فارس اهلى اوزرينه غالب اوليسردرلر واشبو غالبيت هجرتدن برقاچ يلدنصكره وقوع

بولدی وشو قصه ثبوت نبوته دلالت ایدن دلیللردن بریسیدر (فی ادنی الارض وهم من بعد غلبهم
سیغلبون) ت یرك زیاده یقیننده (یعنی کندو سرحدنده) وشونلر مغلوب اولدقدنصکره
البته غالب اولورلر (فی بضع سنین) ت برقاچ یلده * ف رومك فارس مملکتنه
یقین اولان سرحدنده عربه مملکتنه متصل اولان جزیره ده یعنی عراقده روم پادشاهیله فارس
پادشاهی غوغا ایتدیلر اول غوغایه مباشرت ایدن فارس پادشاهی اولدی مکه کافرلری
اشبو خبری ایشتدیکده دیدیلر که فارس اهلی غالب اولدو مسلمانلر ایسه دیدیلر که روم اهلی
نصرتیاب اولدی زیرا که روم اهلی کتاب اهلی ایدی انلرك حقنده یالان خبرلر مشهور ایدرلر ایدی
حق تعالی نازل قلدیکه اشبو حالده روم مغلوب اولدی برقاچ یلدنصکره انلر غالب اولیسردر
اشبو فتح ایسه اون یل تمام اولمدن وقوع بولدی (لله الامر من قبل ومن بعد ویومئذ
یفرح المؤمنون) ت الله ایچوندر بیورلدی بوندن اول و بوندنصکره وشو کونده شاد
اولورلر مسلمانلر (بنصر الله ینصر من یشاء وهو العزیز الرحیم) ت اللهك یاردمیله
یاردم ایدر الله اول کمسنه یه که دیلر والله غالبدر اسیرگیجیدر * ف اشبو وعده دن برقاچ
یلدنصکره روم ایله فارسك غوغاسی اولوب روم غالب اولدی واشبو غالبیت خبری اولکونکه
مسلمانلر بدر غزاسینده منصرت بولوب شاد اولدیلر عرب دیارینه ایریشوب منتشر اولدی
ومسلمانلر شاد اولدیلر (وعد الله لا یخلف الله وعده ولکن اکثر الناس لا یعلمون) ت
وعد ایتدی الله بر وعده خلاف ایتمز الله کندو وعده سنه ولکن آدملرك چوغی بیلمزلر * ف
یعنی انلر اسباب ظاهردن غیری الله سبحانه اوزرینه توکل ایتمزلر (یعلمون ظاهرا من
الحیوة الدنیا وهم عن الآخرة هم غافلون) ت بیلورلر ظاهر اولانی دنیا دیرلکنك تدبیرندن
وشونلر قیامت کونندن خبرسزدرلر * ف یعنی دنیاده ظاهرده هر کیمسه لرك غالب اولمسنی
کورورلر دیرلر که الله سبحانه اشبو قومدن راضی در (اولم یتفکروا فی انفسهم ما خلق
الله السموات والارض وما بینهما الا بالحق واجل مسمی وان کثیرا من الناس بلقاء ربهم
لکافرون) ت آیا تامل ایتمزلرمی کندو قلبلرنده که یراتمدی الله کوکلری و یری وایکیسنك
اراسنده اولانی مکر طوغرو اولان تدبیر ایله ومعین اولان مدت اوزره آدملردن چوق کیمسه
ربلرینه اوغرامغی طانمیجیدرلر * ف یعنی هرشی ایچون ابتدا واردر وانتها واردر خواه
انسان اولسون وخواه حیوان و آغاچ اولسون بونلرك ابتداسی وانتهاسی کورینور
وکوکك هر بر طولنمسنك مدت معینه سی واردر برآی ویا بریل ویا اون ایکی یلده برکره

ختم ایدروب نه هرشیده برصفت وار در وشو صفت جمله جهانده موقتدر عادر واشبو معین اولان وقت تمام اولدقده فنایه کیدر پس اشبو ابتدا وانتها او یوغیچ دکلدر فائده لری آخرتده ظاهر اولور (اَوَلَمْ يَسِيرُوا فِى الْاَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا اَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَاَثَارُوا الْاَرْضَ وَعَمَرُوهَا اَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلٰكِنْ كَانُوا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ) ت آیا سیر ایتمدیلرمی یرده که باقه لر نیجه اولدی اول کسنه لرك آخری که آنلردن اول وار ایدیلر زیاده شدتلو ایدیلر آنلردن قوتده و سوردیلر یری زراعت ایچون و آبادان و شنلك ایتدیلر یرده چوق و زیاده سیله کندولرك آبادان ایتمسندن و کلدی آنلره آنلرك پیغمبرلری واضح اولان معجزاتله پس ممکن اولمدیکه الله ظلم ایده آنلره ولیکن اولدیلر کندو نفسلرینه ظلم ایدیجیلر * ف یعنی الله سبحانه پیغمبر کوندرمکسزن برکسنه یی عذابه طوتمز (ثُمَّ كَانَ عَاقِبَةَ الَّذِينَ اَسَاؤُا السُّوٓاٰى اَنْ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِ اللّٰهِ وَكَانُوا بِهَا يَسْتَهْزِؤُنَ) ع ت صکره اولدی اول کسنه لرك آخری که کوتولك ایتدیلر زیاده بترکن اول سیئه که یالانه نسبت ایتدیلر اللهك آیتلرینی و اولدیلر شو آیتلری مسخره ایدیجیلر * ف یعنی بر قومه که بر کوتولك اوزرینه عقوبت اولدی اول کوتولك او زره جمله سنه اشبو عقوبت ایریشور و جمله سنك فناسی برفردلك فناسی کبیدر و جمله سنك سزاسی برفردلك سزاسی کبیدر (اَللّٰهُ يَبْدَؤُا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ ثُمَّ اِلَيْهِ تُرْجَعُونَ) ت الله ابتدا خلق ایجاد ایدرموتدن صکره اعاده ایدر صکره اللهك جانبنه کیرو دوندرلمش اولورسکز (وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُبْلِسُ الْمُجْرِمُونَ) ت واول کونکه قائم اولور قیامت کونی الزام اولوب نومید و محزون اوله رق سکوت قالور کونو ایشلیلر (وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ مِنْ شُرَكَائِهِمْ شُفَعَؤُا وَكَانُوا بِشُرَكَائِهِمْ كَافِرِينَ) ت واولمز آنلر ایچون کندو شریکلرندن هیچ برشفاعت ایدیجیلر واولورلر کندو شریکلرینی طانیجیلر * ف یعنی اول برکسنه لر یکه الله سبحانه یه شریك صایشلر ایدی انلری انکار ایدرلر (وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يَوْمَئِذٍ يَتَفَرَّقُونَ) ت وشول کونکه قائم اولور قیامت کونی اول کون بری برندن آیریلورلر آدملر (فَاَمَّا الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَهُمْ فِى رَوْضَةٍ يُحْبَرُونَ) ت پس اما اول کسنه لر که ایمان کتوردیلر و ایشلدیلر کوزل اولان ایشلری

پس بولر باغچه‌لرده مسرور وحاللری خوش اولورلر (وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ فَأُولَٰئِكَ فِي الْعَذَابِ مُحْضَرُونَ) ت واما اول کسنه‌لرکه کافر اولدیلر و بلانه نسبت ایتدیلر بزم آیتلریمزی وآخرت کوننه اوغرامغی پس آنلر عذابه حاضر اولورلر (فَسُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ) ت پس پاك ایله ذکر ایدك الله سبحانه‌یی اخشامه داخل اولدیغکز وقتده وصباحه داخل اولدیغکز وقتده (وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ) ت وآنکیچوندر اوکمك کوکلرده ویرده وکوندزك آخرنده وزواله وقتنه داخل اولدیغکز وقتده * ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه بوندن مرادی شودرکه اشبو وقتلردن هر بر وقتده الله سبحانه‌نك نقائصدن منزه اولمغی اوزره ومحامدلر ایله موصوف اولمغی اوزره دللر تازه اولورلر پس بوسببدن اشبو اوقاتلرده نمازاوقومق ایچون امر اولنمشدرلر * ف یعنی الله سبحانه‌نك ذات پاکنی ذکر ایدك آنك کوزللکی کوکلرده ویرده ذکر وانورا اشبودر ت وقتده الله سبحانه‌یی ذکر ایدك صباح نمازنده واخشام نمازنده اخشامده مغرب نمازی ویتسو نمازی داخلدر وکوندزك آخرنده اولان وقتدن مرادی عصر نمازیدر روز زوال وقتندن مرادی اویله نمازیدر (يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَيُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَكَذَٰلِكَ تُخْرَجُونَ) ت طشره چیقارر دیری‌یی اولیدن وطشره چیقارر اولوبی دیریدن ودیرلدریری اولدکدنصکره وبونك کبی طشره چیقاریلورسکز * ف یعنی طشره چیقارراولی یردن دیری جانلو کسنه‌لری (وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ إِذَا أَنْتُمْ بَشَرٌ تَنْتَشِرُونَ) ت والهنك نشانه‌لرندندر شوکه یراتدی سزی طپراقدن صکره ناکهان سز آدم اولدیکز طاغلدیکز یرلك یوزنده (وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ) ت الهنك نشانه‌لرندندر شوکه یراتدی سزیچون کندو جنسکزدن قاریلری تاقرار بوله‌سکز آنلر ایله ویصادی سزك اراکزده دوستلق ومرحمت البته اشبو ایشده واردر نشانه‌لر اول کروه ایچونکه تأمل ایدرلر * ف الله سبحانه آدمك نسلنی براغدن جاری بیورمش وحیوانك نسلنی ایکی شخصدن وبعض حیوان وارکه جفتی معین دکل وبعضیسنك معیندر وانسانك اجتماعی ایچون تزویجی مقرر بیوردیکه اشبو اجتماعده نسلدن غیری بشقه فائده واردرکه انسیت ومحبتدر تاکه دنیا انتظام بولوب آبادان اوله وهرکسنه که تزویجی اختیار ایتمیوب جفتی آلیوب

زنا كار اولورشو كيبي انسان زمرسندن چيقوب صبوانات داخل اولور (وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ
السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافُ أَلْسِنَتِكُمْ وَأَلْوَانِكُمْ إِنَّ فِي ذٰلِكَ لَآيَاتٍ لِلْعَالِمِينَ) ت واللهك
نشانه لرندندر كوكلري براتمق ويري براتمق وديللركزك چشت چشت اولسي ورنككزك اون
بلون اولسي البته اشبو ايشلرده واردر نشانه لر عالملر ايچون *ف انسانلي بربابا وبر انادن پيدا
ايدوب عالمي آبادان ييوردي صكره هرمملكت اهالي‌نك ديلي بشقه بشقه ايتدي بر آدمي بر بشقه
مملكتده دلسزدر حيوان كبي (وَمِنْ آيَاتِهِ مَنَامُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَابْتِغَاؤُكُمْ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ فِي
ذٰلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَسْمَعُونَ) ت واللهك نشانه لرندندر سزلك اويومغكز كيجه ده وكوندزده
وسزلك طلب ايتككز اللهك رزقندن البته اشبو ايشده نشانه لر واردر اول قوم ايچونكه
ايشيدرلر *ف الله سبحانه كندو فضلله كيجه وكوندزي ايجاد ايتدي اكر فقط كيجه
اولسيدي انسان اويويوب قالوب طاش كبي اولوردي معاش الدن كيدردي واكر فقط
كوندز اولسيدي اويومق اولميدي چالشمقدن عقل كيدوب سرسام اولوردي پس اويومق
ايچون كيجه‌يي خلق ايتدي معاش ايچون كوندزي (وَمِنْ آيَاتِهِ يُرِيكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا
وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُحْيِي بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذٰلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ) ت
واللهك نشانه لرندندركه كوستررسزه يلدرمي قورقمق ايچون ورغبت ويرمك ايچون
ايندير كوكدن صويي پس ديرلدر انكله يري اولدكدنصكره البته واردر بونده نشانه لر
بر قوم ايچونكه فهم ايدرلر (وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ ثُمَّ إِذَا دَعَاكُمْ دَعْوَةً مِنَ
الْأَرْضِ إِذَا أَنْتُمْ تَخْرُجُونَ) ت واللهك نشانه لرندندركه طورر كوكلك ويرآنك حكميله صكره
وقتاكه چاغررسزي بر كره چاغرمقله يردن ناكهان سزلر طشره چيقارسكز *ف اوم اولوركه
كوكلك طورمشدر تيرغز وآنده يلدزلر بوررلر اشبو مضموني بر آخر آيتده بيورديكه كوكده
يلدزلر يوزرلر (وَلَهُ مَنْ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلٌّ لَهُ قَانِتُونَ) ت وآنكيچوندر اول
كسنه‌لركه كوكلرده ويرده واردر وهر بريسي انكيچون بيورلدي قبول ايديجيدرلر (وَهُوَ
الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَى فِي السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ) ت واول الله كه خلقي ابتدا ايجاد ايلدي صكره بو خلقي اعاده ايدر (يعني
اولدكدنصكره ديرلدر) اشبو ايكنجي دفعه‌ده اولان ايجاد قولايدر آنك اوزرينه
وآنكيچوندر بو جهة اولان صفت كوكلرده ويرده والله غالبدر حكمت ايله متصفدر *ف يعني

كوكده اولان كسنه‌لر بيزلر وايچمزلر وحاجت انسانيه آنلرده يوقدر الله سبحانه‌يه عبادت ايتمكدن غيري برشيئه يارامزلر ويرده اولنلر شومذكور اولان شيلرك جمله‌سنه يوق ايشمشلر لكن الله سبحانه‌نك صنعتي نه يوقسا بكرزده اكا والله سبحانه پاكدر ذاتدر (ضَرَبَ لَكُمْ مَثَلًا مِنْ اَنْفُسِكُمْ هَلْ لَكُمْ مِمَّا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ مِنْ شُرَكَاءَ فِيمَا رَزَقْنَاكُمْ فَاَنْتُمْ فِيهِ سَوَاءٌ تَخَافُونَهُمْ كَخِيفَتِكُمْ اَنْفُسَكُمْ كَذٰلِكَ نُفَصِّلُ الْاٰيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ) ت بيان ايتدي سزكچون برمثلي سيزلك احوالكزدن ايا وارميدر مالك اولديغكز كوله‌لردن هيچ برشريك سزه ويرديكمز مالده تا كه سزلر وآنلر اول مالده برابر اولوب قورقرسكز شو كوله‌لردن قورقديغكز كبي سائر شريكلر كزدن بونك كبي بيان ايدرز نشانه‌لري اول قوم ايچونكه فهم ايدرلر (مثلك حاصلي اولدركه كوله ايله آغاسي برابر اولمز پس الله سبحانه‌نك مملوكي كندوسنه شريك قوشمق نيجه ممكن اولور) * ف يعني سزلر كوله‌لر كزلك وخلايقلر كزلك يلانجي ومجازي آغاسي سكز سزلرده آنلرده الله سبحانه‌نك رزقني يرسكز بويله ايكن آنلر سزكا شريك وبرابر اوله بيلمورلر نيجه‌كه قورندا شلريكز كنديكزه شريك وبرابر اولديقلري كبي پس الله سبحانه‌كه حقيقي مالك وطوغروصاحبدر پس قوللر يني كندوسنه شريك قلمغه نصل جسارت ايديورسكز (بَلِ اتَّبَعَ الَّذِينَ ظَلَمُوا اَهْوَاءَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ فَمَنْ يَهْدِي مَنْ اَضَلَّ اللّٰهُ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ) ت بلكه تابع اولدي اول كسنه‌لركه ظلم ايتديلر كندو نفسلرينك آرزوسنه بيلمزسزين پس كيم يول كوسترر اول كسنه‌يه‌كه آزغين قيلدي الله اني ويوقدر آنلر ايچون هيچ بر يارد م ايديجي (فَاَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللّٰهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللّٰهِ ذٰلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ) ت پس طوغرو قيل يوزيكي عبادت ايچون حقه مائل اولهرق اتباع ايت اللهك دينينه كه يراتدي آدملري اول فطرت اوزرينه تبديل ايتمك اولمز اللهك دينني شودر طوغرو اولان دين ولكن آدملرك چوغي بيلمزلر * ف يعني الله سبحانه جمله خلقك حاكمي وحقيقي مالكيدر وهيچ كسنه آنكله برابر دكلدر هيچ بركسنه‌نك اكا حكمي كچمز اشبو امرلري هركسنه بيلور ليكن بونك موجبنجه عمل ايتمك لازمدر وبونك كبي بركسنه‌يه ايذا ايتمك ومالنه خيانت ايتمك وعرضنه طوقنمق هر بركسنه‌نك يانتده مذمومدر وحرامدر الله سبحانه‌يي ذكر ايتمك وغريبا وعاجزلره رحم وتلطيف ايدوب حقوقلرني تمام وكامل اوزره ويرمك والداغمق وجنك وجدال ايتمك هركسنه‌نك يانتده كوزل شيدر اشبو امورلر اوزرينه عمل ايتمك طوغرو اولان ديندر وشو امرلري پيغمبرلرك لسانيله الله سبحانه بنده‌لرينه بيان بيوردي وآنلره بيلديردي بونلري تبديل وتغيير ايتمكه جواز يوقدر

(منيبين

(منيبين اليه واتقوه واقيموا الصلوة ولا تكونوا من المشركين) ت عبادت ايديكز رجوع
ايدوب آنك جانبنه وصاقنلك آندن وقايم قيلنكز نمازى واولميكز شريك قوشنلردن ٭ ف يعنى
الله سبحانه جانبنه رجوع ايدوب اصل ديق طوتنكزا كردنيانك اصلاحى ايچون ديني
طوتنكز البته دينكز طوغرو اولمز (من الذين فرقوا دينهم وكانوا شيعا كل حزب بما
لديهم فرحون) ت واولميكز اول كسنه لردنكه طاغتق ايتديلر كندو دينلرينى واولديلر
كروه كروه هر بر كروه كندو ياننده اولان شيئى اوزرينه شاد اولجيدرلر (واذا مس الناس
ضر دعوا ربهم منيبين اليه ثم اذا اذاقهم منه رحمة اذا فريق منهم بربهم يشركون) ت
وقچان ايرسه آدملره قيتيلق چاغررلر ربلرينى رجوع ايدوب آنك جانبنه صكره وقتاكه
طاتدرسه آنلره كندو جانبندن راحتلكى نا كهان بر طائفه آنلردن كندو ربلرينه شريك
قوشرلر ٭ ف يعنى هر انسانك جبليتى ايو ايشلرى بيلديكى كبى الله سبحانه جانبنه رجوع
ايتمكى دخى بيلورلر ليكن خوف وقتنده اشبو معنا ظهور ايدر ورفاهيت وقتنده آنى ترك
ايدوب شكر سزلك ايدرلر وشريك قوشرلر (ليكفروا بما آتيناهم فتمتعوا فسوف
تعلمون) ت آنلرك حاللرينك آخرى شودركه شكر سزلك ايدرلر اول شيئه كه عطا ايتدك آنلره
پس منفعتلنك يقينده حالكزك حقيقتنى بيلورسكز (ام انزلنا عليهم سلطانا فهو يتكلم بما
كانوا به يشركون) ت آيا ايندردكمى آنلرا اوزرينه بر دليلى كه شو دليل بيان ايدر آنلر
ايچون شريك قوشدقلرى شيئى (واذا اذقنا الناس رحمة فرحوا بها وان تصبهم سيئة
بما قدمت ايديهم اذا هم يقنطون) ت وقچان طاتدرسق آدملره بر رحمت (يعنى صحت
ووسعت وراحت ويرسك انلره) سونورلر انكله واكر ايرشسه آنلره قيتيلق مقدم
ايشلدكلرى كناه سببيله ناكهان آنلر اميدسز اولورلر (اولم يروا ان الله يبسط الرزق لمن يشاء
ويقدر ان فى ذلك لآيات لقوم يؤمنون) ت آيا كورمديلرميكه الله كنكش قيلور رزقى
اول كسنه ايچونكه ديلر وطار قيلور اول كسنه ايچونكه ديلر البته اشبو ايشده نشانه لر
واردر اول قوم ايچونكه ايمان كتورورلر ٭ ف يعنى هر كسنه يه كه ديلر رزقنى طار قيلور واوچى
يله ويرر وهر كسنه يى كه ديلر رزقنى كنكش ايلر (فآت ذا القربى حقه والمسكين وابن
السبيل ذلك خير للذين يريدون وجه الله واولئك هم المفلحون) ت پس وير قرابت

صاحبنه وفقیرلارو مسافرلره کیدو شقلار یق اشبو سنی وبرملک زیاده کورمک اولن کسنه لر
ایچون که دیدیلر اللهک یوزینی واشبو جماعت مطلوبلرینه ایرمنجیلردر (وما آتیتم من ربا لیربو
فی اموال الناس فلا یربو عند الله وما آتیتم من زکوة تریدون وجه الله فاولئک هم
المضعفون) ت واول اشیکه بردیکز فائده دن حتی زیاده اولهدیو آدمیلرک مالنده پس اول
ارتماز اللهک یاننده (یعنی معامله ده ربا کارلره مالاری زیاده اولسون دیو بردیکز نرسه
عند الله زیاده صایلماز بلکه اول شی نه مالاریغی زیاده ایدرونه مالارینه برکت براقور) واول
برشیکه برمش اولادیکز صدقه لردن طلب ایدلک آنکله اللهک رضاسینی پس اشبو جماعت
آنلرلک ثوابلری ایکی قات اولیسیدر * ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه شومالکه آلی زیاده وبرمک
شرطیله وبرزلر آنک آدی ربا قویلدی (الله الذی خلقکم ثم رزقکم ثم یمیتکم ثم یحییکم هل
من شرکائکم من یفعل من ذلکم من شیء سبحانه وتعالی عما یشرکون) ت الله اولدرکه
یراتدی سزی صکره رزق وبردی سزه صکره اولدیرر سزی صکره دیرلدرر سزی آیا سزلک
شریکلر کزدن برکسنه وارمیدرکه ایشلیه اشبو ایشلردن برشیئی پاکدر الله ایچوندر و زیاده
یوجه درا اول شیدنکه شریک قوشرسکز (ظهر الفساد فی البر والبحر بما کسبت ایدی
الناس لیذیقهم بعض الذی عملوا لعلهم یرجعون) ت آشکار اولدی کوتو ایشلر یابانلرده و دکزده
اول شی سببیله که ایشلدی آدملرک اللری تا طاتدیره آلره اول برشیئک بعضسنی که ایشلدیلر
اوله که آنلر کیرو قایتسه لر (یعنی قحط وغرق اولمق وسائر بلالر بنی آدمک عملنک جزاسیدر)
* ف یعنی کفر وظلم پایلدی برده وکیلرده وشایع بولدی یغما و تاراج وآنک وبالی وقع اولمق
لازمدر و بیولک اولان عذابی آخرتده اولیسیدر اما اشبو دنیاده برآزغنه ویتی اوله جقدر
عبرت ایچون تا اوله که آنلر قورقوب طوغرو یولی اختیار ایدهلر (قل سیروا فی الارض
فانظروا کیف کان عاقبة الذین من قبل کان اکثرهم مشرکین) ت دیکل سیر ایدک یرده
پس صکره باقک نیچه اولدی اول کسنه لرک آخریکه اول کچدیلر آنلرک چوغی شریک
قوشیجیلر ایدی (فاقم وجهک للدین القیم من قبل ان یاتی یوم لا مرد له من الله یومئذ یصدعون)
ت پس طوغرو قیلغیل یوزیککی درست اولان دینه کلمزدن اول اولکونکه
کیرو دونک یوقدر آنکیچون الله جانبندن شو کونده بولک بولک اولورلر * ف یعنی دینک
غلبه سی اولور وعذاب چکنلر آیرو اوله جقدر ونجات بولنلر که الله سبحانه نک مقبوللریدر
ایرو بعه اولورلر (من کفر فعلیه کفره ومن عمل صالحا فلانفسهم یمهدون) ت اول کسنه که

كافر اولدی آنك اوزرینه در آنك كفرینك ضرری وهر كیشی نه ایشلسه كوزل اولان
ایشی پس اشبو بولك كندولر ایچون آرامكاه دوزرلر (لیجزی الذین آمنوا وعملوا
الصالحات من فضله انه لا یحب الکافرین) ت تا مزد ویره الله اول کیشیلره که ایمان
کتوردیلر وایشلادیلر ایو اولان ایشلری الهك فضلندن البته الله سومز کافرلری (ومن آیاته
ان یرسل الریاح مبشرات ولیذیقکم من رحمته ولتجری الفلك بامره ولتبتغوا من فضله
ولعلکم تشکرون) ت والهك نشانه لرندن شودرکه کوندررور روزکارلری سویندریجی
اولدوقلری حالده تا دادیره سزه کندو رحمتندن (یعنی یغموری) وشو اجلدن که یوریه لر قایقلر
الهك حکمیله وشو اجلدن که رزق طلب ایده سکز آنك فضلندن وشو اجلدن که سز شکر
ایده سکز * ف یعنی روزکارده بر قاچ فائده وار در یغمور ایله تبشیری وقایقی یورتمکی
(ولقد ارسلنا من قبلك رسلا الی قومهم فجاؤهم بالبینات فانتقمنا من الذین اجرموا وکان
حقا علینا نصر المؤمنین) ت کوندردك سندن اول بر قاچ پیغمبرلری کندو قوملری جانبنه
پس کتوردیلر کندو قوملرینك جانبنه واضح اولان نشانه لری پس انتقام چکدك اول
کیشیلردن که بویرقدن چیقدیلر واولدی مسلمانلره یاردم ایتمك لازم بزم اوزریمزه (الله الذی
یرسل الریاح فتثیر سحابا فیبسطه فی السماء کیف یشاء ویجعله کسفا فتری الودق یخرج
من خلاله فاذا اصاب به من یشاء من عباده اذا هم یستبشرون) ت الله کوندررور روزکارلری
پس قالدیرور روزکارلر بولودی پس یایار الله آنی کوکده نیجه که دیلر وقیلور الله بولودی
پاره پاره پس کورورسن که یغمورك طامله لری چیقار شو بولوتك اراسندن پس چقان ایرشدیرسه
یغموری اول کیشییه که دیلر کندو قوللرندن ناکهان آنلر شادلنورلر یغمورك
یاغمسیله * ف بولودی یاردیلدیکی یعنی اول بر طرفه کوندرر صکره بر آخر جانبه
بو شجلیدینی همیه یارو آچار * ف بوراده روزکارك ذکری شو وجه اوزره دورکه نیجه که
روزکار یغمورك خبرن بیلدرر آنك کبی حق اولان دینك یاغنك نشانه لری واضح اولورق
کلورلر (وان کانوا من قبل ان ینزل علیهم من قبله لمبلسین) ت واکرچه یغمور یاغمزدن
اول آنلر اوزرینه بولوتك ظهورندن اول امیدسز ایدیلر (فانظر الی آثار رحمت الله کیف یحیی
الارض بعد موتها ان ذلك لمحیی الموتی وهو علی کل شیء قدیر) ت پس باق الهك

يغمور ايله اسيرگنى اثرلرى جانبنه نيچه ديرلدريرى اولدكده اگر البته الله اوليرى
ديرلدچيدر وهر برشى اوزرينه قادردر (ولئن ارسلنا ريحا فرأوه مصفرا لظلوا من بعده
يكفرون) ت واگر كوندرسك روزگارى پس كورسه‌لر اكينى صرارمش البته اولورلر اول
صرارديقدنصكره شكرسز ٭ف يعنى آنلرنك شكرى وشكرسزلكى كندو غرضلريله در الله
ايچون دگل بورادا اشبونك اوزرينه تنبيه ورديكه قول مراديته نائل اولوب قورقوسز اولميه
الله سبحانه‌نك قدرتلرى اون بلوندر (فانك لا تسمع الموتى ولا تسمع الصم الدعاء اذا ولوا
مدبرين) ت پس البته سن ايشتديره بيلمزسن اولمشلره وينه ايشتديره بيلمزسن صاغرلره
اوقومق آوازينى وقتاكه يوز چويروب ارقه ويرسه‌لر (وما انت بهاد العمى عن ضلالتهم ان تسمع
الا من يؤمن باياتنا فهم مسلمون) ت ودگلسن سن كورلره يول كوسترجى كندو
ازغينلقلرندن ايشتديره بيلمزسن مگر اول كسنه‌يه كه ايمان كتورر بزم نشانه‌لرمزه پس
اشبو گروه انقياد ايديجيدرلر (الله الذى خلقكم من ضعف ثم جعل من بعد ضعف قوة ثم جعل
من بعد قوة ضعفا وشيبة يخلق ما يشاء وهو العليم القدير) ت الله يرادندى سزى ضعفدن
صكره ويردى سزه ضعيفلكدنصكره قوتلك صكره ويردى سزه قوتلكدنصكره ضعيفلكى
وتويلرى آغارمغى يرادر هرشيئى كه ديلر والله بيلجيدر قادردر (ويوم تقوم الساعة يقسم
المجرمون ما لبثوا غير ساعة كذلك كانوا يؤفكون) ت واول كونده كه قائم اولور قيامت
يمين ايدرگناه ايشليلر كه اكلنمديلر دنياده برساعتدن غيرى بونك كبى يولدن دوندرلمشدرلر يعنى
دنياده كذب ايتدكلرى كبى آخرتده دخى طوغرو يولدن دوندرلر) ٭ف شاه ولى الله رحمه الله ديركه
وقتاكه ابدى اولان عقوبتى كورديلر دنيايى برساعت كبى خيال ايتديلر شونك خلافى
اوزره كه دنياده بولندقلرى وقتده دنيايى خلود مثابه‌سنده خيال ايدرلر ايدى ٭ف يعنى قبرلرنده
اولدقلرى مدتى آنلره آز كورينوب اشبو كبى غلط اولان شيلره دنياده ايتديلر (وقال الذين اوتوا
العلم والايمان لقد لبثتم فى كتاب الله الى يوم البعث فهذا يوم البعث ولكنكم كنتم
لا تعلمون) ت وديرلر اول كسنه‌لر كه ويرلدى آنلره علم واينانمق (مشركلرك يمين وتكذيبلرين
كورنجه دنياده) اكلندكز اللهك كتابى ذكر ايتدوكى اوزره قيامت كوننه دكين پس بودر
قيامت كونى ولكن سزلر بيلمزديكز (فيومئذ لا ينفع الذين ظلموا معذرتهم ولا هم

ومن الناس الآیه (واذا تتلی علیه آیاتنا ولی مستکبرا کأن لم یسمعها کأن فی اذنیه وقرا

فبشره بعذاب الیم) ت وچانکه اوقونسه اول کمسنه‌یه بزم آیتلرمز یوز چویرر

بو کالك طلب ایدر لذیذ سکه اشتغال آیتلرندن بزم آیتلرمزی کویا اوقلاغنده صاغرلق

واردر پس خبر ویر آکا درد ویریجی اولان عذابه (ان الذین آمنوا وعملوا الصالحات

لهم جنات النعیم) ت اول کمسنه‌لر که ایمان کتوردیلر وایشلدیلر کوزل اولان ایشلری

انلر ایچوندر نعمت باغچه‌لری (خالدین فیها وعد الله حقا وهو العزیز الحکیم) ت ابدی

اولورلر آنده وعده ویردی الله طوغری اولان وعده ایله والله غالبدر حکمتله تصرفده

(خلق السموات بغیر عمد ترونها والقی فی الارض رواسی ان تمید بکم وبث فیها من کل

دابة وانزلنا من السماء ماء فانبتنا فیها من کل زوج کریم) ت یراتدی کوکلری ویری

دیرکسز آنی کوررسکز وآتدی یره اوزرینه طاغلری آندن احترازا یقمسی ایچون که تیرده

سزی وطاغتدی یر یوزینه هر بر حیوانلری واینددک کوکدن صو پس بیتوردک

شو یرده هر بر منفعتلو نباتاتدن (هذا خلق الله فارونی ماذا خلق الذین من دونه بل

الظالمون فی ضلال مبین) ت شودر الهك یراتمسی پس کوسترك بکا نه شی یراتدی اول

کمسنه‌لر که الهك غیریدر بلکه ظالملر آشکاره آزغینلقده‌در (ولقد آتینا لقمان

الحکمة ان اشکر لله ومن یشکر فانما یشکر لنفسه ومن کفر فان الله غنی حمید) ت

وویردك بز لقمانه حکمت دیدك که شکر ایت الله سبحانه‌یه وهر کیم که شکر ایدرسه پس شمان

شکر ایدر کندو نفسینك نفعیچون وهر کمسنه شکر ایتمزسه پس البته الله

احتیاجسزدر محموددر * ف حضرت لقمان حبشی قول ایدی حضرت داود علیه السلامك

زماننده ایدی الله سبحانه آکا حکمت ویردی یعنی عقل ویرلنده لقمان توبه امرلر آچیدی

وظاهر ایتدیکه غمبرلك حکملرینه موافق ایدی (واذ قال لقمان لابنه وهو یعظه

یا بنی لا تشرك بالله ان الشرك لظلم عظیم) ت وذکر ایت اول وقتی که دیدی لقمان کندو

اوغلنه نصیحت ویره‌رك آکا ای بنم اوغلجغم شریك قوشمه الله تعالی‌یه البته شریك

قوشمق بیوك ظلمدر (ووصینا الانسان بوالدیه حملته امه وهنا علی وهن وفصاله فی عامین

ان اشکر لی ولوالدیك الی المصیر) ت ووصیت ایتدك آدمه که آنا انایه لر کندو

بابا
٥٠

ایکی ییلده قارننده کتوردی آنی کندو والده‌سی مشقتله و زحمتله اولادنی ساعده
(یعنی حسر و ...سنده ضعفلکی زیاده اولوردی) بر آیه‌نوندن کسمسی ایکی ییلده اولور
(انسانه وصیتز شو مضمونه‌در) که شکر ایت بکا و بابا که و انا که بنم جانبمه‌در قایتمقلق
* ف الله سبحانه اشبو کلامی لقمانک کلامی اثناسنده ارشاد بیوردی زیرا که لقمان
کندو اوغلنه باباسنک و اناسنک حقنی تعلیم ایتمدی چونکه اشبو نصیحتده کندو نفسنک
فرضنی بیانور ایدی الله سبحانه‌یی شرکدن اجتناب ایتمک نصیحتندن صکره و بو نصیحته
نصیحتلردن اول بابا و آنانک حقلرینی ادا ایتمکی ارشاد بیوردی که الله سبحانه‌نک حقندن
صکره بابانک و آنانک حقنی ادا ایلیه پس لقمان اوغلنه الله سبحانه‌نک حقنی تعلیم ایتدی الله
سبحانه ایسه بابانک و آنانک حقلرینی تعلیم ایتدی و رسولک و مرشدک حقلری الله سبحانه‌نک
حقی بجالسنده‌در زیرا که آنلر الله سبحانه‌نک نائبلریدر (وَاِنْ جَاهَدَاكَ عَلَى اَنْ تُشْرِكَ بِي
مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا وَصَاحِبْهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا وَاتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ اَنَابَ اِلَيَّ ثُمَّ اِلَيَّ
مَرْجِعُكُمْ فَاُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ) ت و اکر جالشه‌لرسه سکا شونک اوزره که شریک
قوشه‌سن بکا اول برشیئی که یوقدر سنک ایچون آنک حقیقتنه بیلکلک پس اطاعت ایتمه آنلره
و صحبت ایت آنلر ایله دنیا معیشتنده کوزل وجه اوزره و تابع اول اول کسنه‌نک
یولنه که رجوع ایدر بنم جانبمه صکره بنم جانبمه‌در سزنک قایتمقکز پس خبر ویریرز سزه
ایلدیککز شیلری * ف یعنی اول شیکه آنک شریک اولمسی معلوم دکلدر آنی شریک
صانمه یعنی شبهه ایله ده شریک قیلمه تا یقینه نه یر قالور شریک اولمغه لایق اولمسه یقین اولدقده
نصل شریک ایدرسن (يَا بُنَيَّ اِنَّهَا اِنْ تَكُ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ فَتَكُنْ فِي صَخْرَةٍ اَوْ فِي السَّمٰوَاتِ
اَوْ فِي الْاَرْضِ يَأْتِ بِهَا اللّٰهُ اِنَّ اللّٰهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ) ت دیدی لقمان ای بنم اوغلجغم خطیئه
اکر اوله بر دانه مقداری خردلدن پس اوله شو خطیئه طاش ایچنده یاخود کوکلرده یاخود
یرده (یعنی اول خطیئه‌یی ولو برقیا ایچنده کیزلنوب ایشلرسکده) هر حالده حاضر قیلور آنی الله
البته الله اینجه ایشلری کوریجیدر بیلیجیدر (يَا بُنَيَّ اَقِمِ الصَّلٰوةَ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ
الْمُنْكَرِ وَاصْبِرْ عَلَى مَا اَصَابَكَ اِنَّ ذٰلِكَ مِنْ عَزْمِ الْاُمُورِ) ت ای بنم اوغلجغم قائم قیل نمازی
و بیوردی و بر کوزل ایشلر ایله و منع ایت کوتو اولان ایشلردن و صبر ایت اول شی
اوزرینه که ایرشور سکا البته شو مقدم مقصود اولان ایشلردندر * ف نماز ایله زکاتی
امر ایتدی زیرا که اشبو ایکیسی آدمک الده مالی تاملر (وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي
الْاَرْضِ مَرَحًا اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ) ت چویرمه یوزیکی آدملر طرفندن

بزلكه كيم ياراتدى كوكلرى و يرلرى ايشته بو اقرار ايتديكى الله مخصوصدر آنلرك اعتقادلرى
باطل اولديغى كتدكجه اعتراف ايتمزلر) بلكه آنلرك چوغى بيلمزلر (لله ما في السموات
والارض ان الله هو الغني الحميد) ت الله ايچوندر اولشيكه كوكلرده واردر و يرده واردر
الله احتياجسزدر وحمده مستحقدر (ولو ان ما في الارض من شجرة اقلام والبحر يمده من
بعده سبعة ابحر ما نفدت كلمات الله ان الله عزيز حكيم) ت واكر يرده اولان اغاجلردن قلم
اولسه ودكز مركب اولوب واشبو دكزه بشقه يدى دكز دخى مدد ايتسه (يعنى اوزرينه
كلوب زياده اولسه) نهايته ايرشمز الهك سوزلرى (يعنى الهك معلوماتى) البته الله غالبدر
حكمت صاحبيدر (ما خلقكم ولا بعثكم الا كنفس واحدة ان الله سميع بصير) ت
دكلدر سزلرى ياراتمق و سزلرى قبردن قالديرمق مكر بر شخص واحدى ياراتمق و بعث ايتمك
كبيدر البته الله ايشيديجيدر كوريجيدر (الم تر ان الله يولج الليل في النهار ويولج النهار
في الليل وسخر الشمس والقمر كل يجري الى اجل مسمى وان الله بما تعملون خبير) ت
ايا كورمدكمى كه الله كتورر كيجه يى كوندزك يرينه و كتورر كوندزى كيجه نك يرينه
و رام قلدى كونشى و آيى هر بريسى يورر مدت معينه سنه دكين و آيا كورمدكمى كه الله
اولشيكه ايشلرسكز بيليجيدر * ف وعدهٔ معينه يه دكين يعنى يا قيامت كوننه دكين
و يا هر بريسنك دورهسنه دكيندر (ذلك بان الله هو الحق وان ما يدعون من دونه الباطل
وان الله هو العلي الكبير) ت اشبو ايشلر شو سببدندركه الله ثابتدر و شو سببدندركه
اولشيكه عبادت ايدرسكز آنلره اللهدن غيرى اصلسزدر و شو سببدندركه الله يوجه درجه لى
قدرى بيوكدر (الم تر ان الفلك تجري في البحر بنعمت الله ليريكم من آياته ان في ذلك
لآيات لكل صبار شكور) ت ايا كورمدكمى كه قايق يورر دكزده الهك فضليله
تا كوسترسين نشانه لرينك بعضيسنى البته قايق يوريسنده واردر نشانه لر هر بر زياده صبر
ايدنجى زياده شكر ايديجى ايچون (واذا غشيهم موج كالظلل دعوا الله مخلصين له الدين
فلما نجاهم الى البر فمنهم مقتصد وما يجحد بآياتنا الا كل ختار كفور) ت وچونكه قابلسه
آنلرى چادرلر كبى طالغه دعا ايدرلر الله تعالى يه خالص قيلوب انك ايچون عبادتلرينى پس
وقتا كه نجات ويرسه آنلره قوره جانبنه آنلرك مؤمن ارلنلرى طريق عدل و توحيده اوزره

[illegible] بر [illegible]
وبلا وقتنده الله سبحانه یه دعا ایدرلر وقتا که غرقدن خلاص اولسه اولکمسنه لردن بعضی هیچ
بر کمسنه ثابت قالمز مکر اول کمسه لر که داعما الله تعالی یه کوکلیله [illegible]
شالور [illegible] ابتدا [illegible] قدرتنه شکر [illegible]
ذاتنه اولدیغی وابتداء طوغری واولدیغی کبی نده [illegible] دریا سفرلرنده یاریدم
ایتدکلری خوفلریدر (یا ایها الناس اتقوا ربکم واخشوا یوما لا یجزی والد عن ولده
ولا مولود هو جاز عن والده شیئا ان وعد الله حق فلا تغرنکم الحیوة الدنیا ولا یغرنکم بالله
الغرور) ت ای آدمیلر صاقنڭ ربڭزدن اولکوندنکه اینده بر آدم هیچ بر بابا کندو
اوغلندن هیچ برشیئه و بنه اینده بر آدم هیچ بر اوغل کندو باباسندن هیچ برشیئه البته اللهڭ
وعده سی طوغریدر پس الداعسون سزی دنیا دیرلکی والداعسون سزلری اللهڭ حقنده
الدادیجی اولان شیطان * ف یعنی شیطان الله سبحانه غفور رحیمدر دیو سزلری الداعسون
ودنیا دیرلکی سزی الداعسونکه بر کسنه دنیاده کوزل دیرلکی وعزتلو ایسه آنی آخرتده
دخی بولور دیو (ان الله عنده علم الساعة وینزل الغیث ویعلم ما فی الارحام وما تدری
نفس ماذا تکسب غدا وما تدری نفس بای ارض تموت ان الله علیم خبیر) ت البته
الله تعالی نڭ یاننده در قیامتڭ علمی و آشاغی کوندرر یغموری و بیلور رحمکه قلریلرڭ
قارنده اولان شیئی و بیلمز هیچ بر شخص نه ایش ایشلرطا کلمده و بیلمز هیچ بر شخص قنقی یرده
اولور البته الله بیلجیدر خبرداردر

(سورة السجدة مکیة وهی ثلاثون آیة)

(سجده سوره سی مکه ده نازل اولمش اشبو سوره اوتوز آیتدر)

(بسم الله الرحمن الرحیم)

(باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهڭ آدیله اوقورم)

(الم) ت الله بیلور آندن مرادی (تنزیل الکتاب لا ریب فیه من رب العالمین) ت قرآنی
آشاغی کندرمك اصلا شبهه یوقدر آنده عالملرڭ ربی جانبندندر (ام یقولون افتراه بل هو
الحق من ربك لتنذر قوما ما اتاهم من نذیر من قبلك لعلهم یهتدون) ت آیا دیرلر میکه (محمد)
آنی افترا ایتدی بلکه قرآن طوغریدر سنڭ ربڭ جانبندن تا که قورقوده سن بر کروهی که
کلمدی آنلره هیچ بر قورقودیجی سندن اول اولمکه آنلر یول بوله لر (الله الذی خلق

السموات

[illegible] (مالكم من دونه من ولي ولا شفيع [illegible]
أفلا تتذكرون) ت [illegible]
[illegible]
[illegible] (يدبر الأمر من السماء
إلى الأرض ثم يعرج إليه في يوم كان مقداره ألف سنة مما تعدون) ت تدبير ايدوب امرینی
[illegible] (...) [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
اولان الله سبحانه [illegible] اولان
پیغمبرك آرى كه [illegible]
[illegible] الله سبحانه نك
[illegible] (ذلك عالم الغيب والشهادة العزيز الرحيم الذي أحسن كل شيء
خلقه وبدأ خلق الإنسان من طين) ت [illegible] اول الله تعالى [illegible] كيزلوى
وآشكارى بيلجى [illegible] كورلان [illegible] هر بر
[illegible] (ثم جعل نسله من سلالة من ماء مهين) ت
[illegible] (ثم سواه ونفخ فيه من
روحه وجعل لكم السمع والأبصار والأفئدة قليلا ما تشكرون) ت [illegible] درست
ایتدی [illegible] وار قوردى آنده كندو روحندن وقيلدى سزكچون قولاقلر وكوزلر
وقلبلر از نجق شكر ايدرسكز ف هر مخلوق الله سبحانه نك ملكيدر والله سبحانه
بر كمسنه يه عزت ورتبه وتكريم ايتسه آنى كندويه اضافه قيلور نيجه كم ايوان عبادى
بيوردى پس انسانك خلقى غيب عالمندن كلشدر صورتدن وبالقه دن بصاغش دكلدر اشبو روحى
كندويه اضافه قيلوب من روحه بيوردى اشبو [illegible] كلسونكه مادامكه
روح الله سبحانه نك روحى اولدى ثابت اولوركه الله تعالى جسم اوله او [illegible] كل زيرا كه

[illegible]

بالدّی [illegible] ولکن [illegible] (وقالوا أإذا ضللنا

في الأرض أإنا لفي خلق جديد بل هم بلقاء ربهم كافرون) ت [illegible]

اولسق [illegible] اولورمیوز [illegible]

(قل يتوفاكم ملك الموت الذي وكل بكم ثم إلى ربكم ترجعون) ت دیکل قبض ایدر سزك

روحکزی سزه موکل اولان ملك الموت صکره ربکز جانبنه دوندرلش اولورسکز * ف

یعنی کنده وکی بدنه مسیار سکز که طبراقه برابر اولور او یله دکل بلکه سزدن [illegible] سکز که

آنی فرشته کتورر پس فانی اوله جق دکلسکز (ولو ترى إذ المجرمون ناكسوا رؤوسهم عند

ربهم ربنا أبصرنا وسمعنا فارجعنا نعمل صالحا إنا موقنون) ت و (تعجب ایدرسن

اکر کورسه‌ك شول وقتكه كناهكار ايشلیلر باشلرن اشاغی دیكمش اولورلر كندو ربلرینك

اوکنده دیرلر ای بزم ربمز کوردك و ایشتدك پس دوندر بزی تا ایشلیه‌لم ایو اولان ایشلری

زیرا (شمدی بزلر قیامتك حقیقتنی) یقین ایتدك (ولو شئنا لآتينا كل نفس هداها ولكن

حق القول مني لأملأن جهنم من الجنة والناس أجمعين) ت واکر دیلسه‌ایدك ویرردك

هر برشخصه آنك هدایتنی ولیکن ثابت اولدی وعده بنم جانبمدن که البته طولدیرریز جهنمی

جندن وانساندن (اولان کفارلك) جمله‌سیله (فذوقوا بما نسيتم لقاء يومكم هذا إنا نسيناكم

وذوقوا عذاب الخلد بما كنتم تعملون) ت پس طادیکز شو عذابی اولسبدنکه اونوتدیکز

اشبو کونکزه اوغرامغی بزلر اونوتدق سزی وطادیکز ابدی اولان عذابی عمل ایتدیککز

شی سببیله (إنما يؤمن بآياتنا الذين إذا ذكروا بها خروا سجدا وسبحوا بحمد ربهم وهم

لا يستكبرون) ت ایمان کتوررلر بزم آیتلرمزه اول کیمسه‌لر که وقتا که نصیحت اولنه‌لر

اول آیتلر ایله اکلورلر سجده ایدرلك و پاك کلمه ذکر ایدرلر کندو ربلرینی حمد ایدرك

ویوکلك ایتمزلر (تتجافى جنوبهم عن المضاجع يدعون ربهم خوفا وطمعا ومما رزقناهم

ينفقون) ت ایراق قالور آنلرك یانلری یاتجق یرلردن دعا ایدرلر کندو ربلرینه خوف ایله

ورحمته طمع ایله وانلره ویردیکمز شیدن صرف ایدرلر * ف الله سبحانه دن امید طوتمق

ممنوع دکل والله دن قورقمق ممنوع دکل دنیا طمعی اولسون ویا آخرت طمعی اولسون

اکر

اکر الله سبحانه تعالی قورقوسندن یا امید طمع طاوقیشندن عبادت ایلسه لر قول اولوب اولتورور اکر بر کیشیه دن قورقوب یا برکسه دن رجا سیله عبادت ایتسه ریادر مقبول ایماس در (فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَا أُخْفِيَ لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) ت پس بیلماز هیچ بر شخص کمنه‌سی کیزلو طوتلدی آنلار ایچون کوزلرنک آیدین اولماقلیغندن جزا اوله‌رق ایشلادکاری ایشلار ایچون کیچه نماز قیلماقلری و عبادت ایتدکلری ایچون سرور ولذت نعمتلرنی صاقلاقشدر (أَفَمَنْ كَانَ مُؤْمِنًا كَمَنْ كَانَ فَاسِقًا لَا يَسْتَوُونَ) ت ایا مؤمن اولان کیمسه فاسق اولان کیمسه کیبیدر بونلر برابر اولمازلر (أَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ جَنَّاتُ الْمَأْوَى نُزُلًا بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) ت اما اول کسنه‌لر که ایمان کتوردیلر وایشلادیلر کوزل اولان ایشلرنی پس آنلار ایچوندر جنت الماوی منزل وقرارکاه اولارق عمل ایتدکاری شی سببیله (وَأَمَّا الَّذِينَ فَسَقُوا فَمَأْوَاهُمُ النَّارُ كُلَّمَا أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا أُعِيدُوا فِيهَا وَقِيلَ لَهُمْ ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ) ت واما اول کسنه‌لر که فاسق اولدیلر پس آنلرنک یرلری جهنمدر هر وقتکه دیلارلر طشره چیقه‌لر جهنمدن کیرو دوندریلورلر ودینلور آنلره طادیکز اول عذابی که انی یالان صایاردیکز (وَلَنُذِيقَنَّهُمْ مِنَ الْعَذَابِ الْأَدْنَى دُونَ الْعَذَابِ الْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ) ت والبته طاتدیرز آنلره یقین اولان عذابدن (یعنی دنیاده) که بیوک اولان عذابدن اشاغیدر (یعنی آخرتک عذابندن آز اولان عذابی) اوله که آنلر توبه ایده‌لر ف یعنی دنیاده تاخت وتاراج واسیر والنورلر بونلر ایسه قیامت عذابنه نسبتله دوندرو آزدر (وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ ثُمَّ أَعْرَضَ عَنْهَا إِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ مُنْتَقِمُونَ) ت وکیمدر زیاده ظالم اول کسنه‌دن که نصیحت ویرلمش اولدی کندو ربسنک آیاتلریله صکره یوز چویردی شو آیاتلردن البته بزلر کناه ایشلیلردن انتقام چکیجیز (وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَلَا تَكُنْ فِي مِرْيَةٍ مِنْ لِقَائِهِ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِبَنِي إِسْرَائِيلَ) ت و ویردک موسایه کتابی پس اولمه شبهه‌ده اکا اوغرامقدن وقلدق موسانی یول کوستریجی بنی اسرائیله ف وشبهه‌ده اولمه اوغرامقدن یعنی کتابه اوغرامقدن یاخود موسایه اوغرامقدن زیراکه موسی ایله معراج کیجه‌سنده پیغمبرمز علیه السلام ملاقات ایتدی وبرنیجه کره دخی ملاقات ایتمش (وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أَئِمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يُوقِنُونَ) ت وقلدق برلر بنی اسرائیلدن امام‌لر که یول کوستررلر بزم بیورلدیغمز ایله اول وقتکه صبر ایتدیلر واولدیلر

بزم آیتلریمزه یقین ایدیجیلر ف یعنی انبیادن اولوب امتلرینی ... ت
بولنور آخر بو غلبه ایله اعتبار (ان ربك هو يفصل بينهم يوم القيامة فيما كانوا فيه يختلفون) ت
البته سنك ربك حکم ایدر آنلرك آراسنده قیامت کوننده اشبو امرده که اوله ایدی آنده اختلاف
ایدیجیلر (اولم يهد لهم كم اهلكنا من قبلهم من القرون يمشون في مساكنهم ان في ذلك لايات
افلا يسمعون) ت آیا واضح اولمادیمی آنلره که نه قدر هلاك ایتدك آنلردن اول طبقه‌لردن که
کزرلر آنلر اول هلاك اولنانلرك منزللرنده البته اشبو ایشده علامتلر واردر آیا ایشتمزلرمی (اولم يروا انا
نسوق الماء الى الارض الجرز فنخرج به زرعا تأكل منه انعامهم وانفسهم افلا
يبصرون) ت آیا کورمدیلرمی که بز سوق ایدرز صویی اوتدن خالی اولان قوری یر جانبنه
پس طشره کتوررز اول صو سببیله اکین یر اول اکیندن آنلرك حیوانلری و کندو نفسلری
آیا کورمزلرمی (ويقولون متى هذا الفتح ان كنتم صادقين) ت و دیرلر نه وقت اولور
شو یاردم اکر سز طوغرو ایسه کز (قل يوم الفتح لا ينفع الذين كفروا ايمانهم ولا هم
ينظرون) ت دیکل یاردم کونی منفعت ویرمز اول کسنه‌لره که کافر اولدیلر آنلرك ایمان
کتورمسی و آنلره مهلت ویرلمزلر (فاعرض عنهم وانتظر انهم منتظرون) ت پس یوز چویر
آنلردن و منتظر اول البته آنلر دخی منتظردرلر

(سورة الاحزاب مدنية وهي ثلاث وسبعون آية)

احزاب سورسی مدینه‌ده نازل اولمش و اشبو ورده یتمش اوچ آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

(باغشلایجی اسرکیجی اولان اللهك آدیله اوقورم)

(يا ايها النبي اتق الله ولا تطع الكافرين والمنافقين ان الله كان عليما حكيما) ت ای پیغمبر
صاقن اللهدن و اطاعت ایتمه کافرلره و منافقلره البته الله بیلیجیدر حکمت صاحبیدر ف
کافرلر دیلرلر ایدی که پیغمبر علیه السلام کندو جانبلرینه مائل و تابع ایده‌لر و منافقلر
ایسترلر ایدی که آنلرك عادتلری معتاد اوله و پیغمبر علیه السلام ایسه الله سبحانه نك اوزرینه
کندو امرلرینی تاپشورورلر ایدی الله سبحانه دن زیاده بیلیجی کسه یوقدر (واتبع ما يوحى

الیك

[illegible]

[illegible]

[illegible] ...

[illegible] (وما جعل ازواجكم اللائي تظاهرون منهن امهاتكم وما جعل

ادعياءكم ابناءكم ذلكم قولكم بافواهكم والله يقول الحق وهو

يهدي السبيل) [illegible] اقتضا ايتمز ... اكر كيمسه ... سزه

... ايله ... ايله قول ايتمشدركه [illegible]

... اوغل [illegible] كرده [illegible] ايچون

... اوزره اولان ... اسلام ... رحمه الله

اشبو آيت ... اولاد ... كافر ... قتل ... ايدر ...

... اولور ... تا ... ظاهره ... اولكي ... اولور

... (ازواج ...) ... ايچون ...

ايتمشيكن زيد بن حارثه زينبي تزوج ايتدي ... كفره ... معاملة ...

زيد ... ايدي بن حارثه ... اولور ... كيمسه به اوغل ديمه

كوياكه ... حقيقتده اوغل اولور الله سبحانه اشبو ... حكمي ابطال بيوردي حارثه

... حكمي ... سوره ... واوغل حكمي ... آيت ... اولنور

... حكمدر ... امر ... ارشاد ايتديكه ... اولنور آنكه عمل

... مستقل آدمه ... آدمك ابكي قلبي وار ... كوريتمكه

... دكلدر (ادعوهم لآبائهم هو اقسط عند الله فان لم تعلموا آباءهم فاخوانكم

في الدين ومواليكم وليس عليكم جناح فيما اخطأتم به ولكن ما تعمدت قلوبكم وكان الله

غفورا رحيما) ... نسبت ايدك اوغل ايديكمزي كندي بابالرينه شو نسبت زياده

طوغريدر الله ... اكر بيلمزسه كز آنلرك بابالريني پس سزلك قرنداشكزدر دينده وسزلك

آزاد اولنمشكزدر (يعني اشبو لقبله چاغرك) ويوقدر سزلك اوزركزه كناه اول شيده كه

خطا ايتديكز آني دانسته لكن كناه اولدركه قصد ايتدي سزلك قلبكز آني والله يارلغيجي

اسرگيجيدر ... سهو اوزره هيچ برشيده كناه يوقدر مكر قصد ايله ايشلنن كناهدر پس الله

اكر ديلرسه شو كناهي دخي عفو ايدر سهو اولدركه ديلدن چيقاركه فلان فلان كيمسه نك

اوغليدر ولكن واقعده اويله دكل اشبو كلامده كناه يوقدر (النبي اولى بالمؤمنين من انفسهم

[illegible]

دكل فقط و اثناء مراعات ايدوب آنلردخى احسان ايجون اوتوكورلدر اشبومذ كورلر

كابيه بارلشتقمريعنى قرآنده اشبوحكملرداعتبارى اولمقيوندروابرخود اشبوحكملر

ورتبلنه دخى بارلشدر (وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ وَمِنْكَ وَمِنْ نُوحٍ وَإِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى

وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَأَخَذْنَا مِنْهُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا) ت وذكرايت اول وقتده طوتدق پيغمبرلردن

آنلرك عهدينى وطوتدق سندن ونوحدن وابراهيمدن وموسادن ومريم اوغلى عيسادن

وطوتدق آنلردن محكم اولان عهدى بوفارده پيغمبر عليه السلامه بيورديكه جميع امتلر

اوزرينه سنك تصرفك جاريدر وسن آنلرك نفسلرندن اولاسن اشبوراده بيورديكه

اشبو درجه لر انبيالره مرحمت اولنمش زيرا كه آنلرك زحمتلرى زياده دركه آنلر جميع خلقلره

قارشو اولوب مقابله ايدرلر وبركسنه دن قورقمازلر وبركسنه يه رجا ايتمزلر پس اشبو مذكور

اولان بش پيغمبرلره اولوا العزم ديرلر كه آنلرك هر بيننك اثرى نجه بيك بيللر ودكين باقى قالمش

ودنيا باقى اولدقجه دكين آنلرك اثرى باقى قاله جقدر وآنلردن اوبله حضرتى ذكرايتدى (لِيَسْأَلَ

الصَّادِقِينَ عَنْ صِدْقِهِمْ وَأَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا أَلِيمًا) ت تاالله سؤال ايده طوغرو ديجيلره آنلرك

طوغريلقندن وحاضرلادى كافرلر ايچون قردويريجى اولان عذابى * ف شاه ولى الله رحمه الله

دركه

کافرلار احزاب غوغاسیده مدینهٔ منوره اوزرینه هجوم ایتدیلار پیغمبر علیه السلام
خندق قازوب ایکانلارده منافقلار اولدیلار ومنافقلاردن نفاق باشی ویروب نفاق سوزلاری ظاهر
اولدی ومسلمانلار استقامت اوزرینه ثابت اولدیلار آخر اسلام نصرت بولدی وکافرلار منهزم
اولدیلار الله سبحانه کافرلارنی ومنافقلارنی ذمینه ومومنلارنی مدحینه ومومنلار اوزرینه منت
قویغیده آیات انزال بیوردی * ف یعنی الله سبحانه کندو احکاملارینی پیغمبرلارنی دلیله
جمیع خلقغه ارشاد ادی صکره هر بیرسیدن سؤال ایدیسر دیر ایمدی کیم اوسیزا ویره جکدر
(یَا أَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا اذْکُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَیْکُمْ إِذْ جَاءَتْکُمْ جُنُودٌ فَأَرْسَلْنَا عَلَیْهِمْ رِیحًا وَجُنُودًا لَمْ
تَرَوْهَا وَکَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِیرًا) ت ای مسلمانلار ذکر ایدیکز الله نک نعمتنی کندوکز اوزرینه
شول وقتده که کالدی سزلارنک باشکز اوزرینه عسکرلار پس کوندردیک آنلار اوزرینه روزکاری
وبر قاج عسکر ایکه کورمدیکز آنی والله اول برشیکه ایشلارسکز کوروجیدر * ف
خبرنک دردیمی سنه سنده بنی نضیر یهودلاریکه مدینه دن چقارلمش ایدیلار وآنلارنک کری
سورهٔ حشرده کلیسردیر یب لومدان ارا سنده طولاشوب اون ایکی بیک عسکر قریش دن
بنی فزاره وغطفان وبنی قریظه دنکه مدینه نک فرنده ایدیلار جمع ایدوب حضرت علیه السلام
ایله غوغایه کالدیلار ومسلمانلار آز ایدیلار آنلار دخی اوچ بیک عسکر ایله مدینه دن طشره چیقوب
کندو اطرافلارینه خندق قازمغه باشلادیلار وقتا که کافرلارنک عسکرلاری ایرشدی ایراقدن
ایراغه بر آی غوغا اولندی صکره بر کیجه الله سبحانه مشرقدن روزکارلاردن بر تند وتیز وزیاده
قتی روزکاری کوندروب کفارلارنک آتشنی سوندوروب آچ وصوسز قویوب چادرلارین باشلارینه
یقوب ودوندروب آنلارنک آتلاری وحیوانلاری الارندن چیقوب هر طرفه یوزچویروب
وعسکرلارینک جملەسی پریشان وبرباد اولوب وچاره سز اولوب قالقوب کیتدیلار اشبو
غوغایه احزاب غوغاسی وخندق غوغاسی دخی دیرلار اشبو غوغا صوغوق وقتده وقیش
موسمنده اولوب مهمات وغله وعلف بک آز ایدی وشو زحمتلاره صبر ایدوب غوغا ایتک وخندق
قازمغه مشغول اولدیلار واطرافده مخالفلاریلان خبرلار شایع قیلورلار ایدی ومومنلار اشبو
غوغاده ثابت اولدیلار اول حضرت علیه السلام بیوردیلار که اشبو غوغادن صکره بز کافرلار
اوزرینه وارەجغز کافرلار بزم اوزریمزه کله بیلمزلار فی الواقع اویله ولدی (إِذْ جَاءُوکُمْ
مِنْ فَوْقِکُمْ وَمِنْ أَسْفَلَ مِنْکُمْ وَإِذْ زَاغَتِ الْأَبْصَارُ وَبَلَغَتِ الْقُلُوبُ الْحَنَاجِرَ وَتَظُنُّونَ بِاللَّهِ
الظُّنُونَا) ط ت شول وقتده کالدیلار کافرلار سزلارنک اوزرکزه سزلارنک اوست طرفکزدن وسزلارنک
اشاغی جانبکزدن وشول وقتده قاشدی کوزلار وایرشدی قلبلار بوغزلاره وظن ایتدیکز الله سبحانه یه
مختلف اولان ظنلار ایله * ف یوقاروده واشاغیدن یعنی مدینه نک کونش طوغان طرفندنکه
یوکسک اولان یردر وکونش باتان جانبیندنکه آشاغیدر زاغت الابصار کوزلار قاشدی
وطرفنی قالدیلار یعنی کافرلارنک عسکری ظهور ایتدیکده چوقلقلارندن مؤمنلارنک کوزلاری

[illegible]

[illegible]

[illegible] (واذ يقول المنافقون والذين في قلوبهم مرض [illegible]

[illegible] ورسوله الا غرورا) ت [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] (واذ قالت طائفة منهم يا اهل يثرب لا مقام لكم

فارجعوا ويستأذن فريق منهم النبي يقولون ان بيوتنا عورة وما هي بعورة ان يريدون

الا فرارا) ت وبنا كه ديدى بر طائفه منافقلردن اى مدينه اهلى قالمغه يرى يوقدر سز كيرو

[illegible] طلب ايدر بر كروه آنلردن پيغمبردن ديرلر كه بزم اولر بز محكم دكلدر

وحالبوكه اولرى كوشك دكلدر ايستمزلر مكر قاچمقلق ● ف [illegible]

[illegible] اشبو عسكردن [illegible]

حضرت عليه السلام عسكر ايله بر مدينه نك طشره سنده ايديلر شهرده [illegible]

باغلو [illegible] محافظه ايتمشلر ايدى و قاريلرى محكم [illegible] قونديلر وآنلر كه منافقلر ايدى ديديلركه

اولر بز آچقدر محكم دكلدر حالبوكه اويله دكلدى محض بلانر ايدى (ولو دخلت عليهم من

اقطارها ثم سئلوا الفتنة لآتوها وما تلبثوا بها الا يسيرا) ت واكر كيرلمش اولسه آنلرك

باشلرى اوزرينه (مدينه نك) هر جانبندن صكره طلب اولنسه آنلردن غوغا ايتمك البته

ويررلر ايدى انى وا كفرلر ايدى شول قدر [illegible] ويرمكدن صكرا آز [illegible] يعنى كلامك حاصلى

اولدركه اكر جهاد ايچون طلب اولنسه لر توقف ايدرلر واكر فتنه [illegible] غوغاسى

اولسه توقف ايتمزلر (ولقد كانوا عاهدوا الله من قبل لا يولون الادبار وكان عهد الله

مسئولا) ت وعهد ايتديلر ايدى الله ايله بوندن اول كه چويرميه لر ارقه لريني والله ك عهدى

سؤال اولنور ● ف يعنى احد غزاسندن صكره عهد ايتمشلر ايديكه بوندن بويله كافرلر ايله

غوغا ايتمكدن يوز چويرميز وقاچميز (قل لن ينفعكم الفرار ان فررتم من الموت او القتل

واذا

وَإِذًا لَا تُمَتَّعُونَ إِلَّا قَلِيلًا) ت دیکل البته قاچسه‌ڭز سزه قاچماقلق اگر قاچسه‌ڭز اولسه‌ڭز

یا اولتورلسه‌ڭزدن وشو وقتده فائده‌لنمش اولمازسکز مگر آز چاق * ف یعنی اول کشیلار که

اجلی ایرشمش قاچمز اگه منفعت بیرور و اگر اجلی ایرشمس اولوب قاچسه بیر زمان

قالوب وعده‌سینه یتشگانچه فائده‌لانور حاصلی قاچمقلق بر فائده بیرمز (قُلْ مَنْ ذَا الَّذِي

يَعْصِمُكُمْ مِنَ اللَّهِ إِنْ أَرَادَ بِكُمْ سُوءًا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ رَحْمَةً وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا

نَصِيرًا) ت دیکل کیم دور اول کشی که صاقلایه سزنی اللهنک تصرفیدن اگر دیله‌سه سزه

کوتولکنی یا خود دیله‌سه سزنک حقکزده نعمتنی و بولمازلار اللهدن غیری بیر دوست و یاردم

ایدیجی * ف یعنی هر بیر مخالفت ایتمکدن قورقمکز اگر الله سبحانه امر ایتسه مسلمانلاره

شمدی سزلری قتل ایدرلر (قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الْمُعَوِّقِينَ مِنْكُمْ وَالْقَائِلِينَ لِإِخْوَانِهِمْ هَلُمَّ إِلَيْنَا وَلَا

يَأْتُونَ الْبَأْسَ إِلَّا قَلِيلًا) ت البته بیلور الله منع ایدیجیلری سزدن و دیجیلری کندو

قرنداشلارینه که کلکز بزم جانبمزه و حاضر اولمازلار ایدی غوغایه مگر آزی (أَشِحَّةً عَلَيْكُمْ فَإِذَا جَاءَ

الْخَوْفُ رَأَيْتَهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ تَدُورُ أَعْيُنُهُمْ كَالَّذِي يُغْشَى عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ فَإِذَا ذَهَبَ الْخَوْفُ

سَلَقُوكُمْ بِأَلْسِنَةٍ حِدَادٍ أَشِحَّةً عَلَى الْخَيْرِ أُولَئِكَ لَمْ يُؤْمِنُوا فَأَحْبَطَ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى

اللَّهِ يَسِيرًا) ت بخیللک ایدرلر سزلرکه اوزرکزه (یعنی سزه معاونت ایتمکده) پس چقان کاسه

قورقو کوررسن آنلری باقارلر سنک جانبکه طولانور آنلرنک کوزلری اول کشینه کبیکه اوصی

کیتمش اوله اولوملک شدتندن پس چقانده کیده قورقو دل اوزادرلر سزلرکه اوزرکزه

کسکین دل ایله بخیللک ایدرلر مال اوزره اشبو جماعت ایمان کتورمدیلر پس باطل قیلدی

الله آنلرنک عمللرینی و اشبو ایش الله اوزرینه قولایدر * ف یعنی قتی اولان وقتده ارقداشدن

یوز چویررلر و قورقولرندن جانلری چیقار و فتح بولدقده عسکره شجاعت و مردانه‌لکی هر بر

کشینه‌دن زیاده اظهار ایدرلر و غنیمت مالی اوزره مائل اولورلر * ف بعض مقامده که عملک

حبط اولماسی ذکر ایدیلور که اشبو ایش الله سبحانه اوزرینه قولای بر شیدر یعنی الله

سبحانه‌نک حکمتنده بر آدمک عملی باطل اولمق عجب اولانه چوق بر شیدر زیرا که الله سبحانه هیچ

کشینه‌نک عملنی ضایع قیلمز لیکن وقتا که ضایع قیلسه معلوم اولور که شو عملده بر نقصانلق

واردر که شو جهتدن عمل صحیح دگلمش ایمانسز آدمنک عملی کبی زیرا که ایمان عملک شرطیدر

(يَحْسَبُونَ الْأَحْزَابَ لَمْ يَذْهَبُوا وَإِنْ يَأْتِ الْأَحْزَابُ يَوَدُّوا لَوْ أَنَّهُمْ بَادُونَ فِي الْأَعْرَابِ يَسْأَلُونَ عَنْ

أنبائكم ولو كانوا فيكم ما قاتلوا الا قليلا) ت ظن ايدرلركه احزاب گيتمديلر
و اكر كلسه قتشونلر تمنا ايدرلركه اوليدي كه انلر اولسهلر كوچجي اولسه باديهده عربلر ايچنده
سؤال ايدهلر ايدي سزك خبرلريكزدن و اكر اولسهلر سزك ارا كزده صوقوشمازلر مكر آزجق
* ف يعني قورقاقلقدن كافرلرك عسكري طاغلش اولهيعني كيروب دونوب كتدكلرينه
قانع اولمايوب يعني اينانميوب ايشانميورلر و لاكر ديلرسه سزه محبت اظهار ايدرلر و صوقوشده ايسه
كاهلكده كلدر (لقد كان لكم في رسول الله أسوة حسنة لمن كان يرجوا الله واليوم الآخر
وذكر الله كثيرا) ت واردر سزه تحقيق الله ك پيغمبرينك نفسنده كوزل اويوله جق شي اول
كمسنه ايچون كه اولدي توقع ايديجي الله ك ثوابني و قيامت كونيني و ذكر ايتدي الله سبحانه يي
چوق * ف يعني رسول عليه السلام ايله كه كوزل كه رحمت و شفقتده قدر رحمت عالمدر
و سائرلركه عالمك جملهسندن محبت و انديشه رسول اوزرينه زيادهدر (ولما رأى المؤمنون الأحزاب
قالوا هذا ما وعدنا الله ورسوله وصدق الله ورسوله وما زادهم الا ايمانا وتسليما) ت وقتا كه
كورديلر مؤمنلر عسكرلري ديديلر شودر اول شي كه وعده ويردي بزه الله و آنك پيغمبري
و طوغرو ديدي الله و آنك پيغمبري و زياده قلمادي شو ماجرا آنلره مكر ايماني و انقيادي تسليمي
* ف الله سبحانهنك وعدهسي شو ايدي كه كافرلردن زحمت چكوب آخر غالب اولهسز ديو نيتلر
و دخي رسول عليه السلام بيورمش ايديكه سكز كون يا اون كوندنصكره سزك اوزريكزه
احزابك قتشونلري جمع اوليسرلر ديو بيورديقلري كبي اولدي (من المؤمنين رجال صدقوا ما عاهدوا
الله عليه فمنهم من قضى نحبه ومنهم من ينتظر وما بدلوا تبديلا) ت مؤمنلردن بر قاچ
كشيلر واردر كه طوغرو قيلديلر عهد ايتدكلري شيئي الله ايله پس آنلردن بعض كمسنه وفا
ايتدي عهدينه (يعني شهيد اولدي) و بعض كمسنه دخي منتظر اولور و تبديل ايتمديلر هيچ
تبديل ايتمكله * ف نذرلريني كامل ايتديلر يعني جهاد ميداننده دوروب شهيد اولديلر
بدر و احد غوغالرنده شهيد اولدقلري كبي و آنلردن بعض كمسنه دخي منتظر اولورلر يعني
اصحابلردن بر قاچ كمسنه وار ايديكه شهيد اولمغيچون منتظر اولورلردي ايكن رسول عليه
السلام بيوردي كه طلحه اول كمسنهلردندر كه شهيد اوليلر (ليجزي الله الصادقين بصدقهم
ويعذب المنافقين ان شاء او يتوب عليهم ان الله كان غفورا رحيما) ت تا جزا ويره
الله طوغريلره طوغريلقلري عوضنده و عذاب ايده منافقلره اكر ديلرسه يا خود رحمتيله
توبهيي توفيق ايده آنلره البته الله بارلغيجي اسرگيجيدر (ورد الله الذين كفروا بغيظهم

لم ينالوا خيرا وكفى الله المؤمنين القتال وكان الله قويا عزيزا) ت وكيتوردى وقايتاردى الله
اول كشيلرنى كه كافر اولديلر كندو طارغنلقلرى ايله بولمديلر هيچ بر منفعت وكفايت ايتدى
الله مؤمنلر طرفندن غوغا بابنده والله قوتلودر غالبدر (وانزل الذين ظاهروهم من اهل
الكتاب من صياصيهم وقذف فى قلوبهم الرعب فريقا تقتلون وتأسرون فريقا) ت
واينديردى اول كشيلرنى كه مدد ايتديلر شو قشونلره كتاب اهلندن (يعنى قريظه نى
اشاغى ايندردى) كندو قلعه لرندن آتى ويردى آنلرنك قلبلرينه قورقونى بر كروهنى اولديرسكز
واسير ايدرسكز بر كروهنى * ف بنى قريظه يهوددن بر قبيله ايدى مدينه نك يقيننده
يورت طوتمشلر ايدى اول وقده آنلره حضرت پيغمبر ايله صلح وار ايدى صكره احزابنك غوغالرنده
صلحنى بوزوب حضرتدن كيرو دونديلر ايدى اشبو احزابنك غوغاسندن پيغمبرمز واصحابى
فارغ اولدقلرى صباحنده جبرائيل عليه السلام الله جانبندن پيغام كتوردى كه بنى قريظه يه
كيده سكز آنلر ايله غوغا ايتمكيچون پس حضرت ومسلمانلر واروب بنى قريظه نى درت بش
كون محاصره ايتديلر بنى قريظه طاقتسز اولديلر وقلعه دن طشره چيقمغه راضى اولديلر
وديديلر كه بزم حقمزه سعد بن معاذ هرنه حكم كه ايدرسه قبول ايدرز پيغمبر عليه السلام ايسه
آنى قبول ايتدى وسعد بن معاذ رضى الله عنه ايسه غوغا ايدنلرى قتل واولادلرى وقاريلرى
اسير اولنه ومالرى مسلمانلر اراسنده قسمت اولنه ديو حكم ايتدى الله سبحانه تك ورسولنك
حكمى شو ايله ايدى آنلر عهدلرينى بوزدقلرى ايچون (واورثكم ارضهم وديارهم واموالهم
وارضا لم تطؤها وكان الله على كل شئ قديرا) ت وآخرده ويردى سزه آنلرنك اولرينى
ومالرينى وويردى سزه بر يرى كه باصمديكز ايدى اول يره (يعنى خيبرى) والله هر بر شى
اوزرينه قادردر * ف بنى قريظه نك يرى مدينه يه يقين ايدى وحضرت عليه السلام
فتح اولندى اول حضرت شويرى مهاجرين اراسنده پايلدى معيشتلرينه سبب اولدى وبر
بشتمه يردن مراد خيبردر ايكى يلدن صكره يهودلردن آلندى آندن پيغمبر صلى الله
عليه وسلمك جمله اصحابلرى معاشلرندن راحت بولديلر (يا ايها النبى قل لازواجك ان كنتن
تردن الحيوة الدنيا وزينتها فتعالين امتعكن واسرحكن سراحا جميلا) ت اى پيغمبر ديكل
كندو خاتونلرينه كه اكر ديلسه كز دنيا ديرلكنى وآنك زينتنى پس كلكز متعه ويره يم سزه
وقويويره يم سزى كوزل قويويرمكله * ف شاه ولى الله رحمه الله ديركه حضرتك خاتونلرى
اولشيكه دنيازينتندن اول حضرتك ياننده يوغيدى طلب ايتديلر الله سبحانه آنلره نصيحت
ويروب آنلرى زجر ايتدى وكوزلجه معاشرت ايتمك حكمنى آنلره نازل ايتدى (وان كنتن

تُرِدْنَ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَالدَّارَ الْاٰخِرَةَ فَاِنَّ اللّٰهَ اَعَدَّ لِلْمُحْسِنَاتِ مِنْكُنَّ اَجْرًا عَظِيمًا) ت واكر اولسكز سز بلچى الله تعالى يى وآنك رسولنى وآخرت سرايني پس البته الله حاضر قلدى او ايشلو اولان قاريلر ايچون سزلردن بيوك ثواب * ف پيغمبر عليه السلامك خاتونلرى كورديلر كه آدملر زنكين وخوشوقت وراحتدرلر ديديلركه كندولردخى آنلر كبى راحت اولهلر شو خاتونلردن بعضسى بو معنى ايله اول حضرتكه سو يلشديلر شو حضرتيمين ايتديلر كه بر آى ازواج مطهراتك اولرينه داخل اولميهلر بر آيدنصكره اشبو آيت نازل اولدى اول حضرت وه تشريف بيورديلر واول حضرت عائشه رضى الله عنها يه بيورديكه دنيايى مى اختيار ايدرسن يوخسه الله سبحانه نك وآنك پيغمبر ينك رضالرنى طلب ايدرسن حضرت عائشه الله سبحانه نك وآنك پيغمبر ينك رضاسنى اختيار ايتدى صكره خاتونلرك باقيلرى آنجلاين اختيار ايتديلر حضرتك اولرنده هميشه فقيرلك وفاقه وار ايدى وهرنه كلسه كندو اختياريله تيز برآز وقتده صرف ايدرلر ايدى صكره اودنج الوب حاجتن روا ايدر ايدى والله سبحانه بيورديكه او ايشلو اولان قاريلر ايچون سزلردن بيوك ثواب واردر وحضرتك ازواجلرى جملهلرى او ايشلو اولردر الطيبات للطيبين ليكن الله سبحانه هيچ بركسنه يى آچيق آچيق سو يندرمك خبرن ويرمبور تاكه قورقوسز اولميه ومالكك قورقوسى باقى قاله (يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ مَنْ يَأْتِ مِنْكُنَّ بِفَاحِشَةٍ مُبَيِّنَةٍ يُضَاعَفْ لَهَا الْعَذَابُ ضِعْفَيْنِ ط وَكَانَ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيرًا) ت اى پيغمبرك قاريلرى هركسنه عمل ايدرسه سزلردن آشكاره اولان حياسزلغى (بوراده مرادى پيغمبره ايذاو يرمكدر دل اوزاتمقيله) ايكى قات قاتلنور اول خاتون ايچون عذاب واشبو عذاب ويرمك الله اوزرينه قولاى اولدى

(وَمَنْ يَقْنُتْ مِنْكُنَّ لِلّٰهِ وَرَسُولِهِ وَتَعْمَلْ صَالِحًا نُؤْتِهَا اَجْرَهَا مَرَّتَيْنِ وَاَعْتَدْنَا لَهَا رِزْقًا كَرِيمًا) (جزء) ٢٢

ت وهركسنه اطاعت ايدرسه سزلردن الله تعالى يه وآنك پيغمبرينه وايشلرسه كوزل اولان ايشلرى بز ويررز شو خاتونه مزديني ايكى كره وحاضر قيلدرز آنكيچون او اولان رزق * ف اشبو اعلى اولان درجه نك لوازمندندركه براولككك جزاسى ايكى قات اوله وبر كوتلك جزاسى ايكى قات اوله پيغمبريز عليه السلامك حقندهدخى بيورديكه اذقناك ضعف الحيات (يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَاَحَدٍ مِنَ النِّسَاءِ اِنِ اتَّقَيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا) ت اى پيغمبرك خاتونلرى دكلسكز سزلر هر بركسنه كبى خاتونلردن اكر صاقنسكز پس آلچاق ويومشقلق ايتميكز سوزسويلكده كه اولوقتده طمع ايدر اول كسنه كه آنك قلبنده واردر كيفسزلك وسو يلميكز او اولان سوزى * ف آنلره اشبو آدابى تعليم ايتديكه اكر اجنبى اولان قوجهلر ايله لاقردى ايتمكه ودانشمغه حاجت

اولسه آنلر ایله انا اوغلیله مکالمه ایتدیککی کبی سویلشسنك (وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَىٰ وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَآتِينَ الزَّكَاةَ وَأَطِعْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ ۚ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا) ت وقرار طوتیکز اولرکزده وصالنمیکز یوریمککزده منتلریکزی و برکلریکزی کوسترهرك جاهلیت قدیمه نك زماننده اولان قاریلرك صالنمسی کبی و برکلر یکی وزینتلرینی کوسترمسی کبی وقایم قیلکز نمازی وویریکز زکاتی واطاعت ایدیکز الله تعالی یه وآنك پیغمبرینه همان دیلر الله که کیدره سزدن هر بر چرکین شیئی ای اهل بیت وتاکه پاك قیله وآریده سزی پاك قیلماقله ❊ ف کفر زماننده قاریلر پرده سز ایدی سز ایسه اویله اولمیکز اشبو خطاب ازواج مطهراته خطابدر وشو خطابه داخلدر پیغمبر علیه السلامك جمیع اهل بیتی (وَاذْكُرْنَ مَا يُتْلَىٰ فِي بُيُوتِكُنَّ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةِ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا) ت وذکر ایدیکز اول شیئی که اوقنور سزك اولرکزده اللهك آیتلرندن وحکمتدن البته الله لطف ایدیجی بیلجیدر (إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَاشِعِينَ وَالْخَاشِعَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّائِمِينَ وَالصَّائِمَاتِ وَالْحَافِظِينَ فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُم مَّغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا) ت البته مسلمان ارککلر ومسلمان خاتونلر ومؤمن ارککلر ومؤمنه اولان قاریلر وطاعت ایدن ارککلر وطاعت ایدن قاریلر وطوغرو اولان ارککلر وطوغرو اولان قاریلر وصبر ایدن ارککلر وصبر ایدن قاریلر وتواضع ایدن ارککلر وتواضع ایدن قاریلر وصدقه ویرن ارککلر وصدقه ویرن قاریلر واوروج طوتان ارککلر واوروج طوتان قاریلر وصاقلیجی اولان ارککلر کندولرینك اوتنهجق یرینی وصاقلیجی اولان قاریلر کندولرینك اوتنهجق یرینی وذکر ایدن ارککلر الله سبحانه یی چوق ذکر ایله وذکر ایدن قاریلر الله تعالی یی حاضر قیلدی الله آنلر ایچون یارلقهمقی وبیوك مزدی ❊ ف ازواج مطهراتك بری دیدیکه قرآنك هر یرنده ارککلرذکر اولنور قاریلرك ذکری یوقدر بونك اوزره بو آیت نازل اولدی قاریلرك خاطرلرن تلطیف ایچون یوقسه اول حکملرکه ارککاره امر اولنمش قاریلرا وزره دخی اول حکملر واردر قاریلر ایچون آیروجه امر ایتمکه حاجت

بو قدر (وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ اِذَا قَضَى اللّٰهُ وَرَسُولُهُ اَمْرًا اَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ
اَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا) ت بو قدر هيچ بر مؤمن ايچون
و هيچ بر مؤمنه قاري ايچون وقتا كه حكم ايتسه‌دي الله و آنڭ پيغمبري بر ايشني كه اوله آنلر
ايچون اختيار آنلرڭ ايشنده و هر كيمسه مخالفت ايتسه الله‌ه و آنڭ پيغمبرينه پس
البته آزغين اولدي اول كيمسه آشكاره اولان آزغينلق‌له * ف شاه ولي الله رحمه الله
ديركه اشبو آيتده تعريض واردر شو قصه‌يه كه اول حضرت زينب رضي الله عنهاني زيد
رضي الله عنه ايچون طلب ايتدي زينب و قرنداشي زيدي بگنمديلر اشبو معني
آنلرڭ حاللرينه مناسب اولمايدي والله اعلم * ف زينب حضرتلري رسول
اللهڭ عمه‌سنڭ قزي و قومده شريفه ايدي رسول الله آني زيد بن حارثه نكاح ايتمكني
ايستدي و زيد اصلنده عرب ايدي و آني اوغري باشنده بر ظالم كيمسه طوتوب مكه‌يه
كتوروب صاتمش و حضرت رسول الله زيدي صاتون آلمش ايدي آندن صكره زيدڭ
باباسي و قرنداشي ايشيدوب مكه‌يه كلوب حضرتدن زيدي طلب ايتديلر و حضرت دخي
زيدي باباسنه ويرمكني ايستدي اما زيد حضرتڭ صحبتندن كتمدي و باباسنڭ يانينه وارمغه راضي
اولمدي و آندن صكره رسول الله حضرتلري اول زمانڭ عادتي اوزره زيدي كندوبه اوغل
ايدندي و بو قصه اسلامدن اول واقع اولدي و زينب و آنڭ قرنداشي زيده نكاح ايتمدن
راضي اولمديلر اولمه‌سوزلڭ اوزره بو آيت نازل اولدي اول وقت نكاح ايتمكه راضي اولديلر (وَاِذْ
تَقُولُ لِلَّذِي اَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاَنْعَمْتَ عَلَيْهِ اَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَاتَّقِ اللّٰهَ وَتُخْفِي فِي نَفْسِكَ
مَا اللّٰهُ مُبْدِيهِ وَتَخْشَى النَّاسَ وَاللّٰهُ اَحَقُّ اَنْ تَخْشَاهُ فَلَمَّا قَضَى زَيْدٌ مِنْهَا وَطَرًا زَوَّجْنَاكَهَا
لِكَيْ لَا يَكُونَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ حَرَجٌ فِي اَزْوَاجِ اَدْعِيَائِهِمْ اِذَا قَضَوْا مِنْهُنَّ وَطَرًا وَكَانَ اَمْرُ اللّٰهِ
مَفْعُولًا) ت و ذكر ايت وقتا كه ديدڭ اول كسنه‌يه كه احسان ايتدي الله آنڭ اوزرينه و سن
انعام ايتدڭ آنڭ اوزرينه صاقله كل كندو اوزريڭه كندو قاريڭي و صاقن اللهدن و گيزلو
قيلدڭ كندو نفسڭده اول شيئي كه الله آني آشكاره قيلجيدر و قورقارسن آدملردن والله
زياده لايقدر كه آندن قورقه‌سن پس وقتا كه تمام ايتدي زيد زينبدن حاجتني (يعني طلاقني
ويردي) خاتونلغه ويردڭ سكا زينبني تا اولميه مؤمنلر اوزرينه هيچ بر طارلق كندو اوغل
ايدنديكنڭ قاريسني نكاح ايتمكده وقتا كه تمام ايتديلر قاريلرندن حاجتلريني و اللهڭ
مرادي ايشلنمش اولور * ف شاه ولي الله رحمه الله ديركه اشبو آيتده تعريض واردر
شو قصه‌يه كه اول حضرتڭ مبارك خاطرندن كچديكه زيد ايله زينبڭ ارالرنده مفارقت واقع
اولسه زينب رضي الله عنهاني ازواج مطهراتڭ زمرەسنه ادخال بيوره‌لر ليكن رسوم و عادته

مراعات ایچون خیر دیمك بو زیدن زیدی حسن معاشرته دلالت ایدی * ف حضرت زینب رضی الله عنها اول وقتا که زیدك حبالهٔ نکاحنه قیسدا اولندیلر پس زیدا آنلرك نظرنده حقیر کورندی ایدی ومن اجنسه موافق اولمدی وبربریله منازعه ایدرلر ایدی زید اول حضرتك علیه السلامك حضورینه واروب زینبدن شکایت ایتدی ودیدی بن بونی ترك ایتمك استرم اول حضرت منع ایتدیلر که زینب بنم خاطریچون سنی قبول ایتمش ایدی آنی ترك ایتمك بر بشقه ذات اولور وقتا که کاه کاه اشبو قضیه ظهور ایدر ایدی اول حضرتك قلبنه کلور ایدیکه اکر ناچار زید آنی ترك ایدرسه زینبك خاطرینی تلطیف ایچون آنی ازواج مطهراتك زمره سنه نکاح ایله ادخال ایدرم لیکن منافقلرك بدسو یلمکلری ایچون فکر ایدرلر ایدی که دیرلر کندو اوغلنك قاریسنی نکاح ایتدی هر چند اوغلی حقیقتده اوغل حکمنده دکل ایسه ده هیچ بر امرده الله سبحانه زینبك خاطرینی تلطیف ایچون زیددن مطلقه اولدقده اول حضرتك نکاحنه وبردی الله سبحانه نك امریله نکاحلری باغلنوب ظاهر نکاحه حاجت قالمدی نیجه که بر مولی جاریه سنی کندو کولسنه نکاح ایدوب ویرر حاجتنی قضا ایتدیلر یعنی غرضی تمام ایتدی یعنی صالویردی (مَا كَانَ عَلَى النَّبِيِّ مِنْ حَرَجٍ فِيمَا فَرَضَ اللَّهُ لَهُ سُنَّةَ اللَّهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ قَدَرًا مَقْدُورًا) ت بوقدر پیغمبره اوزرینه هیچ بر طارلق ووبال اولمیه که حلال قیلدی الله پیغمبرلر ایچون اللهك عادتی اولدیغی کبی شول نیجه لرك حقنده که کچدیلر بوندن اول (یعنی الله تعالی مقدم کچن پیغمبرلرك نسالری چوق اولمغله نکاحلرینی توسیع ایدوب اوزرلرینه بر وبال ومؤاخذه ایتمدی شرعا حلال اولان شیده آنلره طارلق ایتمدی) اللهك ایشی مقدر اولمش شوایشدن وجودندن اول (الَّذِينَ يُبَلِّغُونَ رِسَالَاتِ اللَّهِ وَيَخْشَوْنَهُ وَلَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ وَكَفَى بِاللَّهِ حَسِيبًا) ت (اللهك آیینی کبی اول کسنه لرك حقنده که آنلر) ایرشدیررلر اللهك پیغاملرینی وقورقرلر اللهدن وقورقزلر هیچ بر کسنه دن مکر اللهدن و بسدر الله حساب ایتمك یوزندن * ف یعنی شرعده جائز اولان امرلرده پیغمبرلر ایچون طارلق یوقدرو پیغمبرلر الله سبحانه دن غیری بر کسنه دن قورقزلر ویاخود بعض احکاملر پیغمبرلرك خاصه سندندر تکیم قادینلرینك عددنده کثرت اولدیغی کبی تکیم داود علیه السلامك یوز قاریسی وار ایدی وشوا کا خاصدر وهر کسنه کندویه خاص اولان حکمدن کچسه کناهدر وهر کسنه که اکا جائزدر اکا طارلق یوقدرو پیغمبرلرك خاصه لری اشبو قبیلدندر وانبیا الله سبحانه نك حکمنه مخالف بر شی یاپمزلر * ف زینب رضی الله عنها زیدك نکاحنده ایدی آنلرك آراسنه طارغنلق واقع اولوب کیده کیده طلاق ویرمکه منجر اولدی عدتی تمام اولدقده الله سبحانه انی ازواج مطهراتك زمره سنه داخل قلدی منافقلر طعنه لسانی آچدیلر که کندو اوغلنك خاتوننی نکاح ایتدی دیو الله سبحانه اوغل اخذ ایتمك اوغل حکمنده اولمزدیو آنك بیاننده نازل

قیلدی (مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ وَلَٰكِنْ رَسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ ۗ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا) ت دکادر محمد برکسه نك باباسی سزلرنك کیشیلریکزدن ولیکن اللهنك پیغمبریدر و پیغمبرلرنك مهری یدر (یعنی اندن صکره هیچ پیغمبر کلمز) والله هر برشیئی بیلکوچیدر ٭ف محمد علیه السلامنك اولادی یاخود آنك اوغلانلری عقباینه تشریف بیوردیلر و یاخود قزلری قالدی اوغلی قالمدیکه کیشی اوله و حضرت بر رجله بابا اوله یعنی هیچ کسه نی حضرت پیغمبرنك اوغلی صانمیکز لیکن اول حضرت الله سبحانه نك رسولیدر اشبو جهتدن جمله امتنك باباسیدر و پیغمبرلرنك خاتمیدر آندن صکره بر پیغمبر کلیسر دکادر اشبو بیوکلکی ایله اول حضرت جمله انبیالر اوزره اعلی اولدی (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا) ت ای اول کسنه لر که ایمان کتوردیکز ذکر ایدیك الله تعالینی چوق ذکر ایتمکله و تسبیح ایدیك انی صباح و اخشام (هُوَ الَّذِي يُصَلِّي عَلَيْكُمْ وَمَلَائِكَتُهُ لِيُخْرِجَكُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ ۚ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا) ت اول الله که رحمت کوندرر سزلرك اوزرکزه و رحمت دعا ایدرلر سزلرنك اوزرکزه ملائکه لری تا طشره کتوره سزی قرانقولردن آیدینلق جانبنه والله مؤمنلری اسرکیجی اولدی (تَحِيَّتُهُمْ يَوْمَ يَلْقَوْنَهُ سَلَامٌ ۚ وَأَعَدَّ لَهُمْ أَجْرًا كَرِيمًا) ت آنلرنك خیر اولان دعاسی مؤمنلره (یعنی اللهنك و ملائکه لرنك) اول کونکه اوغرارلر الله جانبنه سلامدر و حاضر قیلوبدر آنلر ایچون کرامی اولان اجری ٭ف یعنی الله سبحانه آنلره سلام کوندرر و یاخود آنلر بری برینه سلام ایدرلر و اشبو سلام ایتمك آنلرنك اراسنده دنیاده دخی باقیدر (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا وَدَاعِيًا إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا) ت ای پیغمبر البته بز کوندردك سنی شهادت ویریجی و سوینچ ویریجی و قورقودیجی و دعوت ایدیجی اللهنك جانبنه آنك حکمیله و آیدین اولان چراغ (وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ بِأَنَّ لَهُمْ مِنَ اللَّهِ فَضْلًا كَبِيرًا) ت و سوینچدر مسلمانلری انکله که آنلر ایچون اولور الله جانبندن بیوك فضل و عنایت ٭ف جمله امتلردن اشرف و اعلی اشبو امتدر (وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ وَدَعْ أَذَاهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ ۚ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَكِيلًا) ت و اطاعت ایتمه کافرلره و منافقلره و آتی ویر آنلرنك اذیت ویرمسنی و تاپشور ایشلریکی الله اوزرینه و بسدر الله ایش یصمقی یوزندن (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنَاتِ

ثُمَّ طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمَسُّوهُنَّ فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَّةٍ تَعْتَدُّونَهَا فَمَتِّعُوهُنَّ وَسَرِّحُوهُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا) ت ای اول کشنه‌لر که ایمان کتوردیکز چقان نکاح ایتسکز مؤمنه اولان قاریلری صکره طلاق ویرسکز آنلره آندن اولکه السوردیکز آنلره پس بو قدر سز یچون شو قاریلر اوزرینه هیچ بر عدت که صیارسکز اول عدتی پس متعه ویرلک آنلره ویراقلک آنلری کوزل براقماق * ف برکمسنه قاریسنه جماعدن اول طلاق ویرسه اکر مهری معین اولمش ایسه شو مهرلک یاریسین قاریسنه ویرمک لازمدر اکر مهر معین اولمامش ایسه پس متعه ویرمک لازمدر یعنی برکوملک و برباش اورتوسی یعنی برخمار و برملایه ویرملیدر و بویله قاری اوزرینه عدت لازم دکلدر همان اول وقتده دیلرسه قوجه‌یه وارد یعنی بر بشقه قوجه نکاح ایدرا کر قوجه ایله قارینک اراسنده جماعسز خلوت صحیحه بولنسه اشبو صورتده تمام مهر اداایتمک لازم کلور و قاریه دخی عدت واجبدر اشبو مسئله‌یی ازواج مطهراتک حکمی اراسنده ذکر ایتمکلک وجهی شو اوله که پیغمبرمز علیه السلام برقاری‌یی نکاح ایتشیدی وقتا که اول قارینک یانینه تشریف بیوردیلر قاری حضرتنه سویلدیکه سندن الله سبحانه یه صغنورم حضرت آنلک جوابنده بیوردیکه سن بربیوک صغنه جغکی آلدک شو مسئله‌نک ذکری بوکا ارشاد اولنمش اوله و مؤمنلره خطاب اولمسی آنی اعلامدرکه تا بیله‌لر که اشبو حکم پیغمبرلک خاصه‌سی دکادر بلکه جمله مسلمانلر اوزره حکمدر (یَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَحْلَلْنَا لَكَ أَزْوَاجَكَ اللَّاتِي آتَيْتَ أُجُورَهُنَّ وَمَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ مِمَّا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَيْكَ وَبَنَاتِ عَمِّكَ وَبَنَاتِ عَمَّاتِكَ وَبَنَاتِ خَالِكَ وَبَنَاتِ خَالَاتِكَ اللَّاتِي هَاجَرْنَ مَعَكَ وَامْرَأَةً مُؤْمِنَةً إِنْ وَهَبَتْ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ إِنْ أَرَادَ النَّبِيُّ أَنْ يَسْتَنْكِحَهَا خَالِصَةً لَكَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ قَدْ عَلِمْنَا مَا فَرَضْنَا عَلَيْهِمْ فِي أَزْوَاجِهِمْ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ لِكَيْلَا يَكُونَ عَلَيْكَ حَرَجٌ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا)ع ت ای پیغمبر بزلر حلال قلدق سنکیچون کندو خاتونلریکی که ویردک آنلرک مهرلرینی و حلال قلدق جاریه‌لریکه مالک اولدک آنلره اول شیدنکه ایریشدردی الله سنک اوزریکه (یعنی کافرلردن ایریشن) غنیمتدن و حلال قلدق عمیلک قزلرینی سکا و عمه‌کک قزلرینی و دایکک قزلرینی و تیزکک قزلرینی که هجرت ایتدیلر سنکله برابر و حلال قلدق مؤمنه قاری‌یی اکر باغشلسه کندو نفسنی پیغمبره (یعنی مهرسز نکاح ایده) اکر دیلرسه پیغمبرکه نکاح ایده شو قاری‌یی اشبو مهرسز نکاح خاصة سنکیچون حلال قیلندی سائر مسلمانلردن غیری البته بیلدک اول برشیئی که فرض قیلدق آنلر اوزرینه آنلرک قاریلرینک حقنده و مالک اولدقلری جاریه‌لری حقنده قوللای قیلدق تا اولمسون سنک اوزریکه هیچ بر طارلق و الله یارلغیجی امر کیجیدر (یعنی نکاح باننده برقاج

حكم واردركه امت اوزره فرض اولدی واول حضرت اوزره فرض ايدكلامز) * ف
يعنى سنك قاريلركه كه آنلرك مهرلرن ادا ايتدڭن يعنى حالا نكاحكده درلر خواه
قريشدن اولسون يا غيريدن اولسون ويا مهاجره اولسونلر ويا اولمسونلر بونلرك كليسى
حلالدرلر و عمه و دايك قزی حلالدر هجرت شرطيله اكر هجرت ايتزلر ايسه
حلال دكلدر وهر بر قاريكه كندو نفسنى پيغمبره باغشلر يعنى مهرسز پيغمبره كندو نفسنى
باغشلسه شو حلالدر اشبو حكم پيغمبره مخصوصدر ومسلمانلر اوزرينه حكم شودركه (ان
تبتغوا باموالكم) يعنى كندو مالكزايله قاريلرى آلكز يعنى مهرايله نكاح ايديكز مهرسز
نكاح سائر مؤمنلره جائز دكلدر ايسترسه مهر مذكور اولسون ويا اولسون يا معين
اولسون خواه معين اولسون خواه نكاحده نسكره معين اولسون پس شو مهركه كندولرى
آراسنده معين ونابتدر اول مهر لازم اولور شو حضرت عليه السلامك خاتونلرى كه
مشهوردر اوندر اولكى حضرت خديجه رضى الله عنهادر و آندن صكره قالان خاتونلرى
نكاح ايتشلر و حضرت عليه السلامدن صكره طقوز خاتونلرى قالمشلر حضرت عايشه
حضرت حفصه حضرت سوده حضرت ام سلمه حضرت زينب حضرت ام حبيبه
حضرت جويريه حضرت صفيه حضرت ميمونه رضى الله تعالى عنهن واوچ آنلر كيلر
قريشدن دكلدرلر (تُرْجِي مَنْ تَشَاءُ مِنْهُنَّ وَتُؤْوِي إِلَيْكَ مَنْ تَشَاءُ وَمَنِ ابْتَغَيْتَ مِمَّنْ عَزَلْتَ
فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكَ ذَلِكَ أَدْنَى أَنْ تَقَرَّ أَعْيُنُهُنَّ وَلَا يَحْزَنَّ وَيَرْضَيْنَ بِمَا آتَيْتَهُنَّ كُلُّهُنَّ وَاللَّهُ يَعْلَمُ
مَا فِي قُلُوبِكُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَلِيمًا) ت تأخير ايدرسن بر قاريبى كه ديلرسن شو قاريلردن
ويرويررسن كندوكه يقين هر كسنه يه كه ديلرسن واكر ديلرسك كه انكه آله سن بر قاريبى اول
قاريلركه دنكه يانكدن ايراق ايتدڭ پس بر قدر هيچ بر كناهسنك اوزرينه اشبو رخصت زياده
يقيندر اكا كه آيديلنسه آنلرك كوزلرى و غم يميه لر و خوشحال اوله لر واشبيله كه ويررسن
آنلرك هپسنه والله بيلور اول برشيئى كه سزك قلبكزده واردر والله بيليجى و حليمدر * ف
اول حضرت اوزره واجب ايتمدى خاتونلر اراسنده برابرلكى شو سببدنكه قاريلر كندو
حقيدر دو بيليه لر اول برشيكه حضرت ويره راضى اوله لر قبول ايده لر ليكن اول حضرت
خاتونلر اراسنده فرق ايتمدى جمله خاتونلرك نوبتنى برابر مراعات ايتدى اما حضرت سوده
كندو نوبتنى حضرت عايشه يه ويردى (لَا يَحِلُّ لَكَ النِّسَاءُ مِنْ بَعْدُ وَلَا أَنْ تَبَدَّلَ بِهِنَّ مِنْ أَزْوَاجٍ
وَلَوْ أَعْجَبَكَ حُسْنُهُنَّ إِلَّا مَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ رَقِيبًا) ت حلال اولمز سنكچون
خاتونلر بونلردن صكره (يعنى شو ايكى صفتدن صكره بريسى قريشدن مهرلى اولان مهاجره
و بريسى نفسنى هبه ايدن مهرسز قارى وشو دخى حلال اولمز كه بدل قيله سن آنلرك يرينه
بشقه قاريلرى واكر آنلرك كوزللكلرينى بكنه كده مكر اول جاريه كه مالك اولدڭ اكا والله

هر برشیء اوزرینه ناظردر (اشبو آیت اولکی آیتك ناسخیدر) * ق یعنی برقاچ قسملر یکه
بکن آیتده بیان بیوردی آنلردن زیاده نکاح ایتمك حلال دکلدر وینه موجود اولان
قاریلریکی بشقه قاریلره تبدیل ایتمك حلال دکل ضروری اولان بونلردن زیاده وینه نقصان
وسنك مالك اولدیغك جاریه لر اول حضرتك مالك اولدیغی ایکی جاریه لر مشهوردر لر بعضلری
اوج دیدیلر بریسی ماریه که حضرت ابراهیمك اناسیدر بریسی ریحانه یاشمعونه ویا هر بری
آیری ایدیلر وحضرت عایشه بیوردیکه اشبو زیاده یی منع آنرده منسوخ اولدی جمله عورتلر
حلال اولدیلر (یَا أَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُیُوتَ النَّبِیِّ إِلَّا أَنْ یُؤْذَنَ لَکُمْ إِلَى طَعَامٍ غَیْرَ
نَاظِرِینَ إِنَاهُ وَلَکِنْ إِذَا دُعِیتُمْ فَادْخُلُوا فَإِذَا طَعِمْتُمْ فَانْتَشِرُوا وَلَا مُسْتَأْنِسِینَ لِحَدِیثٍ إِنَّ ذَلِکُمْ
کَانَ یُؤْذِی النَّبِیَّ فَیَسْتَحْیِی مِنْکُمْ وَاللَّهُ لَا یَسْتَحْیِی مِنَ الْحَقِّ وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَاسْأَلُوهُنَّ
مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ ذَلِکُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِکُمْ وَقُلُوبِهِنَّ وَمَا کَانَ لَکُمْ أَنْ تُؤْذُوا رَسُولَ اللَّهِ وَلَا أَنْ
تَنْکِحُوا أَزْوَاجَهُ مِنْ بَعْدِهِ أَبَدًا إِنَّ ذَلِکُمْ کَانَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِیمًا) ت ای مسلمانلر داخل اولمیکز
پیغمبرك اولرینه مکر شو وقتده که اذن ویرلمش اوله سزه طعام ایچون منتظر اولمیه رق
طعامك پشمسی وقتنه ولیکن وقتا که دعوت اولندیکز پس کلکز وقتا که طعام یدیکز طاغلکز
صحبت ایدرك بربریکزك سوزینه طالوب قالهرق ایکدنصکره اکلشمیکز که بوسزك
اذنسز کیرمك وطعامدنصکره اوطوروب قالمکز اولور انجیندیجی پیغمبری پس اوتانور
سزدن والله اوتانمز طوغرو سوزدن وچونکه سؤال ایتسکز پیغمبرك خاتونلرندن حاجتمه بر ار
برشیء پس طلب ایدك شو متاعی پرده نك ارقه سندن اشبو زیاده پاك ایدیجیدر سزك قلبلریکزی
وآنلرك قلبنی ولایق دکل سزیچون که انجیده سکز اللهك پیغمبرینی ولایق دکلدر نکاح
ایده سکز آنك خاتونلرینی آندنصکره اصلا البته اشبو ایش اللهك یاننده بیوك کناه اولدی
(إِنْ تُبْدُوا شَیْئًا أَوْ تُخْفُوهُ فَإِنَّ اللَّهَ کَانَ بِکُلِّ شَیْءٍ عَلِیمًا) ت اکر اشکاره ایتسکز برشیء یا کیزلیه سکز
آنی پس البته الله هر برشیء بیلیجیدر (یعنی پیغمبرلردنصکره قاریلرینی) نکاح ایتمکی
کیزلسکز الله سبحانه آنی بیلور عرف الله سبحانه مسلمانلره ادب اوکرتمکه اشبو آیتی انزال بیوردی
آدملردن برقاچ جماعت ایچون حضرتك اوینه کیدرلر ایدی طعام ایرشنجه آنده اولورلر
ایدی وطعام یدکلرندنصکره کیتمیوب آنده قالورلر ایدی و بری بریله دانشمغه وسوزسویلشمکه
مشغول اولورلر ایدی حالبوکه اوتوردقلری اوحضرتك ارام ایده جك یری ایدی پیغمبر ایسه
آندن متأذی اولور ایدی اما حیاسیندن آنلره دیمز ایدی که یوره دن طشره چیقك دیو اشبو
اجلدن الله سبحانه شو آیتده بیوردی واشبو آیتده پرده حکمی دخی نازل اولدی که اکرچه
ازواج مطهرات ایله یوزیوزه اولیه لر واشبو حکم مسلمان قاریلری اوزرینه واجب دکلدر اکر
برقاری جمیع بدنی بوریوب براز کك ایله قارشو قارشویه اولسه کناه دکل واکرو بروا اولسه

كوزل اولور (لا جناح عليهن فى آبائهن ولا ابنائهن ولا اخوانهن ولا ابناء اخوانهن ولا ابناء
اخواتهن ولا نسائهن ولا ما ملكت ايمانهن واتقين الله ان الله كان على كل شئ شهيدا) ت
يوقدر هيچ كناه آنلرا اوزرينه پرده اچمكده بابالرينڭ اوكنده واوغلانلرينڭ اوكنده وقرنداشلرينڭ
اوكنده وقرنداشلرينڭ اوغلانلرى اوكنده وقزقرنداشلرينڭ اوغلانلرى اوكنده وكندولرينڭ
جنسى قاريلرڭ اوكنده (يعنى غيرقواده) ومالڭ اولدقلرى جاريهلرڭ اوكنده وصاقنڭ اى
خاتونلر اللهدن البته الله هر برشى اوزرينه حاضردر * ف كندو قاريلرڭ حكمى وخلايقلرڭ
حكمى سورهٔ نورده ذكر اولندى (ان الله وملائكته يصلون على النبى يا ايها الذين آمنوا
صلوا عليه وسلموا تسليما) ت البته الله وآنڭ فرشتهلرى صلوات كوندررلر پيغمبر اوزرينه
اى مشلمانلر صلوات كوندرڭ آنڭ اوزرينه وسلام سويليڭ سلام سويلكله اكا * ف
اشبو امردر پيغمبر اوزرينه صلات وسلام كوندرمكيچون اشبو حكم نمازده دخى ادا
اولنور شويلهدكه السلام عليك ايها النبى اللهم صلى على محمد وشو صلات وسلام الله
سبحانهدن رحمت طلب ايتمكدر اول حضرت اوزرينه واهل بيتنه دخى صلات وسلام
كوندرمكدن دعانڭ قبوليتى يقيندر اولور واول حضرتڭ ذات شريفنه وآنڭ اهل بيتنه
لايق اولان رحمت آنلره نازل اولور وصلات وسلام ايدن كسنه اوزرينه اون رحمت نازل اولور
هر نقدر ديلرسه حاصل قيله (ان الذين يؤذون الله ورسوله لعنهم الله فى الدنيا والآخرة واعد
لهم عذابا مهينا) ت تحقيق اول كسنهلركه انجيدرلر الله تعالى يى وآنڭ پيغمبرينى ايراق قيلدى
الله آنلرى دنياده وآخرتده رحمتدن وحاضر قيلادى آنلر ايچون ذليل قيليجى عذابى (والذين
يؤذون المؤمنين والمؤمنات بغير ما اكتسبوا فقد احتملوا بهتانا واثما مبينا) ت واول كسنهلركه
انجيدرلر مؤمن اولان اركڭلرى ومؤمنه اولان قاريلرى كسب ايتمدكلرى بر كناهى اسناد ايله
پس البته يوكلنديلر بهتانڭ يوكنى واشكاره اولان كناهى * ف اشبو انجيديجيلر منافقلر
ايديكه پيغمبر عليه السلامڭ غيبتنده غيبتن ايدوب بدكولڭ ايدرلر ايدى وآنڭ مطهره اولان
زوجهسنه بهتان ديرلر ايدى اشبو انلرڭ ذكرى سورهٔ نورده كچدى (يا ايها النبى قل لازواجك
وبناتك ونساء المؤمنين يدنين عليهن من جلابيبهن ذلك ادنى ان يعرفن فلا يؤذين وكان الله
غفورا رحيما) ت اى پيغمبر ديكل كندو خاتونلريكه وكندو قزلريكه ومؤمنلرڭ قاريلرينهكه
صالهلر كندولرى اوزرينه ملايالرينى وازارلرينى كه اشبو زياده يقيندر تميز اولنمهلرينه پس
آنلر ايذا ويرلمش اولمزلر الله يارلغيجى امركيجيدر (يعنى ستر ايدوب كندولرينى اورتمكله
قاريلرڭ عفتى ظاهر اولور وفاسقلر آنلره تعرض ايده بيلمز) * ف تميز اولهكه جاريهدكل حرهدرلر
وناموس صاحبى اولان قاريلردر وبد ذاتدكللردر كوزل بختلى درلر پس اول كسنهلركه

آنلرك نيتنده فساد واردر آنلره تعريض ايدرلر اشبو بردهلى عفتك نشانى اولمق ايچون مقرر ايدى اشبو برده كوزل بر حكم اولديغى ايچون كاه جكده بيوردى الله ايله غضب ايدر اسير كيمدر (لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْمُرْجِفُونَ فِي الْمَدِينَةِ لَنُغْرِيَنَّكَ بِهِمْ ثُمَّ لَا يُجَاوِرُونَكَ فِيهَا إِلَّا قَلِيلًا) ت اكر كيرو طورميهلر منافقلر و نيته اول كمسنهلر كه آنلرك قلبلرنده واردر كيفسزلك وكوتو و يلان خبرلرى فاش ايدنلر مدينهده يعنى كندو كوتو ايشلرندن يغاسهلر و فارغ اولمسهلر البته مسلط ايدرزسنى آنلر اوزرينه صكره قومشى اولمزلر سنكله مدينهده مكر بر آز وقت يعنى وطنلرندن چيقارلر (مَلْعُونِينَ أَيْنَمَا ثُقِفُوا أُخِذُوا وَقُتِّلُوا تَقْتِيلًا) ت لعنت اولنديلر هر يرده كه بولنسهلر اسير اولورلر وقتل اولنورلر حقيرلكله (سُنَّةَ اللَّهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا) ت اللهك امريدر سندن اول كچنلرك حقنده (يعنى بويله فعللرده بولنانلر قتل اولنمق الله تعالينك امرى ومنقدر) والبته بولمزسن اللهك امرينى تغيير وتبديل اولور * ف اول كمسنهلر كه آنلرك نيتلرى كوتو ايدى مدينهده قارىلره زحمت ايدرلر ايدى وتعريض ايدرلر ايدى و يلان سوزلرى فاش ايدرلر ايدى و بو يلان سوزلردن كافرلرك غلبهسى ومؤمنلرك بوزلسى فهم اولنوردى اشبو شو آدملرك كندولرينك ارالرندن چيقارلمسنه حكم بيوردى وتوراتده دخى وارد اولمشكه مفسدلرى آرا كزدن چيقارك (يَسْأَلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ تَكُونُ قَرِيبًا) ت سؤال ايدرلر سكا آدملر قيامتدن ديكل آنى بيلمك آنجق اللهك يانندهدر ونه بيلورسن شايدكه قيامت واقع اوله يقين زمانده * ف اولوركه منافقلر كندو ارالرنده مقرر ايتمش اوله كه پيغمبردن شويله سؤال ايدهلركه آنك جوابى يوقدر پس برقاچ كره قيامتك كلمسنى ذكر بيوردى (إِنَّ اللَّهَ لَعَنَ الْكَافِرِينَ وَأَعَدَّ لَهُمْ سَعِيرًا) ت البته الله لعنت ايتدى كافرلره وحاضر قيلدى آنلر ايچون جهنمى (خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا) ت ابدى اولهرق شو جهنمده هميشه بولمزلر هيچ بر دوست ونه بر ياردم ايديجى (يَوْمَ تُقَلَّبُ وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ يَقُولُونَ يَا لَيْتَنَا أَطَعْنَا اللَّهَ وَأَطَعْنَا الرَّسُولَا) ت شول كونده كه دوندريلور آنلرك يوزلرى جهنمده ديرلر اى نه اوليدى كه اطاعت ايديدك الله تعالى يه واطاعت ايديدك پيغمبره (وَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا أَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكُبَرَاءَنَا فَأَضَلُّونَا السَّبِيلَا) ت وديديلر اى بزم ربمز البته بزلر اطاعت ايتدك كندو بيوكلرمزه واولولريمزه پس شاشيرتديلر بزى يولدن (رَبَّنَا آتِهِمْ ضِعْفَيْنِ مِنَ الْعَذَابِ وَالْعَنْهُمْ لَعْنًا كَبِيرًا) ت اى بزم ربمز ويا آنلره ايكى قاتى عذابدن

واهنت ایت آنلره بیولك لعنت ایتمکله (یا ایها الذین آمنوا لاتکونوا کالذین آذوا موسی فبرأه الله مما قالوا وکان عند الله وجیها) ت ای مسلمانلر اولمیکز اول کسنه لر کبی که انجیتدیلر موسایی پس پاك ایتدی آنی الله اوانشیدنکه دیمشلر ایدی وموسی الله‌ك یاننده عزتلو ایدی * ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه حضرت موسی اغتسال ایتدیکی وقتده اورتوردی بنی اسرائیل دیدیلرکه دبه طشاقدر بر کون القاقا موسی علیه السلام بر صویك کنارنده اثوابن چیقاروب برطاشك اوزرینه براقوب اغتسال ایدر ایکن الله سبحانه نك بیورمسیله طاش موسانك اثوابلرن الوب یوریدیکده موسی علیه السلام عقبنجه سکردوب کیدرکن بنی اسرائیلدن برقاچ کروهلره اوغرایوب بنی اسرائیل کورمشلرکه موسی دبه طشاق دکلدر * ف بعض فساد اهلی موسی علیه السلامه تهمت ایتدیلرکه حضرت هارونی یالنده اولدیرمشکه ریاستده بکا شریك اولمسون دیو اشبو تهمتی موسادن قالدرمغیچون الله سبحانه هارونك جنازه سنی کوکدن ظاهر قیلوب هارون علیه السلام کوکدن ندا ایتدیکه بن کندو کندمه وفات ایتدم و بنه بعض کسنه لر دیدیلرکه موسی کیزلوجه اغتسال ایدر پس آنك بدننده بر نشئه عیب واردر آنك مرضی یعنی برص یا دبه طشاقلق کبی بر کون حضرت موسی یالکز اغتسال ایدردی واثوابلرین برطاش اوزرینه براقمشدی شو طاش اثوابلری الوب قاچوب کیتدی موسی دخی کندو عصاسن آلوب آردنجه سکردوب کیتدی صکره اول طاش بنی اسرائیلدن بر کروه اولدیغی یره واروب طوردی جمله سی موسی علیه السلامی چیپلاق حالده کوردیلر و بیلدیلرکه بدنی عیبسزدر و حضرت موسی طاریلوب طاشی اوزرینه برقاچ عصا اوردی عصانك اثری طاشده کورندی (یا ایها الذین آمنوا اتقوا الله وقولوا قولا سدیدا) ت ای مسلمانلر صاقنك اللهدن و دیکز محکم اولان سوزی (یصلح لکم اعمالکم ویغفر لکم ذنوبکم ومن یطع الله ورسوله فقد فاز فوزا عظیما) ت تا کوزل قیله سزه کیچون سزلك ایشلریکزی و یارلغیه سز کیچون سزلك کناهلرکزی وهرکسنه اطاعت ایتسه الله سبحانه یه وآنك پیغمبرینه پس البته مطلوبنی بولدی بیولك اولان ظفر ایله (انا عرضنا الامانة علی السموات والارض والجبال فابین ان یحملنها واشفقن منها وحملها الانسان انه کان ظلوما جهولا) ت بز عرض ایتدك امانتی (یعنی الله‌ك امر و نهینك تکلیفنی قالدرمق استعدادینی) کوکلر اوزرینه و یر اوزرینه وطاغلر اوزرینه پس قبول ایتمدیلرکه کتورسونلر شو امانتی و قورقدیلر شو امانتدن زکتوردی انی آدمی البته آدم اولدی ظلم ایدیجی جاهل (یعنی آدمی به عدالت وعلم بالفعل حاصل دکل ایسه ده آنی حاصل ایتمکه استعدادی واردر) * ف یعنی انسان کندو نفسنه رحم ایتمیوب ظلم ایدوب دیلدیکنی ترك ایدوب شو بیولك امانتی قبول ایتدی و کوك و یر ایسه آنلرده نفس خواهشی یوقدر اکروار ایسه ده شودرکه آنلر اوزره قایم اولدقلری امردرکه کوکك خواهشی طولانمقدرکه طوانوره مخالفت ایتمز و یرك خواهشی یوقفدر تحرك ایتمزو انسان ایسه آنده بشقه

بشقه خواهشلرواردر واحکام شرعیه ایسه آنك خواهشلرینك خلافی اولورایکن آنی قبول ایتدی اشبو یاداماتی کندو خواهشلرینك خلافی اوزره صاقلمق لازم اولدی آنی حفظ ایتمك ایچون چوق قوت لازم اولورو بو ایسه زیاده زور وکوچ برشیدرکه زیاده قوت استراشبو اماتی کتورمنك انوی شودرکه انکار ایدنلری قصورلری اوزرینه مواخذه ایدروا ینانجیلرك قصورلرن عفو ایدر واشبو حکم انسان اراسنده جاریدر مثلا برکسنه نك اماتنی قصد ایله ضایع ایدرسه ضامن اولورا کر اختیارسنز ضائع اولسه عوضن ادا ایتمك لازم اولمز (لِيُعَذِّبَ اللّٰهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ وَيَتُوبَ اللّٰهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُورًا رَحِيمًا) ت تااوله ایشك آخری شوکه عذاب ایده الله منافقلره ومنافقه قاریلره وشریك قوشن ارککلره وشریك قوشن قاریلره ورحمتیله رجوع ایده الله مؤمن اولان ارککلر اوزرینه ومؤمنه اولان قاریلر اوزرینه الله یارلغیجی اسرکیجیدر

(سورة سبأ مكية وهی اربع او خمس وخمسون آية)

سبا سورہسی مکهده نازل اولمش واشبو سوره اللی درت ویا اللی بش آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحیم)

(باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهك آدیله اوقودم)

(اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَلَهُ الْحَمْدُ فِي الْآخِرَةِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ) ت جمله اوکمك الله ایچوندرکه آنك ملکیدرکو کلرده ویرده اولان شیلر وانکیچوندر اوکمك آخرتده واولدر حکمت صاحبی بیلیجی * ف دنیاده برشی یاپمقده وایش ایشلمده بشقه کسنه نك ثنا وتعریفی اولوروشوا وکمك اللهك فعلنك اوزره سیدر آخرتده هیچ برادونو اولیوب حقا یقلر بتون بتونه الله سبحانه نك جانبنه منسوب اولور نیچونکه هرنه شی اولورسه الله سبحانه جانبندندر (يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ الرَّحِيمُ الْغَفُورُ) ت بیلور اول شیئی که کیرریره واول شیئی که طشره چیقار یردن واول شیئی که اشاغی کلور کوکدن واول شیئی که یوقارو کیدرکوکلره والله اسرکیجی یارلغیجیدر * ف یره کیرریعنی جانورلر وقوردجغزلر وطشره چیقار یردن یعنی اوتلروا کینلر واشاغی اینرکوکدن یعنی یغمور وقرآن وتقدیر ویوقارو کیدرکوکلره یعنی عمل ودعا واولیلرك روحی وجمله آبادان اولورلر الله سبحانه نك رحمتندن (وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَأْتِينَا السَّاعَةُ قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتَأْتِيَنَّكُمْ عَالِمِ الْغَيْبِ لَا يَعْزُبُ عَنْهُ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ فِي السَّمٰوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَلَا أَصْغَرُ مِنْ ذٰلِكَ وَلَا أَكْبَرُ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ) ت ودیدیلر اول کسنه لرکه کافر اولدیلر کلمز بزم اوکمزه قیامت دیکل اوت بنم ربمه قسم ایدرم که البته کلورسزه شویله ربکه کیزلیلری بیلیجیدر غایب

اوبلزآندن بر ذره مقداری شی کوکارده و یرده و ذره دن کوچکلکنو بیوك هرنه وار ایسه
لوح محفوظده ثابتدر (ليجزي الذين آمنوا وعملوا الصالحات اولئك لهم مغفرة ورزق
كريم) ت تا بجزا ویره اول کسنه لره که ایمان کتوردیلر و ایشلدیلر کوزل اولان ایشلری
اشبو کروه آنلر ایچون واردر یارلغنمق و ایو اولان رزق * ف یعنی بجزا ویرمکیچون قیامتنك
کلسی لازم اولان بر امردر (والذين سعوا في آياتنا معاجزين اولئك لهم عذاب من رجز
اليم) ت واول کسنه لر که یوریدیلر بزم آیتلریمزه مقابله ایدرلك اشبو کروه آنلر ایچوندر درد
ویریجی عذاب کوتو عقوبتدن (ويرى الذين اوتوا العلم الذي انزل اليك من ربك هو الحق
ويهدي الى صراط العزيز الحميد) ت وتا که بیله (صحابه دن ومؤمنلردن) اول کسنه لر که
ویرلدی آنلره علم شول شیئه (یعنی قرآنه) که ایندرلدی سنك جانبکه کندو ربکدن طوغریدر
و دلالت ایدر غالب اولان محمود اولان اللهك یولنه * ف قیامت آنلك ایچون کله جکدرکه تا اول
کسنه لرکه قیامتی یقیناً بیلمشلر ایدی ظاهر کوزیله دخی کوره لر (وقال الذين كفروا هل
ندلكم على رجل ينبئكم اذا مزقتم كل ممزق انكم لفي خلق جديد) ت ودیدیلر اول کسنه لر
که کافر اولدیلر آیا دلالت ایده لمی سزی بر کیشی اوزرینه که خبر ویرور سزه که وقتاکه پاره
پاره اولورسکز بتون بتونه پاره پاره اولمغله البته سزلر یکی خلق اولنمقده اولورسکز (افترى
على الله كذبا ام به جنة بل الذين لا يؤمنون بالآخرة في العذاب والضلال البعيد) ت
ایا باغلدیمی الله اوزرینه یلانی یاخود آنکله دیوانه لك وارمیدر بلکه اول کسنه لرکه ایمان
کتورمزلر آخرته عذابده اولورلر و ایراق اولان آزغینلقده اولورلر (افلم يروا الى ما بين ايديهم
وما خلفهم من السماء والارض ان نشأ نخسف بهم الارض او نسقط عليهم كسفا من السماء
ان في ذلك لآية لكل عبد منيب) ت ایا کورمزلری اول شیئی که کندولرینك اوکارنده وارقه لرنده
واردر کوکدن ویردن (یعنی یروکوك کندولری قوشاتمشدر) اکر دیلرسك بچوررردك
آنلری یره یاخود صالردق اوزرلرینه (اتش) پاره لرن کوکدن بزم ایتلرمزی انکار ایتدکلری
ایچون البته بونده نشانه واردر هر بر قایدیجی اولان قول ایچون (ولقد آتينا داود منا فضلا
يا جبال اوبي معه والطير والنا له الحديد) ت وویردك داوده کندو جانبمزدن بیوکلکی دیدك
ای طاغلر یوکسك والجق تسبیح ایدك داود ایله یله ورام قیلدق اکا تیمورلری و یومشق قیلدق
آنکیچون تموری (ان اعمل سابغات وقدر في السرد واعملوا صالحا اني بما تعملون بصير) ت

بیوردقکه

بیوردقلرکه زرخاری کبی کش واتکلی ایله ویردوزی یه قیسل وسط حال ایله حاتمه لرینی وای
داودك اهل بیتی ایشلیك کوزل اولان ایشلری البته بن اولشیکه ایشلرسکز کوریجیم * ف
داود علیه السلام حضرایه چیقدیلر وکندی کناهی اوزرینه اغلق ایتدیلر وکوزل آواز ایله
زبورا اوقودیلر آنك تأثیریله طاغلردخی حضرتیله برابر اوقوردیلر اوقورلر ایدی وآغلرلر ایدی
وقوشلر کاوب باشنده طوررلر ایدی وآنك کبی آواز ایدرلر ایدی وشو مجلسده چوق
کسنه لر وفات ایدرلر ایدی وغور حلقه لرکبی اوّلا حضرت داود علیه السلامدن ایجاد اولنمش
(ولسليمان الريح غدوها شهر ورواحها شهر واسلنا له عين القطر ومن الجن من يعمل بين
يديه باذن ربه ومن يزغ منهم عن امرنا نذقه من عذاب السعير) ت ورام ایمه دق سلیمانه
روزکاری که اشبو روزکارك صباح وقتنده سیری برآیلق یول ایدی واخشام وقتنده سیری بر
آیلق یول ایدی واقتدق انکیچون باقر بکاربنی ورام قیلدق جنلردن اول کسنه یکه ایشلر آنك
اوکنده آنلر بسنك حکمیله وهرکسنه دونسه آنلردن بزم حکممزدن طاتدیررز اکا جهنمك
عذابندن (يعملون له ما يشاء من محاريب وتماثيل وجفان كالجواب وقدور راسيات اعملوا
آل داود شكرا وقليل من عبادي الشكور) ت ایدرلردی اکا دیلدیکی شیلری قلعه لردن
وصورتلردن وکاسه لردن برکه مقداری وکندو یرنده ثابت اولان تنجره لر وقازغانلری
دیدلك عمل ایدك ای داودك تابعلری شکرا تمکالکی وحالبوکه آزدر بنم قوللرمدن شکر
ایدنلر * ف سلیمان علیه السلامك بر تحقق وارایدیکه اوزرینه عسکرینك تمامی بتوب آنی
روزکار یارم کونده شامدن یمنه ویمندن یمنه یارم کونده شامه کتوررد ی والله سبحانه یمنده اریش
باقر بیکاربنی چیقارمش ایدی جنلرشو باقردن قالبلره دوکوب بیولك قوجه مان جنه اقلر
وتنجره لر ایدرلر ایدی وشوظروفلرده طعام پشوروب عسکرلره تقسیم ایدرلر ایدی (فلما قضينا
عليه الموت ما دلهم على موته الا دابة الارض تاكل منساته فلما خر تبينت الجن ان لو كانوا
يعلمون الغيب ما لبثوا في العذاب المهين) ت پس وقتاکه مقرر ایتدك آنك اوزرینه اولومی
دلالت ایتمدی جنلری آنك اولدیکنه مکر آغج بیچی بوجك کیدی سلیمانك عصاسنی پس
وقتاکه دوشدی ظاهر اولدی جنلره اکر اولسه یدیلر غیبی بیلیجیلر اکلمزلر ایدی ذلیل قیلیجی اولان
عذابده * ف حضرت سلیمان علیه السلام جنلرك الریله بیت المقدسك مسجدینی یاپشدی
وقتاکه بیلدی موتی یقین اولدی جنلره مسجدك عمارتی نقشه سنی کوستردی که اشبو شکل
اوزره عمارت ایدك وسلیمان کندوسی صرچه دن بنا اولنمش براوایچنه کیروب قاپولری
بغلیوب الله سبحانه نك عبادتنه مشغول اولدی وعصاسنه سوکنوب نمازه قایم ایکن روحی
قبض اولندی سلیمان علیه السلامك وفات ایتدیکندن صکره بریل تمام اولنجیه قدر جنلر
عمارتله مشغول اولورلر ایدی وقتاکه عمارتك جملهسین تمام ایتدیلر صکره سوکندیکی عصانك

دینی قوروت یوب قیرلدی وسلیمان دوشدی کنجلر وفاتینی معلوم اولدی وجنلر آدملری
آلداتغیچون غیبی بیلمك دعواسین ایدرلر ایدی آنلرهم ملزم اولدیلر (لقد کان لسبأ فی مسکنهم
آیة جنتان عن یمین وشمال کلوا من رزق ربکم واشکروا له بلدة طیبة ورب غفور) ت
وار ایدی سبا قومی ایچون آنلرنڭ ساکن اولدقلری یرلرنده علامت ایکی باغچه بری صاغ یاننده وبری
صول یاننده دیدك ییکز ربکزنڭ رزقندن وشکر ایدیڭز آکا سز ایچون وار در پاکیزه اولان شهر
یارلغیجی اولان رب * ف بلقیس سبا مملکتنده ملکه ایدی شو مملکتی کوزللکده آبادانلقده
جمله کوللرنڭ وبرکه لرنڭ ییکارلرنڭ صوینی بریره جمع ایدوب بر بیوك صو انباری یاپدیروب
دیوارنڭ اوچ یرنده یرلر شونڭ یوکسکلکی واچلغی اعتبار ایله اوچ دریچه یاپدیردی ویلنڭ
تمامنده یغمور صوینی انباره جمع اولور ایدی هر نقدر که ایسترلر ایدی خرج ایدرلر ایدی ملکی
کوزل معمور وآبادان اولدی (فأعرضوا فأرسلنا علیهم سیل العرم وبدلناهم بجنتیهم جنتین
ذواتی أکل خمط وأثل وشیء من سدر قلیل) ت پس یوز چویردیلر (یعنی شکردن) پس
کوندردك آنلره اوزرلرینه قتی آقان صوینی (یعنی بر سیل که اوکنی تپه لر ایله باغلادیلر ایدی)
وعوض ویردك آنلرنڭ ایکی باغچه سنڭ بدلنده ایکی باغچه که دادی آچترق واکشی اولان میوه
صاحبلریدر وآچی ایلغین اغاچی صاحبلریدر وعربستان ییان کراسندن آز بر شی صاحبلریدر
* ف وقتا که الله سبحانه آنلرنڭ شکرسزلکی سببندن تیلدیکه آنلره عذاب کوندره پس ییان
صچانینی یبراتدی آنلرنڭ اول صو انبارینڭ دیبنده پس اشبو صچانلر صو یولنی دلدکده
صو زور کتوروب یندی وسددی قیروب بوزدی اول صو عذاب صوی اولوب رنکی آل
اولدی وهر یره ایرشدیسه اوره بی خراب ایدوب ایشه یرامز ایتدی صکره اول قوم شونی
شونه طاغلش وباقی قلانلری اول کوزل باغچه لر عوضنده اکشی اچترق میوه لر وآچی ایلغین
وعربستان ییان کراسی بولدیلر (ذلك جزیناهم بما کفروا وهل نجازی الا الکفور) ت
بونڭ ایله جزا ویردك آنلره آنلرنڭ شکرسزلکی سببیله وکوتو جزا ویرمیز مکر شکرا ایتمنه
ویررز (وجعلنا بینهم وبین القری التی بارکنا فیها قری ظاهرة وقدرنا فیها السیر سیروا فیها
لیالی وأیاما آمنین) ت ویصه دق آنلرنڭ اراسنده شول کویلرنڭ اراسنده که برکت قودق
شو کویلرده (یعنی شامده) بر بربرینه یاقین برقاچ کویلری ومقرر قلدق شو کویلرده
کلوب کیتمکی دیدك سیر ایدیڭز شو کویلرده کیچه لرده وکوندزلرده امین اولهرق * ف یمن
یندن تا شامه وارنجه ایکیسینڭ اراسی امین یوللر ایله وبری برینه متصل اولان کویلر ایله
معمور ایدی یقین قونالقلر ایله سفرلری وار ایدی سیر وکزمك کبی (فقالوا ربنا باعد بین
أسفارنا وظلموا أنفسهم فجعلناهم أحادیث ومزقناهم کل ممزق إن فی ذلك لآیات لکل

صبار

معلومدر اشبو حكمى بيورمش (قل من يرزقكم من السموات والارض قل الله وانا
او اياكم لعلى هدى او فى ضلال مبين) ت ديكل كيم رزق ويرر سزه كوكلردن
يا ييردن بردخى ديكل الله وير ر والبته بز يا خود سز البته هدايت اوزره يا خود آشكاره
اولان يولى شاشورمقده يز يعنى هر ايكى فرقه طوغرو يول اوزرينه دكل برى طوغرو يولده
وبرى ازكى يولده پس لازمدركه صحيح اولان مقاله دقت ايدوب ودليلره باقوب طوغرو
اولانى طوتكز اشبو تحقيقده انلرك جوابى واردركه اشبو زمانه‌نك آدملرى بنك بعضنه كه
ديرلركه ايكى فرقه قديم زماندن بويله كلمش منازعه يه نه حاجت واردر (قل لا تسألون عما اجرمنا
ولا نسأل عما تعملون) ت ديكل سؤال اولنمزسكز بزم كناهمزدن وبردخى سؤال اولنمز
اولشيدنكه ايشلرسكز (قل يجمع بيننا ربنا ثم يفتح بيننا بالحق وهو الفتاح العليم) ت ديكل
جمع ايدر بزم ارامزى بزم ربمز صكره حكم ايدر بزم ارامزده طوغريلقله الله تعالى مشكل
ايشلرى فتح وعدل ايله حكم ايديجيدر (قل ارونى الذين الحقتم به شركاء كلا بل هو الله العزيز
الحكيم) ت ديكل كوسترك بكا اول كسنه‌لريكه الحاق ايتديكز الله سبحانه‌يه شريك يصه‌يوب
شويله دكلدر بلكه الله غالب اولان حكمت صاحبى اولان الله‌در (وما ارسلناك الا كافة
للناس بشيرا ونذيرا ولكن اكثر الناس لا يعلمون) ت وكوندرمدك سنى مكر انسانلرك
جمله‌سيچون سوندريجى وقورقوديجى وليكن آدملرك چوغى بيلمزلر (ويقولون متى هذا
الوعد ان كنتم صادقين) ت وديرلر نه وقتده وجوده كلور شو وعده اكر اولسكز طوغرو
ديجيلر (قل لكم ميعاد يوم لا تستأخرون عنه ساعة ولا تستقدمون) ت ديكل سزيچون
واردر بر كونك وعده‌سيكه كيرو قالمزسكز آندن بر ساعت وايلرودخى كچمزسكز (وقال
الذين كفروا لن نؤمن بهذا القرآن ولا بالذى بين يديه ولو ترى اذ الظالمون موقوفون عند
ربهم يرجع بعضهم الى بعض القول يقول الذين استضعفوا للذين استكبروا لولا انتم
لكنا مؤمنين) ت وديدلر اول كسنه‌لركه كافر اولديلر (يعنى مشركلر) هركز اينانمز
اشبو قرآنه دخى شول كتابه كه قرآندن اول اولوبدر وتعجب ايدرسن اى كوريجى اكر
كورسك ظالملر طورديرلمش اولورلر ربلرينك ياننده كيرو دوندررلر آنلرك بعضسى آخر بعضه
سوزى (يعنى سؤال ايدرلر وجواب ويررلر) ديرلر اول كسنه‌لر كه ضعيف صايلديلر اول

کمسنه‌لره که تکبر ایتدیلر اگر اولمسه‌یدیکز سزلر البته بزلر مسلمان اولوردق (قال الذين
استكبروا للذين استضعفوا انحن صددناكم عن الهدى بعد اذ جاءكم بل كنتم مجرمين)
ت دیدیلر اول کمسنه‌لر که بیوک ایدیلر اول کمسنه‌لره که ضعیف ایدیلر بزلرمی منع ایتدک
سزلری هدایتدن آندنصکره که کلدی هدایت سزه بلکه سزلر کناه ایشلیلر ایدیکز (وقال
الذين استضعفوا للذين استكبروا بل مكر الليل والنهار اذ تامروننا ان نكفر بالله ونجعل له
اندادا واسروا الندامة لما راوا العذاب وجعلنا الاغلال في اعناق الذين كفروا هل
يجزون الا ما كانوا يعملون) ت دیدیلر اول کمسنه‌لر که ضعیف صایلدیلر اول کمسنه‌لره که
بیوکلندیلر بلکه منع ایتدی بزلری کیجه‌نک و کوندزک الداغسی (یعنی
سزلرک حیله کز که داغما آنک معیننده ایدیکز) که امر ایتدیکز بزلره کافر اوله‌وز الله سبحانه‌یه
و مقرر قیله‌وز آنکیچون شریکلری و کیزلدیلر جمله‌سی پشیمانلغی وقتا که کوردیلر عذابی
و آتق ویررز زنجیرلری اول کمسنه‌لرک بیونلرینه که کافر اولدیلر جزا ویرلمش اولمزلر مکر
ایشلدکلری شیئه موافق (وما ارسلنا في قرية من نذير الا قال مترفوها انا بما ارسلتم به كافرون)
ت و کوندرمدک هیچ بر کویه بر قورقودیجی مکر دیدیلر شو کویک زنکینلری البته بزلر
اول شیئه که کوندرلدیکز انکا کافرلرز (وقالوا نحن اكثر اموالا واولادا وما نحن بمعذبين)
ت دیدیلر بزلر زیاده چوغز مال جهتندن و اولاد جهتندن و دکلز بزلر عذاب اولنمش
(قل ان ربي يبسط الرزق لمن يشاء ويقدر ولكن اكثر الناس لا يعلمون) ت دیکل البته ربم
کنکش قیلور رزقی اول کمسنه ایچون که دیلر و طار قیلور اول کمسنه ایچون که دیلر ولیکن آدملرک
چوغی بیلمزلر (وما اموالكم ولا اولادكم بالتي تقربكم عندنا زلفى الا من آمن وعمل صالحا
فاولئك لهم جزاء الضعف بما عملوا وهم في الغرفات آمنون) ت و دکلدر سزلرک ماللرکز
و اولادلرکز او شیئه که یقین قیله سزی بزم یانمزه یقینلق مرتبه‌سنه (لیکن یقین اوله‌جق)
اول کمسنه در که ایمان کتوردی و ایشلدی کوزل ایشلری پس اشبو کروه آنلر ایچون
واردر ایکی مثلی قدر جزاسی اول شیئک بدلنده که ایشلدیلر و آنلر بو جهه کوشکلرده امین
اولورلر (والذين يسعون في آياتنا معاجزين اولئك في العذاب محضرون) ت و اول
کمسنه‌لر که یوررلر بزم آیتلرمزی رد ایتمکه اشبو کروه عذابده حاضر اولورلر (قل ان ربي
يبسط الرزق لمن يشاء من عباده ويقدر له وما انفقتم من شيء فهو يخلفه وهو خير الرازقين) ت

ایلکل البته بنم دیم کیکتی قیلیر یلنق اول کسنه ایچون نکه دیلر کند ی قولارندن آنی قلیر
اول کسنه یه که دیلر و اولشیکم نسنه ایدر سکز هر بر حسنه دن پس الله آنک یرینه آنی ویره والله
رزق ویرنلرک زیاده صحیحیدر (وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ يَقُولُ لِلْمَلَائِكَةِ أَهَٰؤُلَاءِ إِيَّاكُمْ كَانُوا
يَعْبُدُونَ) ت وشول کونده که جمع ایده آنلرک جمله سنی صکره دیر فرشته لره بونلرمیدی
سزاره عبادت ایدرلر ایدی (قَالُوا سُبْحَانَكَ أَنْتَ وَلِيُّنَا مِنْ دُونِهِمْ بَلْ كَانُوا يَعْبُدُونَ الْجِنَّ أَكْثَرُهُمْ
بِهِمْ مُؤْمِنُونَ) ت دیدیلر فرشته لر پاکلک سنکدر بیوندرسن بزم ولیمز و معبودمز سن آنلردن
غیری (یعنی انلرده بر محبت ایتدیکمز ودوست طوتدیغمز یوقدر نیسه بیله بوقدر انلرک عبادت
ایتسنه لر حاصل خشنود اولورز) بلکه آنلر عبادت ایدرلردی جنلره آنلرک چوغی جنلره
ایناندیلر یعنی ملائکه لره عبادت ایتدکلری شیطانلرک وسوسه سیله در پس دیمکه شیطانلره
عبادت ایتدیلر (فَالْيَوْمَ لَا يَمْلِكُ بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا وَنَقُولُ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ
النَّارِ الَّتِي كُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ) ت پس اشبو کونده قادر اولمز سزلرک بعضکز آخر بعضنه فائده
ایرشدرمکه ونه ضرر ایرشدرمکه دیرز اول کسنه لره که ظلم ایتدیلر طادیکز اولنک
عذابنی که سزلر انی یلان صیاردیکز (وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالُوا مَا هَٰذَا إِلَّا رَجُلٌ يُرِيدُ أَنْ
يَصُدَّكُمْ عَمَّا كَانَ يَعْبُدُ آبَاؤُكُمْ وَقَالُوا مَا هَٰذَا إِلَّا إِفْكٌ مُفْتَرًى وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ لَمَّا
جَاءَهُمْ إِنْ هَٰذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ) ت وچون اوقونسه آنلره بزم روشن آیتلرمز واضح آیتلریمز دیرلر
دکلدر اشبو پیغمبر مکر بر کیشی که دیلر منع ایده سزی اول نسنه دن که عبادت ایدرلر ایدی
آتاسزلر بابالریکز و دیرلر دکلدر بو قرآن مکر دوزلمش یلان و دیدیلر اول کسنه لر که کافر اولدیلر
طوغرو اولان آیتلر بزه وقتا که کلدی آنلره دکلدر بو مکر آشکاره اولان سحر ایدولکدر
(وَمَا آتَيْنَاهُمْ مِنْ كُتُبٍ يَدْرُسُونَهَا وَمَا أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمْ قَبْلَكَ مِنْ نَذِيرٍ) ت حالبوکه ویرمدک ایدک
عربک مشرکلرینه کتابلردن هیچ برشی که اوقویه لر اول کتابلری و کوندرمدک آنلره سندن
سندن اول هیچ بر قورقودیجی * ف یعنی پس لازمدر که انلر بنی غنیمت بیلوب شکر ایده لر
انکار ایتمیه لر (وَكَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَمَا بَلَغُوا مِعْشَارَ مَا آتَيْنَاهُمْ فَكَذَّبُوا رُسُلِي
فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ) ت ویلانه نسبت ایتدیلر اول کسنه لر که آنلردن اول ایدیلر و اشبو
مشرکلر ایرشمدیلر اوالشینک اوندن برینه که ویردک آنی اول کشیلر پس یلانه نسبت ایتدیلر بنم
پیغمبرلریمی پس نیجه اولدی بنم عقوبتم (قُلْ إِنَّمَا أَعِظُكُمْ بِوَاحِدَةٍ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مَثْنَىٰ

ویرادی

وفرادى ثم تتفكروا مابصاحبكم من جنة ان هو الا نذير لكم بين يدى عذاب شديد)
ت ديكل همان نصيحت و يريرم سزه بركلمه ايله كه طوريكز الله ايچون ايكيشر ايكيشر و برر
برر صكره تامل ايدك كه بو قدر مدت سزلك آشنا صاحبكزده هيچ بر ديوانه لك دكا . و اول صكره
قورقولو ديجيده رقى اولان عذاب كلزدن اول (قل ماسألتكم من اجر فهو لكم ان اجرى الا على
الله وهو على كل شئ شهيد) ت ديكل اول اشيكه ايستدم سزدن مزد جنسندن پس شو مزد
سزلك اولسون بنم مزدم انجق الله اوزرينه در والله هر برشى اوزرينه خبردار در (قل ان ربى
يقذف بالحق علام الغيوب) ت ديكل البته بنم ربم آتار طوغرو سوزى الله غائب اولان
شيلرى بيليجيدر يعنى يوقارودن آشاغى ايندير طوغرو اولان وحى (قل جاء الحق وما
يبدئ الباطل وما يعيد) ت ديكل كلدى طوغرو سوز و بكيدن ايجاد ايده بيلمز باطل معبود
هيچ برشيئى و ايكنجى كره دخى ايجاد ايده بيلمز (قل ان ضللت فانما اضل على نفسى وان اهتديت
فبما يوحى الى ربى انه سميع قريب) ت ديكل اكر آزغين اولسم بن پس همان آزغين اولوردم
كندو نفسم اوزرينه و اكر طوغرو يول بولورسم پس شوسببدندركه وحى كوندرر بنم جانبمه بنم
ربم البته الله يقين اولان ايشديجيدر (ولو ترى اذ فزعوا فلا فوت واخذوا من مكان قريب)
ت و (تعجب ايدرسن) اكر كورسك آنلرى قورقدقلرى وقتده پس خلاص اولمق يوقسه در
عذابدن و طوتلورلر هر يقين اولان جانبدن يعنى طوتلورلر قبورلرندن (وقالوا آمنا به وانى
لهم التناوش من مكان بعيد) ت ديديلر اولوقتده ايمان كتوردك شو قرآنه و نه يردن اولور
آنلر ايچون الصوق آلمق ايمانه ايراق اولان مكاندن يعنى محال اولدى وايمان
كتورمك وقتى قالمدى (وقد كفروا به من قبل ويقذفون بالغيب من مكان بعيد)
ت وحالبوكه كافر اولديلر قرآنه بوندن اول وآتارلر (يعنى ظن ايله آتارلر ايدى) كورمه يوب
ايراق اولان مكاندن (وحيل بينهم وبين مايشتهون كما فعل باشياعهم من قبل انهم كانوا فى شك
مريب) ت وآيرلق صالدى آنلرك اراسيله تمنا ايتديكلرى شيئك اراسنه نيجه كه ايشلندى
آنلر كبيلره آنلردن اول البته كچنلر اولديلر قوتلو اولان شكده

(سورة فاطر مكية وهى خمس واربعون آيه) فاطر سورهسى مكهده نازل اولمشدر و اشبو
سوره قرق بش آيتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

یاراتقوچی اسم کیمی اولان الملائکه آدیلا وقوریم

(الحمد لله فاطر السموات والارض جاعل الملائكة رسلا اولي اجنحة مثنى وثلاث ورباع يزيد في الخلق ما يشاء ان الله على كل شيء قدير) ت جميع اوکتکلار الله ایچوندر کوکلارنی و یری براديجيدر فرشته‌لرنی همه پيغمبر پيغمبرلر همدی آنلری قناتلر صاحبی ایکیشر ایکیشر واوچر اوچر و دورت دورت زیاده ایدور یاراتقده هر برشکه دیلر البته الله هر برشی اوزره قادردر ... زیاده قیلور یعنی بعض ملکلرنگ قنادیغ دورتدن زیاده قیلورتینه کم حضرت جبرائیلنگ قنادی التیوزدر (ما یفتح الله للناس من رحمة فلا ممسك لها وما یمسك فلا مرسل له من بعده وهو العزيز الحكيم) ت اول برشیکه آچار الله آدملر ایچون رحمتدن پس هیچ منع ایدیجی اولماز اول رحمتنی و اول برشیکه صاقلر پس یوقدر هیچ برکوندریجی آنی اللهنگ صاقلدیغندن صکره و الله حکمتیله غالب اولاندر (یا ایها الناس اذکروا نعمت الله علیکم هل من خالق غیر الله یرزقکم من السماء والارض لا اله الا هو فانى تؤفكون) ت ای آدملر ذکر ایدك اللهنگ نعمتنی سزلرگه اوزرگزه آیا هیچ برپرادیجی وارمیدر اللهدن غیری که رزق ویره سزه کوکلرجانبندن و یر جانبندن یوقدر هیچ برمعبود مگر الله پس ایماندن نیچه دونمش اولورسگز (وان یکذبوك فقد کذبت رسل من قبلك والى الله ترجع الامور) ت واگر یلانه نسبت ایتسه‌لر سنی پس البته یلانه نسبت اولندی پیغمبرلر سندن اول و الله جانبنه کیرو دوندرلمش اولور ایشلر (یا ایها الناس ان وعد الله حق فلا تغرنکم الحیوة الدنیا ولا یغرنکم بالله الغرور) ت ای آدملر البته اللهنگ وعده‌سی طوغریدر پس الداغمسون سزی دنیا دیرلکی و ینه الداغمسون سزی الله سبحانه‌یه نسبة الدادیجی اولان شیطان (ان الشیطان لکم عدو فاتخذوه عدوا انما یدعوا حزبه لیکونوا من اصحاب السعیر) ت البته شیطان سزیچون دشمندر پس دشمن طوتك آنی همان چاغرر کندو تابعلرینی تا اوله‌لر جهنم اهلندن (الذین کفروا لهم عذاب شدید) ت اول کسنه‌لر که کافر اولدیلر آنلر ایچوندر قتی اولان عذاب (والذین آمنوا وعملوا الصالحات لهم مغفرة واجر کبیر) ت و اول کسنه‌لر که ایمان کتوردیلر و ایشلدیلر ایو ایشلری آنلر ایچون وار دریارلغمق و بیوك مزد (افمن زین له سوء عمله فرآه حسنا فان الله یضل من یشاء ویهدی من یشاء فلا تذهب نفسك علیهم حسرات ان الله علیم بما یصنعون) ت آیا اول کسنه که بزه‌نلمش اولدی انکیچون

آنك

آلله کورتواولاناىشى پس کورزلى کوردنى آلى (اول کیسه صالح مؤمن کبى اولورمى) پس البته الله آزغورقیلر ولدکسنه یکه دیلرویول کوسترراول کسنه یکه دیلرپس لایقدرکه هلاک اولسون سنک نفسک آنلراوزرینه غملرسک یوزندن البته الله بیلچیدر ایشلادکلری ایشلری (وَاللّهُ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيَاحَ فَتُثِيرُ سَحَابًا فَسُقْنَاهُ إِلَى بَلَدٍ مَّيِّتٍ فَأَحْيَيْنَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا كَذَلِكَ النُّشُورُ) ت والله کوندردى روزکارلرى پس قالدردى وروزکارلر بولودى پس سوردک شو بولودى اولمش اولان شهرجانبنه پس دیردک اول شو بولوتله یرى اولیراولدکدن صکره اشبوکبى اولیسردر قالدرمقلق آدملرى (مَن كَانَ يُرِيدُ الْعِزَّةَ فَلِلَّهِ الْعِزَّةُ جَمِيعًا إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ وَالَّذِينَ يَمْكُرُونَ السَّيِّئَاتِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَكْرُ أُولَئِكَ هُوَ يَبُورُ) ت هرکسنه دیلرایسه بوجه قدرلى اولمقى پس الله ایچوندر بوجه قدرلى اولمقلق جملهسى الله جانبنه چیقار کوکچک اولان سوزلرو کوزل اولان ایشـدیو قاروکتورر آنى الله واول کسنه لرکه (الدائقلق‌له) فکرایدرلر فتنه لرى آنلرایچوندرقتى اولان عذاب وآنلرک کوتو اولان فکرى فاسداولور ف بوجه قدرلى اولمق الله سبحانه تک التنده دروسزلرایندیکز ذکرى وایوا اولان ایشلریکزى یوقاروقالدیرروقتاکه کندوحدینه ایرشدى اولوقتده کوتولک اوزرینه غالب اولوب کفرزائل اولوا واسلام قوت بولور (وَاللَّهُ خَلَقَكُم مِّن تُرَابٍ ثُمَّ مِن نُّطْفَةٍ ثُمَّ جَعَلَكُمْ أَزْوَاجًا وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنثَى وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ وَمَا يُعَمَّرُ مِن مُّعَمَّرٍ وَلَا يُنقَصُ مِنْ عُمُرِهِ إِلَّا فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ) ت والله یراتدى سزى طپراقدن صکره منیدن صکره قیلدى سزى جفت قوجه وقارى وکبه اولمزهیچ برقارى وطغورمز مکرالله بیلسیله واوزون عمرایله معمراولمز هیچ براوزون عمرلى ونقصان قیلنمزانک عمرندن مکرثابتدرکتابده تحقیق اشبو ایش الله اوزرینه قولایدر ف یعنى هر برایش بواش اولورانسانک خلق ارلمسى کبى (وَمَا يَسْتَوِي الْبَحْرَانِ هَذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ سَائِغٌ شَرَابُهُ وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَمِن كُلٍّ تَأْكُلُونَ لَحْمًا طَرِيًّا وَتَسْتَخْرِجُونَ حِلْيَةً تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفُلْكَ فِيهِ مَوَاخِرَ لِتَبْتَغُوا مِن فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ) ت وبرابراولمزبرى برینه قارشمقله ایکى دکزکه بریسى زیاده طاتلودربوغزدن قولایله کچرآنک صویى وبریسى طوزلیدرآجیلغه ماتلدره ربریسندن برسکزتازه اتى وطشره کتورورسکز برزه کیکه کیرسکزآنى وکوررسن قایغى شودکرده صویى یاریجى تا که طلب ایدسکز الهک رزقندن واولکه سزلر شکرایده سکز * ف یعنى کفر واسلام برابراولمزالله سبحانه کفرى مغلوب واسلامى غالب ایدیسردرهرچند ایکى فرقه دن سزه فائده حاصل اولسه ده مسلمانلردن دینه قوت وبرملک وکافرلردن جزیه وخراج المق کبى وشیرین وطاتلواولاندکزدن

طوزلو اولان دکزدن کورلر ات یعنی بالق اخراج ایدرسکز و تناول ایدرسکز یعنی انجو ومرجان آنلردن چیقاروب طاقنورسکز جواهر ایسه اکثر طوزلو دکزدن چیقار وکاهیجه طاتلو دکزدن دخی چیقار وبو کیفیت معلوم اولدیکه اکر کمی ایچره جواهر طاقنق ممنوع دکلدر (يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُسَمًّى ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مَا يَمْلِكُونَ مِنْ قِطْمِيرٍ) ت کتورر کیجه یی کوندزه وکتوررکوندزی کیجه یه وبواش قلدی کونشی وآیی هر بریسی یوررمعین اولان مدتنه دکین اشبو الله سزلک ربکزدر آنککدر پادشاهلق واول کسنه لرکه عبادت ایدرسکزالله دن غیری مالک اولمزلر خرما چکردکنک انجه قبوغی قدری شیئه ف یعنی کیجه کوندزکی که کفر غالب اولوروکاه اسلام وکونش وای کبی هر بر شیئک مدتی معین درایدوکیو اولمز بس اشبو حالدن الله سبحانه نک برلکی اثبات اولندی قطمیر خرما چکردکنک قبوغنه دینور وچکردکنده اولان خلق یاریغه دینور یاخود چکردکه خرما بیننده اولان اینجه زاره دینور یاخود چکردکک ظاهرنده اولان اینجه اثر ونکته یه دینور که خرما آندن بتر (إِنْ تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دُعَاءَكُمْ وَلَوْ سَمِعُوا مَا اسْتَجَابُوا لَكُمْ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُونَ بِشِرْكِكُمْ وَلَا يُنَبِّئُكَ مِثْلُ خَبِيرٍ) ت اکر چاغررسکز آنلری ایشتمزلر سزک چاغرمغکزی واکر ایشتسهلر قبول ایتمزلر سزک سوزیکزی وقیامت کوننده طاکلرسزک شریک قلمغکزی وخبرویرمز سکا هیچ بر کسنه خبردار اولان کبی ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه لا ینبئک مثل خبیر برنده دروقتا که فصحار بلیغ اولان سوزلری سویلرلر وتحقیق سوایه ایرشدیررلر آنده شو کلهیی سویلرلر ف یعنی الله سبحانه دن کیم زیاده بیلور والله سبحانه بوررکه مشرکلر باطل وغلط سویلرلر (يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ) ت ای آدملر سزلر محتاجسکز الله ه والله استغنا ایدیجیدر او کلشدر (إِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ) ت اکر دیلسه یوق ایدر وقادر سزی وکتورر یکی بر مخلوق (وَمَا ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ) ت ودکلدر شو ایش الله اوزرینه چتین (وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى وَإِنْ تَدْعُ مُثْقَلَةٌ إِلَى حِمْلِهَا لَا يُحْمَلْ مِنْهُ شَيْءٌ وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَى إِنَّمَا تُنْذِرُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَمَنْ تَزَكَّى فَإِنَّمَا يَتَزَكَّى لِنَفْسِهِ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ) ت وقالدیره بیلمز هیچ بر قالدیریجی بر آخرلک یوکنی واکر چاغرسه آغر یوکلی کسنه بر کسنه یی کندو یوکی جانبنه قالدرلمز شو یوکدن هیچ برشی واکرچه اولسه ده اقرباسی انجق سن قورقودرسن اول کسنه لری که قورقرلر کندو ربلرندن انی کورمیه رکدن وقایم قیلدیلر غازی وهر کسنه پاک اولدی پس همان پاک اولور کندو نک منفعتی یون والله جانبنه درقاتده بنق

وما

(وما يستوي الأعمى والبصير ولا الظلمات ولا النور ولا الظل ولا الحرور) ت و برابر
اولمز كور و كورجي و نه قرانقولر و نه آيدنلق و نه كولكه و نه اسجق (وما يستوي
الاحياء ولا الاموات ان الله يسمع من يشاء وما انت بمسمع من في القبور) ت و برابر
اولمزدير ديريلر و اولولر البته الله ايشتدير اول كمسنه يه كه ديلر و سن ايشتديرجي
اول كمسنه لره كه قبرلرده در (ان انت الا نذير) ت دكلسن سن مكر قورقوديجي ف
يعني جمله خلق برابر اولمز پس اول كمسنه يه كه هدايت ويره اول كيمسه ايمان كتوره كرچه
سن چوق آرزو ايلسكده نته اولولر و ديريلر و قرانقو و آيدنلق برابر اولمز و آيدنلق قرانقو يه
برابر اولمز و ديريلر كه من ايشتديره بيلزسن قبرده اولنلره حديث شريفده وارد اولمشكه
قبرده اولنلره سلام عليك ديدك آنلر ايشيدرلر و چوق يرلرده اولولره خطاب ايتدي حقيقتي
بودركه ميتلر وحي ايشيدر اما جسمي قبرده دوشمش برشي ايشتمز (انا ارسلناك بالحق بشيرا
ونذيرا وان من امة الا خلا فيها نذير) ت تحقيق بز كوندردك سني طوغرو اولان دين ايله
سويندريجي و قورقوديجي و بر قدر هيچ بر امت كه مكر كچدي آنده بر قورقوديجي ف
قورقوديجي خواه پيغمبر اولسون خواه آنلرك دينلري اوزرينه اولان كمسنه اولسون
(وان يكذبوك فقد كذب الذين من قبلهم جاءتهم رسلهم بالبينات وبالزبر وبالكتاب
المنير) ت و اكر يالانه نسبت ايتسه لر سني پس البته يالانجي صايديلر اول كمسنه لر كه
آنلردن اول كلديلر كلدي كنده آنلره آنلرك پيغمبرلري واضح اولان نشانه لر ايله والهيك
مكتوبلر ايله و آيدين اولان كتابلر ايله (ثم اخذت الذين كفروا فكيف كان نكير) ت صكره
طوتدم اول كمسنه لري كه كافر اولديلر پس نيجه اولدي بنم عقاب ايتمكم (الم تر ان الله
انزل من السماء ماء فاخرجنا به ثمرات مختلفا الوانها ومن الجبال جدد بيض وحمر مختلف
الوانها وغرابيب سود) ت ايا كورمدكمي كه الله ايندردي كوكدن صوي پس طشره
كتوردك اول صو سببيله ميوه لري لون بلوندر آنلرك رنكلري و طاغلردن يوللر ـدا ايلدك
لون بلون رنكلو بر طايفه سي آغ و بر طايفه سي قرمزي لون بلوندر آنلرك رنكلري و بر
طايفه سي زياده قره در ف آغ بر قاج انواع اولور و قرمزي بر قاج انواع اولور بونلرك
جمله سي قدرت كامله نك لون بلون اولمسني بياندر و انسان نوعنده هر بر فردك حالتي و صفتي
آيرو آيرو و بشقه بشقه در و بنه اشبو كبي مؤمن و كافر بربري كبي اولمق نصل اولور اشبو

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] (إن الذين يتلون كتاب الله

وأقاموا الصلاة وأنفقوا مما رزقناهم سرا وعلانية يرجون تجارة لن تبور) ت: [illegible]

[illegible]

[illegible]

(ليوفيهم أجورهم ويزيدهم من فضله إنه غفور شكور) ت: [illegible]

[illegible] آنلر ايچون كندو فضلندن الله تعالى اجرلرينى [illegible] (والذي

أوحينا إليك من الكتاب هو الحق مصدقا لما بين يديه إن الله بعباده لخبير بصير) ت:

واشبو [illegible] كوندردك [illegible] قرآندن اول [illegible]

اولان شيلرى البته الله قوللرندن خبردار در كورجيدر (ثم أورثنا الكتاب الذين اصطفينا

من عبادنا فمنهم ظالم لنفسه ومنهم مقتصد ومنهم سابق بالخيرات بإذن الله ذلك هو

الفضل الكبير) ت: صكره ارث ويردك قرآنى اول كسنه‌لره كه اختيار ايتدك آنلرى

كندو قوللرمزدن (يعنى پيغمبردن كندو امتنه ارثيتن) پس آنلرك بعضى ظلم
ايدجيدر كندو نفسنه و آنلرك بعضى اورته كيدجيدر و آنلرك بعضى ايلرو كيدجيدر
ايو اولان ايشلرده الله حكميله اشبودر بيوك اولان احسان. ف: يعنى پيغمبر عليه
السلامدن صكره كتابى وارث ايتدى بر قاچ قوللره كه اختيار ايتدى آنلرى (يعنى اشبو امت
محمديه‌يى) اشبو امت دخى اوچ فرقه‌دردر بيوردى پيغمبر كه ابتدا ايلكيسى اورته
كيدجى اوچنجيسى اعلى هر بريسى صاحبى اختيار ايتمش اولان قوللرندندر امديد
واردركه آخر جمله‌سى اهل جنت اولور. پيغمبر عليه السلام بيوردى كه بزم گناهكارمز عفو
اولنور و ميانه اولان سلامتله اولور و اول كسنه كه ايلرو كيدى بو جمله‌دن ايلرو كيدجى
اولدى والله سبحانه كريمدر آنلر يانلرده هيچ بر جهتدن نقصانلق يوقدر (جنات عدن

يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ) ت بزلار انلارا کاتبه جنت
بوستانلرده کاورلار باغچه‌لرده آلتوندن اولان بلازکلر ایله وقولباغلر ایله وحتی یرده قورلر
مرواریدن وآنلرک جامه‌لری اشو باغچه‌لرده ایپکدندر ف ایپکدن جامه‌لر
کیدکلری آنلرن ... جنتده جنتلرن ادککلر حلال اولیسردر پیغمبر علیه السلام
بیورمشکه بر کسنه دنیاده حریر کیسه آخرتده کیمز (وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزَنَ
إِنَّ رَبَّنَا لَغَفُورٌ شَكُورٌ) ت ودیدیلر حمد اولسون الله سبحانه‌یه ایراق ایتدی بزلردن غمی البته
بزم ربمز یارلقیچیدر قدر بیلیچیدر ف دنیا غمنی دفع ایدر وآخرتده گناهی عفو ایدر
وطاعتنی قبول ایدر (الَّذِي أَحَلَّنَا دَارَ الْمُقَامَةِ مِنْ فَضْلِهِ لَا يَمَسُّنَا فِيهَا نَصَبٌ وَلَا يَمَسُّنَا فِيهَا
لُغُوبٌ) ت اول الله ایندردی بزلری همیشه ساکن اوله جق سرایه کندو احساندن
ایرشمز بزه شو سرایده هیچ بر آفت وینه ایرشمز بزه شو سرایده هیچ بر یورلق ف هیچ بر باقی
قالمق اوی یوقدن اول یوقمز هر بریمز دنیاده کیمک وکلمکده ورزقلق غمی ودشمنلرک قورقوسی
کبی درلو درلو محنت ومشقتلره اوغرارلر ایدی پس وقتا که آخرت سرایینه ایرشدی
جمله غملر زحمتلر زائل اولور (وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ لَا يُقْضَىٰ عَلَيْهِمْ فَيَمُوتُوا وَلَا يُخَفَّفُ
عَنْهُمْ مِنْ عَذَابِهَا كَذَٰلِكَ نَجْزِي كُلَّ كَفُورٍ) ت واول کسنه‌لر که کافر اولدیلر
آنلر ایچوندر جهنمک اودی حکم اولنمز آنلرا اوزرینه اوله که حتی اوله‌لر ویوکل اولنمز
آنلردن جهنمک عذابندن اشبو جزا کبی جزا لرز هر بر شکر سزلری (وَهُمْ يَصْطَرِخُونَ فِيهَا
رَبَّنَا أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ أَوَلَمْ نُعَمِّرْكُمْ مَا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَنْ تَذَكَّرَ وَجَاءَكُمُ
النَّذِيرُ فَذُوقُوا فَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ) ت واشبو جهنم اهلی فریاد ایدرلر جهنمده دیرلر
ای بزم ربمز چیقار بزی تا ایشلیه‌لم ایو اولان ایشلری اندن غیری که ایشلردک الی
دیرز آیا عمر ویرمدک می سزه اول قدر مدت که نصیحت قبول ایدیجی اولور شو مدتده اول
کسنه که قبول ایتمک دیلر وکلدی سزه قورقودیجی پس طادیکز عذابی بو قدر ظالملر ایچون
هیچ بر یاردم ایدیجی ف کافرلر دیرلر که ایشلیه‌لم ایو اولان ایشلری شوندن غیری که
اولدق بزلر ایشلیجی آلی یعنی دنیاده کوتو ایشلری کوزل صانوب ایدر ایدک لکن اگر
جهنمدن طشره چیقرسق بردخی شویله ایشلر ایتمیز (إِنَّ اللَّهَ عَالِمُ غَيْبِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ
إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ) ت تحقیق الله کوکلرده ویرده کیزلو اولان شیلری بیلیجیدر البته

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ماذا خلقوا من الارض ام لهم شرک فی السموات ام آتیناهم کتابا فهم علی بینت منه

بل ان یعد الظالمون بعضهم بعضا الا غرورا) ت [illegible]

[illegible]

آلهه ایچون [illegible] شرکت [illegible]

[illegible] اوله [illegible] کتابدن [illegible] مکر الذی

طریقیله (ان الله یمسک السموات والارض ان تزولا ولئن زالتا ان امسکهما من احد من

بعده انه کان حلیما غفورا) ت البته الله [illegible] کوکلری و یری [illegible]

[illegible] برلندن [illegible] (یعنی الله [illegible])

البته الله حلیمدر بارلغیجیدر (واقسموا بالله جهد ایمانهم لئن جاءهم نذیر لیکونن اهدی من

احدی الامم فلما جاءهم نذیر ما زادهم الا نفورا) ت ویمین ایتدیلر الله سبحانه یه قوتلو اولان

یمینلریله اگر کلسه ایدی آنلره برقورقودیجی البته اولورلردی زیاده یول بولیجی هر بر امتدن

پس وقتا که کلدی آنلره قورقودیجی زیاده قیلمادی [illegible] نفرت اوزاقلق (استکبارا فی

الارض ومکر السیئ ولا یحیق المکر السیئ الا باهله فهل ینظرون الا سنت الاولین فلن

تجد لسنت الله تبدیلا ولن تجد لسنت الله تحویلا) ت [illegible] سیبیله یرده و زیاده

قیلدی مکر قبیح اولان کوبوقلکری وایمز کوبوقلک وبالی مکر کنسدو اهلنه ایمز پس

منتظر اولمزلر مگر اول کیتلرلک عقوبتی طریقنه پس البته بولمزسن الله عادتی ایچون

تبدیل اولمق و نه البته بولمزسن الله عادتی ایچون دونمک [illegible] عربلری وقتا که یهودلر

[illegible]
[illegible]
[illegible] (اولم یسیروا فی الارض فینظروا کیف کان عاقبة الذین
من قبلهم وکانوا اشد منهم قوة وما کان الله لیعجزه من شیء فی السموات ولا فی الارض انه کان
علیما قدیرا) ت: آیا سیر قیلمادیلارمو [illegible]
[illegible]
[illegible] (ولو یؤاخذ الله الناس
بما کسبوا ما ترک علی ظهرها من دابة ولکن یؤخرهم الی اجل مسمی فاذا جاء اجلهم
فان الله کان بعباده بصیرا) ت: اگر طوتسه ایدی الله آدملارنی ایشلاگان گناهلاری سببیدن [illegible]
[illegible] ییر یوزیده هیچ بر جانوار ولیکن آخر قویدی آلارنی وعده قیلینمیش [illegible]
چاغدا آلارنینگ [illegible] اولادور وعده لاری البته الله [illegible] کورگوچیدور

(سورة یس مکیة وهی ثلاث وثمانون آیة)

یس سوره سی مکه ده نازل اولمش دور سکسان اوچ آیه دور

(بسم الله الرحمن الرحیم)

باغشلاغوچی اسرگاغوچی اولان الله نینگ آتی ایله اوقورم

(یس) ت: الله بیلور آنینگ مرادی (والقرآن الحکیم) ت: حکمتلیک اولان قرآن حقی
اوچون (انک لمن المرسلین) ت: البته گوندرلمش اولان پیغمبرلاردنسن (علی صراط
مستقیم) ت: طوغری اولان یول اوزره سن (تنزیل العزیز الرحیم) ت: مراد ایدیلم غالب
اولان اسرگاغوچی اولان الله نینگ نازل قیلمیشی (لتنذر قوما ما انذر آباؤهم فهم غافلون) ت:
تا قورقوتسن بر گروه نی که قورقوتیلمدی آلارنینگ بابالاری پس آلار خبرسیزدور یعنی اسمعیل
اولادلاریده هیچ پیغمبر گوندرلمشدی (لقد حق القول علی اکثرهم فهم لا یؤمنون) ت:
البته ثابت اولدی عذاب وعده سی آلارنینگ کوبراگی اوزره پس آلار ایمان کلتورمزلار (انا
جعلنا فی اعناقهم اغلالا فهی الی الاذقان فهم مقمحون) ت: بز ایتدق آلارنینگ بوینیده

بارماقلری ... [illegible] ... آلارنک ... [illegible] ... یوقاری قالدر

دیکلمشدر (وَجَعَلْنَا مِن بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ) ت

ویصه دق آلارنک الدلرینک اورکنده بر دیوار وآلارنک آرتلرنده الله ... [illegible] ... کوزلرینی

اورتدلنالری پس آلار هیچ کورمزلر معنی شولدر که ... [illegible] ... اشبو ایکی آیت

... [illegible] ... کافرلر حق یولن ... [illegible] ... (وَسَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ

لَا يُؤْمِنُونَ) ت دربرابر در آلارنک اوزرینه قورقتوسن آلارنی یاخود قورقتمسن آلار

ایمان کتورمزلر (إِنَّمَا تُنذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمَٰنَ بِالْغَيْبِ فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَأَجْرٍ كَرِيمٍ)

ت سن ایمان کتورولو دیسن اول کشینی که تابع اولور نصیحته وقورقادر کورمیه رک

پس سویندر آنی یارلقاو و کرامتلی اولان مزد ایله (إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا

وَآثَارَهُمْ وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُّبِينٍ) ت البته بز تریلدرورز اولنلری و یازارز ایلکارو

کوندرد کلری نرسه نی (یعنی خیر وشر عمللردن) ویینه یازارز آلارنک آیاق ایزلرینی نقشنی و هر برشیئی

احاطه ایتدک آشکاره اولان کتابده (یعنی لوح محفوظده) ف ایلکاری کوندرد کلری یعنی کیدو

عمللری یعنی وکیرو قالان نشانلری یعنی اولادلری وعمارتلری واول اولان وکوزلرینک ... [illegible] ... طریقه لر

ورسملری کبی قودیلر (وَاضْرِبْ لَهُم مَّثَلًا أَصْحَابَ الْقَرْيَةِ إِذْ جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ) ت و بیان

ایت آلار ایچون کوی اهلنک حکایه سینی وقتاکه کالدیلر شو کویه رسوللر (إِذْ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُ

اثْنَيْنِ فَكَذَّبُوهُمَا فَعَزَّزْنَا بِثَالِثٍ فَقَالُوا إِنَّا إِلَيْكُم مُّرْسَلُونَ) ت اول وقتده که کوندردک

آلار جانبینه ایکی کشینی پس یالغانغه نسبت ایتدیلر آنلرنی پس قوت ویردک آلارغه اوچنجی ایله

پس هر اوچی دیدیلر البته بزلر سزلرنک جانبکزه رسوللرز ف اشبو شهر انطاکیه ایدی

حضرت عیسی نک اصحابندن ایکی کشی اشبو شهرده ارشاد ایتدیلر شهر اهلی آنلرنی یالغانچی

ساندیلر مکوره بر کشی دخی آنلره ارشد اشبو اوچنجی کیدن حضرت عیسانک اصحابندن

بر یولک کشی ایدی (قَالُوا مَا أَنتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا وَمَا أَنزَلَ الرَّحْمَٰنُ مِن شَيْءٍ إِنْ أَنتُمْ إِلَّا

تَكْذِبُونَ) ت کوی اهلی دیدیلر که سز سزلر مکر بزلر مثللو آدم و کوندرمدی

الله هیچ برشیئی دکل سز سزمکر یالغانچیلر (قَالُوا رَبُّنَا يَعْلَمُ إِنَّا إِلَيْكُمْ لَمُرْسَلُونَ) ت دیدیلر

بزم ربمز بیلاورکه البته بزلر سزلرنک جانبکزه رسوللرز (وَمَا عَلَيْنَا إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ) ت

بر توقدر برم اوزره مکث ایتدیلر آشکاره ارشاد ایتدیلر (قَالُوا إِنَّا تَطَيَّرْنَا بِكُمْ لَئِنْ لَمْ تَنْتَهُوا لَنَرْجُمَنَّكُمْ وَلَيَمَسَّنَّكُمْ مِنَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ) ت دیدیلر البته بز او غورسز لندق سزلر سببکزایله اکر کیرو طورمزسکز طاشلر ایله هلاک ایدرز سزی والبته طوقنور سزه بزم جانبمزدن درد ویریجی عذاب (قَالُوا طَائِرُكُمْ مَعَكُمْ أَئِنْ ذُكِّرْتُمْ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُسْرِفُونَ) ت دیدیلر سزلک اوغورسزلغکز سزکله بیله در آیا اکر نصیحت ویرلسه اولسه سزه اوغورسزلغه می حمل ایدرسکز بلکه سزلر حددن کچن آدملرسکز ف اوله که کفرلری نک شآمتندن شو شهره قحط واقع اولدی ایدی شو بهشتدن رسوللرک کلدیکی برکنسه فهم ایتدیلرپاشوید اوالر بینه اختلاف واقع اولدی بعضلری اینانديلر و بعضلری طاکدیلر پس اوله که آشبو اختلافی بر کنسه فهم ایتدیلر هر وجهله اولورسه اولسون شآمت کنديلرندندر (وَجَاءَ مِنْ أَقْصَى الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَسْعَى قَالَ يَا قَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ) ت وکلدی شهرلک شهرلرینک ایراقندن بر کیشی سرعتله یوریرک دیدی ای بنم قوم تابع اولکز پیغمبرلره (اتَّبِعُوا مَنْ لَا يَسْأَلُكُمْ أَجْرًا وَهُمْ مُهْتَدُونَ) ت تابع اولکز او کمسنه یه که ایسته مز سزدن بر مزدی وانلر یول بولمشلردر (وَمَا لِيَ لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ) ت ونه اولدی بکا که عبادت ایتمیم او کمسنه یه که یراتدی بنی وآنک جانبنه کیرو دونه جکسکز (أَأَتَّخِذُ مِنْ دُونِهِ آلِهَةً إِنْ يُرِدْنِ الرَّحْمَنُ بِضُرٍّ لَا تُغْنِ عَنِّي شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا وَلَا يُنْقِذُونِ) ت آیا طوتارمیم اللهدن غیری بر قاچ معبودلر یکه اکر دیلسه الله بر زیانی بنم حقمده رفع ایده مزیلردن آنلرک رجاسی هیچ بر شیئی وانلر خلاص ایده بیلمزلر بنی (إِنِّي إِذًا لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ) ت البته بن شو وقتده یعنی اول بتاره طاپدیغم وقتلرده اشکاره اولان ازغینلقده اولورم (إِنِّي آمَنْتُ بِرَبِّكُمْ فَاسْمَعُونِ) ت البته ایمان کتوردم سزلک ربکزه پس ایشیدیکز بندن ف کویلک اهلی آنی شهید ایتدیلر و بعضلر دیدیکه الله سبحانه آنی دیری قالدردی (قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَا لَيْتَ قَوْمِي يَعْلَمُونَ) ت دینلدی اول کمسنه یه کل جنته دیدی ای نه اولیدیکه بنم قوم بیلیدیلر (بِمَا غَفَرَ لِي رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرَمِينَ) ت کنه شیلهیارلغدی بنی بنم ربم و یصمدی بنی اکرام اولنمشلردن ف قومی کادشمنلک ایدوب آنی اولدردیلر اول جنتده قومنلک اولکین

البته بر یره یکا کرتوبوش حالی بلبدیلر سهی ایمان کتوردکلیدی (وما انزلنا
على قومه من بعده من جند من السماء وما كنا منزلين) ت و اندن صکره آنک قومی
اوزرینه آنلری صکره هیچ بر عسکری کوکدن ویرکلار بزانلرک هلاکی ایتمدیکیمیزی (ان كانت
الا صيحة واحدة فاذا هم خامدون) ت اولمدی آنلرک عقوبتی مکر برقی اولان آواز ایله
پس خبرجبرائیل آنلرسونمش اود کبی اولدیلر (يا حسرة على العباد ما يأتيهم من رسول الا كانوا
به يستهزؤن) ت ای وای اولسون قوللر اوزرینه که کلدی آنلره هیچ بر پیغمبر مکر اولدیلر
انی مسخره ایدیجیلر (الم يروا كم اهلكنا قبلهم من القرون انهم اليهم لا يرجعون) ت
ایا کورمدیلرمی نه قدر هلاک ایتدک آنلردن اول آدملر طبقه لرندن آیا کورمدیلرمیکه
اشبو جماعت آنلرک جانبنه قایتمزلر (وان كل لما جميع لدينا محضرون) ت ودکل
هر بر طبقه مکر جمع اولوب بزم یانمزده حاضر اولورلر (وآية لهم الارض الميتة احييناها
واخرجنا منها حبا فمنه يأكلون) ت وبرنشانه در آنلر ایچون اولش اولان یری دیریلتدق
وطشره چیقاردق آندن دانه یی پس دانه دن یرلر (وجعلنا فيها جنات من نخيل واعناب
وفجرنا فيها من العيون) ت ویراتدق یرده باغچه لر خرما اغجلرندن واوزوم اغاجلرندن واقتدق
شو باغچه لرده بیکارلری (ليأكلوا من ثمره وما عملته ايديهم افلا يشكرون) ت تاکه
ییه لر آنک میوه سندن وبو میوه یی شو میوه یی آنلرک اللری آیا شکر ایتمزلرمی (سبحان
الذي خلق الازواج كلها مما تنبت الارض ومن انفسهم ومما لا يعلمون) ت ویاکار اول
اللهکه یراتدی اجناسک جفتلرینک کلیسنی اول شیدنکه بتورر یر وآدم جنسلرندن
وبیلمدکلری شیلردن (وآية لهم الليل نسلخ منه النهار فاذا هم مظلمون) ت وبرنشانه در
آنلر ایچون کیجه که دری صویار کبی چکرز آندن کوندوزی پس خبرسز آنلر قرانقو یه
کیجی اولورلر (والشمس تجري لمستقر لها ذلك تقدير العزيز العليم) ت وکونش
یورر بر یوه که آنک قرار کاهیدر اشبو غالب اولان بیلیجی اولان اللهک تقدیریدر
(والقمر قدرناه منازل حتى عاد كالعرجون القديم) ت وآیی مقرر قیلدق آنکیچون

برقاچ منزللرشو وقتده دكين كه كيرو دونه ايكي خرمالدالينه كلنده * ف آينڭ كونلرنڭ بري
برله يقسين اولورلر هر آينڭ آخرنده پس آي كورنمز اولور پس وقتا كه بو قادر ييقيلار
كورنمز اولورلر مكر منزلت منزلنه كيدر پس كونشڭ سماء بلنده دائره ملك او زمانده كيرو پ
طولنمش بدر آي اولورده مكر منزلت منزله يوريملرنڭ آكسلاورلر اولكى مقامنده كاور خرما
اغاجنڭ آكيلاوب اسكيمش صالقمي كبي اينجه لوب برديخي كوزلنور آي تمام اولدقده يكي
آي اولوب كورينور سنه ايكي صالقيم شكلنده اولور آينڭ منزللري يكرمي سكزدرلر
(لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا اللَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ) ت
كونشه ممكن اولمز كه ايريشه آيه ونه كيجه كوندزه سبقت ايديجيدر (يعني كوندزدن كيجه دن
اول كيجه كلمز) وهر بريسي (كونش وآي ويلدزلرڭ) بر كوكده يوزرلر * ف كونش
وآي بري برله يقسين كلمز كه آي كونشي طوتره وكونش آيي طوتمز وكيجه كوندزدن
ايلرو كيده بيلمز يعني اورته ده كيجه كلمزسزين بشقه كوندز كلمز يلدزلردن هر بريسي
ايچون بر دائره واردر اشبو دائره اوزره آنلر يوررلر معلوم اولديكه دائره زلر كندي كندلر
يوررلر كوكده كوملمش دكلدرلر وكوك يوريمورلر كوك يورييدي يلدزلر كوكده
يوزرلردي يورمزدي (وَآيَةٌ لَهُمْ أَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ) ت وبرنشانه
واردر آنلر ايچون كه بز كتوردك بني آدم قومني طولمش قايقده * ف يعني اشبو قايق نوح
عليه السلامڭ قايغيدر اكر قايقده بني آدم قومني كتورميدي آدمڭ نسلي باقي قالمزايدي
(وَخَلَقْنَا لَهُمْ مِنْ مِثْلِهِ مَا يَرْكَبُونَ) ت وياراتدق آنلر ايچون شو قايق كبي اول شيئي كه بنرلر آنڭ
اوزرينه يعني دوه وآت وعربه كبي (وَإِنْ نَشَأْ نُغْرِقْهُمْ فَلَا صَرِيخَ لَهُمْ وَلَا هُمْ يُنْقَذُونَ) ت
واكر ديلسك باتورورز آنلري پس هيچ فريادرس يتيشيجي اولمز آنلر ايچون آنلر خلاص دخي
اولمازلر (إِلَّا رَحْمَةً مِنَّا وَمَتَاعًا إِلَى حِينٍ) ت ليكن اسركلك كندوجانبمزدن وفائده لي قلدق
برمدته دكين (وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَمَا خَلْفَكُمْ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ) ت
وچاغرلدقده آنلره صاقنڭ شو عذابدن كه سزڭ اوككزده اولور ونه شو عذابدن كه سزڭ
ارقه كزده اوله كه سزلر اسيركنمش اوله سكز (وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا
مُعْرِضِينَ) ت وكلمز آنلره هيچ برنشانه كندو ربلرينڭ نشانه سندن مكر اولديلر شو نشانه دن
يوز چويريجيلر * ف جزا كوني ايلرو كليسردر وآنلر ارقه لرنده براقديلر كندو
عمللريني (وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنُطْعِمُ مَنْ لَوْ
يَشَاءُ اللَّهُ أَطْعَمَهُ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ) ت وچاغرلدقده آنلره خرج ايدڭ اولشيدنكه

[illegible] تعالی [illegible]
انا طعام ویرلمی ایدی کیسنه که اکر دیلسه ایدی الله طعام ویرردی [illegible]
ایتکز آشکاره [illegible] ف الشکوه [illegible]
[illegible] (ويقولون متى هذا الوعد
ان كنتم صادقين) ت ودیر کافرلر نه وقتده اولور اشبو وعده اکر اولسکز طوغرو دیجیلر
(ما ينظرون الا صيحة واحدة تأخذهم وهم يخصمون) ت منتظر اولمزلر مکر برشدتلو اوازه
امرینه که طوترآنلری وحالبوکه آنلر بری برینه خصمانه ایدرلر ‧ ف یعنی آنلر کندو
معامله‌لریله مشغول ایکن قیامت خبرسز کلور (فلا يستطيعون توصية ولا الى اهلهم
يرجعون) ت پس قادر اولمزلر وصیت ایتمکه ونه عیاللری جانبنه قاتدرلر (ونفخ في الصور
فاذا هم من الاجداث الى ربهم ينسلون) ت پس اوفوریلور صوره پس خبرسز آنلر
قبرلردن ربلری جانبنه سرعتله یوررلر (قالوا يا ويلنا من بعثنا من مرقدنا هذا ما وعد
الرحمن وصدق المرسلون) ت دیرلر ای وای اولسون بزم اوزه کیم قالدردی بزی کندو
قبرلریمزدن اوت اشبو اول شیدرکه وعده ویردی الله وطوغرو دیدیلر پیغمبرلر (ان كانت
الا صيحة واحدة فاذا هم جميع لدينا محضرون) ت دکل اشبو واقعه مکر برشدتلو اواز
نعره در پس خبرسز آنلر جمع اولوب بزم یانمزده حاضرلنمش اولورلر (فاليوم لا تظلم نفس شيئا
ولا تجزون الا ما كنتم تعملون) ت پس بو کونده ظلم اولنمش اولمز هیچ بر شخص هیچ بر ظلم
وجزا الملزسکز مکر ایشلدیککز عمل قدری ایله (ان اصحاب الجنة اليوم في شغل
فاكهون) ت البته اهل جنت بو کون بر ایشده لذتلنیجی اولورلر (هم وازواجهم في
ظلال على الارائك متكئون) ت آنلر وعورتلری کولکه‌لرده کوشکلر اوزرینه
سوکنورلر (لهم فيها فاكهة ولهم ما يدعون) ت آنلر ایچون واردر اول جنتده میوه‌لر
وآنلر ایچون واردر اولشیکه طلب ایدرلر (سلام قولا من رب رحيم) ت دینلور که سلام
اولسون اسرکیجی اولان ربک جانبندن (وامتازوا اليوم ايها المجرمون) ت ودیرز

ایریلک

ایریشلك بو کونده ای کافرلر ایشیدلر (الم اعهد الیکم یا بنی ادم ان لا تعبدوا الشیطان انه لکم عدو
مبین) ت ایا حکم ایتمدمی سزلره جانیکزه ای آدم اولادی که عبادت ایتمیکز شیطانه البته
شیطان سزیکون آشکاره دشمندر (وان اعبدونی هذا صراط مستقیم) ت وعبادت ایدك
بکا اشبو طوغرو اولان یولدر (ولقد اضل منکم جبلا کثیرا افلم تکونوا تعقلون) ت
والبته ازغین ایلدی شیطان سزلرك قوملرکزدن چوق کروهلری آیا بیلمزمیسکز (هذه جهنم التی
کنتم توعدون) ت اشبو جهنمدرکه اوعد ایدیلکز ویمو برلنمش آنکله (اصلوها الیوم بما
کنتم تکفرون) ت کاکزشو جهنمه بوکون اولسیبدنکه کافر اولدیکز (الیوم نختم علی
افواههم وتکلمنا ایدیهم وتشهد ارجلهم بما کانوا یکسبون) ت بوکون مهر اوررز آنلرك
آغزلری اوزرینه وسویلشور بزمله آنلرك اللری وشهادت ایدر آنلرك آیاقلری اول شی ایله که
اولدیلر آنی ایشلیبی (ولو نشاء لطمسنا علی اعینهم فاستبقوا الصراط فانی یبصرون) ت
واکر دیلسیدك کیدررذك آنلرك کوزلرینی پس مسبقت ایدرلر یول جانبنه پس نه یردن
کوررلر (ولو نشاء لمسخناهم علی مکانتهم فما استطاعوا مضیا ولا یرجعون) ت واکر
دیلسیدك مسخ ایدردك آنلری مکانلرنده پس قادر اولمزلر ایدی کچمکه اوراده وانه
کیرودونرلر (ومن نعمره ننکسه فی الخلق افلا یعقلون) ت وهرکسنه که اوزون عمر ویرسك
اکا باشی اشاغی ایدریز آنی یراتقده ایا فهم ایتمزلری وف یعنی نیجه که جوجقلغنده سست
وضعیف ایدی صکره اختیار اولدقده ویله اولور اشبو دخی برنشاندر بردخی بیدا اولمغیچون
(وما علمناه الشعر وما ینبغی له ان هو الا ذکر وقرآن مبین) ت واوکرتمدك شو پیغمبره
شعردیمکی ولایق اولمز شعر دیمك اکا دکلدر وحی اولنان مکر نصیحتدر وآشکاره اولان
قرآندر (لینذر من کان حیا ویحق القول علی الکافرین) ت تاقورقوده اول کسنه یی که
اولدی دیری (یعنی فهم صاحبی اوله) وثابت اوله حجت کافرلر اوزرینه وف اول کسنه یی
که آنده دیری جانی اوله یعنی شول کسنه که کوزل سوزلرك اثرینی قبول ایدر شو قرآن اکا
فائده ایرشدرمك ایچوندر ومنکرلر اوزرینه الزام صالمق ایچوندر (اولم یروا انا خلقنا لهم مما
عملت ایدینا انعاما فهم لها مالکون) ت ایا کورمدیلرمیکه بزلر یراتدق آنلر ایچون
اولشیدنکه یصه دی بزم اللرمز دورت آیاقلوری پس آنلر شونلره مالکدرلر (وذللناها لهم فمنها

[illegible]

آنلر ايله بكيف بيوحشيوهلر (ولهم فيها منافع ومشارب أفلا يشكرون) ت وآنلره

ايچوجك واردر شيرينلر آياتلر منفعتلر واريچوجك شيلر آيا شكر ايتمزلرمي (واتخذوا من

دون الله آلهة لعلهم ينصرون) ت وطوتديلر الله دن غيري معبودلر تا اوله كه آنلر ياردم

اولنه لر (لا يستطيعون نصرهم وهم لهم جند محضرون) ت قادر اولمزلر آنلره ياردم ايتمكه

وشو بتلر آنلر ايچون حاضر اولنمش عسكردر (فلا يحزنك قولهم إنا نعلم ما يسرون وما

يعلنون) ت پس محزون ايتمسون سنى آنلرك سوزى البته بز بيلورز كيزلدكلرى شيلرى

واشكاره ايلدكلرى شيلرى (أولم ير الإنسان أنا خلقناه من نطفة فإذا هو خصيم مبين) ت

آيا كورمديمي آدمى كه بز ياراتدق آنى منيدن پس خصم سزشو آدم آشكاره ايديجى

اولدى (وضرب لنا مثلا ونسي خلقه قال من يحيي العظام وهي رميم) ت وكتوردى

بزه دير بر مثلى واوتوندى كندو يرادلشنى ديدى كيم ديرلدر كوكلرى بر حالده كه چورمش ايكن

(قل يحييها الذي أنشأها أول مرة وهو بكل خلق عليم) ت ديكل ديرلدر شو كوكلرى اول

كسنه كه ياراتدى آنلرى اول دفعه ده واول هر ياراديلمشى بيليجيدر (الذي جعل لكم

من الشجر الأخضر نارا فإذا أنتم منه توقدون) ت اول الله كه ايتدى سزه يشل آغاجدن

اودى پس ناكهان سز اول آغاجدن اود ياقارسكز * ف يعني طاتلودن ويشل اغاجدن اود

چيقاردي يعني ياش ويشل اولان دالى بر آخر داله سورتمكله اود چيقار قاش كبي ومرخ كبي

وعفار كبي (أوليس الذي خلق السماوات والأرض بقادر على أن يخلق مثلهم بلى وهو

الخلاق العليم) ت آيا ديكلمي اول الله كه ياراتدى كوكلرى ويرى قادر اولجى آكا كه يارادة آنلرك

مثلى اوت اول ياراديجيدر بيليجيدر (إنما أمره إذا أراد شيئا أن يقول له كن فيكون) ت

اولدر همان الهك امرى چونكه ديلسه بر شيئي ياراتمغي شودركه اول شيئه اول دير پس اوشي

اولور (فسبحان الذي بيده ملكوت كل شيء وإليه ترجعون) ت بريدر پاكدر اول الله آنك

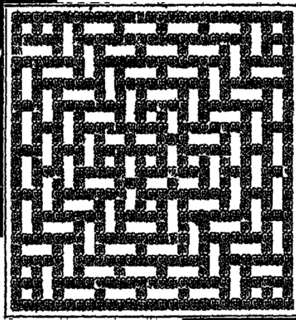
الندهدر هر بر شيئك پادشاهلغى ويينه آنك

جانبنه دوندريلورسكز

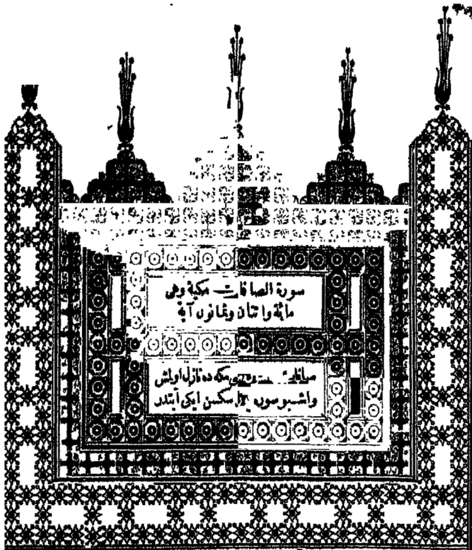
(تم الجزء الثالث ويليه الجزء الرابع أوله سورة الصافات)

فهرست الجزء الرابع من التفسير الكامل

الجزء الرابع من كتاب [redacted]
الجمالى على التنزيل الجلالى

طبع مقابلا على نسخة المؤلف
بمطبعة بولاق بمصر المحروسه

بسم الله الرحمن الرحیم

اسرکیجی بغشلیجی اولان اللهك آدیله اوقورم

(وَالصَّافَّاتِ صَفًّا لا فَالزَّاجِرَاتِ زَجْرًا لا فَالتَّالِيَاتِ ذِكْرًا لا اِنَّ اِلٰهَكُمْ لَوَاحِدٌ) ط ت یمین اولسون ملائکه دن بر جماعته که صف بجکرلر (یعنی ربلرینك یاننده مقام عبودیتده صف طورورلر) پس قسم ولسون بر جماعته که سوررلر (یعنی شیطانلری استراق سمع ایتمکدن سوررلر والله اعلم) پس یمین اولسون بر جماعته که اللهك کتابنی اوقورلر تحقیق سزلك معبودکز بردر ف فرشته‌لر صف صف طورمشلر الله سبحانه نك حکمنی دیکلمك ایچون پس آنلر کلاملرینی دیکلمك ایچون کوکه یقین اولان شیطانلری زجر ایدرلر وقتا که الله سبحانه نك حکملری تماميله نازل اولدی آنی اوقورلر تا که یری آخری شو احکامدن خبردار قیله (رَبُّ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَرَبُّ الْمَشَارِقِ) ط ه ت کوکلرك ربیدر و یرلرك ربیدر وارالرنده اولانلرك وکونشك طوغدیغی یرلرك ربیدر (یعنی کونشك باتدیغی یرلرك دخی ربیدر) ف شمالدن جنوبه قدر کونش طوغان جانبنده بر قاچ مشرقلر واردر که کونش اوسونیایلدزا اولسون

(تنبیه)
بعض محللرده ترجمه سنده ایضاح تام بولنمدیغندن مترجم حضرتلری ایضاح وتفهیم ایتمك ایچون بعض عباره زیاده ایلمش اولمغله اشبو زیاده اولان عباره‌لر ایکی دائره ارهسنه وضع قلنمشدر

هر

مغربلری بسنده‌لری بار و بچه اروبچه طلوعغه چیقیری وار در ودخی قارشو ده اولان طرفنده بو طرفه‌لین مغربلر واردر یعنی کونش باطن یرلر (اِنَّا زَیَّنَّا السَّمَاۤءَ الدُّنْیَا بِزِیْنَةِ الْکَوَاکِبِ) لا ت البته بز بزلدوک یردك دنیا کوکنه یلدزلر بزکیله ف معلوم اوله که یلدزلر جمله‌سی دنیا کوکنده در اکر چه انلرك طولاعسی آشغیده اولسون یا یوقاریده اولسون (وَحِفْظًا مِّنْ کُلِّ شَیْطَانٍ مَّارِدٍ) ج ت وصاقلادق کوکلری هر بر باش چیقیجی وطاعتسدن تاریح شیطاندن ف اشبو یلدزلرك ضوئندن اودپاره‌سی کاوب شیطانلری اوررنیجه که کونشك حرارتندن اودچقدیغی کبی (لَا یَسَّمَّعُوْنَ اِلَی الْمَلَاِ الْاَعْلٰی وَیُقْذَفُوْنَ مِنْ کُلِّ جَانِبٍ (ق) دُحُوْرًا (قف) وَلَهُمْ عَذَابٌ وَّاصِبٌ) لا ت مقصود شودر که قولاق قویعسون شیطانلر اعلی اولان جماعت جانبنه وآتاور آنلر جانبنه اودهر بر جانبدن آنلری سورملك ایچون وآنلر ایچوندر دایم اولان عذاب (اِلَّا مَنْ خَطِفَ الْخَطْفَةَ فَاَتْبَعَهٗ شِهَابٌ ثَاقِبٌ) ج ع ت مکر شو کسنه که قاپر بر سوزی بر کره قاپمه ایله یعنی ملائکه‌نك کلمه‌لرندن بر کلمه‌یی قاپرسه پس آنك ارقه‌سنه یاقیجی اولان اودشعله‌سی کاوب انی یاقر (فَاسْتَفْتِهِمْ اَهُمْ اَشَدُّ خَلْقًا اَمْ مَّنْ خَلَقْنَا اِنَّا خَلَقْنٰهُمْ مِّنْ طِیْنٍ لَّازِبٍ) ت پس سؤال ایت آنلردن آیا آنلرمی زیاده قوتلودر یراتقسده یا اول کسنه که یراتدق آنی (یعنی ملائکه وجن وکوکلری وآنك غیریسی کبی شیلری) البته بز یراتدیق آنلری الهایشیجی چاموردن (بَلْ عَجِبْتَ وَیَسْخَرُوْنَ) ص ت بلکه عجبلندك (یعنی کافرلرك حالندن) وآنلر مسخره ایدرلر سنی ف یعنی سکا آنلردن عجب کاور که نیچون ایمان کتورمیورلر وآنلر سنی مسخره ایدیورلر (وَاِذَا ذُکِّرُوْا لَا یَذْکُرُوْنَ) ص ت وچقان نصیحت ویراسه آنلره نصیحت قبول ایتمزلر (وَاِذَا رَاَوْا اٰیَةً یَّسْتَسْخِرُوْنَ) ص ت وچقان کورسه‌لر بر معجزه‌یی مسخره ایدرلر آنی (وَقَالُوْا اِنْ هٰذَا اِلَّا سِحْرٌ مُّبِیْنٌ) ج ه ت ودیدیلر دکل اشبو قران مکر اشکارا اولان جادولکدر (اَئِذَا مِتْنَا وَکُنَّا تُرَابًا وَّعِظَامًا اَئِنَّا لَمَبْعُوْثُوْنَ (لا) اَوَاٰبَاۤؤُنَا الْاَوَّلُوْنَ) ط ت آیا وقتا که اولسك وطپراق وکملك اولسق صکره ینه بعث اولنورمیز آیا بزم اولکی بابامز دخی بعث اولنوب قالقارلرمی (قُلْ نَعَمْ وَاَنْتُمْ دَاخِرُوْنَ) ج ت دیکل اوت سزلر ذلیل اولورسکز (فَاِنَّمَا هِیَ زَجْرَةٌ وَّاحِدَةٌ فَاِذَا هُمْ یَنْظُرُوْنَ) ت پس بوندن غیری دکلکه اشبو قالدرمقلق بر شدتلو اولان آوازدر انلر خبرسز باقرلر (وَقَالُوْا یٰوَیْلَنَا هٰذَا یَوْمُ الدِّیْنِ) ع ت ودیرلر ای وای بزم ایچون ایشته ش.

بزا كونى (هذا يوم الفصل الذى كنتم به تكذبون) ت ديرلر بو كون قيامت كونيدر احكامده فيصل اولنه جق كون كه سز انى كونى يلانه نسبت ايدردكز (احشروا الذين ظلموا وازواجهم وما كانوا يعبدون) (لاالب) (من دون الله فاهدوهم الى صراط الجحيم) لا ت ديرلر جمع ايدكز (اى ملائكه لر) اول كسنه لريكه ظلم ايتديلر و آنلرك ارقداشلريني (يعنى شيطانلريله برابر) وانلر ايله كه اونلر عبادت ايدرلر ايدى الله دن غيرى پس دلالت ايدك آنلرى جهنمك يولى جانبنه ف اشبو حكم ملائكه لره اولنسه انلرك ارقداشلرندن مرادى يا كافرلرك قارنداشلريدر يا شول برقسم كناه ايشليانلردركه هيسى بر يره طوپلانمش اولديلر (وقفوهم انهم مسؤلون) لا ت وكيرو طوتك آنلرى البته آنلر سؤال اولنه جقلردر ف حكمدن صكره آنلرى طورديروب وآنلره بريله برشماته يا ايدرلر (ما لكم لا تناصرون) ت نه وار سزلره ايچون برى بريكزه ياردم ايتميورسكز (بل هم اليوم مستسلمون) خب ت بلكه انلر بو كون بيونلرينى بوكوب امره انقياد ايديجيدر (واقبل بعضهم على بعض يتساءلون) ه ت و يونلدولر آنلرك بعضيسى بعضى اوزرينه سؤال ايدركدن (قالوا انكم كنتم تاتوننا عن اليمين) ت ديرلر البته سزاولديكز بزم اوكزه كليجيلر صاغ جانبزدن (يعنى وصول جانبزدن بزى آزدرمق ايچون) ف يعنى بزم يانمزه كلور ايديكز چوق قوت ايله بزى آزدرمق ايچون وصاغ الدن مراد زوردر (قالوا بل لم تكونوا مؤمنين) ج ت ديديلر بلكه سز ايمان كتورمز ديكز (وما كان لنا عليكم من سلطان) (ج) (بل كنتم قوما طاغين) ع ت و بزم ايچون سزلره اوزركزه هيچ بر قوت يوق ايدى بلكه سز حددن كچمش بر كروه ايديكز (فحق علينا قول ربنا) (ق) (انا لذائقون) عب ت پس لازم اولدى بزم اوزرمزه بزم ربمزك سوزى كه البته بزلر طاديجيز عذابى ف ربك سوزى لاملأن جهنم من الجنة والناس اجمعين قوليدر (فاغويناكم انا كنا غاوين) ت پس آزغين قلدق سزى زيرا كه بزا زغينلر ايدك (فانهم يومئذ فى العذاب مشتركون) ت پس البته انلرك طوبى اولكونده عذابده شريك اولورلر (انا كذلك نفعل بالمجرمين) ت البته بز بونك كبى ايشلرز كناه ايشليانلره (انهم كانوا اذا قيل لهم لا اله الا الله يستكبرون) لاه ت زيرا چقانكه انلره اكر بو قدر هيچ بر معبود مكر الله وار دريلنسه باش چكوب اندن اعراض ايتديلر (ويقولون ائنا لتاركوا آلهتنا لشاعر مجنون) ط خب ت وديديلر كه بزلر كندو معبودلرمزى ترك ايده لمى ديوانه

اولان شاعرلر سوزیله (بل جاء بالحق وصدق المرسلین) ت بلکه حق ایله کلوب کلمیدن اول
کچن پیغمبرلری تصدیق ایلادی (انکم لذائقوا العذاب الالیم) ح ت البته سز دردو ویریجی
اولان عذابی طادیجیسکز (وما تجزون الا ما کنتم تعملون) لا ت وجزا النمش اولمیازسکز
مکر اول شی قدریکه دنیاده ایشلش ایدیکز (الا عباد الله المخلصین) ع ت لکن الله‌ڭ خالص
قوللری و بنده‌کاندر (یعنی اول کمسنه‌لر کیم ایمانا و اتدیلر شرکدن و کناهدن انلرڭ ثوابی مضاعفدر)
ف یعنی اشبو قوللر کناهلری عوضنده جزا المز بلکه عفو اولنورلر (اولئک لهم رزق معلوم
(لا) فواکه (ج) وهم مکرمون (لا) فی جنات النعیم (لا) علی سرر متقابلین) ت اشبو جماعتلر
ایچوندر معلوم اولان رزق درلو درلو اولان میوه‌لر وانلر اکرام اولنمشلردر نعمت باغچه‌لرنده
کوشکلر اوزرنده بری برینه یوز بیوز اولورلر (یطاف علیهم بکأس من معین (لاه) بیضاء لذة
للشاربین) ج ت طولندریلور انلر اوزرینه کاسه‌لر اقن شراب ایرمغندن که رنکی آق در لذتلیدر
ایچنلر ایچون (لا فیها غول ولا هم عنها ینزفون) ت اشبو خمرده کرو وصفت وغائله یوقدر
و بو خمردن سکران اولمازلر (وعندهم قاصرات الطرف عین (لا) کأنهن بیض مکنون) ت
وانلرڭ یاننده زوجه‌لر اولورکه کوزلرن ازواجلرندن غیریه نظاردن منع ایدیجیدر کوزلری کوزل
و بیوکدر دیر سنکه شوخاتونلر پرده‌ده اورتلو اولان دوه قوشی یورطه‌سیدر ف دیرلرکه
دوه قوشینڭ یورطه‌لرینی ذکر ایتمکدن مرادی بودرکه رنکی چوق کوزل اولور (فأقبل
بعضهم علی بعض یتساءلون) ت پس انلرڭ بعضسی بعضی ایله لاقردی ایدرلر (قال قائل
منهم انی کان لی قرین) ت آنلردن بریسی دیرکه بنم دنیاده بر ارقداشم وار ایدی (یقول أئنک
لمن المصدقین) ص ت سن دخی یعنی اینانلردنمیسن دیو بنی توبیخ ایدردی (أئذا متنا وکنا ترابا
وعظاما أئنا لمدینون) ت وقتا که بز اولسک وطپراق وکمک اولسق آیا بزلر جزا النورمیز (قال
هل انتم مطلعون) ت بری دخی اول مؤمنه دیر آیا سزلر باقزمیسکز (یعنی جهنم اهلنه) ف
یعنی اشبو ارقداشی که جهنمده درباقه‌لم نه حالده‌در (فاطلع فرآه فی سواء الجحیم) ه ت پس باقدی
کوردی اول ارقداشنی جهنمڭ اورته‌سنده (قال تالله ان کدت لتردین) لا ت اول مؤمن
دیدی الله تعالی یه یمین اولسون که سن قریب اولدڭ بنم ایله بنی هلاک ایده‌سن (ولولا نعمة ربی

لكنت من المحضرين) ت اكر اولسه ايدى بنم ربمك باغشلسى البته بن اولوردم عذابه حاضر
اولنلردن (افما نحن بميتين الا موتتنا الاولى وما نحن بمعذبين) بز دنياده كى موتمزدن صكره
جنتده اولورميز وناردن كفارايله عذاب بجكمزميوز ف يعنى شاداقلرندن اشبو كلامى ديرلر (ان
هذا لهو الفوز العظيم) ع ت تحقيقا بيوك اولان مطلوبه ايرشمك اشبو جنتده مخلدا ولقدر
(لمثل هذا فليعمل العاملون) عب ت اشبو نعمت مثليچون لازمدركه ايشليه لر ايشلينلر
(اذلك خير نزلا ام شجرة الزقوم) ت ايا اشبو مذكور اولان نعمتى ايودريو قسه زقوم اغاجيمى
(انا جعلناها فتنة للظالمين) ت البته بزلر يصه دق شوزقوم اغاجنى برعقوبت ظالملرايچون
ف يعنى ظالملر آخرتده اواغاجدن يرلر واندن بوغازلرى طوتيلور وانكله آنلره اشبو دخى
برعذاب اولور ياخود انلرى دنياده ازدرمقدر شوطريقله كه انلرزقومك بياننى ايشدوب ازغين
اولديلركه جهنمده ياش ويشل اغاج نيجه بتر واشبو اغاج جهنمك ديبنده بتر (انها شجرة تخرج فى
اصل الجحيم) لا ت اول براغاجدركه چيقار جهنمك ديبنده (طلعها كانه رؤس الشياطين) ه ت
آنك صالقمى شيطانلرك باشلرى كبيدر ف يعنى شو اغاجك صالقمى چركينلكده كويا
شيطانلك باشيدر (فانهم لآكلون منها فمالئون منها البطون) خب ت پس البته جهنم اهلى
اول اغاجدن يرلر (ثم ان لهم عليها لشوبا من حميم) ت صكره البته انلرايچون شوطعام اوزرينه
قارشمش ايسسيجق صو واردر (ثم ان مرجعهم لالى الجحيم) ت صكره البته آنلرك وارهجغى
جهنم جانبنه در (يعنى يدكدن وايچدكدنصكره آنلرى جهنمه كتورررلر) ف يعنى جهنم اهلى
وقتا كه اج وصوسز اولورلر انلرى آتشدن چيقاروب اشبو طعام وصويى يديروب وايچديروب
صكره آتشه كيرديررلر (انهم الفوا آباءهم ضالين) ت تحقيق انلركندو بابالرينى آزغين بولديلر
(فهم على آثارهم يهرعون) ع ت پس انلر بابالرينك ايزلرى صره سرعتله يوررلر ايدى (ولقد
ضل قبلهم اكثر الاولين) ط ت وازغين اولديلر انلردن اول كچنلرك چوغى (ولقد ارسلنا فيهم
منذرين) ت وبز انلره انذار ايدر انبيا كوندردك (فانظر كيف كان عاقبة المنذرين) لا ت
پس باق نيجه اولدى قورقدلشلرك اخرى (الا عباد الله المخلصين) ت مكر الله ك خالص اولان
قوللرى ف يعنى قورقوبى جمله كسنه لره ايرشدررلر اما يو بجتلولر صاقلنورلر وكوتولر
خراب اولورلر (ولقد نادينا نوح فلنعم المجيبون) ت وبزى نوح چاغردى پس نه كوزل دعايى

قبول ایدیجیلرز بزلر (وَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ) ز ت وقبات ویردك نوحه وآنك
اهلنه بیوك اولان غمدن (وَجَعَلْنَا ذُرِّيَّتَهُ هُمُ الْبَاقِينَ) خبر ز ت ویصه دق انك واولادینی باق
قالیجی ف نوحك قایغنده سكسان یا سكسان اوچ آدم غرقدن نجات بولدیلر انلرك جمله سنك
اولادی اولمدی مگر نوح علیه السلامك اوغوللرینك نسلی جاری اولدی نوح اوغلی سام برلك
اورته سنده یورت الدی عرب وفارس وایران انك نسلیدر ونوحك ایكنجی اوغلی یافث در شمالده
یورت الدی آنك اسلی ترك وقلچ ویاجوج وماجوج در اوچنجی اوغلی حام در جنوبده یورت
الدی انك نسلی هند در وحبش در (وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ) ز ت انك ایچون صكره كلن
امتلرده كوزل ثنایی براقدك (سَلَامٌ عَلَىٰ نُوحٍ فِي الْعَالَمِينَ) ت سلامتلك اولسون نوح اوزرینه
عالملرده ف یعنی خلقلرك جمله سی انك اوزرینه دائما سلام ایدرلر (إِنَّا كَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ)
ت البته بز بونك كبی جزا ویررز احسان ایدنلره (إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ) ت تحقیق نوح
بزم مؤمن اولان قوللرمزدندر (ثُمَّ أَغْرَقْنَا الْآخَرِينَ) ت صكره صوده بوغدق ایمانه كلمیان
كسنه لری (وَإِنَّ مِنْ شِيعَتِهِ لَإِبْرَاهِيمَ) م ت وابراهیم علیه السلام نوح علیه السلامك دیننده
تابعلرندندر (إِذْ جَاءَ رَبَّهُ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ) ت اول وقتده كه عیبدن خالی اولان قلب ایله ف یعنی
ازغینلقدن وعیبدن پاك اولان قلبیله كلدی (إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَاذَا تَعْبُدُونَ) اول وقتكه
دیدی كندو باباسنه وكندو قومنه نه شیئه عبادت ایدرسكز (أَئِفْكًا آلِهَةً دُونَ اللَّهِ تُرِيدُونَ)
ت ایا كندو فاسد اولان تأیكرلهمی اللهدن غیری معبودلری طلب ایدرسكز (فَمَا ظَنُّكُمْ
بِرَبِّ الْعَالَمِينَ) ت پس ندر سزلك كمانكز عالملرك ربنه (فَنَظَرَ نَظْرَةً فِي النُّجُومِ) لا ت پس
ابراهیم بركره یلدزلره باقدی (فَقَالَ إِنِّي سَقِيمٌ) ت پس بن كیفسزم دیدی (فَتَوَلَّوْا عَنْهُ مُدْبِرِينَ)
پس یوز چویردیلر ابراهیمدن ارقه ویره رك ف آنلر نجوم اهلی اولدیغندن نجومه باقوب
سویلدی تاكه انلر بهانه یی وعذری قبول ایده لر ویاخود نجوم كابنده كوروب سویردیكه بن
كیفسزم یعنی یقیندر كه كیفسز اولم وآنلر شهردن چیقوب بر بیرامه ویا تماشاغه كیدرلر
ایدی ابراهیمی دخی تكلیف ایتدیلر ابراهیم شو عذری بیان ایتدكده انی براقوب كیتدیلر
اشبو سوزیر یلاندر كه الله سبحانه ظنی بولنسه پس بونك اوزرینه عذاب اولمز بلكه ثواب
ویریلور (فَرَاغَ إِلَىٰ آلِهَتِهِمْ فَقَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ) ت پس كزلوجه بونلدی آنلرك معبودلری
جانبنه پس دیدی ایا برشی یمزمیسكز ف زیرا كه كافرلر بیرام یرینه كیتدكلرنده یتلرك اوكونه

صغره دوشوب طعام حاضر قلوب كيتمشلر ایدی (مَا لَكُمْ لَا تَنْطِقُونَ) نیچون سوزلنمزسز دیدیکه
سویلشمزسکز (فَرَاغَ عَلَيْهِمْ ضَرْبًا بِالْيَمِينِ) ت پس یوروندی انلرا اوزرینه اوردی آنلری قوتله
وقیردی آنلری ف یعنی ابراهیم قوتیله اوروب انلری قیردی (فَأَقْبَلُوا إِلَيْهِ يَزِفُّونَ) ت پس
یونلدیلر ابراهیم جانبنه سرعتله یوریه‌رك ف یعنی وقتا که ابراهیم علیه السلامك بتلری
قیرمسی ثابت اولدی پس انلری الزام ایتدی (قَالَ أَتَعْبُدُونَ مَا تَنْحِتُونَ) لا ت دیدی ایا عبادت
ایدرمیسکز اول اشیئه که کندو الکزله یونديکز (وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ) ت والله سزی
واول شیئی کیا یوسکز یراتدی (قَالُوا ابْنُوا لَهُ بُنْيَانًا فَأَلْقُوهُ فِي الْجَحِيمِ) ت دیدیلر بری برینه آنك
ایچون بر عمارت یاپك (یعنی اول عمارتده چوق اتش جمع ایدك) پس اتشکز الی چوق
اولان اوده (فَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَسْفَلِينَ) ت پس قصد ایتدیلر اكا كوتو حیله‌یی
پس ایده‌دك آنلری اشغه اولجیلر یعنی شرلرین ابطال ایله انلری ذلیل قلدق (وَقَالَ إِنِّي ذَاهِبٌ
إِلَىٰ رَبِّي سَيَهْدِينِ) ت ودیدی ابراهیم که البته بن کیده‌جکم ربم جانبنه که بكا صالح اولاشیلره یول
کوستره (یعنی اول یره که بنم ربم رضاسی بولینور) ف وقتا که نمرودك مملكتی ابراهیمك باباسی
ابراهیمی چقاردی ابراهیم دیدی (رَبِّ هَبْ لِي مِنَ الصَّالِحِينَ) ع ت ای بنم ربم باغشله بكا (یعنی
بر ولدیکه) ایو ایشلیلردن اوله (فَبَشَّرْنَاهُ بِغُلَامٍ حَلِيمٍ) صبحت پس سوندردك آنی حلیم اولان
بر جواننله یوندن زیاده حلم اولورکه کندوسنی بوغزلمغه تسلیم ایتسدی (فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيَ
قَالَ يَا بُنَيَّ إِنِّي أَرَىٰ فِي الْمَنَامِ أَنِّي أَذْبَحُكَ فَانْظُرْ مَاذَا تَرَىٰ ۚ قَالَ يَا أَبَتِ افْعَلْ مَا تُؤْمَرُ ۖ سَتَجِدُنِي إِنْ
شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّابِرِينَ) ت پس وقتا که اول جوجق بر یاشه ایرشوب باباسیله سعی ایتمکه قادر
اولدی ابراهیم دیدی ای بنم اوغلجغم بن اویقوده کوردمکه بوغزلیورم سنی پس باق سنك
خاطریکه نه کلور اسمعیل علیه السلام دیدی ای بنم بابام امر اولندیغك شیئی ایشله البته
بنی ان شاء الله صبر ایدیجیلردن بولورسك ف دیدیلرکه ذی الحجه‌نك سکزنجی کیجه‌سنده
اویقوده کوردیکه اوغلنی بوغازلیور کوندزده فکره طالدیلرکه بابونك تعبیری نه اوله جق
صکره طقوزنجی کیجه‌دخی کوردیکه اوغلن بوغازلیوز بیلدی که بوغازلق لازمدر فقط تدبیرنده
قالدیلر صکره اوننجی کیجه‌ده همان ینه کوردی اول وقتده اسمعیل علیه السلامه سویلدی
انلر سرعتله قبول ایتدیلر پس دلك رحمت اولسون بویله بابایه و بویله اوغوله (فَلَمَّا أَسْلَمَا وَتَلَّهُ
لِلْجَبِينِ) ج ت پس وقتا که هر ایکیسی انقیاد ایتدیلر و بابا صالدی یره اوغلینی النی اوزرینه ف

تااوغلنك بوزی قارشو قارشو یه کلوب قیوب بعیت کلسوندیو دیرلرکه الی اوزرینه یره دوشورمکی اسمعیل علیه السلام یالسنه اوکرتدی ایدی اندنصکرمنه اولدی الله سبحانه بیان بیورمدی یعنی بیان اتمکه کلیور که نه حال کچدی انلر قلبی اوزرینه وفرشته لر اوزرینه (وَنَادَيْنَاهُ أَنْ يَا إِبْرَاهِيمُ) ت چاغردق ابراهیمی که ای ابراهیم (قَدْ صَدَّقْتَ الرُّؤْيَا إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ) البته طوغرو قلدک دوشی البته بزلر بونک کبی جزا ویررز احسان ایدنلره ✻ف یعنی بونک کبی چتین اولان امرلر ایله صنارز صکره آنلری ثابت ایدرز پس آنلره بیولک اولان مرتبه لری ویررز (إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ) ت تحقیق اشبو ماجرا ظاهر اولان صنامقدر (وَفَدَيْنَاهُ بِذِبْحٍ عَظِيمٍ) ت اکا اوغلنک برینه ذبح ایتمکه جنتدن برعظیم ابلنه قیون ویردک

✻ف یعنی الله سبحانه بر بیولک جثه لی قیونی جنتدن کوندردی وحضرت ابراهیم علیه السلام کندو کوزی اوزرینه صارغی باغلیوب کسکین بچاغله وقوت تمامله آنک بوغازینه یورتدی الله حکمیله بچاق اسمعیل علیه السلامک حلقومنی کسمدی جبرائیل علیه السلام حضرت اسمعیلی قالدروب آنک یرینه برقوچ قودی وقتا که ابراهیم علیه السلام باش باغنی کوزندن قالدروب کورسه که بوغازلنمش برقیون واردر (وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ) ت براقدق کوزل ثنایی آنک اوزرینه صکره کلن امتلرده (سَلَامٌ عَلَى إِبْرَاهِيمَ) ت سلام اولسون ابراهیم اوزرینه (كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ) بویله جزا ویررز ایو ایشلیلره (إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ) تحقیق ابراهیم علیه السلام بزم مؤمن اولان قوللرمزدندر (وَبَشَّرْنَاهُ بِإِسْحَاقَ نَبِيًّا مِنَ الصَّالِحِينَ) ت وسویندردک آنی اسحاق ایله پیغمبر اوله رق ✻ف اشبو تبشیردن معلوم اولدیکه یوقاریده کچن تبشیر حضرت اسمعیل وآنک ذبحی قصه سنک تبشیری ایدی لکن یهودلر دیورلر که ذبح اولنان حضرت اسحقدر بوایسه خلافدر وینه حضرت اسحقک تبشیریله حضرت یعقوبک خبری ذکر اولنمش بوایسه سورهٔ هودده ذکر اولندی وینه نبوت تبشیری واردر اشبو ابراهیم علیه السلامک رؤیامی وقتنده اسحق علیه السلام وآنک نبوتی بولنمدیغندن یهودلره سؤال اولندیکه اشبو ایکی امر حالا ظهوره کلدی ذبح نصل اولور (وَبَارَكْنَا عَلَيْهِ وَعَلَى إِسْحَاقَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِمَا مُحْسِنٌ وَظَالِمٌ لِنَفْسِهِ مُبِينٌ) ت وبرکت ویردک ابراهیم اوزرینه واسحق اوزرینه وایکیسنک اولادندن بعضی ایو ایشلیدر وبعضی آشکاره ظلم ایدیجیدر کندو نفسنه ✻ف ایکیسنک اولادندن بیوردی یعنی ابراهیمک ایکی اوغلی اسمعیلدن واسحقدن چوق اولادلری اولدی وحضرت اسحقک اولادندن بنی اسرائیلک نبیلری وجوده کلدی وحضرت اسمعیلک اولادیکه عرب طائفه سیدر أفضل الرسل بزم پیغمبرمز آنک

قسلقدن وبسوده كابدی (وَلَقَدْ مَنَنَّا عَلَى مُوسَى وَهَرُونَ) ت ویزا حقسان ایلدك موسی اوزرینه
وهرون اوزرینه (وَنَجَّيْنَاهُمَا وَقَوْمَهُمَا مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ) ت ونجات ویردك
شول ایکیسنه وشول ایکیسینك قومنه بیوك غمدن (وَنَصَرْنَاهُمْ فَكَانُوا هُمُ الْغَالِبِينَ) ت
ویاردم ایتدك آنلره پس آنلر غالب اولدیلر (وَآتَيْنَاهُمَا الْكِتَابَ الْمُسْتَبِينَ) ت وآنلره واضح
اولان كتابی ویردك (وَهَدَيْنَاهُمَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ) ت ودلالت ایتدك آنلری طوغری
یوله (وَتَرَكْنَا عَلَيْهِمَا فِي الْآخِرِينَ) ت وبراقدق ایو ثنایی آنلر اوزرینه صكره كلنلرده (سَلَامٌ عَلَى
مُوسَى وَهَرُونَ) ت سلام اولسون موسی اوزرینه وهرون اوزرینه (إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي
الْمُحْسِنِينَ) ت البته بز بویله جزا ویررز ایو ایشلیلره (إِنَّهُمَا مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ) ت تحقیق
آنلر بزم مؤمن اولان قوللرمزدندرلر (وَإِنَّ إِلْيَاسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ) ت الیاس دخی مرسللردندر
(إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَلَا تَتَّقُونَ) ت وقتا كه دیدی كندو قومنه آیا صاقنمزمیسكز (أَتَدْعُونَ بَعْلًا
وَتَذَرُونَ أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ) ت آیا عبادت ایدرمیسكز بعله (بر بتك آدیدر) وترك
ایدرمیسكز احسن الخالقین اولان الله تعالی یی (اللَّهَ رَبَّكُمْ وَرَبَّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ) ت ترك
ایدرمیسكز كندو ربكز وپكن بابالركزك ربی اولان الله تعالی یی * ف حضرت الیاس حضرت
هرونك اولادندندر الله سبحانه آنلری بعلبك شهرینه پیغمبر كوندردی واول شهرك اهالیسی
بر بته طپارلردی كه اول بتك ادی بعل ایدی (فَكَذَّبُوهُ فَإِنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَ) ت پس قومی تكذیب
ایتدیلر انی اویله ایسه آنلر جهنمه احضار اولنور (إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ) ت مكر اللهك خالص
اولان قوللری (یعنی جهنمه احضار اولنمزلر) (وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ) ت وبراقدق آنك
اوزرینه كوزل ثنایی صكره كلنلرده (سَلَامٌ عَلَى إِلْ يَاسِينَ) ت سلام اولسون الیاس اوزرینه
* ف الیاسه الیاسین دخی دیرلر نیجه كه طور سینایه طور سینین دینلدیكی كبی وبعضی كسنه
آل یاسین اوقومش وبعضاری یاسین آنلرك بابالرینك آدیدر دیدی (إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ)
ت بز بویله جزا ویررز ایو ایشلیلری (إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ) ت تحقیق الیاس بزم مؤمن اولان
قوللرمزدندر (وَإِنَّ لُوطًا لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ) ت ولوط دخی پیغمبرلردندر (إِذْ نَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ)
ت یادیكه كتور اول وقتیكه نجات ویردك لوطه واهلنك جملهسنه (إِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَابِرِينَ) ت

مکر یرا اختیار قاری که هلاك ایچون قالنلردن اولدی (ثم دمرنا الآخرين) ت صکره هلاك ایتدك آنلردن غیریسنی (وانكم لتمرون عليهم مصبحين) ت و سزلر یکچرسکز آنلرك مسکنلری اوزرینه صباح وقتنده (وبالليل افلا تعقلون) ت و کیجه وقتنده آیا فهم ایتمزمیسکز ف لوط ك قریه سنك اوستی آلتنه دونیکی یری شامه سفر ایدنلر یولده کورورلر (وان يونس لمن المرسلين) ت یونس پیغمبرلردندر (اذ ابق الى الفلك المشحون) ت وقتاکه قاچدی طولو قایغه (فساهم فكان من المدحضين) ت پس قرعه آتدی قایق اهلی یونس مغلوب اولانلردن اولدی ف حضرت یونس بندیکی قایق دکزده دوشدی اهالیسی دیدیکه اشبو قایقده آغاسندن قاچمش قول وار هرکسنه نك ادینه قرعه آتدیلر یونسك آدینه چقدقده آنی دکزه آتدیلر (فالتقمه الحوت وهو مليم) ت پس آنی بالق یوتدی حالبوکه اول نفسنه ملامت ایدیجیدر (فلولا انه كان من المسبحين) ت پس اکر اول تسبیح ایدیجیلردن اولمسیدی (للبث في بطنه الى يوم يبعثون) ت قالوردی بالغك قارننده قیامت کوننه دکین (فنبذناه بالعراء وهو سقيم) ت پس آتدق آنی اوتدن خالی اولان یره حالبوکه اول کیفسز ایدی (وانبتنا عليه شجرة من يقطين) ت و بتوردك بز آنك اوزرینه بر آغاچ که قباق نوعندن ایدی ف دیدیلر که اول اغج قباق اغاجی ایدی (وارسلناه الى مائة الف او يزيدون) ت و کوندردك آنی یوز بیك آدم جانبنه یاخود آندن زیاده یه ف یعنی عاقل و بالغلری عدد اولنسه ایدی یوز بیك اولورلر ایدی جمله سی صایلسه یوز بیكدن زیاده اولورلر ایدی اشبو یره الله سبحانه دمشك اولمز (فآمنوا فمتعناهم الى حين) ت پس ایمان کتوردیلر ایدی فائده لندوردك آنلری بر مدته دکین ف اول قومکه حضرت یونس آنلردن قاچمشیدی آنلر اکا ایمان کتوروب آنی آررلر ایدی وقتاکه قومنه عودت ایتدی آنلر زیاده شاد اولدیلر (فاستفتهم الربك البنات ولهم البنون) ت پس سوال ایت مشرکلردن که آیا قزلر سنك ربك ایچونمی و اوغللر کندیلر ایچونمی (ام خلقنا الملائكة اناثا وهم شاهدون) ت آیا بز فرشته لری دیشی می خلق ایتدك و آنلر آنده حاضرمی ایدیلر (الا انهم من افكهم ليقولون ولد الله وانهم لكاذبون) ت خبردار اول البته آنلر آنی کندو یلانجیلقلرندن الله

طوغردی دیرلر والبته آنلر یلانجیدرلر (أَصْطَفَى الْبَنَاتِ عَلَى الْبَنِينَ) ت آیا اختیار ایندیمی الله قزلری اوغلانلر اوزرینه (مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ) ت سزه نوالدی نیجه حکم ایدیورسکز (أَفَلَا تَذَكَّرُونَ) ت آیا فکر ایتمزمیسکز (أَمْ لَكُمْ سُلْطَانٌ مُبِينٌ فَأْتُوا بِكِتَابِكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ) ت آیا سزلره ایچون آشکاره دلیل وارمیدر پس کتورکز کتاب کزی اکر صادق ایسه کز (وَجَعَلُوا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجِنَّةِ نَسَبًا وَلَقَدْ عَلِمَتِ الْجِنَّةُ إِنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَ) ت و نابت قلدیلر کافرلر الله ایله جنلرک اراسنده اقربالقی وحالبوکه جنلر احضار اولنمجقلرینی بیلشلردر یعنی حساب ایچون وعذاب ایچون (سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يَصِفُونَ) ت پاکدر الله اول شیدن که بیان ایدرلر (إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ) ت مکر اللهک مخلص قوللری یعنی مخلصلرک بیانی واقعه مطابقدر (فَإِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ بِفَاتِنِينَ إِلَّا مَنْ هُوَ صَالِ الْجَحِيمِ) پس سزلر (ای کافرلر) وعبادت ایتدیککز شیلر (یعنی بتلر) دکلسکز آزغین قیلیجی (باطل اولان معبودلره عبادت ایتمک ایچون هیچ برکسنه یی) مکر اول کسنه یی که جهنم اهلی اوله اللهک علمنده ٭ف یعنی سز وسزلک شیطانلر کز الله سبحانه نک ارادهسی اولمزسه هیچ کسنه یی آزغین قیله بیلمزسکز اول کسنه آزغین اولورکه الله سبحانه آنی جهنملک یازمشدر (وَمَا مِنَّا إِلَّا لَهُ مَقَامٌ مَعْلُومٌ) ت وفرشته لر دیدیلر بزم ایچون انجق هر بریمزه معین مقام واردر ٭ف بوراده الله سبحانه فرشته لرک کلامنی حکایه ایدوب بیوردی نیجه که دعالری آدملرک دللرندن بیان بیوردی وما منا الا له الآیه یعنی بز ملائکه لردن کسه یوقدر الا آنک ایچون بر معین مقام واردر یعنی بزلرک بر بر حدی واردر شو حددن طشره چیقه بیلمیز اشبو کلامی آنک ایچون بیوردیکه کافرلر دیرلر ایدیکه ملائکه لر الله سبحانه نک قزلریدر وجندن اولان قاریسندن طوغدی دیشلر پس جنلرک حالی معلومدرکه الله تعالی یه هیچ بروجهله مناسبتلری یوقدر پس آنلردن نصل قاری آلدی وملائکه لردخی عجز اظهار ایدوب بویله دیرلر (وَإِنَّا لَنَحْنُ الصَّافُّونَ) ت والبته بزلر صف چکورز ٭ف کندو حددنده هر بوکسنه طورمشدر (وَإِنَّا لَنَحْنُ الْمُسَبِّحُونَ) ت وبزلر تسبیح ایدرز ٭ف اشبوراده فرشته لرک کلامی تمام اولدی (وَإِنْ كَانُوا لَيَقُولُونَ) ت عرب کافرلری دیدیلر (لَوْ أَنَّ عِنْدَنَا ذِكْرًا مِنَ الْأَوَّلِينَ) ت اکر بزم یانمزده کچمش اولان امتلرک کتابندن بر کتاب اولیدی (لَكُنَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ) ت البته بز اللهک خالص قیلنمش قوللرندن اولوردق ٭ف عربلر کچمش اولان انبیالرک آدلرینی ایشیدرلر ایدی اما آنلرک عالرندن خبر

داردكل ايديلر آنك ايچون اشبو كلامى ديرلر ايدى وقتا كه آنلرك آرالرنده پيغمبر مبعوث اولدى پس آنلراندن يوز چويرديلر (فَكَفَرُوا بِهِ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ) ت پس قرآنه كافر اولديلر البته آنلر ايشلرينك عاقبتنى يقينده بيلورلر (وَلَقَدْ سَبَقَتْ كَلِمَتُنَا لِعِبَادِنَا الْمُرْسَلِينَ) ت كوندرديكمز پيغمبرقوللريمزه وعده مز صادر اولمشديكم (اِنَّهُمْ لَهُمُ الْمَنْصُورُونَ) ت تحقيق آنلر ياردم اولنورلر (وَاِنَّ جُنْدَنَا لَهُمُ الْغَالِبُونَ) ت والبته بزم عسكرمز غالب اولورلر (فَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتّٰى حِينٍ) ت پس يوز چويرآنلردن بر مدته دكين (يعنى يوم بدر ويا فتح مكه در) (وَاَبْصِرْهُمْ فَسَوْفَ يُبْصِرُونَ) ت وباق آنلره پس البته آنلردخى كوررلر (يعنى اول وقت آنلرك حالنى كوروانلردخى سنك منصور واولديغكى كورر) (اَفَبِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ) ت ايا شو كافرلر عذابمزى تيز كلمه طلبمى ايدرلر (فَاِذَا نَزَلَ بِسَاحَتِهِمْ فَسَاءَ صَبَاحُ الْمُنْذَرِينَ) ت پس وقتا كه عذاب كله آنلرك ميدانلرينه پس نه چوركين اولور قورقيدلمشلرك صباحى * ف اشبو مكه نك فتحى كوننده وقوع بولدى (وَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتّٰى حِينٍ) ت ويوز چويرانلردن بر مدته دكين (وَاَبْصِرْ فَسَوْفَ يُبْصِرُونَ) ت وباق آنلره پس البته انلردخى كوررلر * ف احتمال ايدركه اول مرورايدن وعده دنيا عذابنك وعده سى اوله واشبو وعده ايسه اخرت عذابنك وعده سى اوله (سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ) ت سنك غلبه وقوت صاحبى اولان ربك مشركلرك ديدكلرى صفتلردن پاكدر (وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ ۝ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ) ت وسلام اولسون اللهك پيغمبرلرى اوزرينه وعالملرك ربسى اولان الله تعالى يه حمد اولسون

(سورة ص مكية وهى ست أو ثمان وثمانون آية) ص سوره سى مكه ده نازل اولمش و بو سوره سكسان التى ويا سكسان سكز آيتدر

﴿بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ﴾

(باغشلييجى اسركييجى اولان اللهك اديله اوقورم)

(ص) ت الله بيلور اندن مرادى (وَالْقُرْآنِ ذِي الذِّكْرِ) ت قسم اولسون قرآنه كه نصيحت صاحبيدر (او اشيكه آكا چاغررسكز طوغريدر) (بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي عِزَّةٍ وَشِقَاقٍ) ت بلكه اول كسنه لركه كافر اولديلر باش چكمكده ومخالفتده درلر (كَمْ اَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ

من قرن فنادوا ولات حين مناص) ت چوق ملتلري هلاك ایتدك انلردن اول پس فریاد
ایتدیلر وحال بو که اول وقت خلاص وقتی (وعجبوا ان جاءهم منذر منهم وقال الكافرون
هذا ساحر كذاب) ت وتعجب ایتدیلر انلره کلدی آنلردن قورقیدیجی کافرلر دیدیلر
و دیدیلر اشبو کافرلر اشبو کیشی جادودر یالانجیدر (اجعل الالهة الها واحدا ان هذا
لشيء عجاب) ت آیا قلدیمی متعدد اولان معبودلری بر اله البته شو عجیب شیدر (وانطلق
الملأ منهم ان امشوا واصبروا على آلهتكم ان هذا لشيء يراد) ت وکیتدیلر انلردن
بیوکلری بری برینه دیبه رك که کیدیکز وصبر ایدیکز معبودلرکزك عبادتی اوزرینه البته
شو دیدیکی فتنه درکه مراد اولنمشدر (ما سمعنا بهذا في الملة الآخرة ان هذا الا اختلاق)
ت ایشتمدك اشبو سوزی آخر کیلرلشدیننده (یعنی آخر قرنکه بزه کا ایرشدك الله اعلم)
دکلدر بو مکر افترادر ف کافرلر کندو بابالرینك دیننه آخر کیلرك دینی دیرلر (یعنی ایشتمدك
که کچن آدملر محمدك دیدیکی کبی دیرلر ایش لکن بزم بابالرمز او یله دیمدیلر (أأنزل عليه الذكر
من بيننا بل هم في شك من ذكري بل لما يذوقوا عذاب) ت آیا ایندرلدیمی اشبو کیشی
اوزرینه قرآن بزم ارامزدن بلکه شو کافرلر شکده درلر بنم نصیحتمدن بلکه حالا طاتمیوبدرلر
بنم عذابمی (أم عندهم خزائن رحمة ربك العزيز الوهاب) ت آیا آنلرك یاننده میدر
سنك بغشلیجی اولان غالب اولان ربکك رحمتی خزینه لری ف یعنی اول کسنه لرك که
دیدیلر وحی بزم اوزرمزه نیچون نازل اولمدی (أم لهم ملك السموات والأرض وما بينهما
فليرتقوا في الأسباب) ت آیا انلرکمیدر کوکلرك ویرك پادشاهلغی و اولشیلك پادشاهلغی که انلرك
ارالرنده درپس اگر دیدکلری کبی ایسه ایپلره یا پشوب یعنی سببلریله تدارك کوکاره
چیقسونلر تدبیر امور ایتسونلر و پیغمبرلکی ایستدکلرینه ویرسونلر (یعنی دخی ایپلره
یا پشوب کوکه چیقمغه قادر اولمزلر پادشاهلغه نیجه قادر اولورلر (جند ما هنالك مهزوم من
الأحزاب) ت انلر بر لشکردرکه وقعه بدرده مغلوب اولان عسکرلردن جمع اولمشلر (یعنی
اول کروهلرك جنسندندرکه انبیا ایله مخالفت ایتدیلر) ف یعنی انلردن اول کچن قوملر هلاك
ومغلوب اولدیلر اگر بونلر کوکاره یوقار و چیقسه لر کچن قوملر کبی بونلردخی برباد اولورلر
(كذبت قبلهم قوم نوح وعاد وفرعون ذو الأوتاد) ت یالانه نسبت ایتدیلر انلردن اول
نوحك قومی وعاد قومی ومیخلر صاحبی فرعون (یعنی آدملری درت میخه بغلیوب عذاب

ایدیدی) ف اشبو ظالم آدملرنی چار میخ ایله کوپینا ویرور ایدی بو ایشدن آنک لقبی ذوالاوتاد
آولدی و بعضیلار دیدیلارکه عسکرلرنک اتاریننک میخلاری کومشدن وآلتوندن ایدی (وَثَمُودُ وَقَوْمُ
لُوطٍ وَأَصْحَابُ الْأَيْكَةِ أُولَٰئِكَ الْأَحْزَابُ) ت وثمود ولوطنک قومی وایکه ده ساکن اولنار یلانچی
صایدیلر رسوللرنی واشبو رسوللرنی اوزره هجوم ایدن کروهلاردر (إِنْ كُلٌّ إِلَّا كَذَّبَ الرُّسُلَ
فَحَقَّ عِقَابِ) ت آنلارنی هیچ بیری یوقدر مگر پیغمبرلره نسبت ایتدیلار پیغمبرلرنی پس وجوده کلدی بنم عقوبتم
(وَمَا يَنْظُرُ هَٰؤُلَاءِ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً مَا لَهَا مِنْ فَوَاقٍ) ت ومنتظر اولماسلر اشبو عصرنک کافرلری
مگر بر شدتلو اولان آوازه (یعنی قیامت صیحه سنه) یوقدر انکیچون هیچ بر تاخیر * ف
یعنی صورنک آوازی (وَقَالُوا رَبَّنَا عَجِّلْ لَنَا قِطَّنَا قَبْلَ يَوْمِ الْحِسَابِ) ت ودیدیلار مسخره لق ایله ای
بزم ربمز چابک ویر بزه بزم نصیبمزه یازدیغنک عذابنی قیامت کونیدن اول * ف کافرلر حقانکه
قیامتنک وعده سنی ایشتدیلار دیرلر ایدیکه ای بزم ربمز چابک ویر بزه بزم پایمزنی اشبو سوز آنلارنک
مسخره ایتمک سوزلری ایدی (اصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَاذْكُرْ عَبْدَنَا دَاوُودَ ذَا الْأَيْدِ ۖ إِنَّهُ أَوَّابٌ) ت
صبر ایت اولشی اوزره که دیرلر و یاد ایله کتور بزم قوت صاحبی اولان قولمز داودنی که اول
هر مکروه شیدن رجوع ایتدی * ف بو یرده داود علیه السلامنک حالنی آنلاره بیان ایتدیکه داود
علیه السلام طالوتنک حکومتی زمانیده زیاده صبر ایتدیلار آخرده حکومت آنلاره مسلم اولدی
مخالفلری ایله غوغا ایدوب آنلارنی برباد ایتدی بونک کبی پیغمبرمز علیه السلامنک حقنده دخی
وقوع بولدی ذا الایدی یعنی ال قوتنک صاحبی یعنی سلطنتنک قوتی صاحبی یا خود داود کندو
اللرنده غوری یومشق ایدر ایدی یا خود الک قوتی شو ایدیکه داود کندی اللرینک کسبندن
یر ایدی سلطنتنک مالنی یمز ایدی (إِنَّا سَخَّرْنَا الْجِبَالَ مَعَهُ يُسَبِّحْنَ بِالْعَشِيِّ وَالْإِشْرَاقِ) ت البته
بز تسخیر قلدق طاغلرنی آنکله بیله تسبیح ایدرلر اخشام وقتنده و صباح وقتنده (وَالطَّيْرَ
مَحْشُورَةً ۖ كُلٌّ لَهُ أَوَّابٌ) ت و تسخیر قلدق قوشلرنی جمع اولدقلری حالده آنک جانبنه هر بریسی
داود ایچون بویرق قبول ایدیجی ایدی (وَشَدَدْنَا مُلْكَهُ وَآتَيْنَاهُ الْحِكْمَةَ وَفَصْلَ الْخِطَابِ) ت
و محکم قلدق بزلر آنک پادشاهلغنی و ویردک آکا حکمتنی و سوزده واضح اولان فیصل
ایتمکی * ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه داود علیه السلامنک طقسان طقوز خاتونی وار ایدی
بونکله بیله بر بشقه خاتونکه بر شخصنک دیلمسنده و یا آنک نکاحنده ایدی طلب ایتدی الله
سبحانه ملکلرنی داوده تنبیه ایچون دعوایی شکلده متشکل قلوب داودنک یاننه کوندردی
اشبو آیتده شو قصه یه اشارت واردر والله سبحانه اعلم (وَهَلْ أَتَاكَ نَبَأُ الْخَصْمِ إِذْ تَسَوَّرُوا
الْمِحْرَابَ) ت وآیا کلدیمی سکا دعوا جیلرنک خبری اولوقتده که دیواردن صچراوب محرابه

كيرديلر * ف حضرت داود اوچ كون مقرر ايتمش ايدي كه بر كونده اوز ايشلري ايله مشغول ايدي وبر كون
خاتونلر ايچون ايدي وبر كون عبادت ايچون ايدي اول كونده خلوتده ايدي بيچيسي هيچ
كسنه‌يي ايچري كلمكه قويمز ايدي بر قاچ كسنه‌لر ديواردن صيچرايوب داودننك ياننه كيرديلر
(اذ دخلوا على داود ففزع منهم قالوا لا تخف خصمان بغى بعضنا على بعض فاحكم بيننا بالحق
ولا تشطط واهدنا الى سواء الصراط) ت وقتا كه كلديلر داود اوزرينه پس قورقدي آنلردن
ديديلر قورقمه بز ايكي دعواجيلر ظلم ايتدي بزم بعضمز بعضمز اوزرينه پس حكم ايت بزم
آرامزده طوغريلق ايله وظلم ايتمه ودلالت ايت بزي طوغري يول ياننه (ان هذا اخي له تسع
وتسعون نعجة ولي نعجة واحدة فقال اكفلنيها وعزني في الخطاب) ت بو بنم قرنداشمدر آننك
التمش واردر طقسان طقوز قيون وبنم آلده واردر بر قيون پس ديدي اشبو آدم تسليم ايت
بكا اشبو بر قيوني وغالبه‌لك ايتدي بنم اوزريمه سوز سويلمده (قال لقد ظلمك بسؤال نعجتك الى
نعاجه وان كثيرا من الخلطاء ليبغي بعضهم على بعض الا الذين آمنوا وعملوا الصالحات وقليل (سجده)
ما هم وظن داود انما فتناه فاستغفر ربه وخر راكعا واناب) ت ديدي داود البته ظلم ايتدي
سكا سنك قيوننكي طلب ايتمكله تا قوشه كندو قيونلرينه والبته چوق كسنه‌لر بيكلردن ظلم
ايدرلر آنلرك بعضيسي بعضي اوزرينه مكر اول كسنه‌لر كه ايمان كتورديلر وايشلديلر كوزل
اولان ايشلري وآز در اشبو كسنه‌لر وبيلدي داود كه بز صنه‌دق آني پس يارلغه‌مق طلب ايتدي
كندو ربسندن ودوشدي سجده ايدرك وتوبه ايتدي الله تعالى‌يه * ف شو ايكي دعواجيلر
ملائكه ايديلر داودك ماجراسني كندويه ايشتديرديلر داودك اوندن طقسان طقوز خاتوني وار
ايدي بر وقتده قوشوسنك خاتوننه قصدسز نظري واقع اولوب ديلديكه شو خاتوني دخي حباله
نكاحه كتوره بو خاتوننك قوجه‌سي داودك عسكرنده ايدي آني تابوت سكينه ايله تعيين ايدوب
غزايه كونده‌ردي تابوت سكينه‌نك اوكنجه چوق كوكلو بكيتلر كافرلر ايله غوغا ايدرلر ايدي آنلر
ايله آني دخي غوغايه كونده‌ردي واول كسنه اوراده شهيد اولدي اندنصكره حضرت داود آننك
خاتوني نكاح ايتدي اشبو ماجراده نه بر كسنه‌يي قتل ايتدي ونه بر كسنه‌نك ناموسنه طوقندي
مكر بر كسنه‌نك خاتوني تدبير ايله الدي اشبو ايسه انبيالرلريا كلمكينه دالندر اشبو اوزره
امتحان اولندي (فغفرنا له ذلك وان له عندنا لزلفى وحسن مآب) ت پس يارلغه‌دق آنكچون
اشبو زلتي وتحقيق انكچون بزم يانمزده يقينلك واردر وكوزل رجوع واردر (يا داود انا
جعلناك خليفة في الارض فاحكم بين الناس بالحق ولا تتبع الهوى فيضلك عن سبيل الله ان
الذين يضلون عن سبيل الله لهم عذاب شديد بما نسوا يوم الحساب) ت (ديديك) اى داود البته

بزیصه دقسنی پادشاه برده پس حکم ایت آدملرك اراسنده طوغری یاقله و تابع اولمه نفسکك
ارزوسنه که آزغین قیلرسنی اللهك یولندن البته اول کسنه لرکه آزولر اللهك یولندن آنلر ایچون
واردرقتی اولان عذاب اول سببدنکه اونوتدیلر حساب کونی (وَمَاخَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْاَرْضَ
وَمَابَيْنَهُمَا بَاطِلًا ذٰلِكَ ظَنُّ الَّذِينَ كَفَرُوا فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنَ النَّارِ) ت ویراتمدق کوکی
ویری وایکیسنك اراسنده اولنلری فائدهسز اشبو اول کسنه لرك ظنیدرکه کافر اولدیلر
پس وای اولسون اول کسنه لر ایچونکه کافر اولدیلر اوتك عذابندن * ف یعنی کوکی
ویری فائده سز وایشه یرامز یراتمدق یعنی کله جکده هیچ فائده سی اولمیه اویله دکل بلکه اشبو
دنیانك فائده سی آخرتده ظاهر اولور (اَمْ نَجْعَلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي
الْاَرْضِ اَمْ نَجْعَلُ الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ) ت آیا قیلرمیز اول کسنه لرنیکه ایمان کتوردیلر وایشلدیلر
ایو اولان ایشلری فساد ایدن کسنه لر کبی یرده آیا قیلرمیز صاقننلری کوتو ایشلیلر کبی (كِتَابٌ
اَنْزَلْنَاهُ اِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ وَلِيَتَذَكَّرَ اُولُوا الْاَلْبَابِ) ت اشبو قرآن برکتلو اولان
بر کتابدرکه ایندردك آنی سنك جانبکه تا که آدملر تأمل ایدهلر اللهك آیتلرینه و تا نصیحت قبول
ایدهلر عقل صاحبلری (وَوَهَبْنَا لِدَاوُدَ سُلَيْمَانَ نِعْمَ الْعَبْدُ اِنَّهُ اَوَّابٌ) ت وباغشلدق داوده
سلیمان آدلو بر اوغولنه کوزل قولدر سلیمان که هر حالنده الله تعالی یه رجوع ایدیجیدر
(اِذْ عُرِضَ عَلَيْهِ بِالْعَشِيِّ الصَّافِنَاتُ الْجِيَادُ) ت ذکر ایت اول وقتیکه کوسترلدی آنك اوزرینه
اویله دن صکره چاپك یوریجی اولان آتلری (فَقَالَ اِنِّي اَحْبَبْتُ حُبَّ الْخَيْرِ عَنْ ذِكْرِ رَبِّي حَتّٰى
تَوَارَتْ بِالْحِجَابِ) ت پس دیدی بن بو آتلره محبت ایدرك آنلره مشغول ایکن ربمك ذکرندن
قالدم حتی کیزلندی کونش پردهده (یعنی کونش باتدی ایکندی نمازی فوت اولدی (رُدُّوهَا
عَلَيَّ فَطَفِقَ مَسْحًا بِالسُّوقِ وَالْاَعْنَاقِ) ت کیرو دوندرك شو آتلری بنم اوزریمه پس شروع
ایتدی ال ایرشدرمکه (آنلرك) بجاقلرینه و بیونلرینه (یعنی بوغزلادی و آیاقلرین کسدی غیرت
ایدوب اللهك ذکری اوزرینه) * ف حضرت سلیمان ایشتدیکه آچی دکزلك کنارینه دریا آتلری
تفرجه چیقه ورلر کندونك خاص اولان قصر اقلرندن برقاچ آتلری دکزلك کنارنده باغلایك
دیو امر ایتمش اول آتلر قصر اقلره جفت اولوب ایو کوزل ایاقلری زیاده یا قشقلی یوز یکلر
کبی تیز و چاپك یوریجی قولنلر حاصل اولدی سلیمان علیه السلام آنلره باقرکن خبرسز اولوب
وقتك عبادت وظیفه سی فوت اولدی ایکندی نمازینك وقتی کچدی کونش باتدی اشبو
اجلدن سلیمان علیه السلام طاریلوب طایلری طلب ایدوب آنلری کسدی اشبو کیفیت الله
سبحانه یه زیاده محبتدن ناشی اولدی پس الله سبحانه آنلری مدح بیوردی (وَلَقَدْ فَتَنَّا سُلَيْمَانَ

وَاَلْقَيْنَا عَلٰى كُرْسِيِّهِ جَسَدًا ثُمَّ اَنَابَ) ت البته صنه دق سليمانك و آنك تختى اوزرينه
بر جسدى صكره رجوع ايتدى الله جانبنه ف وقتا كه حضرت سليمان الظاهر حاجته كيتدكده
خاتمن چيقاروب بر خادمه يه تسليم ايدر ايدى زيرا كه نقشنده اسم اعظم نقش اولنمشيدى
صخر آدلو بر جنى حضرت سليمان عليه السلامك صورتنه تمثل ايدوب خادمه يى الداروب
خاتمى آلوب حضرت سليمانك كرسيسى اوزرينه چيقوب حكم ايتمكه شروع ايتمش سليمان
عليه السلام بو معنايه خبردار اولوب خوفندن كه بنى اولادرميه ديو بر كويه واروب كزلندى
التى آيدن صكره صخره شراب ايچوب سرخوش اولدى خاتم بارمغندن چيقوب دكزه دوشدكده
بر بالق اول خاتمى يوتمش اتفاقا اول بالق سليمان عليه السلامك النه كچمش آنك قارنندن خاتم
ظهور ايتدكده طاقنوب كلوب كرسى سنده اكلشمش اشبو امتحانك سببى شودركه آنك اونده
بر خاتونى واريدى اولمش باباسى ياد ايدوب زياده سيله اغلر ايدى جنلر آنى تسليچون باباسنك
شكلن تصوير ايدوب اكا ويرمشلر ايديكه اول صورتى كوروب تسلى اولوردى وعاقبت خاتون
اول صورته طاپمغه شروع ايتمش حضرت سليمان خبرسز يا خود خبردار اولوب آندن تغافل
ايتمش و بعضيلر ديمش صنه مغلوبى شودركه سليمان عليه السلام دولت ركنلرينك
امرالرينك غزالرده داهنه و كوشكلرين كوروب ناخوش اولوب ديلديلركه بر كيجه ده
يتمش خاتونه مباشرت ايده هر برسندن بر اوغول وجوده كلوب كوكلى ايستديكى كبى جهاد
ايده فرشته آنك قلبنه ان شاء الله كلمه سنى آتدقده آندن تغافل ايدوب ديديكى اجلدن يتمش
خاتوندن بر خاتونى كبه اولوب يارى بدنلى بر چوجق طوغردى و بو چوجغى كتوروب سليمانك
تختى اوزرينه آتمشلر حضرت سليمان ان شاء الله كلمه سنى ترك ايتمكدن پشيمان اولمشلر (قَالَ
رَبِّ اغْفِرْ لِى وَهَبْ لِى مُلْكًا لَا يَنْبَغِى لِاَحَدٍ مِنْ بَعْدِى اِنَّكَ اَنْتَ الْوَهَّابُ) ت ديدى اى بنم ربم
ارلغه بنى و بغشله بكا بر پادشاهلغ كه كلميه هيچ كسه يه بندن غيرى البته زياده باغشليجى سن
ف شاه ولى الله رحمه الله ديركه سليمان عليه السلام كندو امرلرندن طاريلوب خاطرينه
كتورديكه بن اشبو كيجه كندى يوز خاتونلرم ايله مباشرت ايده يم هر بر خاتون بر اوغول
طوغوررر وهر اوغول بر قوتلو جهاد ايديجى چابك سوار اولورلر اولوقتده بكا شو امر الرايله
يلتاقلنمق حاجتى اولماز فرشته آكا ديدى ان شاء الله ديكل سليمان عليه السلام ديمكه اونوتدى
پس هيچ بر خاتونى كبه اولمدى مكر بر خاتونى كبه اولوب يارم بدنلى بر چوجق طوغوردى اشبو
چوجغى سليمانك تختى اوزره قويديلر سليمان عليه السلام متنبه اولوب الله سبحانه جانبنه توبه
و رجوع ايتدى ف يعنى هيچ كسنه يه او اقدر قدرت اولميه كه اشبو پادشاهلغى اله كتوره
(فَسَخَّرْنَا لَهُ الرِّيحَ تَجْرِى بِاَمْرِهِ رُخَاءً حَيْثُ اَصَابَ) ت پس مسخر قلدق اكا روزكارى كيدر
آنك امريله يواش كتمكله نه يره ايسته (وَالشَّيَاطِينَ كُلَّ بَنَّاءٍ وَغَوَّاصٍ) ت و مسخر قلدق
شيطانلرى هر بر عمارت بنا ايدنلرى وهر بر دريايه باتنلرى (وَآخَرِينَ مُقَرَّنِينَ فِى الْاَصْفَادِ) ت
و مسخر قلدق بشقه شيطانلرى اللرى و آياقلرى باغلنمش زنجيرلرده ف عالمك اطرافنده معلوم

اولسه

ثقاقسنه ایدیکه بر جوق آدم اولادینه باذیتقالیه بوواشیلر جوق طوتوب باغلرلردی واياخود
باغلیوب دکزه آتارلردی ویاخود یره دفن ایدرلردی وشومثللی بعضدن بعضیسی خلاص ایدرز
(هٰذَا عَطَاۤؤُنَا فَامْنُنْ اَوْ اَمْسِكْ بِغَيْرِ حِسَابٍ) ت دیدك شودر بزم باغشلدیغمز پادشاهلق پس
دیلدیککه ویر یاخود ویرمه صاقله آندن سن حساب اولنه جق دکاسن * ف اشبو یشقه
مرحمتدرکه آکا بوقدر نعمت وسلطنت احسان ایدوب حساب کورمکی دخی عفو ایدوب آنی
مختار قیلش لیکن سلیمان ایسه کندو الیله سبت اوروب صاتوب بهاسیله نفسنی اداره ایدردی
(وَاِنَّ لَهُ عِنْدَنَا لَزُلْفٰى وَحُسْنَ مَاٰبٍ) ت والبته انکیچون بزم یانمزه یقینلق واردر وکوزل مرجع
واردر (وَاذْكُرْ عَبْدَنَا اَيُّوبَ اِذْ نَادٰى رَبَّهُ اَنِّى مَسَّنِىَ الشَّيْطَانُ بِنُصْبٍ وَعَذَابٍ) ت وذکر ایت
بزم قولمز ایوبی اول وقتده چاغردی ربنی که ال ایرشدروبدر بکا شیطان کیفسزلکله ودرد
ایله (اُرْكُضْ بِرِجْلِكَ هٰذَا مُغْتَسَلٌ بَارِدٌ وَشَرَابٌ) ت دیدك آکا اوریره آیاغك ایله ناکهان
بر بیکار مهیا اولور غسل ایتمکیچون صوغوق اولور ایچمك ایچون (وَوَهَبْنَا لَهُ اَهْلَهُ وَمِثْلَهُمْ
مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنَّا وَذِكْرٰى لِاُولِى الْاَلْبَابِ) ت وباغشلدق آکا کندو عیالنی ودخی آنلرك
مثلنی آنلر ایله اسرکمك اجلیچون بزم جانبمزدن وتانصیحت اوله عقل صاحبلرینه * ف
وقتا که الله سبحانه آکا شفا ویرمکی مراد ایتدی آنك آیاق اورمه سندن بر بیکار ایجاد
ایتدی انکله یونوب یقانوب وایچوب شفا بولدی واوغلانلری وقزلری یکه دیوار آلتنده قالوب
وفات ایتمشلر ایدی جمله سی دیرلدی وانلر قدری دخی آکا بشقه اولاد احسان بیوردی (وَخُذْ
بِيَدِكَ ضِغْثًا فَاضْرِبْ بِهِ وَلَا تَحْنَثْ اِنَّا وَجَدْنَاهُ صَابِرًا نِعْمَ الْعَبْدُ اِنَّهُ اَوَّابٌ) ت ودیدك طوت کندو
الکله بر جبوق دسته سنی یعنی اور آنکله (یعنی خاتونکی) تا که یمینکه خلاف ایدوب حانث
اولمیه سن تحقیق بز بولدق آنی صبر ایدیجی نه کوزل قولدر ایوب الله تعالی یه رجوع ایدیجیدر
* ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه ایوب علیه السلام قسم ایتمشدیکه خاتوننه یوز دکنك اوره الله
سبحانه آنی آکا قولای بیوردی * ف یعنی ایوب علیه السلام کیفسزلکی حالنده خاتوننه
طارغین اولوب یمین ایتمشدیکه اکر اشبو کیفسزلکدن صاغ اولسم خاتونمه یوز دکنك اوررم
انکله که اول خاتون اشبو حالده آنك رفیقی ایدی واصلا آنك قصوری یوغیدی الله سبحانه
اشبو اسلوب اوزرینه آنك یمینی طوغرلتدی (وَاذْكُرْ عِبَادَنَا اِبْرٰهِيمَ وَاِسْحٰقَ وَيَعْقُوبَ اُولِى
الْاَيْدِى وَالْاَبْصَارِ) ت وذکر ایت بزم قوللرمز ابراهیمی واسحقی ویعقوبی اللر صاحبی وکوزلر
صاحبی (یعنی عملری وعلملری کاملنه ایرمشدی) * ف یعنی اللر ایله الله سبحانه یه طاعت ایدوب
وکوزلر ایله الله سبحانه نك قدرتینه باقوب یقینلرین زیاده قیلرلر ایدی (اِنَّا اَخْلَصْنَاهُمْ بِخَالِصَةٍ

ذكرى الدار) ت البته بز آنلری خالص قلدق آنلری بر پاك اولان خصلت ایچون که او خصلت آنلرك ذكرا خصیصدر آخرتی (وانهم عندنا لمن المصطفين الاخيار) ت والبته آنلر بزم یاغزده اختیار اولنمش كزیده‌لردندر (واذكر اسمعيل واليسع وذا الكفل وكل من الاخيار) ت وذكر ایت اسمعیلی والیسعی وذا الكفلی وبونلرك هر بریسی كوزل ایشلیلردندر * ف الیسع الیاسك خلیفه‌سیدی صكره نبی اولدی (هذا ذكر وان للمتقين لحسن مآب) ت اشبو قرآن نصیحتدر وتحقیق صاقننلر ایچون كوزل مرجع واردر (جنات عدن مفتحة لهم الابواب) ت دوام اوزره اقامت ایده‌جك جنتلك قاپولری اچلشدر آنلر ایچون (وقتا كه جنت اهلی جنته داخل اولورلر هر بریسی یول كوسترلمكسزین كندو سرایلرینه داخل اولورلر (متكئين فيها يدعون فيها بفاكهة كثيرة وشراب) ت سوكنه‌رك اول جنتلرده طلب ایدرلر انده چوق میوه‌لری وشرابی (وعندهم قاصرات الطرف اتراب) ت وآنلرك یاننده اولور خاتونلر كه كوزلرین زوجه‌لرینه قصر ایدوب آخر كیمسه‌یه باقزلر یاشده بری برینه برابر (هذا ما توعدون ليوم الحساب) ت اشبو اولشیدر كه وعده ویرلشدر سزه حساب كونی ایچون (ان هذا لرزقنا ما له من نفاد) ت تحقیق بو رزقمزدر كه بوقدر انكیچون هیچ بر توكنمك (هذا وان للطاغين لشر مآب) ت شودر جزا وتحقیق حددن چقنلر ایچون واردر كوتو مرجع (جهنم يصلونها فبئس المهاد) ت اول مرجع جهنمدر كاورلر آكا پس نه قبیح یاتاجق یردر (هذا فليذوقوه حميم وغساق وآخر من شكله ازواج) ت اشبو عذاب ایسیجق صودر ویاره‌لردن آقن صار وصودر پس لازمدر كه طاتسونلر آنی وبشقه بر عذاب دخی واردر كه اول عذابك شكلنده انواعلری مختلفدر (وقتا كه تابعلر جهنمه كاورلر متبوعلره دینلور كه (هذا فوج مقتحم معكم لا مرحبا بهم انهم صالوا النار) ت بونلر كفرده سزه مقارنتله ناره داخل اولدیلر (متبوعلر دیرلر كه) آنلره مرحبا اولمسون (یعنی آنلر راحت اولمسونكه استحقاقلریله) ناره داخل اولدیلر (قالوا بل انتم لا مرحبا بكم انتم قدمتموه لنا فبئس القرار) ت (تابعلر دیرلر كه) بلكه سزلره مرحبا اولمسون سز كفرده بزدن مقدم ایدیكز سزلك اغوا كزله بز دخی اهل نار اولدق پس نه كوتو قرار كاهدر جهنم (قالوا ربنا من قدم لنا هذا فزده عذابا ضعفا في النار) تابعلر دیرلر كه ای بزم ربمز بزی

اغوا ایله جهنمه تقدیم اولندیغمزه سبب اولنلره قات قات زیاده قیل عذابی اودده ﴿ف﴾ فرشته‌لر
جهنم اهلنی جهنم کنارینه کتوروب جمع ایدرلر اشبو طارلقده وقرارسزلقده سابقلر یعنی
رئیسلر کاوب لاحقلره یعنی تابعلره بری برینه بددعا ایدرلر سابقلر اول کسنه‌لر درکه دنیاده
رئیس اولنلر لاحقلر ادنی ایدیلر بونلرک هر بریسی آنی لعنت ایدرلر (وَقَالُوا مَا لَنَا لَا نَرَى رِجَالًا
كُنَّا نَعُدُّهُمْ مِنَ الْأَشْرَارِ) ت ودیدیلر جهنم اهلی بزه نولدی که کورمیورز اول کیشیلری که
دنیاده صیاردق آنلری کوتیلردن (یعنی مسلمانلرک فقراسینی) (أَتَّخَذْنَاهُمْ سِخْرِيًّا أَمْ زَاغَتْ
عَنْهُمُ الْأَبْصَارُ) ت مسخره‌می طوتردق آنلری یا میلی ایتدی ایدی انلردن بزم کوزلرمز ﴿ف﴾
یعنی وقتا که اهل جهنم ادنی اولسون ویا اعلی اولسون جهنمه ادخال ایچون جمع اولورلر
واول مسلمانلری که طانورلر ایدی وجمله خلقدن کوتی وپرکین صیارلر ایدی انلری کورمیوب
حیران اولوب دیرلرکه مسلمانلری بوش یوشنه مسخره ایتمشوز آنلر مسخره‌یه لایق دکللر ایمش
اشبو کونده انلر جهنمه یقین اولمیورلر یاخود جهنمدن بر بشقه یرده درلرکه آنلری کوزلرمز
میل ایتسدی که کورمیورز (إِنَّ ذَٰلِكَ لَحَقٌّ تَخَاصُمُ أَهْلِ النَّارِ) تحقیق بو طوغریدر (آندن
مرادی) جهنم اهلینک بر بریله شماته‌لریدر (قُلْ إِنَّمَا أَنَا مُنْذِرٌ ۖ وَمَا مِنْ إِلَٰهٍ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ)
ت دیکل بن (ای کفار مکه) سزی الله تعالی نک عذابیله قورقیدیجیم وبو قدر هیچ بر معبود بحق
هر شیئی قاهر شرکت قبول ایتمز الله تعالی واردر (رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ
الْغَفَّارُ) ت کوکلرک ویرک ربیدر ودخی شو ایکیسینک اراسنده اولنک ربیدر غالبدر
یارلغیجیدر (قُلْ هُوَ نَبَأٌ عَظِيمٌ ۝ أَنْتُمْ عَنْهُ مُعْرِضُونَ) ت دیکل اشبو بیوک خبردر سزلر آندن
یوز چویریجیسکز ﴿ف﴾ بیوک خبر یعنی قیامتک احوالی یا اشبو دینک ایندرلسیدر (مَا كَانَ
لِيَ مِنْ عِلْمٍ بِالْمَلَإِ الْأَعْلَىٰ إِذْ يَخْتَصِمُونَ) ت یوقدر بکا هیچ بر علم سمانک ملائکه‌لرینه که بر بریله
نه سؤال وجواب ایدرلر ﴿ف﴾ یعنی ملأ اعلانک فرشته‌لری نه تدبیرده اولدقلرینه اطلاعم
یوقدر که آنی سزه بیان ایده‌یم الله سبحانه نک انجق بن وحییله دیرم اشبو مجلسده شماته یاپمق
یوقدر لیکن شو قدر وارکه هر بریسی کندو خدمتنی ادا ایتمکی سؤال ایدرلر (إِنْ يُوحَىٰ إِلَيَّ
إِلَّا أَنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ) ت وحی کوندرلمز بنم جانبمه مگر شویله که بن ناسی قورقیدیجیم (إِذْ قَالَ
رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا مِنْ طِينٍ) ت ذکر ایت اول وقتی که دیدی سنک ربک فرشته‌لره
بن یارادیجیم بر آدمی بالچقدن ﴿ف﴾ فرشته‌لرک تکرارلرندن اشبو دخی بر تکرار ایدیکه آنی

الله سبحانه بیوردی (فاذا سویته ونفخت فیه من روحی فقعوا له ساجدین) ت پس
چاقانکه خلقینی تمام ایلیم واونوردیم آکا کندی روحمدن پس اکا سجده ایدرک یوزه دوشوب
کندو سننه اضافه قلدی یعنی جان صودن طپراقدن یارادلمامشدر بلکه غیب عالمندن کلمش
(فسجد الملائکة کلهم اجمعون) ت پس سجده ایتدیلر فرشته لرک جملهسی (الا ابلیس
استکبر وکان من الکافرین) ت مکر شیطان باش دوندردی واولدی کافرلردن * ف
ابلیس اصلنده جن ایدی وجنلر لنا کثری الله سبحانه نک حکمنه منکر ایدیلر لیکن ابلیس
فرشته لر زمرهسنه داخل اولمش ایدی (قال یا ابلیس ما منعک ان تسجد لما خلقت بیدی
استکبرت ام کنت من العالین) ت دیدی الله تعالی ای شیطان نه شی کیرو طوتدی سنی
آندنکه سجده ایدهسن بر نسنه یه که یراتدم کندو قدرتله ایا نفسکمی قابارتدک یاحقیقتده یوجه
قدرلیلردنمیسک * ف یراتدم کندو ایکی الله یعنی بدنی قدرت ظاهر ایله وروحی قدرت غیب ایله
الله سبحانه غیبده اولان شیلری بر نوع قدرتیله یرادر وظاهرده اولان شیلری بر نوع آخر قدرتیله
یرادر وانسانی هر ایکی قدرتیله یراتدی (قال انا خیر منه خلقتنی من نار وخلقته من طین) ت
دیدی بن زیاده ایویم آندن یراتدک بنی اوددن ویراتدک آنی چاموردن * ق اودایسه یوقاری
یوجه ایدیجیدر وطپراق صوغوق وایسه در الله سبحانه طپراغی یکردی و شیطان اودی
ایوکوزل بیلدی (قال فاخرج منها فانک رجیم) ت دیدی طشره چیق جنتدن البته سن
سورلمشسن (وان علیک لعنتی الی یوم الدین) والبته سنک اوزریکه اولسون بنم لعنتم قیامت
کوننه دکین * ق یعنی سنک عملک سبیله قیامته دکین سنک اوزریکه لعنت زیاده لنمکده
اولور اشبو رهدن طشره چیق یعنی جنتدن شیطان ملائکه لر ایله ایدی شمدی انلرک
زمرهسندن چیقارلمش اولدی (قال رب فانظرنی الی یوم یبعثون) ت دیدی ای بنم ربم پس
مهلت ویر بکا قیامت کوننه دکین (قال فانک من المنظرین) ت دیدی البته سن مهلت
ویرلمشلردنسن (الی یوم الوقت المعلوم) ت وقت معینک کوننه دکین (قال فبعزتک لاغوینهم
اجمعین) ت دیدی شیطان پس قسم اولسون سنک عزتکه که البته آزدیرم آنلرک جملهسنی (الا
عبادک منهم المخلصین) ت مکر سنک خالص اولمش قوللرکی آزدیرهمم (قال فالحق والحق اقول
لاملأن جهنم منک وممن تبعک منهم اجمعین) ت بیوردی (الله تعالی) پس سوز طوغریدر
وطوغرو سوزی دیرم البته طولدرم جهنمی سندن واول کسنهلردنکه تابع اولدیلر سکا جمله کرك

(قل ما اسئلكم عليه من اجر وما انا من المتكلفين) ت دیکیل سوال ایتم اوزرینه قران ایرشدرمك اوزرینه هیچ بر حق دواجرت وداکم بن کندی یاندن تکلیف ایدنلردن (یعنی تحقیقسز وسوزی دعواسین ایتم (ان هو الا ذکر للعالمین) ت دکلدر شو قران مکر اخشیمدر عالملر ایچون (ولتعلمن نبأه بعد حین) ت والبته بیلورسکز آنك خبرینك طوغرو اولیسنی برزماندنصکره

	سورة الزمر مكية وهي خمس وسبعون آية	

	زمر سورەسی مکەدە نازل اولمش وبو سورە یتمش بش آیتدر	

	بسم الله الرحمن الرحيم	

	باعشلیجی اسمر کبیی اولان الهٔ آدیله اوقورم	

(تنزیل الکتاب من الله العزیز الحکیم) ت اشبو کتابی اشغی کوندرمك غالب وحکمتلو اولان اللهك جانبندندر (انا انزلنا الیك الکتاب بالحق فاعبد الله مخلصا له الدین) ت تحقیق بزلر کوندردلیسنك جانبکه اشبو کتابی طوغریلقله پس عبادت ایت الله تعالی یه خالص قیلهرق انکچون عبادتی (الا لله الدین الخالص والذین اتخذوا من دونه اولیاء ما نعبدهم الا لیقربونا الی الله زلفی ان الله یحکم بینهم فیما هم فیه یختلفون) ت خبردار اولکه الله ایچوندر خالص اولان عبادت (یعنی آنك یاندە مقبول اولان عبادت شکسز عبادت ایتمکدر) واول کسنهلر که معبود طوتدیلر اللهدن غیری ودیدیلر عبادت ایتمیز آنلره مکر شو اجلدنکه یقین قیلهلر بزلری الله یانینه البته الله حکم ایدر انلرك اراسنده اولشیده که اختلاف ایدرلر (ان الله لا یهدی من هو کاذب کفار) ت البته الله طوغری یول کوسترمز اول کسنه یه که یلانچیدر شکور سزدر (لو اراد الله ان یتخذ ولدا لاصطفی مما یخلق ما یشاء سبحانه هو الله الواحد القهار) ت اکر دیلسیدی الله که چوجق اتخاذ ایده البته اختیار ایدردی مخلوقاندن دیلدیکی کسنهیی پاکدر آنکچوندر واندن منزهدر الله تعالی بر در شریکی یوقدر قهاردر یعنی قزلری نیچون آلورایدی بلکه کوزل اولان شیئی اختیار ایدردی یعنی اوغل آلورایدی (خلق السموات والارض بالحق یکور اللیل علی النهار ویکور النهار علی اللیل وسخر الشمس والقمر کل یجری لاجل مسمی الا هو العزیز الغفار) ت یراتدی کوکلری و یری تدبیر ایله بوکر کیجهیی کوندز اوزرینه و بولر کوندزی کیجه اوزرینه ومسخر قلدی کونشی وآیی هر بریسی یورر برمعین زمانه خبر

يوليكي الله تعالى خالديار تفسيرده شويوك كوردنكيز بونى ... ايكليرلري
كالورهيچ بر قسمان ابوالقشرين (خلقكم من نفس واحدة ثم جعل منها زوجها وانزل لكم
من الانعام ثمانية ازواج يخلقكم في بطون امهاتكم خلقا من بعد خلق في ظلمات ثلاث ذلكم
الله ربكم له الملك لا اله الا هو فانى تصرفون) ت يراتدى سزى بر شخصدن صكره يراتدى آندن
آنك خاتونين وكوندردى سز يچون دورت ايلقلاردن سكز صنف (يعنى ديشى واركك اوقوق
دوه‌دن وصغردن وقيوندن وكچيدن) يرادرسزى آنالر كرنك قارننده دوردلو دوردلو خلق ايله اوچ
قرانقولرده (يعنى بريسى دول يتاغى وايكنجيسى رحم واوچنجيسى قارن) بوناري خلق ايدن
الله سزلرك ربكزدر پادشاهلق آنكيچوندر يوقدر هيچ بر معبود مكر الله تعالى دراتك عبادتندن
غيرك عبادتنه نيچون دونرسكز (ان تكفروا فان الله غني عنكم ولا يرضى لعباده الكفر
وان تشكروا يرضه لكم ولا تزر وازرة وزر اخرى ثم الى ربكم مرجعكم فينبئكم بما كنتم
تعملون انه عليم بذات الصدور) ت اكر شكر سزلك ايتسكز پس تحقيق الله احتياجسزدر
سزدن ويكفرز كندو قوللرى حقنده شكرسزلكى اكر شكر ايتسكز سزدن راضى اولور
ويوكافرهيچ بر كناهكار اخرلك كناهني صكره ربكزك جانبنه در سزلك كيرودونه‌جككز پس
خبرويررسزه ايشلديككز شيلرى واول كوكالرده كيزلو اولان سوزلرى ونيتلرى بيلور
(واذا مس الانسان ضر دعا ربه منيبا اليه ثم اذا خوله نعمة منه نسى ما كان يدعو اليه من قبل
وجعل لله اندادا ليضل عن سبيله قل تمتع بكفرك قليلا انك من اصحاب النار) ت چقان
ايرشسه انسانه برقيلق دعا ايدر ربسى جانبنه رجوع ايدرك صكره چقان ويرسه اول انسانه
برنعمت كندو جانبندن اونودر اول مقدم دعا ايتديكنى وقلدى الله ايچون شريكلر تا آزغين
قيله الله يولندن ديكل منفعتلن كندو كفركله بر آز زمان البته سن جهنم اهلندنسن
(امن هو قانت آناء الليل ساجدا وقائما يحذر الآخرة ويرجو رحمة ربه قل هل يستوى
الذين يعلمون والذين لا يعلمون انما يتذكر اولوا الالباب) ت (آيا اول شكرسز مشركمى ايودر)
يوقسه اول كسنه‌كه عبادت ايدر كيجه‌نك ساعتلرنده سجده ايدرك وطوره‌رق قورقرآخرت
كوتندن واميد طوتر كندو ربسنك رحمتنه ديكل آيا برابر اولورمى اول كسنه‌لركه بيلورلر
واول كسنه‌لركه بيلمزلر نصيحت انجق عقل صاحبلرى قبول ايدر (قل يا عباد الذين آمنوا
اتقوا ربكم للذين احسنوا في هذه الدنيا حسنة وارض الله واسعة انما يوفى الصابرون اجرهم
بغير حساب) ت ديكل (يا محمد بنم جانبمدن) اى بنم ايمان كتورن قوللرم صاقنك كندو

ربكزدن

ر بكزدن اول كسنه‌لر ايچون كه ايما ايله‌لر ايتديلر اشبو دنياده كوزل اولان حالت واردر والهلريكز كنكشدر قاميله صبر ايدنلرك ابري ومزدي حسابسز وصايسز ويريلور اشبو ايتده بشارت واردر حبشه هجرت ايدنلره (قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ وَأُمِرْتُ لِأَنْ أَكُونَ أَوَّلَ الْمُسْلِمِينَ) ت ديكل تحقيق بيورلدي بكا كه عبادت ايدهم الله تعالى يه خالص قيلورق آنكيچون عبادت ايتمكي و بيورلدي بكا انكله كه اولهم مسلمانلرك اولى (قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ) ت ديكه البته بن قورقرم اكر عاصي اولسم كندو ربمه قيامت كوننك عذابندن (قُلِ اللَّهَ أَعْبُدُ مُخْلِصًا لَهُ دِينِي) ت ديكه الله تعالى يه عبادت ايدرم خالص قيلورق انكيچون عبادتمي يعني شركدن (فَاعْبُدُوا مَا شِئْتُمْ مِنْ دُونِهِ قُلْ إِنَّ الْخَاسِرِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَأَهْلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَلَا ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ) ت پس عبادت ايديكز اول كسنه يه كه ديلرسكز الله‌دن غيري ديكل البته زيان ايشليلر اول كسنه‌لردركه زيانه آتديلر كنسد ولريني وكندو عياللريني قيامت كوننده (يعني هلاك ايتديلر كندو نفسلرينده واهللرينده ازغين اولوق وآزغين قيلقله) خبردار اول اشبو زيان اشكاره زياندر (لَهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ ظُلَلٌ مِنَ النَّارِ وَمِنْ تَحْتِهِمْ ظُلَلٌ ذَلِكَ يُخَوِّفُ اللَّهُ بِهِ عِبَادَهُ يَا عِبَادِ فَاتَّقُونِ) ت آنلر ايچون اوستلرنده اتشدن كولكه‌لكلر واردر و التلرنده دخي ناردن دوشكلر واردر اشبو عذاب بر عذابدركه قورقيدر الله آنكله كندو قوللريني اي بنم قوللرم صاقنك بندن (وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ لَهُمُ الْبُشْرَى فَبَشِّرْ عِبَادِ) ت واول كسنه‌لركه صاقنديلر بتلردن عبادت ايتمكدن آنلر ورجوع ايتديلر الله جانبنه آنلر ايچوندر موژده پس موژده بنم قوللريمي (الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمْ أُولُو الْأَلْبَابِ) ت كه ايشيدرلر سوزي پس تابع اولورلر اشبو سوزك زياده كوزلنه اشبو كروه اول كسنه‌لردركه الله يول كوستردي انلره واشبو كروه انلردر عقل صاحبلري * ف سوزلرك زياده كوزلنه تابع اولورلر يعني ايشاسي كوزل اولاني ايشلرلر وايشاسي كوتو اولاني ترك ايدرلر (أَفَمَنْ حَقَّ عَلَيْهِ كَلِمَةُ الْعَذَابِ أَفَأَنْتَ تُنْقِذُ مَنْ فِي النَّارِ) ت پس اول كسنه كه ثابت اولدي آنك اوزرينه عذاب وعده‌سي آيا سن قادر اولورميسن خلاص ايتمكه جهنمك اولاني (لَكِنِ الَّذِينَ اتَّقَوْا

ربهم لهم غرف من فوقها غرف مبنية تجري من تحتها الانهار وعد الله لا يخلف الله الميعاد)
ت لیکن اول کیشیلر کیم قورقدیلر ربلرندن آنلار ایچون یوقاری منزللر بار اوستنده منزللر
اوز بنا ایتلمش آلتندن انهار آقار آنلارغه الله تعالی وعده قیلدی الله تعالی وعده
ایدوبدر الله تعالی خلاف ایتمز وعده سیغه (الم تر ان الله انزل من السماء ماء فسلكه ينابيع
في الارض ثم يخرج به زرعا مختلفا الوانه ثم يهيج فتراه مصفرا ثم يجعله حطاما ان في ذلك لذكرى
لاولي الالباب) ت آیا کورمدکمی که الله ایندردی کوکدن صوینی پس کتوردی اول صوینی
یرکارلره یرده صکره چقاره کتوردی اول صو سببیله اکینی دورلو دورلو اولارق آنک اقسامنی
صکره قورور پس کوررسین آنی صارارمش صکره ایدر آنی قیرق قیرق پاره پاره البته اشبو
مذکورده وار در نصیحت عقل صاحبلری ایچون (افمن شرح الله صدره للاسلام فهو على نور من
ربه فويل للقاسية قلوبهم من ذكر الله اولئك في ضلال مبين) ت آیا اول بر کسنه لرکه آچدی
الله آنلرنک قلبنی اسلام دینی ایچون پس شو کسنه لر نور اوزره در کندو ربلری جانبندن
(شونلره بکزرمی که آنلر الله تعالی نک ذکرندن اعراض ایله قسوت قلبلری ایچون عذابده درلر)
پس وای اولسون اول کسنه لره که قاتی در آنلرنک قلبلری الله تعالی نی ذکر ایتمکدن
اشبونلر آشکاره ازغینلقده درلر (الله نزل احسن الحديث كتابا متشابها مثاني تقشعر منه
جلود الذين يخشون ربهم ثم تلين جلودهم وقلوبهم الى ذكر الله ذلك هدى الله يهدي به من
يشاء ومن يضلل الله فما له من هاد) ت الله ایندردی سوزلرنک زیاده کوزلی بر کتاب که آنک
بعضسی بعضسنه بکزر ایکیشر ایکیشر (یعنی وعده یا وعید و انذار یا بشارت) تیتره یوب
اوپر پر آندن (یعنی آنی ایشتمکدن دریلری تترر) بارندن قورقانلرنک صکره یومشقلنور آنلرنک
دریلری و آنلرنک قلبلری اللهنک ذکر یله اشبو قرآن اللهنک هدایتیدر یول کوسترر آنکله
اول کسنه یه که دیلر و اول کسنه نی که آزغین قیلدی الله پس ازغین قیلدیغی کیمسه یه هیچ
بر یول کوستریجی یوقدر ف برکتابکه آنک بعضسی بعضسنه بکزر یعنی کوزللکده
بر آیت آخر آیتدن اکسک اولماز مثانی یعنی ایکی قات زیرا که هر بر مدعاتی بر قاچ طور ایله
بیان بیورمش (افمن يتقي بوجهه سوء العذاب يوم القيامة وقيل للظالمين ذوقوا ما كنتم
تكسبون) ت ایا اول کسنه که کندو یوزینی صاقنور کندو یوز یله قیامت کونندکی اولان
عذابدن (یعنی یوزندن غیری هیچ برشی یوقدر که عذابی اولشی ایله صاقلیه یعنی ایراق ایده
جنات اهلی کبی اولورمی) ودینلور ظالملره طاتیکز اول شینی که بالفعل که آنی ایشلدیکز

(کذب

(كذب الذين من قبلهم فاتاهم العذاب من حيث لا يشعرون) ت [illegible]
[illegible] لر يكه انلردن اول امتلر بيلمدكلرى يردن عذاب كلدى (فاذاقهم الله الخزى
في الحيوة الدنيا ولعذاب الآخرة اكبر لو كانوا يعلمون) ت پس طاتدردى الله انلره ذلتك
دنيالر [illegible] والبته آخرتك عذابى زياده اولودر اكر بيلسه لر ايدى (ولقد ضربنا للناس
في هذا القرآن من كل مثل لعلهم يتذكرون) ت وبيان ايتدك آدملر ايچون اشبو قرآنده
هر بر نوع حكايه لردن اوله كه انلر نصيحت قبول ايده لر (قرآنا عربيا غير ذي عوج لعلهم
يتقون) ت ايندردك عرب لسانى اوزره عيبسز اولان قرآنى تا كه انلر صاقنه لر (ضرب الله
مثلا رجلا فيه شركاء متشاكسون ورجلا سلما لرجل هل يستويان مثلا الحمد لله بل اكثرهم
لا يعلمون) ت بيان ايتدى الله تعالى شويله بر ضرب مثل كه مثلا بر كوله نك نيجه خويلو
بر قاچ مشترك افنديلرى وصاحبلرى اولسه و بر كوله كه الكز بر افنديسى اولوب انك ايچون
راضى اولسه بو ايكى كوله برابر اولورلرمى صفتده حمد الله ايچوندر بلكه انلرك چوغى
بيلمزلر * ف شاه ولى الله رحمه الله ديركه بو قول كه بر قاچ كسنه انك مالكلرى اولسه
پس اول قول ضايع اولور بونك كبى بر كسنه كه چوق معبودلره عبادت ايدر ضايعدر
و بر قول كه بر آغا ايچون خاص اولوب جمله ايشلرينى بر آغا تبعيتنه بونك كبيدر اول
كسنه كه موحددر ومخلصدر الله سبحانه آنك ايشن بسه بجيدر والله اعلم * ف بر كوله كه آنك
بر قاچ آغالرى اولور آغالردن هيچ بر كسنه اول كوله يى كندويه خاص بيلز ايشلرينى تمام ايلمز
[illegible] وبر كوله كه تماما بر آغايه اولور اوله آغا اشبو كوله يى كندويه خاص بيلوب آنك بجا
ايشلرينى تمام اشبو آنلرك مثاليدركه بر اولان الله سبحانه نك قوللريدرلر و اول كسنه لركه
بر قاچ معبودلرك قوللريدرلر ضايع اولورلر (انك ميت وانهم ميتون) ت البته سن (يا محمد)
اوله جكسن و البته آنلرده اوليسردرلر (ثم انكم يوم القيامة عند ربكم تختصمون) ت
صكره البته سز قيامت كوننده ربكزك يانتده برى بريكزله خصمانه ايدرسكز * ف يعنى كافرلر
منكر اولورلر كه هيچ بر كسنه بزلره حكم ايرشدرمدى صكره ملكلرك شهادتيله و كوكلرك

ويرلك شهادتيله و اللرينك و اياقلرينك شهادتيله اثبات اولنور (فمن اظلم ممن كذب على الله
وكذب بالصدق اذ جاءه اليس في جهنم مثوى للكافرين) ت پس كيمدر ظالم اول كسنه دن كه
يلان ديدى الله اوزرينه و يلان صايدى طوغرو اولان دينى وقتا كه كلدى آكا آيا دكلمى
جهنمده كافرلرك يرى * ف اكر پيغمبر الله سبحانه يه يلان ديسه آندن كوتو كشينه كيمدر اكا

طوغرو دیسه وسزآنی یلانه نسبت ایتسکز پس سزدن کوتو کیمسنه کیمدر (وَالَّذِي جَاءَ بِالصِّدْقِ
وَصَدَّقَ بِهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ) ت واول کیمسنه که کتوردی طوغرو اولان دینی وانی تصدیق
ایتدی انلر بو کروه صالحلردر ✻ ف اول کیمسنه که طوغرو اولان دینی کتوردی پیغمبردر
وآنی تصدیق ایدن مؤمنلردر (لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذَٰلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ) ت انلرایچوندر
اول شیکه دیلرلر کندو ربلری قتنده اشبودر اول ایش ایشلینلرک جزاسی (لِيُكَفِّرَ اللَّهُ عَنْهُمْ
أَسْوَأَ الَّذِي عَمِلُوا وَيَجْزِيَهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ) ت تا زائل قیله الله انلردن
اول شیک کوتوسنی که ایشلدیلر و ویره آنلره مزدلرینی ایشلدکلری عملک کوزلی اعتبارنجه
(أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ وَيُخَوِّفُونَكَ بِالَّذِينَ مِنْ دُونِهِ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ) ت آیا
دکلمی الله بسنه بیجی کندو قولنک ایشنی و قورقودرلرسنی اول کیمسنه لرایله که اللهدن غیریدرلر
هر کیمسنه یی که آزغین قیلسه الله پس یوقدر آنکیچون هیچ بر یول کوستریجی (وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ
فَمَا لَهُ مِنْ مُضِلٍّ أَلَيْسَ اللَّهُ بِعَزِيزٍ ذِي انْتِقَامٍ) ت واول کیمسنه یه که یول کوستره الله پس یوقدر آنی
هیچ بر آزغین قیلیجی آیا دکلدرمی الله غالب انتقام صاحبی ✻ ف سنی قورقودرلر آنلرک بتلرینی
اعتقادا تعملک سببیله پس آنلر سنک اطار یاوب دیلرلرکه سکا بر ضرر ایرشدر سونلر پس
بر کیمسنه که الله سبحانه آنک مددنده بولنسه کیمدر که آکا بر ضرر ایرشدرسین (وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ
خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلْ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرَادَنِيَ اللَّهُ بِضُرٍّ
هَلْ هُنَّ كَاشِفَاتُ ضُرِّهِ أَوْ أَرَادَنِي بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَاتُ رَحْمَتِهِ قُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ
الْمُتَوَكِّلُونَ) ت واکر سوال ایدرسک آنلره که کیم یراتدی کوکلری و یری البته دیرلر الله یراتدی
دیکل انلره که بکا خبر ویرک اول کیمسنه یی که عبادت ایدرسکز آکا اللهدن غیری اکر دیلسه
بنم حقمده الله بر قیلنغی ایا اشبو معبودکز اللهدن کلن ضرری دفع ایده بیلورمی یاخود
دیلسه الله بنم حقمده بر باغشلغی آیا بتلر اولورمی انک باغشلغنی منع ایدیجی دیکل بس‌در بکا
الله آنک اوزرینه تاپشورورلر ایشلرینی تاپشوریجیلر (قُلْ يَا قَوْمِ اعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنِّي عَامِلٌ
فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ) ت دیکل ای بنم قومم ایشلیک کندو وضعکز اوزره کندی بر یکزده البته بن
دخی ایشلرم پس یقینده بیلورسکز (مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُقِيمٌ) ت
اول کیمسنه یی که کلورآکا بر عذاب که ذلیل ایدر انی و نازل اولور انک اوزرینه ابدی اولان
عذاب ✻ ف ذلیل ایدیجی عذاب دنیاده ابدی اولان عذاب آخرتده (إِنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ

للناس بالحق فمن اهتدى فلنفسه ومن ضل فانما يضل عليها وما انت عليهم بوكيل) ت البته
بز لر اندردك سنك اوزريكه كتابي آدملر ايچون طوغريلقله پس بركسنه كه يول بولدى
كندو منفعتيچوندر و بركسنه كه يولن شاشوردى كندى نفسنه درسن آنلر اوزرينه وكيل
دكلسك (الله يتوفى الانفس حين موتها والتي لم تمت في منامها فيمسك التي قضى عليها الموت
ويرسل الاخرى الى اجل مسمى ان في ذلك لآيات لقوم يتفكرون) ت الله آلور جانلرى
اولدكلرى وقتده وشول جانكه اولميوبدر آلور آنى اويوديغى وقتده پس صاقلر شول جانيكه
حكم ايتدى آنك اوزرينه اولومى وقويويرر اويقوده آلديغى جانى اجلى كلنجيه دكين
تحقيق اشبو مقدمه ده واردر نشانه لر اول قوم ايچونكه تأمل ايدرلر ف يعنى انسان اويوديغى
وقتده هر كون الله سبحانه آنك جانني آلور بو ايسه آخرتك نشانيدر معلوم اولديكه اويقوده
جان آلنور تسكيم اولومده آلنديغى كبى اكر اويقوده جانى الدقدنصكره كيرودوندرميوب
صاقلرسه پس شو اولومدر معلوم اوله كه اشبو جان شو جاندركه اكا عقل واوص ديرلر
وبر بشقه جانكه اندن نفس ايچرى كلور و طشره چيقار و نبضلر حركت ايدرلر وطعام انكله هضم
اولور اشبو جان بشقه در اولومدن اول اشبو جان چكلمز و كسلز (ام اتخذوا من دون الله
شفعاء قل اولو كانوا لا يملكون شيئا ولا يعقلون) ت بو قسه انلر اللهدن غيرى معبودلرين
شفاعتجيمى اتخاذ ايدرلر ديكل انلره كه انلر هيچ برشيئه مالك دكللر وهيچ برشى بيلمزلر ايكن
شفاعتجيمى طوتديكز (قل لله الشفاعة جميعا له ملك السموات والارض ثم اليه ترجعون)
ت ديكل كه اللهك اختيارنده در شفاعتك جملهسى انكچوندر كوكلرك و يرك پادشاهلغى
صكره انك جانبنه دوندريلورسكز * ف يعنى شفاعت ايتمك الله سبحانه نك حضورنده اولور
ليكن انك حكميله درسيزك ديداديككز كبى دكلدر وقتا كه بركسنه نك اجلى ايريشه عزرائيل
الى بركسنه نك شفاعتيله قويمز (واذا ذكر الله وحده اشمأزت قلوب الذين لا يؤمنون
بالآخرة واذا ذكر الذين من دونه اذا هم يستبشرون) ت وقچان ذكر اولنسه اللهك وحدانيتى
نفرت ايدر ايكر نور اول كسنه لرك قلبلريكه ايمان كتورمزلر آخرته وقچان ذكر اولنسه اول
كسنه لركه اللهدن غيريدر ناكهان انلر سوينشورلر (قل اللهم فاطر السموات والارض
عالم الغيب والشهادة انت تحكم بين عبادك فيما كانوا فيه يختلفون) ت ديكل اى الله اى
كوكلرى و يرى يرادیجى اى كيزلولرى وظاهرلرى بلیجى سن حكم ايدرسين قوللريكك
اراسنده اول شيده كه انده اختلاف ايدرلر (ولو ان للذين ظلموا ما في الارض جميعا ومثله معه

لافتدوا به من سوء العذاب يوم القيامة وبدا لهم من الله ما لم يكونوا يحتسبون) ت واكر
اولسه اول كسنه لره ايچونكه ظلم ايتديلر يرده اولانلرڭ جملەسى وانكله انڭ مثلى دخى اولسه
كندوعوضلرنده نفسلرين قورتارمق ايچون ويررلرايدى قيامت كوننڭ عذابنڭ قبيحلكى
سببندن وظاهر اولور انلره اللهڭ جانبندن اولشيكه كمان طوتمزلردى (وبدا لهم سيئات
ما كسبوا وحاق بهم ما كانوا به يستهزؤن) ت وظاهر اولور انلره ايشلدكلرى شيئڭ
بركين جزاسى واحاطه ايدر انلرى اولشيكه انكله استهزا ايدرلردى (فاذا مس الانسان ضر دعانا
ثم اذا خولناه نعمة منا قال انما اوتيته على علم بل هى فتنة ولكن اكثرهم لا يعلمون) ت پس
چان ايرشسه آدمه بر قيلق بزه دعا ايدر پس صكره اكر ويرسڭ اكا بر نعمت كندو
جانبمزدن ديركه بو نعمت بكا كندومده اولان علم ومعرفت واستحقاق ايچون ويرلدى بلكه
شو نعمت صنامقدر ولكن انلرڭ چوغى بيلمزلر * ف سابقدن معلوم اولمشدى وقياس دخى
ايستر ايديكه شويله اوله كه شو كسنه الله سبحانه نڭ قدرتنه قائل اولمه اشبو صنامقدركه آنڭ
عقلى بوقدر بيلورتا كندوعقلنه ازغين اوله واشبوعقل انكله بيله اولدقچه خبر سزين
اكابلا ايرشور (قد قالها الذين من قبلهم فما اغنى عنهم ما كانوا يكسبون) ت بونى
انلردن اول كچن كسنه لرديشلردى پس دفع ايتمدى انلرڭ دنياده قزاندقلرى ماللرى انلرڭ
باشندن عذابى (فاصابهم سيئات ما كسبوا والذين ظلموا من هؤلاء سيصيبهم سيئات
ما كسبوا وما هم بمعجزين) ت پس ايرشدى انلره ايشلدكلرى شيئڭ عقوبتلرى واول
كسنه لركه ظلم ايتديلر اشبو كروهدن البته ايريشور انلره ايشلدكلرى شيئڭ عقوبتلرى ودكللر
انلر بزم عذابمزدن صاوشيجيلر يعنى فوت اولبجيلر (اولم يعلموا ان الله يبسط الرزق لمن يشاء
ويقدر ان فى ذلك لآيات لقوم يؤمنون) ت آيا بيلمديلرمى كه الله كڭكش قيلر رزقى اول
كسنه يه كه ديلر وطار قيلر اول كسنه يه كه ديلر البته اشبو ايشده نشانه لر واردر اول قوم
ايچونكه ايمان كتوررلر اكا * ف يعنى عقل ايله ايشلرده تدبير ايتمكده هيچ بر كسنه قصور
ايتمزشونكله بيله بعضسنڭ رزقى كڭكش اولور وبعضسنڭ طار وآز اولور پس بيلكزكه بونده
عقلڭ مدخلى يوقدر (قل يا عبادى الذين اسرفوا على انفسهم لا تقنطوا من رحمة الله ان الله
يغفر الذنوب جميعا انه هو الغفور الرحيم) ت ديكل (بنم جانبمدن) اى بنم حددن كچن قوللرم
كندو نفسكزا وزرينه اميدسزاولميكز اللهڭ رحمتندن الله يارلغار كناهلرڭ هپسنى تحقيق
الله يارلغيجيدر اسيركيجيدر (وانيبوا الى ربكم واسلموا له من قبل ان يأتيكم العذاب

ثُمَّ لَا تُنْصَرُونَ) ت ورجوع ايديكز كندو ربكزك جانبنه وانقياد ايدك اول سزه كلزدن اول عذاب صكره ياردم اولنمزسكز ● ف وقتاكه الله سبحانه اسلامى غالب قلدى اول كافرلركه مؤمنلره دشمنلق ايتمش ايديلر بيلديلركه الله سبحانه مؤمنلريا تشده در وشوزلرى كرچكدر اشبو جهتدن پشيمان اولديلر ليكن اوتاثمقلريدن ناشى اسلامى قبول ايتديلركه بوقدر قباحت ايتدكدنصكره بزم ايمانمز نيجه قبول اولنوركه دشمنلق ايتدك وانلرايله غوغا ايدوب وقتل ايتدك ديو پس الله سبحانه شويله بيورديكه بركناه بوقدركه الله آندن توبه يى قبول ايتميه اميدسز اولميك توبه ايدك ورجوع ايدك الله سبحانه توبه يى قبول ايدر سزى عفو ايدر ليكن بر توبه كه عذاب ايرشدكده واولديكى وقتده وغرغره وقتنده كه اولوم كورينورا وله اويله توبه مقبول اولمز (وَاتَّبِعُوا أَحْسَنَ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ بَغْتَةً وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ) ت وتابع اولك اولشيئك كوزلنه كه ايندرلدى سزك جانبكزه كندو ربكزدن آندن اولكه سزه عذاب خبرسز كله وسز ايسه بيلمزسكز (أَنْ تَقُولَ نَفْسٌ يَا حَسْرَتَى عَلَى مَا فَرَّطْتُ فِي جَنْبِ اللَّهِ وَإِنْ كُنْتُ لَمِنَ السَّاخِرِينَ) ت (الله سبحانه ه رجوع ايدك وقرآنه تابع اولك قورقى جهتندن شوندنكه) ديه برشخص واى پشيمانلق اولسون بكا بنم قصورا يتدكلكيم اوزرينه الله حقنده والبته بن اولدم مسخره ايدنلردن (أَوْ تَقُولَ لَوْ أَنَّ اللَّهَ هَدَانِي لَكُنْتُ مِنَ الْمُتَّقِينَ) ت ياخود ديرا كرالله هدايت ويرسيدى بكا البته بن اولوردم صاقننلردن (أَوْ تَقُولَ حِينَ تَرَى الْعَذَابَ لَوْ أَنَّ لِي كَرَّةً فَأَكُونَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ) ت ياخود ديركورديكى وقتده عذابى نه اولسدى بنم ايچون كيرودونمك اولايدى (يعنى دنيايه) تاكه اولهيم ايوايشليلردن (بَلَى قَدْ جَاءَتْكَ آيَاتِي فَكَذَّبْتَ بِهَا وَاسْتَكْبَرْتَ وَكُنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ) ت (اول وقتده الله بيورور) اوت كلمش ايدى سكا بنم آيتلرم پس يالان صايدك آيتلرى و بيوكلك ايتدك واولدك كافرلردن (وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ تَرَى الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَى اللَّهِ وُجُوهُهُمْ مُسْوَدَّةٌ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِلْمُتَكَبِّرِينَ) ت وقيامت كوننده كوررسن اول كمسنه لريكه يالان باغلديلر الله اوزرينه آنلرك يوزلرى قرارمشدر آيا يوقميدر جهنمده نفسين قباردانلرك يرى واردر (وَيُنَجِّي اللَّهُ الَّذِينَ اتَّقَوْا بِمَفَازَتِهِمْ لَا يَمَسُّهُمُ السُّوءُ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ) ت ونجات ويررالله اول كمسنه لره كه صاقنديلر كندولرينك قورتلمسنه سبب اولان ايمانلريله طوقنمز آنلرى قيلق ودكل آنلر غملنيجى (اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ) ت الله هر برشيئك يراديجيسيدر وهو برشى

اوز ریشه متصرفدر (له مقاليد السموات والارض والذين كفروا بآيات الله اولئك هم
الخاسرون) ت آنکیچوندور کوکارلک ویرلکنا اختیاری (یعنی مختار ومتصرف‌فنا اولادر) واول
کسنه‌لر که کافر اولدیلر اللهنک نشانه‌لرینه اشبو کروه انلاردر زیان ایشلیلر (قل افغير الله
تأمروني اعبد ايها الجاهلون) ت دیکل آنلره ویررمیسکز بکا که عبادت ایدیم اللهنک
غیریسنه ای جاهللر (ولقد اوحي اليك والى الذين من قبلك لئن اشركت ليحبطن عملك
ولتكونن من الخاسرين) ت وحی کوندرلدی سننک جانبکه (ای محمد) وسندن اول کان
کسه‌لر جانبنه که اگر الله تعالی‌یه شریک قوشسنک البته باطل اولورسنک عملنک والبته اولورسن
زیان ایشلولردن (بل الله فاعبد وكن من الشاكرين) ت بلکه انجق الله تعالی‌یه عبادت ایله
وشکر ایدیجیلردن اول (وما قدروا الله حق قدره والارض جميعا قبضته يوم القيامة
والسموات مطويات بيمينه سبحانه وتعالى عما يشركون) ت وایلمدیلر الله تعالی‌نک حقیله
تعظیمنی ویرطوبی بردن آننک آوجنده در قیامت کوننده وکوکلر بوکلشدر آننک قدرتی النده
پاکدر انکیچوندور ویوجه‌در شوندنکه شریک قوشرلر اکا ف الله سبحانه‌نک بیورمسنه کوره
اننک صاغ الی دیمک اولور لیکن صول الی دیمز والدن مراد قدرتدر (ونفخ في الصور فصعق
من في السموات ومن في الارض الا من شاء الله ثم نفخ فيه اخرى فاذا هم قيام ينظرون) ت
واوفوریلش اولور صوره پس اولور اول کسنه‌لر که کوکلرده ویرده‌درلر مکر اول کسنه‌که
دیلادی الله انلر اولمز مکر صوره برکره دخی اوفوریلور دمی خبرسز آنلر فالقوب بقارلرنه اوله
دیو منتظر اولورلر ف اولکی نفخه عالمک فناسیچوندر وایکنجی نفخه عالمک تیردن قالقمسی
ایچوندر ودیری قلق ایچوندر اوچنجی حشردن صکره یبوشلق ایچوندر ودردنجی خبردار
اولمق ایچوندر بوندن صکره الله سبحانه نک حضورینه عرض اولنورلر (واشرقت الارض
بنور ربها ووضع الكتاب وجيء بالنبيين والشهداء وقضي بينهم بالحق وهم لا يظلمون) ت
وآیدین اولور یر کندو ربسنک نوریله وهر کسنک النه ویریلور اعمالک دفتری وکتوریلور
پیغمبرلر وشهادت ایدیجیلر وحکم اولنور آنلرک اراسنده طوغریلقله وآنلر ظلم اولنمزلر ف
هر زمانده اولان اولو ایشلیلر شاهد اولوب بیلدکلرینی اظهار ایدرلر کوتو ایشلیلرک کوتولکی
اولسون ویاخود اولو ایشلیلرک کوزل ایشلری اولسون (ووفيت كل نفس ما عملت وهو اعلم
بما يفعلون) ت وتمام ویریلمش اولور هر برشخصه ایشلدیکی شیئک جزاسی والله

ایشلدکاری ایشی بیلور * ف یعنی شاهدلر گناهکارلری الزام ایچون کاوریور ٭ سه الله سبحانه به هیچ برشی کیزلو دکادر (وَسِيقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَى جَهَنَّمَ زُمَرًا حَتَّى إِذَا جَاؤُوهَا فُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِنْكُمْ يَتْلُونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِ رَبِّكُمْ وَيُنْذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا قَالُوا بَلَى وَلَكِنْ حَقَّتْ كَلِمَةُ الْعَذَابِ عَلَى الْكَافِرِينَ) ت وسوریلور اول کسنه لر که کافر اولدیلر جهنم جانبنه بولك بولك جهنمه کادکارنده جهنمك قاپولری اچلور دیرلر آنلره جهنمك بکجیلری ایا کلمدیمی سزه پیغمبرلر سزلك جنسکزدن اوقومدیلرمی سزلره وزرکزه ربکزك آیتلرینی وقورقتمدیلرمی سزی اشبو کونکزه اوغرایه جغکزله دیدیلر اوت ولیکن ثابت اولدی عذاب حکمی کافرلر اوزرینه (قِيلَ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبِئْسَ مَثْوَى الْمُتَكَبِّرِينَ) ت دینلور کافرلره کیرکز جهنمك قاپولرینه ابدی اولەرق انده پس نه یمان یرکین اولدی نفسن قبارد انلرك یری (وَسِيقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ زُمَرًا حَتَّى إِذَا جَاؤُوهَا وَفُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ) ت وسوریلور اول کسنه لر که صاقندیلر ربلرندن جنت جانبنه بلوك بلوك حتی شجانکه انلر جنته کله لر حالبوکه انلر کلزدن مقدم جنتك قاپولری اچلور وجنتك خازنلری انلره دیه لر که سلام سزلك اوزرکزه اولسون خوشحال اولدیکز پس کلکز جنته ابدی اولەرق (وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي صَدَقَنَا وَعْدَهُ وَأَوْرَثَنَا الْأَرْضَ نَتَبَوَّأُ مِنَ الْجَنَّةِ حَيْثُ نَشَاءُ فَنِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ) ت ودیرلر الله تعالی یه حمد اولسونکه طوغری قلدی بزم ایچون وعده سنی ووارث قلدی بزی یره منزل طوترز جنتدن اول یرکه دیلرز پس جنت عمل صالح ایدنلره نه کوزل اجر اولدی * ف جنت اهلیچون حکم اولدیکه نه یره دیلرسکز اول مقامده قونکز لیکن هرکسنه برمقامی دیلرکه اول مقام انکیچون معین قلنمشدر (وَتَرَى الْمَلَائِكَةَ حَافِّينَ مِنْ حَوْلِ الْعَرْشِ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَقُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْحَقِّ وَقِيلَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ) ت کوررسن فرشته لری که عرشك جانبلرینی قوشادوب ربلرینه حمد ایدرلك تسبیح ایدرلر وحکم اولنور آنلرك اراسنده طوغریلقله (یعنی ملاء اعلی نك) لقردیلرنده ودینلورکه عالملرك ربی اولان الله تعالی یه حمد اولسون * ف فرشته لر اراسنده حکم شودرکه هر بریسی کندو وظیفه سنه کوره تدبیر ایدرصکره الله سبحانه برینك تدبیرینی کندو حکمتنه موافق کوردکده آنکله حکم ایدر اشبو ماجرا الآن واردر وآخرتده دخی اولیسردر

(سورة المؤمن مكية وهي خمس وثمانون آية) مؤمن سوره سی مکه ده نازل اولمش وبوسوره سکسان بش آیتدر

بسم الله الرحمن الرحيم

باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهڭ ادیله اوقورم

(حم) ت الله بیلور آنڭ مرادی (تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللّٰهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ) ت کتابی اشیغی
کوندرمك بیلیجی غالب اولان الله جانبندندر (غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ
ذِي الطَّوْلِ لَا إِلٰهَ إِلَّا هُوَ إِلَيْهِ الْمَصِيرُ) ت گناهی یارلغیجیدر و توبه‌یی قبول ایدیجیدر وقتی
عذاب ایدیجیدرغنی و وسعت صاحبیدر اندن غیری هیچ بر معبود یوقدر آنڭ جانبنه‌در
کیرودونمك (مَا يُجَادِلُ فِي آيَاتِ اللّٰهِ إِلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَا يَغْرُرْكَ تَقَلُّبُهُمْ فِي الْبِلَادِ) ت شماته ایتمز
اللهڭ آیتلرنده مکر اول کسنه‌لرکه کافر اولدیلر پس الداتمسون سنی آنلرڭ کیسدوب کلمه‌سی
شهرلرده * ف یعنی کافرلر نیجه شهرلرڭ بیوکلریله آشنا اولمرندن اندیشه ایتمه (كَذَّبَتْ
قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَالْأَحْزَابُ مِنْ بَعْدِهِمْ وَهَمَّتْ كُلُّ أُمَّةٍ بِرَسُولِهِمْ لِيَأْخُذُوهُ وَجَادَلُوا بِالْبَاطِلِ
لِيُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ فَأَخَذْتُهُمْ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ) ت یالان صایدیلر انلردن اول نوحڭ قومی
نوحی و بشقه جماعتلر نوحڭ کروهندن صکره وقصد ایتدی هر برکروه کندو پیغمبرلرینی
طوتمغه و یلان برشماته ایتدیلر بیهوده شبهه‌لر ایله تازائل قیله‌لر باطل ایله طوغرو اولان
سوزی پس هلاك ایله طوتدق انلریکه کوره‌سونلر نیجه اولدی بنم عقابم (وَكَذَلِكَ حَقَّتْ
كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ أَصْحَابُ النَّارِ) ت بونڭ کبی واجب اولدی سنڭ ربڭڭ
حکمی اول کسنه‌لر اوزرینه‌که کافر اولدیلر آنلر جهنم اهلیدرلر (الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ
حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَحْمَةً
وَعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ) ت اول کسنه‌لرکه قالدیررلر عرشی
واول کسنه‌لرکه عرشڭ چوره‌سنده‌درلر تسبیح ایدرلر کندو ربلرینه حمد ایدرلك وایمان
کتوررلر آکا و یارلغمق طلب ایدرلر اول کسنه‌لر ایچونکه ایمان کتوردیلر (دیرلر) ای
بزم ربمز سنڭ رحمت و علمڭ هر برشیئه واسع اولدی پس یارلغه اول کسنه‌لریکه توبه ایتدیلر
وتابع اولدیلر سنڭ یولکه وصاقله آنلری جهنمڭ عذابندن (رَبَّنَا وَأَدْخِلْهُمْ جَنَّاتِ عَدْنٍ الَّتِي
وَعَدْتَهُمْ وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ) ت ای بزم ربمز
دخی ادخال ایت آنلری کندولره وعده ایتدیکڭ جنت عدنه وآنلرڭ بابالرندن وخاتونلرندن
واولادلرندن ایو ایشلو اولنلری دخی جنته ادخال ایت تحقیق سن غالب وحکمت صاحبی سڭ

*ف اگرچه جنت هر كسنه يه عملنه كوره ويريلور خانوتلري واوغوللري وباباسي وآناسي آنده هيچ برابش ايده بيلمز لكن اي دريم سنك شو يله حكمتلرك دخي واردركه بر كسنه سبيله چوق كسنه لري كندو عمللرينك درجه سندن دها اعلى اولان درجه يه ايركورورسن واشبو درجه دخي آنلرك عملنك جزاسي اولور يعني آنلرك نيتي شويله اولسه كه اوليديكه بز دخي اهل صلاحلر كبي عمل ايديدك اشبو نيت الله سبحانه نك يانده مقبول اولور (وقهم السيئات ومن تق السيئات يومئذ فقد رحمته وذلك هو الفوز العظيم) ت وصاقله آنلري كناه ايشلمكدن واول كسنه يي كه صاقلرسن كناه ايشلمكدن قيامتده اكا رحمت ايدوب اسركرسك واشبو صاقلانق بيوك مطلوبه نائل اولمقدر * ف يعني سنك اسركمكك اولورسه كوتولكدن كناهدن محفوظ اولور زيرا كه كندو عملندن هيچ بر كسنه محفوظ اوله بيلمز زيرا كه آز وچوق كناهدن بر كسنه خالي اولمز (ان الذين كفروا ينادون لمقت الله أكبر من مقتكم أنفسكم اذ تدعون الى الايمان فتكفرون) ت اول كسنه لركه كافر اولديلر ندا اولنور آنلره كه البته اللهك سزه عداوتي سزلك نفسكزه اولان عداوتكزدن بيوكدر زيرا سز دعوت اولنديغكزده دنياده ايمان جانبنه انكار ايدوب كافر قالديكز *ف شاه ولي الله رحمه الله ديريعني كافرلر جهنمده كندولري اوزرينه بددعا ايدرلر وديرلركه نه اوليديكه يوق اولسه دق ويوسوز كندو كندويي دشمن طوتمقدر والله اعلم ويمكندركه معنى بويله اوله كه الله سبحانه نك دشمن طوتمغي سزا اولوقتده كه دعوت اولنديكز ايمان جانبنه پس كافر قالديكز يعني ايماني قبول ايتمك كندو نفسلرينه عداوت ايتمكدر اگرچه آني بيلمزلر ايسه ده پس اشبو كندو نفسلرينه عداوتلرينك جزاسي الله سبحانه نك آنلره عداوت ايتمسيدر لكن عذابك قساوتي وضرري آخرتده ظاهر اولدي والله اعلم *ف يعني اشبو قيامت كونتده كندوكزه لعن ايديورسكز وقتا كه دنياده كافر اولديكز الله سبحانه سزلك لعنكزدن زياده سزه لعن ايتدي انك جزاسي اشبو قيامت كونتده بولورسكز (قالوا ربنا أمتنا اثنتين وأحييتنا اثنتين فاعترفنا بذنوبنا فهل الى خروج من سبيل) ت ديرلر اي بزم ربمز اولديردك بزي ايكي دفعه ودير لتدك بزي ايكي كره پس اقرار ايتدك كندو كناهلرمزه پس آيا طشره چيقمغه بريول وارميدر (يعني بر حيله وارميدر) *ف شاه ولي الله رحمه الله ديركه اول نطفه ايديلر الله سبحانه جان ويردي آندنصكره جانلرين آلدي صكره ينه ديرلتدي والله اعلم *ف اول طپراق يا نطفه ايديلر پس اولو ايديلر صكره جان بولديلر ديري اولديلر صكره اولديلر صكره ديرلديلر اشبودر ايكي اولمك وايكي ديرلمك (ذلكم بأنه اذا دعي الله وحده كفرتم وان يشرك به تؤمنوا فالحكم لله العلي الكبير) ت اشبو عذاب شو سببدندركه الله تعالى بردر دينلسه انكار ايدرديكز واگرا كا شريك قوشلسه ايمان كتوررديكز پس بيورلدي وحكم بيوجه قدرلو اولان بيوك اولان اللهكدر (هو الذي يريكم آياته وينزل لكم من السماء رزقا

وما يتذكر الا من ينيب) ت اول الله تعالى در كه كوسترربيزه كنـدو نشانه لريني واينديرر سزيچون كوكدن رزق ونصيحت قبول ايتمزمكر اول كسـنه كه رجوع ايدريعني معصيتدن طاعته رجوع ايدنلر بوايتلرى تفكر ايدر (فادعوا الله مخلصين له الدين ولو كره الكافرون) ت پس ذكـر ايدنك الله تعالى ني خالص قيلورق آنكيچون عبادتني كافرلرا كرچـه اكراه ايدرلرسـه ده (رفيع الدرجات ذو العرش يلقي الروح من أمره على من يشاء من عباده لينذر يوم التلاق) ت مرتبه لرى يوجه ايديجى عرشنك صاحبيدر كندو بيورلديسندن قوللرندن ديلديكى كيمسه اوزرينه وحى ايدرتا كه قورقيده قيامت كونيله (يوم هم بارزون لا يخفى على الله منهم شئ لمن الملك اليوم لله الواحد القهار) ت شو كوندركه آنلر طشره كلورلر قبرلرندن كيزلو قالمز الله تعالى يه آنلردن هيچ برشى الله بيورركه كيم ايچوندر پادشاهلق بوكـونده (ينه كنـدى جواب ويرركه) البتـه غالب اولان براولان الله ايچوندر (اليوم تجزى كل نفس بما كسبت لا ظلم اليوم ان الله سريع الحساب) ت بوكون جزا ويريلور هربرشخصه ايشلديكى شيئه كوره هيچ ظلم يوقدر بوكونده تحقيق الله تيز حساب ايديجيدر (وأنذرهـم يوم الآزفة اذ القلوب لدى الحناجر كاظمين ما للظالمين من حميم ولا شفيع يطاع) ت وقورقت آنلرى قيامت كونندن اول وقتده كه قلبلر قورقوسندن بوغزلرنك ياننه كلور غمـدن طولو اوله رق يوقدر ظالملر ايچون هيچ بردوست وسوزى مقبول برشـفاعت ايديجى (يعلم خائنـة الاعين وما تخفى الصـدور) بيلور الله تعالى خائن كوزلرى وقلبلرده كيزلو طوتيلن شيلرى (والله يقضى بالحق والذين يدعون من دونه لا يقضون بشئ ان الله هو السميع البصير) ت والله تعـالى حكم ايدر طوغريلقـله واول كـسـنه لركه كافرلر عبادت ايدرلر الله دن غـيرى حكم ايده بيلمزلر برشيئه تحقيق الله تعـالى ايشـديجى كورىجـيدر (أولم يسـيروا فى الارض فينظروا كيف كان عاقبـة الذين كانوا من قبلهم كانوا هم أشد منهـم قوة وآثارا فى الارض فأخذهم الله بذنوبهـم وما كان لهم من الله من واق) ت آيا سـيرايتمديلرمى يرده تا كه باقه لر نيجه اولدى اول كان كـسنه لرنك ايشلرنك آخرى كه آنلر زياده ايدى كندولردن قوتله ونشانه لر ايله يرده (يعنى آنلر چوق محالر وچوق قلعه لر بنا ايتـديلر) پس طوتدى الله آنلرى كناهلرى

سببله

سبیله واولدی انلری اللهدن هیچ بر صاقلیجی (ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ
فَكَفَرُوا فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ إِنَّهُ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ) ت اشبو عقوبت اول سببدن اولدیکه کلدی
آنلره پیغمبرلری نشانهلر ایله پس کافر اولدیلر طوتدی آنلری الله تحقیق الله تعالی قوتلیدر قتی
عقوبت ایدیجیدر (وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَى بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُبِينٍ) ت کوندردك بز موسایی
نشانهلرمز ایله وظاهر دلیل ایله (إِلَى فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَقَارُونَ فَقَالُوا سَاحِرٌ كَذَّابٌ) ت فرعونك
وهامانك وقارونك جانبنه پس دیدیلر یالانجی جادودر * ف قارون بنی اسرائیلدن ایدی
لکن فرعونك اتباعلرینك رضاسنه موافق ایدی وآنلرك دولتندن مال حاصل ایدر ایدی
(فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا اقْتُلُوا أَبْنَاءَ الَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ وَاسْتَحْيُوا نِسَاءَهُمْ وَمَا كَيْدُ
الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ) ت پس وقتا که کلدی آنلره پیغمبر طوغرو اولان وحی ایله بزم
جانبمزدن دیدیلر اولدیرکز اول کسنهلرك اوغوللرین که ایمان کتوردیلر آنکله ودیری براقك
آنلرك خاتونلرینی کافرلرك حیله یاپمهسی انجق هلاك اولقدر (وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذَرُونِي أَقْتُلْ
مُوسَى وَلْيَدْعُ رَبَّهُ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُبَدِّلَ دِينَكُمْ أَوْ أَنْ يُظْهِرَ فِي الْأَرْضِ الْفَسَادَ) ت ودیدی
فرعون بنی قویورك اولدیرهیم موسایی اول ربسنه دعا ایتسون بن قورقرمکه تغییر
ایده سزك دینکزی یاخود ظاهر قیله یرده کوتولکی * ف فرعون دیدیکه براقك بنی موسایی
اولدیرهیم مردارلری راضی اولمدیلر زیرا که حضرت موسانك معجزاتن کوردیلر ایدی
قورقدیلر که موسانك ربسی آنك عوضن آله (وَقَالَ مُوسَى إِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ مِنْ كُلِّ مُتَكَبِّرٍ
لَا يُؤْمِنُ بِيَوْمِ الْحِسَابِ) ت ودیدی موسی البته بن صغندم ربمه وسزك ربکزه هر بیون
قبارد انلرك شرندن که ایمان کتورمز حساب کوننه * ف هر کسنه که حساب کوننه ایمان
کتورمهسه آدم نیجه ظلم ایدر (وَقَالَ رَجُلٌ مُؤْمِنٌ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَكْتُمُ إِيمَانَهُ أَتَقْتُلُونَ رَجُلًا
أَنْ يَقُولَ رَبِّيَ اللَّهُ وَقَدْ جَاءَكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ مِنْ رَبِّكُمْ وَإِنْ يَكُ كَاذِبًا فَعَلَيْهِ كَذِبُهُ وَإِنْ يَكُ صَادِقًا
يُصِبْكُمْ بَعْضُ الَّذِي يَعِدُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ كَذَّابٌ) ت دیدی بر مؤمن اولان
کسنه فرعونك اقربالرندن که ایمانی کیزلردی آیا اولدیررمیسکز بر کسنهیی اولسبدنکه
بنم ربم اللهدر دیر کتوردی سزلره اوککزه نشانهلری سزلرك ربکزدن واکر فرض ایدهلم یالانجی
اولسه آنك او زرینهدر یالانك وبالی واکر طوغرو اولسه ایریشور سزه اواشیك بعضیسی که
وعده ویررسزه البته الله یول کوسترمز اول کسنهیه که حددن کچن یالانجیدر
(يَا قَوْمِ لَكُمُ الْمُلْكُ الْيَوْمَ ظَاهِرِينَ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ يَنْصُرُنَا مِنْ بَأْسِ اللَّهِ إِنْ جَاءَنَا قَالَ فِرْعَوْنُ

مَا أُرِيكُمْ اِلَّا مَا أَرَى وَمَا أَهْدِيكُمْ اِلَّا سَبِيلَ الرَّشَادِ) ت ای بنم قومم سز بکونلر پادشاهلق بوکون غالب اولەرق یردەپس کیم یاردم ایدر بزە اللهنك عذابندن اکر کلسە بزە عذاب فرعون دیدی مصلحت ویرمم سزە انجق اولنسی کەادرالنك ایدرم وەلالت ایتمم سزی مکر طوغرو اولان یولە (وَقَالَ الَّذِي آمَنَ يَا قَوْمِ اِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ مِثْلَ يَوْمِ الْأَحْزَابِ) ت ودیدی اول ایمان کتورن کسنە ای بنم قومم البتە بن قورقرم سزلك اوزرکزە بکن کروهلرك کونی کبیلردن (مِثْلَ دَأْبِ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَالَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ وَمَا اللهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِلْعِبَادِ) ت نوح قومنك وعاد وثمود قومنك حالنك صورتی کبی واول کسنەلرك حاللرنك صورتی کبی کە آنلردن صکرە ایدیلر والله دیماز ظلم ایتمکی قوللری اوزرینە (وَيَا قَوْمِ اِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ يَوْمَ التَّنَادِ) ت ای بنم قومم البتە بن قورقرم سزلك اوزرکزە آدملر بر برینی فریادلە چاغرن کوندن (يَوْمَ تُوَلُّونَ مُدْبِرِينَ مَا لَكُمْ مِنَ اللهِ مِنْ عَاصِمٍ وَمَنْ يُضْلِلِ اللهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ) ت اول کوندرکە بر بریکزدن یوز چویروب سکز آرقە ویرەرك یوقدر سز بکون اللەدن هیچ بر صاقلیجی وبر کسنەیی کە آزغین قیلسە الله پس یوقدر آنکیچون هیچ بر یول کوستریجی * ف آدملر بر برینی فریادلە چاغردقلری کون کلدی آنلر قلزم دکزندە غرق اولدقلری وقتدە زیرا کە غرق حالندە بر برینی چاغردیلر اشبو حالی اول مؤمن کشفلە معلوم ایدندی یاخود قیاسلە کە هر منکر اولان قومە عذاب یوبلە کلش (وَلَقَدْ جَاءَكُمْ يُوسُفُ مِنْ قَبْلُ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا زِلْتُمْ فِي شَكٍّ مِمَّا جَاءَكُمْ بِهِ حَتَّى اِذَا هَلَكَ قُلْتُمْ لَنْ يَبْعَثَ اللهُ مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللهُ مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ مُرْتَابٌ) ت وکلدی سزە یوسف بوندن اول نشانەلرایلە پس سز همیشە شکدە اولدیکز سزە کتوردیکی شیلردن تا کە وفات ایتدی دیدیکز کە کوندرمز الله یوسفدن صکرە بر پیغمبردخی بونك کبی آزغین قیلر الله اول کسنەیی کە حددن کچوب شك ایدیجیدر * ف حضرت یوسف علیه السلامك زمانندە اشبو سوزی کیمسە سویلدی وفاتندن صکرە مصرلك انتظامی فنایە یوز چویردی دیدیلر کە یوسفك قدمی اشبو شهر اوزرینە کوزلرونە مبارك ایدی اشبونك کبی هیچ بر پیغمبر اولماز اولدە انکار ایتدیلر صکرە شویلە اقرار ایتدیلر پس بو درسو یلکدە حددن کچمك (الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ أَتَاهُمْ كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللهِ وَعِنْدَ الَّذِينَ آمَنُوا كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللهُ عَلَى كُلِّ قَلْبِ مُتَكَبِّرٍ جَبَّارٍ) ت آزغین قیلر الله اول کسنەلریکە جدال ایدرلر اللهنك آیتلرندە کندولرە دلیل کلمکسزین بونك بیولك بغض اولدی اللهنك یاتندە وایمان کتورنلرك یاتندە اشبو کبی مهر اورر الله هر برمتکبر باش چکیجی کسنەنك قلبی اوزرینە (وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا هَامَانُ ابْنِ لِي صَرْحًا لَعَلِّي أَبْلُغُ الْأَسْبَابَ) ت دیدی فرعون ای هامان بنمچون

بر کوشك یاب اولەکە بن اریشم اشبو یوللره (أسباب السموات فأطلع الى اله موسى وانى
لأظنه كاذبا وكذلك زين لفرعون سوء عمله وصد عن السبيل وما كيد فرعون الا فى تباب)
ت کوکلرنك یوللرینه تاباقم موسانك معبودی جانبنه بن کمان ایدرم انی یلانجی ویونك کبی
بزندی فرعونك کوزنده کنـدونك کونو عملی وکیروطوتلدی طوغرو یولدن فرعونك
حیلەسی انجق هلاك کده‌در (وقال الذى آمن يا قوم اتبعون أهدكم سبيل الرشاد) ت ودیدی
اول کمسنه که ایمان کتوردی ای بنم قومم تابع اولکز بکا تا دلالت ایده‌یم سزی طوغری یوله
(يا قوم انما هذه الحياة الدنيا متاع وان الآخرة هى دار القرار) ت ای بنم قومم اشبو
دنیا دیرلکی آزفائده‌در والبته آخرت ابدی اولاق سرا ایسدر (من عمل سيئة فلا يجزى الا مثلها
ومن عمل صالحا من ذكر أو أنثى وهو مؤمن فأولئك يدخلون الجنة يرزقون فيها بغير حساب)
ت هر کمسنه ایشلسه کونو اولان ایشی پس یجزا النمز مکر کونو ایشی قدری وهر کمسنه
ایشلسه کوزل ایشی ارکك جنسندن اولسون یا قاری جنسندن اولسون وحال بوکه مؤمندر
پس اشبو کروه جنته کیررلر آنده حسابسز رزق ایله جزا النورلر (ويا قوم مالى أدعوكم الى النجاة
وتدعوننى الى النار) ت وای بنم قومم بونه حالدرکه چاغررم سزی نجات بولمق جانبنه چاغررسکز
بنی جهنمك جانبنه یعنی کندوینی اسلامی التزام ایدوب اشبو کلامی سویلیوب قومنه
ایشتدیردی (تدعوننى لأكفر بالله وأشرك به ما ليس لى به علم وأنا أدعوكم الى العزيز الغفار) ت
چاغررسکز بنی تا کافر اولەیم الله تعالی یه وشریك قوشەیم آکا اول برشیئ که آنك حقیقتنی
بیلمم وبن دعوت ایدرم سزی غالب اولان یارلغیجی اولان الله جانبنه (لا جرم أنما تدعوننى اليه
ليس له دعوة فى الدنيا ولا فى الآخرة وأن مردنا الى الله وأن المسرفين هم أصحاب النار) ت
شبهه‌سز اولشیکه دعوت ایدرسکز بنی آنك جانبنه یوقدر آنك ایچون دعا قبول ایتمك نه دنیاده
ونه آخرتده وشکسز بزم رجوعمز الله جانبنه‌در وشبهه‌سز حددن کچنلر جهنم صاحبلریدر
(فستذكرون ما أقول لكم وأفوض أمرى الى الله ان الله بصير بالعباد) ت پس البته
ذکر ایدرسکز اول شیئ که دیرم سزه وتاپشوررم کندی ایشلرمی الله تعالی یه البته الله
کوریجیدر قوللرنك احوالنی (فوقاه الله سيئات ما مكروا وحاق بآل فرعون سوء العذاب)
ت پس صاقلدی الله موسایی آنلرنك قتی اولان کونولکندن وطوتدی فرعونك اتباعنی قتی
اولان عذاب (النار يعرضون عليها غدوا وعشيا ويوم تقوم الساعة ادخلوا آل فرعون أشد

الْعَذَابِ) ت (اول قتى عذاب) اوددر انلر صباح وقتى واخشام وقتى اول ناره عرض اولنورلر
واول كونكه قيامت قائم اولور دير زكه كتوركز فرعونك اتباعلرينى عذابك زياده قتيسنه * ف
اشبو عذاب قبر عالمنك حاليدر كه كافرلره اندلرينى كوسترلر و آخرتده مقرلرينه داخل اولورلر
ومؤمنلردخى جنته داخل اولورلر (وَاِذْ يَتَحَاجُّونَ فِي النَّارِ فَيَقُولُ الضُّعَفَاءُ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا اِنَّا
كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ اَنْتُمْ مُغْنُونَ عَنَّا نَصِيبًا مِنَ النَّارِ) ت وذكر ايت اول وقتيكه شماته ايدرلر جهنم
اهلى بربريله جهنمده پس ديرلر ضعيفلر اول كسنه لركه دنياده متكبر ورئيس ايديلر بز سزه تابع
اولدق ايدى پس آيا سزلر رفع ايده بيلورميسكز بزدن عذابدن برحصه يى (قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا
اِنَّا كُلٌّ فِيهَا اِنَّ اللّٰهَ قَدْ حَكَمَ بَيْنَ الْعِبَادِ) ت ديرلر اول كسنه لركه بيوكلك ايتديلر بزلر طوغرى جهنمده يز
البته الله حكم ايتدى قوللرك اراسنده * ف ايدى وقت قالديكه بركسنه بركسنه نك ايشنه
ياره يه (وَقَالَ الَّذِينَ فِي النَّارِ لِخَزَنَةِ جَهَنَّمَ ادْعُوا رَبَّكُمْ يُخَفِّفْ عَنَّا يَوْمًا مِنَ الْعَذَابِ) ت وديرلر
اول كسنه لركه جهنمده درلر جهنمك بكجيلرينه دعا ايدك كندو ربكزه خفيف قلسون بزدن
بركون عذابى (قَالُوا اَوَلَمْ تَكُ تَأْتِيكُمْ رُسُلُكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا بَلٰى قَالُوا فَادْعُوا وَمَا دُعَاءُ
الْكَافِرِينَ اِلَّا فِي ضَلَالٍ) ت ديرلر بكجيلر آيا كلمديلرمى سزه سزلك پيغمبرلركز واضح اولان
معجزاتله ديرلر اوت ديرلر اويله ايسه سز دعا ايدك كافرلرك دعاسى انجق ضائع اولقده در اجابت
اولنمز * ف جهنمك بكجيلرى اولان ملائكه لر كافرلره ديرلركه شفاعت ايتمكه بزم قدرتمز يوقدر
بزلر جهنم اهلنه عذاب ايتمكه مأمور اولمشوز شفاعت انبيانك وظيفه سيدر وسزلر آنلره
خلاف ايتديكز (اِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ الْاَشْهَادُ) ت البته
بزلر ياردم ايدرز پيغمبرلرمزه واول كسنه لره كه ايمان كتورديلر دنيا ديرلكنده واول كونده كه
قائم اولورلر شاهدلر يعنى فرشته لر يوم قيامتده انبيالره شهادت ايتدكلرى وقتده
(يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعْذِرَتُهُمْ وَلَهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ) ت اول كونده كه منفعت ويرمز ظالملره
آنلرك عذر كتورمسى وآنلر ايچوندر رحمتدن ايراق اولمق وآنلر ايچوندر آخرت سراينك
عذابى (وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْهُدٰى وَاَوْرَثْنَا بَنِي اِسْرَائِيلَ الْكِتَابَ هُدًى وَذِكْرٰى لِاُولِي الْاَلْبَابِ)
ت ويردك موسايه هدايتى وكتابك وارثى قلدق يعقوب اولادينى يول كوسترمك ايچون
ونصيحت ايتمك ايچون عقل صاحبلرينه (فَاصْبِرْ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ
رَبِّكَ بِالْعَشِيِّ وَالْاِبْكَارِ) ت پس صبر ايت اللهك وعده سى طوغريدر و يارلغامق طلب
ايت كندو كناهك ايچون وتسبيح ايت كندو ربكى حمد ايدرك اخشام وقتى وصباح وقتى

*ف پيغمبرمز عليه السلام هر كونده يوز كره استغفار ايدرايدى پس هيچ كيمسه بولنمزكه
قصوردن خالى اوله ايدى هر كسنه يه لايقدركه استغفار ايده (انَّ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِى آيَاتِ اللهِ
بِغَيْرِ سُلْطَانٍ اَتَاهُمْ اِنْ فِى صُدُورِهِمْ اِلَّا كِبْرٌ مَا هُمْ بِبَالِغِيهِ فَاسْتَعِذْ بِاللهِ اِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ)
ت اول كسنه لركه حقسز جدال ايدرلر الهك آيتلرنده كندولره بر دليل كلمامش ايكن آنلرك
قلبلرنده انجق غلبه لكى مرادايتدكلرى واردر آنلر ايسه اول غلبه لكه ايرشمى دكلردر پس
صغنق طلب ايله اللهدن البته الله ايشيديجى كوريجيدر *ف آنلرك كبرى شوايديكه پيغمبر
اوزرينه اعلى اوله لم اشبو ايسه ممكن دكلدر (لَخَلْقُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ اَكْبَرُ مِنْ خَلْقِ
النَّاسِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ) ت البته كوكلرى يراتمق ويرى يراتمق زياده
بيوكدر انسانى يراتمقدن (يعنى ايكنجى كره آنلرى دوندرمكدن) وليكن آدملرك چوغى
بيلمزلر *ف يعنى ايكنجى كره آنلرى ديرى ايتمكى محال بيلورلر (وَمَا يَسْتَوِى الْاَعْمٰى وَالْبَصِيرُ
وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَلَا الْمُسِىءُ قَلِيلًا مَا تَتَذَكَّرُونَ) ت وبرابر اولمز كوزسزلر
وكوزلولر ونه برابر اولمزلر ايمان كتوروب كوزل ايشلينلر ايله كناهكار اولان كيمسه لر آز
نصيحت قبول ايدرسكز *ف يعنى بر كون اولوركه آنده آنلرك فرقى ظاهر اولور يعنى قيامت
كونيدركه آنده مؤمنلر ايله كافرلرك فرقى ظاهر اولور (اِنَّ السَّاعَةَ لَآتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَلٰكِنَّ
اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ) ت البته قيامت كونى كله سيدر شك يوقدر آنده وليكن آدملرك چوغى
اينانمزلر (وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِى اَسْتَجِبْ لَكُمْ اِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِى سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ
دَاخِرِينَ) ت ديدى سزلرك ربكز دعا ايدك بنم جانبمه تا قبول ايده يم سزلرك دعا كزى البته اول
كسنه لركه كبر ايدرلر بكا عبادت ايتمكدن داخل اولورلر جهنمه ذليل اوله رق *ف قوللغك
شرطى اولدركه كندو ربندن طلب ايده وطلب ايتمك بيون بوغونلقيدر وكبردر اكر آدمدن دنيا
طلب ايتمزايسه پس لايقدركه مغفرت طلب ايده اشبو ره دن معلوم اولديكه الله سبحانه قوللك
فريادنه ايرشور وبوكر چكدر فقط شو يله كه هر كسنه نك دعاسنى ديلديكى كبى قبول ايتمز والله
سبحانه مالكدر كندو رضاسنه كوره ايدر (اَللهُ الَّذِى جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا
اِنَّ اللهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ) ت الله اوبله واجب الوجوددركه
يراتدى سزيچون كيجه يى تا قرار بوله سكز آنده وكوندزى يراتدى بر وجهله كه آنده بر بريكزى
كوررسكز البته الله احسان صاحبيدر آدملر اوزرينه وليكن آدملرك چوغى شكر ايتمزلر
(ذٰلِكُمُ اللهُ رَبُّكُمْ خَالِقُ كُلِّ شَىْءٍ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ فَاَنّٰى تُؤْفَكُونَ) ت بو نعمتلرى ويرن الله سزلرك ربكزدر

هر برشیئی یرادیجیدر اندن غیری هیچ بر معبود یوقدر پس انك عبادتندن غیرك عبادتنه نصل صرف اولنور سکز (كَذَلِكَ يُؤْفَكُ الَّذِينَ كَانُوا بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ) ت بونك کبی دوندرلمش اولورلر اول کسنه لرکه اللهك آیتلرینی انکار ایدرلر (اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ قَرَارًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوَرَكُمْ وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَتَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ) ت الله تعالی سزیکون یری ساکن اوله جق منزل وکوکی تاوان یعنی دیوسزك صورتلریکزی احسن صورتله تصویر ایتدی و رزق ویردی سزه پاکیزه اولان شیلردن اشبو اشیایی ایجاد ایدن الله سزلر بکزدر پس جمیع برکات اکا مخصوص عالملر ربیدر * ف انسانك صورتی هر برحیوانك صورتندن کوزلدر و رزقی دخی هر برشیك رزقندن پاك و پاکیزه در (هُوَ الْحَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ) ت عالملرك ربی اولان الله حی در اندن بشقه بر معبود یوقدر پس عبادت ایدك آکا خالص قیلەرق انکچون عبادتی حمد عالملری بسلیجی اولان الله ایچوندر (قُلْ إِنِّي نُهِيتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَمَّا جَاءَنِيَ الْبَيِّنَاتُ مِنْ رَبِّي وَأُمِرْتُ أَنْ أُسْلِمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ) ت دیکل البته بن منع اولندم آندنکه عبادت ایدەم اول کسنه لرەکه عبادت ایدرسکز اللهدن غیری اولوقتدنکه کلدی بکا نشانه لر کندو ربمك جانبندن و امر اولندم که انقیاد ایدەم عالملر ربنه (هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ يُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشُدَّكُمْ ثُمَّ لِتَكُونُوا شُيُوخًا وَمِنْكُمْ مَنْ يُتَوَفَّى مِنْ قَبْلُ وَلِتَبْلُغُوا أَجَلًا مُسَمًّى وَلَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ) ت اول الله تعالی یراتدی سزی طپراقدن صکره منیدن صکره قان پارچه سندن صکره طشره کتورر سزی چوجق اولەرق صکره سزی قویو یردتا یریشورسکز کندو قوتکزك نهایتنه صکره قویو یردتا اختیار اولورسکز و سزك بعضکز اختیارلغه ایرشمزدن اول وفات ایدرکه هرکس اجل معینه ایریشور اوله که سزلر فهم ایده سکز * ف یعنی اشبو قدر احواللر بزم اوزریمزه کچمش اولورکه بر بشقه احواللر دخی مرور ایدر اشبو احواللر دخی اولدکدن صکره دیرلکدر (هُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ فَإِذَا قَضَى أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ) ت اول الله تعالی دیرلدر و اولدیرر پس چقان برشیی یراتمق مراد ایتسه کده اول شیئه اول دیو امر ایدر اول آنده اولور (أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ أَنَّى يُصْرَفُونَ) ت آیا باقمزمیسین اول کسنه لرك جانبنه که غوغا ایدرلر اللهك آیتلرنده ایشاننمقدن نیجه یوز چویررلر (الَّذِينَ كَذَّبُوا بِالْكِتَابِ وَبِمَا أَرْسَلْنَا بِهِ

رسلنا فسوف يعلمون) ت اول كسنه لركه يلان صايديلر شوكتابنى واول برشيلر يكه كوندردك

پيغمبرلرمز ايله انلر يقينده بيلورلر يعنى حالت حقيقتنى (اذ الاغلال فى اعناقهم والسلاسل

يسحبون فى الحميم ثم فى النار يسجرون) ت اول وقتده كه طوقلر وزنجيرلر آنلرڭ بوينلرنده اولور

وچكلورلر زيادہ ايسيچق صويه صكره جهنمه آتيلورلر (ثم قيل لهم اين ما كنتم تشركون من

دون الله قالوا ضلوا عنا بل لم نكن ندعوا من قبل شيأ كذلك يضل الله الكافرين) ت صكره

دينلور آنلره نه يرده در اول شى كه اولديكز شريك قوشيجى آنى اللهدن غيرى ديرلر بتكين غائب

اولديلر بلكه ديرلر كه اصلا عبادت ايتمدك ايدى بوندن اول هيچ برشيئه بونڭ كبى آزغين قيلور الله

كافرلرى ❊ف اول منكر اولديلر كه بزلر هيچ برشريك قوشمدق صكره شاشروب وقورقوب

دللرندن چيقاركه برشريك قوشدق صكره انكار ايدرلر پس الله سبحانه حكمتيله انكارلرينى

آنلره اونوتدردى (ذلكم بما كنتم تفرحون فى الارض بغير الحق وبما كنتم تمرحون) ت

اشبو عذاب اول سببدندر كه يرده حقسز يره سوينوب شادا اولورديكز وناز لنوب كبرلنوردیكز

(ادخلوا ابواب جهنم خالدين فيها فبئس مثوى المتكبرين) ت كيركز جهنمڭ قاپولرينه ابدى

اوله رق جهنمده پس نه يوكيناولدى يورنى يوقونلره جهنم (فاصبر ان وعد الله حق فاما نرينك

بعض الذى نعدهم او نتوفينك فالينا يرجعون) ت پس صبرايت (يا محمد) البته اللهڭ وعدهسى

طوغريدر پس اگر كوسترسڭ سكا اولشيئڭ بعضسنى كه وعده ويررز آنلره ياخود

اولدررسڭ سنى پس بزم جانبمزه در كافرلرڭ رجوعى يعنى كافرلره وعدا ايتديكمز قتل كبى

واسر كبى عذابى سكا دنياده كوسترسڭ نه كوزل واگر عذابلرين دنياده كورمدن وفات

ايدرسڭ اخرتده كى عذابلرين كوررسڭ (ولقد ارسلنا رسلا من قبلك منهم من قصصنا عليك

ومنهم من لم نقصص عليك وما كان لرسول ان يأتى باية الا باذن الله فاذا جاء امر الله قضى

بالحق وخسر هنالك المبطلون) ت كوندردك پيغمبرلرى سندن اول انلردن بعضلرڭ

قصهلرين سكا بيان ايتدك وبعضلرڭ قصهسنى بيان ايتمدك اولمدى هيچ بر پيغمبر ايچون كه

كتوره برنشانه يى مگر اللهڭ اذنيله پس چقانكه كلور اللهڭ امرى فيصل اولنور طوغريلقله

وعناد ايدوب باطل سويلينلر زيانده اولورلر (الله الذى جعل لكم الانعام لتركبوا منها ومنها

تأكلون) ت الله يرانيدى سزيچون درت اياقلو حيوانلرى تابنسهسكز آنلرڭ بعضسنه وآنلرڭ

بعضسنى يرسكز (ولكم فيها منافع ولتبلغوا عليها حاجة فى صدوركم وعليها وعلى الفلك تحملون)

ت وبرکون واردر اول حیوانلرده منفعتلر وایرشورسکز آنلرك اوزرینه بنوب قلبکزده اولان مقصودکزه ولاول حیوانلر اوزرینه وقایقلر اوزرینه کتوریلورسکز (وَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ فَأَيَّ آيَاتِ اللَّهِ تُنْكِرُونَ) ت وکوسترورسزه الله نشانه لرینی پس اللهك نشانه لریندن قنقیسنی انکار ایدرسکز (أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا أَكْثَرَ مِنْهُمْ وَأَشَدَّ قُوَّةً وَآثَارًا فِي الْأَرْضِ فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ) ت آیا سیر ایتمدیلرمی یرده تا کوره لر نیجه اولدی اول کمسنه لرك آخری که آنلردن اول کلمشلر ایدی کندولردن چوق وزیاده ایدیلر قوتده یرده منزللری وقلعه لری متین ایدی پس نفع ایتمدی آنلره آنلرك کسب ایتدکلری شیلر وقوتلری (فَلَمَّا جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَرِحُوا بِمَا عِنْدَهُمْ مِنَ الْعِلْمِ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ) ت پس وقتا که کلدی آنلره آنلرك پیغمبرلری معجزات ایله سویندیلر کندی یانلرنده اولان علم ایله (یعنی معاش علمی وعقائد باطله لری) وقوشاتدی آنلری پیغمبرلری استهزا ایتدکلری شیئك جزاسی (فَلَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا قَالُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَحْدَهُ وَكَفَرْنَا بِمَا كُنَّا بِهِ مُشْرِكِينَ) ت پس چقانکه کوردیلر بزم عذابمزی دیدیلر ایمان کتوردك الله تعالی یه بر اولهرق وانکار ایتدك اول برشی که آنی شریك ایدردك (فَلَمْ يَكُ يَنْفَعُهُمْ إِيمَانُهُمْ لَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا سُنَّتَ اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ فِي عِبَادِهِ وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْكَافِرُونَ) ت پس هرکز اولمدی منفعت ویریجی آنلره ایمان کتورمك اول وقتده که کوردیلر بزم عذابمزی اللهك آیینیدرکه کچمش اولدی قوللری آراسنده وزیان ایتدیلر اول وقتده کافرلر

سورة حم السجدة مكية وهي أربع وخمسون آية

(حم سجده سوره سی مکه ده نازل اولمش واشبو سوره اللی درت آیتدر)

بسم الله الرحمن الرحيم

باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهك ادیله اوقورم

(حم) ت الله بیلور آندن مرادی (تَنْزِيلٌ مِنَ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ) ت آشغی کوندرلمشدر باغشلیجی اسرکیجی اولان الله جانبندن (كِتَابٌ فُصِّلَتْ آيَاتُهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ) ت برکتابدرکه واضح اولندی آنك آیتلری عرب دلیله قرآن اولدیغی حالده بیلان قوم ایچون (بَشِيرًا وَنَذِيرًا فَأَعْرَضَ أَكْثَرُهُمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ) ت سویندریجی وقورقیدیجی اولهرق پس مشرکارك

بچوغی یوز چویردی پس انلر ایتمزلر (وَقَالُوا قُلُوبُنَا فِي أَكِنَّةٍ مِمَّا تَدْعُونَا إِلَيْهِ وَفِي آذَانِنَا وَقْرٌ
وَمِنْ بَيْنِنَا وَبَيْنِكَ حِجَابٌ فَاعْمَلْ إِنَّنَا عَامِلُونَ) ت ودیدیلر بزم قلبلرمز پردەدە در اولشیدنکه
دعوت ایدرسکز بزی آنك جانبنه وقولاغمزدە صاغراق واردر و بزم ارامز ایله سنك ارا کده
بر پردە واردر پس سن ایشله البته بزلر ایشلیجیز یعنی سن کندی عملکدە اول بزدخی کندی
آیینمزله اوله لم (قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَٰهُكُمْ إِلَٰهٌ وَاحِدٌ فَاسْتَقِيمُوا إِلَيْهِ وَاسْتَغْفِرُوهُ
وَوَيْلٌ لِلْمُشْرِكِينَ) ت دیکل انجق بن آدم سنزلك کبی وحی اولنور بنم جانبمه کسبزلك معبودکز بر
اولان معبوددر پس طوغریلقله یونلك آنك جانبنه ویارلغمق طلب ایدلك آندن وشدتلو عذاب
مشرکلر ایچوندر (الَّذِينَ لَا يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ) ت که ادا ایتمزلرزکاتی و آنلر
آخرتی انکار ایدیجیدرلر * ف بعضیلر بیوردیلرکه اشبو رادەزکاتدن مراد لا اله الا الله کلمه سنی
دیمکدر زوزکاتك معناسی پاکلك وتمیزلکدر (إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ)
ت البته اول کسنه لر که ایمان کتوردیلر وایشلادیلر کوزل ایشلری آنلر ایچوندر کنمزمند
واجرت واردر (قُلْ أَئِنَّكُمْ لَتَكْفُرُونَ بِالَّذِي خَلَقَ الْأَرْضَ فِي يَوْمَيْنِ وَتَجْعَلُونَ لَهُ أَنْدَادًا ذَٰلِكَ رَبُّ
الْعَالَمِينَ) ت دیکل ایا سز انکار ایدیجی اولورمیسکز اول الله تعالی یی که یراتدی یری ایکی کونده
وشریك طوترمیسکزا کا که اول عالملرك ربیدر (وَجَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَ مِنْ فَوْقِهَا وَبَارَكَ فِيهَا
وَقَدَّرَ فِيهَا أَقْوَاتَهَا فِي أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ سَوَاءً لِلسَّائِلِينَ) ت ویراتدی طاغلری یرك اوستنده وچوق برکت
قودی انده ایرمقلرك چوقلغی وزراعتلك وآغجلرك چوقلغندن وتقدیر ایلدی یرده اولانلرك
رزقلرینی دورت کونده واضح بیان ایله اوانده سوال ایدنلر ایچون (ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ
وَهِيَ دُخَانٌ فَقَالَ لَهَا وَلِلْأَرْضِ ائْتِيَا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا قَالَتَا أَتَيْنَا طَائِعِينَ) ت صکره یونلدی
کوك جانبنه واشبو کوك تتون کبی ایدی پس دیدی کوکه ویره کلکز خوشوقت
اوله رق یا خود خوشوقتسز (یعنی بنم حکممه انقیاد ایدلك) دیدیلر کلدیلك خوشوقتلق ایله
(فَقَضَاهُنَّ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ فِي يَوْمَيْنِ وَأَوْحَىٰ فِي كُلِّ سَمَاءٍ أَمْرَهَا وَزَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ وَحِفْظًا
ذَٰلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ) ت پس یصەدی یدی کوکی ایکی کونده ووحی کوندردی هر بر کوکه
آنلرك تدبیرینی وبزەدلك دنیا کوکنی چراغلر ایله (یعنی یلدزلر ایله) وصاقلدق (یعنی
شیطانلردن) اشبودر غالب اولان بیلیجی اولان الهك تدبیری * ف ایکی کونده یری یراتدی
وایکی کونده دخی طاغلری وآغجلری ونباتاتی که خلقك رزقیدر یراتدی صکر بتون کوکلر
برتتون کبی ایدی آنی پای ایدوب یدی کوکلرك طبقه لرینی یصەدی وهر بر طبقه نك کارخانه سین

بشقه بشقه مقرر قلدی صکره کوکلره و یره چاغردیکه کندو خوشلغکز و رضاکز ایله کلکز
و یا خود زور ایله و اختیارسز کلکز یعنی الله سبحانه اراده ایتدیکه کوکلرک و یرلک بری بریله
قوشاملسندن دنیانی آباد ایلیه خواه کندو طبیعتلری اقتضاسنجه اولسون یاز و ر ایله پس
ایکیسی بردن طبیعتلری اقتضاسندن بر بریله قوشاندیلر کوکلک آیدینلغنک شعاعندن یره حرارت
ایندریلوب هوا و روزکار قوپدیلر شو روزکاردن طوز و بوغو یوقارو چیقدیلر صکره صو اولوب
یغمور یاغدی درت عنصر یرده جمع اولوب آندن مخلوقات پیدا اولدی ابتداده یرده رزقلر
قویدی یعنی یرده اشبو شیلری طشره چیقارمغه و بتورمکه قابلیت ویردی شو شیلری چیقارمق
ایچون و رزقلری بتورمک ایچون و هر بر کوکک حکمی بشقه در آنی الله سبحانه بیلور که کوکلرده
قنقی مخلوقات آباد اندر و آنلرک اسلوبی نه در اول قدر یرده شو قدر بیک کارخانه لر واردر پس شو قدر
بیوک و کنکش اولان کوکلر نصل خالی اوله جقدر (فَاِنْ اَعْرَضُوا فَقُلْ اَنْذَرْتُكُمْ صَاعِقَةً
مِثْلَ صَاعِقَةِ عَادٍ وَثَمُودَ اِذْ جَاءَتْهُمُ الرُّسُلُ مِنْ بَيْنِ اَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ اَلَّا تَعْبُدُوا اِلَّا اللّٰهَ قَالُوا
لَوْ شَاءَ رَبُّنَا لَاَنْزَلَ مَلَائِكَةً فَاِنَّا بِمَا اُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ) ت پس اکر بو زنجیر یر ایسه لر دیکل
قورقدم سزی بر عقوبتدن که عاد و ثمودک عذابی کبیدر اول وقتده که آنلره پیغمبرلر آنلرک
اوکندن و ارقه لرندن کلوب عبادتی انجق الله تعالی یه ایدیک دیو سویلدکلرنده آنلر دیدیلرکه
اکر دیلسیدی بزم ربمز البته کوندررردی فرشته لری بزلره ایدی بزلر اول شیکه کوندرلدیکز
آنکله ایناغمز * ف پیغمبرلر آنلرک اوکندن و آرقه لرندن کلدیلر یعنی آنلرک هر طرفندن کلدیلر
معلوم اولورکه آنلره چوق انبیالر کلمش اوله و آنلردن ایکی پیغمبر مشهوردر حضرت هود
و حضرت صالح (فَاَمَّا عَادٌ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْاَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَقَالُوا مَنْ اَشَدُّ مِنَّا قُوَّةً اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّ
اللّٰهَ الَّذِي خَلَقَهُمْ هُوَ اَشَدُّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ) ت اما عاد قومی پس بیوکلک
طلب ایتدیلر یرده حقسز یرین و دیدیلر کیمدر زیاده بزدن قوتده آیا کورمدیلرمیکه انلری یرادن
الله آنلردن اشددر قوتده و بزم آیتلرمزی انکار ایدیجی اولدیلر * ف آنلرک جسملری پک بیوک
ایدی جسملرینک قوتی اوزره کبر ایدوب مغرور اولدیلر بیوکلک ایتمک و مغرور اولمق الله
سبحانه دن وبال کلمکه سببدر (فَاَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي اَيَّامٍ نَحِسَاتٍ لِنُذِيقَهُمْ عَذَابَ
الْخِزْيِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ اَخْزَى وَهُمْ لَا يُنْصَرُونَ) ت پس کوندردلک آنلرک
اوزرینه یلتقی اولان روزکاری اوغورسز اولان کونلرده تاطاتدیره لم آنلره رسوالق عذابنی
دنیادیرلکنده و البته آخرت عذابی زیاده رسوا ایلیجیدر و آنلر یاردم اولنمزلر * ف آنلرک
غرورینی قیرمق ایچون آنلری قوتده ضعیف اولان بر مخلوق ایله تباه ایتدی دنیاده که
دلوآیدن سکز کون قالمش ایدی اشبو روزکار آنلره مسلط اولندی (وَاَمَّا ثَمُودُ فَهَدَيْنَاهُمْ

فاستحبوا

فَاسْتَحَبُّوا الْعَمٰى عَلَى الْهُدٰى فَاَخَذَتْهُمْ صَاعِقَةُ الْعَذَابِ الْهُونِ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ) ت واما ثمود
پس يول كوستردك آنلره پس اختيار ايتديلر كورلكى يول بولمق اوزرينه پس طوتدى انلرى
ذليل قيليجى يلدرقى اولان عذاب ايشلدكلرى شى سببله * ف قتى وشدتدا او ازايله انلره زلزله
اوغرادى بو زلزله نك اوازندن جكرلرى پاره پاره اولدى (وَنَجَّيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ) ت
ونجات ويردك اول كسنه لره كه ايمان كتورديلر واولديلر صاقنجيلر (وَيَوْمَ يُحْشَرُ اَعْدَاءُ اللّٰهِ
اِلَى النَّارِ فَهُمْ يُوزَعُونَ) ت واول كونكه جمع اولنورآنده الله نك دشمنلرى اودجانبنه پس
آنلر اول صفتده اولورلر كه بعضلرى آخر بعضلرى اريشنجه طوردريلورلر حتى جمله سى برابر ناره
ادخال اولنورلر (حَتّٰى اِذَا مَا جَاؤُهَا شَهِدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ وَاَبْصَارُهُمْ وَجُلُودُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) ت
اول وقته دكين كه جان كلورلر جهنمه يقين شهادت ايدر آنلر اوزرينه آنلرك قولاقلرى وكوزلرى
ودريلرى ايشلدكلرى شيئه (وَقَالُوا لِجُلُودِهِمْ لِمَ شَهِدْتُمْ عَلَيْنَا قَالُوا اَنْطَقَنَا اللّٰهُ الَّذِى اَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ
وَهُوَ خَلَقَكُمْ اَوَّلَ مَرَّةٍ وَاِلَيْهِ تُرْجَعُونَ) ت وديرلر كندو دريلرينه نيچون شهادت ايتديكز بزم
اوزريمزه ديرلر كه سويلتدى بزى اول الله كه سويليجى ايتمه دى هر برشيئى واول الله يراتدى سزى
اول كره ده وآنك جانبنه كيرو دوندرلمش اولورسكز * ف وقتا كه فرشته لر كافرلرك دفتر اعمالنى
كتورورلر كافرلر منكر اولوب ديرلر كه اشبو فرشته لر بزم دشمنمزدر عداوت يوزندن بزم اوزريمزه
بلاندن يازمشلر اول وقتده الله سبحانه يردن وكوكدن شاهد قايم قيلدينه ديرلر كه بونلردخى بزم
دشمنمزدر يارب سنده ظالم بولنمزاكر بزم دوستلرمزشهادت ايدرسه اول وقتده سندا اولور اشبو وقتده
كافرلرك اللرى وآياقلرى شهادت ايدر (وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَتِرُونَ اَنْ يَشْهَدَ عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ وَلَا اَبْصَارُكُمْ
وَلَا جُلُودُكُمْ وَلٰكِنْ ظَنَنْتُمْ اَنَّ اللّٰهَ لَا يَعْلَمُ كَثِيرًا مِمَّا تَعْمَلُونَ) ت واولمديكز كيزلنجيلر پرده لرده
يعنى دنياده آنك قورقوسندن كه شهادت ايده سزك اوزريكزه سزك قولاقلركز وكوزلركز
ودريلركز وليكن كمان ايتديكز كه الله بيلمز چوغنى اول شيدن كه ايشلرديكز * ف يعنى غيريلردن
كيزلنوب كناه ايشلرايديكز اول وقتده بيلمديكز كه اللركز وآياقلركز شهادت ايده تا كه آنلردن دخى
كيزلنيديكز (وَذٰلِكُمْ ظَنُّكُمُ الَّذِى ظَنَنْتُمْ بِرَبِّكُمْ اَرْدٰاكُمْ فَاَصْبَحْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ) ت واشبو
ظنكزكه ظن ايتديكز ربكزك حقنده هلاك ايتدى شو ظن سزى پس سز اولديكز زيان ايشليلردن
(فَاِنْ يَصْبِرُوا فَالنَّارُ مَثْوًى لَهُمْ وَاِنْ يَسْتَعْتِبُوا فَمَا هُمْ مِنَ الْمُعْتَبِينَ) ت پس اكر صبر ايتسه لر
(امكانى يوق) پس اود آنلرك يريدر واكر عفو طلب ايتسه لر دكلدر آنلر عفو اولنمشلردن يعنى
دنياده بلالرك بعضسى صبر ايله قولاى اولور ليكن آخرتده صبر ايتسونلر ويا ايتمسونلر آنلرك يرلرى
جهنم اولدى وبعض بلا دنياده منتله دفع اولور وآخرتده ايسه نه قدر الحاح ايدرلر ايسه كيسه

قبول ایتمز (وَقَیَّضْنَا لَهُمْ قُرَنَاءَ فَزَیَّنُوا لَهُمْ مَا بَیْنَ اَیْدِیهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَحَقَّ عَلَیْهِمُ الْقَوْلُ فِی اُمَمٍ
قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ اِنَّهُمْ كَانُوا خَاسِرِینَ) ت وقودق آنلر اوزرینه ارقداشلر
(یعنی شیطانلردن) پس بزه دیلر اول ارقداشلر آنلر ایچون اول شئی كه آنلرك الرینك اوكنده در
واول شئی كه آنلرك ارقه لرنده در (یعنی وسوسه ایتدیلر كه دنیا رغبته لایقدر وآخرت رغبته
قابل دكلدر) ثابت اولدی آنلر اوزرینه عذاب وعده سی داخل اولوب اول امتلر زمره سنه كه
كچدیلر آنلردن اول جنیدن وآدملردن البته آنلرك جمله سی زیان ایشلیلردر ❊ف یعنی آنلر
اوزرینه شیطانلری مسلط قلدق كه آنلرك كوتو ایشلرینی آنلره ایو كوستردیلر پس طوغرو
اولدی لاملأن جهنم ایتی (وَقَالَ الَّذِینَ كَفَرُوا لَا تَسْمَعُوا لِهٰذَا الْقُرْآنِ وَالْغَوْا فِیهِ لَعَلَّكُمْ
تَغْلِبُونَ) ت ودیدیلر اول كسنه لر كه كافر اولدیلر ایشتمیكز اشبو قرآنی ولغو سوزلر سویلیكز
اوقوندیغی وقتده اوله كه سزلر غالب اولهسكز ❊ف قرآنی ایشتدیرمك ایچون كوراتی ایتمك
اشبو جاهللرك كاریدر (فَلَنُذِیقَنَّ الَّذِینَ كَفَرُوا عَذَابًا شَدِیدًا وَلَنَجْزِیَنَّهُمْ اَسْوَأَ الَّذِی كَانُوا
یَعْمَلُونَ) ت پس البته طاتدیررز البته اولان عذابی والبته جزا ویررز آنلره ایشلدكلری
شیئك زیاده كوتوسی اعتباریله كه (ذٰلِكَ جَزَاءُ اَعْدَاءِ اللّٰهِ النَّارُ لَهُمْ فِیهَا دَارُ الْخُلْدِ جَزَاءً بِمَا كَانُوا
بِآیَاتِنَا یَجْحَدُونَ) ت بو عقوبت الهك دشمنلرینك جزاسیدر كه اوددر آنلر ایچون شواودده
دائم اولان منزل واردر جزا ویردك آنلره شول اعتبار ایله كه بزم آیتلرمزی انكار ایدرلر ایدی
(وَقَالَ الَّذِینَ كَفَرُوا رَبَّنَا اَرِنَا الَّذَیْنِ اَضَلَّانَا مِنَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ نَجْعَلْهُمَا تَحْتَ اَقْدَامِنَا لِیَكُونَا
مِنَ الْاَسْفَلِینَ) ودیرلر اول كسنه لر كه كافر اولدیلر ای بزم ربمز كوستر بزه اول ایكی كسنه لر یكه
آزغین قلدیلر بزی (یعنی اول ایكی فریقی) جنیدن وآدمیدن تا كتوره لم انلری آیاقلرمزك
آلتنده چكنیه لم تا كه جهنمك دیبنده اوله لر (اِنَّ الَّذِینَ قَالُوا رَبُّنَا اللّٰهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَیْهِمُ
الْمَلَائِكَةُ اَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَاَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِی كُنْتُمْ تُوعَدُونَ) ت تحقیق اول كسنه لر كه
دیدیلر بزم ربمز الله در صكره استقامت ایتدیلر نازل اولور آنلر اوزرینه فرشته لر (یعنی
اولوم یقین اولدیغی وقتده) كه قورقیكز وغم یمیكز وسوینك سزه وعد اولنان جنتله
(نَحْنُ اَوْلِیَاؤُكُمْ فِی الْحَیَاةِ الدُّنْیَا وَفِی الْآخِرَةِ وَلَكُمْ فِیهَا مَا تَشْتَهِی اَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِیهَا
مَا تَدَّعُونَ نُزُلًا مِنْ غَفُورٍ رَحِیمٍ) ت بزسزك احبابلركزز دنیا دیرلكنده وآخرتده دخی
وسزه كوندر جنتده اول شیكه طلب ایدر سزنفسكز وسزه كون جنتده طلب ایتدیككز شیلر
واردر مهمانی اولان طریقله یارلغیجی اولان امركیجی اولان الله جانبندن ❊ف محشر كونیكه

اولكونده

اولسکونده هر کس غم او وفکر لرا اولور الله تعالی فرشته لری مؤمنلر بهمؤانست ایچون کوندرور
و یاخود اولوم وقتنده اینه در یا اورلر و دیرلر که بز فرشته لر سزلره دوستلر که ز دنیاده ر لکنده
وآخرتده دخی (وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ) ت
وکیمدر زیاده کوزل سوز جهتندن اول کسنه دن که چاغردی آدملری الله جانبنه و ایشلدی
کوزل اولان ایشی و دیدی تحقیق بن مسلمانلردنم (وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ
بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ) ت و برابر اولمز ایولک
ایله کوتولک کوزلشی ایله دفع ایت پس اکر بویله ایدرسک اول کسنه که سنک
ارا کله آنک اراسنده دشمنلک وار دور دیرسن شو آدم سنک ایش یصه یجی و اقربالک اولمشدر
* ف ایولک ایله کوتولک برابر دکل و کتولکله ایولک برابر دکل پس بر کسنه سکا برابری و درشت
کلام سویلسه و یا کوتو معامله ایتسه آنک مقابلنده ایولک ایت زیرا که ایو اسکله دشمن دوست
اولور اکرچه قلبنده محبت اولسه ده (وَمَا يُلَقَّاهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يُلَقَّاهَا إِلَّا ذُو حَظٍّ
عَظِيمٍ) ت وشو خصلته یقین اولمز مکر اول کسنه لر که صبر ایتدیلر و بنه شو خصلته یقین اولمز
مکر بیوک پای صاحبی * ف یعنی حوصله لی ککش قبالی که اکر بر کوتو و درشت کلام ایشتسه
آکا طاتلو دل ایله و یومشق سوز ایله جواب و یره اشبو اسلوب ایو بختلولره و یریلور (وَإِمَّا
يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ) ت واکر کیروطوتسه سنی
شیطان جانبندن اولان وسوسه پس صغن الله تعالی یه که الله ایشدیجیدر بیلیجیدر * ف یعنی
اکر بعض وقتده اختیارسز بن طار غنلق کاسه شیطانک دخلندن و وسوسه سندندر (وَمِنْ
(سجده) آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ
إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ) ت وآنک نشانه لرندندر کیجه و کوندز و کونش وآی سجده ایتمکز
کونشه وآیه و سجده ایدک الله تعالی یه که یراتدی اشبو شیلری اکر انجق آکا عبادت ایدرسکز
(فَإِنِ اسْتَكْبَرُوا فَالَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ يُسَبِّحُونَ لَهُ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُمْ لَا يَسْأَمُونَ) ت پس اکر
یوکلک ایدرلرسه کافرلر غم یوقدر پس اول کسنه لر که سنک ربک یاننده درلر یا کلکه ذکر
ایدرلر آنی کیجه ده و کوندزده و آنلر یورلمزلر * ف یعنی کافرلر نه شیلردر و آنلرک بیوکلکی بوغونلق
وکبرلکلری نه شیدر (وَمِنْ آيَاتِهِ أَنَّكَ تَرَى الْأَرْضَ خَاشِعَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ ط
إِنَّ الَّذِي أَحْيَاهَا لَمُحْيِي الْمَوْتَى إِنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ت وآنک نشانه لرندندر شو که کوررسن یری
قوری و اوتسز پس اولوقتکه ایندردک آنک اوزرینه یغمورلری تپره نور روزر تبلنور البته اول

الله كه دیرلتدی اشبو یری البته اولیلری دخی دیرلدیجیسدر تحقیق الله هر برشی اوزرینه قادردر (ان الذین یلحدون فی آیاتنا لا یخفون علینا افمن یلقی فی النار خیر ام من یاتی آمنا یوم القیامة اعملوا ما شئتم انه بما تعملون بصیر) ت البته اول کسنه لرکه اکری بوکری کیدرلر بزم آیتلرمزده کیزلو قالمازلر بزم اوزریمزه آیا اول کسنه که اوده اتیلورایو میسدر یاخود اول کسنه که کاور آمین اوله رق قیامت کوننده مرادایتدیککزی ایشلیک تحقیق الله اول برشیئی که ایشلرسکز کوریجیدر (ان الذین کفروا بالذکر لما جاءهم وانه لکتاب عزیز) ت تحقیق اول کسنه لرکه کافر اولدیلر قرآنه اول وقتده که کلدی آنلره (کیزلودکلر بزدن) والبته قرآن قدری یوجه اولان کتابدر (لا یاتیه الباطل من بین یدیه ولا من خلفه تنزیل من حکیم حمید) ت اول قرآنه هیچ برجهتدن باطل یول بولمازاول قرآن امرنده حکیم فعلنده محمود اولان اللهدن نازل اولمشدر (ما یقال لک الا ما قد قیل للرسل من قبلک ان ربک لذو مغفرة وذو عقاب الیم) ت یا محمد دینلمزسکا مکر اولشیکه دینلدی پیغمبرلره سندن اول البته سنک ربک یارلغمق صاحبیدر ودردویریجی اولان عذاب صاحبیدر (ولو جعلناه قرآنا اعجمیا لقالوا لولا فصلت آیاته ءاعجمی وعربی قل هو للذین آمنوا هدی وشفاء والذین لا یؤمنون فی آذانهم وقر وهو علیهم عمی اولئک ینادون من مکان بعید) ت واکر یصه یدق شو کتابی عجم دلیله اولان قرآن البته دیرلرایدی عرب کافرلریکه نیچون واضح قیلمندی آنک آیتلری آیا قرآن عجم دلیله و پیغمبر عربی اولورمی دیکل شو قرآن اول کسنه لرایچونکه ایمان کتوردیلر هدایتدر وشفادر واول کسنه لرکه ایمان کتورمزلر آنلرک قولاقلرنده صاغرلق وارد رقرآن آنلر اوزرینه کورلکدر اشبو کروهلر شو آدملره بکزرکه چاغریلورلر ایراق مکاندن نه چاغران کسنه یی کوررلرونه سوزینی فهم ایده بیلورلر (ولقد آتینا موسی الکتاب فاختلف فیه ولولا کلمة سبقت من ربک لقضی بینهم وانهم لفی شک منه مریب) ووبردک موسایه کتابی پس اختلاف اولندی شو کتابده واکر اواسیدی اول کلمه که صادر اولدی ازلده سنک ربکدن البته فیصل اولنوردی آنلرک اراسنده والبته آنلر قوتلو اولان شکده درلر قرآن جانبندن * ف سوز شو یله صادر اولدیکه آنلرک فیصله لری آخرتده در (من عمل صالحا فلنفسه ومن اساء فعلیها وما ربک بظلام للعبید) ت هرکسنه ایشلسه کوزل اولان ایشی پس منفعت کندو نفسیچوندر و هرکسنه ایشلرسه کوتو ایشی پس ضرری کندو نفسنه دروکل سنک ربک ظلم

ایدیجی

ایلیجی قوللرینه (الیه یرد علم الساعة وما تخرج من ثمرات من اكمامها وما تحمل من انثى
ولا تضع الا بعلمه ويوم يناديهم اين شركائي قالوا آذناك ما منا من شهيد) ت اللهك جانبنه
حواله اولنور آخرتی بیلمك وطشره چیقمز یمش نوعلری کندو قبوغندن وکبه اولمز هیچ بر خاتون
ووالدی طوغورمز مکر اللهك بیلمسیله و اول کونده الله چاغررکنه یره دردلر بنم شریکلرم
دیرلرکه خبر ویردك سکا بو قدر بزدن هیچ بر شریك قوشیجی (وضل عنهم ما كانوا يدعون من
قبل وظنوا ما لهم من محيص) ت وغائب اولدی انلردن اول شی که عبادت ایدرلردی اکا
بوندن اول و بیلدیلر که بو قدر انلر ایچون هیچ بر قورتلمق (لا يسأم الانسان من دعاء الخير وان
مسه الشر فيؤس قنوط) ت یورلمز انسان خیر طلب ایتمکدن و اگر طوقنسه انی بر قیتلق پس
امیدسز اولوب طمعنی کسریجی کافرلر دنیاده صحت و نعمت طلب ایتمکده یورلمزلر وقتا که
انلره بر مرض یاخود فقر کلسه عنایة اللهدن امیدینی کسوب رحمتدن مأیوس اولورلر (ولئن
اذقناه رحمة منا من بعد ضراء مسته ليقولن هذا لي وما اظن الساعة قائمة ولئن رجعت الى
ربي ان لي عنده للحسنى فلننبئن الذين كفروا بما عملوا ولنذيقنهم من عذاب غليظ) ت و اگر
طاتدرسق اکا سرکنك بزم جانبمزدن اکا ایرشن قیتلقدن صکره دیرکه شو بنم ایچوندر (یعنی
مطمئن اولورم قلبندن قورقو زائل اولور) وظن ایتمم که قیامت قایم اوله و اگر فرضا رجوع
ایتسم ربمك جانبنه البته بنم ایچون اللهك یاننده کوزل حالت اولور پس البته خبردار ایدرز اول
کافرلری ایشلدکلری شیئه و البته طاتدیررز انلره قتی اولان عذابدن (واذا انعمنا على
الانسان اعرض ونأى بجانبه واذا مسه الشر فذو دعاء عريض) وقچان انعام ایتسك انسانه
اوزرینه یوز چویررو ایراق اولور کندو طرفنه کیدوب وقچان ایرشسه اکا بر بلا پس اوزون
اوزادی دعا صاحبیدر ف بونك جمله سی انسانك نقصانی بیاندرکه نه قیتلغه صبر ایدر و نه
یومشقلغه شکر ایدر (قل ارأيتم ان كان من عند الله ثم كفرتم به من اضل ممن هو في شقاق
بعيد) ت دیکل بکا خبر ویرك اگر قرآن اللهك جانبندن اولوب صکره سز اکا کافر اولسکز
کیمدر زیاده آزغین اول کمسنه دنکه توابدن ایراق اولان مخالفتده در (سنريهم آياتنا
في الآفاق وفي انفسهم حتى يتبين لهم انه الحق اولم يكف بربك انه على كل شيء شهيد) ت
کوسترز انلره نشانه لرمزی عالمك اطرافلرنده و دخی انلرك کندو نفسلرنده تا که آشکار اوله انلره

كه اشبو سوزطوغريدر ايا بس دكلمى شو كه سنك ربك هر برشى اوزرينه خبرداردر (اَلَا اِنَّهُم فِى مِرْيَةٍ مِنْ لِقَاءِ رَبِّهِمْ اَلَا اِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُحِيطٌ) ت خبردار اول كه انلر شبهه ده درلر كندو ربلرينه اوغرامقده خبردار اول اينه الله هر برشيئى محيطدر

سورة حم عسق مكية وهى ثلاث وخمسون آية

(حم عسق سوره سى شورى سوره سى دخى ديرلر مكه ده نازل اولمش واشبو سوره اللى اوچ آيتدر)

بسم الله الرحمن الرحيم

باغشلييجى اسركييجى اولان اللهك آديله اوقودم

(حم عسق) ت الله بيلور آندن مرادى (كَذَٰلِكَ يُوحِى اِلَيْكَ وَاِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ اللّٰهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ) ت بونك كبى وحى كوندرر سنك جانبكه واول كسنه لرك جانبنه كه سندن اول كچديلر غالب وحكيم اولان الله (لَهُ مَا فِى السَّمٰوَاتِ وَمَا فِى الْاَرْضِ وَهُوَ الْعَلِىُّ الْعَظِيمُ) ت آنكچوندر اول برشيكه كوكلرده واردر واول شيكه يرده واردر والله تعالى يوجه مرتبه لو بيوك قدرليدر (تَكَادُ السَّمٰوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْ فَوْقِهِنَّ وَالْمَلَائِكَةُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِمَنْ فِى الْاَرْضِ اَلَا اِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ) يقيندركه كوكلر پاره پاره اوله كندولرنك اوستندن (يعنى اللهك هيبتندن) وفرشته لر حمد ايله تسبيح ايدرلر كندو ربلرينه يارلغمق طلب ايدرلر يرده اولان كسنه لر ايچون خبردار اولكه الله تعالى يارلغييجيدر اسركييجيدر * ف الله سبحانه نك عظمتنك قوتندن كوكلر يارلور وياخود ملائكه لرك ذكرى چوقلغندن بر تاثير پيدا اولور اندن كوكلر پاره پاره اولوب دوشر پيغمبر عليه السلام بيورديكه كوكلرده درت بارمق قدرى ير يوقدركه ملائكه لرك سجده سندن خالى اوله (وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ اَوْلِيَاءَ اللّٰهُ حَفِيظٌ عَلَيْهِمْ وَمَا اَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ) واول كسنه كه طوتديلر اللهدن غيرى دوستلر الله صاقلييجيدر آنلر اوزرينه (يعنى افعال واحواللرينه واقفدر جزالرينى ويرر) ودكلسن سن انلر اوزرينه ايش يصه يجى (وَكَذَٰلِكَ اَوْحَيْنَا اِلَيْكَ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِتُنْذِرَ اُمَّ الْقُرَىٰ وَمَنْ حَوْلَهَا وَتُنْذِرَ يَوْمَ الْجَمْعِ لَا رَيْبَ فِيهِ فَرِيقٌ فِى الْجَنَّةِ وَفَرِيقٌ فِى السَّعِيرِ) هر پيغمبره قومنك لسانيله وحى ايتديكمز كبى) وحى كوندردك سنك جانبكه عرب دليله اولان قرانى تا قورقوده سن مكه اهلنى واول كسنه يى كه انك اطرافنده درو قورقوده سن قيامت كوننده كه آنده اصلا شك يوقدر انلردن بر كروه جنتده اولورلر وبر كروه جهنمده اولورلر * ف مكهٔ مكرمه يه ام القرى يعنى قرالرك

اصلی و بیوکی یوردی زیرا که عربك تمامی آنده وانك اطرافنده و الله سبحانه نك اوی آنده در
ودنیانك تمامی انك اطرافن حلقه لمشلردر اوّل عرب طائفه سی و آنلردنصکره سائر طائفه لر
(وَلَوْ شَاءَ اللّٰهُ لَجَعَلَهُمْ اُمَّةً وَاحِدَةً وَلٰكِنْ يُدْخِلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمُونَ مَا لَهُمْ مِنْ وَلِيٍّ
وَلَا نَصِيرٍ) ت اگر دیلسیدی الله یصاردی آنلری بر ملت ولیکن اول کسنه یی که دیلر کندو
رحمتنه ادخال ایدر وظالملر ایچون یوقدر هیچ بر ایش یصه یجی و یاردم ایدیجی (اَمِ اتَّخَذُوا
مِنْ دُونِهِ اَوْلِيَاءَ فَاللّٰهُ هُوَ الْوَلِيُّ وَهُوَ يُحْيِي الْمَوْتٰى وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ت آیا طوتدیلرمی اللهدن
غیری دوستلر پس الله ایش یصه یجیدر او لیلری دیرلدر و هر برشی اوزرینه قادردر (وَمَا
اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ اِلَى اللّٰهِ ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبِّي عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَاِلَيْهِ اُنِيبُ) ت واولشیکه
اختلاف ایتدیکز آنده اولورسه اولسون پس انك فیصل ایتمسی الله تعالی یه مفوضدر
اشبو حاکم اولان الله بنم ربمدر آنك اوزرینه تاپشوردم ایشلریمی و آنك جانبنه رجوع ایدرم
(فَاطِرُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ اَنْفُسِكُمْ اَزْوَاجًا وَمِنَ الْاَنْعَامِ اَزْوَاجًا يَذْرَؤُكُمْ فِيهِ
لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ) کوکاری و یری یرادیجیدر یراتدی سزنچون کندو
جنسکزدن خاتونلر و یراتدی درت ایاقلو جنسندن برقاچ قسملری سزی بو یله خلق ایتمکده
اشبو تدبیر ایله چوق قلدی الله تعالی نك مثلی هیچ برشی یوقدر هر شیئی ایشدیجی کوریجیدر
(لَهُ مَقَالِيدُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ اِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ) ت وانکیچوندر
کوکلرك و یرلك اناختارلری کنکش قیلر رزقی اول کسنه ایچونکه دیلر وطار قیلر اول کسنه
ایچونکه دیلر تحقیق الله تعالی هر برشیئی بیلیجیدر (شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصّٰى بِهِ نُوحًا
وَالَّذِي اَوْحَيْنَا اِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ اِبْرَاهِيمَ وَمُوسٰى وَعِيسٰى اَنْ اَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ
كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا تَدْعُوهُمْ اِلَيْهِ اَللّٰهُ يَجْتَبِي اِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي اِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ) ت مقرر
ایتدی سزلك ایچون دیندن اول شیئی که امر ایتدی ایدی آنی نوحه واول شیئی که انزال ایتدك
سنك جانبکه واول شیئی که امر ایتدك ابراهیمه وموسایه وعیسایه اشبو مضمونله که قائم قیلك
دینی ومتفرق اولمکز اشبو دینده چتین اولدی مشرکلر اوزرینه انلری دینه دعوت ایتمکز
الله تعالی اختیار ایدر کندو جانبنه اول کسنه یی که دیلر و یول کوسترر کندو جانبنه اول
کسنه یه که توجه ایدر (یعنی حق جانبنه) * ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه حاصلی شودرکه
پیغمبرلر علیهم السلام جمله سی دینك اصلنده متفقدرلر و شریعتلرك اختلافی انجق فروعده در
والله اعلم * ف دینك اصلی ازلدن بردر آنی قائم قیلمق طریقلرین هر وقتده الله سبحانه بشقه

بشقه مقرر ایتدی (وما تفرقوا الا من بعد ما جاءهم العلم بغیا بینهم ولولا کلمة سبقت من ربك الی اجل مسمی لقضی بینهم وان الذین اورثوا الکتاب من بعدهم لفی شك منه مریب) ت آنلر دینده آیریلدیلر مکر آنلره بیلك کلدکدنصکره اوالرینده دوشن عداوت وحسد یوزندن واکر ازلده صادر اولان سوز اولمسیدی معینلر بکدن که مهلت ویریلور آنلره معلوم اولان مدته دکین البته فصل اولنوردی آنلرلر آراسنده والبته اول کسنه لرکه ویرلدی آنلره کتاب انبیالردنصکره قوتلو شکده درلر دیندن * ف یعنی ایلروکین امتلر عنادلرندن ناشی سوزلرین اثبات ایتمکیچون کتابك معناسین تبدیل ایتدیلر و آنلردنصکره کلنلر آنی مختلف کوردکده حیران قالوب بیلمدیلر که حق بومیدر یاخود اول بری میدر اشبو اختلاف ایسه کوتودر مکر معنایی برقاچ درلو طریقله ادا ایدرسه و آنده اختلاف اولمسه مذموم دکلدر (فلذلك فادع واستقم کما امرت ولا تتبع اهواءهم وقل آمنت بما انزل الله من کتاب وامرت لاعدل بینکم الله ربنا وربکم لنا اعمالنا ولکم اعمالکم لا حجة بیننا وبینکم الله یجمع بیننا والیه المصیر) ت پس اشبو دین جانبنه دعوت ایت آدملری وقائم اول امر اولندیغك وجهله وتابع اولمه اشبو کافرلرك دیلدکلرینه ودیکل بن ایمان کتوردم اول برشیئه که ایندردی الله هر برکتابکه واردر و بن امر اولندم که انصاف ایدهم سزلر آراکرده الله بزم ربمزدر وسزلرك ربکزدر بزم اعماللمز بزه وسزلك عملکز سزه بزم آرامزله سزلر آراکرده حجت ودلیله حاجت یوقدر الله جمع ایدر بزمله سزلری آرا کزی (یعنی قیامت کوننده) و آنك جانبنه در رجوع ایتمك * ف سابق اولان کتاب اهلنه بویله سوز دیمکدر (والذین یحاجون فی الله من بعد ما استجیب له حجتهم داحضة عند ربهم وعلیهم غضب ولهم عذاب شدید) ت واول کسنه لرکه جدال ودانشمق ایدرلر دینده اکا اجابت اولندقدنصکره آنلرك شعانه لری وخصومتلری باطلدر کندو ربلرنك یاننده وانلر اوزرینه درطارغنلق وانلر ایچوندر قتی اولان عذاب * ف اشبو قورقمق اهل کتاب ایچوندرکه فهم صاحبی اولان ادملری شبهه لر ایله الداوب حقدن ایراق ایدرلر (الله الذی انزل الکتاب بالحق والمیزان وما یدریك لعل الساعة قریب) ت الله تعالی انزال ایتدی کتابی وترازوی عدلی طوغریلقله ونه شی خبردار قلدی سنی حالك حقیقتی اوزرینه اولورکه قیامتك وقوعی یقین اوله * ف ترازودن یوحق دینه بیوردی زیرا که بودینده هر برامر کامادرنده احکلنه زیاده (یستعجل بها الذین لا یؤمنون بها والذین آمنوا مشفقون منها ویعلمون انها الحق الا ان الذین یمارون فی الساعة لفی ضلال بعید) ت تیز طلب ایدرلر قیامتی اول کسنه لرکه ایمان کتورمزلر قیامته واول کسنه لرکه اینانمدیلر قورقیورلر قیامتدن وبیلورلرکه قیامت طوغریدر

خبردار اول البته اول كسنه لركه جدال وشبهه ايدرلر قيامتك كلسنده البته حقدن ايراق اولان ازغينلقده درلر (اللّه لطيف بعباده يرزق من يشاء وهو القوى العزيز) ت اللّه لطف ايديجيدر كندو قوللرينه رزق ويرر اول كسنه يه كه ديلر وقوتلو ودرغالبدر * ف ديلديكي كسنه يه ديلديكى قدر رزق ويرر (من كان يريد حرث الآخرة نزد له فى حرثه ومن كان يريد حرث الدنيا نؤته منها وماله فى الآخرة من نصيب) ت هركسنه ديلرسه آخرت اكيني زياده قيلرز آنكيچون كندو اكيننده وهركسنه ديلرسه دنيا اكيني ويررز آكا دنيا اكيننك بعضيني وبوقدر انكيچون آخرتده هيچ برپاى * ف هركسنه كه دنيا ايچون زحمت چكسه قسمتنه موافق اولديغي شيئه نائل اولور پس شوز حمتك آخرتده آكا برفائده سى اولمز (ام لهم شركاء شرعوا لهم من الدين مالم ياذن به اللّه ولولا كلمة الفصل لقضى بينهم وان الظالمين لهم عذاب اليم) ت آيا كافرلر ايچون شريكلر وارميدر كه ثابت قلدى اول شريكلر آنلر ايچون حق اولان ديندن اول برى شيئى كه اللّه اذن ويرمشدر اكر اولمسيدى فيصل ايتمك وعده سى البته فيصل اولنوردى انلرك آراسنده والبته ظالملر ايچون واردر دردويريجى اولان عذاب * ف يعنى فيصل ايتمك قيامتده وعدا ولديغندن انلرك عذابى دنياده اولميوب قيامته تاخير اولنور (ترى الظالمين مشفقين مما كسبوا وهو واقع بهم والذين آمنوا وعملوا الصالحات فى روضات الجنات لهم مايشاؤن عند ربهم ذلك هو الفضل الكبير) ت كوررسن ظالملرى قورقوجى اولشيئك جزاسندنكه ايشلديلر حال بوكه اول جزا آنلره ايريشه جكدر واول كسنه لركه ايمان كتورديلر وايشلديلر كوزل اولان ايشلرى جنت باغچه لرنده اولورلر انلر ايچون ديلدكارى شى واردر لركندو ربلرنك يانده اشبو نعمتلر بيوك كرم وفضلدر (ذلك الذى يبشر اللّه عباده الذين آمنوا وعملوا الصالحات قل لا اسالكم عليه اجرا الا المودة فى القربى ومن يقترف حسنة نزد له فيها حسنا ان اللّه غفور شكور) ت اشبو ثواب اول برشيدر كه سويندير ر اللّه اول قوللرينى كه ايمان كتورديلر وايشلديلر ايو اولان ايشلرى ديكل ايستم بن سيزدن قرآنى ارشد رمك اوزرينه هيچ برمزدوا جرت مكر محبت ايتمك قرابتلر آراسنده يعنى صلهٔ رحم ايديكز زحمت ويرميكز وهركيم ايولك ايدرسه بزانك ثواب ايله كوزللكنى زياده ايدرز تحقيق اللّه تعالى يارلغيجيدر قدرى بيليجيدر * ف يعنى قرآنى ارشد رمك اوزرينه هيچ برمزد ايستم ليكن لازمدركه اقربالر آراسنده وسلق طوته سكز يعنى بن سزلك اقربالركزدنم بكا ايذا ويرميه سكز (ام يقولون افترى على اللّه كذبا فان يشا اللّه يختم على قلبك ويمح اللّه الباطل ويحق الحق بكلماته انه عليم بذات الصدور) ت ايا ديرلرمى كافرلركه باغلادى پيغمبر اللّه اوزرينه يلانى

پس اكر دیلسه‌ یدی الله مهر اوروردی سنك قلبك اوزرینه و یتورردی یا نورر الله باطلی و ثابت قیلر
طوغرو اولانی دینی كندو سوزلریله تحقیق الله تعالی سینه‌لرده و كوكلرده اولانی بیلیجیدر ف
یعنی الله سبحانه كندو اوزرینه نیچون یلان سوزی سویلیه قو یوبرا آنك قلبنی باغلرتا هیچ
بر مضمون بولمیه كه اول مضمون ایله الله سبحانه اوزرینه افترا ایده و اكر الله سبحانه دیلرسه كفری
یوق ایدرایدی پیغمبر كوندرمكسزین لیكن الله سبحانه كندو سوزیله كندودینی اثبات ایدر
اشبو اجلدن پیغمبری اوزرینه كلامنی نازل قیلر ﴿وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُوا
عَنِ السَّيِّئَاتِ وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ﴾ ت اول الله تعالی قبول ایدر توبه‌یی كندو قوللرندن و عفو ایدر
كناهلردن و ایشلدیككز ایشلری بیلور ف یعنی نبی پیغام ایرشدیرر اما قوللرك جمله معامله‌لری
الله سبحانه دندر ﴿وَيَسْتَجِيبُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَيَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ ۚ وَالْكَافِرُونَ
لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ﴾ ت و قبول ایدر اول كسنه‌لرك دعاسنی كه ایمان كتوردیلر و ایشلدیلر
كوزل اولان ایشلری و زیاده ویرر انلره كندو فضلندن و كافرلر ایچوندر قتی اولان عذاب
﴿وَلَوْ بَسَطَ اللَّهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهِ لَبَغَوْا فِي الْأَرْضِ وَلَٰكِنْ يُنَزِّلُ بِقَدَرٍ مَا يَشَاءُ ۚ إِنَّهُ بِعِبَادِهِ خَبِيرٌ بَصِيرٌ﴾ ت
واكر كیكش قلسه یدی الله رزقی كندو قوللرینه یریوزنده فساد ایدرلرایدی و لیكن كوندرر
اول مقداراوزره كه دیلر تحقیق الله قوللرینی بیلیجیدر كوریجیدر ﴿وَهُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ الْغَيْثَ
مِنْ بَعْدِ مَا قَنَطُوا وَيَنْشُرُ رَحْمَتَهُ ۚ وَهُوَ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ﴾ ت اول الله ایندرر یغموری اندن صكره كه
امیدسز اولدیلر و طاغیدر كندو رحمتنی اول الله تعالی ایش یصه‌یجی و هر ایشنده محموددر
﴿وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَثَّ فِيهِمَا مِنْ دَابَّةٍ ۚ وَهُوَ عَلَىٰ جَمْعِهِمْ إِذَا يَشَاءُ قَدِيرٌ﴾ ت
آنك نشانه‌لرندن كوكلری و یری یراتمه‌سیدر و اول ایكیسنده یراتمه‌سیدر كه طاغتدی كولك ایله یرلك اراسنده
حیواناتدن و الله تعالی انلری جمع اتمكه دیلدیكی وقتده قادردر ﴿وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ
فَبِمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ﴾ ت و اول ایشكه ایریشور سزه بلالردن اللركزك كسب
ایتدیكی كناه سبیله‌در و عفو ایدر كناهكزك چوغندن ف اشبو خطاب عاقل بالغ اولانلره‌در
كناهكارلردن اولسون یا اولمیه ایشلیلردن اولسون پیغمبرلر و مؤمنلرك چوجقلری اشبو
خطابه داخل دكلدر انلره زحمت ایرشمك بر بشقه سببدن ارله و دنیانك قیلیقی اشبو كبیدر
و قبرك و آخرتك قیلیقی انلره و چوجقلره ایرشمز ﴿وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ ۖ وَمَا لَكُمْ مِنْ
دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ﴾ ت و دكلسكز سزلر الله تعالی‌یی عاجز قیلیجی یرده و یوقدر سزكچون
اللهدن غیری هیچ بر ایش یصه‌یجی و یاردم ایدیجی ﴿وَمِنْ آيَاتِهِ الْجَوَارِ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ﴾ ت

وانك

وانلك نشانه لرندن قايقلر دره كرده طاغلر كبي (ان يشأ يسكن الريح فيظللن رواكد على
ظهره ان في ذلك لآيات لكل صبار شكور) ت اكر ديلرسه روزكاري طوترپس قايقلر
يوزيكدن طورورد كرلك آرقه سي اوزرينه تحقيق شومقدمه ده واردر نشانه لر هر بر صبر ايدن
وشكر ايدنلر ايچون (او يوبقهن بما كسبوا ويعف عن كثير ويعلم الذين يجادلون في آياتنا
ما لهم من محيص) ياخود اكر ديلرسه هلاك ايدر قايق اهلنى كسب ايتدكلري معاصي سببيله
وچوق كناهلردن كچر تاكه انلردن انتقام اله وبزم نشانه لرمزده قصد جدال ايدن كيمسه لر بيله لر
كه يوقدر آنلر ايچون هيچ بر قورتلمجق يره ف اول بر كسنه لركه هر برشيلري كندو تدبيرلرينه
اسناد ايدرلر ايدي آخرتده عاجز قالورلر (فما اوتيتم من شيء فمتاع الحياة الدنيا وما عند الله
خير وابقى للذين آمنوا وعلى ربهم يتوكلون) ت اولشيكه ويرلدي سزه هر نه جنسدن اولورسه
اولسون آز بر فائده در دنيا ديرلكندن واول برشيكه الله قاتنده در زياده كوزلدر
وباقيدر اول كسنه لر ايچونكه ايمان كتورديلر وايشلرين ربلرينه تابشورورلر (والذين
يجتنبون كبائر الاثم والفواحش واذا ما غضبوا هم يغفرون) ت دخي شول كسنه لر ايچونكه
صاقنورلر بيوك كناهلردن وحياسزلقلردن وقچانكه بر كيمسه يه طارغين اولسه لر عفو ايدرلر
(والذين استجابوا لربهم واقاموا الصلاة وامرهم شورى بينهم ومما رزقناهم ينفقون)
و اول كسنه لركه قبول ايتديلر كندو ربلرنك بيورديغنى وقائم قيلديلر نمازي وآنلرك
ايشلري مشاوره ايله اولور كندو ارالرنده واولشيدنكه رزق ويردك آنلره خرج ايدرلر ٭ ف
يعني دنيا اموري اولسون ويا آخرت اموري آنده مشاوره ايتمك مقبول ايشدر (والذين
اذا اصابهم البغي هم ينتصرون) واول كسنه لركه قچان ايرشسه آنلره تعدي آنلره انتقام
آلورلر (يعني اكر بر ظالم بر ضعيفه تعدي ايتسه قبيله نك بيوكلري بر اولوب اول ظالمدن
انتقام آلورلر والله اعلم) ٭ ف ياخود كافرلر ايله غوغا ايدرلر (وجزاء سيئة سيئة مثلها فمن عفا
واصلح فاجره على الله انه لا يحب الظالمين) وكوتولكك جزاسي كوتولكدر اول كوتولك
مقداري پس بر كسنه كه عفو ايتسه وقضيه يي اصلاح ايتسه آنك مزدي الله اوزرينه در
تحقيق الله . ومز ظالملري (ولمن انتصر بعد ظلمه فاولئك ما عليهم من سبيل) اول كسنه كه
انتقام آله كندو مظلوم اولدقدنصكره پس اوليله كيمسه لر ايچون هيچ بر ملامت ايتملك يولي

بوقدر (انما السبيل على الذين يظلمون الناس ويبغون في الارض بغير الحق اولئك لهم عذاب
اليم) ملامت يولى انجق اول كسنه لر اوزرينه دركه ظلم ايدرلر آدملره وطلب ايدرلر فسادى
ير يوزنده حقسز يره اشبو كروه ايچون واردر درد ويريجى عذاب (ولمن صبر وغفر ان
ذلك لمن عزم الامور) ت واول كسنه كه صبر ايده وعفو ايده اشبو صفت مقصوددر اولان
ايشلردندر وفي شاه ولى الله رحمه الله ديركه ياراغمق كندو نفسندن عزيمتدر وانتقام آلمق
رخصتدر وضعيفلرك حقنده انتقام آلمق واجبدر مكر اول ضعيف عفو ايتسه انتقام ساقط
اولور والله اعلم (ومن يضلل الله فما له من ولي من بعده وترى الظالمين لما راوا العذاب يقولون
هل الى مرد من سبيل) ت وبركسنه يى كه آزغين قيله الله يوقدر آنكيچون هيچ براش يسه يجى
الله آنى آزغين قلدقدنصكره وكوررسن ظالملرى وقتا كه آشكاره كوررلر عذابى ديرلر آيا
وارميدر كيرودونمكه هيچ بريول (وتراهم يعرضون عليها خاشعين من الذل ينظرون من طرف
خفي وقال الذين آمنوا ان الخاسرين الذين خسروا انفسهم واهليهم يوم القيامة الا ان الظالمين
في عذاب مقيم) ت وكوررسنكه آنلرى كتوريلورلر اوده اوكنده كندولره لاحق اولان
ذليللكدن خشوع ايله جهنميان كوز يله باقارلر وديدلر اول كسنه لر كه ايمان كتورديلر
زيان ايشليلر اول كسنه لردركه زيانه ويرديلر كندو نفسلرينى وكندو اقربالرينى قيامت
كوننده خبردار اول كه ظالم ايشليلر ابدى اولان عذابده اولورلر (وما كان لهم من اولياء
ينصرونهم من دون الله ومن يضلل الله فما له من سبيل) ت واولمز آنلر ايچون هيچ برايش
يسه يجى كه ياردم ايده آنلره اللهدن غيرى وبركسنه يى كه آزغين قيله الله ايمز يوقدر آنكيچون
هيچ بريول (استجيبوا لربكم من قبل ان ياتي يوم لا مرد له من الله ما لكم من ملجا يومئذ
وما لكم من نكير) ت يورديغنى قبول ايدك كندو ربكزك اول كون كلمزدن اول كه
كيرودونمك يوقدر اول كون ايچون الله جانبندن (يعنى الله جانبندن اولان حكم اول كونده
رد اولنمز) سزلك ايچون اول كونده هيچ برصغنه جق يوقدر وسزكيچون كناهلريكزى انكاره
مجال يوقدر (فان اعرضوا فما ارسلناك عليهم حفيظا ان عليك الا البلاغ وانا اذا اذقنا
الانسان منا رحمة فرح بها وان تصبهم سيئة بما قدمت ايديهم فان الانسان كفور) پس
اكر يوز چويرسه لر بز كوندرمدك سنى آنلر اوزرينه بكجى سنك اوزريكه لازم اولان انجق
پيغامى ايرشدرمكدر بزلر چان طاتدرسق آدمه كندو جانبمزدن بررحمتى شاد اولورلر اول

رحمتله

وصفنده واكر ايرشسه آنلره بر مصيبت ايشلدكلرى كناه سببيله قدم ويريان نعمتلرى انكار ايدرلر (لله ملك السموات والارض يخلق ما يشاء يهب لمن يشاء اناثا ويهب لمن يشاء الذكور او يزوجهم ذكرانا واناثا ويجعل من يشاء عقيما انه عليم قدير) ت الله ايچوندر كوكلرك ويرك پادشاهلغى يرادر هر برشيئ كه ديلر باغشلر اول كسنه يه كه ديلر قزلرى و باغشلر اول كسنه يه كه ديلر اوغلنلرى ياخود جمع ايدر آنلر ايچون اوغلنلرى وقزلرى ودياديكى كمسه يى ولدى اولماز ايدر تحقيق الله تعالى بيلجيدر قادردر (وما كان لبشر ان يكلمه الله الا وحيا او من وراء حجاب او يرسل رسولا فيوحى باذنه ما يشاء انه على حكيم) ت وممكن دكلدر هيچ بر آدم ايچون كه وز سويلشه انكله الله مكر اشارتله ياخود پرده اردندن ياخود بر ملك كوندروب اذنيله اول كسنه يه ديلديكن افاده ايده تحقيق الله تعالى يوجه مرتبه لى حكمت صاحبيدر *ف شاه ولى الله رحمه الله ديركه اشارت رؤيا كورمكدن والهام طريقيله على خاطره آتمقدن عبارتدر و پرده اردندن مراد آواز ايشتدرمكدر بركسنه يه كورنمكسزين اوچنجى طريق اولدر كه ملك آدم صورتنده تمثل اولوب سويلشور والله اعلم *ف حضرت موسى عليه السلام ايله مكالمه پرده اردندن اولمشدر (وكذلك اوحينا اليك روحا من امرنا ما كنت تدرى ما الكتاب ولا الايمان ولكن جعلناه نورا نهدى به من نشاء من عبادنا وانك لتهدى الى صراط مستقيم) ت و (سائر پيغمبرلره وحى ايتديكمز كبى) سكا دخى وحى ايتدك سنك جانبكه قرآنى كه بزم كلام مزدن سن بيلمز ايدك كتاب وايمان نه شيدر وليكن اول كتاب وايمانى نور ايتدك يول كوسترر آنكله هر كسنه يه كه ديلرز كندو قوللرمزدن والبته سن دلالت ايدرسن طوغرو اولان يول جانبنه (صراط الله الذى له ما فى السموات وما فى الارض الا الى الله تصير الامور) ت شول الهك يولنه كه اول الله ايچوندر كوكلرده و يرده اولان شيلر خبردار اول كه الله جانبنه راجع اولور ايشلر

سورة الزخرف مكية وهى تسع وثمانون آية

زخرف سوره سى مكه ده نازل اولمش واشبو سوره سكسان طقوز آيتدر

بسم الله الرحمن الرحيم

باغشليجى امر كيجى اولان الهك آديله اوقورم

(حم) الله بيلور آندن مرادى (والكتاب المبين) ت واضح اولان كتابه قسم اوسون كه (انا

جعلناه قرآنا عربيا لعلكم تعقلون) ت تحقيق بز يصه‌دق شو كتابی عربچه دليلی اوله كه سز فهم ايده سكز (وانه فی ام الكتاب لدينا لعلی حكيم) ت وشو كتاب ثابتدر لوح محفوظده بزم يانمزده تحقيق اشبو كتاب بو جهة قدرلیدر حكمت صاحبيدر * ف شاه ولی الله رحمه الله ديركه بو شيئه قسم ايتمك اول شيئی اثبات ايچون اولور ويا اول شيئك لازمی اثبات ايتمك اولور واشبو قسم كنايه اولور شول شيئدنكه اشبو شی كندو نفسنده كندو سيننك دليليدر نته كم ديرلر كه سنك بو رنككا اولان دوداغكه و كيپه‌رنككا اولان زلفكه قسم اولسونكه سن معشوق و كوكل ايچی سك (افنضرب عنكم الذكر صفحا ان كنتم قوما مسرفين) ت آيا كيروطوترميز سزدن اشبو نصيحتی اعراض ايتمكله حددن يچن كروه اولديغكز سببه * ف يعنی سزا يتمبورسكز ديو آيا بز حكم كوندرمكی ترك ايدرميز (وكم ارسلنا من نبی فی الاولين وما يأتيهم من نبی الا كانوا به يستهزؤن) ت وچوق پيغمبرلر كوندردك اولكی امتلره وآنلره هيچ بر پيغمبر كلمز الا آنكا استهزا ايدرلر ايدی (فاهلكنا اشد منهم بطشا ومضی مثل الاولين) ت هلاك ايتدك انلردن قوت جهتيله اقوی اولانلری (يعنی عاد وثمود يكه قريشدن زياده قوتلو ايديلر تسلطده استهزالری سببيله هلاك اولديلر) وذكر اولنمدی اولكيلرك حكايه لری (ولئن سألتهم من خلق السموات والارض ليقولن خلقهن العزيز العليم الذی جعل لكم الارض مهدا وجعل لكم فيها سبلا لعلكم تهتدون) ت اكر سوال ايتسك آنلره كه كيم ياراتدی كوكلری ويری البته ديرلر ياراتدی آنلری غالب اولان بيلگيچی اولان الله شو بله الله كه سزيچون يری فراش ايتمه‌دی و يرده سزلك ايچون يوللر ايتمه‌دی اوله كه سزلر طوغری يول بوله سكز * ف يعنی هر بر انسان بولنه‌جق شهرلرك آراسنده يوللر ياراتدی تا بری بريله ملاقات ايتسونلر و يول بولسونلر (والذی نزل من السماء ماء بقدر فانشرنا به بلدة ميتا كذلك تخرجون) واو بله الله دركه ايندردی كوكدن صوی كفايت مقداری پس ديری قيلدق اول صو سببيله اولمش شهرلری بونك كبی طشره چيقاريلورسكز يعنی قبرلركزدن (والذی خلق الازواج كلها وجعل لكم من الفلك والانعام ما تركبون) واو بله الله دركه ياراتدی جمله حيوانلرك اقساملرينی و يصه‌دی سز كيچرن قايقلردن ودوزت آياقلولردن اول شيئكه بنرسكز آنك اوزرينه (لتستووا علی ظهوره ثم تذكروا نعمة ربكم اذا استويتم عليه وتقولوا سبحان الذی سخر لنا هذا وما كنا له مقرنين وانا الی ربنا لمنقلبون) تا طوغروا كلشه سكز آنلرك (يعنی

حيوانلرك

حیوانلرك یاخود كیلرك) ارقه‌لری اوزرینه صكره خاطره كتوره‌سكز ربكزك نعمتنی
اول وقتده كه اكا شورسكز اول بنه‌جك اوزرینه ودیه‌سكز پاكدر الله ایچوندر كه مسخر
قیلدی بزه شو بنه‌جكی و بز بونی ضبطه اصلا قادر دكل ایدك و البته بز ربمز جانبنه رجوع
ایدیجیلرز ف اشبو سفردن آخرت سفرینی خاطره كتورلر هر وقتكه رسول الله صلی الله علیه
وسلم بنه‌جكه بنسه‌ایدی اشبو تسبیحی اوقورلر ایدی (وَجَعَلُوا لَهُ مِنْ عِبَادِهِ جُزْءًا اِنَّ الْاِنْسَانَ
لَكَفُورٌ مُبِينٌ) ت و مقرر قیلدیلر الله ایچون كندو قوللرندن اولادی البته آدملر اشكاره
شكرسزدرلر (اَمِ اتَّخَذَ مِمَّا يَخْلُقُ بَنَاتٍ وَاَصْفَاكُمْ بِالْبَنِينَ) ت آیا الله كندو مخلوقاتندن
قزلرینی اتخاذ ایتدی و سزكیچون اوغلانلرینی اختیار ایتدی (وَاِذَا بُشِّرَ اَحَدُهُمْ بِمَا ضَرَبَ
لِلرَّحْمٰنِ مَثَلًا ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ) ت وقتاكه بشارت ویرلسه آنلرك برینه اول شی
ایله كه مثل یصه‌دی الله ایچون یعنی قز اولادی اولدیغی خبر ویرلسه یوزی قره‌لوب غم و كدر
طولارق نفرت ایدر (اَوَمَنْ يُنَشَّؤُا فِي الْحِلْيَةِ وَهُوَ فِي الْخِصَامِ غَيْرُ مُبِينٍ) ت آیا الله تعالی یه
قزلر (نیجه نسبت اولنور كه) آنلر زینتده تربیه اولنلردر و دخی مجادله و مخاصمه صفنده ظاهر
اولوب حجتلرینی اثبات ایده‌مزلر (وَجَعَلُوا الْمَلٰئِكَةَ الَّذِينَ هُمْ عِبَادُ الرَّحْمٰنِ اِنَاثًا اَشَهِدُوا
خَلْقَهُمْ سَتُكْتَبُ شَهَادَتُهُمْ وَيُسْئَلُونَ) ت و نسا دیدیلر فرشته‌لره كه آنلر الله‌ك قوللریدر
آیا حاضرمی ایدیلر انلری یراتدیغی وقتده اشبو آنلرك شهادتی یازیلور و سؤال اولنورلر * ف
رحمانك قوللریدر بیوردی یعنی انلر الله سبحانه نك قزلری دكللر و معلوم اولدیكه فرشته‌لر
نه ارككلر و نه دیشی لیكن محاوره‌ده مذكر صیغه‌سیله ذكر اولنورلر (وَقَالُوا لَوْ شَاءَ الرَّحْمٰنُ
مَا عَبَدْنَاهُمْ مَا لَهُمْ بِذٰلِكَ مِنْ عِلْمٍ اِنْ هُمْ اِلَّا يَخْرُصُونَ) ت و دیدیلر كافرلر اكر دیلسه‌یدی الله
عبادت ایتمز ایدك انلره بو قدر آنلر ایچون هیچ بر علم آنلر انجق یالان سویلرلر * ف كرچه
طوغریدر كه الله سبحانه نك اراده‌سی اولمقسزین بر شی وجوده كلمز لكن اول شیئك كوزل
اولدیغنی بیلمك نیجه كه الله سبحانه رزقی خلق ایتدیكی كبی زهری ده یراتمش بس رزقی براقوب
زهری كیمیر (اَمْ آتَيْنَاهُمْ كِتَابًا مِنْ قَبْلِهِ فَهُمْ بِهِ مُسْتَمْسِكُونَ) ت آیا ویردكمی آنلره بر كتابی
قرآندن اول كه آنلر اول كتابی حجت طوتالر * ف یعنی الله سبحانه نك غیریسنه عبادت
ایتمككك ایو اولمسی اشبو اسلوب ایله كتاب نازل اولمقله ثابت اولور ایدی (بَلْ قَالُوا اِنَّا وَجَدْنَا
آبَاءَنَا عَلٰى اُمَّةٍ وَاِنَّا عَلٰى آثَارِهِمْ مُهْتَدُونَ) ت بلكه دیدیلر بز بولدق بابالرمزی بر دین
اوزرینه بز بابالرمزك ارقه‌سی صره یول بولمشوز (وَكَذٰلِكَ مَا اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَذِيرٍ

الا قال مترفوها انا وجدنا آباءنا على امة وانا على آثارهم مقتدون) ت وبونك كبی كوندرمدك سندن اول هیچ بر كویه برقورقونیجی الا دیدیلر اول كویك زنكینلری كه بزلر بولدق بابالرمزی بردین اوزرینه البته بزلر آنلرك ارقه‌سی صره اویارز (قال اولو جئتكم باهدی مما وجدتم علیه آباءكم قالوا انا بما ارسلتم به كافرون) ت دیدی پیغمبرلری آنلره آیا ینه بابالركزه اویارمیسكز اگر كتورسم سزه بردینكه زیاده طوغرو یول كوستریجیدر اول شیدنكه بولدیكز آنك اوزرینه بابالریكزی دیدیلر كافرلركه بزلر اول كوندرلدیكك شیئه انكار ایدیجیلرز (فانتقمنا منهم فانظر كیف كان عاقبة المكذبین) پس انتقام الدق آنلردن باق نیجه اولدی یلانه نسبت ایدنلرك اخری (واذ قال ابراهیم لابیه وقومه اننی براء مما تعبدون الا الذی فطرنی فانه سیهدین) ت وذكر ایت اول وقتیكه دیدی ابراهیم كندو باباسنه وكندو كروهنه بن بریئیم اول شیدنكه عبادت ایدرسكز اكا انجق بنی خلق ایدن الله تعالی یه عبادت ایدرمكه اول بنی هدایته ثابت ایدرهف ابراهیم علیه السلامك قصه‌سنی بوراده اول اجلدن بیان بیوردیكه سزلك پیشوا كز اولان ابراهیم علیه السلام باباسنك دینی باطلدر دیو آنی ترك ایتدی سزدخی آنك كبی یاپك (وجعلها كلمة باقیة فی عقبه لعلهم یرجعون) ویصه‌دی الله توحید كلمه‌سنی باقی قالان سوز ابراهیمك اولادنده تا اوله كه كافرلر شركدن رجوع ایده‌لر یعنی انبیا واولیا حضرت ابراهیمك اولادندن پیدا اولدیلر (بل متعت هؤلاء وآباءهم حتی جاءهم الحق ورسول مبین) بلكه فائده ویردم آنلره وآنلرك بابالرینه اول وقته دكین كه كلدی آنلره طوغرو اولان دین وظاهر اولان پیغمبر (ولما جاءهم الحق قالوا هذا سحر وانا به كافرون) ووقتاكه كلدی آنلره طوغرو اولان دین دیدیلر اشبو جادولكدر وبزلر بونی انكار ایدرز (وقالوا لولا نزل هذا القرآن علی رجل من القریتین عظیم) دیدیلر كافرلر نیچون كوندرلمدی اشبو قرآن بر بیوك كیشی اوزرینه اشبو ایكی كویدن یعنی مكه‌نك وطائفك زنكینلرندن بری اوزرینه نیچون ایندی (اهم یقسمون رحمة ربك نحن قسمنا بینهم معیشتهم فی الحیاة الدنیا ورفعنا بعضهم فوق بعض درجات لیتخذ بعضهم بعضا سخریا ورحمة ربك خیر مما یجمعون) ت آیا آنلرمی تقسیم ایدرلر سنك ربكك رحمتنی بزلر تقسیم ایتدك آنلرك ارا سنده آنلرك كچنه‌جكنی دنیا دیرلكنده ویوجه مرتبه لو قلدق آنلرك بعضنی بعضسنك اوزرینه مرتبه‌لر اعتبار نجه تا كه بربرلرینی ایش بتورمكده استعمال ایده‌لر احق فقیرغنی یه خدمت ایدرلك احوال عالم نظام بوله) وسنك ربكك

رمحتی زیاده ایودرا واشیدنکه جمع ایدرلر * ف الله سبحانه دنیاده رزقی آنلرک دیلسیله تقسیم ایتمدی پیغمبرلکی آنلرک ارادهسیله نصل تقسیم ایدر (وَلَوْلَا أَنْ يَكُونَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً لَجَعَلْنَا لِمَنْ يَكْفُرُ بِالرَّحْمَٰنِ لِبُيُوتِهِمْ سُقُفًا مِنْ فِضَّةٍ وَمَعَارِجَ عَلَيْهَا يَظْهَرُونَ) آدملرک کلیسی امت واحده اولمق احتمالی اولمسیدی (یعنی کافرلری کوروب دنیایه طمع ایله کافر اوله جقلری احتمال اولمیدی) کافرلرک اولرینک طاملرینی واوزرینه چیقه جق نردبانلرینی کومشدن قیلردق (وَلِبُيُوتِهِمْ أَبْوَابًا وَسُرُرًا عَلَيْهَا يَتَّكِئُونَ) ت واولرینک قاپولرینی واوزرینه صوکنوب واوطوروب یتاجق کوشکارینی دخی کومشدن ایدردک (وَزُخْرُفًا وَإِنْ كُلُّ ذَٰلِكَ لَمَّا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةُ عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُتَّقِينَ) ت وینه یصاردق انلر ایچون چوق چوق زینتلر بونلرک کلیسی انجق دنیاده براکنده بقاسز متاعدر واخرت سنک ربک یاننده صاقننلر ایچوندر * ف یعنی کافرلری الله سبحانه یراتدی پس آنلر ایچون برده راحت ویرملیدر نیچونکه آنلره آخرتده عذاب اوله جقدر پس دنیاده براکنده آنلره راحت ایرشمک لازمدر لکن اگر آنلری چوقدن چوق زنکین قلسه ایدی جمله انسان کفری اختیار ایدرلر ایدی (وَمَنْ يَعْشُ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمَٰنِ نُقَيِّضْ لَهُ شَيْطَانًا فَهُوَ لَهُ قَرِينٌ) و برکسنه که غافل اولسه الله سبحانه نی ذکر ایتمکدن بز اکا برشیطانی مسلط ایدوب اول شیطان انکاه یولداش اولور (وَإِنَّهُمْ لَيَصُدُّونَهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ مُهْتَدُونَ) ت وشیطانلر کیروطوترلر آدملری طوغرو یولدن وظن ایدرلر آدملر که کندولر طوغری یول بولمشلردر (حَتَّىٰ إِذَا جَاءَنَا قَالَ يَا لَيْتَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ بُعْدَ الْمَشْرِقَيْنِ فَبِئْسَ الْقَرِينُ) ت حتی اول شیطان ایله بزم اوکمزه کالدکده اول شیطانه دیرکه ای نه اولیدی بنم ارامله سنک اراک مغربله مشرق ارهسی قدری ایراق اولیدی پس نه یرامز اوقداش اولدک * ف یعنی دنیاده شیطانک مشورتنه اتباع ایدروآخرتده آنک ارقداشلغندن ندامت چکر اشبو کبی ارقداشلر بعضی جندن اولور وبعضی انساندن اولان شیطان اولور (وَلَنْ يَنْفَعَكُمُ الْيَوْمَ إِذْ ظَلَمْتُمْ أَنَّكُمْ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ) ت و(دیرز ندامت وحسرت) سزه بوکون منفعت ویرمز سز ظلم ایتدیککز ابلدن سز عذابده ربریکزله شریکلرسکز * ف کافرلردیرلرکه شیطانلک بزمله عذابده مشترک اولسی چوق ایودر زیراکه آنلر بزلری عذابه مستحق قلدیلر لکن کافرلره شیطانلرک عذابه کرفتار اولسی نه فائده ویرر (أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ أَوْ تَهْدِي الْعُمْيَ وَمَنْ كَانَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ) ت (یا محمد) آیا قادر اولورمیسن ایشتدرمکه صاغرلره یاخود یول کوسترمکه قادر اولورمیسن کورلره واول کمسنه یه که آشکاره ازغینلقده اوله هدایت ایده بیلورمیسن (فَإِمَّا نَذْهَبَنَّ بِكَ فَإِنَّا مِنْهُمْ

مُنْتَقِمُونَ) ت پس اكر اشبو عالمدن كيدرسك سنى (سكا قومكك عذابنى كوسترمدن)
البته صكره بز انلردن انتقام الهجغز (اَوْ نُرِيَنَّكَ الَّذِى وَعَدْنَاهُمْ فَاِنَّا عَلَيْهِمْ مُقْتَدِرُونَ) ت
ياخود كوسترر زسكا اول عذابى كه وعده ويردك آنلره بزلر آنلر اوزرينه قادرز (فَاسْتَمْسِكْ
بِالَّذِى اُوحِىَ اِلَيْكَ اِنَّكَ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ) ت پس ياپش اول شيئه كه وحى اولندى سنك
جانبكه تحقيق سن طوغرو يول اوزرينه سن (وَاِنَّهُ لَذِكْرٌ لَكَ وَلِقَوْمِكَ وَسَوْفَ تُسْئَلُونَ)
ت البته قران نصيحتدر سنكيچون وسنك قومك ايچون وبز سؤال اولنورسكز (وَاسْئَلْ
مَنْ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رُسُلِنَا اَجَعَلْنَا مِنْ دُونِ الرَّحْمٰنِ آلِهَةً يُعْبَدُونَ) ت وسؤال ايت
اول كسنه لرك احوالنى كه كوندردك سندن اول پيغمبرلرمزدن آيا ايمه دكى الله دن غيرى
معبودلر كه عبادت اولنه لر معنى هيچ بر دينده شرك ايتك جائز دكادر وسؤال ايت يعنى
وقتا كه آنلرك اروا حلرينه وغرايه سك يا انلرك احوال اريدتى كتابلرندن تحقيق ايديكز (وَلَقَدْ
اَرْسَلْنَا مُوسٰى بِآيَاتِنَا اِلٰى فِرْعَوْنَ وَمَلَائِهِ فَقَالَ اِنِّى رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ) ت كوندردك
موسايى بزم نشانه لرمز ايله فرعونك وآنك قومنك بيوكلرى جانبنه موسى عليه السلام
ديدى بن عالملرك ربسنك پيغمبريم (فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِآيَاتِنَا اِذَا هُمْ مِنْهَا يَضْحَكُونَ) ت پس اولوقتكه
كلدى انلره بزم نشانه لرمز ايله همان آنلر اول نشانه لردن كولديلر (وَمَا نُرِيهِمْ مِنْ آيَةٍ اِلَّا هِىَ
اَكْبَرُ مِنْ اُخْتِهَا وَاَخَذْنَاهُمْ بِالْعَذَابِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ) ت وبز انلره كوستردكمز نشانه لرك
بريسى اول بريندن بيوك ايدى (انلر اينانمدقلرى سببه) طوتدق آنلرى عقوبتله اوله كه آنلر
رجوع ايده لر (وَقَالُوا يَا اَيُّهَ السَّاحِرُ ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ عِنْدَكَ اِنَّنَا لَمُهْتَدُونَ) ت وديديلر اى
جادو ايشلو دعا ايت بزميچون ربك جنابندن اول امرايله كه وحى ايتدى سنك جانبكه (اكر
بزدن بو عذابى رفع ايدرسه) بزلر يول بولورز يعنى سنى تصديق ايدوب مسلمان اولورز (فَلَمَّا
كَشَفْنَا عَنْهُمُ الْعَذَابَ اِذَا هُمْ يَنْكُثُونَ) پس اولوقتكه قالدردق آنلردن عذابى ناكهان آنلر
عهدلرينى بوزديلر (وَنَادٰى فِرْعَوْنُ فِى قَوْمِهِ قَالَ يَا قَوْمِ اَلَيْسَ لِى مُلْكُ مِصْرَ وَهٰذِهِ الْاَنْهَارُ تَجْرِى
مِنْ تَحْتِى اَفَلَا تُبْصِرُونَ) ت وندا ايدوب فرعون كندو قومى آراسنده ديديكه اى بنم قومم
مصرك پادشاهلغى بنم المده دكلمى واشبو ايرمقلر آقر بنم آلتمدن (يعنى كوشككمك آلتندن)
آيا كورمزميسكز مصرف فرعون مصر اولكه سنده بيوك پادشاه ايدى نيل درياسندن ايرمقلر

قازدیرب وکندو باغچه سنه صو کتورتمشیدی (ام انا خیر من هذا الذی هو مهین ولا یکاد یبین)
بلکه بن زیاده ایوییم اشبو آدمدنکه اول ذلیلدر کلامنی واضح سویلیه من * ف یعنی موسی
علیه السلامك دلنده پلتکلك بولندیغندن ا کا طعنه ایدوب اشبو کلامی موسی حقنده
سویلدی (فلولا القی علیه اسورة من ذهب او جاء معه الملائکة مقترنین) ت پس ایلدی نیچون
آنك اوزرینه التون بلازکلر یاخود نیچون انکله برابر فرشته لر کلمامش * ف فرعون التوندن
جواهر نشانلو زیاده اغربها لو بلازکلر طاقنوردی و خاطرلو سودیکی امرالرینه دخی
التوندن جواهر نشانلو بلازکلر طاقندیروردی وانك اوکنده قوشونلر صف چکوب طورورلر
ایدی (فاستخف قومه فاطاعوه انهم کانوا قوما فاسقین) ت پس فرعون قومنی خفت عقللری
سببیله الداوب پس قبول ایتدیلر آنك بیوردیسنی آنلر تحقیق فاسق کروه ایدیلر (فلما آسفونا
انتقمنا منهم فاغرقناهم اجمعین فجعلناهم سلفا ومثلا للاخرین) ت پس اولوقتکه طارغین
قلدیلر بزی انتقام چکدك آنلردن پس غرق قلدق آنلرنی طوپ بردن پس آنلری صکره کیلره
پیشوا ایصه دق وحکایه قلدق کندولرندن صکره کیلر ایچون تا که ایشیدوب عبرت الهلر (ولما
ضرب ابن مریم مثلا اذا قومك منه یصدون) ت واولوقتکه مثل اولدی مریمك اوغلی حضرت
عیسی همان سنك قومك اشبو مثلدن سوینوب آوازلرینی قالدررلر ایدی * ف شاه ولی الله
رحمه الله دیرکه اشبو مسئله دهکه هیچ کمسنه اللهدن غیری معبود دکلدر مشرکلر ایراد ایتدیلرکه
نصاری الرعیسایه طاپنورلر پس عیسی دخی معبود اولور راضی اولدقکه معبودلرمز عیسی ایله
بیله اوله وظن ایتدیلرکه اشبو حجتله غالب اولدیلر الله سبحانه آنلرك شبهه لرینی احد بردی * ف
یعنی قچانکه قرآنده حضرت عیسانك ذکری کلوردی کافرلر اعتراض ایدرلر ایدیکه آنلره دخی
خلق عبادت ایدرلر پس ندرکه آنی ایولکله ذکر ایدرسکز وبزم معبودلرمزی ذم ایدیورسکز
(وقالوا ءآلهتنا خیر ام هو ما ضربوه لك الا جدلا بل هم قوم خصمون) ت ودیدیلر بزم
معبودلرمزمی زیاده ایودر یوخسه عیسامی خیرلودر شو مثلی سنکا انجق شماته ایتمکله اوردیلر
بلکه آنلر شماته ایدیجی قومدر (ان هو الا عبد انعمنا علیه وجعلناه مثلا لبنی اسرائیل) ت
دکلدر عیسی مکر برقولدرکه احسان ایتدك انك اوزرینه ویصه دق آنی برنشانه بنی اسرائیل
ایچون (ولو نشاء لجعلنا منکم ملائکة فی الارض یخلفون) ت واکردیلسه دك البته قیلرق
سزدن بدل فرشته لری که یرده سزه خلف اولورلر * ف یعنی عیسی علیه السلامده ملائکه
خصلتلری وار ایدی اشبو خصلتدن معبود اولمزا کردیلسه سزلك نسلکزدن اشبو کبی
کمسنه لر ایجاد ایدرز (وانه لعلم للساعة فلا تمترن بها واتبعون هذا صراط مستقیم) ت عیسی

بر نشانه در قيامت ايچون پس شبهه ايتميكز قيامتدن (وديكل يا محمد آنلره) بكا تابع اولك ايشته
طوغرو يول بودر * ف حضرت عيسانك نزولى قيامتك يقين اولسى علامتلرندندر (وَلَا يَصُدَّنَّكُمُ
الشَّيْطَانُ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ) ت وكيرو طوتميه سزى شيطانكه اول سزلرك صقنكزده ظاهر
اولان دشمندر (وَلَمَّا جَاءَ عِيسَى بِالْبَيِّنَاتِ قَالَ قَدْ جِئْتُكُمْ بِالْحِكْمَةِ وَلِأُبَيِّنَ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي
تَخْتَلِفُونَ فِيهِ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ) ت واولوقتكه كلدى عيسى معجزهلر ايله ديدى سزه
حكمت كتوردم وكلدم تا بيان ايدهيم سزكيچون اولشيلرك بعضيسنى كه اختلاف ايدرسكز آنده
پس صاقنكز اللهدن واطاعت ايدلكز بكا (إِنَّ اللَّهَ هُوَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ)
ت تحقيق الله بنم وسزلرك ربكزدر پس عبادت ايدلكز آكا كه طوغرو يول بودر (فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ
مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ عَذَابِ يَوْمٍ أَلِيمٍ) ت پس اختلاف ايتديلر فرقهلر كندولر آرهلرنده
واى اول كسنهلر ايچون كه ظلم ايتديلر دردويريجى كونك عذابندن * ف يهودلر عيسى
عليه السلامى منكر اولديلر ونصارالر آنلره اينانديلر صكره نصارالر بر قاچ فرقه اولديلر آنلرك
بعضى الله سبحانهنك اوغلى در ديديلر وبعضى الله سبحانهنى اوچه تقسيم ايتديلر وبعضى
بشقه بشقه سوزلر ديديلر (هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ) ت منتظر
اولمزلر مكر قيامت كوتسهكه كلور آنلره خبرسز وآنلر بيلمزلر (الْأَخِلَّاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ
إِلَّا الْمُتَّقِينَ) ت دنياده احبابه اولنلر اول كونده بعضى بعضنه دشمن اولورلر مكر متقيلر
(آنلرك دوستلغى باقى قالور) * ف قيامتده كه وقتده دوست دوستندن قاچر اوله كه آنك
سببله بنى طوتميهلر ديو (يَا عِبَادِ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ) ت وديناور اى بنم
قوللرم بو كون هيچ قورقو سزلره اوزركزه بو كونده وسز غملنمزسكز (الَّذِينَ آمَنُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا
مُسْلِمِينَ) ت اول قوللرم كه ايمان كتوردلر بزم آيتلرمزه ومسلمان ايديلر (ادْخُلُوا الْجَنَّةَ أَنْتُمْ
وَأَزْوَاجُكُمْ تُحْبَرُونَ) ت ديناور آنلره كه جنته كيريكز سز وسزلرك خاتونلركز شاد اولهرق (يُطَافُ
عَلَيْهِمْ بِصِحَافٍ مِنْ ذَهَبٍ وَأَكْوَابٍ وَفِيهَا مَا تَشْتَهِيهِ الْأَنْفُسُ وَتَلَذُّ الْأَعْيُنُ وَأَنْتُمْ فِيهَا خَالِدُونَ)
ت دولاندريلور آنلر اوزرينه آلتوندن چناقلر ودخى قولپسز برداقلر وآنده نفسلر اشتها
ايدوب ايستديكى وكوزلر كوروب لذت آلان شيلر واردر وسزلر آنده ابدى اولورسكز (وَتِلْكَ
الْجَنَّةُ الَّتِي أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ) ت وبو اول جنتدر كه سزه ايشلديككز عمللر سببله

میراث قلنمشدر (لكم فیها فاكهة كثیرة منها تأكلون) ت سزه بیكون انده چوق یمشلر واردر (ایسته یكز وقتده) اول یمشلردن یرسكز (ان المجرمین فی عذاب جهنم خالدون) ت البته كناه ایشلیلر جهنمك عذابنده ابدیدرلر (لا یفتر عنهم وهم فیه مبلسون) ت تخفیف اولنمز آنلردن و آنلر اشبو عذابده نجاتدن امیدسز اولمشلردر (وما ظلمناهم ولكن كانوا هم الظالمین) وظلم ایتمدك آنلره ولیكن آنلر ظالم ایدیلر (ونادوا یا مالك لیقض علینا ربك قال انكم ماكثون) ت وچاغررلر ای مالك اولكه حكم ایلسون بزم اوزرمزه سنك ربك مالك دیر البته عذابده ابدی قالورسكز * ف مالك آدلو برفرشته واردركه جهنمك بكجیسیدر دیرلر كه جهنمك اهلی بیك یل چاغررلر بیك یلدنصكره مالك امیدسز برجواب ویرركه فیصله اولدی وسزه عذاب ابدی اولدی (لقد جئناكم بالحق ولكن اكثركم للحق كارهون) ت البته كتوردك سزه طوغرو سوزی ولیكن سزلك چوغكز طوغرو سوزدن نفرت ایدر واستمزسكز (ام ابرموا امرا فانا مبرمون) ت ایا آنلر ایشلرینی محكم می ایتدیلر پس البته بزلر ایشلریمزی محكم ایدوب (آنلرك حیله لرینی ابطال ایدرز) * ف كافرلر بری بریله مشاوره ایتدیلر كه سزمحمدك حقنده تغافل ایتدكدن آنك قوتی زیاده اولدی پس ایدی بركسنه نك اقرباسی اگر مسلمان اولسه لازمدر كه آنی دوكه دوكه زورایله دوندره واگر برغریب آدم شهره كلسه اول آنی خبردار قیله كه آنك یانته وارمیه وآنكله اوتورمیه پس الله سبحانه آنلرك هلاك اولمغین مقرر ایتدی (ام یحسبون انا لانسمع سرهم ونجواهم بلی ورسلنا لدیهم یكتبون) ت آیا ظن ایدرلرمیكه بزلر ایشتمیز آنلرك كزلو اولان سوزلرینی وكندولرك آراسنده اولان سرلشمكلرینی اوت ایشیدرز وبزم آنلرك یاننده اولان رسوللرمز دخی یازرلر * ف هر برآدمیله فرشته لر وار آنلرك ایشلرین تمامیله یازرلر (قل ان كان للرحمن ولد فانا اول العابدین) ت دیكل آنلره اگر اللهك چوجغی اولسه پس بن عبادت ایدیجیلرك اولی یم (سبحان رب السموات والارض رب العرش عما یصفون) ت پاكدر كوكلرك و یرلك ربی عرشك ربی اولشیدنكه بیان ایدرلر (فذرهم یخوضوا ویلعبوا حتی یلاقوا یومهم الذی یوعدون) ت پس قو یو یر آنلری تا باطلده بحث ایتسونلر واوینایه لر اول وقته دكین كه اوغرایه لر اول كوننه كه وعده ویرلدی آنلره (وهو الذی فی السماء اله وفی الارض اله وهو الحكیم العلیم) ت والله تعالی كوكده ده بیورلدی ویر یجدر یرده ده بیورلدی

وبر بيدر وحكمتله متصف ذات والعالمه دانادر (وَتَبَارَكَ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَعِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ) ت الله ذوالجلال جمله مخلوقاتدن عاليدر كوكلرك و يرلك پادشاهلغى و بو ايكيسنك اراسنده اولانلرك پادشاهلغى انكيچوندر و انك يانندهدر قيامتك علمى و آنك جانبنه دوندرلمش اولورسكز (وَلَا يَمْلِكُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ الشَّفَاعَةَ إِلَّا مَنْ شَهِدَ بِالْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ) ت اللهدن غيرى عبادت ايتدكارى (ملائكه وعيسى وعزير عليهما السلام) شفاعت ايتمكه قادر اولمازلر لكن اول كسنه كه شهادت ويرمش اوله طوغريلقله (آنلره شفاعت ايدرلر) و بونلر طوغرى شهادت ايدنلرى بيلورلر *ف يعنى شهادت كلمه سنى طوغريلقله ديوب حقيقتله مؤمن ايسه اول كيمسه يه شفاعت ايدرلر اما كلمهٔ اسلامى ديمكسزين هيچ كسنه نك حقنده شفاعت ايده بيلمزلر اسلام كلمه سى لا اله الا الله ديمكدر (وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنَّى يُؤْفَكُونَ) واكر سؤال ايدرسك آنلره كه كيم ياراتدى آنلرى البته ديرلر الله ياراتدى پس انك عبادتندن نيجه صرف اولنورلر (وَقِيلِهِ يَا رَبِّ إِنَّ هَٰؤُلَاءِ قَوْمٌ لَا يُؤْمِنُونَ) ت و پيغمبرك سوزنك چوغى شودر كه أى بنم ربم البته آنلر بر قاچ كروهدرلر كه ايمان كتورمزلر *ف وقيله يعنى انك سوزينك اوزرينه قسم اولسون يعنى آنك اوزرينه امر كلك ايدر الله (فَاصْفَحْ عَنْهُمْ وَقُلْ سَلَامٌ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ) ت يوردق پس يوز چويرآنلردن وديكل آنلره آيريلق سلامى پس البته بيلورلر (يعنى آنلر عاقبتلرى نه اوله جغنى يقينده بيلورلر)

(سورة الدخان مكية وهى تسع وخمسون آية)

دخان سوره سى مكهده نازل اولمش واشبو سوره اللى طقوز آيتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

باغشلايجى اسركيجى اولان الاهك آديله اوقورم

(حٰمٓ) ت الله بيلور آندن مرادى (وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ) واضح اولان كتابه قسم اولسونكه (إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُبَارَكَةٍ إِنَّا كُنَّا مُنْذِرِينَ) ت تحقيق بز ايندردك شو كتابى بر بركتلو اولان كيجه ده (يعنى قدر كيجه سنده) البته بز قورقودير ز *ف يعنى قديدن برو بركتلو كيجه قدر كيجه سيدر نتكم سورة القدرده يوردى (فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ) ت اشبو كيجه ده فصل اولنور هر بر محكم اولان ايش *ف يعنى هر بر امرى اير وسه اير وجه لوح محفوظدن يازوب مؤكل اولان ملكلره تسليم ايدرلر (أَمْرًا مِنْ عِنْدِنَا إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ) ت ايندردك

کندو یانلرندن وحیله البته بز رسوللر کوندرزه ف یعنی فرشته لری کوندرزهر بر ایشلرک
اجراسی ایچون (رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ اِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ) ت (ایندردک انی) سنک ربکک
یانندن رحمت اوله رق تحقیق الله تعالی ایشیدر و بیلور (رَبِّ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا
اِنْ كُنْتُمْ مُوقِنِينَ) ت کوکلرک و یرلک و شو ایکیسنک اراسنده اولانلرک ربیدر اکر اولسه کز
یقین ایدیجی (لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْاَوَّلِينَ بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ يَلْعَبُونَ) ت
اندن غیری هیچ بر معبود یوقدر دیرلدر و اولدیرر سزلک ربکزدر و کچمش بابالرکزک ربیدر
بلکه کافرلر شبهه ده درلر اوینیازاق ایدرلر (فَارْتَقِبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِدُخَانٍ مُبِينٍ يَغْشَى النَّاسَ
هٰذَا عَذَابٌ اَلِيمٌ) ت پس منتظر اول بر کونه که کتورر کوکلر ظاهر اولان تتونی اول تتون
آدملری بورر (اول کونده دیرلر که) بو دردو یریجی اولان عذابدر (رَبَّنَا اكْشِفْ عَنَّا الْعَذَابَ
اِنَّا مُؤْمِنُونَ) ت دیرلر ای بزم ربز قالدر بزدن عذابی بز مسلمان اولورز (اَنّٰى لَهُمُ الذِّكْرٰى وَقَدْ
جَاءَهُمْ رَسُولٌ مُبِينٌ) ت نیجه اولور انلر ایچون نصیحت قبول ایتمک و حالبوکه کلدی آنلره ظاهر
پیغمبر (ثُمَّ تَوَلَّوْا عَنْهُ وَقَالُوا مُعَلَّمٌ مَجْنُونٌ) ت صکره یوز چویردیلر پیغمبردن و دیدیلر بو آدم
اوکرتلمشدر دیوانه در * ف بوره دن معلوم اولدیکه اشبو ذکر اولنان دخاندن مراد
قیامت علامتی اولان دخاندر اول وقتده اینانمق بر ایشه یرامنی معلوم اوله که اشبو دخان
قیامت کوننددن اول ظاهر اولوب ایو اولانلره زکام کبی کیفیتسزلک عارض اولور و کوتولرک
باشنه چیقوب عقللری کیدوب بیهوش دوشرلر (اِنَّا كَاشِفُوا الْعَذَابِ قَلِيلًا اِنَّكُمْ عَائِدُونَ)
ت بز عذابی قالدریرز سزدن آز بیجق مدت سزلر ینه کفره رجوع ایدرسکز * ف یعنی عذاب
زائل اولدقدنصکره کفره رجوع ایتمک سزلک عادتکزدر (يَوْمَ نَبْطِشُ الْبَطْشَةَ الْكُبْرٰى
اِنَّا مُنْتَقِمُونَ) ت اول بر کونکه طوترز بیوک اولان طوتمقله البته بزلر انتقام الورز * ف شاه ولی
الله رحمه الله دیرکه اشبو وعده وقوع بولدی زیرا که الله سبحانه قریشی قحطه مبتلی قلدی
اول قدرکه آجلق شدتندن و یانجازلک چوقلغندن کوکله ایله یرک اراسنده تتون کورکدی
آنلر ایسه الله سبحانه یه رجوع ایتدیلر الله سبحانه آنلردن قحطی قالدردی صکره ینه آنلر کفر
اوزرینه مصر اولدیلر الله سبحانه بدر کوننده آنلردن انتقام الدیکه آنلرک بیوکلرندن یتمش
کسنه یی قتل ایتدی و ینه نیسلرندن یتمش کسنه یی اسیر ایتدی والله اعلم * ف یعنی آخرت
عذابی سزدن دونه جکدر (وَلَقَدْ فَتَنَّا قَبْلَهُمْ قَوْمَ فِرْعَوْنَ وَجَاءَهُمْ رَسُولٌ كَرِيمٌ) ت و تحقیق

برصنادق آنلردن اول فرعونك قومنی و كلدی آنلره بوجه قدرلو اولان پیغمبر (أَنْ أَدُّوا إِلَيَّ عِبَادَ اللهِ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ) ت (اشبو سوز ایله که) تاپشورك بكا اللهك قوللرینی (یعنی بنی اسرائیلی بكا تاپشورك و آنلری طوتمیكز) تحقیق بن سزكچون امینلی پیغمبرم (وَأَنْ لَا تَعْلُوا عَلَى اللهِ إِنِّي آتِيكُمْ بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ) ت و باش چكمیكز اللهه اوزرینه البته بن كتورورم سزه ظاهر اولان حجتی (وَإِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ أَنْ تَرْجُمُونِ) ت و البته بن صغندم كندو ربمه و سزلك ربكزه شوندنكه طاش ایله اولدیره سكز بنی * ف اوله كه آنی قورقتدیلر طاش ایله اولدیره جكلریله (وَإِنْ لَمْ تُؤْمِنُوا لِي فَاعْتَزِلُونِ) و اكر ایمان كتورمز سكز بكا پس ایراق اولك بندن * ف یعنی بن كندو قومیمی كتوره‌یم سز بوالی طوتمیكز (فَدَعَا رَبَّهُ أَنَّ هَؤُلَاءِ قَوْمٌ مُجْرِمُونَ) ت پس دعا ایتدی كندو ربسنك جنابنه كه اشبو كروه كناه ایشلو اولان كروهدر (فَأَسْرِ بِعِبَادِي لَيْلًا إِنَّكُمْ مُتَّبَعُونَ) ت پس (دیدك) كتور بنم قوللرمزی كیجه وقتی البته آردیكز صره كلور یعنی فرعون ارقه‌كزدن كاوب ایریشور (وَاتْرُكِ الْبَحْرَ رَهْوًا إِنَّهُمْ جُنْدٌ مُغْرَقُونَ) ت و قو بو یردكزی اراسی اچاش و ساكن اولمش البته آنلر صو ده بوغلمش عسكردر (كَمْ تَرَكُوا مِنْ جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ وَزُرُوعٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ وَنَعْمَةٍ كَانُوا فِيهَا فَاكِهِينَ) ت چوق كیرو براقدیلر باغچه‌لردن و پیكارلردن و اكینلردن و كرامی اولان منزللردن و الفت ایتمش و آشمش اولدقلری میوه‌لردن (كَذَلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا قَوْمًا آخَرِينَ) ت اشبو كبی اولدی و باغشلدق اول اشیالری بر آخر كروهه * ف یعنی بنی اسرائیله نیجه كه سورهٔ شعراده ذكر اولندی معلوم اوله كه فرعون غرق اولدقدنصكره مصر بنی اسرائیلك تصرفنه كچدی (فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا مُنْظَرِينَ) ت پس آغلمدی آنلر اوزرینه كوك و یرو اولمدیلر مهلت ویرلمش * ف حدیث شریفده بیورمشكه مسلمانك اولمكی اوزره كوكك قاپوسی كه آندن اول مؤمنك رزقی نازل اولوردی آنكیچون آغلر و اول یر كه آنده عبارت‌لردی اشبو یر آنكیچون آغلر (وَلَقَدْ نَجَّيْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنَ الْعَذَابِ الْمُهِينِ مِنْ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ كَانَ عَالِيًا مِنَ الْمُسْرِفِينَ) ت برخلاص قلدق بنی اسرائیلی ذلیل قیلیجی اولان عذابدن (كه فرعونك جانبندن ایدی) تحقیق فرعون باش چكیجی اسراف ایدیجیلردن ایدی (وَلَقَدِ اخْتَرْنَاهُمْ عَلَى

علم

عِلْمٍ عَلَى الْعَالَمِينَ) ت بز اختيار ايتدك بني اسرائيلي بيله رك عالملري اوزرينه * ف يعني هر چند بني اسرائيلك بعضسنده كوتولكلري بيلنمش ايديسه ده (وَآتَيْنَاهُمْ مِنَ الْآيَاتِ مَا فِيهِ بَلَاءٌ مُبِينٌ) ت وويردك آنلره معجزات نوعلرندن اول شيئي كه انده ظاهر اولان صنامق وار ايدي * ف يعني حضرت موسانك اليله (إِنَّ هَؤُلَاءِ لَيَقُولُونَ إِنْ هِيَ إِلَّا مَوْتَتُنَا الْأُولَى وَمَا نَحْنُ بِمُنْشَرِينَ) ت البته اشبو كروه ديرلر كه در ايشه لك آخري مكر بزم اولكي اولمكدر و بز ار ديرلمه يز (فَأْتُوا بِآبَائِنَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ) ت پس كتورڭز بزم بابالرمزي اكر سوزڭز طوغري ايسه (أَهُمْ خَيْرٌ أَمْ قَوْمُ تُبَّعٍ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ أَهْلَكْنَاهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ) ت آيا اشبو جماعتمي زياده اودر يا خود حمير تبعكمي قومي و دها انلردن اول كچن قوملرمي اودر بز هلاك ايتدك آنلري زيرا كه آنلر كناه ايشليلر ايدي * ف تبع يمن پادشاهي ايدي و آنك قومنك جمله سي بت طاپارلر ايدي تبع توراتي يقين ايدوب قومني يوز يوز صنادي كه طوغرودين قنقي دينه در اشبو اوزره بر بيوك آتش ايقاد ايتدي پس يهودلرك عالملرندن بر قاچ عالم توراتي قولتقلرينه قويوب اوده كيردكارنده اود آنلري ياقدي و بت طپانلر بتلريني قولتقلرينه قويوب اوده كيردكارنده اود آنلري ياقدقده كيردوتوب قاچديلر و تبعك قومي تبعه دشمن اولمشلر الله سبحانه آنلري آخرده هلاك ايتمش (وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَاعِبِينَ) ت ويراتمدق كوكلري و يري و ايكيسنك اراسنده اولانلري اويونبازلقله (مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ) ت ويراتمدق آنلري مكر طوغرو تدبير ايله و ليكن آنلرك چوغي بيلمزلر (إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ مِيقَاتُهُمْ أَجْمَعِينَ) ت البته قيامت كوني آنلرك جمله سنك جمع اوله جغي وقتدر (يَوْمَ لَا يُغْنِي مَوْلًى عَنْ مَوْلًى شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ) ت بر كونكه دفع ايده مز هيچ بر دوست هيچ بر دوستدن برشيئي و آنلر يارد م اولنمزلر (إِلَّا مَنْ رَحِمَ اللَّهُ إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ) ت مكر اول كمسنه كه امر كدي آني الله (يعني اللهك اذن و كرمي اولورسه بر مؤمن بر مؤمنه شفاعت ايدر) البته الله غالبدر اسركيجيدر (إِنَّ شَجَرَةَ الزَّقُّومِ طَعَامُ الْأَثِيمِ) ت زقوم اغاجي كناه ايشلولرك يمكيدر (كَالْمُهْلِ يَغْلِي فِي الْبُطُونِ كَغَلْيِ الْحَمِيمِ) ت اريمش باقر كبي قاينار قارنلرده

ایسیجق صوینك قاینه‌سی كبی (خذوه فاعتلوه الى سواء الجحیم) ت (دیرزبانیلره) طوتكز شو كناهكاری پس زور ایله چكك آنی جهنمك اورته‌سی جانبنه (ثم صبوا فوق رأسه من عذاب الحمیم) ت صكره دوكیوریكز آنك باشی اوستنه ایسیجق صودن كه عقوبتدر (ذق انك انت العزیز الكریم) ت دیرزبانیلر البته زیرا سن كندو زعمكده بو جهتله قدرلو اولان بیوك ایدك * قدنیاده كندینی اویله بیلشیدی (ان هذا ما كنتم به تمترون) ت تحقیق بو اولشیدر كه انده شبهه ایدردیكز (ان المتقین فی مقام امین فی جنات وعیون) ت البته صاقنانلر امنیتلو اولان مقامده اولور باغچه و پیكارلرده (یلبسون من سندس واستبرق متقابلین) ت كیرلر نازك اولان دیبادن وقالین اولان دیبادن بری برلرینه یوز یوزه اولورق (كذلك وزوجناهم بحور عین) ت حاللری بویله اولور وویریرز انلره حوریلری (یدعون فیها بكل فاكهة آمنین) ت طلب ایدرلر اول جنتده هر بر یمشی امین اوله‌رق (لایذوقون فیها الموت الا الموتة الاولى ووقاهم عذاب الجحیم) ت طاتمزلر بو باغچه‌لرده دنیاده كی اولومدن بشقه بر اولوم وصاقلدی آنلری (الله) جهنمك عذابندن (فضلا من ربك ذلك هو الفوز العظیم) ت فضل وكرم اوله‌رق سنك ربك جانبندن و بو نعمت بیوك مطلوبه وارمقدر (فانما یسرناه بلسانك لعلهم یتذكرون) ت قولای ایتدك قرآنی سنك دلكله اوله كه انلر نصیحت قبول ایده‌لر (فارتقب انهم مرتقبون) ت پس منتظر اول البته آنلردخی منتظردرلر (یعنی انلر نصیحت قبول ایتمزلر ایسه انلرك عذابنه منتظر اول انلردخی سنك موتكه منتظر اولسونلر انلره ایسه عذاب مقرردر وسكا نصرت الهی محققدر)

(سورة الجاثیة مكیة وهی سبع وثلاثون آیة)

جاثیه سوره‌سی مكه‌ده نازل اولمش و بو سوره اوتوزیدی آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحیم)

باغشلیجی امرلیجی اولان اللهك آدیله اوقورم

(حم) ت الله بیلور اندن مرادی (تنزیل الكتاب من الله العزیز الحكیم) ت اشبو

كتابی اشعی کوندرملک غالب اولان حکمتله موصوف اولان الله جانبندندر (انّ فی السّموات والارض لآیات للمؤمنین) ت البتـه کوکلرده ویرده نشانه‌لر واردر مؤمنلر ایچون (وفی خلقکم وما یبثّ من دابّة آیات لقوم یوقنون) ت وسزی یراتمقـده ویر یوزنده داغیلان حیوانلری یراتمقده نشانه‌لر واردر یقینا ایمان ایدن قوم ایچون (واختلاف اللّیل والنّهار وما انزل الله من السّماء من رزق فاحیا به الارض بعد موتها وتصریف الرّیاح آیات لقوم یعقلون) ت وکیجه‌نک وکوندزک کلوب کیتمه سنده والله تعالی‌نک کوکدن رزقه سبب اولانی ایندیروب قوریمش میت کبی اولمش ارضی احیاسنده وروزکاری دوندرمه‌سکده نشانه‌لر واردر برقوم ایچونکه فهـم ایدرلر (تلک آیات الله نتلوها علیک بالحقّ فبأیّ حدیث بعد الله وآیاته یؤمنون) ت اشبو اللهک نشانه‌لریدر اوقورز آنلری سنک اوزریکه طوغریلقله پس قنغی سوزه اللهک نصیحتندنصکره وآنک آیتلرندنصکره ایمان کتورورلر (ویل لکلّ افّاک اثیم یسمع آیات الله تتلی علیه ثمّ یصرّ مستکبرا کان لم یسمعها فبشّره بعذاب الیم) ت وای اواسون هر یالانجی گناهکاره که ایشیدر اللهک آیتلرینی کما اوقنور آنک اوزرینه صکره ثابت اولور کفر اوزرینه بیوک‌لنمکلک ایدرلکدیر سنکه اصلا ایشتمه‌دی شو آیتلری پس بشارت ویرا کادردو یریجی اولان عذابله (واذا علم من آیاتنا شیأ اتّخذها هزوا اولئک لهم عذاب مهین) ت وچان بیلسه بزم آیتلرمزدن برشی مسخره‌لغه طوتراشبو کروه ایچوندر ذلیل ایدیجی عذاب (من ورائهم جهنّم ولا یغنی عنهم ما کسبوا شیأ ولا ما اتّخذوا من دون الله اولیاء ولهم عذاب عظیم) ت آنلرک اوکلرنده جهنم واردر ودفع ایتمز آنلردن اولشیکه کسب ایتدیلر هیچ برشیئی اللهدن غیری احباب طوتدقلری کیمسه‌لر دخی آنلردن برشی دفع ایده‌مزو آنلر ایچوندر بیوک عذاب (هذا هدی والّذین کفروا بآیات ربّهم لهم عذاب من رجز الیم) ت اشبو قرآن هـدایتدر واول کمسنه‌لرکه کافر اولدیلر ربلرینک آیتلرینه آنلر ایچوندر دردو یریجی عذاب جنسندن قتی عقوبت (الله الّذی سخّر لکم البحر لتجری الفلک فیه بامره ولتبتغوا من فضله ولعلّکم تشکرون) ت الله تعالی رام قلدی سزیچون دکزی تا که یوریه قایقلر انده اللهک امریله وطلب ایده‌سکز معیشتکزی آنک

فضلندن واوله كه سزلر شكر ايده سكز (وسخر لكم ما في السموات وما في الارض جميعا منه
ان في ذلك لآيات لقوم يتفكرون) ت ورام قلدي سزه چون كوكلرده ويرده اولانلرك جملهسني
بونلري يراتدي كندو جانبندن سزلره احسان اولهرق اشبو مذكورده واردر نشانهلر اول كروه
ايچون كه تأمل ايدرلر (قل للذين آمنوا يغفروا للذين لا يرجون ايام الله ليجزي قوما بما كانوا
يكسبون) ت سويله اول كسنهلره كه ايمان كتورديلر عفو ايدهلر اول كسنهلردن كه اميد
ايتمزلر اللهك كونلرينه (يعني عالملرينك جزاسي ويريلهجكن اعتقاد ايتمين كافرلره)
تا جزا ويره الله آنلردن بر كروهه ايشلدكلري شي حسبنجه ف عفو ايدهلر يعني عوض وانتقام
فكرن ايتميه آنلرك امرلريني الله سبحانهيه حواله ايدهلر (من عمل صالحا فلنفسه ومن اساء
فعليها ثم الى ربكم ترجعون) ت هر كسنه ايشلسه ايو ايشلري پس منفعتي كنديچوندر وهر
كسنه كوتولك ايدسه پس وبالي كندو اوزرينهدر صكره كندو ربكزه كيرو دوندرلمش
اولورسكز (ولقد آتينا بني اسرائيل الكتاب والحكم والنبوة ورزقناهم من الطيبات
وفضلناهم على العالمين) ت بز ويردك بني اسرائيله كتابي وحكومتي وپيغمبرلكي آنلري
كوزل اولان نعمتلردن رزقلاندردك وآنلري عالملر اوزرينه تفضيل ايتدك (وآتيناهم بينات
من الامر فما اختلفوا الا من بعد ما جاءهم العلم بغيا بينهم ان ربك يقضي بينهم يوم القيامة
فيما كانوا فيه يختلفون) ت وويردك آنلره واضح اولان نشانهلري دين حقنده پس اختلاف
ايتمديلر مكر اولشيدن صكره كه كلدي آنلره علم حسددن كيمك يوزندن كندو آرالرنده (يعني
حقيقت حالي بيلدكدن صكره حسد وعداوتلرندن تماشي كندو آرالرنده اختلاف ايتديلر)
البته سنك ربك فيصل ايدر آنلرك آراسنده قيامت كوننده اولشيده كه اولديلر آنده اختلاف
ايدجيلر (ثم جعلناك على شريعة من الامر فاتبعها ولا تتبع اهواء الذين لا يعلمون) ت
صكره بصه دقسني ظاهر اولان يول اوزرينه دينندن پس تابع اول آكا وتابع اولمه اول
كسنهلرك آرزوسنه كه بيلمزلر (انهم لن يغنوا عنك من الله شيئا وان الظالمين بعضهم اولياء
بعض والله ولي المتقين) ت البته انلر دفع ايده بيلمزلر سندن اللهك عذابندن هيچ برشي ظالملر
بعضسي بعضلرينك ايشين بصه جيدر والله صاقنانلرك ايشين بصه جيدر (هذا بصائر للناس
وهدى ورحمة لقوم يوقنون) ت اشبو قرآن واضح اولان دليللردر آدملر ايچون وهدا ايتدر

واسر ككدر اول كروه ايچونكه يقين ايدرلر (ام حسب الذين اجترحوا السيئات ان نجعلهم
كالذين آمنوا وعملوا الصالحات سواء محياهم ومماتهم ساء ما يحكمون) ت آيا ظن ايتديلرمى
اول كسنه لر كه ايشلديلر كوتو ايشلرى كه قيلورز آنلرى اول كسنه لر كبى كه ايمان كتورديلر
وايشلديلر كوزل اولان ايشلرى برابر اوله آنلرك ديريلكى وآنلرك اولمكى نه چوق كيندر آنلرك
شو حكمى (وخلق الله السموات والارض بالحق ولتجزى كل نفس بما كسبت وهم
لا يظلمون) ت ويراتدى الله كوكارى طوغرو تدبير ايله وتا ايشلك اخرى جزالنور هر كسنه
اول عمل حسبنجه كه ايشلدى وآنلر ظلم اولنمزلر (افرايت من اتخذ الهه هواه واضله الله على
علم وختم على سمعه وقلبه وجعل على بصره غشاوة فمن يهديه من بعد الله افلا تذكرون) ت
ايا كوردكمى اول كسنه يى كه معبود طوتدى كنديسيچون نفسى ديلديكنى وازغين قيلدى انى
الله تعالى بيله رك ومهر اوردى انك قولاغى وقلبى اوزرينه وقيلدى انك كوزى اوزرينه
اورتو پس كيم در كه يول كوستره اكا الله دن غيرى ايا نصيحت قبول ايتزميسكز (وقالوا
ماهى الا حيوتنا الدنيا نموت ونحيا وما يهلكنا الا الدهر وما لهم بذلك من علم ان هم الا يظنون) ت
وديديلر يوقدر ديريلك مكر بزم بو دنيا ديريلكمز واردر اولورز ودير يلورز (يعنى بعضمز اولور
وبعضمز طوغر) وهلاك ايتز بزى مكر زمانه ويوقدر آنلر ايچون اشبو مقدمه ده هيچ بر بيلك
ودليل بونلر انجق ظن ايديجيلردر * ف يعنى دهر زمانه نك آديدر وزمانه ايسه هيچ بر ايش يايه
بيلمز مكر دهردن بر بشقه شى مراد ايده لر كه محسوس دكلدر وكوزكز ودنياده آنك تصرفى
جارى اوله پس دهر الله سبحانه يه نيچون ديمورلر اشبو معناده حديث شريفده وارد اولمش كه
دهر الله سبحانه در آنى سب ايتميك (واذا تتلى عليهم آياتنا بينات ما كان حجتهم الا ان قالوا
ائتوا بآبائنا ان كنتم صادقين) ت چقانكه اوقونسه آنلره اوزرينه بزم نشانه لرمز واضح
اوله رق دكلدر آنلرك دليللرى مكر شوكه ديرلر كتورركز بزم بابالرمزى اكر طوغرو ايسه كز (قل
الله يحييكم ثم يميتكم ثم يجمعكم الى يوم القيامة لا ريب فيه ولكن اكثر الناس لا يعلمون) ت
ديكل الله ديريلدر سزى صكره اولديرر سزى صكره جمع ايدر سزى قيامت كونته هيچ شبهه يوقدر
شو قيامت كونتده ولكن آدملرك چوغى بيلمزلر (ولله ملك السموات والارض ويوم تقوم
الساعة يومئذ يخسر المبطلون) ت والله ايچوندر كوكلرك ويرلك پادشاهلغى وشول كونكه

قائم اولور قيامت اول كونده زيان ايشلو اولورلر كوبو ايشلىلر (وَتَرَى كُلَّ أُمَّةٍ جَاثِيَةً كُلُّ أُمَّةٍ تُدْعَى إِلَى كِتَابِهَا الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ) ت وكورورسين هر بر كروهى ديزى اوزرينه كلش (يعنى جواب وسؤال ايچون مهيا اولنمشدرلر) هر بر كروه چاغريلور عملى دفترينك جانبنه ديرز بو كون جزا النورسكز ايشلديككز شيئك * ف يعنى ديزلرى اوزرينه كلديلر يلتاقلق ايتمكيچون وعملك دفترى شودركه ملكلر يازمشدر (هَٰذَا كِتَابُنَا يَنْطِقُ عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ إِنَّا كُنَّا نَسْتَنْسِخُ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ) ت ديرز شو بزم كتابمزدركه حقيقتى اظهار ايدر سزلك اوزركزه طوغريلقله بز سزلك ايشلديككز شيلرى يازر ايدك (فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُدْخِلُهُمْ رَبُّهُمْ فِي رَحْمَتِهِ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْمُبِينُ) ت اما اول كسنه لركه ايمان كتورديلر وايشلديلر كوزل اولان ايشلرى پس كتورور آنلرى ربلرى كندو رحمتنه اشبودر آشكاره مطلوبه ايرمك (وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا أَفَلَمْ تَكُنْ آيَاتِي تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فَاسْتَكْبَرْتُمْ وَكُنْتُمْ قَوْمًا مُجْرِمِينَ) ت واما اول كسنه لركه كافر اولديلر (ديرز انلره) آيا اوقونمديمى سزلك اوزركزه بنم آيتلرم پس بيون بوغنلغى ايتديكز واولديكز كناه ايشلو كروهلر (وَإِذَا قِيلَ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ لَا رَيْبَ فِيهَا قُلْتُمْ مَا نَدْرِي مَا السَّاعَةُ إِنْ نَظُنُّ إِلَّا ظَنًّا وَمَا نَحْنُ بِمُسْتَيْقِنِينَ) ت وچان دينلسه سزه اللهك وعده سى طوغريدر وقيامتده هيچ شبهه يوقدر ديديكز بز بيلمزيز ندر قيامت كونى تصور ايتمزآنى مكر كوشك احتمال ايله ودكلز بزلر اينانيجيلر (وَبَدَا لَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ) ت وظاهر اولدى آنلره اوايشلك عقوبتلرى كه ايشلديلر آنى وقوشاندى آنلرى اول شى كه استهزا ايدرلردى آنكله (وَقِيلَ الْيَوْمَ نَنْسَاكُمْ كَمَا نَسِيتُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا وَمَأْوَاكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُمْ مِنْ نَاصِرِينَ) ت ودينلور بو كون اونوديرز سزى نيجه كه سز اونوتديكز اشبو كونكزه اوغرامغى ومنزلكز جهنمدر و يوقدر سزلكچون هيچ بر ياردم ايديجى * ف اشبو كونده اونوديرز سزى يعنى سزه امر كمك ايتميز (ذَٰلِكُمْ بِأَنَّكُمُ اتَّخَذْتُمْ آيَاتِ اللَّهِ هُزُوًا وَغَرَّتْكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فَالْيَوْمَ لَا يُخْرَجُونَ مِنْهَا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ) ت اشبو عذاب شول سببدندركه سز مسخره طوتديكز اللهك آيتلرينى واللداندى سزى دنيا ديرلكى پس بو كون طشره چيقاردلمز آنلر جهنمدن وانلردن الله تعالى يى راضى قلق طلب اولنمز * ف دنيا ديرلكينه مغرور اولوب حق اولان يولدن شاشوب ديرلركه نيجه كه بزلر دنياده مسلمانلره مقابله

(جزء ٢٦)

ايدردك

ایدودلر آخرتده دخی برنم قوتمزاو یله اولور (فلله الحمد رب السموات ورب الارض رب العالمین) پس الله ایچوندر اوکیدك کوکلرك ربیدر ویرلرك ربیدر عالملرك ربیدر (وله الکبریاء فی السموات والارض وهو العزیز الحکیم) ت وانکیچوندر بیوکلك کوکلرده ویرده والله غالبدر حکمت صاحبیدر

سورة الاحقاف مکیة وهی خمس وثلاثون آیة

احقاف سوره سی مکه ده نازل اولمش وبو سوره اوتوز بش آیتدر

بسم الله الرحمن الرحیم

باغشلیجی امرکیجی اولان اللهك آدیله اوقورم

(حم) ت الله بیلور آندن مرادی (تنزیل الکتاب من الله العزیز الحکیم) ت کتابی اشغی کوندرمك حکمتیله غالب اولان اللهك جانبندندر (ما خلقنا السموات والارض وما بینهما الا بالحق واجل مسمی والذین کفروا عما انذروا معرضون) ت یراتمدق کوکلری ویری وایکیسنك ارا سنده اولانی مکر طوغرو تدبیرایله ومعین مدت قدریله واول کسنه لرکه کافر اولدیلر قورقودلقلری شیلردن یوز چویریجیدرلر (قل ارأیتم ما تدعون من دون الله ارونی ماذا خلقوا من الارض ام لهم شرك فی السموات ائتونی بکتاب من قبل هذا او اثارة من علم ان کنتم صادقین) ت دیکل بکا خبرویرلك اللهدن غیری عبادت ایتدیککز معبودلرکوسترکز بکا نه شی یراتدیلر یردن آیا آنلر ایچون وارمیدر شریکلك کوکلری یراتمقده کتورکز بکا بو قرآندن مقدم برکتاب کلش ایسه یا کچنلرك علمندن براثر وروایت وار ایسه اکر طوغرو ایسه کز (ومن اضل ممن یدعوا من دون الله من لا یستجیب له الی یوم القیامة وهم عن دعائهم غافلون) ت وکیمدر زیاده آزغین اول کسنه دنکه دعا ایدر اللهدن غیری اول بر شیئه که قبول ایتمز آنلك دعاسنی قیامت کوننه دکین واشبو باطل اولان معبودلر آنلرك دعاسندن خبرسزدرلر (واذا حشر الناس کانوا لهم اعداء وکانوا بعبادتهم کافرین) ت وچقان جمع اولنه آدملر اول معبودلر آنلره دشمن اولورلر وآنلرك عبادتلرینی انکار ایدرلر (واذا تتلی علیهم آیاتنا بینات قال الذین کفروا للحق لما جاءهم هذا سحر مبین) ت

وبخان اوقونسه آنلرا اوزرینه واضح اولان آیتلرمزنی دیدیلر اول کسنه لرکه کافر اولدیلر
طوغری اولان سوزنه اول وقتده که کلدی آنلره اشبو ظاهر اولان جادولکدر (ام یقولون
افتراه قل ان افتریته فلا تملکون لی من الله شیأ هو اعلم بما تفیضون فیه کفی به شهیدا
بینی وبینکم وهو الغفور الرحیم) ت بلکه دیرلرکه افترا ایتدی انی (پیغمبر) دیکل اکر افترا
ایتدمسه آنی پس قادر اولمزسکز بنم ایچون هیچ برشیئه اللهدن الله زیاده بیلیجیدر سزلک
دوروب وسویلیه جککزی قرآنک حقنده بس در الله حق ظاهر قلقده بنم ارام ایله سزلک
ارا کزده والله یارلغیجی اسرکیجیدر * ف یعنی اکر کفردن توبه ایتسکز یارلغر واسرکر سزی
(قل ما کنت بدعا من الرسل وما ادری ما یفعل بی ولا بکم ان اتبع الا ما یوحی الی وما انا الا نذیر
مبین) ت دیکل دکلم بن یکی کلمش پیغمبرلردن وبیلمم نه ایشلنور بکا وسزه (یعنی دنیاده)
تابع اولمم مکر اولشیئه که وحی اولنور بنم جانبمه ودکلم بن مکر آشکاره قورقودیجی (قل ارایتم
ان کان من عند الله وکفرتم به وشهد شاهد من بنی اسرائیل علی مثله فآمن واستکبرتم
ان الله لا یهدی القوم الظالمین) ت دیکل بکا خبر ویرلر اکر قرآن الله جانبندن اولوب وسزا کا
کافر اولسه کز وشهادت ویرمش اولسه بنی اسرائیلدن برشاهد اول قرآن مثلی توراتده
اولدیغنه وایمان کتورسه سز ایسه ایماندن ایتموب باش چویرسه کز (آدملرک ظالمی
اولمازمیسکز) البته یول کوسترمز الله ظالم اولان کروهلره * ف معلوم اوله که جهودلرک
عالملرندن برعالم ضرورتیچون مکه مکرمه یه کلمش مکه کافرلری آندن سؤال ایتمشلرکه عربدن
پیغمبر کوندرلمک وارمیدر جواب ویرمشکه اشبو شهردن بررسول بعث اولنوب وا کا برکتاب
کایسردر ومعلوم اولورکه اشبو محمد اول رسولدر (وقال الذین کفروا للذین آمنوا لو کان
خیرا ما سبقونا الیه واذ لم یهتدوا به فسیقولون هذا افک قدیم) ت دیدی اول کسنه لرکه کافر
اولدیلر اول کسنه لرک حقنده که ایمان کتوردیلر اکر شو دین اولسیدی کوزل آنلر ایلرو کچه
بیلمزلر ایدی برم اوزرمزه شو دبن جانبنه (یعنی اکر بو دین خیرلو اولسیدی فقرا الروا اراذل بزدن
اول ایمانه کلزلردی بلکه بز انلردن مقدم ایمان ایدردک) وقتا که یول بولمدیلر کافرلر قرآنه
پس البته دیرلر شو قرآن اسکی یلاندر (ومن قبله کتاب موسی اماما ورحمة وهذا کتاب
مصدق لسانا عربیا لینذر الذین ظلموا وبشری للمحسنین) ت وبوندن اول موسانک کتابی
اویولش ورحمت ایدی واشبو قرآن انی کرچکلیجی برکتابدر عرب دلیله اولمرق کلوبدرتا که

قورقودە اول کسنەلر یکە ظلم ایتدیلر ولوایشلیلر ایچون بشارتدر (اِنَّ الَّذِینَ قَالُوا رَبُّنَا اللّٰهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا فَلَا خَوْفٌ عَلَیْهِمْ وَلَا هُمْ یَحْزَنُونَ) ت البتە اول کسنەلرکە دیدیلر بزم ربمز اللّٰهدر صکرە طوغرو اولدیلر بونك اوزرینە پس هیچ قورقو یوقدر آنلرا اوزرینە ودخی آنلر غملنمز (اُولٰئِكَ اَصْحَابُ الْجَنَّةِ خَالِدِینَ فِیهَا جَزَاءً بِمَا كَانُوا یَعْمَلُونَ) ت اشبو کروە جنت اهلیدرلر ابدیدرلر آندە مزدو یرلمش اولورلر اولشی حسبنجە کە اولدیلر ایشلیجی آنی (وَوَصَّیْنَا الْاِنْسَانَ بِوَالِدَیْهِ اِحْسَانًا حَمَلَتْهُ اُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا وَحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا حَتّٰی اِذَا بَلَغَ اَشُدَّهُ وَبَلَغَ اَرْبَعِینَ سَنَةً قَالَ رَبِّ اَوْزِعْنِی اَنْ اَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِی اَنْعَمْتَ عَلَیَّ وَعَلٰی وَالِدَیَّ وَاَنْ اَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَاَصْلِحْ لِی فِی ذُرِّیَّتِی اِنِّی تُبْتُ اِلَیْكَ وَاِنِّی مِنَ الْمُسْلِمِینَ) ت وحکم ایتدك آدمە باباسنك واناسنك حقندە ایولك ایتمکی قارننده کتوردی انی اناسی زحتلە وطوغوردی آنی حتیلکلە وقارندە کتورمکلە وممەدن کسمنك اقل مدتی اوتوز آیدرودیری قالوب حتی کندو قوتنك کمالنە وقرق یاشنە ایرشدکدە دیدی کەای بنم ربم الهام ایت بکا تا شکر ایدەیم سنك نعمتك مقابلندە کە احسان ایتدك بنم اوزریمە وباباملە وانامك اوزرینە وایشلیەیم کوزل اولان ایشلریکە آنکلە سندن راضی اولەسن وایولکی یراتغل بنم اولادمدە تحقیق بن توبە ایتدم سنك جانبکە وتحقیق بن مسلمانلردنم ف چوجغك اناسنك قارننده قالمسنك ممەدن کسلمسنك مدتی اوتوز آیدر چوجق اگر قوتلو اولسە یکرمی بر آیدە ممەدن کسلور طوقوز آی حملك مدتی اولور اشبو آیت هیچ برکسنەنك احوالی بیانندە کلدوبلکە بومز کندو باباسنك حقندە دعا ایتدی وابوبکر الصدیق رضی اللّٰه تعالی عنه قرق یاشندە ایکن مسلمان اولدی وآنك باباسی واناسی دخی مسلمان اولدیلر مهاجریندن هیچ کسنەیە اشبو کبی میسر اولمدی اگر باباسی اولوقدە اولمزایسە اشبو بیان فرضدر یعنی سعادتلو آدملرشو یلە اولورلر (اُولٰئِكَ الَّذِینَ نَتَقَبَّلُ عَنْهُمْ اَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَنَتَجَاوَزُ عَنْ سَیِّئَاتِهِمْ فِی اَصْحَابِ الْجَنَّةِ وَعْدَ الصِّدْقِ الَّذِی كَانُوا یُوعَدُونَ) ت اشبو کروە اول کسنەلردرکە قبول ایدرز آنلردن اولشیلك زیادە کوزلنی کە ایشلدیلر وکچرز آنلرك کوتو اولان ایشلرندن جنت اهلنك زمرەسندن اولورلرشول طوغرو اولان وعدە اوزرینە کە وعدە وریلدیلر (وَالَّذِی قَالَ لِوَالِدَیْهِ اُفٍّ لَكُمَا اَتَعِدَانِنِی اَنْ اُخْرَجَ وَقَدْ خَلَتِ الْقُرُونُ مِنْ قَبْلِی وَهُمَا یَسْتَغِیثَانِ اللّٰهَ وَیْلَكَ آمِنْ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ فَیَقُولُ مَا هٰذَا اِلَّا اَسَاطِیرُ الْاَوَّلِینَ) واول کسنە دیدی باباسنە واناسنە قلبم طارلدی سزدن آیا وعدە ویرمەسکز

بکا که طشره چیقارلمش اولورم (یعنی قبرمدن) وکچدیلر آدملر طبقه لرندن بندن اول (یعنی
آنلردن هیچ کیمسنه یرندن چیقدیرلمدی) وشو باباوانا فریاد ایدرلر اللهك جنابنه ودیرلر که وای
اولسون سکا مسلمان اول البته اللهك وعده سی طوغریدر پس دیرکه دکلدر شو وعده مگر اول
کچملرك حکایه لریدر * ف اشبو آنك حالیدر که کندوسی کافردر و باباسی و اناسی ایمان
کتورمکیچون اکا سویلرلر او کافر سوزلرینی ایشتمز (اُولٰئِكَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي اُمَمٍ
قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ اِنَّهُمْ كَانُوا خَاسِرِينَ) ت اشبو جماعت اول کیمسنه لردر که
ثابت اولدی آنلر اوزرینه عذاب وعده سی اول امتلر زمره سنده که کچدیلر آنلردن اول
جنلردن وآدملردن البته آنلر اولدیلر زیان ایشلیلر (وَلِكُلٍّ دَرَجَاتٌ مِمَّا عَمِلُوا وَلِيُوَفِّيَهُمْ اَعْمَالَهُمْ
وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ) ت هر بریسیچون واردر مرتبه لر اولشی حسبنجه که ایشلدیلر وتا تمامیله
ویره الله آنلره آنلرك عمللرنك مزدنی وآنلر ظلم اولنمزلر * ف یعنی اهل جنت ایسه کندو ایشلرینه
کوره بشقه بشقه درجه لر اوزرینه اولورلر کافرلر ایسه کوتو اولان عمللرنك مقابلنده بشقه
بشقه درکاتده بولنورلر (وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ اَذْهَبْتُمْ طَيِّبَاتِكُمْ فِي حَيَاتِكُمُ
الدُّنْيَا وَاسْتَمْتَعْتُمْ بِهَا فَالْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ فِي الْاَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ
وَبِمَا كُنْتُمْ تَفْسُقُونَ) ت واول کونکه کتورلمش اولور کافرلر اودك اوزرینه دینلور آنلره آیا
ضایع ایتدیکزمی کندو نعمتلرکزی دنیا دیریلکزده وفائده لندیکز دنیا دیریلکزده پس بو کون
مندوبرلمش اولورسز ذلیل قیلیجی اولان عذاب شو سببدنکه اولدیکز یوکسك کوستریجیلر
یرده حقسز یره وشو سببدنکه کوتو ایشلر ایدردیکز * ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه اشبو ایکی
آیت تصویر ایدر سعیدله شقینك حالنی پس سعید الله سبحانه نك حقنی و باباوانانك حقلرینی یرینه
کتوروب کوزلجه نعمتلر ایله محظوظ اولور وجمیع امورلرنده الله سبحانه یه رجوع ایدر وشقی
ایسه کفر ایله باباسنه واناسنه عاق اولمغی جمع ایدر وآخرتی انکار ایدر سعیدلك صورتی ابو
بکرواننك کبیلرك حالنه مطابقدر والله اعلم * ف اول کیمسنه که آخرتی ایستمیوب فقط دنیانی دیلر
آنلره ایو اولان ایشلرنك عوضی دنیاده ویرلدی (وَاذْكُرْ اَخَا عَادٍ اِذْ اَنْذَرَ قَوْمَهُ بِالْاَحْقَافِ وَقَدْ
خَلَتِ النُّذُرُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ اَلَّا تَعْبُدُوا اِلَّا اللّٰهَ اِنِّي اَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ) ت
وخاطریکه کتور عاد قومنك قرنداشنی اول وقتکه قورقتدی کندو قومنی احقاف آدلو یرده
والبته کچدیلر قورقودیجیلر آنك اوکندن وارقه سندن (یعنی هر طرفدن) بویله دیمکله که عبادت
انجق الله تعالی یه دربن قورقرم سزلرك اوزرکزه بیوك اولان کونك عذابندن * ف یعنی حضرت
هود عاد قومنی قورقتدی واحقاف بر ضلع آدیدر یمن ملکنده واحقاف معناسی قوم تپه لری

دیمکدر (قالوا اجئتنا لتافکنا عن آلهتنا فأتنا بما تعدنا ان کنت من الصادقین) ت دیدیلر
آیا کادکمی بزم یانمزه تا کیروطوته سن بزی کندو معبودلرمزه عبادت ایتمکدن پس کتور بزه اول
برشیئی که وعده ویررسن بزاره اکر طوغرو دینلردن ایسک (قال انما العلم عند الله وابلغکم
ما ارسلت به ولکنی اراکم قوما تجهلون) ت دیدی علم انجق اللهک یاننده در وایرشدیریرم
سزه اول شیئی که کوندرلدم آنکله ولیکن بن کوریرم سزی بر کروهسکز که بیلمزلك ایدیورسکز
(فلما رأوه عارضا مستقبل أودیتهم قالوا هذا عارض ممطرنا بل هو ما استعجلتم به ریح فیها
عذاب الیم) ت پس وقتا که کوردیلر شو عذابی بر بولوت صورتنده که یونلویدر آنلرك دره لرینه
دیدیلر شو بولوت یغمور یاغدیریجیدر بزم اوزرمزه بلکه حقیقتده اول بولوت برشیدر که
تیزلکله طلب ایتدیکز آنی بر روزکاردر که آنده دردویریجی عذاب واردر (تدمر کل
شیء بامر ربها فاصبحوا لا یری الا مساکنهم کذلك نجزی القوم المجرمین) ت بربری
اوزرینه اورر هر برشیئی کندو ربنك بیورلدیسیله پس اولدیلر بر صفت اوزرینه که انجق
اولری کورندی اشبوکبی جزا ویریرز کونو ایشلو اولان کروهه (ولقد مکناهم فیما ان مکناکم
فیه وجعلنا لهم سمعا وابصارا وافئدة فما اغنی عنهم سمعهم ولا ابصارهم ولا افئدتهم من شیء
اذ کانوا یجحدون بآیات الله وحاق بهم ما کانوا به یستهزؤن) ت تحقیق بز عاد قومنه
ویردیکمز قوت وقدرتی سزه ویرمدك و بز آنلره (وعظ ایشیدهلر ونشانهلره نظر ایدهلر وصنع
الهییی تفکر ایدهلر دیو) قولاق وکوزلر وقلبلر بعه دق پس دفع ایتمدی آنلردن آنلرك
قولاغی وکوزلری وقلبلری هیچ برشی اول سببدنکه انکار ایدرلر ایدی اللهك آیتلرینی
وقوشاتدی آنلری اولشیکه آنکله مسخره ایدرلر ایدی * ف آنلره قولاق وکوزلر وقلبلر
ویردك یعنی دنیا ایشنده عقللو ایدیلر لیکن شو عقللری آنلره آخرتده فائده ویرمز (ولقد اهلکنا
ما حولکم من القری وصرفنا الآیات لعلهم یرجعون) ت وهلاك ایتدك اول شیء که سزك
اطرافکزده ایدی کویلردن ولوز بلون طشره کتوردك نشانهلری اوله کدا آنلر کفردن رجوع
ایدهلر (فلولا نصرهم الذین اتخذوا من دون الله قربانا آلهة بل ضلوا عنهم وذلك افکهم
وما کانوا یفترون) ت پس نیچون یاردم ایتمدیلر آنلره شول کسنهلر که معبود طوتدیلر آنلری
اللهدن غیری یقین اولمغی دیلیهرك الله تعالی یه بلکه غایب اولدیلر آنلردن و بو سوز آنلرك یلانی
وافترا ایتدکلریدر (واذ صرفنا الیك نفرا من الجن یستمعون القرآن فلما حضروه قالوا

أَنْصِتُوا فَلَمَّا قُضِيَ وَلَّوْا إِلَى قَوْمِهِمْ مُنْذِرِينَ) ت وذكر ایت اولوقتیکه کوندردك سنك
جانبکه بر کروهی جندن که ایشیده لر قرانی وقتا که حاضر اولدیلر پیغمبرك یاننه دیدیلر بری برینه
سکوت ایدلك دیکلیه لم پس وقتا که قرانی دیکلمکدن فارغ اولدیلر کیرو دوندیلر قوملری جانبنه
آنلری قورقیده رق * ف پیغمبر علیه السلام جنکولرنده برقاج اصحابیله مکه دن طشره
چیقوب صباح نمازینه مشغول اولدیلر اولوقتده جنلردن برقاج کسنه لر قرآنی دیکلیوب
مسلمان اولدیلر و کندو قوملرینه رجوع ایدوب آنلره قرآنك کیفیتنی بیان ایتدیلر اشبو
دفعه ده جنلر اول حضرته ملاقی اولوب کورنمدیلر صکره چوق کسنه لر مسلمان اولدیلر
و بر کیجه پیغمبر علیه السلام مکه مکرمه دن یالکز طشره چیقدیلر اولوقتده جنلر حضرته ملاقی
اولوب قرانی اوکرندیلر و دینی قبول ایتدیلر تکیم ذکری جن سوره سنده تفصیلیله واردر
وقتا که اول حضرته وحی کلدی اولوقتدن کوکلرك خبری جنلردن کسلدی لیکن سببی جنلره
معلوم اولمدی چونکه قرانی ایشتدیلر معلوم ایتدیلر که خبرلك کسلدیکنك سببی قرآنك
نزولیدر بو یله شاه ولی الله رحمه الله یازوبدر (قَالُوا يَا قَوْمَنَا إِنَّا سَمِعْنَا كِتَابًا أُنْزِلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَى
مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ وَإِلَى طَرِيقٍ مُسْتَقِيمٍ) ت دیدیلر ای بزم قوممز بز ایشتدك
بر کتابیکه ایندرلمش موسادن صکره کندیدن اول نازل اولانی کرچکلیه رك یول کوستر طوغرو
اولان دینه و طوغرو اولان یوله * ف اشبو جنلر اسنده توراتحضرت سلیمانك زماننده ن
مشهور ایدی (يَا قَوْمَنَا أَجِيبُوا دَاعِيَ اللَّهِ وَآمِنُوا بِهِ يَغْفِرْ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُجِرْكُمْ مِنْ
عَذَابٍ أَلِيمٍ) ت ای بزم قوممز قبول ایدلك الله جانبنه دعوت ایدنك سوزینی ایمان کتورلك
آکا تا یارلغیه الله سزلك کناهکزلك بعضسنی و خلاص ایده سزی دردویریجی اولان عذابدن
(وَمَنْ لَا يُجِبْ دَاعِيَ اللَّهِ فَلَيْسَ بِمُعْجِزٍ فِي الْأَرْضِ وَلَيْسَ لَهُ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءُ أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ)
ت وهر کسنه که قبول ایتمسه اللهك جانبنه دعوت ایدنك سوزینی پس دکل عاجز قیلیجی یرده
(یعنی یر یوزنده فرار ایدوب اللهك عذابندن خلاص اولمغه قادر دکادر) و یوقدر آنك ایچون
الله دن غیری ایش یه میجیلر اشبو کروه آشکاره آزغینلقده درلر * ف یعنی ملائکه لر بو قاروجانبدن
آنلری اوررلر بر جانبنه چارلر (أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَمْ يَعْيَ بِخَلْقِهِنَّ
بِقَادِرٍ عَلَى أَنْ يُحْيِيَ الْمَوْتَى بَلَى إِنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ت آیا کورمدیلرمی الله که یراتدی کوکلری
و یری و یورلمدی آنلری یراتقده قادر درانك اوزره که دیرلده اولیلری اوت بو یله در البته
الله هر برشی اوزرینه قادر در (وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَلَيْسَ هَذَا بِالْحَقِّ
قَالُوا بَلَى وَرَبِّنَا قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ) ت واول کونکه کتورلمش اولورلر
اول کسنه لر که کافر اولدیلر اودك اوکنه دینلور آیا اشبو وعده طوغری دکلمیدر دیدیلر اوت

وبرمز حقيجون طوغريدر ديدى الله پس طاديككز عذابى كفرايتديككز سببدن (فَاصْبِرْ كَمَا صَبَرَ أُولُوا الْعَزْمِ مِنَ الرُّسُلِ وَلَا تَسْتَعْجِلْ لَهُمْ كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ مَا يُوعَدُونَ لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا سَاعَةً مِنْ نَهَارٍ بَلَاغٌ فَهَلْ يُهْلَكُ إِلَّا الْقَوْمُ الْفَاسِقُونَ) ت پس صبرايت نيچيكه صبرايتديلر اعلى همت صاحبلرى وتيزلك ايته آنلره عذابى طلب ايتمكده دير سنكه اولكونكه كوررلر كندولره وعده ويرلش اولان عذابى كويا آنلرا كالمديلر (يعنى دنياده) مكر برساعت كوندزدن بوقران پيغمبرلك الله تعالى دن ابرشدر مسيدر پس هلاك اولمز مكر كوتو ايشلو اولان كروهلر *ف ا كالمديلر دنياده يعنى عذابى كوردكلرى وقتده ظن ايدرلر كه دنياده انلره اصلا مهلت ويرلمامش دنيايه كالدكلرى ساعتده اخراج اولمشلر حاصلى دنياده عذابك كلسن تاخير صيارلردى لكن قيامت كونتده عذابك شدتنى كوردكده دير لركه عذاب بچوق تيزلك وچابكلكله كالدى زيرا كه بزدنياده ياقبرعالمنده برساعت ا كالمدك عادتدركه بچن مدتى آز صيارلر

(سورة محمد صلى الله عليه وسلم مدنية ثمان وثلاثون آية) محمد عليه السلام سورهسى مدينهده نازل اولمش اوتوزسكز آيتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

(باغشليجى اسركيجى اولان اللهك ادبله اوقورم)

(الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ أَضَلَّ أَعْمَالَهُمْ) ت اول كسنهلركه كافراولديلر وكيرو طوتديلر آدملرى اللهك يولندن باطل قلدى الله انلرك عمللرينى (وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَآمَنُوا بِمَا نُزِّلَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَهُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ كَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَأَصْلَحَ بَالَهُمْ) ت واول كسنهلركه ايمان كتورديلر وايشلديلر كوزل اولان ايشلرى وايناندىلر اولشيئه كه كوندرلدى محمد صلى الله عليه وسلم اوزرينه وبوطوغريدركلو بدر آنلرك ربسى جانبندن ايراق ايتدى آنلرك كناهلرينى واوقلدى آنلرك حالنى *ف بچمش زمانده جمله خلق برشريعت اوزرينه تكليف اولنمديلر وايدى جمله مخلوقات اشبودين واحد اوزرينه تكليف اولنديلر ايمدى حق اولان اشبودينندر ماسواسى منسوخدر ومعلوم اوله كه مسلمانلردن بعض كيمسهلر ايوايشلرو بعض كيمسهلر كوتو ايشلر كافرلردخى بويله ليكن مؤمنلر كرچلك دينى ايناتمق سببندن شويله مقبول اولديلركه مؤمنلرك ايولكن ثابت ايدرلر وكوتولكين عفوايدرلر وكافرلرك ايناتمق سببندن شوكونه سزالرى واردركه ايولكين باطل قلوب كوتولكين اثبات ايدرلر (ذَلِكَ بِأَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا اتَّبَعُوا الْبَاطِلَ وَأَنَّ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّبَعُوا الْحَقَّ مِنْ رَبِّهِمْ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ لِلنَّاسِ أَمْثَالَهُمْ) ت اشبو اول سببدندركه اول كسنهلركه كافراولديلر آنلر تابع اولديلر طوغرو اولميان شيئه واول كسنهلركه ايمان كتورديلر تابع اولديلر طوغرو اولان دينه كه آنلرك ربسى جانبندندر اشبوكبى بيان ايدر الله آدملره آنلرك احواللرينى

(فاذا لقيتم الذين كفروا فضرب الرقاب حتى اذا اثخنتموهم فشدوا الوثاق فاما منا بعد واما
فداء حتى تضع الحرب اوزارها) ت بس جانكه غوغاده اوغرشسكز اول كسنه لره كه كافر اولديلر
پس اورك آنلرك بيونلريني شول وقته دكين كه دوكديكز آنلرك قانلريني زياده سيله پس محكم
ايدك قيدني صكره يا احسان ايله قويو يرسكز ويا مال المقله خلاص ايدرسكز اول وقته دكين كه
براقه غوغا كسنه دوسلاحلريني يعني غوغا موقوف اوله وسلاحه حاجت قالميه والله اعلم
(ذلك ولو يشاء الله لانتصر منهم ولكن ليبلوا بعضكم ببعض والذين قتلوا في سبيل الله فلن
يضل اعمالهم) ت اشبو در حكم واكر ديلسيدي الله انتقام آلوردي آنلردن وليكن ديلر كه
امتحان ايده سزلك بعضكزي بعضكزله واول كسنه كه اولدرلديلر الله يولنده پس البته
ضايع قلمز آنلرك عمللريني (سيهديهم ويصلح بالهم) ت يول كوسترر آنلره وكوزل قيلر
آنلرك حاللريني (ويدخلهم الجنة عرفها لهم) ت وكتورر آنلري بر باغچه يه كه بيلدردي اول
باغچه يي آنلره * ف هر قچن كه كافرلرك شوكتي كسر اولدي آنلري قتل ايتمك لازم دكلدر وقتا كه
شوكتلري صنوب مغلوب اولديلر حبس ايتمك دخي كفايت ايدر تا كه قورقوب ايمان كتوره لر
ياخود احسان ايدوب براقه لرتا كه هميشه احسان ايله قرتلمش اوله لر ودينيني سوه لر ويا آنلردن
مال آلوب خلاص ايده لر كه ايكي فائده وار در واشبو مسئله ده اختلاف در كه اكر كافر اسير
اولسه آني يا براقه وقويوره كه تا كندو اوينه كيده ياخود براقيسه يا اكر براقسه شويله كه
رعيت اولوب طوره (يا ايها الذين آمنوا ان تنصروا الله ينصركم ويثبت اقدامكم) ت اي
اول كسنه لر كه ايمان كتورديكز اكر ياردم ايدرسكز الله ك دينينه ياردم ايدر الله سزه وثابت قيلر
سزلك آياقلركزي * ف اكر الله سبحانه ديلسه كافرلري مسلمان ايدر ليكن بو الله سبحانه نك
منظوري دكلدر صنامقلري منظوردر پس قول جانبندن سعي ايتمك والله جانبندن قوللرك
ايشلريني يصه مقدر (والذين كفروا فتعسا لهم واضل اعمالهم) ت واول كسنه لركه كافر
اولديلر پس هلاك اولسون آنلره وضايع قلدي الله آنلرك عمللريني (ذلك بانهم كرهوا ما انزل
الله فاحبط اعمالهم) ت اشبو اول سببدندر كه آنلر بكنمديلر اول شيئي كه ايندردي الله آني
پس باطل قلدي الله آنلرك عمللريني (افلم يسيروا في الارض فينظروا كيف كان عاقبة الذين
من قبلهم دمر الله عليهم وللكافرين امثالها) ت آيا سير ايتمديلرمي يرده تا باقه لر كه نيجه
اولدي اول كسنه لرك ايشنك آخري كه آنلردن اول كچديلر بربري اوزرينه اوردي الله
آنلري وكافرلر ايچون وار در شوعقوبت مثللري (ذلك بان الله مولى الذين آمنوا وان

الكافرين

الكافرين لا مولى لهم) ت شو اول سببدندرکم الله مسلمانلرنك ایشنی یصه ییچیدر و شو سببدندرکه کافرلره هیچ ایش یصه ییچی یوقدر (ان الله یدخل الذین آمنوا وعملوا الصالحات جنات تجری من تحتها الانهار والذین کفروا یتمتعون ویأکلون کما تأکل الانعام والنار مثوی لهم) ت الله کتوررار اول کسنه لریکه ایمان کتوردیلر و ایشلدیلر اوایشلریکه باغچه لره آقر آنلرنك آلتندن ایرمقلر و اول کسنه لرکه کافر اولدیلر منفعتلنورلر و یرلر نیچه که یرلردرت آیاقلولر واود آنلرنك یریدر ＊ف حیوان کبی یرلر یعنی حرص ایله ومسلمانلرنك عیسی حاجتنی رو ایتمکیچوندر (وکاین من قریة هی اشد قوة من قریتك التی اخرجتك اهلکناهم فلا ناصر لهم) ت وچوق کویلرکه زیاده ایدی قوتده سنك کویکدن که طشره چیقردی سنی هلاك ایتدك آنلری پس هیچ بریاردم ایدیچی یوقدر آنلرایچون (افمن کان علی بینة من ربه کمن زین له سوء عمله واتبعوا اهواءهم) ت آیا بر کسنه که اوله واضح اولان یول اوزرینه ربسنك جانبندن اول کسنه کبی اولورمیکه بزنالش اولدی اکا کوتو ایشی و ینه اول کسنه لر کبی اولورمیکه تابع اولدیلر کندو نفسلرینك آرزوسنه (مثل الجنة التی وعد المتقون فیها انهار من ماء غیر آسن وانهار من لبن لم یتغیر طعمه وانهار من خمر لذة للشاربین) ت اول باغچه نك صفتی که وعده و یرلمش اولدی صاقننلره شو باغچه ده ایرمقلر واردر چوق قالمقله متغیر اولماین صودن و ایرمقلر واردر سوتدن که طادی متغیر اولمیه و بدر وایرمقلر واردر خمردن لذت و یریجیدر ایچنلره (وانهار من عسل مصفی ولهم فیها من کل الثمرات ومغفرة من ربهم کمن هو خالد فی النار وسقوا ماء حمیما فقطع امعاءهم) ت وایرمقلر واردر صاف اولان بالدن وآنلرایچون واردر جنتده هر بر یمش جنسندن وآنلرایچوندر یارلغمق کندو ربلرندن آیا اشبو جماعت اول کسنه کبی اولورمیکه ایدی اولورلر جهنمده وانلره زیاده ایسیچق صو ایچورلر ایلوب پاره پاره یصه یه آنلرنك بغرسقلرینی ＊ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه شوره دن سوره نك آخرینه وارنجه ضعیف الایمان اولان کسنه لرنك قورقمسی حقنده نازل اولمش ＊ف جنتنك شرابی زیاده لذتلودر دنیا شرابینك خلافنجه زیرا که دنیا شرابی لذتسزدر جنتده هر کسنه نك اونده درت ایرمق اولور و بعضلرنك زیاده اولور (ومنهم من یستمع الیك حتی اذا خرجوا من عندك قالوا للذین اوتوا العلم ماذا قال آنفا اولئك الذین طبع الله علی قلوبهم واتبعوا اهواءهم) ت آدملردن بعض کسنه واردرکه قولاق قویر سنك جانبکه چونکه طشره چیقارلر سنك یانکدن کندو یه علم و یرلمش اولانلره دیرلر که نه شی دیدی پیغمبر شمدی اشبو کروه اول کسنه لردرکه

مهرلدی الله آنلرڭ قلبلری اوزرینه وتابع اولدیلر کندو نفسلرنڭ آرزوسنه * ف
یعنی ذهقسزدرلرنه برشی ییاورلرونه برشی حفظ ایدرلر (وَالَّذِينَ اهْتَدَوْا زَادَهُمْ هُدًى وَآتَاهُمْ
تَقْوَاهُمْ) ت واول کسنه‌لرکه یول بولیجی اولدیلر زیاده قیلدی الله آنلر ایچون هدایتی وویردی
آنلره تقوالرینی * ف یعنی پیغمبر علیه السلامڭ نصیحتندن اثر قبول ایدیجی اولوب گناهلردن
احترازایتدیلر (فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً فَقَدْ جَاءَ أَشْرَاطُهَا فَأَنَّى لَهُمْ إِذَا جَاءَتْهُمْ
ذِكْرَاهُمْ) ت منتظردکللرمگر قیامت کوتنه‌که کلوره آنلره خبرسز پس کلوبدر شوقیامتڭ
علامتی پس نصل اولور آنلرڭ نصیحت قبول ایتمسی وقتا که کلور قیامت آنلره * ف قیامتڭ
علامتلرینڭ بیوکی آخر زمان پیغمبرنڭ بعث اولمغیدرکه جمله پیغمبرلر انڭ کلمسنه منتظر
ایدیلر پس وقتا که شو حضرت بعث اولندی انجق قیامت کلمسی قالدی (فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا اللَّهُ
وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ۗ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مُتَقَلَّبَكُمْ وَمَثْوَاكُمْ) ت پس یقین ایت‌که
اللهدن غیری هیچ معبود یوقدر ویارلغمق طلب ایت کندو گناهڭ ایچون مسلمان اولان
ارککلرڭ حقنده ومسلمان اولان خاتونلرڭ حقنده والله بیلور سزڭ کلوب کیده‌جك یریکزی
وسزڭ قالشه‌جق یریکزی * ف شاه ولی الله دیرکه اشبو آیتلرڭ حاصلی شودرکه ذم ایدیور
اول کسنه‌یی که علم مجلسنه کلور واولشیئڭ حقیقتنی فهم ایتمکه ایریشه‌میور کندو نفسنڭ
هواسی آنڭ قلبی اوزرینه هجوم ایتمك سببیله ودخی شو کسنه غیریلردن سؤال ایتمکه
واستفسار ایتمکه محتاج اولور واشبو مثللو آدمیه قیامتله تخویف قدر والله أعلم * ف یعنی
هرقدر برده ایجنده طولانسکز آخر جنته وجهنمه که سزڭ حقیقی اولان اویکزدرکه جکسکز
(وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا لَوْلَا نُزِّلَتْ سُورَةٌ ۖ فَإِذَا أُنْزِلَتْ سُورَةٌ مُحْكَمَةٌ وَذُكِرَ فِيهَا الْقِتَالُ ۙ رَأَيْتَ
الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ نَظَرَ الْمَغْشِيِّ عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ ۖ فَأَوْلَىٰ لَهُمْ) ت ودیدیلر
اول کسنه‌لرکه ایمان کتوردیلر نیچون ایندرلمدی برسوره (جهاد امرنده) پس چونکه
کوندرلش اولمعناسی واضح برسوره وذکر اولنمش اولسه انده غزا ایتمك کوررسن اول کسنه
لریکه آنلرڭ قلبلرنده وار درکیف سزلك بقارلر سنڭ جانبکه اول کسنه‌نڭ باقمسی کبی که ایرشمش
آکا اوصی کتمکلك اولوم حاضر اولوق سببندن پس انلر ایچون اول نفرت ایتدکلری شی قریب
اوله * ف مؤمنلر کافرلرڭ ایذاسندن عاجز اولوب آرزوایتدیلرکه نه اولیدی که الله سبحانه جهاد
ایله امر ایلیدی قدر تعزقدری کافرلر ایله غوغا ایدیلك پس وقتا که جهاد امری نازل اولدی
ایمانده ضعیف اولانلره زیاده کوج کلدیکندن اولومده یاتمش کسنه کبی کوزلری دونه‌سز
نظر ایدوب دیرلرکه نه اولیدی بزی غوغادن معاف ایدیدیلر وقتا که قورقونهایتنه ایرشدی
کوزلرڭ رونقی وشعله‌سی کساوب اولو کبی وجماد کبی دوشدیلر (طَاعَةٌ وَقَوْلٌ مَعْرُوفٌ

فاذا

فَاِذَا عَزَمَ الْاَمْرُ فَلَوْ صَدَقُوا اللّٰهَ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ) ت اطاعت ایتمکدر وطاتلو سوز سویلمکدر پس
چون ایشکه محکم اولدی ایش اکر طوغری قیلسه لر وعده لرینی الله ایله زیاده ایدی اولور آنلر ایچون
* ف یعنی شرعك حکمنی قبول ایتمکدن کفر لازم کلور هر حالده شرعك حکمنی قبول ایتمك
فرضدر صکره رسول علیه السلام بیلورلر که قورقاقلری جهاده طلب ایتمکده فائده یوقدر و چقان
زیاده عسکره حاجت اولسه اول وقتده آنلری دخی جهاده تکلیف ایتمك لازمدر یوخسه
جنك ایدنلر چوقدر آنلره حاجت یوقدر (فَهَلْ عَسَيْتُمْ اِنْ تَوَلَّيْتُمْ اَنْ تُفْسِدُوا فِي الْاَرْضِ
وَتُقَطِّعُوا اَرْحَامَكُمْ) ت پس (ای ایمانی ضعیف اولان کسنه لر) که اکر سز آدملر اوزرینه
امیر اولسکز احتمال دکلیکه کوتولك ایده سکز یرده و کسه سکز کندیکزك قرابت حقنی * یعنی
کافرلرك ایذاسندن طارغین اولوب جهاد ایتمکیچون آرزو ایتدیکز واکر الله سبحانه سزی
غالب ایدوب آدملرك امورینه والی قیلسه پس اول وقتده فساد ایتمکز (اُولٰٓئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللّٰهُ
فَاَصَمَّهُمْ وَاَعْمٰٓى اَبْصَارَهُمْ) ت اشبو کروه اول کسنه لردر که رحمتدن ایراق قلدی آنلری الله پس
صاغر قلدی آنلری و کور قلدی آنلرك کوزلرینی * ف یعنی حکومتی غرور ایله ظلم ایله ایتمکه
باشلادیلر و بر کسنه نك نصیحتنی قبول ایتمدیلر (اَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْاٰنَ اَمْ عَلٰى قُلُوبٍ اَقْفَالُهَا)
آیا تأمل ایتمزلرمی قرآنده یاخود قلبلری اوزرینه کلیدمی واردر (اِنَّ الَّذِينَ ارْتَدُّوا عَلٰٓى اَدْبَارِهِمْ
مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدٰى الشَّيْطَانُ سَوَّلَ لَهُمْ وَاَمْلٰى لَهُمْ) ت البته اول کسنه لر که دوندیلر
کندولرنك ارقه سی جانبنه اندنصکره که ظاهر اولدی آنلره هدایت یولی شیطان بزه دی
آنلر ایچون و مهلت ویروبدر آنلره * ف یعنی منافقلر قرآنی فهم ایتمدیلر تا که بیله لر جهادده نه
قدر فائده واردر و ایمانك اقرارندن کیرودونرلر و جهاده وارمیورلر که طول عمر ایله معمر اوله لم
دیو (ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَالُوا لِلَّذِينَ كَرِهُوا مَا نَزَّلَ اللّٰهُ سَنُطِيعُكُمْ فِي بَعْضِ الْاَمْرِ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ اِسْرَارَهُمْ) ت
اشبونك جهتی شول سببدندر که آنلر دیدیلر اول کسنه لره که چوکین صایدیلر الله تعالی نك
ایندردیکی قرآنی (یعنی منافقلر یهودلره دیدیلر که) اطاعت ایدرز سزه ایشلرك بعضنده
والله بیلور آنلرك کیزلو سوزلرینی * ف منافقلر کافرلره دیدیلر که بزلر مسلمان اولمشز لیکن
آنلر ایله برابر سزکا سه غوغا ایتمیه جکز (فَكَيْفَ اِذَا تَوَفَّتْهُمُ الْمَلٰٓئِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ
وَاَدْبَارَهُمْ) ت پس نیجه اولور حال شول وقتده که جانینی آلور آنلرك فرشته لر اورورلر آنلرك یوزلرینه
و آنلرك ارقه لرینه * ف یعنی شول وقتده اولومدن نیجه خلاص اولورلر و اول وقتده نفاقك
عذابنی کورر ایسه درلر (ذٰلِكَ بِاَنَّهُمُ اتَّبَعُوا مَا اَسْخَطَ اللّٰهَ وَكَرِهُوا رِضْوَانَهُ فَاَحْبَطَ اَعْمَالَهُمْ) ت

اشبو عقوبت شو سببدندرکه تابع اولدیلر اول شیئه که طارغین قلدی الله تعالی یی و چویردیلر
صایدیلر الهی راضی قیلان ایشلری پس الله باطل قلدی آنلرنڭ ایشلرینی (ام حسب الذین
فی قلوبهم مرض ان لن یخرج الله اضغانهم) ت آیا قلبلرنده کیفسزلك اولان کیمسه‌لر
ظن ایدرلرمیکه ظاهر قیلمز الله آنلرنڭ کینلرینی (ولو نشاء لاریناکهم فلعرفتهم بسیماهم
ولتعرفنهم فی لحن القول والله یعلم اعمالکم) ت واکر دیلسیدك کوسترردك آنلری
سکا بیلوردك آنلری کندو قیافتلریله (یعنی نفاقلق قره‌لغی آنلرنڭ یوزی اوزدینه ظاهر
اولوردی) وتحقیق بیلوردك آنلری سوزلك اسلوبنده والله بیلور سزلك عمللرکزی (ولنبلونکم
حتی نعلم المجاهدین منکم والصابرین ونبلوا اخبارکم) ت والبته صنارز سزی تا بیله‌وز غوغا
ایدنلری سزدن وصبر ایدنلری وصنارز احوالکزی (ان الذین کفروا وصدوا عن سبیل الله
وشاقوا الرسول من بعد ما تبین لهم الهدی لن یضروا الله شیئا وسیحبط اعمالهم) ت البته
اول کسنه‌لرکه کافر اولدیلر و کیرو طوتدیلر آدملری اللهك یولندن ومخالفت ایتدیلر پیغمبره
آندنصکره که ظاهر اولدی آنلره هدایت یولی اصلا زیان ایرشدیره‌مزلر الله تعالی یه والله ضائع
قیلر آنلرنڭ عمللرینی (یا ایها الذین آمنوا اطیعوا الله واطیعوا الرسول ولا تبطلوا اعمالکم)
ت ای مسلمانلر اطاعت ایدك الله تعالی یه واطاعت ایدك پیغمبره وضایع قلمیکز عمللرکزی
(مرتد اولمق سیبندن ویاریا ایله وسمعه ایله) * ف یعنی غزا ایتمك ویا الله سبحانه نك یولنده
مشقت ومحنت چکمك اول وقتده مقبول اولور که الله تعالی نك حکمته موافق اوله نفسك
آرزوسنه هیچ برایش ایشلیه (ان الذین کفروا وصدوا عن سبیل الله ثم ماتوا وهم کفار فلن
یغفر الله لهم) ت تحقیق اول کسنه‌لرکه کافر اولدیلر وکیروطوتدیلر اللهك یولندن صکره
اولدیلر آنلر کافر اولدقلری حالده البته یارلغمز الله آنلری (فلا تهنوا وتدعوا الی السلم
وانتم الاعلون والله معکم ولن یترکم اعمالکم) ت پس کوشکلك ایتمیکز ودعوت ایتمیکز
صلح جانبنه وسز غالب سکز والله سزکله بیله‌در وناقص ویرمز سزه سزلك عمللکزلك مزدینی * ف
غوغا مشقتندن قاچوب اول امرده کافرلردن صلح طلب ایتمك واکر صلحده فائده کورنسه
اول وقتده صلح ایتمك جائزدر ذکری سورهٔ قصده کلیسردر (انما الحیاة الدنیا لعب ولهو
وان تؤمنوا وتتقوا یؤتکم اجورکم ولا یسئلکم اموالکم) ت دنیادیرلکی همان
اویونبازلقدر وکوکل اکلنمکدر واکر ایمان کتورسکز وصاقنسکز ویررسزه سزلك مزدلرکزی

طلب ایتمز سزدن مالرکزی * ف الله سبحانه نجه بلا دلری مؤمنلره فتح ایتدی ومؤمنلره ایسه آز کونلرده کندو مالرینی صرف ایتمك ضروری اولدی پس هر قدر که آنلر صرف ایتدیلر ایدی الله سبحانه بوز اول قدر آنلره احسان ایتدی اشبو اجلدن الله سبحانه بیوردیکه الله سبحانه یه اودنج ویرك (ان یسئلکموها فیحفکم تبخلوا ویخرج اضغانکم) ت اگر طلب ایتسه سزدن مالکزی پس مبالغه ایتسه آنی طلب ایتمکه اولوقتده بخل ایدردیکز وطشره چیقارر شو بخل سزلك کینلکزی (ها انتم هؤلاء تدعون لتنفقوا فی سبیل الله فمنکم من یبخل ومن یبخل فانما یبخل عن نفسه والله الغنی وانتم الفقراء وان تتولوا یستبدل قوما غیرکم ثم لایکونوا امثالکم) ت خبردار اولکز سزلر ای کروهلر که دعوت اولنورسکز تا که نفقه ویره سکز اللهك یولنده پس سزدن بعض کسنه وار که بخیللك ایدر وهر کسنه که بخیللك ایتسه پس اول بخیللکی همان کندو نفسندن ایدر (یعنی نفقه نك فائده سنی کندو نفسندن ایراق ایدر) والله حاجتسزدر و سزلر ایسه محتاجسکز واگر یوز چویرسکز عوض کتورر سزه سزدن غیری بر گروهی صکره اولمزلر آنلر سزلك کبی * ف الله سبحانه نك یولنده مال صرف ایتمکه تا کید ایتسه دیو رسکز آندن خاطرکزه کلسون که الله سبحانه ویا آنك رسولی کندیسیچون طلب ایدیور اشبولی سزلك منفعتکز ایچون بیوردی صکره برلك عوضنده بیك بیك ویره جکدر یوخسه الله سبحانه نك ورسولك ماله احتیاجی یوقدر

(سورة الفتح مدنیة وهی تسع وعشرون آیة) فتح سوره سی مدینه ده نازل اولمش واشبو سوره یکرمی طقوز آیتدر

بسم الله الرحمن الرحیم

باغشلیجی اسرگیجی اولان اللهك آدیله اوقورم

شاه ولی الله رحمه الله دیرکه پیغمبر حضرت علیه السلام هجرتك آلتنجی سنه سنده او یقوده کوردیلر که مکهٔ مکرمه یه داخل اولدیلر جمعیت خاطرله تراش وقصر ایتسکده مشغول اولدیلر پس اشبو یلده عمره قصدیله مکه یه متوجه اولدیلر اگرچه قریش ایله دشمنلغی وار ایدی لکن عادت شوایدیکه دشمنلری حج وعمره ایتمکه منع ایتمزلر ایدی وحرمده دشمندن کینه وعداوت سببندن انتقام آلمزلر ایدی وپیغمبر علیه السلام بیك بشیوز آدملر ایله کیتدیلر وقریش دخی کندولر ایله آدملر جمع ایدوب مکه شهرندن طشره چیقوب غوغا ایچون ایندیلر وقتا که پیغمبر علیه السلام یقین ایرشدیلر شویره که آندن مکه شهری کورینور پس اول حضرتك بندیکی دیشی دوه نك دیزلری یره چوکوب اکلندی وهرکز قوپمدی اولوقت پیغمبر علیه السلام آندن ایچدیکه بن کعبه نك ادبنی صاقلرم اگرچه مکه اهلی چوق قتی سوزلر سویلسه لرده پس اولوقتده دوه قالقدی اول حضرت قریشه مقابله ایتمکی براقوب حدیبیه نك مداننده

ایتدیلرو قتاکه حدیبیه یه ایردیلرقریشك کافرلری مکه یه کیرمکدن مانع اولدیلر و چوق دویب دانشمقدنصکره کافرلرایله صلح ایدوب مکه یه داخل اولمزسزین کیرودوندیلر الله سبحانه اشبو صلح ایتمکدن راضی اولدی و اشبو بیعتدنکه قبل وقال اراسنده پیغمبره یاردم ایتمك عزمنی تاکید ایچون پیغمبر علیه السلامك الی او زرینه بیعت ایتمشلر ایدی آندن الله سبحانه راضی اولدی و اشبو ایشلك مقابلنده چوق فتوحلر شو بیعت صاحبلرینه نصیب ایتدی خصوصا خیبری فتح ایتمك که اشبو سفردن تراخی سز واقع اولدی خیبرلك غنیمت مالنی اشبو بیعتده حاضر اولنلره تخصیص بیوروب غیریلری اشبو غزادن منع بیوردیلر او یقونك مضمونی کله جك ییلده ظاهر اولدی پس فتوحلك وعده سی خدعه و منافقلرك شبهه سنك ردنده که رؤیانك مضمونی تأخیره قالمقدن ناشیدی و تأخیرك حکمتنك بیانی و حدیبیه سفرندن تخلف ایدنلرك تهدیدی و اشبو بیعتك اهلندن الله سبحانه راضی اولمسنك بیاننده اشبو سوره نازل اولدی * ف پیغمبر علیه السلام حدیبیه یه ایردیلر و قریشك کافرلری مکه یه کیرمکدن مانع اولدیلر و چوق دویب دانشمقدنصکره پیغمبر علیه السلام کافرلره پیغام کوندردیکه اگر دیلرسکز بنم ایله صلح ایدیکز و برمدتده کین راحت بولسکز و بزدخی شول قدر آدملری مسلمان ایدرز پس آندنصکره اگر دیلرسکز مسلمان اولسکز و یاخود اگر دیلرسکز غوغا ایدیکز آخرده صلح اولدی لیکن اشبو ییلده پیغمبر علیه السلامی عمره ایتمك ایچون قویویرمدیلر پس حضرت صلی الله علیه وسلم کله جك ییلده عمره نی قضا ایتدی (انا فتحنا لك فتحا مبینا) ت البته بز ار حکم ایتدك سنکیچون ظاهر اولان فتح ایله (لیغفر لك الله ما تقدم من ذنبك وما تأخر ویتم نعمته علیك ویهدیك صراطا مستقیما وینصرك الله نصرا عزیزا) ت فتحك عاقبتی شودرکه یارلغر سنکیچون الله اول شیئ که کچدی سابقده سنك کناهکدن و بنه اولشیئی که کیرو قالدی سنك کناهکدن و تمام ایده کندو نعمتنی سنك اوزریکه و کوستره سکا طوغرو اولان یولی و یاردم ایده سکا الله قوتلو اولان یاردم ایله * ف اشبو صبر ایتدیکك اجلدن سنك درجه لرك زیاده اولدی الله سبحانه اشبو کلامی کندو قوللرندن هیچ برقوانه بیورمدی که سنك کچن کناهلرکی و کله جك کناهلرکی باغشلادم دیو زیرا که اشبو سوز قورقوسزلغی موجبدرا گرچه چوق قوللر واردرکه الله سبحانه آنلری باغشلادی لکن بو حضرتدن غیری برکسنه نك حقنده اشبو کلامی بیورمدی (هو الذی أنزل السکینة فی قلوب المؤمنین لیزدادوا ایمانا مع ایمانهم ولله جنود السموات والأرض وکان الله علیما حکیما) ت اول الله که اشدی کتوردی دولتنك (یعنی طمأنینت وآرام) مؤمنلرك قلبلری او زرینه تا زیاده اوله آنلرك ایمانی آنلرك سابق اولان ایمانلریله بیله والله ایچوندر کوکلرك و یرك قشونی الله بیلیجی حکمت صاحبیدر * ف آشغی ایندردی سکینه یعنی طمأنینت و وقار

وقرار بولمغی ودولتمکی یعنی پیغمبر علیه السلامك حکمی اوزرینه ثابت اولدیلر ومخالفت ایدنلرایله دشمنلق ایتدیلر اشبو ایشی ایشلمکده آنلرك ایمانلرینك درجه سی زیاده اولدی (لیدخل المؤمنین والمؤمنات جنات تجری من تحتها الانهار خالدین فیها ویکفر عنهم سیاتهم وکان ذلك عند الله فوزاً عظیماً) ت (سکینه نك نزولنك عاقبتی شودر) که کتوره مسلمان اولان ارککلری ومسلمان اولان خاتونلری باغچه لره که آقر آنلرك آلتندن ایرمقلر ابدی اوله رق اول باغچه لرده واورته آنلردن آنلرك کوتو ایشلرینی اشبو مقدمه اللهك یاننده بیوك مطلوبه ایرشمکدر ٭ف اول برکمنه لرکه دیرلر جنتی طلب ایتمك نقصاندن ناشیدر اشبو رادن معلوم اولدیکه جنتی طلب ایتمك الله سبحانه نك یاننده زیاده کمالدر (ویعذب المنافقین والمنافقات والمشرکین والمشرکات الظانین بالله ظن السوء علیهم دائرة السوء وغضب الله علیهم ولعنهم واعد لهم جهنم وساءت مصیراً) ت وتا عذاب ایده منافق اولان ارککلره ومنافقه اولان قاریلره ومشرك اولان ارککلره ومشرکه اولان قاریلره که کمان ایدیجیدرلر الله تعالی یه کوتو اولان کمان ایله آنلر اوزرینه اولسون قتی اولان مصیبتك دوغه سی وطارغین اولدی الله آنلرا وزرینه ورحمتدن ایراق قلدی الله آنلری وحاضرلدی آنلر ایچون جهنمی ونه یوکین یردر جهنم ٭ف کوتو اولان کمان شو ایدیکه پیغمبرمز علیه السلام حدیبیه سفرنه مدینه دن تشریف بیوردقلرنده منافقلر حیله لر قالدروب اولرنده اوطوردیلر وکمان ایتدیلرکه اشبو غوغاده مسلمانلر وطنلرندن ایراق اولوب دشمنك وطنلرینه داخل اولدقلرندن وعسکرلری آز اولدیغندن تباه اولورلر وکافرلر ایسه فاسد کمان ایتدیلرکه پیغمبر عمره بهانه سیله کاوب دغا ایله مکه یی الور دیلرلر (ولله جنود السموات والارض وکان الله عزیزاً حکیماً) ت والله ایچوندر کوکلرك ویرك قشونی والله غالبدر حکمت صاحبیدر (انا ارسلناك شاهداً ومبشراً ونذیراً) ت البته بز کوندردك سنی حق ظاهر قیلیجی وسوندریجی وقورقودیجی (لتؤمنوا بالله ورسوله وتعزروه وتوقروه وتسبحوه بکرة واصیلا) ت تا ایمان کتوره سکز ای مسلمانلر الله تعالی یه وآنك پیغمبرینه وتا یاردم ایده سکز اللهك دیننه وبیوکلکله اعتقاد ایده سکز الله تعالی یی وپاکلکله ذکر ایده سکز آنی صباح وقتنده واخشام وقتنده (ان الذین یبایعونك انما یبایعون الله ید الله فوق ایدیهم فمن نکث فانما ینکث علی نفسه ومن اوفی بما عاهد علیه الله فسیؤتیه اجراً عظیماً) ت البته اول کمسنه لرکه بیعت ایدرلر سنکله

آنلر همان الله تعالى ايله بيعت ايتمش اولورلر اللهك الى آنلرك الى اوستنده در پس بر كمسنه كه
عهدينى صندرسه كندو نفسى اوزرينه صندرر (يعنى آنك ضررى نفسنه راجعدر)
وهر كمسنه تمام ايتسه اولشيئى كه عهد ايتدى آنك اوزرينه الله ايله البته ويره آكا بيوك
اولان مزدى * ف عهد وقتنده الرين بربرلرينك الى اوزرينه قويوب عهد ايدرلر ايدى
اولالر اسلامك ابتداسنده اسلام ايچون عهد ايدرلر ايدى صكره هر بر مصلحتك تقييدينكه
منظور اولورلر ايدى اول امر ايچون دخى عهد ايدرلر ايدى وغوغا ايچون دخى عهد آلورلر ايديكه
تا اولنجيه قدر غوغادن قاچميه لر ديو (سيقول لك المخلفون من الاعراب شغلتنا اموالنا
واهلونا فاستغفر لنا يقولون بألسنتهم ما ليس في قلوبهم قل فمن يملك لكم من الله شيأ ان اراد
بكم ضرا او اراد بكم نفعا بل كان الله بما تعملون خبيرا) ت ديه جكلر سكا كيرو قالنلر عربلردن
(يعنى اول كمسنه لركه حديبيه سفرنده سنكله ارقداشلق ايتمديلر) مشغول ايتدى بزلرى بزم
ماللرمز واولادلرمز پس يارلغمق طلب ايت بزمچون ديرلر كندو دللريله اولشيئى كه قلبلرنده
يوغيدى ديكل آنلره كه كيم قادر اولور سزلك ايچون اللهدن برشى (منع ايتمكه) اكر ديلسه
سزه ضرر ايرشدرمكى ياخود ديلرسه سزكيچون بر منفعت ويرمكى بلكه الله اولشيكه
ايشلرسكز آنى بيلجيدر (بل ظننتم أن لن ينقلب الرسول والمؤمنون الى أهليهم ابدا وزين
ذلك في قلوبكم وظننتم ظن السوء وكنتم قوما بورا) ت (اويله دكل) بلكه كمان ايتديكزكه
رجوع ايتميزلر پيغمبر ومؤمنلر كندو عياللرينك ياننه اصلا وبزه نلمش اولدى اشبو ظن سزلك
قلبلركزده وكمان ايتديكز كوتو اولان كمانى واولديكز سز هلاك اولان كروه (ومن لم يؤمن بالله
ورسوله فانا أعتدنا للكافرين سعيرا) ت وهر كمسنه كه ايمان كتورمسه الله تعالى يه وآنك
پيغمبرينه پس البته بز حاضرلدق اشبو كافرلر ايچون جهنمى (ولله ملك السموات والارض
يغفر لمن يشاء ويعذب من يشاء وكان الله غفورا رحيما) ت والله ايچوندر كوكلرك ويرك
پادشاهلغى يارلغار اول كمسنه يى كه ديلر وعذاب ايدر اول كمسنه يه كه ديلر الله يارلغيجى
اسركيجيدر (سيقول المخلفون اذا انطلقتم الى مغانم لتأخذوها ذرونا نتبعكم يريدون
ان يبدلوا كلام الله قل لن تتبعونا كذلكم قال الله من قبل فسيقولون بل تحسدوننا
بل كانوا لا يفقهون الا قليلا) ت البته ديرلر كيرو قالنلر وقتا كه كيدرسكز غنيمت مالى

جانبنه (يعنى خيبرك غنيمت مالنه) تا كه آنى ايله كتوره سكز آنى قويو برك بزى تا تابع اوله لم سزه ديديلر كه تغيير ايده لر الله ك وعده سنى ديكل كه البته تابع اوله بيلمزسكز بزه بويله بيوردى الله بوندن اول پس البته ديرلر كه اويله دكل بلكه حسد ايدرسكز بزه بلكه آنلر فهم ايتمزلر مكر آز بحق ❊ف وقتا كه اول حضرت اصحابيله مكه دن دونديلر حكم اولديكه خيبره اوزرينه واريكز ليكن حديبيه ده بولنان عسكر ايله بشقه كسنه يى آلميكز پس وقتا كه مدينه يه ايرشديلر اوچ كون آنده اكانوب عسكره خيبر جانبنه متوجه اولديلر اول كسنه لر كه اولده حديبيه سفرنده قورقوب كيرو قالديلر اشبو سفرده طمع ايدوب خيبره كيتمكى ديلديلر الله سبحانه آنلرى منع ايتدى وخيبرده يهودلر وار ايدى كه احزاب غوغاسنده مسلمانلر ايله غوغا ايتمكيچون مشركلرى آنلرى كتورمشلر ايدى (قُلْ لِلْمُخَلَّفِينَ مِنَ الْأَعْرَابِ سَتُدْعَوْنَ إِلَىٰ قَوْمٍ أُولِي بَأْسٍ شَدِيدٍ تُقَاتِلُونَهُمْ أَوْ يُسْلِمُونَ فَإِنْ تُطِيعُوا يُؤْتِكُمُ اللَّهُ أَجْرًا حَسَنًا وَإِنْ تَتَوَلَّوْا كَمَا تَوَلَّيْتُمْ مِنْ قَبْلُ يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا) ت ديكل (يا محمد) كيرو قالنلره اعرابلردن كه سزلر دعوت اولنورسكز بر قومله غوغا ايتمكه كه قتى غوغا صاحبلريدر (يعنى فارس وروم آدملريله اشبو وعده ابوبكرك وعمرك رضى الله تعالى عنهما زماننده وقوع بولدى) كه غوغا ايدرسكز آنلر ايله ياخود آنلر مسلمان اولورلر پس اكر بيوردى قبول ايتسكز ويررسزه الله كوزل اولان حزدى واكر يوز چويرسكز نيجه كه يوز چويرديكز بوندن اول عذاب ايدرسزه الله دردويريجى اولان عذابله ❊ف الله سبحانه قتى اولان غوغا صاحبى فارس اهلنه بيوردى آنلرك سلطنتى هميشه غيريلره غالب ايدى حضرت عمر وحضرت عثمان رضى الله تعالى عنهمالرك زماننده فارس مملكتى فتح اولندى بعضلرى غوغاسز مسلمان اولديلر وچوق چوق غنيمت مالى اول مملكتدن مسلمانلرك النه كچدى (لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَىٰ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرَجٌ وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَنْ يَتَوَلَّ يُعَذِّبْهُ عَذَابًا أَلِيمًا) ت يوقدر كورلر اوزرينه كناه دخى طوپال اوزرينه كناه ويوقدر كيفسزلر اوزرينه كناه (يعنى اشبو مثللو لر سفردن كيرو قالمقده) وهر كسنه اطاعت ايتسه الله تعالى يه وآنك پيغمبرينه كتورر آنى باغچه لره كه آقر آنلرك آلتندن ايرمقلر وهر كسنه يوز چويرسه عذاب ايدر آكا دردويريجى اولان عذاب ايله ❊ف يعنى جهاد اشبو معذورلر اوزرينه فرض دكلدر (لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَنْزَلَ السَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَابَهُمْ فَتْحًا قَرِيبًا) ت البته خشنود اولدى الله مسلمانلردن اول وقتده كه بيعت ايتديلر سكا آغاجك آلتنده پس بيلدى اول شيئى كه آنلرك قلبلرنده وار در پس آنلغى ايندردى

وقاري واراحى انلرڭ قلبلري او زرينه وثواب ويردى آنلره يقين اولان فتحي * ف اشبو فتح سابقڭ انعامنده داخلدر ودخى پيغمبر عليه السلام بيوردى كه اشبو بيعت ايدنلردن بركمسنه جهنمه كيرمز (وَمَغَانِمَ كَثِيرَةً يَأْخُذُونَهَا وَكَانَ اللّٰهُ عَزِيزًا حَكِيمًا) ت وچوق غنيمتلر كه اله كتوردلر آنلرى (يعنى خيبرڭ غنيمتلرينى) والله غالبدر حكمت صاحبيدر * ف وقتا كه صلح ايچون ديبيه انشوق اولدى اول حضرت عليه السلام حضرت عثمان رضى الله تعالى عنه‌يى مكهٔ مكرمه‌يه كوندردكدنصكره بريلان خبر ظهور ايتديكه كافرلر حضرت عثمانى اولديرديلر شو كابناء اول حضرت بيورديلر كه شمدى آنلر ايله غوغا ايتمڭ بكا حلال اولدى كه عهد بوزلمسى اول آنلردن ظهور ايتدى ليكن اشبو خبر يلان ايدى وبردخى شوكه كافرلردن سكسان نفر آدم مكه‌نڭ اشكرندن جمع اولوب كلديلرتا اول حضرتڭ عسكرنڭ اطرافنده دولاشوب اكر مسلمانلردن بر آدم تنها بولنسه اولديره‌لر پس اشبو سكسان كيشنڭ جمله‌سنى الله سبحانه صحابه‌يه ديرى طوتديردى بوكابناء اول حضرت عليه السلام غوغايه قصد بيوردى پس مغيلان اغجنڭ آلتنده اوطوروب بيورديكه بڭا عهد ايدككه اولنسه‌قدر غوغا ايده‌لم جمله‌سى عهد ايتديلر قيس اوغلى جدمنافقدن غيرى هيچ كمسنه اشبو بيعتدن كيرو قالمدى اشبو بيعت الله سبحانه‌نڭ عندنده مقبول اولدى والله سبحانه آنلرڭ قلبلرنده كه شيئى بيلدى يعنى ظاهرده اولان فكرلرينى وباطنده قلبلرينڭ توكلنى وشو بيعتڭ انعامنده خيبرڭ فتحنى عنايت بيوردى خيبرڭ مالندن مسلمانلر راحت بولديلر (وَعَدَكُمُ اللّٰهُ مَغَانِمَ كَثِيرَةً تَأْخُذُونَهَا فَعَجَّلَ لَكُمْ هٰذِهِ وَكَفَّ اَيْدِيَ النَّاسِ عَنْكُمْ وَلِتَكُونَ آيَةً لِلْمُؤْمِنِينَ وَيَهْدِيَكُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا) ت ووعده ويردى سزه الله چوق غنيمتلريكه اله كتوررسكز آنى پس چابك عطا ايتدى سزه شو غنيمتلرى (يعنى خيبرڭ غنيمتلرينى) وكيرو طوتدى آدملرڭ اللرينى سزدن (يعنى حديبيه‌ده) تا اوله اشبو مقدمه برنشانه مسلمانلر ايچون وتا كوستره سزه الله طوغرو يولى * ف شاه ولى الله رحمه الله ديركه قريشڭ كافرلرى جمع اولديلر كه شو حضرته تشويش ويره‌لر الله سبحانه آنلرڭ اللنى غوغا ايتمكدن كيرو طوتدى وغوغا ايشى صلحه انجام بولدى * ف وكيرو طوتدى آدملرڭ اللرينى يعنى غوغا ايتمكه قويمدى (وَاُخْرٰى لَمْ تَقْدِرُوا عَلَيْهَا قَدْ اَحَاطَ اللّٰهُ بِهَا وَكَانَ اللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا) ت (وعده ويردى) الله بشقه غنيمتلر ايله كه حالا كاللر ارشدرمديكز انى اللهڭ علمى احاطه ايتمشدر الله هر برشى او زرينه قادردر (يعنى فارس وروم غنيمتلرى) * ف يعنى اشبو بيعتڭ انعامنده خيبر فتحنى سزه انعام ايتدى ومكه‌نڭ فتحنى اكرچه اولوقتده اله كيرمديسه‌ده ليكن كيرمسى يقين اولديغندن كويا آنى دخى شو آنده انعام ايتمشدر (وَلَوْ قَاتَلَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوَلَّوُا الْاَدْبَارَ ثُمَّ لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا)

ت وا كر غوغا ايتسه لر سيز كله اول كسنه لر كه كافر اولديلر البته ارقه نى چويرديلر سيزك جانبكزه
صكره بولمزلر بر ايش ياپيجى و ياردم ايديجى (سُنَّةَ اللّٰهِ الَّتِى قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ
اللّٰهِ تَبْدِيلًا) ت اللهك عادتى كه البته كچدى بوندن اول و البته سن بولمزسن اللهك وعده سيچون
تبديل اولمق (وَهُوَ الَّذِى كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ بِبَطْنِ مَكَّةَ مِنْ بَعْدِ أَنْ أَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ
وَكَانَ اللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا) ت و اول الله تعالى دركه كيرو طوتدى كافرلرك اللرى سزدن و سزلرك
اللكزى آنلردن مكه نك اراسنده اندنصكره كه غالب قيلدى سزى آنلر اوزرينه الله اول برشيئى
كه ايشلرسكز كوريجيدر * ف شاه ولى الله رحمه الله ديركه بو تعريضدر اول قصه يه كه صلح قرار
بولدقدنصكره يتمش كسنه قريشلرك كوتولرندن و بوصه لرندن اولان آدملر ديلديلر كه اصحاب
خبر سزين اوزرينه هجوم ايده لر اصحاب خبردار اولوب آنلرك جمله سنى اسير ايدوب حضرتك
حضورينه كتورديلر و اول حضرت جمله سندن عفو ايتمش والله اعلم * ف يتمش كسنه لرى كه
مكه نك اراسنده طوتديلر يعنى مكه نك يقيننده طوتديلر كويا شهرك اراسندن طوتلمش اولديلر
(هُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَالْهَدْىَ مَعْكُوفًا أَنْ يَبْلُغَ مَحِلَّهُ وَلَوْلَا رِجَالٌ
مُؤْمِنُونَ وَنِسَاءٌ مُؤْمِنَاتٌ لَمْ تَعْلَمُوهُمْ أَنْ تَطَؤُهُمْ فَتُصِيبَكُمْ مِنْهُمْ مَعَرَّةٌ بِغَيْرِ عِلْمٍ لِيُدْخِلَ اللّٰهُ فِى رَحْمَتِهِ
مَنْ يَشَاءُ لَوْ تَزَيَّلُوا لَعَذَّبْنَا الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا) ت اشبو قريش كافرلرى اول كسنه لردر
كه كافر اولديلر و كيرو طوتديلر سزى مسجد حرامدن و كيرو طوتديلر قربانى موقوف ايدوب
آنده كه ايريشه بوغزلنديجى مكانه و اكر اولميدى مسلمان اولان اركك لر و مسلمان اولان خاتونلر
كه سز آنلرى بيلمز ديكز حكمنيه سكز آنلرى امدى ايريشوردى سزه آنلردن بر كناه بيلمزسزين
(يعنى او قونك كرجك اولمسى بالفعل متحقق اولسه يدى و فتح تيزلكله ميسر اولسه يدى
سزمكه كافرلر يله توغا ايدركن ارالرنده بولنان بيلمديككز مؤمنلردخى هلاك اولوب سزه كناه
اصابت ايدردى پس بو قورقو ايچون فتحى تاخير براقدى الله) تا كتوره الله كندو رحمتنه
اول كسنه يى كه ديلرا كر مؤمنلر كافرلردن سچلسه ايديلر البته عذاب ايدردك كافر اولانلره
آنلردن دردو بريجى اولان عذاب ايله * ف يعنى اشبو ماجراده هر بر ادبسزلك كه كعبه نك
حقنده ظهور ايتدى كافرلردن وقوع بولدى اى مسلمانلر سزلر ادبكزده بولنديكز شو كافرلر
معتمرلرى منع ايتديلر عمره يى ادا ايتمكدن و قربانى محلنه ايرشمكدن پس شو اجلدن مكه شهرى
آكالايق ايديكه سزلك الكزله فتح اولنه ليكن بعض مسلمان اركك لر و بعض مسلمان خاتونلر
آنده كيزلو ايديلر و بر قاچ كسنه لر وار ايديلر كه مسلمان اولاق آنلرك قسمتنده مقدر ايدى پس
اكر اولكونده مكه نك فتحى اولسه ايدى آنلردخى قريلور ايديلر آخرايكى يل صلحك مدتنده

اسلامی مقدر اولان کمسنه لر مسلمان اولدیلر و هجرت ایدن کمسنه لر هجرت ایتدیلر یعنی اولوقتده
الله سبحانه مکه نك فتحنی ویردی (اذ جعل الذین کفروا فی قلوبهم الحمیة حمیة الجاهلیة فانزل
الله سکینته علی رسوله وعلی المؤمنین والزمهم کلمة التقوی وکانوا احق بها واهلها وکان الله
بکل شیء علیما) ت اولوقتکه محکم قیلدیلر کافرلر کندو قلبلرنده غیرتلرینی جاهلیت
غیرتنك جنسندن پس ایندردی الله کندو وقار ودوغلغنی پیغمبر اوزرینه ومؤمنلر
اوزرینه و ثابت قلدی آنلر اوزرینه صاقنمق کلمه سنی وزیاده لایق ایدیلر اشبو کلمه یه الله
هر بر شیئی بیلجیدر (یعنی مسلمانلردن بر جماعت اشبو صلحی بکمدیلر آخرده الله سبحانه
آنلرك قلبنه اطمئنان ویردی تا پیغمبرك دیلدیکنه رضا ویردیلر والله سبحانه اعلم)
* ف کافرلرك عنادندن بری شو ایدیکه مؤمنلری او یلده عمره دن منع ایتدیلر و صلحك
شرطلرنده شونیده یازدیلرکه هر بر مسلمانکه هجرت ایدوب کیتسه آنی کیرو دوندرهلر و کافرلرك
یاننه کوندرهلر و عمره ایچون کله جك سنه کله لر و مکه ده اوچ کوندن زیاده اکلنمیه لر
و مکه یه سلاحسز کیره لر پیغمبر علیه السلام بو شرطلرك جمله سنی قبول ایوردیلر
(لقد صدق الله رسوله الرؤیا بالحق لتدخلن المسجد الحرام ان شاء الله آمنین محلقین رؤسکم
ومقصرین لا تخافون فعلم ما لم تعلموا فجعل من دون ذلك فتحا قریبا) ت البته طوغرو
قیلدی الله کندو پیغمبرینه واقعه مطابق اولان اویقوینی اشبو مضمون ایله که البته داخل
اولورسکز مسجد الحرامه اکر دیلرسه الله امین اوله رق باشلرکزی تراش ایده رك و کسه رك
(صاچلرکزی) هیچ بر شیدن قورقمیه رق پس بیلدی الله اول شیئی که بیلمدیکز سزلر پس قولای
قیلدی بوندن اول یقین اولان فتحی یعنی خیبر فتحنی (هو الذی ارسل رسوله بالهدی ودین
الحق لیظهره علی الدین کله وکفی بالله شهیدا) ت اول الله تعالی کوندردی کندو پیغمبرینی
هدایتله و طوغرو اولان دین ایله تا غالب قیله شو دینی سائر دینلرك کایسی اوزرینه و بسدر
الله شهادت ایتمك جهتندن * ف الله سبحانه اشبو دینی ظاهرده دخی بر مدتدکین هر بر دین
اوزرینه غالب قیلدی و دلیل و برهان جهتنجه همیشه غالبدر (محمد رسول الله والذین معه
اشداء علی الکفار رحماء بینهم تراهم رکعا سجدا یبتغون فضلا من الله ورضوانا سیماهم
فی وجوههم من اثر السجود ذلك مثلهم فی التوراة ومثلهم فی الانجیل کزرع اخرج شطأه
فآزره فاستغلظ فاستوی علی سوقه یعجب الزراع لیغیظ بهم الکفار وعد الله الذین آمنوا

وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا) ت محمد اللهنك پيغمبريدر واول كسنه لركه آنك
ارقداشيدر زياده قتى درلر كافرلرا اوزرينه وبرى بريني امر كيجيدرلر كندو ارالرنده كوروسين
آنلرى ركوع ايديجيلر سجده ايديجيلر طلب ايدرلر فضلني اللهدن وآننك خشنودلغنى آنلرنك
كوزلكى نشانى آنلرنك يوزنده در سجده نك اثرندن اشبو مذكور اولان آنلرنك وصفيدر
توراتده ومثللريدر انجيلده كه آنلر برا كين كبي درلركه طشره كتوردى فلبرلرينى پس قوتلو
قلدى آنى پس يوغون اولدى پس قوتلو اولدى وطوردى اوزدكلرى اوزرينه تعجبه دوشورر
اكنجيلرى (عاقبت حال اسلامك غلبه سى شودركه) طارغينلغه واقع قيله الله مؤمنلرى كورمك
سببيله كافرلرى وعده ويردى الله اول كسنه لركه ايمان كتورديلر و ايشلديلر ايو اولان
ايشلرى اشبو امتدن يارلغمغى و بيوك اولان مزدى (مثالك حاصلى شودركه اسلام اول
امرده ضعيف ايدى ومسلمانلر آز ايديلر كيده كيده غالب اولوب چوغالديلر والله اعلم) * ف
قيلق ويا خود بومشقلق كه انسانه خوى وخصلت اولور هر بر يرده برابر جاريدر و اول
خوى وخصلتكه ايماندن بر نمش اولور پس بو خصلت قيلقى قيلاق ايده جك يرده و بومشقلغى
يومشقلق ايده جك يرده جارى ايدر و اصحابلرك نشانى شودركه تهجد نمازندن وخالص اولان
نيتلريدن يوزلرنده نور واردر پس اول حضرتك اصحابلرى بشقه آدملرك ارا سنده يوزلرينك
نوريدن بللو اولورلر ايدى و زراعتك مثلى شودركه اول بر آدم ايمان كتوردى صكره ايكى ادم
اولديلر صكره كوندن بكون زياده اولوب قوت بولديلر حضرتك زماننده وخليفه لرينك زماننده
واشبو وعده كه ويردى آنلره ايمان اهليدرلر وايو اولان ايشلرى ايشلدلر و پيغمبرك اصحابلرى
جمله سى شو صفت اوزره ايديلر ليكن حسن خاتمه نك فكرى لازمدر الله سبحانه قوللرى شويله
مژده ويرميوركه قورقه وسزا اولدلر پس اشبو قدر تحسين ما لتجا بندن غنيمتدر

(سورة الحجرات مدنية وهى ثمانى عشرة آية)

(حجرات سوره سى مدينه ده نازل اولمش و بو سوره اون سكز آيتدر)

(بسم الله الرحمن الرحيم)

(باغشليجى اسركيجى اولان اللهنك آتى ايله اوقورم)

* ف شاه ولى الله رحمه الله ديركه الله سبحانه اشبو سوره ده آدابى تعليم ايتمك ايچون ايندرديكه
حضرت پيغمبر عليه السلام اوزرينه امر ونهى اولان شيلرده پيغمبردن حكمسز برشيئى
كندو جانبندن سويليه لر وحضرتله يوكسك آواز ايله خطاب ايتميه لر وا كر بر فاسق
برشيئى سويلسه حالى تحقيق ايتمكسزين اول مقدمه حقنده حكم اولان قصد ايله بر حكم
ايتميه لر و بر صورتده كه آنلرك ارا سنده محاربه غوغاسى و برشماته وقوع بولسه آنى نه وجهله
اصلاح ايتمه لر تعليم ايتدى و بر برينه استهزا ايتمكى و بر برينه كوتو لقب قويمغى وغيبت
ايتمكى وكوتو ظن ايتمكى ونسبك اعلا لغيله غيريلر اوزرينه قورلمغى منع بيوردى وضعيف
الايمان اولنلرى ايمانلرك ضعفنى اوزرينه خبردار بيوردى والله اعلم (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا

لَاتُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللّٰهِ وَرَسُولِهِ وَاتَّقُوا اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ) ت ای مسلمانلر ایلرو کچمنك ایتمکز الله ایله یوز یوزوآنك پیغمبری ایله وصاقننك الله دن البته الله ایشیتیجیدر بلیجیدر ٭ف یعنی برکسنه پیغمبرك مجلسنده برشی صورسه حضرتك جوابینه منتظر اولنکز کنه پیوردوسزلر کندو باشکزه وکندو عقلکزه آنك پیورمقیسزین برجواب سویلمکز (يَا اَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَاتَرْفَعُوا اَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَاتَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ اَنْ تَحْبَطَ اَعْمَالُكُمْ وَاَنْتُمْ لَاتَشْعُرُونَ) ت ای مسلمانلر یوکسلتمکز آوازلرکزی پیغمبرك آوازندن ویوکسك سویلمکز آنکله سوزی بعضکزك یوکسك سویلسی کبی بعضکزه شوندن صاقنمق ایچونکه باطل اوله سزلرك عملکز وسزلر خبردار اولمزسکز ٭ف اشبو سوزده الله سبحانه پیغمبرك آدابنی تعلیم پیوردی ومؤمنلرك کندولری اراسنده اولان آدابی دخی تعلیم پیوردی شو آدابلردن بری شودرکه آوازلرین پیغمبرك مجلسنده یوکسك قالدرمیه لرکه اولوقتده پیغمبرك پیورلدیسی ایشدلمزوایکنجی شودرکه اول حضرته ادبله خطاب ایدیکز یوکسك آوازایله سویلمکز (اِنَّ الَّذِينَ يَغُضُّونَ اَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللّٰهِ اُولٰئِكَ الَّذِينَ امْتَحَنَ اللّٰهُ قُلُوبَهُمْ لِلتَّقْوٰى لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَاَجْرٌ عَظِيمٌ) ت البته اول کسنه لرکه آلچق ایدرلر آوازلرینی الله پیغمبرینك یاننده اشبو کروه اول کسنه لردرکه صنادی الله آنلرك قلبلرینی تقوانك ظهوریچون آنلر ایچون واردرچوق اولان یارلغمق وبیوك اولان مزد (اِنَّ الَّذِينَ يُنَادُونَكَ مِنْ وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ اَكْثَرُهُمْ لَايَعْقِلُونَ) ت تحقیق اول کسنه لرکه چاغررلرسنی حجره لرك ارقه سندن آنلرك چوغی فهم ایتمزلر ٭ف بنوتمیم اول حضرتك ملاقاتنه کلدیلر اول حضرت اولرنده ایدیلر طشره سندن یوکسك آوازایله ندا ایتدیلر لایق شو ایدیکه برآدم کوندروب خبر ایدیدیلر (وَلَوْ اَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتّٰى تَخْرُجَ اِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَاللّٰهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ) واکرآنلر صبر ایتسه لرایدی اولوقته دکین که چیقارسن آنلر جانبنه اولوردی زیاده کوزل آنلر ایچون والله یارلغیجیدر راسیر کیجیدر ٭ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه اشبو تعریضدر بنی تمیمدن برقومك حالی اوزرینه که برمهم ایچون اول حضرت صلی الله علیه وسلم یاننه کلدیلر وقتاکه اول حضرتی مسجدده بولمدیلر وبیلمدیلرکه قنغی حجره ده درلر حجره لرك یاننه کلوب یوکسك آوازایله چاغرمغه باشلدیلر والله اعلم (يَا اَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَاٍ فَتَبَيَّنُوا اَنْ تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ فَتُصْبِحُوا عَلٰى مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِينَ) ت ای مسلمانلر اگر کتورسه سیزه برفاسق برخبر پس تفتیش ایدلك احترازایتمکیچون شوندنکه ضررایرشدررسکز برکروهه بیلمزسزین پس پشیمان اولورسکز اولشی اوزرینه که ایشلدیکز ٭ف پیغمبر علیه السلام برآدمی برقومدن زکات المق

ایچون کوندردیلر ایدی شو قوم اول شخصک استقبالنه واردقده اشبو قومله و شخصک قومی اراسنده اسلامدن اول عداوت اولدیغنه بناءً کمان ایتدیکه کندوبی اولدیرمکه کاورلر همان قورقه رق کیرو قاندوب قاجوب مدینه یه کاوب بر کورولتی براقدیکه فلان قوم مرتد اولدی همان حضرت اول قوم اوزرینه عسکر کوندرمک ایستردی الله سبحانه اول شخصک کذبنی وفسقنی بیان بیوردی آشبو ره دن معلوم اولدیکه فاسقک شهادتی مقبول دکلدر فاسق اول کمسنه در که خلاف شرع ارتکابی آندن ظاهر اوله (وَاعْلَمُوا اَنَّ فِيكُمْ رَسُولَ اللّٰهِ لَوْ يُطِيعُكُمْ فِي كَثِيرٍ مِنَ الْاَمْرِ لَعَنِتُّمْ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ حَبَّبَ اِلَيْكُمُ الْاِيمَانَ وَزَيَّنَهُ فِي قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَ اِلَيْكُمُ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ اُولٰئِكَ هُمُ الرَّاشِدُونَ فَضْلًا مِنَ اللّٰهِ وَنِعْمَةً وَاللّٰهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ) ت بیلکزکه سزلک اراکزده الهک پیغمبری واردر اکر اطاعت ایتسه سزه ایشلرک چوغنده قیلغه واقع اولوردیکز ولیکن الله سوکلی ایتدی سزه ایمانی و بزه دی ایمانی سزلک قلبلرکزده و چرکین قیلدی سزلک یانکزده کفری وفسقی و بیورلدی قبول ایتمکی اشبو کروه آنلردر طوغری یول بولنلر الهک یاندن اولان احسانله ونعمتله آندن والله بیلیجیدر حکمت صاحبیدر ف یعنی اکر سزلک مشورتکز قبول اولنمزسه ناخوش اولمیکز وقیرلمیکز زیرا که پیغمبر الله سبحانه نک ارشادیله عمل ایدرلر اشبو خصوص سزلک حقکزده زیاده خیرلیدرکه اکر سزلک مشورتکزی قبول ایدرسه هر کسنه کندو منفعتیچون سویلیه جکدر پس قنقی کسنه نک رأیی قبول ایده (وَاِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَاَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا فَاِنْ بَغَتْ اِحْدٰيهُمَا عَلَى الْاُخْرٰى فَقَاتِلُوا الَّتِي تَبْغِي حَتّٰى تَفِيءَ اِلٰى اَمْرِ اللّٰهِ فَاِنْ فَاءَتْ فَاَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَاَقْسِطُوا اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ) ت اکر ایکی کروه مسلمانلردن بری بریله غوغا ایتسه لر پس اوقیلک آنلرک اراسنی پس اکر ظلم ایتسه شو ایکی کروهک بری آخر اوزرینه پس غوغا ایدلک اول کروه ایله که ظلم ایدر اولوقته دکین که قائده الهک حکمی جانبنه پس اکر کیرودونسه اوللک ایدلک آنلرک اراسنده انصافله وعدل ایدیکز البته الله سور انصاف ایدیجیلری ف یعنی اکر شرعک حکمنه اتباع ایدرلرسه پس انصافله صلح ایدلک بر طرفی طوتمیکز اشبودر حکم وقتاکه مؤمنلر بری بریله شماته ایسه لر (اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ اِخْوَةٌ فَاَصْلِحُوا بَيْنَ اَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ) ت مسلمانلر بر برینک قرنداشیدرلر پس اوللک واقع قیلک کندو قرنداشلرکزک اراسنده وصاقنک اللهدن اوله که سز رحم اولنمش اوله سکز (يَا اَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسٰى اَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِنْ نِسَاءٍ عَسٰى اَنْ يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا اَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِالْاَلْقَابِ بِئْسَ الِاسْمُ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْاِيمَانِ وَمَنْ لَمْ يَتُبْ فَاُولٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ) ت ای مسلمانلر مسخره ایتسون بر کروه

برکروهدن احتمال ایدرکه اول کروه زیاده کوزل اوله بونلردن حقیقتده ونه قدار بولار قدار بولاردن احتمال ایدرکه آنلر زیاده ایو اولەلر بونلردن وغیبت ایتمکز کندو ارالرکزده (یعنی بعضکز بعضکزه عیب ایتمسون) وچاغرمیکز بر بریکزی چرکین اولان لقبلر ایله نه چرکین آددر فسوق اسمی ایمان کتوردکدنصکره (یعنی ایمانه کلدکدن صکره فاسق دیو چاغرلق واهل فسقه مناسب آدلر ایله ذکر اولنمق نه چرکین شیدر) وهرکسنه که توبه ایتمدی پس اشبو کروه بونلردر ظالملر (یعنی برکسنه ایمان کتورمزدن اول اکر برکناه ایتسه ایدی ایمان کتوردکدنصکره آنی شو کناه ایله آدلوا یتمك لازمدر والله اعلم) * ف وقتا که برکسنه برکسنه یه چرکین لقبله چاغردی اول کندوسنك آدی فاسق اولور آندنصکره اول برکسنه یی که مؤمن ایدی آنی عیبلو ایدریا ایدەمز (یا ایها الذین آمنوا اجتنبوا کثیرا من الظن ان بعض الظن اثم ولا تجسسوا ولا یغتب بعضکم بعضا ایحب احدکم ان یأکل لحم اخیه میتا فکرهتموه واتقوا الله ان الله تواب رحیم) ت ای مسلمانلر صاقنك کوتو اولان ظنك چوغندن البته کوتو اولان ظنك بعضی کناهدر واراميکز ازلری وغیبت ایتمسون سزك بعضکز بعضکزدن آیا سورمی سزك بریکزکه ییه کندو قرنداشنك اتنی اولی اوله رق پس نفرت ایدیکز آندن وصاقنکز اللهدن البته الله توبه یی قبول ایدیجیدر راسر کیجیدر * ف برکسنه یه تهمت ایتمك وعیبن ارامق وغیبت ایتمك هیچ بریرده جائز کلدر اما اولوقتده که آندمدینك فائدەسی واردر وغرض نفسانیەدن خالی اولان وقتده جائزدر (یا ایها الناس انا خلقناکم من ذکر وانثی وجعلناکم شعوبا وقبائل لتعارفوا ان اکرمکم عند الله اتقاکم ان الله علیم خبیر) ت ای آدملر تحقیق بزلر یراتدق سزی برارككدن وبر دیشیدن ویصەدق سزلری جماعتلر وقبیلەلرتا ارالرکزده بر بریکزی بیله سکز البته سزك زیاده کرامیکز اللهك یاننده زیاده صاقننکزدر البته الله بلیجیدر خبردار در * ف یعنی قومك وقبیلەنك بیوکلکی اوزره غرور ایتمك عیبدر کوزل اخلاق وایو اولان صفت وتقوی لازمدر قومك شرافتی ایشه یرامز (قالت الاعراب آمنا قل لم تؤمنوا ولکن قولوا اسلمنا ولما یدخل الایمان فی قلوبکم وان تطیعوا الله ورسوله لا یلتکم من اعمالکم شیئا ان الله غفور رحیم) ت دیدیلر اعرابلر ایمان کتوردك دیکل آنلره ایمان کتورمدیکز حقیقتده ولیکن دیکز انقیاد ایتدك وحالا کلدی ایمان سزك قلبلرکزه واکر اطاعت ایتسکز الله تعالی یه وآنك پیغمبرینه نقصان ویرمز سزه سزك اعمالکزك هیچ بر شیئی البته الله یارلغیجیدر راسر کیجیدر * ف برسوز شودرکه بزلر مسلمانز یعنی دین اسلامی قبول ایتشوز اشبو سوزده مضایقه یوقدر وبرسوز شودرکه بز چون کامل اولان یقین واردر پس اکر کامل اولان یقین وارایسه اثری نه یرده در پس هرکسنه که یقین وتصدیق واردر شویله دعوا ایتمکدن

قورقار نقصان ويرمز سيزه يعنى سزلك عملركزدن دندن برشيئى اكسك ايتمز (انما المؤمنون الذين آمنوا بالله ورسوله ثم لم يرتابوا وجاهدوا باموالهم وانفسهم في سبيل الله اولئك هم الصادقون) ت حقيقتده مؤمنلر اول كسنه لردركه ايمان كتورديلر الله سبحانه يه وآنك پيغمبرينه صكره شبهه ايتمديلر ايمانده وغوغا ايتديلر كندو ماللريله وكندو جانلريله الله يولنده اشبو كروه آنلردر طوغرو ديجيلر (قل اتعلمون الله بدينكم والله يعلم ما في السموات وما في الارض والله بكل شيء عليم) ت ديكل آيا خبر دار ايدرميسكز الله سبحانه يي كندو دينكزه والله بيلور اول شيئى كه كوكلرده واردر ويرده واردر والله هر برشيئى بيلجيدر * ف يعنى اكر سزلك دينكز حق اولان دين درسو بلكده نه اولحقدر اول كسنه دنكه نه معامله كز وار ايسه كندوسى بيلجيدر (يمنون عليك ان اسلموا قل لا تمنوا على اسلامكم بل الله يمن عليكم ان هداكم للايمان ان كنتم صادقين) ت منت قورلرسنك اوزرينه آنكله كه مسلمان اولمشلردر ديكل منت قويمكز بنم اوزريمه مسلمان اولمغكزى بلكه الله منت قورسزلك اوزركزه آنكله كه يول كوستردى سزه ايمان جانبنه اكر اولسكز طوغرو ديجيلر * ف هر ايو ايشكه كندو اللرندن صادر اولورآنى تعريف ايتمكده ويلدرمكده فائده يوقدر بلكه الله سبحانه يه ثنا وحمد ايتملى كه اول ايو ايشى ايشلتدردى (ان الله يعلم غيب السموات والارض والله بصير بما تعملون) ت البته الله بيلور كوكلرده اولان ويرده اولان كيزلو شيلرى والله كوريجيدر اول شيئى كه ايشلرسكز

(سورة ق مكية وهي خمس واربعون آية)

(ق سورهسى مكه ده نازل اولدى واشبو سوره قرق بش آيتدر)

(بسم الله الرحمن الرحيم)

(باغشلايجى اسركيجى اولان الله آديله اوقورم)

(ق) ت الله بيلور آندن مرادى (والقرآن المجيد) ت بيوك اولان قرآن حقيجون كه سن الله پيغمبريسن (بل عجبوا ان جاءهم منذر منهم فقال الكافرون هذا شيء عجيب) ت بلكه عجبلنديلر (كافرلر) آندنكه كلدى آنلره قورقوديجى پس ديدى كافرلر اشبو عجب برشيدر (ائذا متنا وكنا ترابا ذلك رجع بعيد) ت ايا نجانكه بز اولهلم طپراق اولهلم حشر اولنورميز اشبو حشر اولمق عقلدن ايراق اولان كيرودونمكدر (قد علمنا ما تنقص الارض منهم وعندنا كتاب حفيظ) ت بيلدك اول شيئى كه نقصان قيلور يرآنلردن (يعنى اول شيكه يريرآنلرك جثه سندن)

ویرنم یاغزده حفظ ایدیجی اولان کتاب واردر (یعنی لوح محفوظ) ف یعنی آنلرلک اعضالرینک
کلیسی طپراق اولمزدر وحالری سلامت قالور (بل کذبوا بالحق لما جاءهم فهم فی امر مریج) ت
بلکه یلانه نسبت ایتدیلر طوغرو اولان سوزی اولوقتکه کلدی آنلره پس آنلر قارشورش
اولان ایشده درلر (افلم ینظروا الی السماء فوقهم کیف بنیناها وزیناها ومالها من فروج) ت
آیا باقزلرمی کوکه جانبنه کندولرینک اوستنده نیجه بنا قیلدق آنی وبزه‌دک آنی ویوقدر آنده هیچ
بریارق (والارض مددناها والقینا فیها رواسی وانبتنا فیها من کل زوج بهیج) ت ویری یایدق
وآنی ویردک آنده طاغلری وبتوردک آنده هر بر یاراشقلی اولان نباتات نوعندن که حسنلری
سرور ویرر (تبصرة وذکری لکل عبد منیب) ت یول کوسترمکیچون ونصیحت ویرمکیچون
هر بر قائدیجی اولان قوله (ونزلنا من السماء ماء مبارکا فانبتنا به جنات وحب الحصید) ت
وایندردک کوکدن برکتلو اولان صویی پس بتوردک اول صو سببیله باغچه‌لری وبیچیله جک
دانه‌لری ف غلا آکادیرلرکه بالدیرلریله برابر کسلور واغاج آکادیرلرکه میوه‌سی طوپلانور
ودیررلر واغاج کندوسی قالور کسلمز (والنخل باسقات لها طلع نضید) ت واوزون ویوکسک
اولان خرما اغاجلرینی بتوردک که آنک میوه‌سی واردر بربری اوزرینه قات قات یغلمش (رزقا
للعباد واحیینا به بلدة میتا کذلک الخروج) ت رزق ایچون قوللره ودیرلتدک اول صو سببیله
اولی اولان شهرلری بونک کبی اولور قبردن چیقمق (کذبت قبلهم قوم نوح واصحاب الرس
وثمود) ت یلانه نسبت ایتدیلر آنلردن اول نوحک قومی ورس صاحبلری وثمود قومی (وعاد
وفرعون واخوان لوط واصحاب الایکة وقوم تبع کل کذب الرسل فحق وعید) ت وعاد قومی
وفرعون ولوطک قرنداشلری وایکه صاحبلری وتبعک قومی هر بریسی یلانه نسبت ایتدیلر
پیغمبرلرینی پس ثابت اولدی بنم عذابک وعده‌سی (افعیینا بالخلق الاول بل هم فی لبس من
خلق جدید) ت آیا عاجز اولدقمی اول یراتمقدن بلکه آنلر شبهه ده درلر یکی خلق ایتمکدن
(ولقد خلقنا الانسان ونعلم ما توسوس به نفسه ونحن اقرب الیه من حبل الورید) ت والبته
یراتدق آدمی وبیلورز اول نسنه‌یی که خاطره کچورر آنک نفسی وبزلر زیاده یقینز انسانه جان
طمرندن ف مراد بیون طمریدرکه قان آنده طولانور وطولاشور قلبدن چیقوب بینه‌دک
چکلور وشو طمرلرک بوغاسندن اولوم اولور والله سبحانه انسانک ایچروسنه آندن یقیندر

وطمرايسه جانبدن طشره در (اِذْ يَتَلَقَّى الْمُتَلَقِّيَانِ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ قَعِيدٌ) ت اول وقتى
خاطره آل كه ايكى حفظ ايدیجیلر صاغ جانبنده وصول جانبنده اوتوریجیلردر (يعنى كراما
كاتبين) هر برشيكه آنك اغزندن چيقارانى يازولر ايو اولانى صاغ جانبنده اوتوران فرشته
يازروكوتو اولان سوزى صول جانبنده اوتوران ملك يازر (مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ
عَتِيدٌ) ت وسويلمز آدمى برسوزى مكر آنك ياننده حاضر اولان بكجى واردر ✽ف شاه ولى
الله رحمه الله ديركه اكر طوغروسويلرسه صاغ جانبنده كى فرشته يازروا كركوتوسوز سويلرسه
صول جانبنده اولان ملك يازر والله اعلم ✽ف عتيد يعنى يازمق ايچون مهيادر (وَجَاءَتْ سَكْرَةُ
الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ذَلِكَ مَا كُنْتَ مِنْهُ تَحِيدُ) ت وكلدى اولمك قيلنى طوغريلقله ايشته بودر
اولشيكه آندن قچار ايدك (وَنُفِخَ فِي الصُّورِ ذَلِكَ يَوْمُ الْوَعِيدِ) ت واوفوريلور صوره ايشته
بودر وعده ويرلمش اولان عذابك كونى (وَجَاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَعَهَا سَائِقٌ وَشَهِيدٌ) ت وكلور
هر برشخص كه آنكله برسوريجى واردرو برشهادت ايديجى واردر (مراد شودركه
سوريجى جنسندن وشهادت ايديجى جنسندن) ✽ف برفرشته آنى محشر يرينه سوررو بر
فرشته يانده آنك عمل دفترى واردر (لَقَدْ كُنْتَ فِي غَفْلَةٍ مِنْ هَذَا فَكَشَفْنَا عَنْكَ غِطَاءَكَ
فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدِيدٌ) ت ديرزا كا كه خبرسزلكده ايدك اشبوكوندن پس قالدردق سندن
سنك برده كى پس سنك كوزلك بوكون زياده چابك كوريجيدر (وَقَالَ قَرِينُهُ هَذَا مَا لَدَيَّ
عَتِيدٌ) ت وديدى آكا يقين اولان ملك شودر اولشيكه بنم يانمده حاضر اولمشدر (أَلْقِيَا فِي جَهَنَّمَ
كُلَّ كَفَّارٍ عَنِيدٍ) ت ديرزاى ايكى ملكلر آتى ويرلك جهنمه هر بيوريو غنلغى ايدن شكرسزلرى
✽ف شاه ولى الله رحمه الله ديركه دنيا پادشاهلرينك عادتى شودركه اسيرى آنلرك حضورينه
ايكى كسنه طوتوب كتورررلر اشبو وجهدن الله سبحانه ايكى فرشته يه خطاب بيوررر (مَنَّاعٍ
لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ مُرِيبٍ الَّذِي جَعَلَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَأَلْقِيَاهُ فِي الْعَذَابِ الشَّدِيدِ) ت هر برصاقليجى
مالنى حددن كچيجى شك ايديجى كه قلدى الله ايله برآخر معبودى پس آتى ويركز هر برينى
قتى اولان عذابه (قَالَ قَرِينُهُ رَبَّنَا مَا أَطْغَيْتُهُ وَلَكِنْ كَانَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ) ت ديدى آنك
ارقداشى (يعنى جنك شيطانندن يا انسانك شيطانندن) اى بزم ربمز بن آزغن قيلمادم شو آدمى
ولكن كندوا براق اولان ازغينلقده ايدى ✽ف اشبو ارقداشى شيطاندر ايستركه

كنديسنى كناهسز ايده (قَالَ لَا تَخْتَصِمُوا لَدَيَّ وَقَدْ قَدَّمْتُ اِلَيْكُمْ بِالْوَعِيدِ) ت ديدى شمدى بانمده چكشمكز يعنى بنم يانمده والبته بوندن اول كوندردم سزلره بيكزه عذاب وعده سنى (مَا يُبَدَّلُ الْقَوْلُ لَدَيَّ وَمَا اَنَا بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ) ت تغيير ويرلمز وعده بنم يانمده وديكلم بن ظلم ايديجى قوللره ف تغيير ويرلمز وعده يعنى كافر يارلغنمز (يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَلَأْتِ وَتَقُولُ هَلْ مِنْ مَزِيدٍ) ت اول بر كونده كه ديرز جهنمه آيا طولدكمى وديرجهنم دها هيچ بوندن زياده وارميدر (يعنى هرقدركه آتكا آتلور ينه زياده يى طلب ايدر) ف جهنمك كنكشلكى شوقدرخلقدن طولمز (وَاُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ غَيْرَ بَعِيدٍ) ت ويقين كتورياود جنت صاقننلرايچون ايراق اولميه رق (هٰذَا مَا تُوعَدُونَ لِكُلِّ اَوَّابٍ حَفِيظٍ) ت ديرزايشته بودراولشيكه وعده ويرلدى سزه (يقين اولنمش اولدى) هر برقايديجى اولان ادبارى حفظ ايديجى اولانلر ايچون (مَنْ خَشِيَ الرَّحْمٰنَ بِالْغَيْبِ وَجَاءَ بِقَلْبٍ مُنِيبٍ) اول بركس ايچونكه قورقدى اللهدن كورميه رك وكلدى بونايچى قلبله (اُدْخُلُوهَا بِسَلَامٍ ذٰلِكَ يَوْمُ الْخُلُودِ) ت ديرز كيركز جنته سلامتلكله بودرابدى قالمقلق كونى ف اول كونده هر برشى كه بركسنه يه ويرلدى اول شى آنكله همیشه قالور اشبو كوندن اول اولان نعمتلر برحالت اوزره قرار قيلمزايدى (لَهُمْ مَا يَشَاؤُنَ فِيهَا وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ) ت آنلرايچون واردراولشيكه ديلرلر اول باغچه ده وبزم يانمزده زياده سى دخى واردر ف شويله نعمتلركه آنلرك قلبنه خطوراتمزايدى (وَكَمْ اَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ هُمْ اَشَدُّ مِنْهُمْ بَطْشًا فَنَقَّبُوا فِي الْبِلَادِ هَلْ مِنْ مَحِيصٍ) ت وچوق كسنه لرى هلاك ايتدك بونلردن اول امتلردن كه آنلردن زياده قوتلوايديلر اشبو جماعتدن قوتله الريني اوزاتمقده پس اراديلر شهرلرده قورتلمجق بريروارميدردیو (اِنَّ فِي ذٰلِكَ لَذِكْرٰى لِمَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ اَوْ اَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ) ت تحقيق اشبو مقدمه ده نصيحت واردر اول كسنه ايچونكه واردرانكيچون قلب ياخود قولاق (ويرديكلر) قلبيله بولنوب (وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ اَيَّامٍ وَمَا مَسَّنَا مِنْ لُغُوبٍ) ت يراتدق كوكلرى ويرى وآنلرك اراسنده اولان شيلرى آلتى كونده واير شمدى بزه هيچ بريورلمق (فَاصْبِرْ عَلٰى مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ) ت پس صبرايت اولشى

اوزرينه

اوزرینه‌که دیرلر و یا کاکله‌ذکر ایت اوککله‌ر بکی کونش طوغمزدن اول و کونش باتمزدن اول * ف اشبو ایکی وقت ذکر وقیسه‌درشو وقتلرده دعا و طاعتک قبول اولنمسی چوقدر (وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَأَدْبَارَ السُّجُودِ) ت و ینه کیجه‌نک بعض وقتلرنده یا کاکله‌ذکر ایت الله تعالیٰ یی و ینه نمازلک ارقه‌سنده * ف یعنی نمازلک ارقه‌سی صره (وَاسْتَمِعْ يَوْمَ يُنَادِ الْمُنَادِ مِنْ مَكَانٍ قَرِيبٍ) ت وایشت اشبو قصه‌یی اولکونکه چاغرر بر چاغرنجی یقین مکاندن (اشبو تصویر دوشونکه جمله کسنه‌لرندایی ایشتمکده برابردرلر) * ف دیرلرکه صور اوقور یاور بیت المقدسک صخره‌سی اوزرنده یا صورک آوازی هر بر یره ایریشوب یقین مکانده اولان آوازکبی ایشیدیلور (يَوْمَ يَسْمَعُونَ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ ذَٰلِكَ يَوْمُ الْخُرُوجِ) ت اول کونکه ایشیدرلرتندا اولان نعره‌یی شکسز اشبو کون آنلرک چیقه‌جق کونیدر (إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي وَنُمِيتُ وَإِلَيْنَا الْمَصِيرُ) ت البته بزلر دیریلدیرز و اولدیررز و بزم جانبمزه قایدمق واردر (يَوْمَ تَشَقَّقُ الْأَرْضُ عَنْهُمْ سِرَاعًا ذَٰلِكَ حَشْرٌ عَلَيْنَا يَسِيرٌ) ت اولکونکه یاریلور یر آنلرک باشندن طشره کاورلرچابکلکله اشبو قالدرمق بزم اوزرمزه قولایدر (نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِجَبَّارٍ فَذَكِّرْ بِالْقُرْآنِ مَنْ يَخَافُ وَعِيدِ) ت بزلر بیلورز اولشیئی که سویلرلر ودکاسن سن آنلرا اوزرینه زور ایدیجی پس نصیحت ویر قرآن ایله اول برکسنه‌یه که قورقار بنم عذابمک وعده‌سندن

(سورة الذاريات مكية وهي ستون آية)

(والذاريات سوره‌سی مکه‌ده نازل اولمش و اشبو سوره آلتمش آیندر)

(بسم الله الرحمن الرحيم)

(باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهک آدیله اوقورم)

(وَالذَّارِيَاتِ ذَرْوًا فَالْحَامِلَاتِ وِقْرًا فَالْجَارِيَاتِ يُسْرًا فَالْمُقَسِّمَاتِ أَمْرًا) طپراغی و آنک غیریسنی طاغدیجی اولان روزکارلر حقیچون و صو یوکنی کتوریجی اولان بولوتلر حقیچون قولایلقله کیدیجی اولان قایقلر حقیچون ایشلری تقسیم ایدیجی اولان فرشته‌لر حقیچون (یعنی اول فرشته‌لرکه رزقلری و یغمورلری و یاخود بلالری ایرشدریجیلردر) * ف اشبو قسملر روزکارلره قسمدرکه اول روزکار شدتله اسر توزی طپراغی بوقار و قالدیرر و بولوتلر یاورلر صکره شو بولوتده یغمور پیدا اولور و بولوتلر صو یوکنی قالدیروب بر یردن بر یره کتوررلر و یغمور یاغمق یقین اولدقده بر یومشق روزکار اسر و بولودی سوروب هر بر یرک حصه‌سنی الله سبحانه نک امرینه موافق اولان یرلره ایرشدررلر (إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَصَادِقٌ وَإِنَّ

الدين لواقع) ت البته سزه وعده ویریلنلر طوغریدر والبته عملك جزاسی واقع اولیجیدر (والسماء ذات الحبك انكم لفی قول مختلف يؤفك عنه من افك) ت یوللر صاحبی اولان کوك حقیچون (یعنی انده مختلف اولان صورتلر واردر ارسلان شکلی کبی وقوزی شکلی کبی وعقرب شکلی کبی والله اعلم) البته سزلر سوزده اختلاف ایدیجیسکز کیرودوندریلور قرآندن اول کسنه که الهك ازلی اولان علمنده خیردن دوندرلمشدر * ف یعنی کوکلر شبکه لودر یعنی کوکده یلدزلر نجره کبی درلر اختلاف سوزی یعنی بعضدر اول کسنه که بعضه ایمان کتوره مدی اول کیمسه مردود اولور (قتل الخراصون الذين هم فی غمرة ساهون) رحمتدن ایراق اولدی یلانجیلر اول کسنه لر که آنلر خبرسزلکده اونودیجیدرلر * ف دین امرنده قیاس ایدرلر (يسئلون ايان يوم الدين) ت سویلرلر نه وقتده کاور جزا کونی (يوم هم على النار يفتنون) اوت اولکونده که آنلر اودده عذابلنورلر (ذوقوا فتنتكم هذا الذی كنتم به تستعجلون) ت دیرز که طادیکز اشبو عقوبتکزی اینته بودر اول شی که اونی دیکز آنی تیزلکله طلب ایدیجی (ان المتقين فی جنات وعيون آخذين ما آتاهم ربهم انهم كانوا قبل ذلك محسنين) ت البته صاقننلر باغچه لرده اولورلر وپکارلرده اولورلر الله آلیجی اولورلر اول شیئی که ویردی آنلره ربلری البته آنلر بوندن اول ـــــکوزل ایش ایشلیجیلر ایدی (كانوا قليلا من الليل ما يهجعون) ت که کیجه نك آزنده اویورلر ایدی (وبالاسحار هم يستغفرون) ت وسحر وقتلرنده آنلر یارلغمق طلب ایدرلر ایدی (وفي اموالهم حق للسائل والمحروم) ت وآنلركماللرنده بر حصه مقرر ایدی سؤال ایدنلر ایچون وسؤال ایتمین فقرا ایچون * ف محروم اول کسنه یه دیرلر که محتاجدر ولیکن دیلنه رلك کزمز (وفي الارض آيات للموقنين وفي انفسكم افلا تبصرون) ت ویرده نشانه لر واردر یقین ایدنلر ایچون وسزلك ذاتکزده دخی واردر نشانه لر آیا باقزمیسکز (وفي السماء رزقكم وما توعدون) ت وکوکده در سزلك رزقکز واول شی که وعده ویرلدی سزه * یعنی خارجده وجوده کلزدن اول عالم ملکوتده رزق وعقوبت وآنك مثللو شیلر مصور اولور والله اعلم (فورب السماء والارض انه لحق مثل ما انكم تنطقون) ت پس کوکك ویرلك ربی ایچون قسمدر البته اشبو خبر طوغریدر شونك کبی که سزلر کندولر کز دانشورسکز (یعنی نیجه که کندو دانشمغکزده شبهه کز اولمیوب یقینا بیلورسکز که سوز دانشورسکز پس لازمدر که بونك کبی یقین ایده سکز که اشبو خبر

طوغريدر والله اعلم) ٥ ف نجه كه كندوسوزكزده سزمشبهه يوقدر بونك كبي اشبوكلامده دخي شبهه يوقدر (هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ الْمُكْرَمِينَ) ت آيا كاديمي سكا ابراهيمك كرامي اولان مسافرلرينك خبري (إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ قَوْمٌ مُنْكَرُونَ) ت وقتا كه كاديلر ابراهيم اوكنه پس سلام ديديلر سلامك جوابني ويردي (وقلبنده ديديكه) اشبونلر بيلمديكمز كروهدر (فَرَاغَ إِلَى أَهْلِهِ فَجَاءَ بِعِجْلٍ سَمِينٍ فَقَرَّبَهُ إِلَيْهِمْ قَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ) ت پس يونلدي كندو عيالي جانبنه پس كتوردي بر سموز بوزاغي (كبابني) پس يقين قودي آني آنلرك جانبنه ديدي آيا يميسكز (فَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً قَالُوا لَا تَخَفْ وَبَشَّرُوهُ بِغُلَامٍ عَلِيمٍ) ت (پس وقتا كه يمديلر) قلبنده بولدي آنلردن بر قورقوني ديديلر قورقمه وسوينديرديلر آني بر عالم اوغول ايله (فَأَقْبَلَتِ امْرَأَتُهُ فِي صَرَّةٍ فَصَكَّتْ وَجْهَهَا وَقَالَتْ عَجُوزٌ عَقِيمٌ) ت پس ايلرو كلدي ابراهيمك خاتوني بر آواز ايله وشمار اوردي كندو يوزينه وديدي آيا طوغورورمي اختياره طوغورمز اولان خاتون (قَالُوا كَذَٰلِكِ قَالَ رَبُّكِ إِنَّهُ هُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ) ت فرشته لر ديديلر شويله ديدي سنك ربك البته الله حكمت صاحبيدر بيليجيدر (قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ) ت ابراهيم ديدي پس ندر سزلك مقصودكز اي كوندرلمش اولانلر (قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَىٰ قَوْمٍ مُجْرِمِينَ لِنُرْسِلَ عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِنْ طِينٍ مُسَوَّمَةً عِنْدَ (جزء) ٢٧
رَبِّكَ لِلْمُسْرِفِينَ) ت ديديلر بز كوندرلدك كونا ايشلي اولان كروه جانبنه تا كوندري ويره لم آنلرك اوزرينه چاموردن اولان طاشلري كه نشانلنمشدر سنك ربك يانيده حددن كچنلر ايچون (فَأَخْرَجْنَا مَنْ كَانَ فِيهَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ) ت پس طشره چيقاردق اول كويده اولنلري مسلمانلردن (فَمَا وَجَدْنَا فِيهَا غَيْرَ بَيْتٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ) ت پس بولمدق اول كويده براودن غيري مسلمانلردن (وَتَرَكْنَا فِيهَا آيَةً لِلَّذِينَ يَخَافُونَ الْعَذَابَ الْأَلِيمَ) ت وكيرو براقدق اول كويده بر نشانه يي اول كمسنه لر ايچون كه قورقرلردر ويريجي اولان عذابدن ٥ يعني اشبو طاش يغمورينك نشاني شو كويده موجوددر (وَفِي مُوسَىٰ إِذْ أَرْسَلْنَاهُ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ) ت وموسانك قصه سنده بر نشانه واردر چقا نكه كوندردك آني فرعونك جانبنه واضح اولان دليل ايله (فَتَوَلَّىٰ بِرُكْنِهِ وَقَالَ سَاحِرٌ أَوْ مَجْنُونٌ) ت پس يور

بجو یردی کندو قوتیله (یعنی کندو قشونیله) ودیدی جادودر ویا دیوانه در (فَاَخَذْنَاهُ وَجُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ وَهُوَ مُلِيمٌ) ت پس طوتدق آنی وآنک عسکرینی پس آتدق ویردک آنلری دکزک ایچنه و برایش ایشلدیکه ملامتی موجب اولدی (وَفِي عَادٍ اِذْ اَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الرِّيحَ الْعَقِيمَ) ت وعاد قصه سنده (یعنی عاد هلاکی اولمسنده) برنشانه واردر وقتا که کوندردک آنلرا اوزرینه منفعتسز اولان دوزکاری (مَا تَذَرُ مِنْ شَيْءٍ اَتَتْ عَلَيْهِ اِلَّا جَعَلَتْهُ كَالرَّمِيمِ) ت براقز هیچ برشی که ایریشور اکا مکر یصارآنی چوریمش کولک کبی (وَفِي ثَمُودَ اِذْ قِيلَ لَهُمْ تَمَتَّعُوا حَتَّى حِينٍ) ت وثمودک قصه سنده نشانه واردر وقتا که دینلدی انلره منفعتلنکز برمدته دکین (فَعَتَوْا عَنْ اَمْرِ رَبِّهِمْ فَاَخَذَتْهُمُ الصَّاعِقَةُ وَهُمْ يَنْظُرُونَ) ت پس باش چویردیلر کندو ربلرنک امرندن پس طوتدی آنلری قتی اولان آواز وآنلر بقارلر ایدی (فَمَا اسْتَطَاعُوا مِنْ قِيَامٍ وَمَا كَانُوا مُنْتَصِرِينَ) ت پس قادر اولمدیلر اباقه اوزرینه طورمغه واولمدیلر انتقام آلیجیلر (وَقَوْمَ نُوحٍ مِنْ قَبْلُ اِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ) ت وهلاک ایتدک نوح قومنی شوندن اول تحقیق آنلر کوتو ایشلی کروه ایدیلر (وَالسَّمَاءَ بَنَيْنَاهَا بِاَيْدٍ وَاِنَّا لَمُوسِعُونَ) ت وکوکی بنا ایتدک قوتله والبته بزلر قوتلویز (وَالْاَرْضَ فَرَشْنَاهَا فَنِعْمَ الْمَاهِدُونَ) ت ویری یایدق پس نه کوزل دوشه ییجیز بزلر (وَمِنْ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ) ت وهربر شیدن یراتدق ایکی قسم ارکک ودیشی (یاخود اعلی وادنی) تا سز نصیحت قبول ایده سکز (فَفِرُّوا اِلَى اللّٰهِ اِنِّي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ مُبِينٌ) ت (پیغمبر دیر انلره که) قاچک اللهک جانبنه البته بن سزکچون آنک جانبندن اشکاره اولان قورقودیجیم (وَلَا تَجْعَلُوا مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا آخَرَ اِنِّي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ مُبِينٌ) ت وقیلمیکز الله ایله برشقه معبودی البته بن سزکچون الله جانبندن آشکاره اولان قورقودیجیم (كَذٰلِكَ مَا اَتَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ رَسُولٍ اِلَّا قَالُوا سَاحِرٌ اَوْ مَجْنُونٌ) ت بونک کبی کلمدی اول کمسنه لرک یاننه که آنلردن اول وار ایدیلر هیچ بر پیغمبر مکر دیدیلر شو جادودر ویا دیوانه در (اَتَوَاصَوْا بِهِ بَلْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ) ت آیا بری برینه وصیتمی ایتدیلر اشبو ایشله اویله دکل بلکه آنلر آزغون کروهدرلر (فَتَوَلَّ عَنْهُمْ فَمَا اَنْتَ بِمَلُومٍ)

ت

ت پس یوز چویر آنلردن پس سن ملامت اولنمزسن (وَذَكِّرْ فَإِنَّ الذِّكْرَىٰ تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ) ت ونصیحت ویر پس البته نصیحت ویرمك منفعت ویرر مؤمنلره (وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ) ت ویراتمدم جنی وآدمی مگر آنکیچونکه عبادت ایده لر بکا (مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعِمُونِ) ت وطلب ایتمم آنلردن رزق وطلب ایتمکه طعام ویرسونلر بکا (إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ) ت تحقیق الله رزق ویریجی کوچ کتوریجی قوت صاحبیدر * یعنی آدملر کوله وقول الورلر تا که یه جك شیلرده وایچه جك شیلرده آنلره معین اوله لر کومك ویاردم ایده لر والله سبحانه ایسه او یلدن کل والله اعلم (فَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذَنُوبًا مِثْلَ ذَنُوبِ أَصْحَابِهِمْ فَلَا يَسْتَعْجِلُونِ) ت پس اول کسنه لر ایچونکه کونالك ایتدیلر بر پای واردر (یعنی عقوبتدن) آنلرك کچمش اولان ارقداشلری نصیبی کبی پس لایقدر که تعجیل طلب ایتمیه لر بندن (فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ يَوْمِهِمُ الَّذِي يُوعَدُونَ) ت پس وای اولسون کافرلر ایچون آنلرك اشبو کونلرندن که وعده ویرلدی آنلره

(سورة والطور مكية وهي تسع وأربعون آية)

والطور سوره سی مکه ده نازل اولمش واشبو سوره قرق طقوز آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهك آدیله اوقورم

(وَالطُّورِ) ت طورطاغی حقیچون (وَكِتَابٍ مَسْطُورٍ فِي رَقٍّ مَنْشُورٍ) ت ویازلمش کتاب حقیچون (یعنی توریت ویاقران) که کاغدده یازیلوب نشر اولمش * ف اولور که لوح محفوظه اطلاق بیوره (وَالْبَيْتِ الْمَعْمُورِ) ت وبیت المعمور حقیچون (یعنی اول اوکه کوکده در * ف یا کعبه در یایدی کوك اوستنده کی کعبه در که فرشته لرك طواف ایتدیکی اوددر (وَالسَّقْفِ الْمَرْفُوعِ) ت وقالدرلمش اولان سقف حقیچون یعنی کوك (وَالْبَحْرِ الْمَسْجُورِ) ت وطولودکز حقیچون * ف کوك اوستنده کی دکز اوله (إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ لَوَاقِعٌ مَا لَهُ مِنْ دَافِعٍ) البته سنك ربکك عذابی اولیجیدر یوقدر آنی هیچ بردفع ایدیجی (يَوْمَ تَمُورُ السَّمَاءُ مَوْرًا وَتَسِيرُ الْجِبَالُ سَيْرًا) ت اولکونده که تپرنور کوك تپرنمکله وکیدر طاغلر

کیته‌کلکله (فویل یومئذ للمکذبین الذین هم فی خوض یلعبون) ت پس وای اولکونده
طا کدر بیچاره‌که آنلر باطل سوزلکده اویونبازلق ایدرلر (یوم یدعون الی نار جهنم دعا) ت
اولکونکه قتیلقله سوریلورلر جهنم اودی جانبنه قتی قله سوریلکله (هذه النار التی کنتم
بها تکذبون) شو اول اوددرکه اولدیکزآنی یلانه نسبت ایدیجی (افسحر هذا ام انتم
لا تبصرون) ت آیا پس جادولکمیدر بو یاسز کورمزمیسکز (اصلوها فاصبروا او لا
تصبروا سواء علیکم انما تجزون ما کنتم تعملون) ت کا کرشو اوده پس صبر ایدیکز
و یاخود صبر ایتمکز برابر در سزلرا اوزرکزه سز همان جزا و یریلش اولورسکز اول اشی حسببه که
ایشلدیکز (ان المتقین فی جنات ونعیم فاکهین بما آتاهم ربهم ووقاهم ربهم عذاب الجحیم)
ت البته صاقنغانلر باغچه‌لرده اولورلر و نعمتلرده بولنورلر خوشحال اوله‌رق اول اشی سببله که
ویردی آنلره آنلرنک ربی و اول سببدنکه صاقلادی آنلری آنلرنک ربی جهنمنک عذابندن
(کلوا واشربوا هنیئا بما کنتم تعملون) ت ییکز و ایچکز ییسی قولای اوله‌رق اول اشی
سببله که ایشلدیکز (متکئین علی سرر مصفوفة وزوجناهم بحور عین) ت بری برینه
برابر دوشمش اولان تختلر اوزرینه سویکنه‌رلک و آنلره و یردک کوزلری بیوک اولان حور یلری
(والذین آمنوا واتبعتهم ذریتهم بایمان الحقنا بهم ذریتهم وما التناهم من عملهم من شیء کل
امرئ بما کسب رهین) ت و اول کسنه‌لرکه ایمان کتوردیلر و اویدی آنلره آنلرنک اولادلری
ایمان کتورمکده او لاشدیردق آنلره آنلرنک اولادلرینی و نقصان ایتمدک آنلر ایچون آنلرنک
عملنک جزاسندن هیچ بر شی هر بر کسنه ایشلدیکی شیئنک مقابلنده کرو ده ورهنده اولورف
صالح اولان کسنه‌لرنک اولادلرینه شو منفعت واردرکه اکر آنلر ایمان کتورسه‌لر و بابالرینک
یولی اوزره کیتسه‌لر پس آلدخی بابالرینک درجه‌لرینه ایریشورلر اول اولان کسنه‌لرنک عمللرندن
بر شی کسوب اولادلرینه پای و یرمیه‌جکلر لیکن بابالرینی خوشحال بیورمغیچون اولادلرینی
شویله اسر کدی و اکر بابالرینک یولی اختیار ایتمه‌لر پس بشقه خلقلر کبی جزا بوله‌جقدرلر
(وامددناهم بفاکهة ولحم مما یشتهون) ت و بر برینک ارقه‌سی صره و یریرز
آنلره میوه‌نی و اتی اول بر نوعدنکه طلب ایدرلر (یتنازعون فیها کأسا لا لغو فیها ولا تأثیم) ت
بر برینک الندن آلورلر باغچه‌ده شراب کاسه‌سنی نه باطل سوز بولنور اندونه کناه ایش * یعنی
اورالرنده بیهوده سوز و فنا معامله اولمازتسه کم دنیاده شراب ایچنلر سرخوش اولقله ایلدکلری

كبي (ويطوف عليهم غلمان لهم كأنهم لؤلؤ مكنون) ت وانلرا اوزرينه كيلور كاور
طولانورلر اول كنج اوغلانلركه كويا صدفده كيزلو انجودرلر (واقبل بعضهم على بعض
يتساءلون) ت ويونلور آنلرنك بعضى بعضى اوزرينه بريربرندن سوال ايدرلر (قالوا انا كنا
قبل في اهلنا مشفقين) ت ديديلر البته بز بوندن اول كندو اهلمزك ارا سنده قورقار ايدك
يعني خدانك عذابندن (فمن الله علينا ووقانا عذاب السموم) ت پس نعمت ويردى الله بزلره
وصاقلادى بزنى اصيحق اولان روزكارنك عذابندن ف يعني جهنمنك بوغودنجى بزه ا برشمدى
(انا كنا من قبل ندعوه انه هو البر الرحيم) ت بزلر بوندن اول عبادت ايديجى ايدك الله تعالى يه
الله احسان ايديجى اسر كيجيدر (فذكر فما انت بنعمة ربك بكاهن ولا مجنون) ت پس نصيحت
وير (يا محمد) پس دكلسن سن ربكك فضليله فالجى ودېوانه (ام يقولون شاعر نتربص به ريب
المنون) ت بلكه ديرلركه شاعردر منتظر اولورز آنك حقنده زمانه نك واقعه لرينه (قل تربصوا
فاني معكم من المتربصين) ت ديكل آنلره منتظر اولكز البته بن سزكله منتظر اولانلردنم
(ام تأمرهم احلامهم بهذا ام هم قوم طاغون) ت آيا بيوردى آنلره اشبو اعتقاد ايله آنلرنك
عقللرى بلكه آنلر باش چكيجى كروهلردر (ام يقولون تقوله بل لا يؤمنون) ت آيا ديرلرميكه
يلان باغلادى شو قرآنى او بلكه دكل بلكه ايمان كتورمزلر (فليأتوا بحديث مثله ان
كانوا صادقين) ت پس كتورسونلر بونك كبي برسوزا كرطوغرى ايسه لر (ام خلقوا من
غير شيء ام هم الخالقون) ت يوخسه يراديلدى آنلر بر يراديجيسز يا آنلر يراديجيلرميدر
(ام خلقوا السموات والارض بل لا يوقنون) ت يوخسه يراتديلرى كوكلرى و يرى بلكه
آنلر ايناغمزلر (ام عندهم خزائن ربك ام هم المصيطرون) ت يوخسه آنلرنك ياننده ميدر سنك
ربكك خزينه لرى ياخود آنلر غالبلرميدر (ام لهم سلم يستمعون فيه فليأت مستمعهم بسلطان
مبين) ت آيا آنلر ايچون نردبان وارميدركه آنك اوزرينه چيقوب ايشيده لر آنده پس
كتورسون آنلرنك ايشيدنلرى برواضح دليلى (ام له البنات ولكم البنون) ت
يوخسه الله ايچون قزلر اولوب سز كيچون اوغلانلرى اولور (ام تسألهم اجرا فهم من
مغرم مثقلون) ت يوخسه طلب ايدرسن آنلردن برمز درسالت ايرشدرمك اوزرينه

که آنلر اشبو حضرتنڭ ادا ایتمسی انلره اغر کلوب ویرمه‌دکارندن بورچلولی اولمشلردر (أَمْ
عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُبُونَ) ت یوخسه آنلرنڭ یاننده کیزلو اولان شیلری بیلمکی واردرکه
آنلر یازارلر * (یعنی لوح محفوظ انلرنڭ یاننده میدر که زعملرنچه قیامتنڭ و بعثنڭ اصلی اولمادیغنی
یازا بورلر (أَمْ يُرِيدُونَ كَيْدًا فَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمُ الْمَكِيدُونَ) ت دیلرلر بلکه الداتمقلقنی
وحیله‌نی پس کافرلر آنلردر آلداتمقلقده طوتلمش اولاچقلردر یعنی حیله‌لرینڭ جزاسی
بولاچقلردر (أَمْ لَهُمْ إِلَٰهٌ غَيْرُ اللَّهِ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ) ت آیا آنلر ایچون بر معبود وارمیدر
اللهدن غیری پاکلک الله ایچوندر اندنکه شریک قوشرلر (وَإِنْ يَرَوْا كِسْفًا مِنَ السَّمَاءِ سَاقِطًا
يَقُولُوا سَحَابٌ مَرْكُومٌ) ت واگر کورسه‌لر بر پارچه‌نی کوکدن دوشرکن دیرلر اشبو بری
بری اوزرینه دوشمش بولوتدر چونکه انلر مقدم معادن اوزرمزه پارچه دوشمینچه ایمانه
کلمزدیمشلردی اگر انلره تعذیب ایچون کوکدن پارچه دوشسه‌ده یکنه کورسه‌لر بولوتدر بزه
یغمور کلیورر دیو ایناتمزلر (فَذَرْهُمْ حَتَّىٰ يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي فِيهِ يُصْعَقُونَ) ت پس براق آنلری
اول وقته دکین که اوغرایه‌لر اول کونلرینه که آنده اوصاری کیدوب بیهوش اولورلر * ف یعنی
قویویر آنلری کندو سوزلری یاغنده واو بونبارلقلرنده (يَوْمَ لَا يُغْنِي عَنْهُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا وَلَا هُمْ
يُنْصَرُونَ) ت اول کونکه دفع ایتمز آنلردن آنلرنڭ حیله‌لری برشی ونه آنلر یاردم اولنورلر
(وَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا عَذَابًا دُونَ ذَٰلِكَ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ) ت والبته اول کسنه‌لر
ایچونکه ظلم ایتدیلر بر عذاب واردر اشبو کوندن غیری ولیکن آنلرنڭ چوغی بیلمزلر (وَاصْبِرْ
لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ حِينَ تَقُومُ وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَإِدْبَارَ النُّجُومِ) ت
وصبر ایت ربکنڭ حکمنه منتظر اولمقله والبته سن بزم کوزمزڭ اوکنده‌سن و پاک که
یاد ایت اوککه ربکی اول وقتده که قالقارسن صباحده و کیجه‌نڭ بعض وقتنده پاک که ذکر
ایت ربکی و دخی یلدزلر باتدیغی آردنچه

(سورة والنجم مكية وهي اثنتان وستون آية)
والنجم سوره‌سی مکه‌ده نازل اولمش واشبو سوره القمش ایکی ایتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)
باغشلیچی اسرکیچی اولان اللهنڭ آدیله اوقورم

(وَالنَّجْمِ إِذَا هَوَىٰ) ت یلدز حقیچون باتدیغی وقتده (مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوَىٰ) ت

آزغون اولادی سزلك صاحبكز وشاشورمدی یولنی (وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَى) ت وسوزسویلمز
كندو نفسنك آرزوسندن (اِنْ هُوَ اِلَّا وَحْيٌ يُوحَى) ت دكلدر قرآن مكر وحی كه كوندریلور
انك جانبنه (عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَى) ت اوكرتدی آنی زیاده قوتلو اولان فرشته (ذُو مِرَّةٍ فَاسْتَوَى)
ت عقل تام صاحبی پس (خلقت حقیقیه سی اوزره) طوغرو طوردی شو فرشته (وَهُوَ بِالْاُفُقِ
الْاَعْلَى) ت واول كوكك یوكسك اولان كنارنده ایدی (ثُمَّ دَنَا فَتَدَلَّى) ت صكره یقین اولدی
پس اشاغی كلدی (فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ اَوْ اَدْنَى) ت پس ایرشدی ایكی یای مقداری اولان
مسافه یه یاخود دخی آندن یقین اولدی (فَاَوْحَى اِلَى عَبْدِهِ مَا اَوْحَى) ت پس پیغامی
ایرشدردی الهك قولنه اول برشیكه ایرشدردی (مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَاَى) ت یلانی
داخل قلمادی پیغمبرك قلبی اول برشیئه كه كوزیله كوردی (اَفَتُمَارُونَهُ عَلَى مَا يَرَى) ت
آیا سز شبهه ایدرمیسكز پیغمبر ایله اول شیده كه كورور *ف پیغمبرمز علیه السلام جبریل
علیه السلام نبوتك اولنده كندو اصلی وصورتنده كوردیكه بر تخت اوزرینه اوتورمشدر
كوكك بر كنارندن آخر كنارینك اراسنی آنك جثه سی قاپلمش وطولدرمش حضرت پیغمبر
شونیله كوردكده قورقدی پس مدثر سوره سی نازل اولدی شدید القوی وذومره حضرت
جبرائیل علیه السلامك صفتلریدر سورۂ كورتده ذكری كلور (وَلَقَدْ رَآهُ نَزْلَةً اُخْرَى عِنْدَ
سِدْرَةِ الْمُنْتَهَى) ت ودخی كوردی شو فرشته یی بر آخركره سدرة المنتهانك یاننده (عِنْدَهَا جَنَّةُ
الْمَاْوَى) ت شو سدرة المنتهانك یاننده قرار یوله جق باغچه واردر (اِذْ يَغْشَى السِّدْرَةَ مَا يَغْشَى)
ت (فرشته یی كوردی) اول وقتده كه اورتدی سدره یی اولشیكه اورتدی *ف شاه ولی
الله رحمه الله دیركه اول وقتده كوردی فرشته یی كه الله سبحانه نك نور تجلیسی سدرة المنتهانك
هر جانبندن قوشاتمشیدی واشبو كورمك معراج كیجه سنده وقوع بولدی والله سبحانه اعلم
(مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَى) ت اكری كیتمكلك ایتمدی پیغمبرك كوزی وه قصودندن كچمدی
(لَقَدْ رَاَى مِنْ آيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرَى) ت اشكاره كوردی كندو ربسنك بیوك اولان
نشانه لرینك بعضسنی *ف برنچقه كره دخی جبرائیل علیه السلامی اول حضرت معراج
كیجه سنده كندو صورتنده بدنجی كوكدن یوقارو سدرة المنتهانك یاننده كوردی وسدره
التنجی برسره دركه آندن یوقارو اولانلر آندن آشاغی اینه مزلر وآندن اشاغی اولانلر یوقارو

جبقه مزلر واول حضرت اشبو اغاجك یاننده جنتی کوردی و بو اغاج اوزرنده آلتوندن نهایتسز
خوشرنك پروانه لر کوردی که آنلری کوردکده آنلرك یاننه قلب چکلور و آندن غیری
کوردیکی نشانه لری الله سبحانه بیلور (أفرأيتم اللات والعزى) ت بکا خبر ویرك لات
وعزی بتلری (ومناة الثالثة الأخرى) ت واوچنجی اولان منات بتی الله کبی صیدرلرکه
آنلره عبادت ایدرسکز (ألكم الذكر وله الأنثى) ت سزکچون اوغلان والله ایچون قزمی
اولور (تلك إذا قسمة ضيزى) ت اشبو قسمت انصافسز قسمتدر ف اشبو آدلر بتلرك
آیدر کافرلر زعم ایدرلرکه بونلر الله سبحانه نك قزلریدر و بونلرك آنالری جن قزلریدر (إن هي إلا
أسماء سميتموها أنتم وآباؤكم ما أنزل الله بها من سلطان إن يتبعون إلا الظن وما تهوى
الأنفس ولقد جاءهم من ربهم الهدى) ت دکلدر اشبو مکر بر پاره آدلردرکه آدقودیکز
بونلری سز و سزلرك بابالرکز اشاغی کوندرمدی الله آنلرك ثبوتی اوزرینه هیچ بر دلیل اویمزسکز
مکر فاسد اولان وهمکزه واولشیئه که سور نفسلر والبته کلوبدر آنلره کندو ربلرندن هدایت
(أم للإنسان ما تمنى) ت آیا وارمیدر انسان ایچون اولشیکه آرزو ایدر (فلله الآخرة
والأولى) ت پس الله ایچوندر آخرت و دنیا ف یعنی بتلره عبادت ایتمکدن نه فائده واردر فائده
ومنفعت شودرکه الله سبحانه احسان ایده اولاده واخرده یعنی آخرتده و دنیاده پادشاهلق ویره
(وكم من ملك في السموات لا تغني شفاعتهم شيئا إلا من بعد أن يأذن الله لمن يشاء ويرضى)
ت وچوق فرشته لر واردر کوکلرده که منفعت ویرمز آنلرك شفاعتلری هیچ برشی مکر
اندنصکره که اذن ویره الله و راضی اوله اول کمسنه ایچون که دیلر (إن الذين لا يؤمنون بالآخرة
ليسمون الملائكة تسمية الأنثى) ت البته اول کمسنه لرکه اینانمزلر آخرته آدقورلر فرشته لره
قزلرك آدنی (وما لهم به من علم إن يتبعون إلا الظن وإن الظن لا يغني من الحق شيئا) ت
بو قدر آنلر ایچون اشبو سوزلرینك ثبوتنه هیچ بر بیلك تابع اولمزلر مکر کمانه و وهمه نفع ایتمز
حقیقتی بیلمکدن برشی (فأعرض عمن تولى عن ذكرنا ولم يرد إلا الحياة الدنيا) ت پس
یوز چویر اول بر کمسنه دنکه یوز چویردی بزی ذکر ایتمکدن و دیلدی مکر دنیا دیرلکنی
(ذلك مبلغهم من العلم إن ربك هو أعلم بمن ضل عن سبيله وهو أعلم بمن اهتدى) ت اشبودر
آنلرك نهایتی بیلك یوزندن (یعنی آنلرك بیلدیکنك نهایتی شودر) البته سنك ربك بیلیجیدر اول

کسنه بیکه آزدی الهلك بولنده والله بیلیجیدر اول کسنه بیکه طوغرو یولی بولدی (ولله ما فی
السموات وما فی الارض لیجزی الذین اساؤا بما عملوا ویجزی الذین احسنوا بالحسنی) ت
والله یچوندر اولشیکه کوکلرده ویرده وار دروایشت آخری بجزاویره اول کسنه لره که
کوتولك ایتدیلر اولشی حسبنجه که ایشلدیلر و بجزا ویره اول کسنه لره که ایولك ایتدیلر کوزل
خصلتله (الذین یجتنبون کبائر الاثم والفواحش الا اللمم ان ربك واسع المغفرة هو اعلم بکم
اذ انشأکم من الارض واذ انتم اجنة فی بطون امهاتکم فلا تزکوا انفسکم هو اعلم
بمن اتقی) ت اول کسنه لرکه صاقنورلر بیوك اولان گناهلردن وحیاسزلقدن کوچك
گناهدن غیری البته سنك ربك زیاده باغشلیجیدر اول بیلورسزلك احوالکزی اول وقتکه
یراتدی سزی طپراقدن واول وقتده که سز چوجقدیکز انالرکزك قارنلرنده پس اوکیکز
نفسلرکزی الله بیلیجیدر اول کسنه بیکه صاقندی (افرأیت الذی تولی) ت آیا کوردکمی
اول کسنه بیکه یوز چویردی (واعطی قلیلا واکدی) ت وویردی براز مالدن وقتی اولدی
قلبی * ف یعنی ایمان کتورمکه آز بچق شروع ایتدی صکره آنك قلبی قتی اولدی
(اعنده علم الغیب فهو یری) ت آیا آنك یاننده میدرکیزلو بی بیلمك پس دیرسنکه
شو هر برشیئی کوزیله کورر (ام لم ینبأ بما فی صحف موسی) ت ایا خبرویرلمدیمی اولشی ایله که
موسانك صحیفه لرنده در (وابراهیم الذی وفی) ت ووفا صاحبی اولان ابراهیمك صحیفه لرنده در
* ف یعنی ابراهیم الله سبحانه نك حقنی ادا ایتدی (الا تزر وازرة وزر اخری) ت
(صحیفه لرك مضمونی شوکه) قالدرمز هیچ بر قالدریجی بر آخرنك گناهی یوکنی (وان لیس
للانسان الا ما سعی) ت وشوکه ایرشمز انسانه مکر اولشیکه ایشلدی (وان سعیه سوف یری)
ت وشوکه انسانك سعیی کوریلور (ثم یجزاه الجزاء الاوفی) ت صکره ویرلمش اولور
اکا شو سعیی حسبنجه تمام بجزا (وان الی ربك المنتهی) ت وشوکه ربکك جانبنه درکیرو دونمك
(وانه هو اضحك وابکی) ت وشوکه الله کولدردی واغلتدی (وانه هو امات واحیی) ت
وشوکه الله اولدیردی ودیرلتدی (وانه خلق الزوجین الذکر والانثی) ت وشوکه یراتدی الله
ایکی قسمی ارکك ودیشی (من نطفة اذا تمنی) ت منیدن اول وقتکه آتلدی رحمه (وان علیه

النَّشْأَةَ الْأُخْرَى) ت والله اوزريشه دوبرآخر كره دخى براتمق (وَأَنَّهُ هُوَ أَغْنَى وَأَقْنَى) ت
وشوكه زنكين ايمه دى وسرمايه ويردى (وَأَنَّهُ هُوَ رَبُّ الشِّعْرَى) ت وشوكه الله درشعرى
ادلو يلدزلك ربسى *ف شعرى بر يولك يلدزدرعربلرك بعضسى انكاعبادت ايتديلر
(وَأَنَّهُ أَهْلَكَ عَادًا الْأُولَى) ت وشوكه الله هلاك ايتدى اولكى عادى (وَثَمُودَ فَمَا أَبْقَى) ت
وهلاك ايتدى ثمودى پس هيچ كسنه يى كيرو براقدى (وَقَوْمَ نُوحٍ مِنْ قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا هُمْ أَظْلَمَ
وَأَطْغَى) ت وهلاك ايتدى نوحك كروهنى بونلردن اول تحقيق آنلرزياده ظلم ايتلى وزياده
آزغون ايديلر (وَالْمُؤْتَفِكَةَ أَهْوَى) ت ومؤتفكه شهرينى آشاغى يره براقدى (فَغَشَّاهَا
مَا غَشَّى) ت پس اورتدى آنك اوزرينه اولشيئى كه اورتدى يعنى طاش ياغدردى آنك
اوزرينه (فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكَ تَتَمَارَى) ت پس قنقسنه ربكك نعمتلرندن اى آدمى شبهه ايدرسن
(هَذَا نَذِيرٌ مِنَ النُّذُرِ الْأُولَى) ت اشبو پيغمبر قورقوديجيدر اولكى قورقودانلرك جنسندن
(أَزِفَتِ الْآزِفَةُ) ت يقين كلدى قيامت (لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ كَاشِفَةٌ) ت يوقدر
آنكيچون اللهدن غيرى هيچ برظاهرقيليجى (أَفَمِنْ هَذَا الْحَدِيثِ تَعْجَبُونَ) ت آيا اشبو
سوزدن تعجب ايدرميسكز (وَتَضْحَكُونَ وَلَا تَبْكُونَ) ت وكولرسكز واغلمزسكز (وَأَنْتُمْ
سَامِدُونَ) ت وسزلراويونبازلق ايديجيسكز (فَاسْجُدُوا لِلَّهِ وَاعْبُدُوا) ت پس سجده ايدك (سجده)
الله تعالى يه وعبادت ايدك

(سورة القمر مكية وهى خمس وخمسون آية)
(قمرسوره سى مكه ده نازل اولمش واشبو سوره اللى بش آيتدر)

(بسم الله الرحمن الرحيم)
(باغشلايجى اسركيجى اولان اللهك آديله اوقورم)

(اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانْشَقَّ الْقَمَرُ) ت يقين كلدى قيامت وياريلدى آى *ف شاه ولى الله
رحمه الله ديركه اشبو اشارتدر اول قصه يه كه كافرلر حضرت پيغمبر صلى الله عليه وسلمدن
معجزه طلب ايتديلر الله سبحانه آيى ايكى پاره ايتدى برپسى ابوقبيس طاغى وزره كلدى
وايكنجيسى قيقعان طاغى اوزره (وَإِنْ يَرَوْا آيَةً يُعْرِضُوا وَيَقُولُوا سِحْرٌ مُسْتَمِرٌّ) ت واكر كافرلر

کورسه برنشانه نی یوز چویرورلر و دیرلر اشبو نشانه قوتلو جادولکدر * ف بج کونلرنده
کیجه نك یاریسنده کافرلر جمع اولمشلر ایدی و اول حضرت آنلره وعظ ایدرو بیلدیرر ایدی
و آنلر آنك پیغمبر اولدیغنه برنشانه طلب ایتدیلر اول حضرت بیوردیکه کوك جانبنه باقك
برکره باقسه لرکه ای ایکی پاره اولمش بر پاره سی مشرق جانبنه واردی و بر پاره سی مغرب جانبنه
اشبو معجزه نی کافرلر کمالیله مشاهده و معاینه ایتدیلر صکره هر ایکی پاره بری برینه قاوشوب
جمع اولدی اشبو نشانه قیامتك علامتلرندندر و کله سیده کوکلر و غیری سی اشبو کبی پاره پاره
اولیسردر (وکذبوا واتبعوا اهواءهم وکل امر مستقر) ت و یالانه نسبت ایتدیلر و تابع
اولدیلر کندو نفسلرینك آرزوسنه و هر برایش قرار بولمشدر * ف یعنی آنلرك عذابی دخی
بر وقت معینده کلیسردر (ولقد جاءهم من الانباء ما فیه مزدجر) ت والبته کلدی آنلره
خبرلردن اولشیکه آنده نصیحت واردر (حکمة بالغة فما تغن النذر) ت کامل بدر تمام اولان
بیلمکلك پس فائده ویرمز قورقودیجیلر (فتول عنهم یوم یدع الداع الی شیء نکر) پس
یوردوندر آنلردن اول کونکه چاغرر برچاغریجی نفس خوشلنمیان شی جانبنه * ف اشبو
منکر اولان شی حسابدر (خشعا ابصارهم یخرجون من الاجداث کانهم جراد منتشر)
ت یالوارمق علامتی ظاهر اولور آنلرك کوزلری اوزرینه چیقارلر اولکونده قبرلردن
دیرسنکه آنلر طاغلمش چکرکه درلر (مهطعین الی الداع یقول الکافرون هذا یوم عسر) ت
چاپکلك ایده رك چاغریجی جانبنه دیر کافرلر اشبو چتین اولان کوندر (کذبت قبلهم قوم
نوح فکذبوا عبدنا وقالوا مجنون وازدجر) ت یالانجی صایدی بونلردن اول نوحك قومی پس
یالانه نسبت ایتدیلر بزم قولمزی و دیدیلر دیوانه در و تبلیغدن منع اولندی (فدعا ربه انی مغلوب
فانتصر) ت پس دعا ایتدی ربسی جانبنه که بن مغلوب اولدم پس انتقام چك (ففتحنا ابواب
السماء بماء منهمر) ت پس آچدق کوکك قپولرینی چوق دوکلیجی صو ایله (وفجرنا الارض
عیونا فالتقی الماء علی امر قد قدر) ت و آقتدق یردن پیکارلری پس یاغدی صو هر بریسیدن
مقدر اولنمش ایش اوزرینه یعنی قومك هلاکی اوزرینه (وحملناه علی ذات الواح ودسر) ت
ویندردك نوحی تخته و میخ صاحبی اولان قایق اوزرینه (تجری باعیننا جزاء لمن کان کفر)
یوریدی بزم کوزمزك اوکنده انتقام جهتیله اول کسنه ایچونکه اینانمدی انی یعنی نوح

حضرتنك انتقامى ايچون (ولقد تركناها آية فهل من مدكر) ت وكيرو براقدق شو عقوبتى برنشانه پس ايا بر نصيحت قبول ايديجى وارميدر * ف يعنى دنياده نوحك وقتندن قايقلرك جنسى بارى اولدى يا خود نوح عليه السلامك قايغنك عينيله جودى طاغى اوزرنده بر قاچ قارن قالمش حتى اشبو امتك اول كچنلرنك بعضى انى كورمش (فكيف كان عذابى ونذر) ت پس نيجه اولدى بنم عقوبتم و قورقتمم (ولقد يسرنا القرآن للذكر فهل من مدكر) ت وقولاى قلدق قرآنى تا نصيحت الالر پس آيا هيچ بر نصيحت قبول ايديجى وارميدر (كذبت عاد فكيف كان عذابى ونذر) ت يلانه نسبت ايتديلر عاد قومى پس نيجه اولدى بنم عذابم وبنم قورقتمم (انا ارسلنا عليهم ريحا صرصرا فى يوم نحس مستمر) ت بزلر كوندردك آنلر اوزرينه شدتلو اولان روزكارى زياده قتى اولان اوغورسز اولان كونده * ف يعنى شو كونك اوغورسزلغى قالدرلدى تا آنلر تماما هلاك اولنجه وشو كونك اوغورسزلغى كافرلره كوره ايدى يوخسه اوغورسزلغى هميشه خلق اوزره باقى قالمدى (تنزع الناس كأنهم اعجاز نخل منقعر) ع ت قوپارر آدملرى ديرسن كه آنلر كوكندن قوپوب دوشمش خرما اغجلريدر (فكيف كان عذابى ونذر) ت پس نيجه اولدى بنم عذابم وبنم قورقتمم (ولقد يسرنا القرآن للذكر فهل من مدكر) ت وقولاى قلدق قرآنى تا آندن نصيحت الالر پس ايا هيچ بر نصيحت قبول ايديجى وارميدر (كذبت ثمود بالنذر) ت يلانه نسبت ايتدى ثمود قومى قورقودبجيلرى (فقالوا ابشرا منا واحدا نتبعه انا اذا لفى ضلال وسعر) ت پس ديديلر ايا كندو قومزدن بر آدمه مى اتباع ايده لم البته بز اول وقتده ازغونلقده و ديوانه لكده اولورز (ءالقى الذكر عليه من بيننا بل هو كذاب اشر) ت آيا اينديرلديمى وحى آنك اوزرينه بزم ارامزدن اويله دكل بلكه اول كندويى بكنمش زياده يلانجيدر (سيعلمون غدا من الكذاب الاشر) ت البته بيلورلر يارين كه كيمدر كندويى بكنيجى اولان يلانجى (انا مرسلوا الناقة فتنة لهم فارتقبهم واصطبر) ت البته بزلر كوندريجيلرز ديشى دوه يى آنلرى صنامق اجليچون پس اى صالح منتظر اول آنلره وصبر ايت آنلرك جفاسنه (ونبئهم ان الماء قسمة بينهم كل شرب محتضر) ت وخبردار قيل آنلرى كه صو قسمت اولنمشدر آنلرك ارا سنده صودن بر پاى اوزره صاحبى حاضر اولور

• ف شو دیشی دوه هر بر صوا وزره که صوایچمکه وار سه یدی بجمله حیوانلر آندن قاچارلر
ایدی پس الله سبحانه نوبت مقرر ایتدیکه بر کون اول دوه ایچون اوله و بر کون سائر حیوانلر
ایچون (فَنَادَوْا صَاحِبَهُمْ فَتَعَاطَى فَعَقَرَ) ت پس چاغردیلر کندو ارقداشلرینی پس اللرینی
اوزادوب کسدی • ف بر حیاسز قادی وار ایدی و آنڭ مواشی سی چوغیدی پس اشبو قاری
کندو آشنالرندن بریسنی ازغورن قیلدی اول دخی دوه یی کسدی (فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذُرِ)
ت پس نیچه اولدی بنم عذابم و بنم قورقتمم (إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ صَيْحَةً وَاحِدَةً فَكَانُوا كَهَشِيمِ
الْمُحْتَظِرِ) بزلر کوندردك آنلرا وزرینه بر شدتلو اولان آوازی پس اولدیلر حیوان اغیلنه
اورغش قورو چکن حصار کبی که قریلوب اوفق تفك اوله • ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه حظیره
بر قوشا دیجیدرکه قوری دالردن و تکندن قیون ایچون اغیل بنا ایدرلر زمانه نك مروریله
مواشینك چکنه مسندن ایاقلر مسور یلوب اوفق تفك اولور الله سبحانه آنلری شو چکنمش
وایاقلرده سورلمش اولان اغیله بکزتدی (وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ) ت
وتحقیق قولای قلدق قرآنی تا آندن نصیحت الهلر پس ایا هیچ بر نصیحت قبول ایدیجی وارمیدر
(كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ بِالنُّذُرِ) ت یلانه نسبت ایتدیلر لوطك قومی قورقودیجیلری (إِنَّا أَرْسَلْنَا
عَلَيْهِمْ حَاصِبًا إِلَّا آلَ لُوطٍ نَجَّيْنَاهُمْ بِسَحَرٍ) ت بزلر کوندردك آنلرا وزرینه طاش یاغدریجی
اولان روزکاری مگر لوطك اوینك مردملریکه خلاص ایتدك آنلری سحر وقتنده (نِعْمَةً
مِنْ عِنْدِنَا كَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ شَكَرَ) ت کندو یانمزدن اولان اسرکمکله اشبو کبی جزا لرز
اول کمسنه یکه شکر ایتدی (وَلَقَدْ أَنْذَرَهُمْ بَطْشَتَنَا فَتَمَارَوْا بِالنُّذُرِ) ت ولوط قورقوتدی
آنلری بزم عقوبتمزدن پس مکابره ایتدیلر اشبو قورقتملره (وَلَقَدْ رَاوَدُوهُ عَنْ ضَيْفِهِ فَطَمَسْنَا
أَعْيُنَهُمْ فَذُوقُوا عَذَابِي وَنُذُرِ) ت وسوزدیدیلر لوطه تا غافل قیلهلر آنی مسافرلرینی حفظ
ایتمکدن پس کور قلدق آنلرك کوزلرینی دیدك طادیکز بنم عذابمی و بنم قورقتمی
(وَلَقَدْ صَبَّحَهُمْ بُكْرَةً عَذَابٌ مُسْتَقِرٌّ) ت وچاپدی آنلری بر صباح وقتنده آنلرده قرار ایتیجی بر
عذاب (فَذُوقُوا عَذَابِي وَنُذُرِ) ت پس دیدك طادیکز بنم عذابمی و بنم قورقتملریمی (وَلَقَدْ
يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ) ت وقولای قلدق قرآنی تا آندن نصیحت الهلر پس ایا هیچ
بر نصیحت قبول ایدیجی وارمیدر (وَلَقَدْ جَاءَ آلَ فِرْعَوْنَ النُّذُرُ) ت وکلدی فرعونك اتباعلرینه

ثور قوديجيلر (كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كُلِّهَا فَأَخَذْنَاهُمْ أَخْذَ عَزِيزٍ مُقْتَدِرٍ) ت يالانه نسبت ايتديلر
بزم نشانه لرمزك جمله سنى پس طوتدق آنلرى قوتلو اولان غالبك طوتمسى كبى (أَكُفَّارُكُمْ خَيْرٌ
مِنْ أُولَٰئِكُمْ أَمْ لَكُمْ بَرَاءَةٌ فِي الزُّبُرِ) ت ايا سزك كافرلركزمى اى قريش خير ايدر اشبو
جماعتلردن يوخسه سزه كلوب عذابدن خلاص اولق حكمى وارميدر كچمش كتابلرده (أَمْ
يَقُولُونَ نَحْنُ جَمِيعٌ مُنْتَصِرٌ) ت ايا ديرلرمى بزلر انتقام آليجى كروهز (سَيُهْزَمُ الْجَمْعُ وَيُوَلُّونَ الدُّبُرَ)
ت يقينده قاچه جقدر غوغادن اشبو جماعت و دونده جكدرلر ارقه لرينى (بَلِ السَّاعَةُ
مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ أَدْهَىٰ وَأَمَرُّ) ت بلكه قيامت كونى آنلرك وعده سى وقتيدر و قيامت
زياده قتيدر و آجيدر (إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي ضَلَالٍ وَسُعُرٍ) ت تحقيق كونايشليلر ازغونلقده
و جهالتده درلر (يَوْمَ يُسْحَبُونَ فِي النَّارِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ ذُوقُوا مَسَّ سَقَرَ) ت خاطره كتور
اول كونيكه چكلمش اولورلر آتشده يوزلرى اوزرينه (ديرز) طاديكز جهنمك طوقنمسنى
(إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ) ت بزلرهر برشيئى ياراتدق مقرر اولان اولچو ايله (وَمَا أَمْرُنَا إِلَّا
وَاحِدَةٌ كَلَمْحٍ بِالْبَصَرِ) ت ودكلدر بزم حكممز مكر بر كلمه در كه كوزى دوندرمك كبى يعنى
آز زمانده سرعتله وجوده كلمكده مراد قولاى اولقدر (وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا أَشْيَاعَكُمْ فَهَلْ مِنْ
مُدَّكِرٍ) ت وهلاك ايتدك سزك كبيلرى پس ايا هيچ نصيحت قبول ايديجى وارميدر (وَكُلُّ
شَيْءٍ فَعَلُوهُ فِي الزُّبُرِ) ت وهر برشيكه ايشلديلر آنى يازلمشدر عمل دفترنده (وَكُلُّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ
مُسْتَطَرٌ) ت وهر كوچك و بيوك يازلمشدر يعنى لوح محفوظده (إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَهَرٍ)
ت كناهدن صاقننلر باغچه لرده و ييكارلرده اولورلر (فِي مَقْعَدِ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِيكٍ مُقْتَدِرٍ) ت
طوغريلق مجلسنده اولورلر قوتلو اولان پادشاهك ياننده

(سورة الرحمن مكية وهى ثمان وسبعون آيه)
(الرحمن سوره سى مكه ده نازل اولمش و اشبو سوره يتمش سكز آيه در)

(بسم الله الرحمن الرحيم)
(باغشليجى امركيجى اولان الله ك آديله اوقورم)

(الرَّحْمَٰنُ) ت الله (عَلَّمَ الْقُرْآنَ) ت اوكرتدى قرآنى (خَلَقَ الْإِنْسَانَ) ت ياراتدى آدمى (عَلَّمَهُ

(الْبَيَانَ) ت اوكرتدى آكا سوز دانشمغى (الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ) ت كونش وآى معين
اولان حساب ايله يوروولر (وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ) ت واوت واغج سجده ايدرلر (وَالسَّمَاءَ
رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ) ت وكوكى قالدردى وقويدى ترازويى (أَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ) ت
تا طوغرو اقصدن كچميه سكز ترازوده (وَأَقِيمُوا الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ) ت
وطوغرو طارتك ترازويى انصاف ايله وزيان ايتميكز ترازوده (وَالْأَرْضَ وَضَعَهَا لِلْأَنَامِ) ت
ويرى يايدى آدميلر ايچون (فِيهَا فَاكِهَةٌ وَالنَّخْلُ ذَاتُ الْأَكْمَامِ) ت اول يرده ميوه واردر
وقبوقلر صاحبى خرما اغجلرى واردر (وَالْحَبُّ ذُو الْعَصْفِ وَالرَّيْحَانُ) ت ويپراق صاحبى
دانه واردر وخوش قوقولو چيچك واردر اشبو اشارتدر اكاكه دانه لرك يپراقلرى
آنلرك درت اياقلو حيوانلرينه يم ويمه جك ايچوندر پس شو بشقه نعمتلر اوزرينه علاوه در
والله اعلم (فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ) ت پس ربكزك نعمتلرنك قنقسنى يالانه نسبت ايدرسكز
اى جن وآدمى (خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَالْفَخَّارِ) ت ياراتدى آدمى قورى طپراقدن
دستى كبى (وَخَلَقَ الْجَانَّ مِنْ مَارِجٍ مِنْ نَارٍ) ت وياراتدى جنى اودشعله سندن (فَبِأَيِّ
آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ) ت پس ربكزك نعمتلرنك قنقسنى يالان صيارسكز (رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ
وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ) ت كونش طوغان يرلرك ربيدر وكونش بتان يرلرك دخى ربيدر
• ف يعنى قشين كونش طوغان وكونش بتان يرلر بشقه در يازين دخى كونش طوغان
وكونش بتان يرلر آيريدر (فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ) ت پس ربكزك نعمتلرنك
قنقسنى يالان صيارسكز (مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَا يَبْغِيَانِ) ت قويويردى
ايكى دكزى تابرى بريله جمع اولالر اشبو ايكى دكزك ارا سنده بر پرده واردركه برى
آخر اوزرينه طاشمبور (فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ) ت پس ربكزك نعمتلرنك قنقسنى
يالان صيارسكز (يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ وَالْمَرْجَانُ) ت طشره چيقار اشبو ايكى دكزدن
مرواريد ومرجان (فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ) ت پس ربكزك نعمتلرنك قنقسنى يالان
صيارسكز (وَلَهُ الْجَوَارِ الْمُنْشَآتُ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ) ت والله ايچوندر قالدرلمش اولان

کیدیجی اولان قایقلار دکرده که طاغلار کبیدر (فَبِأَيِّ آلاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ) ت پس ربکزلک
نعمتلارنک قنقسینی یلان صیبارسکز (كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ وَيَبْقَى وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ
وَالْإِكْرَامِ) ت هرکسنه که یرلک اوزرنده واردر فانی اولور و باقی قالورسنک ربکنک ذاتی که
یوکلک والعام صاحبیدر (فَبِأَيِّ آلاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ) ت پس ربکزلک نعمتلارنک قنقسینی
یلان صیبارسکز (يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ) ت طلب ایدر اللهدن
اول کسنه که کوکلارده و یرده واردر هر بر کونده الله بر حالده در * یعنی نعمت و یرملک
و یا عذاب ایتملک یا سعید قیلماق و یا شقی قیلماق و یا دیرلتملک و یا اولدرملک والله اعلم (فَبِأَيِّ آلاءِ
رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ) ت پس ربکزلک نعمتلارنک قنقسینی یلان صیبارسکز (سَنَفْرُغُ لَكُمْ أَيُّهَ
الثَّقَلَانِ) ت هر شیدن فارغ اولوب سیزه توجه ایدرز ای جن و آدمی * یعنی حسابکزی
کورمکیچون چابک قصد ایدرز (فَبِأَيِّ آلاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ) ت پس ربکزلک نعمتلارنک
قنقسینی یلان صیبارسکز (يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ إِنِ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ تَنْفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ فَانْفُذُوا لَا تَنْفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَانٍ) ت ای جن و آدم قومی اگر قادر اولسکز که طشره
چیقه سکز کوکلرلک و یرلک کنارندن پس طشره چیقلک چیقه بیلمزسکز مگر قوتله یعنی شو قوت
نیرده در (فَبِأَيِّ آلاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ) ت پس ربکزلک نعمتلارنک قنقسینی یلان صیبارسکز
(يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شُوَاظٌ مِنْ نَارٍ وَنُحَاسٌ فَلَا تَنْتَصِرَانِ) ت کوندرلمش اولورسزلک او زرکزه بر شعله
اوددن و دخی دخان پس مقابله یه قادر اولمزسکز (فَبِأَيِّ آلاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ) ت پس ربکزلک
نعمتلارنک قنقسینی یلان صیبارسکز (فَإِذَا انْشَقَّتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ وَرْدَةً كَالدِّهَانِ) ت پس
وقتا کیا ریلور کوک پس اولور قرمزی گل رنکنده قرمزی دری کبی (فَبِأَيِّ آلاءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ) ت پس ربکزلک نعمتلارنک قنقسینی یلان صیبارسکز (فَيَوْمَئِذٍ لَا يُسْأَلُ عَنْ ذَنْبِهِ
إِنْسٌ وَلَا جَانٌّ) ت پس اول کونده سؤال اولنمش اولمز کندو کناهندن نه بر آدم ونه بر جن
(فَبِأَيِّ آلاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ) ت پس ربکزلک نعمتلارنک قنقسینی یلان صیبارسکز (يُعْرَفُ
الْمُجْرِمُونَ بِسِيمَاهُمْ فَيُؤْخَذُ بِالنَّوَاصِي وَالْأَقْدَامِ) ت بیلنمش اولور کوناهلیلر کندو قیافتیله

پس

پس طوتيلوب اولر آنلرنك توپرندن ودخى آياقلرندن (فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ) ت پس ربكزك نعمتلرنك قنقسنى يالان صيارسكز (هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي يُكَذِّبُ بِهَا الْمُجْرِمُونَ) ت اول جهنمكه يالانه نسبت ايدر ايدى آنى كوتو ايشليلر (يَطُوفُونَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ حَمِيمٍ آنٍ) ت كاوب كيدرلر آنك اراسنده وقاينايجى اولان اصيجق صويك اراسنده (فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ) ت پس ربكزك نعمتلرنك قنقسنى يالان صيارسكز (وَلِمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّتَانِ) ت واول كمسنه ايچونكه قورقدى طورمقدن ربسنك حضورنده ايكى باغچه اولور (فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ) ت پس ربكزك نعمتلرنك قنقسنى يالان صيارسكز (ذَوَاتَا أَفْنَانٍ) ت اول ايكى باغچه لر چوق داللر صاحبيدرلر (فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ) ت پس ربكزك نعمتلرنك قنقسنى يالان صيارسكز (فِيهِمَا عَيْنَانِ تَجْرِيَانِ) ت شو ايكى باغچه ده ايكى بكار آقر (فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ) ت پس ربكزك نعمتلرنك قنقسنى يالان صيارسكز (فِيهِمَا مِنْ كُلِّ فَاكِهَةٍ زَوْجَانِ) ت شو ايكى بوستانده هر برميوه دن ايكى قسم واردر (فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ) ت پس ربكزك نعمتلرنك قنقى بريسنى يالان صيارسكز (مُتَّكِئِينَ عَلَى فُرُشٍ بَطَائِنُهَا مِنْ إِسْتَبْرَقٍ وَجَنَى الْجَنَّتَيْنِ دَانٍ) ت سوكنورلر دوشكلر وفرشلراو زرينه كه آنلرك استارلرى قالين اولان ديبادندر وشو ايكى باغچه نك ميوه سى يقيندر * يعنى قولايله آلنور (فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ) ت پس ربكزك نعمتلرنك قنقى بربنى يالان صيارسكز (فِيهِنَّ قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ لَمْ يَطْمِثْهُنَّ إِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌّ) ت شو كوشكلرده كوزلرين آشاغى ديكيجى حوريلردر كه طوقمش آنلرى هيچ برانس قوجه لرندن اول ونه برجن (فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ) ت پس ربكزك نعمتلرنك قنقى بربنى يالان صيارسكز (كَأَنَّهُنَّ الْيَاقُوتُ وَالْمَرْجَانُ) ت ديرسنكه شو حوريلر ياقوت ومرجاندرلر (فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ) ت پس ربكزك نعمتلرنك قنقى بربنى يالان صيارسكز (هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ) ت دكلدر او ايشلرك مزدى مكر انعام ايتمكدر * ف يعنى كوزل اولان عبادتك بدلى كوزل

اولان ثوابدر (فَبِاَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ) ت پس ربكزك نعمتلرنك قنقی بریسنی یلان صیارسکز (وَمِنْ دُونِهِمَا جَنَّتَانِ) ت وشوا ایکی باغچه‌لردن غیری ایکی باغچه‌دخی واردر (فَبِاَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ) ت پس ربکزك نعمتلرندن قنقی بر نعمتنی یلان صیارسکز (مُدْهَامَّتَانِ) ت اول ایکی باغچه‌لر غایت یشللکندن قره‌لغه ماثلدرلر (فَبِاَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ) ت پس ربکزك نعمتلرنك قنقی بریسنی یلان صیارسکز (فِيهِمَا عَيْنَانِ نَضَّاخَتَانِ) ت شوا ایکی باغچه‌ده ایکی فاینایجی بیکار واردر (فَبِاَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ) ت پس ربکزك نعمتلرنك قنقی بریسنی یلان صیارسکز (فِيهِمَا فَاكِهَةٌ وَنَخْلٌ وَرُمَّانٌ) ت شوا ایکی باغچه‌ده میوه وخرما آغجی ونار اولور (فَبِاَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ) ت پس ربکزك نعمتلرنك قنقی بریسنی یلان صیارسکز (فِيهِنَّ خَيْرَاتٌ حِسَانٌ) ت شو باغچه‌لرده وکوشکلرده کزیده وصاحب جمال اولان خاتونلر واردر (فَبِاَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ) ت پس ربکزك نعمتلرنك قنقی بریسنی یلان صیارسکز (حُورٌ مَقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَامِ) ت حوریلر چادرلر ایچنده کیزلودرلر (فَبِاَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ) ت پس ربکزك نعمتلرنك قنقی بریسنی یلان صیارسکز (لَمْ يَطْمِثْهُنَّ إِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌّ) ت یاپشمیوبدر انلره برآدمی انلردن اول ونه برجن (فَبِاَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ) ت پس ربکزك نعمتلرنك قنقی بریسنی یلان صیارسکز (مُتَّكِئِينَ عَلَى رَفْرَفٍ خُضْرٍ وَعَبْقَرِيٍّ حِسَانٍ) ت سوکنمشلردر یشل یصدقلر اوزرینه وکوزل دوشکلر اوزرینه (فَبِاَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ) ت پس ربکزك نعمتلرنك قنقی بریسنی یلان صیارسکز (تَبَارَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ) ت برکتلو درسنك ربکك آدی بیوکلك صاحبی واحسان صاحبیدر (اشبو سوره‌ده هرآیتده نعمتلری صایدی وبیلدردی انلردن بعضسی شمدیدن نعمتدر وبعضنك خبرینی ویرمك خود نعمتدر)

(سورة الواقعة مكية وهي ست وتسعون آية)

واقعه سوره‌سی مکه‌ده نازل اولمش واشبو سوره طقسان التی آیتدر

(بسم

(بسم الله الرحمن الرحيم)

باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهك آدیله اوقورم

(اذا وقعت الواقعة) ت خاطره کتورا اولوقتیکه متحقق اولور قیامت (لیس لوقعتها
کاذبة) ت بوقدر وقوعی وقتنده هیچ بر یلانجی نفس * یعنی جمله آدملر مسلمان اولورلر
طاکی ویلان سویلك آنده اولمز (خافضة رافعة) ت آلچق قیلیجیدر برپاره کسنه لری
ویوجه قیلیجیدر برطائفه یی (اذا رجت الارض رجا) ت اولوقتکه تپرنوریر
شدتلو تپرنمکله (وبست الجبال بسا) ت وپاره پاره اولور طاغلر زیاده پارچه پارچه
اولمغله (فکانت هباء منبثا) ت پس اولور طاغلر اش توزکبی (وکنتم ازواجا ثلاثة) ت
واولورسکز سز اوج قسم (فاصحاب المیمنة) ت پس سعادت اهلی (ما اصحاب المیمنة) ت
نه حال اوزرینه اولور سعادت اهلی (واصحاب المشئمة) ت وشقاوت اهلی (ما اصحاب المشئمة)
ت نه حال اوزرینه اولور شقاوت اهلی (والسابقون السابقون اولئك المقربون) ت وایلرو
کلنلر خود انلردر ایلرو کلنلر * ف یعنی ایلرو کان انلردرکه ایمان ایتمکده ایلرو کلمشلردر
وبو ایلرو کلنلردر یقین اولنلر * ف یعنی الله سبحانه نك اسرکسنده یقین اولمشلردر
(فی جنات النعیم) ت نعمت باغچه لرنده اولورلر (ثلة من الاولین وقلیل من الآخرین) ت
سابقلر بکن امتلرده چوقدرلر وآخرلرنده آزدرلر (یعنی محمدك امتندن) * ف اول کچنلردن
مراد حضرت آدمدن حضرت محمده دکین کچن امتلردر وآخرلرندن مراد اشبو امتدر یا اول
وآخردن مرادی اشبو پیغمبر صلی الله علیه وسلم امتیدر یعنی اعلی درجه صاحبلری اشبو
امتك اولنده چوق بولنمشلر وآخرلرنده آز بولنور (علی سرر موضونة متکئین علیها
متقابلین) ت آلتوندن طوقنمش تختلر اوزرنده اکلشورلر سوکنورلر انلر اوزرینه
بری برینه قارشو قارشویه اولوب (یطوف علیهم ولدان مخلدون باکواب واباریق
وکاس من معین لا یصدعون عنها ولا ینزفون) ت دولاشورلر انلرك یاننه طفولیت تازه لکنده
اولان نوجوانلر دائما دسته سز بارداقلرله وابریقلر ایله صافی اولان خمردن طولو پیاله لر
ایله که باش آغریسی اولمز انلرده اول شرابدن وبایلمزلر واوصلری کیتمز (وفاکهة مما
یتخیرون ولحم طیر مما یشتهون وحور عین کامثال اللؤلؤ المکنون) ت ودخی دولاشور

اول نوبجوانلر هر جنس میوه ایله که انلرانی بکنور واشتها ایتدکلری قوش اتیله (وانلر
ایچون) حور وارکه صدف ایچنده ستراولمش وال طوقنمامش انجو ومرواریدکبی لطیفه لردر
(جَزَآءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) ت بونلرانلره ایشلدکلرینه جزا اوله رق ویریلور (لَا يَسْمَعُونَ
فِيهَا لَغْوًا وَلَا تَأْثِيمًا اِلَّا قِيلًا سَلَامًا سَلَامًا) ت ایشتمزلرشو باغچه لرده باطل وچرکین اولان
سوزی ونه برحرفیکه گناه اوله لیکن ایشیدرلر سوزیکه بربرلرینه سلام سویلرلر (وَاَصْحَابُ
الْيَمِينِ مَا اَصْحَابُ الْيَمِينِ فِى سِدْرٍ مَخْضُودٍ وَطَلْحٍ مَنْضُودٍ وَظِلٍّ مَمْدُودٍ وَمَاءٍ مَسْكُوبٍ وَفَاكِهَةٍ
كَثِيرَةٍ لَا مَقْطُوعَةٍ وَلَا مَمْنُوعَةٍ وَفُرُشٍ مَرْفُوعَةٍ) ت وصاغ ال اهلی نه حال اوزرینه
اولورصاغ ال اهلی تکنسز اولان عربستان کراسی دیدکلری نبق اغجلرینک التنده
اولورلر ومیوه سی قات قات اولان موز اغجلری یاننده اولورلر واوزون کولکه ده اولورلر
وآقان صولر یاننده اولورلر وچوق میوه لر یاننده اولورلرکه توکنمزوآندن منع اولنمز
ویوکسک دوشکلرده اولورلر (اِنَّا اَنْشَأْنَاهُنَّ اِنْشَاءً فَجَعَلْنَاهُنَّ اَبْكَارًا عُرُبًا اَتْرَابًا لِاَصْحَابِ
الْيَمِينِ) ت بزلریراتدق دنیا نسالرینی (جنتده) برنوع یراتمقله کهیمه دق انلری باکره
سوکیلی قوجه لری یاننده (یعنی شیوه ونازایله وزوجه لری) اولان صاغ ال اهلی ایله
بریاشده یعنی اوتوزاوچ یاشنده اولورلر (ثُلَّةٌ مِنَ الْاَوَّلِينَ وَثُلَّةٌ مِنَ الْاٰخِرِينَ) ت اول
صاغ ال اهلی چوق کروهدرلر اول کچن امتلردن وچوق جماعتدرلرآخرکی امتدن
ف صاغ ال صاحبی وصول ال صاحبی شونلردرکه اکربر کسنه نک عمل دفتری صاغ النه
ویریلورسه اکاصاحب یمین یعنی صاغ ال اهلی دیرلر وبوکسنه جنتلکدر واکرعمل دفتری
صول النه ویریلورسه اکاصاحب شمال یعنی صول ال اهلی دیرلر وبوکسنه جهنملکدر
(وَاَصْحَابُ الشِّمَالِ مَا اَصْحَابُ الشِّمَالِ) ت وشقاوت اهلی نه حال طوترلر شقاوت اهلی
(فِى سَمُومٍ وَحَمِيمٍ وَظِلٍّ مِنْ يَحْمُومٍ لَا بَارِدٍ وَلَا كَرِيمٍ) ت اصی روزکارده واصیق صوده
اولورلر وقره توتنک کولکه سنده اولورلرنه صوغوقدر ونه نفعی واردر (اِنَّهُمْ كَانُوا
قَبْلَ ذٰلِكَ مُتْرَفِينَ) ت انلربوندن اول نازایله بسلنمش ایدیلر (وَكَانُوا يُصِرُّونَ عَلَى الْحِنْثِ
الْعَظِيمِ) ت ودائم ایدیلر بیوک گناه اوزرینه (وَكَانُوا يَقُولُونَ اَئِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا
اَئِنَّا لَمَبْعُوثُونَ اَوَاٰبَاؤُنَا الْاَوَّلُونَ) ت ودیرلرایدیکه بزلر وقتاکه اوله لم وطپراق اوله لم
وچورمش کموکلر اوله لم بزلر بردخی قالدرلمش اولورمیوز آیابزم کچمش باباارمز دخی قالدرلمش
اولورلرمی (قُلْ اِنَّ الْاَوَّلِينَ وَالْاٰخِرِينَ لَمَجْمُوعُونَ اِلٰى مِيقَاتِ يَوْمٍ مَعْلُومٍ) ت دیکل اولکی

امتلار وآخر کی امتلار بجمع اولنور لرمعین اولان وعده کونده (ثُمَّ إِنَّكُمْ أَيُّهَا الضَّالُّونَ
الْمُكَذِّبُونَ) ت صکره البته سزلر ای تکذیب ایدن ازغونلر (لَآكِلُونَ مِنْ شَجَرٍ مِنْ
زَقُّومٍ) ت یرسکز زقوم آغجندن (فَمَالِئُونَ مِنْهَا الْبُطُونَ) ت پس طولدررسکز آندن
قارنلرکزی (فَشَارِبُونَ عَلَيْهِ مِنَ الْحَمِيمِ) ت ایچرسکز آنك اوزرینه اصجق صودن
(فَشَارِبُونَ شُرْبَ الْهِيمِ) ت ایچرسکز صوسزلغه مبتلی اولان دوه‌نك ایچمسی کبی (هَذَا
نُزُلُهُمْ يَوْمَ الدِّينِ) ت شو درانلرك مسافرلکی طعامی قیامت کونده (نَحْنُ خَلَقْنَاكُمْ فَلَوْلَا
تُصَدِّقُونَ) ت بزلر یراتدق سزی پس نیچون اینانمورسکز * یعنی بر کره دخی سزی یراتمغی
(أَفَرَأَيْتُمْ مَا تُمْنُونَ) ت بکا خبر ویرك قاریلرك رحمه دوکدیککز منی‌یی (أَأَنْتُمْ تَخْلُقُونَهُ
أَمْ نَحْنُ الْخَالِقُونَ) ت سزمی یرادرسکز یاخود بزلرمی یرادرز * یعنی دوندرزمنی‌یی برحالدن
برحاله تا آدمی پیدا اوله (نَحْنُ قَدَّرْنَا بَيْنَكُمُ الْمَوْتَ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ عَلَى أَنْ نُبَدِّلَ أَمْثَالَكُمْ
وَنُنْشِئَكُمْ فِي مَا لَا تَعْلَمُونَ) ت بزلر معین ایتدك سزلر ارا کزده اولومی ودکلز بز عاجز آندنکه
کتوره‌لم سزلرمثالو برقومی ویراده‌لم سزی بیلمدیککز برعالمده * ف یعنی سزی بر بشقه
عالمه کتوره‌لم وسزلك یریکزه بر بشقه خلقلری کتوره‌لم یعنی سزی میمون وخنزیر کبی بر بشقه
مخلوق صورتنه قویه‌لم (وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ النَّشْأَةَ الْأُولَى فَلَوْلَا تَذَكَّرُونَ) ت وبیلدیکز اول دفعه‌ده
یراتمسنی پس (ایکنجی دفعه خلق ایدیشنی) نیچون تفکر ایتمزسکز (أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَحْرُثُونَ) ت
بکا خبرویرك اولشیئی که اکرسکز (أَأَنْتُمْ تَزْرَعُونَهُ أَمْ نَحْنُ الزَّارِعُونَ) ت سزمی بتوررسکز
انی یاخود بزلرمی بتوررز (لَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَاهُ حُطَامًا فَظَلْتُمْ تَفَكَّهُونَ) ت اکر دیلسك
اول اکدیککزی بتمزدن اول محو ایدردك یاخود دانه‌سز صمان قیلوردق که تعجب ایدوب
غم ایله سعیکزه نادم اولوردیکز (إِنَّا لَمُغْرَمُونَ بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ) ت پس دیرسکز تحقیق
ایدرلك بزلر غرامت چکیجی اولدق بلکه بزلر محروم اولدق (أَفَرَأَيْتُمُ الْمَاءَ الَّذِي تَشْرَبُونَ)
ت بکا خبرویرك که ایچدیککز صویی (أَأَنْتُمْ أَنْزَلْتُمُوهُ مِنَ الْمُزْنِ أَمْ نَحْنُ الْمُنْزِلُونَ) ت
سزلرمی آشاغی کتوردیکز بولوتدن یاخود بزلرمی آشاغی کتوریجیلرز (لَوْ نَشَاءُ جَعَلْنَاهُ

اجاجا فلولا تشكرون) ت اگر دیلسیدنك قیلاردق اول صوینی آجی پس نیچون شکر ایتمزسکز (افرأیتم النار التی تورون) ت بکا خبر ویرلر اول اودیکه آغچلردالری نك اراسندن چیقاررسکز (ءانتم انشأتم شجرتها ام نحن المنشئون) ت آیا سزلرمی پراتدیکز انك آغچنی یاخود بزلرمی پرادیچیز * ف برقاچ آغچلر واردرکه مرخ وعفار دینورداللرینی بری برینه سورمکله اود چیقار پس سوره یس‌ده بیانی کچمشدر (نحن جعلناها تذكرة ومتاعا للمقوين) ت بزلر یصه دق اول آغچی نصیحت ایچون ومنفعت ایچون مسافرلره * ف تذکره شودرکه اشبو اوددن جهنمك اودینی ذکر ایتسونلر ودنیاده دخی قیش موسمنده وبشقه وقتلرده هپ حاجتلرده اودچوق ایشه یارار برشیدر (فسبح باسم ربك العظيم) ت پس پاك بیلکه ذکر ایت بیوك اولان ربك آدنی (فلا اقسم بمواقع النجوم) ت پس یمین ایدرم یلدزلرك دوشوب باته جق یرلرینه * ف برمعنی دخی شویله درکه پیغمبرلرك قلبنه نزول ایدن آیتلره قسم ایدرم (وانه لقسم لو تعلمون عظيم) ت والبته اشبو قسم بیوك قسمدر اگر بیلسکز (انه لقرآن كريم في كتاب مكنون لا يمسه الا المطهرون) ت البته اشبو کتاب کرامی قدرلو اولان قرآندر یازلمشدر گیزلو اولان کتابده (یعنی لوح محفوظده) که آل ایریشمدرمز اکا مکر آرغش اولان کیمسه‌لر * ف یعنی فرشته‌لر شوکتابی طوترلر وشو کتاب اشبو یازلمش اولان قرآندر فرشته‌لرك النده یا محفوظ اولان لوحده ویاخود بو کتابی حدثدن طاهر اولان کیمسه‌لر طوتسون (تنزيل من رب العالمين) ت کوندرلمشدر عالملرك ربسی جانبندن (افبهذا الحديث انتم مدهنون) ت آیا بو قرآنه سزلر طاکیچی ومنکرمیسکز (وتجعلون رزقكم انكم تكذبون) ت کندو پایکزی الله تعالیدن اولدیغنی تکذیب ایدرسکز (فلولا اذا بلغت الحلقوم وانتم حينئذ تنظرون) ت پس اول وقتکه برشخصك روحی ایریشسه بوغازنك حلقومنه وسزبو وقتده (اکا برمنفعتکز اولمیوب همان) باقرسکز (ونحن اقرب اليه منكم ولكن لا تبصرون) ت وبزلر زیاده یقینز اول کمسنه‌یه سزدن ولیکن کورمزسکز (فلولا ان كنتم غير مدينين ترجعونها ان كنتم صادقين) ت پس اگر سز اللهنك حکمنده باغلمش دکلسکز نیچون کیرو دوندرمزسکز شوروحی اگر طوغری سویلرایسه‌کز * ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه لولا کلمه‌سی ترجعونها یه داخلدر وآنی اعاده ایتمکی تاکید ایچوندر والله اعلم (فاما ان كان من المقربين فروح وريحان وجنت نعيم) ت

پس

پس اما اکر اولسه اولن کسنه الهلك بارکاهنه یقین اولانلردن انکیچوندر راحتلك وخوش قوقولو اولان کل ونعمت باغچه سی (وَاَمَّا اِنْ كَانَ مِنْ اَصْحَابِ الْيَمِينِ فَسَلَامٌ لَكَ مِنْ اَصْحَابِ الْيَمِينِ) ت واما اکر اولسه سعادت اهلندن پس اکا دینورکه سکا سلام اولسون سعادت اهللرندن (وَاَمَّا اِنْ كَانَ مِنَ الْمُكَذِّبِينَ الضَّالِّينَ) ت واما اکر اولسه اولن کسنه آزغون اولان یلان صاییانلردن (فَنُزُلٌ مِنْ حَمِيمٍ وَتَصْلِيَةُ جَحِيمٍ) ت پس انکیچون واردر مسافرلك طعامی اصیجق صودن وآنکیچوندر جهنمه داخل اولمق (اِنَّ هٰذَا لَهُوَ حَقُّ الْيَقِينِ) ت البته اشبو خبر طوغریدر شبهه سزدر (فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ) ت پس پاك کله ذکر ایت بیوك اولان کندو ربکك آدینی

(سورة الحديد مكية وهی تسع وعشرون آية) حدید سوره سی مدینه ده نازل اولمش و بو سوره یکرمی طقوز آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

(باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهك آدیله اوقورم)

(سَبَّحَ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ) ت پاك کله ذکر ایتدی الله تعالی یی هر بر شیکه کوکلرده و یرده وار در الله تعالی غالبدر وحکمت صاحبیدر (لَهُ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ت آنکیچوندر کوکلرك و یرك پادشاهلغی دیرلدر و اولدیرر و هر بر شیئه اوزرینه قادردر (هُوَ الْاَوَّلُ وَالْاٰخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ) ت الله تعالی هر شیدن اول و هر شیدن آخر و آشکاره وکیزلو و هر بر شیئی بیلیجیدر (هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ فِي سِتَّةِ اَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْاَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ مَعَكُمْ اَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ) ت اول الله تعالی یاراتدی کوکاری و یری آلتی کونده صکره تدبیر عرش و احرین اجرا ایتمکه قصد ایتدی بیلور اول شیئی که کیرر یره و انی که چیقار یردن و انی که آشاغی کلور کوکدن و انی که قالقار کوکه و سز که ییلده ونه یرده اولسکز و الله اولشیکه ایشلرسکز انی کوریجیدر (لَهُ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَاِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ الْاُمُورُ) ت انکیچوندر کوکلرك و یرك پادشاهلغی و الله جانبنه قایدلنور ایشلر (يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَهُوَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ) ت

کتورر کیچه‌نی کوندزه وکوندزنی کیچه‌یه ویاور سینه‌ده کیزلو اولان شیلری (آمنوا بالله ورسوله وانفقوا مما جعلکم مستخلفین فیه فالذین آمنوا منکم وانفقوا لهم اجر کبیر) ت ایمانکز الله تعالی‌یه وآنک پیغمبرینه وصرف ایدیکز اول مالدنکه یپسه‌دی سزنی خلیفه غیریلرنک یرنده اول مالده پس سزدن اول کسنه‌لرکه ایمان کتوردیلر وصرف ایتدیلر انلر ایچون واردر بیوک مزد واجرت (ومالکم لا تؤمنون بالله والرسول یدعوکم لتؤمنوا بربکم وقد اخذ میثاقکم ان کنتم مؤمنین) ت سزه نواولدیکه ایناممزسکز الله تعالی‌یه وحالبوکه رسول چاغرر سزنی که ایمان کتورک کندو ربکزه دیو وآلدی سزدن عهدی (یعنی الست بربکم کوننده) اکر ایناننجی ایسه‌کز *ف الله سبحانه آدمک ذریتندن دنیایه کلزدن اول اقرار آلدی وآنک اثرینی قلبلرنده قویویردی (هو الذی ینزل علی عبده آیات بینات لیخرجکم من الظلمات الی النور وان الله بکم لرؤف رحیم) ت اول الله آشاغی کوندردی کندو قولی اوزرینه واضح اولان آیتلری تا طشره کتوره سزی قرانقولردن آیدینلق جانبنه البته الله سزلک اوزرکزه باغشلیجیدر واسر کیجیدر (ومالکم الا تنفقوا فی سبیل الله ولله میراث السموات والارض لا یستوی منکم من انفق من قبل الفتح وقاتل اولئک اعظم درجة من الذین انفقوا من بعد وقاتلوا وکلا وعد الله الحسنی والله بما تعملون خبیر) ت وسزه نه اولدیکه صرف ایتمزسکز الهک یولنده الله ایچوندر کوکلرک ویرلرک میراثی (یعنی هر کسنه که اولور و برشیکه اندن کیرو قالور اول شی الله سبحانه نک ملکی اولور پس بو شیلرده بخل ایتمک چوق چرکیندر والله اعلم) برابر اولمز سزدن اول کسنه که صرف ایتدی مکه فتح اولمزدن اول وجهاد ایتدی (آنلکه که اشبو عمللری مکه‌نک فتحندن صکره دخی ایشلدیلر) اشبولر وزیاده بیوکدرلر درجه‌ده اول کسنه‌لردنکه صرف ایتدیلر مکه‌نک فتحندن صکره وغوغا ایتدیلر وبونلرک هر برینه وعده ویردی الله کوزل حال ایله والله اولشیکه ایشلرسکز خبردار دراکا *ف میراث یعنی هر برینه کیرو براقلش شی اولور یعنی مال صاحبی اولورملکی الله سبحانه‌یه قالور روش ومال وملک همیشه الله سبحانه‌نک مالی وملکی ایدی واول کسنه‌لرکه مکه‌نک فتحندن اول صرف ایتدیلر وغوغا ایتدیلر آنلر بیوک اولان درجه‌لری آلدیلر (من ذا الذی یقرض الله قرضا حسنا فیضاعفه له وله اجر کریم) ت کیمدر شوکه اودنج ویرر الله سبحانه‌یه کوزل اولان اودنج ویرمکله پس ایکی مثلی قدرینه ویرر آکا وآنک ایچوندر بیوک اولان مزد *ف اودنج ویرمکک معناسی شودرکه اشبو وقتده غوغا ایچون مالاری صرف ایدک صکره دولتلر سزلره اولور وسزلر اشبو دولتلردن خرج ایدرسکز ایکی مثلی قدری معناسی دخی اشبو کبیدرکه یعنی چوق نعمت کندو ویره‌جکدر

سز الله سه ایچونه یوخسه قول و مالک ار ارنده کی روفانده آلمق و ویرمک دکلدر اوشبوکه مالک کوله یه و یر بنه کندوسی مالیدر و یا اوشبکه و یرمز کندو مالندن و یرمز (يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَى نُورُهُمْ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ بُشْرَاكُمُ الْيَوْمَ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ) ت وذكر ایت اول کونیکه کورر سن مسلمان اولان ارککلری و مسلمان اولان خاتونلری اشبو صفت اوزرینه که چاپکلکله یورر آنلرک نوری آنلرک اوکنده و آنلرک صاغ جانبنده دینلور بشارت و یرده اولسون سزه بوکون سز کچوندر باغچه لرکه آقر آنلرک آلتندن ایرمقلر ابدی اولورلر اول باغچه لرده اشبودر بیوک مطلبی بولمق * ف اول وقتکه خلایق صراط کوپریسندن کچرلر شدتلو اولان برقرانقولرده اولورلر اول وقت ایمانلرینک نوری آنلرک اوکنده و صاغنده اولور صاغ یاننده کوزل عملر جمع اولورلر آنکیچون نور بو طرفده اولور (يَوْمَ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ لِلَّذِينَ آمَنُوا انْظُرُونَا نَقْتَبِسْ مِنْ نُورِكُمْ قِيلَ ارْجِعُوا وَرَاءَكُمْ فَالْتَمِسُوا نُورًا فَضُرِبَ بَيْنَهُمْ بِسُورٍ لَهُ بَابٌ بَاطِنُهُ فِيهِ الرَّحْمَةُ وَظَاهِرُهُ مِنْ قِبَلِهِ الْعَذَابُ) ت اول بر کونکه دیرلر منافق اولان ارککلر و منافق اولان قاریلر مسلمانلره باقکز بزم جانبمزه تا آید ینلق آله لم سزلک نورکزدن دینلور آنلره که کیرودونکز کندو ارقه کز طرفنه پس دیلککز آیدینلغی پس بنا اولنور آنلرک اراسنده بر دیوارکه آنک بر قاپوسی اولورکه ایچنده (مؤمنلرک اولدیغی یرده) رحمت واردر و آنک طشره سنده اولک جانبنده (منافقلردن یکا) عذاب واردر * ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه ارجعوا وراءکم یعنی دنیایه قایدک نور تحصیل ایدیکز آنده که اشبو یرده نور حاصل قلمق یوقدر (يُنَادُونَهُمْ أَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ قَالُوا بَلَىٰ وَلَٰكِنَّكُمْ فَتَنْتُمْ أَنْفُسَكُمْ وَتَرَبَّصْتُمْ وَارْتَبْتُمْ وَغَرَّتْكُمُ الْأَمَانِيُّ حَتَّىٰ جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ وَغَرَّكُمْ بِاللَّهِ الْغَرُورُ) ت چاغررلر منافقلر مسلمانلری آیا بزلر دکلیدک سز کله دیرلر مؤمنلر اوت ولیکن سزلر بلایه براقدیکز کندو نفسلرکزی و منتظر اولدیکز (یعنی مسلمانلرک مغلوب اولمسنه) و شک ایتدیکز و الداتدی سزی آرزولرکز حتی کلدی الله حکمی (یعنی اولوم) و الداتدی سزی الله تعالی یه اطاعت ایتمکده الدادیجی (اولاد شیطان) * ف کافرلر صراط کوپریسندن کچه بیلمزلر جهنمه دوکولورلر مگر اول کسنه لرکه بر پیغمبرک امتی بولندی صالح اولسون یا خود اولمسون آنلر ایله قرانقوده نور اولور و منافقلر دخی بونلرک آیدینلغنده برآز یورورلر لیکن مؤمنلر چابکلکله کچرلر و منافقلر کیروده قالورلر و چاغررلرکه ای مؤمنلر بزه دخی آیدینلق و یریکز آنلرک بریسی دیرکه آیدینلغی وراکزدن کتورکز پس منافقلر کیرودونرلر اول وقتده آنلر ایله مؤمنلرک اراسنده بر دیوار قایم اولور یعنی نور حاصل قیله جق یر دنیا ایدی آنی وراده براقوب کادیکز شمدی وقتی کچدی (فَالْيَوْمَ لَا يُؤْخَذُ مِنْكُمْ فِدْيَةٌ وَلَا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مَأْوَاكُمُ النَّارُ هِيَ مَوْلَاكُمْ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ) ت پس بوکون

النرسزدن عذابدن قورتلق ايچون فديه كافرلردندخى آلنرسزلر بركز جهنمده كسرزه لايقدرونه
كوتى قائدہ جق يردرجهنم (الم يأن للذين آمنوا ان تخشع قلوبهم لذكر الله وما نزل من الحق ولا
يكونوا كالذين اوتوا الكتاب من قبل فطال عليهم الامد فقست قلوبهم وكثير منهم فاسقون)
ت آيا وقت ايرشمديمى مسلمانلره كه يا اوله آنلرك قلبلرى الله تعالى بى ذكر ايتدكلرى وقتده
واولشيئى ياد ايتدكلرى وقتده كه اول بدر الله دن وحيندن و بو مؤمنلر اولمسونلر اول كسنه لر
كبيكه ويرلدى آنلره كتاب بوندن اول پس اوزون اولدى آنلر اوزرينه مدت پس قتى اولدى
آنلرك قلبلرى وآنلردن چوغى كوتو ايشلييدرلر * ف يعنى ايمان شودركه آندن قلب بومشق
اوله اشبو صفت پيغمبرلرك صحبتنده بولنوردى آنلردنصكره اوزون مدت مرور ايتديكندن
قلبلرز يادہ قتى اولدى شمدى بو صفت بونلره لازمدر (اعلموا ان الله يحيى الارض بعد موتها
قد بينا لكم الآيات لعلكم تعقلون) ت بيلكز كه الله ديرلدير يرى اولدكدنصكره بيان ايتدك
سزكون نشانه لرى اوله كه سز فهم ايده سكز * ف يعنى عرب طايفه سى جاهل ايديلر اواش
بركبى شمدى آنلرى علم ايله ديرلتدى وجمله كمالاتى آنلرده پيدا ايتدى (ان المصدقين والمصدقات
واقرضوا الله قرضا حسنا يضاعف لهم ولهم اجر كريم) ت خيرات ايديجى ارككلر
وخيرات ايديجى خاتونلر واول كسنه لركه اودنج ويرديلر الله تعالى يه كوزل اولان اودنج
ايكى قدر نجه ويريلور آنلره وآنلر ايچوندر بويجه قدرلو اولان مزد (والذين آمنوا بالله ورسله
اولئك هم الصديقون والشهداء عند ربهم لهم اجرهم ونورهم والذين كفروا وكذبوا
بآياتنا اولئك اصحاب الجحيم) ت واول كسنه لركه اينانديلر الله تعالى يه وآنك پيغمبرينه اشبو كروه
آنلردر طوغرو اينانجيلر وشاهدلردر ربلرنك يانده آنلر ايچوندر آنلرك مزدى وآنلرك نورى
واول كسنه لركه كافر اولديلر ويلان صايديلر بزم آيتلرمزى اشبو جماعت جهنم اهليدرلر
(اعلموا انما الحيوة الدنيا لعب ولهو وزينة وتفاخر بينكم وتكاثر فى الاموال والاولاد
كمثل غيث اعجب الكفار نباته ثم يهيج فتراه مصفرا ثم يكون حطاما وفى الآخرة عذاب شديد
ومغفرة من الله ورضوان وما الحيوة الدنيا الا متاع الغرور) ت بيلكز كه دنيا ديرلكى
اويونبازلقدر وكوكل اكلندرمكدر وبزنمكدر واوكونمكدر كندواراكزده وبرى برندن
زياده لك طلب ايتمكدر مالارده واولادلرده يغمور مثلندركه عجب كتوررا كنجيلرى آنك بتمسى
صكره قورير پس كوررسن آنى صراردش صكره اولور برى اوزرينه صنمش واوفقلنمش
وآخرتده قتى اولان عذابدر ويارلغمقدر اللهدن وخشنودلقدر ودنيا ديرلكى دكل مكر برايدركه

الدانمغه‌سیدر ٭ف آدمی اول عمرنده او یونبازلق دیلرصکره سیر و تماشاده‌ا کلنمك دیلرصکره
کندوسنی بزه‌مکی و دوزه‌مکی ایسترصکره او کونمك و افتخار ایدنمك و یوکلکه و بوجه آدحاصل
ایتمکه‌سی ایدر وقتا که اولوم یقین اولور اولوقتده مال و اولادفکرینی ایدرکه بن اولاد کدنصکره
اوملك وایشمك طوغرولغی اولوب اولادوعیاللرم راحت بوله‌لرمی و یابولمزلرمی دیو فکر ایدر
اشبولرك جمله‌سی الدانمق جنسندندر قیامتده ایشه یرامز آنرتده ایشه یرایه‌جق شی ایمان
وعمل صالحدر (سَابِقُوا اِلَى مَغْفِرَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا كَعَرْضِ السَّمَاءِ وَالْاَرْضِ اُعِدَّتْ
لِلَّذِينَ آمَنُوا بِاللّٰهِ وَرُسُلِهِ ذٰلِكَ فَضْلُ اللّٰهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ) ت سبقت
ایدك ربکزدن یارلغمق جانبنه و جنت جانبنه که آنك اینی کوکك و یرك اینی کبیدر حاضرلنمشدر
اول کمسنه‌لر ایچونکه ایمان کتوردیلر الله تعالی‌یه و آنك پیغمبرلرینه اشبو الهلك فضلیدر
ویرر آنی اول کمسنه‌یه که دیلر والله بیوك فضل صاحبیدر (مَا اَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ فِي الْاَرْضِ
وَلَا فِي اَنْفُسِكُمْ اِلَّا فِي كِتَابٍ مِنْ قَبْلِ اَنْ نَبْرَاَهَا اِنَّ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيرٌ) ت ایرشمدی هیچ برمصیبت
یرده و نه سزك نفسلرکزده مکر یازلمشدر برکتابده یعنی لوح محفوظده اول مصیبت (یاخود
نفسکزی) یراتمزدن اول اشبو ایش الله‌ه اوزرینه قولایدر (لِكَيْلَا تَأْسَوْا عَلَى مَا فَاتَكُمْ
وَلَا تَفْرَحُوا بِمَا آتَاكُمْ وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ) ت لوحده یازلمش اولدیغن خبرویردك
تا که غم یمه‌سکز اولشی اوزرینه که چیقدی الکزدن و شاد اولمیه‌سکز اولشی ایله که ویردی سزه
والله سومز هر بر متکبر کندوبی بکنیجی اولانلری (اَلَّذِينَ يَبْخَلُونَ وَيَاْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبُخْلِ
وَمَنْ يَتَوَلَّ فَاِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ) ت سومز اول کمسنه‌لری که بخیللك ایدرلر و امر ایدرلر
آدمیلره بخیللکله و هرکسنه (صدقه ویرمکدن و اربابنه نفقه ویرمکدن) یوز چویرسه انك
انفاق ایتمسندن الله احتیاجسزدر محموددر (لَقَدْ اَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَاَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ
وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ وَاَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَاْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللّٰهُ مَنْ
يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ بِالْغَيْبِ اِنَّ اللّٰهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ) ت کوندردك پیغمبرلرمزی واضح اولان نشانه‌لر
ایله و ایندردك آنلر ایله برابر کتابی و ترازویی تا عمل ایده‌لر آدمیلر انصاف ایله و ایندردك تموری
آنده قوتلو غوغا اولور (یعنی غوغا آلتلری تموردن اولور) و بشقه منفعت واردر آدمیلر ایچون
و تا بیله الله اول کمسنه‌یی که یاردم ایدرکندویه و پیغمبرینه غائب اولدرق البته الله قوتلو اولان
غالبدر ٭ف ترازودن مراد احتمال ایدرکه اشبو طارتی آلتی اولان تراز و اوله که آنکله اشیالر
طارتلور اشبو ترازودخی انصاف سببلرندندر و احتمال ایدرکه آندن شریعت مراد اولنه که
آنکله طوغرو یلاش نجیدن تمیز اولنور (وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا نُوحًا وَاِبْرَاهِيمَ وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِمَا النُّبُوَّةَ

وَالْكِتَابَ فَمِنْهُمْ مُهْتَدٍ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ) ت وكوندردك نوحنى وابراهيمنى وقويدق شو ايكيسننك اولادنده پيغمبرلكنى وكتابنى پس آنلرنك بعضسى طوغرى يول بوليجيدرلر وچوغى كوبى ايشليدرلر (ثُمَّ قَفَّيْنَا عَلَى آثَارِهِمْ بِرُسُلِنَا وَقَفَّيْنَا بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَآتَيْنَاهُ الْإِنْجِيلَ) ت صكره كوندردك آنلرنك ارقه سى صره پيغمبرلرمزنى وارقه دن كتوردك حضرت مريم اوغلى عيسانى ووبردك آكا انجيلنى (وَجَعَلْنَا فِي قُلُوبِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ رَأْفَةً وَرَحْمَةً وَرَهْبَانِيَّةً ابْتَدَعُوهَا مَا كَتَبْنَاهَا عَلَيْهِمْ إِلَّا ابْتِغَاءَ رِضْوَانِ اللَّهِ فَمَا رَعَوْهَا حَقَّ رِعَايَتِهَا فَآتَيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا مِنْهُمْ أَجْرَهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ) ت وقويدق اول كسنه لرنك قلبلرنده كه اويديلر عيسايه باغشلمقنى بر برينه واسركمكنى بر بريني وبر بوجاقده اكلشوب هر كسدن چكيله رك عبادت ايتمكنى كه بونى كندولرى بيدا ايتشلرايدى بز فرض ايتمشيدك آنى انلرا وزرينه ليكن كندولر اختراع ايتديلر اللهك خشنودلغنى طلب اينمكيچون پس مراعات ايتمديلر آكالايق اولان رعايت ايتمكله (كه آكا ريانى ومحمد مصطفى صلى الله عليه وسلمك پيغمبرلكنى انكار ايتمكنى ضم ايتديلر) پس ويردك اول كسنه لره كه ايمان كتورديلر آنلردن (يعنى محمد عليه السلامه) انلرنك مزدنى وچوق كسنه آنلردن كوتو ايشليدرلر ٭ف اشبو دنيانى ترك ايدوب فقيرا ولمغى نصرانيلر كندولرى ايجاد ايتديلر الله سبحانه حكم ايتمزسزين آنلر بيانلرده عبادتخانه ياپوب آنده اوطورديلر قارى واولادلرى بوغيدى ودنيا مالندن برشى بيدا ايدوب جمع ايتمديلر محض عباداته مشغول اولديلر وخلقدن علاقه يى كسديلر الله سبحانه قوللرى اوزرينه اشبو حكمى امر ايتمشيدى ليكن بر كسنه كندويى تارك دنيا ديوب صكره پرده ارقه سنده دنيانى جمع ايتمكه مشغول اولمسى يوك وبال وكونيلكدر (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَآمِنُوا بِرَسُولِهِ يُؤْتِكُمْ كِفْلَيْنِ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيَجْعَلْ لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ) ت اى اول كسنه لركه ايمان كتورديكز صاقنك اللهدن وايمان كتوركز آنك پيغمبرينه (يعنى محمد عليه السلامه) تاويره سزه ايكى پاى كندو رحمتندن وويره سزه برنورى تاكه يوريه سكز بوله آنكله وتايار لغيه سزى والله يارلغيجيدر اسركيجيدر ٭ ف يعنى محمد عليه السلامه تابع اولوب اشبو نعمتلره نائل اولكز بشقه ايمان اهلى كسنه دن سزلك هر عملكز ايچون ايكى قات ثواب زياده اولور وكديكز ايله نورا لوب يوررسكز يعنى سزلك وجودلركز نورانى اولور (لِئَلَّا يَعْلَمَ أَهْلُ الْكِتَابِ أَلَّا يَقْدِرُونَ عَلَى شَيْءٍ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَأَنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ) ت الله اشبو مقدمه يى بيلدردى تابيلهلر كتاب اهلى كه آنلر قادر دكللر برشى اوزرينه اللهك فضلندن (يعنى اهل ايمانه اولهجق نعمتلرك برينه نائل اولمازلر) وبيلهلر كه فضل اللهك النده در ويرور آنى اول كسنه يه كه ديلر والله بيوك فضل صاحبيدر ٭ف كتاب اهلى كچمش اولان پيغمبرلرك

احوالنی ایشیدوب تاسف ایتدیلر که بزلر آنلردن ایراق قالدق بزلره آنلرڭ زمانتده اولان
درجه‌لرڭ حاصل اولمسی محالدر پس الله سبحانه اشبو آخر زمانده بر پیغمبر کوندردی و آنڭ
صحبتنده اشبو درجه‌لری ایکی قات ایله و کمال ایله حاصل قیلمق ممکندر والله سبحانه‌نڭ فضلی
باغلنمشدر

(سورة المجادلة مدنية وهي اثنتان وعشرون آية) مجادله سوره‌سی مدینه‌ده نازل اولمش
و شو سوره یکرمی ایکی آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

(باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهڭ ادیله اوقورم)

*ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه بر آدم قاری بسنه دیدیکه انت علی کظهر امی یعنی سن بنم
اوزرمه انامڭ ارقه‌سی کبی سن پس اول قاری اول حضرت صلی الله علیه وسلم یاننه کلوب
اشبو ماجرانی بیان ایتدی حضرت ایسه بیوردی کسن قوجه‌که حرام اولدڭ پس قاری
جوجقلری چوق اولوب و فقر حالی دخی اولدیغندن الله تعالی حضرتلرینه نیاز ایدوب حالندن
شکایت ایلیالواردقده اشبو آیت نازل اولدی (قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا (جزء ١٨)
وَتَشْتَكِي إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ يَسْمَعُ تَحَاوُرَكُمَا إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ) ت ایشتدی الله اول خاتونڭ
سوزینکه دیوب دانشمقلق ایتدی سکا کندو قوجه‌سنڭ حقنده و شکایت ایتدی الله تعالی یه
والله ایشتدی سزلرڭ دیوب دانشمه‌کزی تحقیق الله ایشیدیجیدر کوریجیدر *ف اسلامدن
اول برکسنه قاری بسنه سن بنم انامسن دیسه پس عمرلڭ تمامنده اول قاری آکا حرام اولور ایدی
پس اول حضرت علیه السلامڭ زمانتده بر مسلمان کسنه قاری بسنه شو لفظی دیمش صکره
هر ایکیسی پشیمان اولوب تاسف ایتشلر و قاری اول حضرتڭ حضورینه کلوب حالی بیان
ایتدکده حضرت بیورمشکه بر بریکز ایله اوطورمق حرامدر قاری شکایت ایتدیکه اوویران
اولور فقر حالمز وار چوجقلرهلاک اولورلر بو حال اوزره اشبو حکم نازل اولمش بیورمشکه
برکسنه برکسنه‌یکه طوغورمیه آکا انا نیچه اولور اشبو قدر وارکه اشبو جسارتڭ عوضی
کفارت ویروب قاری ایله جمع اوله کفارت ویرمزدن اول قاری بنڭ یاننه وارمیه لیکن قاری دخی
انکدر اوندن چقمیه و اشبو معنا یه یعنی برکسنه قاری بسنه قزقرنداشم ویا انامسن دیسه
آکا ظهار دیرلر (الَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنْكُمْ مِنْ نِسَائِهِمْ مَا هُنَّ أُمَّهَاتِهِمْ إِنْ أُمَّهَاتُهُمْ إِلَّا اللَّائِي
وَلَدْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَيَقُولُونَ مُنْكَرًا مِنَ الْقَوْلِ وَزُورًا وَإِنَّ اللَّهَ لَعَفُوٌّ غَفُورٌ) ت اول کسنه‌لر که
سزدن ظهار ایدرلر کندو قاریلریله (یعنی بکزدرلر کندو قاریلرینی انالرینڭ ارقه‌سنه)
دکللر شو قاریلر آنلرڭ انالری آنلرڭ آنالری دکل مگر اول قاریکه طوغوردی آنلری
والبته اشبو ظهار ایدنلر دیرلر بکنلمه‌مش سوزی و دیرلر یلانی والله یارلغیجی عفو ایدیجیدر
(وَالَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنْ نِسَائِهِمْ ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا قَالُوا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسَّا ذَٰلِكُمْ

توعظون به والله بما تعملون خبير) ت واول كسنه لر كه ظهار ايتديلر كندو قاريلرينه
صكره رجوع ايدرلر ديدكلري سوزك خلافنه پس واجبدر آزاد ايتمك بر قولي بر بر ينه ال
ايرشدرمزدن اول اشبو حكم نصيحت ويرلمش اولورسكز آنكله والله ايشلديككز شيئه
خبردار ايدر * ف ظهار ايتديلر كندو قاريلريله صحبت ايتمكي ترك ايتمك ايچون پس اكر رجوع
ايدوب آنلر ايله صحبت ايتمك ايسترلر ايسه اول بر قول آزاد ايتسونلر (فمن لم يجد فصيام شهرين
متتابعين من قبل ان يتماسا فمن لم يستطع فاطعام ستين مسكينا ذلك لتؤمنوا بالله ورسوله
وتلك حدود الله وللكافرين عذاب اليم) ت پس هر كسنه كه قول بولمغه كوجي يتمزسه پس
واجبدر آنك اوزرينه ايكي آي بربري ارقه سي صره اوروج طوتمق آندن اولكه ال ايرشديره لر
بري بر ينه پس اول كسنه كه قادر اولمسه (اوروج طوتمغه پس واجبدر اكا) طعام ويرمك
آلتمش فقيره اشبو حكم انكيچوندر كه تا اينانه سكز الله سبحانه يه وآنك پيغمبرينه واشبو
حكملر اللهك حدلريدر وكافرلر ايچون درد ويريجي عذاب واردر * ف اكر قول آزاد ايتمك
اوزرينه قادر اولسه اوروج طوتمق واجب دكل واكر قول ازاد ايتمكه قادر اولميوب اوروج
طوتمغه قادر اولسه طعام ويرمك واجب دكل اكر بشمش طعام اولسه پس هر كسنه يه ايكي
وقت يديره واتمكله قاتق ويروب اولقدر يديره كه قارنلري طويمش اوله واكر غله يا بغداي
اولسه هر بر يسنه بر صاع قدري ويره (ان الذين يحادون الله ورسوله كبتوا كما كبت الذين من
قبلهم وقد انزلنا آيات بينات وللكافرين عذاب مهين) ت البته اول كسنه لر كه مخالفت
ايدرلر الله تعالى يه وآنك پيغمبرينه رذيل قيلنديلر تحكيم رذيل قيلندا اول كسنه لر كه آنلردن
اول ايدديلر واينديردك واضح اولان آيتلري وكافرلر ايچون ذليل ايديجي عذاب واردر
(يوم يبعثهم الله جميعا فينبئهم بما عملوا احصاه الله ونسوه والله على كل شيء شهيد) ت اولكونكه
قالديررالله آنلرك جملهسني پس خبر ويرر آنلره اول شيله كه ايشلديلر صاقلادي الله ايشلدكاري
شيئي وآنلر آني اونوتديلر والله هر بر شي اوزرينه خبرداردر (ألم تر ان الله يعلم ما في السموات
وما في الارض ما يكون من نجوى ثلاثة الا هو رابعهم ولا خمسة الا هو سادسهم ولا ادنى من
ذلك ولا اكثر الا هو معهم اين ما كانوا ثم ينبئهم بما عملوا يوم القيامة ان الله بكل شيء عليم) ت
بيلمزميسك كه الله بيلور اول شيئي كه كوكلرده واردر واول شيئي كه يرده واردر اوچ كسنه بري
برينه كيزلو سوز سويلزلر مكر الله آنلرك دردنجيسيدر و بشنه بولنمزبش كسنه نك كيزلو
سويلسي مكر الله آنلرك آلتنجيسيدر ونه بوندن آز (بر ايله ايكي كبي) ونه زياده (التي ايله يدي
ودها زياده لر كبي) مكر الله آنلر ايله بيله درنه يرده اولسهلر صكره خبر ويرر آنلره قيامت كوننده

ایشلدکلری شیئی الله هر برشیئی بیلیجیدر (الم تر الی الذین نهوا عن النجوی ثم یعودون لما نهوا
عنه ویتناجون بالاثم والعدوان ومعصیت الرسول واذا جاؤک حیوک بما لم یحیک به الله
ویقولون فی انفسهم لولا یعذبنا الله بما نقول حسبهم جهنم یصلونها فبئس المصیر) ت
نظرا یتمدیسک اول کمسنه‌لره که منع اولندیلر بربرلریله کیزلو سویلمکدن (یعنی یهودلرکه
آنلرک بری برلرینه کیزلو سویلری مسلمانلره ایذا ایتمکیچون ایدی) صکره منع اولندقلری
شیئه دونرلر و بری بریله کیزلو سویلشورلر کناهده و ظلم ایتمکده حددن کچمکده و پیغمبرک
حکمنه معصیت ایلمکده و وقتا که کلورلر سنک یانکه دعا ایدرلر سکا اول کلمه ایله که دعا ایتمدی
سکا انک ایله الله (یعنی السلام علیک بدلنده السام علیک دیرلر ایدی یعنی اولوم سنک
اوزریکه اولسون) و دیرلر ایدی کندو قلبلرنده نیچون عذاب ایتمیور بزه الله اول سبیله
که دیرز (یعنی اکر پیغمبر طوغری اولسه لازم ایدیکه بزه عذاب ایریشیدی والله اعلم)
بسدر آنلره جهنم که کلورلر آکا پس نه کوتو قاتنده جقدر جهنم * ف حضرت پیغمبر
صلی الله علیه وسلم مجلسنده منافقلر و توروب بر برینک قولاقلرینه کیزلو سوز سویلشورلر
ایدی اول حضرتک مجلسنده اولان مؤمنلره استهزا ایتمکده و عیبلر دیمکده واول حضرتک
سوردیغی ایشیدوب دیرلر ایدیکه اشبو چتین ایشی بزلر ایده بیلمز و سورۀ نساءده
اشبو کیزلو سویلشمرلرندن منع اولنمشلر ایدی ینه ایدرلر ایدی و یهودلر السلام علیک بدلنده
السام علیک دیرلر ایدی وشو کوتو دعادر یعنی اولوم سنک اوزریکه اولسون صکره بر بریله
دیرلر ایدیکه اکر شو رسول ایسه پس شویله دیدیکمزده نیچون بزه عذاب ایرشمیور اوله که
بعض منافقلر دخی شو کلمه‌یی دیر ایدی (یا ایها الذین آمنوا اذا تناجیتم فلا تتناجوا بالاثم
والعدوان ومعصیت الرسول وتناجوا بالبر والتقوی واتقوا الله الذی الیه تحشرون) ت
ای مسلمانلر وقتا که بربریکزله کیزلو کیزلو سویلشه‌کز پس لایق دکلدر که کیزلو دیمه‌سکز
کناهانده و حددن کچمکده و پیغمبره عاصی اولمقده و کیزلو سویلشک اولکده
و صاقنمقده و صاقنک اللهدن که آنک جانبنه حشر اولنورسکز * ف سورۀ نساءده کچمشکه
بر برینک قولاقلرینه قنغی سوزی سویلک جائزدر (انما النجوی من الشیطان لیحزن
الذین آمنوا ولیس بضارهم شیئا الا باذن الله وعلی الله فلیتوکل المؤمنون) ت کیزلو
سویلک کوتولکله شیطانک ایشندندر تا غملندیره اول کمسنه‌لری که ایمان کتوردیلر
و دکلدر آنلره ضرر ایریشدریجی برشیئی مکر اللهک اراده‌سیله و اللهک اوزرینه ایشلرن
تاپشوره‌لر مسلمانلر * ف اکر ایکی کمسنه‌لر بربرینک قولاغنه بر مجلسده سوز
سویلرلرسه شو مجلسده اولان بشقه کمسنه‌لر غملنجی اولورلر که بندن نه شی اولدیکه بو ایکی

كسنه‌لر كيزلو جه بر بريله سويلشيورلر (يا ايها الذين آمنوا اذا قيل لكم تفسحوا في المجالس فافسحوا يفسح الله لكم واذا قيل انشزوا فانشزوا يرفع الله الذين آمنوا منكم والذين اوتوا العلم درجات والله بما تعملون خبير) ت اى مسلمانلر وقتا كه ديلسه سزه كه كنكش قيلك مجلسلرده پس كنكش قيلك يرى تا آچق ايده الله سز كيچون هر بر مشكلني وقتا نكه ديلسه سزه قالقك پس قالقكز تاو جه قيله مرتبه لرى الله اول كسنه لر ايچونكه ايمان كتورديلر سزدن و ينه اول كسنه‌لر ايچونكه و يرلشدر آنلره بيلك والله اولشيئى كه ايشلر سكز خبردار دركا ‌* ف اشبو مجلسلرك آدابيدركه اكر مجلسه بر كسنه كاسه و ير بولمسه پس مجلس اهليچون لايقدر كه انكيچون يرى كنكش ايده‌لر يا اول يردن قالقوب بشقه يره اوطوره‌لر شوقدر حركت ايتده يون چكمك ايتسونلر كوزل خصلتلو كسنه‌لرى الله سبحانه اسر كيجيدر و كونو خصلتدن الله سبحانه راضى دكلدر (يا ايها الذين آمنوا اذا ناجيتم الرسول فقدموا بين يدى نجواكم صدقة ذلك خير لكم واطهر فان لم تجدوا فان الله غفور رحيم) ت اى مسلمانلر وقتا كه سرلشمك ديلرسكز پيغمبر ايله پس و يريكز سرسويلشكدن اوّل بر صدقه‌يى اشبو ايش زياده كوزلدر سز كيچون وزياده‌يا كيزه در پس اكر بولمز سكز صدقه‌يى البته الله يارلغيجيدر اسركيجيدر اشبو حكم منسوخدر كه جلك آيتله والله أعلم * ف منافقلر اول حضرتله فائده‌سز سوزلر سويلرلرايدى تا كندو بيوكلكلرن خلقلره كوسترلر شو حضرت حسن خلق سببندن انلرى منع ايتمزلر ايدى وقتا كه اشبو حكم اينسدر ايدى منافقلر بخل سببيدن سرلشمك عادتنى ترك ايتديلر (ءأشفقتم ان تقدموا بين يدى نجواكم صدقات فاذ لم تفعلوا وتاب الله عليكم فاقيموا الصلوة وآتوا الزكوة واطيعوا الله ورسوله والله خبير بما تعملون) ت اياقورقديكزمى اندنكه و يره سكز سرسويلشمزدن اول صدقه‌لرى پس وقتا كه صدقه‌يى ترك ايتديكز و كچدى الله سزلك قصوركزدن پس بارى قائم قيلك نمازى وو يريكز زكاتى واطاعت ايدلك الله تعالى يه و آنك پيغمبرينه والله خبردار در اولشيئه كه ايشلر سكز * يعنى نمازقيلماق وزكات و يرمكده هميشه مشغول اولك اشبو حكم منسوخ اولملى دكلدر (ألم تر الى الذين تولوا قوما غضب الله عليهم ما هم منكم ولا منهم ويحلفون على الكذب وهم يعلمون) ت اياباقمديڭ اول كسنه‌لر جانبنه كه دوست ديلر بر كروهى كه طارغين اولدى الله انلرا وزرينه (يعنى منافقلر يهودلره محبت ايتديلر) دكللر اشبو منافقلر سزدن ونه جهودلردن و يمين ايدرلر يلان اوزره و بونلر (يمينلرنده كاذب اولدقلرينى)

بیلورلر * ف الله سبحانه طارغین اولدی کافرلر اوزرینه خصوصا یهودلر اوزرینه و آنلرک
ارقداشلری اولان منافقلر اوزرینه (اعد الله لهم عذابا شدیدا انهم ساء ما کانوا یعملون) ت
مهیا قیلدی بدر الله انلر ایچون قتی اولان عذابی البته کوتیدر اولشیکه انلر ایشلرلر
(اتخذوا ایمانهم جنة فصدوا عن سبیل الله فلهم عذاب مهین) ت طوتدیلر آنلر قسملرینی قالقان
پس کیرو طوتدیلر ادملری اللهک یولندن پس انلر ایچوندر ذلیل قیلیجی عذاب (لن تغنی عنهم
اموالهم ولا اولادهم من الله شیأ اولئک اصحاب النار هم فیها خالدون) ت البته دفع ایده من
انلردن انلرک ماللری و اولادلری اللهک عذابندن بر شیئی اشبو کروه جهنم اهلیدرلر انلر
جهنمده ابدیدرلر (یوم یبعثهم الله جمیعا فیحلفون له کما یحلفون لکم ویحسبون انهم علی شیء
الا انهم هم الکاذبون) ت اول کونکه قالدیره انلرک جملهسن الله پس یمین ایدرلر اللهک
حضورنده نیجه که یمین ایدرلر سزلرک حضورکزده کمان ایدرلر که انلر بر شی اوزرینه درلر (یعنی
کوزل یول اوزره) خبردار اول البته انلر یلانجیلردر (استحوذ علیهم الشیطان فانساهم
ذکر الله اولئک حزب الشیطان الا ان حزب الشیطان هم الخاسرون) ت غالب اولدی انلر
اوزرینه شیطان پس اونوتدردی انلره اللهک ذکرینی اشبو جماعت شیطانک قشونیدرلر خبر
دار اول که شیطانک قشونی زیان ایشلیلردر (ان الذین یحادون الله ورسوله اولئک فی الاذلین) ع
ت اول کسنهلر که خلاف ایدرلر الله تعالی یه و آنک پیغمبرینه اشبو کروه زیاده ذلیل اولان
ادملرک زمرهسندندر (کتب الله لاغلبن انا ورسلی ان الله قوی عزیز) ت حکم ایتدی الله
که البته غالب اولورم بن و بنم پیغمبرلرم تحقیق الله قوتلیدر غالبدر (لا تجد قوما یؤمنون بالله
والیوم الآخر یوادون من حاد الله ورسوله ولو کانوا آباءهم او ابناءهم او اخوانهم
او عشیرتهم اولئک کتب فی قلوبهم الایمان وایدهم بروح منه ویدخلهم جنات تجری من تحتها
الانهار خالدین فیها رضی الله عنهم ورضوا عنه اولئک حزب الله الا ان حزب الله هم المفلحون)
ت بولمزسن بر قومیکه ایمان کتورمش الله سبحانه یه و قیامت کونینه که محبت ایدهلر
اول کسنه ایله که خلاف ایتدی الله سبحانه یه و آنک پیغمبرینه و اکرچه اولسهلرده
اشبو جماعت بابالری و یاخود اوغللری و یاخود قرنداشلری یاخود اقربالری اول مؤمنلر که
کافرلری سومزلر یازدی الله انلرک قلبلرینه ایمانی و قوت ویردی انلره فضلی ایله کندو
جانبندن و کتوررانلری باغچهلره که اقار انلرک آلتندن ایرمقلری ابدی اولهرق آنلرده خشنود

اولدی الله انلردن وخشنود اولدیلر انلر الله دن آنلردر اللهنك قشونی خبردار اولكه اللهنك قشونی قورتلیجیلاردر ٭ ف یعنی اول كسنه لركه الله سبحانه نك مخالفی سومزلر اكرچه بابالری واوغللری واقربالری اولسه لرده آنلر طوغرو اولان ایمان اهلیدرلر آنلر بوجه درجه لو اولولر

٭(سورة الحشر مدنية وهی اربع وعشرون آية)٭
حشر سوره سی مدینه ده نازل اولمش و بوسوره یكرمی درت آیتدر

﴿بسم الله الرحمن الرحيم﴾
باغشلیجی اسركیجی اولان اللهنك ادیله اوقورم

٭ف شاه ولی الله رحمه الله دیركه وقتا كه پیغمبرمز صلی الله علیه وسلم مدینه یه كادیلر بنی نضیر ایله صلح ایتدی و آنلر ایسه كندو ازلی شقاوتلری ایله اول حضرتك عداوتنده سعی ایتدیلر واول حضرت اراده ایتدیلر كه شوجاعتی وطنلرندن چیقاره منافقلر بنی نضیره پیغام كوندردیلر كه سزلر غوغا ایدیكز وغوغاده قائم اولكز و بزلر سزلره معاونت ایدرز الله سبحانه منافقلرك اراده سنك خلافی اوزره مسلمانلرك عسكری جمع اولندیغنده بنی نضیر اوزرینه قورقو صالدی تا عاجز اولوب وطنلرندن چیقمغی اختیار ایتدیلر ومنافقلرك سوزلرینی ایشتمدیلر ومسلمانلره غوغایه وآدملر جمع ایتمكه وكلوب كیتمكه احتیاج اولمدی و بنی نضیرك مالری فیء اولدی فیء اكادیرلركه غوغاسز مسلمانلرك اللرینه كچه والله سبحانه مسلمانلر اوزرینه منت قویدی و فیئك حكمن بیان بیوردی ومنافقلرك اراده سندن خبر ویردی (سَبَّحَ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ) ت پاكلكله ذكر ایتدی الله سبحانه نی اولشیكه كوكلرده واردر واولشیكه یرده واردر والله تعالی غالبدر حكمت صاحبیدر ٭ ف مدینه دن درت یاش میل قدری اولان یرده یهوددن بنی نضیر دیرلر برطائفه وارایدی ابتداده اول حضرتله ارالرنده صلح اولدی بر وقتده پیغمبر علیه السلام بعض صحابه ایله یانلرینه كیدوب بر یوكسك طام سایه سنده اوتوردیلر ایكن یهوددن بعض كسنه لر حضرتك اوزرینه بر بیوك طاش اتمق استدیلر الله سبحانه بو حالی حضرت رسوله وحی ایله بیلدردكه رسول الله ایدست اله جق كبی یرلرندن قالقوب كیمسه یه خبرویرمكسزین یالكز مدینه یه تشریف بیوردیلر بعده صحابه لر دخی ارقه لرندن كلوب نهایت بنی نضیر بوخیانت ایله صلحی وعهدی نقض ایتملریله غوغا ایتمك لازم كلوب رسول الله صلی الله علیه وسلم مسلمانلر ایله قلعه لرن محاصره بیوردیلر ومنافقلردن دخی بر امداد اولمینجه قورقوب یالوارمغه باشلدیلر اول حضرت آنلرك جانلرن عفو ایدوب مالرندن كتوره بیله جكلری قدر مال آلوب دیار اخره كیتملرینه امر بیوردی و باقی قلان مالری واولری و باغلری و یرلری ضبط اولندی الله سبحانه آنلرك یرلرن غنیمت مالی كبی تقسیم بیورمیوب اول حضرتك اختیاری اوزرینه حواله بیوردی واول حضرت یرلرینی مهاجرلره كه مصارفلری انصارك ذمتنده ایدی تقسیم ایتدی پس انصار ومهاجرینندن هر برینه فائده اولدی واول حضرت اهل خانه سنك وكلوب كیدن مسافرلرك مصارفنی اشبو فیدن

معين بيورديلر كه ذكرى اشبو سورەده وارددر (هو الذى اخرج الذين كفروا من اهل
الكتاب من ديارهم لاول الحشر ما ظننتم ان يخرجوا وظنوا انهم مانعتهم حصونهم من الله
فاتاهم الله من حيث لم يحتسبوا وقذف فى قلوبهم الرعب يخربون بيوتهم بايديهم وايدى
المؤمنين فاعتبروا يا اولى الابصار) ت الله تعالى طشره چيقاردى اول كسنهلريكه كافر
اولديلر كتاب اهلندن كندو اولرندن اول عسكر جمع ايتدكلرنده ظن ايتمديكز اى مسلمانلر كه
آنلر چيقارلر و كافرلر كمان ايتديلر كه آنلرى صاقلايجى آنلرك قلعهلرى اولور اللهك عقوبتندن
پس كلدى آنلره اللهك عقوبتى اول يردنكه بيلمديلر و آتدى آنلرك قلبلرينه قورقويى ويران
ايتديلر كندو اولرينى كندو اللريله ودخى مؤمنلرك اليله پس عبرت آلكز اى كوزلر
صاحبلرى * ف كندو اولرينى كندو اللريله ويران ايتديلر و كوزل اغاجلرين و كرستهلرين
وقپولرين قوپارديلر كندولريله برابر قالدرمغيچون ومسلمانلر دخى شو ايشده ياردم
ايتديلر والله سبحانه ايرشدى اول يردنكه آنلر بيلمديلر يعنى آنلرك قلبلرينه قورقويى
براقدى (ولولا ان كتب الله عليهم الجلاء لعذبهم فى الدنيا ولهم فى الآخرة عذاب النار) ت
واكر يازمسيدى الله آنلر اوزرينه وطنلرندن چيقمغى البته عذاب ايدردى الله آنلره دنياده
(يعنى بر بشقه نوعله) وآنلر ايچوندر آخرتده جهنمك عذابى * ف وقتا كه اشبو يهودلر نصارالرك
غلبهسى سببيله شامدن قاچوب مدينه جانبنه كلديلر آنلرك پيغمبرلرى ديمشلر كه بردخى بورەدن
ويران اولوب شام جانبنه وارهجقسكز پس اشبو دفعه ويران اولوب خيبره كيدوب آنده
ساكن اولديلر صكره خيبر فتح اولندقده ويران اولوب شام ديارينه كيتديلر (ذلك بانهم
شاقوا الله ورسوله ومن يشاق الله فان الله شديد العقاب) ت اشبو عذاب شول سببدندر كه
آنلر مخالفت ايتديلر الله تعالىيه وآنك پيغمبرينه وهر كسنه كه مخالفت ايتسه الله سبحانهيه
پس البته الله قتى عذاب ايديجيدر اول كسنهيه (ما قطعتم من لينة او تركتموها قائمة على
اصولها فباذن الله وليخزى الفاسقين) ت اولشيكه كسديكز خرما اغجندن ياخود
قويوير ديكز آنى اصلى اوزرنده قائم اولهرق پس اللهك اذنيلهدر تا ذليل ايده كوتو ايشليلرى
(يعنى كافرلر ايله غوغا اولنديغى وقتده آنلرك ميوهلو اغجلرين كسمك وآليقويمق هر ايكيسى
جائزدر والله اعلم) * ف وقتا كه آنلر قلعهلرنده محصور اولديلر اول حضرت بيورديكه آنلرك
باغچهلرينك اغجلرينى كسك واكينلرينى خراب ايدك تا غملنوب طشره چيقوب غوغا ايدهلر
وقتا كه مسلمانلر اغجلرى كسمكه باشلديلر آنلر مسلمانلره طعنه ايتديلر كه بزه كافر ديوب بزلر ايله
غوغا ايديورسكز آيا اغجلرده كافرميدر كه آنلرى كسيورسكز بعض مسلمانلره شبهه عارض

اولدقده اشبو آیت نازل اولدی (وما افاء الله علی رسوله منهم فما اوجفتم علیه من خیل ولا رکاب ولکن الله یسلط رسله علی من یشاء والله علی کل شیء قدیر) ت اول شیکه ایرشدردی الله کندو پیغمبری اوزرینه بنی نضیرك ماللرندن پس چاپدیکز وسوردیکز آنك اوزرینه آتلری ودوه لری ولیکن الله غالب قیلر کندو پیغمبرلرینی اول کسنه اوزرینه که دیلر والله هر برشی اوزرینه قادردر * ف غنیمت مالیله فیئك اراسنده فرق شودرکه هر برمال که غوغا ایله مسلمانلرك النه کیره آکا غنیمت دیرلر آنك بشدن بری الله تعالی یه نذردر درت حصه سی غازیلر اراسنده تقسیم اولنور واول مال که غوغاسز اله کلور جمله سی مسلمانلرك بیت المالنه جمع اولور هر برایشکه ضروری اولسه شو مال اکا صرف اولنور (ما افاء الله علی رسوله من اهل القری فلله وللرسول ولذی القربی والیتامی والمساکین وابن السبیل کی لا یکون دولة بین الاغنیاء منکم وما آتاکم الرسول فخذوه ومانهاکم عنه فانتهوا واتقوا الله ان الله شدید العقاب) ت اول برشیکه دوندردی پیغمبری اوزرینه کویلرده ساکن اولان کسنه لرك ماللرندن پس الله ایچوندر و پیغمبر ایچوندر واقربالر ایچوندر (یعنی پیغمبرك اقرباسی ایچوندر) ویتیملر ایچوندر وفقرالر ایچوندر ویولجی فقیرلر ایچوندر (بیان ایتدك شو حکملری) تا اولمیه شو فیء الده دولانیجی زنکینلر اراسنده سزدن وهر شیکه ویره سزه پیغمبر آلکز آنی وهر شیکه منع ایدرسزی آندن کیرو طورك آندن وصاقنك اللهدن البته الله قتی عقوبت ایدیجیدر * ف یعنی فیء مالنده رسولك تصرفی اولور وآندنصکره خلیفه وسردارلرك تصرفنده اولور زیرا که بویله مصارف سردارلره وامر الرمه مفوضدر والله سبحانه جمله مالك مالکیدر لکن کعبهٔ معظمه نك وسائر مسجدلرك مصارفی فیء مالندندر واهل قرابتدن مراد پیغمبرك اقربالریدر اول حضرت دنیاده اولدیغی حالده ویسه اول حضرتدن صکره ده اقربالرینك برحصه سی فیء مالنده واردر اکر خلیفه وسردار اقتضاسی موجبجه بر زنکینه فیء مالندن ویرسه اول زنکین آنی آله ممانعت یوقدر جائزدر (للفقراء المهاجرین الذین اخرجوا من دیارهم واموالهم یبتغون فضلا من الله ورضوانا وینصرون الله ورسوله اولئك هم الصادقون) ت فیء مالی هجرت ایدن فقرالر ایچوندر که انلر طشره چیقاردیلر کندواولرندن وماللرندن طلب ایدرلر فضلی وخشنودلغی کندوی بلرندن ویاردم ایدرلر الله تعالی یه وآنك پیغمبرینه اشبو کروه عهدلرنده طوغرودرلر (والذین تبوؤا الدار والایمان من قبلهم یحبون من هاجر الیهم ولا یجدون فی صدورهم حاجة مما اوتوا ویؤثرون علی انفسهم ولو کان بهم خصاصة ومن یوق شح نفسه فاولئك

هُمُ الْمُفْلِحُونَ) ت واول كسنه‌لر (ايچوندركه) يرطوتديلر لرداروه‌وايمانده (يعنى مدينه‌يى
داراسلام وداراايمان ايلديلر مهاجرلردن اول سودلر اول كسنه‌يى كه هجرت ايدر آنلر جانبنه
و بولمزلر كندوخاطرلرنده بر تشويش اولشيدنكه ويرلدى مهاجرلره واختيار ايدرلر غيريلرى
كندولرى اوزرينه واكرچه اولسه‌ده آ كاحاجتلرى وهركسنه كه حفظ اولنه‌دى
كندونفسنك حرصندن پس اشبوكروه‌درمطلوبه نائل اولنلر * ف يوقاروده كى آيتده ذكر
اولنانلردن مراد مهاجرلردر واشبو آيتده ذكراولنانلردن مراد انصاردركه مهاجرلردن
اول مدينه منوره‌ده اكنوردلر وكندوضرورتلرينى براقوب مهاجرلرك ضرورتنى روا ايدرلر
ايدى واكر مهاجرلره برشى ويريلورسه حسد ايتمزلر ايدى بلكه خوشحال اولورلر ايدى
مهاجرلرى كندوجانلرندن مقدم سورلر ايدى (وَالَّذِينَ جَاؤُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا
وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ)
ت وينه اول كسنه ايچوندركه كالديلر مهاجرلردن صكره وانصارلردن صكره (يعنى تابعين
ومؤمنين) ديرلر اى بزم ربمز يارلغه بزى وبزم قرنداشلرمزى كه سبقت ايتديلر بزم اوزرمزه
ايمان كتورمكله وقيلمه بزم قلبمزده هيچ بركين طوتمغى اول كسنه‌لره كه ايمان كتورديلر اى بزم
ربمز البته سن باغشليجيسن اسركيجيسن * ف شاه‌ولى الله‌ديركه اشبو آيتدن معلوم اولديكه
فئ مالنده هر بر مسلمانك حقى واردر پس زياده محتاج اولان مقدم كيچر صكره هر كس بقدر
الحاجه والله اعلم * ف اشبو آيتك حكمى يعنى فئ مالى مهاجرلردن وانصارلردن صكره قيامته
دكين كان جمله مؤمنلر ايچوندركه كندولرندن اول كيچن مؤمنلرك حقنى ادا ايدرلر وآنلرك
طريقنه تابع اولورلر وآنلر ايله عداوت طوتمزلر (أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نَافَقُوا يَقُولُونَ لِإِخْوَانِهِمُ
الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَئِنْ أُخْرِجْتُمْ لَنَخْرُجَنَّ مَعَكُمْ وَلَا نُطِيعُ فِيكُمْ أَحَدًا أَبَدًا وَإِنْ
قُوتِلْتُمْ لَنَنْصُرَنَّكُمْ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ) ت آيا قرميسن اول كسنه‌لرك
جانبنه كه منافق اولديلر ديرلر كافر اولان قرنداشلرينه كتاب اهلندن اكر سز وطنكزدن
چيقاريلورايسه‌كز بزلردخى چيقارز سزكله برابر بيورلدى قبول ايتمزمزلك مقدمه كزده
هيچ بر كسنه‌يه اصلا واكر سزكا غوغا اولنسه البته ياردم ايدرز سزه والله شهادت ايلك ويرركه
آنلر يلانچيلاردر * ف اشبو منافقلر يهودلره كيزلوده بويله پيغام كوندرديلر آخر يهودلر
وطنلرندن اخراج اولنديلر منافقلردن هيچ كسنه برشى ايده بيلمدى (لَئِنْ أُخْرِجُوا لَا يَخْرُجُونَ
مَعَهُمْ وَلَئِنْ قُوتِلُوا لَا يَنْصُرُونَهُمْ وَلَئِنْ نَصَرُوهُمْ لَيُوَلُّنَّ الْأَدْبَارَ ثُمَّ لَا يُنْصَرُونَ) ت الله
حقيچون اكر كتاب اهلى وطنلرندن چيقارلسه‌لر منافقلر برابر چيقمزلر واكر كتاب اهليله غوغا
اولنسه منافقلر ياردم ايتمزلر آنلره واكر فرضا ياردم ايتسه‌لر آنلره البته ارقه دوندروب فرار

ایدولر عسکر یهودلر یاردم اولمز (لانتم اشد رهبة فی صدورهم من الله ذلك بانهم قوم لا یفقهون) ت البته سزای مسلمانلر سزلرك قورقوکز آنلرك قلبلرنده زیاده در اللهدن قورققلرندن بو اول سببدندرکه آنلر بر گروهدرکه بیلمزلر * یعنی اللهك عذابندن که کله جکدە اولیسردر عمل ایتمزلر (لا یقاتلونکم جمیعا الا فی قری محصنة اومن وراء جدر باسهم بینهم شدید تحسبهم جمیعا وقلوبهم شتی ذلك بانهم قوم لا یعقلون) ت غوغا ایتمزلر سزکله بربره طوپلنوب مگر شو کویارده که آنك اطرافنده قلعه چکلمشدر یاخود دیوارلر آرقه سندن آنلرك غوغالری کندو آرالرنده قتیدر (اهل ایمان ایله جنك ایتمکه طاقتلری یوقدر) ظن ایدرسن آنلری که بربره جمع اولمش حالبوکه آنلرك قلبلری پریشاندر بو اول سببدندر که آنلر بر گروهدر که بیلمزلر * یعنی آنلر کندو آره لرنده بری بریله محله غوغاسی ایدرلر و مصلحتلری بربره جمع اولمز والله اعلم (کمثل الذین من قبلهم قریبا ذاقوا وبال امرهم ولهم عذاب الیم) ت آنلرك مثلی اول کسنه لرك مثلی کبیدرکه آنلردن اول یقین زمانده ایدیلر وطاتدیلر کندو گناهلرینك وبالنی وآنلره ایچوندر دوردوریجی عذاب (یعنی نیجه که بدر اهلی مغلوب ومنهزم اولدیلر بونلر دخی طاغلمش وویران اولورلر والله اعلم) * ف یعنی یقین زمانده مکه اهل بدرده کوتنده سزالرن بولدیلر بونلرك احواللری دخی بویله اولیسردر (کمثل الشیطان اذ قال للانسان اکفر فلما کفر قال انی بریء منك انی اخاف الله رب العالمین) ت منافقلرك کتاب اهلیله مثللری شیطانك مثلی کبیدر وقتا که دیدی شیطان انسانه کافر اول پس وقتا که کافر اولدی دیدی شیطان بن بری یم سندن البته بن قورقرم عالملرك ربی اولان اللهدن * ف شیطان قیامت کوننده آزغون قیلدیغی آدملره بویله دیر و بدر غوغاسنده دخی بر کافرلر شکلنه گیروب کافرلره مسلمانلر ایله غوغا ایتمکه ترغیب ویردی وقتا که فرشته لری کوردی قاچدی نیجه که ذکری انفال سوره سنده کچدی ومنافقلرك مثلی بونك کبیدر (فکان عاقبتهما انهما فی النار خالدین فیها وذلك جزاء الظالمین) ت پس اولدی اشبو شیطان ایله آدمینك ایشلرینك آخری شوکه آنلر جهنمده ابدی اولورلر وشودر کوتو ایشلیلرك جزاسی (یا ایها الذین آمنوا اتقوا الله ولتنظر نفس ما قدمت لغد واتقوا الله ان الله خبیر بما تعملون) ت ای مسلمانلر صاقنك اللهدن لایقدرکه تامل ایده هربر کسنه کندنه شیئی مقدم ایتدوکنی قیامت کونیچون وقورقکز اللهدن البته الله خبرداردر اولشینه که ایشلرسکز (ولا تکونوا کالذین نسوا الله فانساهم انفسهم اولئك هم الفاسقون) ت

واولمیکز اول کسنه‌لر کیبکه اونو تدیلر الله تعالی یی پس اونوتدردی آنلره کنسدو حاللرینک تدبیرنی اشبو جماعت انلردر کونو ایشلیلر ف الله سبحانه آنلرک نفسلرینی آنلره اونوتدردی که کندو نفسلرینی صاقلاق ایچون اصلا فکرایتدیلر (لا یستوی اصحاب النار واصحاب الجنة اصحاب الجنة هم الفائزون) ت برابر دکالر جهنم اهلی و جنت اهلی جنت اهلیدر مطلبه ایریشنلر (لو انزلنا هذا القرآن علی جبل لرایته خاشعا متصدعا من خشیة الله وتلك الامثال نضربها للناس لعلهم یتفکرون) ت اکر ایندرسیدك اشبو قرآنی برطاغ اوزرینه البته کورردك شو طاغی الحقلمش پاره پاره اولمش اللهك قورقوسندن و اشبو مثللری بیان ایدرز آدملره که آنلر تامل ایده‌لر * ف یعنی کافرلرك قلبلری زیاده قتیدرکه اشبو نصیحتلری ایشدوب ایمان کتورمزلر اکر طاغلر قرآنك معناسنی بیلسه ایدی آلچقلق ایدرایدی و پاره پاره اولورلر ایدی (هو الله الذی لا اله الا هو عالم الغیب والشهادة هو الرحمن الرحیم) ت اول الله که اندن غیری یوقدر هیچ بر معبود کیزلویی و آشکاره‌یی بیلیجیدر باغشلیجی اسیرکیجیدر (هو الله الذی لا اله الا هو الملك القدوس السلام المؤمن المهیمن العزیز الجبار المتکبر سبحان الله عما یشرکون) ت اول الله که معبود اولمقده شریکی یوقدر مالك عالمدر پاکدر جمیع عیبلردن سلامت امنیت ویریجیدر هر بر شیئی حفظ ایدیجیدر غالبدر کندو کندینه مختاردر غایتده یوکدر پاکدر الله ایچوندر آنلرك شریك قوشمسندن (هو الله الخالق البارئ المصور له الاسماء الحسنی یسبح له ما فی السموات والارض وهو العزیز الحکیم) ت الله یرادیجی یکیدن ایجاد ایدیجی صورتلری بصه‌یجی آنکیچوندر کوزل اولان آدلر پاکلکله ذکر ایدر آنی هرشیکه کوکارده و یرده وار در اول الله غالبدر حکمت صاحبیدر

(سورة الممتحنة مدنیة وهی ثلاث عشرة آیة)

ممتحنه سوره‌سی مدینه‌ده نازل اولمش و شو سوره اون اوچ آیه‌در

بسم الله الرحمن الرحیم

باغشلیجی اسیرکیجی اولان اللهك آدیله اوقورم

* ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه پیغمبرمز علیه السلام ایله مکه اهلنك ارا سنده صلح وقوع بولمشیدی تسکیم ذکری سورة فتحده کچدی و تا ایکی یل صلح قرار بولدی ایدی صکره کافرلر صلحی بوزدیلر اولوقتده اول حضرت عسکر جمع ایدوب مکه‌نك فتحنی اراده بیوردیلر و یساق ایتدیلرکه اشبو خبری برکسنه کافرلره بیلدرمسین که کافرلر غوغایه شروع ایتمیه‌لرتاکه مسلمانلره حرمده غوغا یتمکه ضرورت اولمیه اصحابدن بلتعه اوغلی حاطب بر مکتوب ایله اشبو خبری

اهل مکه‌یه کوندرکنکده الله سبحانه اول حضرته بو کیفیتنی وحی ایله معلوم بیوردی اول حضرت آدم کوندروب بولتنی ارا سندانی مکتوبنی آلوب کیلدن کسنه‌نی مکتوب ایله طوتوب کیروندردیلر حاطبیه عذر دکتور دیلر که بوندن غرض نفاق دکل لیکن بنم اهل وعیالم مکه‌ده بولندیغندن اشبو حیله ایله کافرلرک قلبنی آلدیم تا که آنلر بنم اهل وعیالمی صیانت ایدهلر اشبو اجلدن بو خطای عظیم بندن وجوده کلدی ومعلوم اوله که حاطب اهل جنتدندر بدر اهلندن اولمغله اشبو معنا اوزرینه بو آیت نازل اولدی (یا ایها الذین آمنوا لا تتخذوا عدوی وعدوکم اولیاء تلقون الیهم بالمودة وقد کفروا بما جاءکم من الحق یخرجون الرسول وایاکم ان تؤمنوا بالله ربکم ان کنتم خرجتم جهادا فی سبیلی وابتغاء مرضاتی تسرون الیهم بالمودة وانا اعلم بما اخفیتم وما اعلنتم ومن یفعله منکم فقد ضل سواء السبیل) ت ای مسلمانلر دوست طوتمیکز بنم دشمنمی وکندو دشمنکزی کوندررسکز آنلر جانبنه پیغام یارانلق سبیله والبته آنلر کافر اولمشلر اولشیئه که کلوبدر سزه طوغرو اولان دیندن وطننددن چیقاورلر پیغمبری وسزلری دخی شو اجلدنکه ایمان کتوردیکز کندو ربکز اولان الله تعالی یه دوست طوتمیکز آنلری اکر وطنکزدن چیقدیکز ایسه جهاد ایچون بنم یولمده وینه بنم خشنودلغمی طلب ایچون ایسه کیزلوجه خبر کوندررسکز آنلر جانبنه دوستلق سبیله وبن بیلورم اول شیئی که کیزلرسکز واول شیئی که آشکاره ایدرسکز وهر کسنه ایشلسه شونی سزدن البته شاشوردی طوغرو اولان یولی (ان یثقفوکم یکونوا لکم اعداء ویبسطوا الیکم ایدیهم والسنتهم بالسوء وودوا لو تکفرون) ت اکر ظفر بولسه‌لر کافرلر سزه اولورلر سزلرک حقکزده دشمن وآچارلر سزلرک جانبکزه اللرینی ضرب وقتل ایله ودللرینی کونوسوزلر ایله وکافر اولدیغکزی استرلر (لن تنفعکم ارحامکم ولا اولادکم یوم القیامة یفصل بینکم والله بما تعملون بصیر) ت البته منفعت ویرمز سزه اقربالرکز واولادلرکز قیامت کوننده آیررالله اولاد واقربالرکز ایله اره‌کزی والله ایشلدیککز شیئی کوریجیدر (قد کانت لکم اسوة حسنة فی ابراهیم والذین معه اذ قالوا لقومهم انا برآء منکم ومما تعبدون من دون الله کفرنا بکم وبدا بیننا وبینکم العداوة والبغضاء ابدا حتی تؤمنوا بالله وحده الا قول ابراهیم لابیه لاستغفرن لک وما املک لک من الله من شیء ربنا علیک توکلنا والیک انبنا والیک

المصیر)

المصير) ت واردر سزه كيچون كوزل اويغلق ابراهيمه وانكله برابر اولان مؤمنلره كه
انلر ديديلر كندو قوملرينه بز لر بري يز سزدن واولشيلردنكه عبادت ايدرسكز اللهدن غيري
طاكدق سزي وظاهر اولدي بزم ارامزده سزلك ارا كزده دشمنلق وناخوشلق دائما اول وقته
دكينكه ايمان كتوره سكز واحد اولان الله تعاليه (ابراهيمه اويغلق ايودر) مكر ابراهيمك
شو قولنه كه كندو باباسنه ديمشدر يارلغمق طلب ايدرم اللهدن سنك ايچون وقادر اولمم سنك
ايچون اللهدن هيچ برشيئه (يعني ابراهيمك اشبو قولنه اويغلق جائز دكلدر وكافرلره
استغفار طلب ايتمك جائز دكلدر والله اعلم ديدي ابراهيم) اي بزم ربمز سكا ايشوردق وسنك
جانبكه دوندك وسنك جانبكه درقامده جق (ربنا لا تجعلنا فتنة للذين كفروا واغفر لنا ربنا
انك انت العزيز الحكيم) ت اي بزم ربمز قيلمه بزي ال آلتي اول كسنه لره كه كافر اولديلر
يارلغه بزلري اي بزم ربمز البته سن غالبسك حكمت صاحبيسك * ف يعني وقتا كه ابراهيم
عليه السلام قومندن هجرت ايتدي بردخي قومنه كير ودونمدي سزلرده آنك كبي ايدك
ابراهيم عليه السلام باباسنه دعا ايتمسي اولسببدن ايديكه ابراهيمه معلوم دكلدي كه شو جائز
دكلدر وسزه معلوم اولدي پس سز كافره استغفار ايتميكز وابراهيم دعا ايتديكه قيلمه اي ربمز
بزي فتنه كافرلره يعني بزي كافرلر ايچون صنه مق يري قيلمه (لقد كان لكم فيهم أسوة حسنة
لمن كان يرجوا الله واليوم الآخر ومن يتول فان الله هو الغني الحميد) ت واردر
سزه كيچون كوزل اويمق ابراهيم عليه السلامه ومؤمن اولان اتباعنه اول كسنه يه كه اميد
ايدر اللهه وقيامت كوننه اوغرمسني وهر كسنه يوز چويرسه پس الله احتياجسزدر
(انلردن وقعلنده) محموددر (عسى الله ان يجعل بينكم وبين الذين عاديتم منهم مودة والله
قدير والله غفور رحيم) ت يقيندركه الله پيدا قيله سزلك آرا كزله اول كسنه لرك
اراسنده كه دشمنلق طوتديكز آنلر ايله دوستلغي (يعني آنلره ايمان كتورمكه توفيق ويره) والله
قادردر والله يارلغيجيدر اسركيجيدر * ف يعني آنلري مسلمان قيله پس سزلك دوستلغكز
آنلر ايله قائم قاله شويله اولدي اشبو كرمكه سفرنده كه مكه اهلي جمله لري مسلمان اولديلر
(لا ينهاكم الله عن الذين لم يقاتلوكم في الدين ولم يخرجوكم من دياركم ان تبروهم وتقسطوا اليهم
ان الله يحب المقسطين) ت منع ايتمزسزي الله اول كسنه لردنكه غوغا ايتمديلر سزكله
دين حقنده وسزي چيقارمديلر كندو وطنكزدن ومنع ايتمزسزي آندنكه احسان
ايده سكز آنلره وانصاف ايده سكز آنلرك حقنده البته الله سور انصاف ايدنلري * ف مكهٔ مكرمه

اهلندن بعض كسنه وار ايديكه كندولر مسلمان اولمديلر اما مسلمانلر ايله غوغا ايتمديلر (انما ينهاكم الله عن الذين قاتلوكم في الدين واخرجوكم من دياركم وظاهروا على اخراجكم ان تولوهم ومن يتولهم فاولئك هم الظالمون) ت منع ايدر سزني الله اول كسنه لردنكه غوغا ايتدي سزكه دين بابنده و چيقارديلر سزني كندو اولر كزدن و باردم ايتديلر غيريلره سزني چيقارمق اوزرينه (منع ايدر سزني) اندن كه يار انلك ايده سكز آنلر ايله وهر كسنه دوستلق ايتسه آنلر ايله پس اشبو كروه كوتو ايشليلردر ❊ ف شاه ولي الله رحمه الله ديركه صلح حديبيه ده كافرلرك بعضي قاريلري هجرت ايدوب مدينه يه كلديلر و مسلمانلرك بعضي قاريلري مرتد اولوب كافرلره ملحق اولديلر الله سبحانه بو راده اشبو جماعتك حكمني بيان بيوردي حديبيه صلحنده مشركلر شرط ايلديكه اكر بر كسنه بزم طرفمزدن سزه وارسه اني كيرو دونده ره سكز اكر سزك طرفدن بر كسنه بزه كلسه آني سزه و يرميه لم اول حضرت عليه السلام اشبو شرطي قبول بيورديلر آندنصكره بر قاچ آدملر هجرت ايتديلر آنلري كيرو كونديلر آندنصكره بر قاچ خاتونلر هجرت ايتديلر آنلري دخي كيرو كونديردكلر پس كافر اولان كسنه نك اوينه مسلمان اولان قاريني يبردامك حرام اولديغندن اشبو آيت نازل اولدي (يا ايها الذين آمنوا اذا جاءكم المؤمنات مهاجرات فامتحنوهن الله اعلم بايمانهن فان علمتموهن مؤمنات فلا ترجعوهن الى الكفار لا هن حل لهم ولا هم يحلون لهن وآتوهم ما انفقوا ولا جناح عليكم ان تنكحوهن اذا آتيتموهن اجورهن ولا تمسكوا بعصم الكوافر واسئلوا ما انفقتم وليسئلوا ما انفقوا ذلكم حكم الله يحكم بينكم والله عليم حكيم) ت اي مسلمانلر چنانكه كلسه سزك يانكزه مسلمان اولان خاتونلر هجرت ايدوب پس صنه يكز آنلري (يعني يمين و يردرك آنلره كه قوجه مزه طارغين اولوب كلمدك و يا بعض قوجه لرك يوزينك كوزل لكي سببندن كلمدك والله اعلم) الله بيلجيدر آنلرك ايمانني پس اكر مسلمان اولدقلريني بيلسه كز كيرو چويرميكز آنلري كافرلر جانبنه نه اشبو قاريلر حلال در آنلره ونه كافر قوجه لري حلال اولور بو قاريلره و يركز آنلرك قوجه لرينه خرج ايتدكاري شيئي (يعني كافرلر مؤمن اولان قاريلره و يرديكي مهري كيرو و يركز والله اعلم) وكناه يوقدر سزك اوزركزه كه نكاح ايده سكز شو قاريلري چنانكه و يره سكز آنلره آنلرك مهرلريني وطوتميكز اي مسلمانلر كافره قاريلر كزي نكاح ايله (يعني كافر اولان قاريلرك نكاحيله طورميكز زيرا كفر اره كزي تفريق ايتمشدر) و طلب ايديكز (كافرلردن) خرج ايتديككز شيئي ومشركلر دخي طلب ايلسونلر خرج ايتدكلري شيئي (يعني اكر بر قاري مرتد اولوب مشركلره لاحق اولسه آنك مهريني مشركلردن طلب ايدك واكر بر خاتون مسلمان اولوب هجرت ايتسه آنك مهريني مشركلره

ويرسكز

ویركز والله اعلم) اشبو دراللهك حكمی فیصل ایدرسزلك ارا كزده والله بیلیجیدر حكمت صاحبیدر ﴿ف﴾ الله سبحانه حكم ایتدیكه اگر بر كافرك قاریسی مسلمان اولوب هجرت ایتسه و اگر بر مسلمان شو قاریی نكاح ایدرسه آنك كافر اولان قوجه‌سنه مهرینی رد ایدوب مهر جدید ایله آنی نكاح ایده و آنك مقابلنده شو حكم اولدیكه اگر بر مسلمانك قاریسی كافر قالسه پس شو مسلمان اول قاریی صالیویره پس اگر بر كافر آنی نكاح ایدرسه شو كافر اول مسلمانه صرف ایتدیكی مالی رد ایده وقتا كه اشبو حكم نازل اولدی مسلمانلر حاضرلنديلر ویرمكیچون و آلمغیچون لیكن كافرلر ویرمكی قبول ایتمدیلر اول وقتده كلمجك آیت نازل اولدی (وَاِنْ فَاتَكُمْ شَيْءٌ مِنْ اَزْوَاجِكُمْ اِلَى الْكُفَّارِ فَعَاقَبْتُمْ فَآتُوا الَّذِينَ ذَهَبَتْ اَزْوَاجُهُمْ مِثْلَ مَا اَنْفَقُوا وَاتَّقُوا اللّٰهَ الَّذِي اَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ) ﴿ت﴾ و اگر كیتسه سزلك الكزدن بركسنه سزلك قاریلر كزدن كافرلر جانبنه و عقوبت ایرشدردكز كافرلره (یعنی غوغا ایدوب غنیمت الدیغكزده آلوردن) پس ویریكز اول كسنه‌لره كه كیتمش اوله آنلرك قاریلری صرف ایتدكلری مهر قدری و قورقك اللهدن ایمان كتوردیكز ایسه ﴿ف﴾ شاه ولی الله رحمه الله دیركه اگر كافرلر معاهد ایسه‌لر و آنلره مسلمانلردن بر قاری مرتد اولوب وارسه شو كافرلردن مهری طلب ایتمك لازمدر نیجه كه كچن آیتده حكمی معلوم اولدی اگر كافرلر حربی ایسه‌لر آنلرك غنیمتماللرندن مرتد اولان قاریلرك مهرلرینی آنلرك مسلمان اولان قوجه‌لرینه ویرمك لازمدر و اشبو احكاملرمكه فتحندنصكره مرتفع اولدی اما بو فقیرك یانده اشبو احكاملرك نسخی ثابت اولمدی پس اگر بر دخی حدیبیه‌نك صلحی كبی بر حالت واقع اولسه اولوركه اشبو احكام اوزره عمل اولنه ﴿ف﴾ یعنی بر مسلمانك قاریسی مرتده اولوب دار الحربه وارسه كافرلر شو مسلمانك مصارفنی ویرمزلرسه بوندنصكره هر بر كافرك قاریسی دار الاسلامه كلسه هر چند سابقده كی اینسه كوره شو كافرك مصارفنی ویرمك ضروری ایسه ده لیكن اشبو آیته كوره اول كاویرمیوب قاریسی دار الحربه كیدن مسلمانه ویریله اشبو مال اول مالك حسابنده صایلور اشبو حكم اول وقت ایدیكه كافرلر ایله صلح اولمشدیكه آنلرك یانندن هر كسنه كه كلسه كیرو چویریله شمدی اول حكم دفع اولنمشدی مگر بر برده كه اشبو كبی بر صلح وقوع بولسه و قاریلری امتحان ایتمكله كه امر بیوردی امتحان شودركه اگر كلمجك آیتده كی حكملری قبول ایدرلرسه ایمانلری ثابت اولور اشبو آیت بیعت آیتیدر وقتا كه قاریلر اول حضرتك حضورنده بیعت ایتدیلر آنلردن اشبو اقراری طوتدیلر (يَا اَيُّهَا النَّبِيُّ اِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ عَلَى اَنْ لَا يُشْرِكْنَ بِاللّٰهِ شَيْئًا وَلَا يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْنِينَ وَلَا يَقْتُلْنَ اَوْلَادَهُنَّ وَلَا يَاْتِينَ بِبُهْتَانٍ يَفْتَرِينَهُ بَيْنَ اَيْدِيهِنَّ وَاَرْجُلِهِنَّ وَلَا يَعْصِينَكَ فِي مَعْرُوفٍ فَبَايِعْهُنَّ وَاسْتَغْفِرْ لَهُنَّ اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ) ﴿ت﴾ ای پیغمبر چنانكه كلسه سنك جانبكه مسلمان اولان خاتونلر كه عهد

ایدملرسنکله اول شرط اوزرینه که شریك قوشمیه لر الله تعالی یه هیچ برشی و خرسزلق ایتمیه لر
و زنا ایتمیه لر و کندو اولادلرینی اولدیرمیه لر و اوکلرینه کتورمیه لر یلان سوزیکه یاغلش
اولملر کندو اللری و ایاقلری ار اسنده و عاصی اولمیه لر سکا کوزل اولان ایشلرده پس عهدی
قبول ایت آنلردن و یارلغمق طلب ایت آنلر ایچون اللهدن البته الله یارلغیجیدر اسیرکیجیدر
*ف الیله و ایاغیله بهتان شودرکه برکسنه اوزرینه یلان برشیء دعوی ایدر و یاخود یلان یره
شهادت ایدر و یامعامله ده یلان یره یمین ایدر شو معامله یی کندو عقلیله یاپار و برمعنادخی
شودرکه زنادن طوغوردیغی چوجغی کندو قوجه سنه نسبت ویرر و یاطوغورمدیغی چوجغی
آلوب قوجه سنه نسبت ویررکه آنك چوجغیدر دیو حدیث شریفده کلمشکه برقاری برکسنك
ولدینی برآخرکسنه یه نسبت ایتسه جنتك قوقوسنی آلمز اوزرینه حرامدر (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
آمَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ قَدْ يَئِسُوا مِنَ الْآخِرَةِ كَمَا يَئِسَ الْكُفَّارُ مِنْ أَصْحَابِ
الْقُبُورِ) ت ای مسلمانلر دوستلق ایتمیکز اول کروه ایله که طارغین اولدی الله آنلر اوزرینه
اشبو کروه امیدسز اولدیلر آخرت ثوابندن نیچه که امیدسز اولدیلر کافرلر قبرلرده یتانلردن
(یعنی الله سبحانه آنلرك عذابیله حکم ایتمش هرکز ایمان کتورمزلر و ثواب بولمزلر نیچه که
کافرلر کفر اوزرینه اولدکدنصکره ثوابه امید طوتمزلر والله اعلم) *ف یعنی طاکیملره
امیدی بوقدرکه هیچ برکسنه قبرندن چیقارا شبو کافرلر دخی بویله امیدسز اولدیلر

﴿سورة الصف مدنية وهي اربع عشرة آية﴾

صف سوره سی مدینه ده نازل اولمش و بو سوره اوندرت آیتدر

﴿بسم الله الرحمن الرحيم﴾

باغشلیجی اسیرکیجی اولان اللهك اديله اوقورم

(سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ) ت پاکلکله ذکر ایتدی الله
تعالی یی اولشی که کوکلرده وار و اولشی که یرده واردر و اول ملکنده غالب و امرنده حکیمدر (يَا أَيُّهَا
الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ) ت ای مسلمانلر نیچون دیرسکز اولشیئی که ایشلمزسکز
(كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ) ت بیوك اولدی بغض ایتك حسبجه اللهك
یاننده ایشلمیه جککز شیئی دیمککز (یعنی الله سبحانه ایله عهد ایدرسکز و وفا ایتمزسکز) *ف
قول ایچون برایش ایشلمککده جزم ایله دعوی ایتمکدن قورقق لازمدر زیرا که شو
دعوادن صکره چنین اولور بر وقتده مسلمانلر جمع اولوب دیدیلرکه اکر بیلیدککه قنقی ایش
الله سبحانه یه خوش کلور آنی اختیار ایدردك اول وقتده اشبو آیت نازل اولدی (إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ

الذين

الذين يقاتلون في سبيله صفا كأنهم بنيان مرصوص) ت الله سوراول كسنه‌لريكه غوغا
ايدرلر اللهك يولنده صف اولوب بر برينه ياپشمش محكم اولان بنالر كبي (واذ قال موسى
لقومه يا قوم لم تؤذونني وقد تعلمون اني رسول الله اليكم فلما زاغوا ازاغ الله قلوبهم والله
لا يهدي القوم الفاسقين) ت وخاطره كتوراول وقتيكه ديدي موسى كندو قومنه اى بنم قومم
نيچون انجيدورسكز بني حالبوكه بيلورسكز كه بن اللهك پيغمبري يم سزلك جانبكزه پس
بقاتسكه دوندیلر دوندردى الله آنلرك قلبلريني والله يول كوسترمز كوتو ايشلو اولان كروهاره
* ف يعنى بنى اسرائيل هر ايشده پيغمبرلرينه مخالفت ايدرلر ايدى آنوده مردود اولديلر
(واذ قال عيسى ابن مريم يا بني اسرائيل اني رسول الله اليكم مصدقا لما بين يدي من التوراة
ومبشرا برسول يأتي من بعدي اسمه احمد فلما جاءهم بالبينات قالوا هذا سحر مبين) ت
وخاطره كتوراول وقتى كه ديدى حضرت مريم اوغلى عيسى اى بنى اسرائيل تحقيق بن اللهك
رسوليم سزلك جانبكزه تصديق ايديجى اولديغم حالده بندن مقدم اولان توراتى ومژده
وير يجى اولديغم حالده بر پيغمبر ايله كه كلور بندن صكرا آنك آدى احمددر پس وقتا كه كلدى
آنلره اشكاره اولان معجزه‌لر ايله ديديلر اشبو اشكاره جادودر * ف اول حضرت عليه السلامك
آدى دنياده محمد وفرشته‌لر اراسنده احمددر (ومن أظلم ممن افترى على الله الكذب وهو يدعى
الى الاسلام والله لا يهدي القوم الظالمين) ت وكيمدر زياده كوتو اول كمسنه‌دن كه باغلدى
الله او زرينه يلانى وحالبوكه اول كمسنه چاغريلور اسلام جانبنه والله يول كوسترمز كوتو
ايشلو اولان كروهاره (يريدون ليطفؤا نور الله بافواههم والله متم نوره ولو كره الكافرون) ت
ديلرلركه سونديره‌لر اللهك نورينى كندو اغزلريله والله تمام ايديجيدر كندو نورينى اكرچه
ناخوش طوتسه‌لرده كافرلر * ف اشبو نلر كتاب اهلنك احواليدركه آنلر اول حضرتك
نبوتى خبرينى كيزلديلر (هو الذي ارسل رسوله بالهدى ودين الحق ليظهره على الدين
كله ولو كره المشركون) ت اول الله كه كوندردى كندو پيغمبرينى هدايتله وطوغرو
اولان دينله تا غالب قيله آنى دينلر او زرينه واكرچه پركين صايسه‌لرده شريكى
شريك قوشنلر (يا ايها الذين آمنوا هل ادلكم على تجارة تنجيكم من عذاب اليم) ت اى
مسلمانلر آيا دلالت ايده‌يمى سزى اول آلق وصاتق او زرينه كه قورتره سزى دردو ير يجى

اولان عذابدن (تؤمنون بالله ورسوله وتجاهدون فی سبیل الله باموالكم وانفسكم ذلكم خير
لكم ان كنتم تعلمون) ت ایناسكز الله تعالى يه وآنڭ پيغمبرينه وغوغا ايدڭ اللهڭ يولنده
كندو مالركز ايله وكندو جانلركز ايله اشبو زياده كوزلدر سزڭ اوڭ اكر بيلسكز (يغفر لكم
ذنوبكم ويدخلكم جنات تجري من تحتها الانهار ومساكن طيبة فی جنات عدن ذلك الفوز
العظيم) ت (اكر ايشلرسكز بونلرى) ياراغر سزڭ كناهلركزى وكتورر سزى باغچهلره كه
آقر آنلرڭ آلتندن ايرمقلر و پاكيزه اولان محلره ابدى اولمق باغچهلرنده اشبودر بيوك
مطلوبى بولمق (واخرى تحبونها نصر من الله وفتح قريب وبشر المؤمنين) ت ويرزبر
آخر نعمتى دخى كه سوررسكز آنى اول نعمت ياردمدر الله جانبندن وحصولى يقين اولان فتحدر
وسويندر مسلمانلرى (يا ايها الذين آمنوا كونوا انصار الله كما قال عيسى ابن مريم
للحواريين من انصارى الى الله قال الحواريون نحن انصار الله فآمنت طائفة من بنى
اسرائيل وكفرت طائفة فايدنا الذين آمنوا على عدوهم فاصبحوا ظاهرين) ت اى مسلمانلر
اولكز الله تعالى يه ياردمجى نيجه كه ديدى حضرت مريم اوغلى عيسى كندونڭ خاص اولان
يارانلرينه كيملردر بكا ياردم ايدىجيلر الله تعالى يه بوناوب ديديلر اول خاص اولان يارلر بزلرز
اللهڭ ياردمجيلرى (پس عيسى عليه السلامڭ دينى ترويج ايتمكه سعى ايتديلر) پس ايمان
كتورديلر بر كروه بنى اسرائيلدن وكافر قالديلر بر جماعت پس قوت ويردڭ مسلمانلره آنلرڭ
دشمنى اوزرينه حتى آنلر غالب اولديلر * ف عيسى عليه السلامدن صكره آنڭ يارلرى زياده
محنتلر چكوب دينلرينى شايع قلديلر و پيغمبر عليه السلامدن صكره خليفهلرى عيسى
عليه السلامڭ يارلرندن زياده مشقت چكديلر دينى جارى قيلمقده

﴿ سورة الجمعة مدنية وهى احدى عشر آية ﴾

جمعه سورهسى مدينهده نازل اولمش وشو سوره اون بر آيتدر

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾

باغشليجى اسركيجى اولان اللهڭ آديله اوقورم

(يسبح لله ما فى السموات وما فى الارض الملك القدوس العزيز الحكيم) ت پاكلكله ذكر ايدر
الله تعالى يى اول شى كه كوكلردهدر واول شى كه يردهدر واردر الله پادشاهدر غايتده پاك در غالبدر
حكمت صاحبيدر (هو الذى بعث فى الاميين رسولا منهم يتلوا عليهم آياته ويزكيهم ويعلمهم

الكتاب والحكمة وان كانوا من قبل لفي ضلال مبين) ت اول الله كوندردی اوقومیانلرك
اراسنده (یعنی عربك) بر پیغمبری آنلرك قومندن كه اوقور آنلرا اوزرینه آیتلرینی و پاك
ایدر آنلری و بیلدیرر آنلره كتابی و علمی آنلر بوندن اول اشكاره اولان آزغینلقده ایدیلر * ف
عرب طائفه سی اوقومش كسنه لردروآنلرك یاننده الله سبحانه نك كتابلرندن برشی یوغیدی
(وآخرين منهم لما يلحقوا بهم وهو العزيز الحكيم) ت وكوندردی اول پیغمبری برآخر
قومه كه ایرشمدیلر مسلمانلره (یعنی آدم اولادندن فارسه وسائر عجمه دخی كوندردی) والله
غالبدر حكمت صاحبیدر * ف یعنی اشبو پیغمبر دخی بشقه كسنه لره ایچوندر كه آنلر فارس
اهلیدرلر كه آنلرده دخی هیچ برنبینك كتابی یوقیدی الله سبحانه اول اشبو دینی عربده اشاعت
ایتدی صكره عجمده كامللر اولدی (ذلك فضل الله يؤتيه من يشاء والله ذو الفضل العظيم) ت
اشبو اللهك فضلیدر و یررآنی اول كسنه یه كه دیلر والله بیوك فضل صاحبیدر (مثل الذين
حملوا التوراة ثم لم يحملوها كمثل الحمار يحمل اسفارا بئس مثل القوم الذين كذبوا بآيات
الله والله لا يهدي القوم الظالمين) ت اول كسنه لرك صفتیكه قونلدی توریت انلرك
اوزرینه صكره قالدرمدیلر انی (یعنی آكا موافق عمل ایتمدیلر) اشك صفتی كبیدر كه قالدیرر
كتابلری نه كوتیدرشو كروهك صفتیكه یلان صایدیلر اللهك آیتلرینی والله یول كوسترمز كوتو
ایشلو اولان قومه * ف یهودلرك عالملری كتاب اوقودیلر لیكن آنلرك قلبلرنده هیچ براثری پیدا
اولمدی الله سبحانه بری صاقلسون (قل يا أيها الذين هادوا ان زعمتم انكم اولياء لله من دون
الناس فتمنوا الموت ان كنتم صادقين) ت دیكل ای یهودلر اكر كمان ایدرسكز كه سزلر اللهك
احبابلری سكز سائر آدملردن ممتاز اولهرق پس آرزو ایدیكز اولمكی اكر طوغرو ایسه كز
* ف اول بر كسنه ایناندیكه بنمچون الله سبحانه نك یاننده اعلی درجه لر واردر و بن انك
پیغمبری یم و بو بابده قلبنده هیچ برشك وشبهه بولنمدی اول كیمسه اولمكدن خوشنود
واندن اصلا قورقمز (ولا يتمنونه ابدا بما قدمت ايديهم والله عليم بالظالمين) ت آرزو ایتمزلر
اولومی اصلا مقدم ایشلدكلری عصیان سببیله والله بیلیجیدر كوتو ایشلیلری (قل ان الموت
الذي تفرون منه فانه ملاقيكم ثم تردون الى عالم الغيب والشهادة فينبئكم بما كنتم تعملون)
ت دیكل البته اولومكه قچارسكز آندن البته ایریشیجیدر سزه صكره دوندریلورسكز كیزلولری
وآشكاره لری بیلن الله جانبنه پس خبر ویررسزه ایشلدیككز شیلری * ف یهودلرك كونولكی

شو ايديكه ديننك حق اولديغني بيلديلر بوله ايكن دنيا ايچون دينلرين ترك ايديلر ايدي اشبو
كونو لكدن الله بزي منع بيورديلر وجمعه نمازينك تقيدي بونك كبيدركه اشبو وقتده دنيا
ايشلرنده مشغول اولمكز (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَوٰةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ
اللّٰهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ) ت اى مسلمانلر قچانكه اذان ويرلمش اولسه
نماز ايچون جمعه كونده پس يوريكز جامعه سرعتله الله تعالى ني ذكر ايتمكه و براقڭ صاتمقني
و آلمقني اشبو زياده خيرليدر سزلر ايچون اگر بيلسه كز * ف هر اذانڭ حكمى جمعه اذانينڭ حكمى
كبي دكل زيرا كه جمعه كونينڭ غيرنده جماعت مكرر بولمق ممكندر وجمعه ايسه بر يرده ادا
اولنور اگر جمعه فوت اولسه بردخي نيچه ايريشور وخطبه دن مراد الله سبحانه نڭ ذكريدر
مسجده شو وقتده كيده كه خطبه يي ايشتمك ممكن اوله (فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَوٰةُ فَانْتَشِرُوا فِي
الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللّٰهِ وَاذْكُرُوا اللّٰهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ) ت پس قچانكه ادا
اولنسه دي نماز طاغلكز يرده وديلكز اللهڭ فضلندن وذكر ايديكز الله تعالى ني چوقچه تا سز
نجات بوله سكز * ف يهودلرڭ يانندە عبادته مخصوص اولان كون بتون شنبه كونيدر
شو كونده آلمق وصاتمق آنلرڭ يانندە حرامدر شو سببدن مسلمانلره بيورديكه سزلر جمعه نمازيني
ادا ايتدكدن صكره رزقلركزي طلب ايديكز ورزق آرامقده دخي الله سبحانه نڭ ذكريني
اونوتميكز (وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا انْفَضُّوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا قُلْ مَا عِنْدَ اللّٰهِ خَيْرٌ مِنَ
اللَّهْوِ وَمِنَ التِّجَارَةِ وَاللّٰهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ) ت وقچانكه كورسه لر (اشبو مسلمانلر) بر كارواني
ويا اويوننى يازلقني طاغلوب يونلورلر آنڭ جانبنه و براقورلر سني طورمش آياق اوزرنده
(يعني خطبه ده) ديكل اولشيكه اللهڭ يانندە درزياده كوزلرا ويونيازلقدن
وسودا كارلقدن الله رزق ويرنلرڭ زياده كوزليدر * ف شاه ولي الله رحمه الله ديركه بو آيت
عتابدر اصحاب اوزرينه واشارتدر اول قصه يه كه بر كاروان شامدن كلورايكن خطبه
اراسنده اصحاب آني كوردكده طاغلديلر وشو حضرتڭ خدمتنده اون ايكي آدمدن غيري
كسنه قالمدي شونلرڭ ايكيسي حضرت ابو بكر صديق وحضرت عمر فاروق رضي الله
تعالى عنهما ايديلر * ف بر جمعه ده اول حضرت خطبه اوقورايكن بر كاروان كلمش انكله
نقاره چالينورايدي واولدن مدينه شهرنده غله آز اولمش ايدي اصحابلر جمعه نمازيني براقوب
كيتديلر شو كارواندن غله آلمق ايچون وقلبلرنده ديديلركه نمازي بشقه وقتده ادا ايدرز
واول حضرتڭ يانندە اون ايكي آدملر قالديلر وشو حضرت آنلر ايله نمازي ادا ايتديلر

(سورة المنافقون مدنية وهي احدى عشرة آية)
منافقون سوره سي مدينه ده نازل اولمش وبو سوره اون بر آيتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

باغشلیبی اسرکیبی اولان اللهنگ ادیله اوقورم

(اذا جاءك المنافقون قالوا نشهد انك لرسول الله والله یعلم انك لرسوله والله یشهد ان المنافقین لکاذبون) ت چقانکه کاورلر سننگ یانکه منافقلر دیرلر شهادت و یرورز که سن اللهنگ پیغمبریسن والله بیلور که البته سن آنینگ پیغمبریسن والله شهادت ویرورکه منافقلر کلاملرنده یلانچیلاردر *ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه منافقلرنگ یوکی سفرلرنگ بعضنده نفاق کلهلرینی سویلاش والصاردن بر آدم اول سوزلری حضرت صلی الله علیه وسلم عرض ایتمش منافقلر مجلس شریفده کلوب قسم ایتشلرکه شو سوزلر بزدن صادر اولمش اشبو سوره آنلرنگ سوزلری بیانیده و منافقلرنگ تکذیبنده نازل اولدی *ف یعنی منافقلر قلبلرنده سکا اینانمزلر اشبو سوزلرینی غرض ایچون دیرلر (اتخذوا ایمانهم جنة فصدوا عن سبیل الله انهم ساء ما کانوا یعملون) ت قالقان و وقایه اتخاذ ایدرلر کندولرینینگ قسملرینی پس کیرو قالدیلر اللهنگ یولندن آنلر اوشیکه ایشلرلر کوتیدر *ف منافقلر کند و مجلسلرنده مسلمانلره طعنه و عیب ایدرلر ایدی وقتا که آنلره ادب و یرمک لازم کالدکده طاکیوب یمین ایتدیلرکه بزلر اشبو سوزلری سویلادک (ذلك بانهم آمنوا ثم کفروا فطبع علی قلوبهم فهم لا یفقهون) ت و بو اول سببدندرکه آنلر ایمان کتوردیلر صکره کافر اولدیلر پس مهر اورلدی آنلرنگ قلبلری اوزرینه پس آنلر فهم ایتمزلر (واذا رأیتهم تعجبك اجسامهم وان یقولوا تسمع لقولهم کانهم خشب مسندة یحسبون کل صیحة علیهم هم العدو فاحذرهم قاتلهم الله انی یؤفکون) ت وقچانکه کورورسن آنلری عجبلاندیرورسنی آنلرنگ بدنلرینینگ ایریلکی و اکر سوزه کاسهلر قولاق قورسن آنلرنگ فصاحتلی سوزلرینه اما آنلر کویا دیوارده سوکنمش اغاچدرلر (که بر ایشه یرامز فاسدلردر) گمان ایدرلر هر آوازی ایشتسه کارنده کندیلرینینگ دشمنیدرکه منافقلرینی سویلیور پس صاقننگ آنلردن الله آنلری هلاک ایتسون طوغری یولدن نیچه صرف اولنورلر *ف یعنی کورمکده کوکالو آدملر کوریتورلر و آنلر قلبلرنده قورقق والدادیچیدرلر (واذا قیل لهم تعالوا یستغفر لکم رسول الله لووا رؤسهم ورأیتهم یصدون وهم مستکبرون) ت قچانکه دینلسه منافقلره کلکز تا که یارلغمق طلب ایدسنزه اللهنگ پیغمبری اکرلر باشلرینی و کورورسن آنلری یوز چویرورلر یوکالک

ایدیلر (سواء علیهم استغفرت لهم ام لم تستغفر لهم لن یغفر الله لهم ان الله لا یهدی
القوم الفاسقین) ت برابردر آنلرنی حقلریدا یارلغمق طلب ایلسه سن آنلار ایچون یا خود طلب
ایتمیه سن البته یارلغمز الله آنلری الله یول کوسترمس کونی ایشلی اولان کروهه (هم الذین
یقولون لا تنفقوا علی من عند رسول الله حتی ینفضوا ولله خزائن السموات والارض ولکن
المنافقین لا یفقهون) ت انلردر اول کسنه لر که دیرلر کندو یارانلرینه نفقه و یرمیکز اول
کسنه لره که اللهنک پیغمبرینک یاننده درلر (یعنی مهاجرلرنک فقرالرینه) تا که طاغیله لر و الله
ایچوندر کوکلرنک و یرلرنک خزینه لری ولیکن منافقلر بیلمزلر (یقولون لئن رجعنا الی المدینة
لیخرجن الاعز منها الاذل ولله العزة ولرسوله وللمؤمنین ولکن المنافقین لا یعلمون) ت
دیرلر اکر کیرو قایتسه ق مدینه یه عاشره چیقاررسوکلر مدینه دن ذلیللری (یعنی منافقلرنک
زنکینلری چیقاررمسلمانلرنک فقرالرین) والله ایچوندر سوکلک و آننک پیغمبری ایچوندر
و مسلمانلر ایچوندر ولکن منافقلر بیلمزلر * ف برسفرده پیغمبر ایله اولانلردن ایکی کسنه بری
مهاجریندن و بری انصاردن بری بریله غوغا و شماتة ایتدیلر پس اول حضرت علیه السلام
آنلرنک اراسین بولوب ارالرنده صلح ایتدی منافقلر غیبتده سویلمکه باشلادیلر که اکر شهرمزده
آنلره یر و یرمسک آنلر برمله شماتة ایتمکه نیجه قادر اولورلردی پس بر کسنه منافقلردن
دیدیکه سزلر مهاجرلره یاردم ایدیورسکز اول سببدن شو کروه پیغمبرلک یاننده جمع اولورلر اکر سیز
آنلره یاردم ایتمکی براقورسکز مهاجرلر اول وقتده طاغیلوب کیدرلر و ینه منافقلردن بر کسنه
دیدیکه اکر بو سفردن قایدوب مدینه یه وارسق شهرده قوت صاحبلری لازمدر که ذلیل اولانلری
مدینه دن چیقاره لر اصحابدن بر کسنه بو خبری پیغمبر علیه السلامه ایرشدردی اول
حضرت منافقلری طلب ایدوب سؤال ایتد کده آنلر یمین ایدوب انکار ایدیلر و دیدیلر که اول
کسنه اشبو خبری دشمنلکدن یالان سویلمش الله سبحانه اشبو سوره یی نازل قیلدی (یا ایها
الذین آمنوا لا تلهکم اموالکم ولا اولادکم عن ذکر الله ومن یفعل ذلک فاولئک هم
الخاسرون) ت ای مسلمانلر مشغول قیلمسون سزی سزنک ماللرکز و اولادلرکز الله تعالی یی
ذکر ایتمکدن و هر کسنه ایشلسه اشبو ایشی پس شو کروه آنلردر زیان ایشلیلر (وانفقوا مما
رزقناکم من قبل ان یاتی احدکم الموت فیقول رب لولا اخرتنی الی اجل قریب فاصدق
واکن من الصالحین) ت و خرج ایدیکز اول شیدنکه رزق و یردک سزه آندن اول که کاور سزنک

بريكزه اولوم پس ديراى بنم ربم نه اوليدى كيرو براقيدك تا بن بريقين مدتده كين تاصدقه ويريدم واوليدم بن اوايشليلردن (وَلَن يُؤَخِّرَ اللّٰهُ نَفْسًا اِذَا جَاءَ اَجَلُهَا وَاللّٰهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ) ت كيرو براقمز الله هيچ بر كسنه يي وقتا كه ايريشه آنك اجلى والله خبردار در اول برشيئه كه ايشلرسكز

(سورة التغابن مدنية أو مكية ثماني عشر آية)

تغابن سوره سى مدينه ده يا مكه ده نازل اولمش و بو سوره اون سكز آيتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

باغشليجى اسركيجى اولان اللهك آديله اوقورم

(يُسَبِّحُ لِلّٰهِ مَا فِى السَّمٰوَاتِ وَمَا فِى الْاَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ت پاككله ذكرايدر الله تعالى يى اولشيكه كوكلرده واولشيكه يرده واردر آنكيچوندر پادشاهلق وآنكيچوندر حمد ايتمك والله هر برشى اوزرينه قادردر (هُوَ الَّذِى خَلَقَكُمْ فَمِنْكُمْ كَافِرٌ وَمِنْكُمْ مُؤْمِنٌ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ) ت اول الله در اتدى سزى پس سزلك بعضكز كافردر وبعضكز مسلماندر والله ايشلديككزى كوريجيدر (خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ بِالْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ فَاَحْسَنَ صُوَرَكُمْ وَاِلَيْهِ الْمَصِيرُ) ت يراتدى كوكلرى و يرى طوغرو اولان تدبير ايله ونقش ايتدى صورتكزى پس كوزل ايدسه دى سزلك صورتكزى وآنك جانبنه در قايده جق *ف* جمله حيوانلردن انسانك خلقتى كوزلدر (يَعْلَمُ مَا فِى السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُسِرُّونَ وَمَا تُعْلِنُونَ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ) ت بيلور كوكلرده اولانلرى و يرده اولانلرى كيزلو طوتديغكزى وآشكاره ايتديككز شيلرى والله بيليجيدر سينه لرده كيزلو اولانلرى (اَلَمْ يَاْتِكُمْ نَبَؤُا الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ فَذَاقُوا وَبَالَ اَمْرِهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيمٌ) ت كلديمى سزه اول كسنه لرك خبريكه كافر ايديلر بوندن اول پس طاتديلر آنلر ايشلرينك عقوبتنى وآنلرايچوندر دردويريجى عذاب (ذٰلِكَ بِاَنَّهُ كَانَتْ تَاْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالُوا اَبَشَرٌ يَهْدُونَنَا فَكَفَرُوا وَتَوَلَّوْا وَاسْتَغْنَى اللّٰهُ وَاللّٰهُ غَنِيٌّ حَمِيدٌ) ت اشبو عذاب شونسنه سبيدندركه كلدى آنلرك اوكنه آنلرك پيغمبرلرى ظاهر اولان معجزه لر ايله پس ديديلر آيا آدميلر يول كوسترريمى بزلره پس كافر اولديلر و يوز چويرديلر والله

احتیاجسزدر والله غنیدر محموددر (زعم الذین کفروا ان لن یبعثوا قل بلی وربی لتبعثن
ثم لتنبؤن بما عملتم وذلک علی الله یسیر) ت کمان ایتدیلر کافرلر که البته قبرلرندن قالدرلمزلر
دیگیل اوت ربمه قسم ایدرمکه البته قالدریلاورسکز صکره خبرویرلمش اولورسکز
اول شیله که ایشلدیکزسز واشبو الله اوزرینه قولایدر (فآمنوا بالله ورسوله والنور الذی
انزلنا والله بما تعملون خبیر) ت پس ایمان کتورکز الله تعالی یه وآنک پیغمبرینه
واینردیکمز نوره یعنی قرآنه والله ایشلدیککز شیلره خبرداردر (یوم یجمعکم لیوم الجمع
ذلک یوم التغابن ومن یؤمن بالله ویعمل صالحا یکفر عنه سیئاته ویدخله جنات تجری
من تحتها الانهار خالدین فیها ابدا ذلک الفوز العظیم) ت (خبرویریلاورسزه) اولوقتکه
جمع ایدرسزی قیامت کوننده اشبو کون الداتق کونیدرکه بعضی کسنه بعض کسنه
نسبتنجه وهر کسنه ایمان کتورسه الله تعالی یه وایشلسه کوزل ایشی ایراق ایدر آندن
آنک گناهلرینی وکتورور آنی باغچه لره که آقر آنک آلتندن ایرمقلر دائم وابدی اولورلر
آنده اشبو بیوک مطلبی بولمقدر * ف یوم التغابن یعنی غالب اولمق ومغلوب اولمق
کونیدر هر کسنه ایچون جنتده براووار دوجهنمده دخی براووار در جنت اهلی
اولرینی جنتده آلدیلر جهنم اهلی دخی کندواولرینی جهنمده آلدیلر پس جهنم اهلی
مغلوب اولدی وجنت اهلی غالب اولدی (والذین کفروا وکذبوا بآیاتنا اولئک اصحاب
النار خالدین فیها وبئس المصیر) ت واول کسنه لرکه کافر اولدیلر ویلان صایدیلر بزم
آیتلرمزی اشبو کروه جهنم اهلیدرلر ابدی اولمرق انده ونه چرکین یردر جهنم (ما اصاب
من مصیبة الا باذن الله ومن یؤمن بالله یهد قلبه والله بکل شیء علیم) ت ایرشمز هیچ
برمصیبت بر کسنه یه مگر اللهک حکمیله وهر کسنه ایمان کتورسه الله تعالی یه یول
کوستررآنک قلبنه والله هر شیئی بیلجیدر * ف یول کوسترر قلبنه یعنی صبرا تمکه
(واطیعوا الله واطیعوا الرسول فان تولیتم فانما علی رسولنا البلاغ المبین) ت بیوردیغنی
قبول ایدیکز اللهک وبیوردیغنی قبول ایدیکز آنک پیغمبرینک پس اگر یوز چویرسکز
بزم پیغمبرمز اوزرینه احکامی آشکاره ایرشدرمکدر (الله لا اله الا هو وعلی الله فلیتوکل
المؤمنون) ت الله حق معبوددر هیچ برمعبود یوقدر اندن غیری ولایقدر که الله اوزرینه
ایشلرن تاپشورسونلر مسلمانلر (یا ایها الذین آمنوا ان من ازواجکم واولادکم عدوا لکم

فَاحْذَرُوهُمْ وَاِنْ تَعْفُوا وَتَصْفَحُوا وَتَغْفِرُوا فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ) ت ای مسلمانلر البته
سزك خاتونلركزك بعضیسی واولادكزك بعضیسی دشمندرلر سزك حقكزده پس صاقنكز
آنلردن (یعنی آندنكه سزی بخیللكه حمل ایدرلر) واكر كچرسكز و یوزچویررسكز و
باغشلرسكز پس الله یارلغییجیدر واسركییجیدر * ف یعنی انسان قاری واولادیچون چوق
ایولكی ضایع ایدر وكندویه چوق كوتولك واقع اولور اشبو حال اولوراییكن لازمدركه
قاری واولادلرایله احسان وایولك ایده وكندویی صاقلیه (انما اموالكم واولادكم فتنة
وَاللّٰهُ عِنْدَهُ اَجْرٌ عَظِيمٌ) ت سزكماللركز واولادلركز امتحاندر والهك یاننده در بیوك مزد
(فَاتَّقُوا اللّٰهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَاسْمَعُوا وَاَطِيعُوا وَاَنْفِقُوا خَيْرًا لِاَنْفُسِكُمْ وَمَنْ يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِ
فَاُولٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ) ت پس قورقك اللهدن اول قدركه قادر اولورسكز وایشیدیكز
سوزی واطاعت ایدك ونفقه ایدك لوجه الله نفسكز ایچون وهر كسنه كه صاقلندی
كندو نفسنك بخیللكندن پس اشبو كروهلردر نجات بولنلر (اِنْ تُقْرِضُوا اللّٰهَ قَرْضًا حَسَنًا
يُضَاعِفْهُ لَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللّٰهُ شَكُورٌ حَلِيمٌ) ت اكر اودنج ویرسكز الله تعالی یه كوزل
اولان اودنجی انك ایكی قاتنی ویررسزه و یارلغرسزی والله قدر بیلیجیدر یواشلق ایدیجیدر
(عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ) ت كیزلویی بیلیجیدر غالبدر حكمت صاحبیدر

(سورة الطلاق مدنیة وهی اثنا عشرة آیة)
(طلاق سوره سی مدینه ده نازل اولمش و بو سوره اون ایكی آیتدر)

(بسم الله الرحمن الرحیم)
(باغشلییجی اسركییجی اولان الهك آدیله اوقورم)

(يَا اَيُّهَا النَّبِيُّ اِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ وَاَحْصُوا الْعِدَّةَ وَاتَّقُوا اللّٰهَ رَبَّكُمْ
لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِنْ بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ اِلَّا اَنْ يَاْتِينَ بِفَاحِشَةٍ مُبَيِّنَةٍ وَتِلْكَ حُدُودُ اللّٰهِ وَمَنْ
يَتَعَدَّ حُدُودَ اللّٰهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ لَا تَدْرِي لَعَلَّ اللّٰهَ يُحْدِثُ بَعْدَ ذٰلِكَ اَمْرًا) ت ای پیغمبر دیكل
كندی امتكه چونكه بوشامغی دیلرسكز خاتونلركزی پس بوشایكز آنلری آنلرك عدتلرینك
اولنده (یعنی اول بر طهرده كه آنده جماع ایتمشدیكز آنلرایله) وصایكز عدتی وقورقك
ربكز اولان اللهدن وچیقارمیكز آنلری كندو اولرندن ولازمدركه آنلردخی طشره چیقمیه لر
اولرندن مكركه كتوره لر آشكاره بر حیاسزلق ایشی واشبو الهك مقرر ایتدیكی حدلریدر
وهر كسنه كه آشوری كیده الهك حدلرندن پس البته ظلم ایتدی كندو نفسنه بیلمزسك

اولور كه الله يكى ايجاد ايده اشبو طلاق ويردكدنصكره براىشى (يعنى قوجه نك قاريله موافقت ومحبتلرى اولوب مراجعت ايده لر) * ف قاريلركزه طلاق ويرمكى ديلديككزسه عدتنك اولنده يعنى جماع وقوعبولمامش طهرده طلاق ويريكز وعدت اوچ حيضده در پس حيضدن اول طلاق ويره لرتا كه حيضى صايمق قولاى اوله واول اوده كه طلاق ويرديلر قارى شو اوده عدتى تمام ايده هيچ كسنه انى اول اودن چيقارميه لر وقارى هم كندوسى اول اودن چيقميه عدت تمام اولانه دكين اودن چيقمق حلال اولمز اقدر يكيدن براىشى ايجاد ايتسندن مرادى شو اوله كه شايد قوجه قاريله صلح اوله سون (فَاِذَا بَلَغْنَ اَجَلَهُنَّ فَاَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ اَوْ فَارِقُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَاَشْهِدُوا ذَوَىْ عَدْلٍ مِنْكُمْ وَاَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلّٰهِ ذٰلِكُمْ يُوعَظُ بِهِ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَمَنْ يَتَّقِ اللّٰهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا) ت پس چقانكه ايريشه لر (بوش اولمش قاريلر) عدتلرينك مدتنه پس طوتكز آنلرى كوزل وجهله ياخود آيرلك آنلردن كوزل وجهله وشاهد طوتك ايكى عادل كسنه يى كندو قومكزدن وطوغرو اقامه ادا ايديكز شهادتى الله ايچون اشبو حكم نصيحت ويريلور آنكه الله سبحانه يه وقيامت كوننه ايمان كتورنلره وهر كسنه كه قورقار اللهدن يصار آنكيچون خلاص اولنه يرى (يعنى دنيا واخرت غمندن انى اخراج ايدر) * ف وطلاق ويردكدنصكره عدت تمام اولمديجه اكر ديلرسه قاريه رجوع ايدر پس لازمدر كه رجوعى اوزرينه ايكى شاهد قيله تا كه آدملرارا سنده تهمت اولميه (وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ فَهُوَ حَسْبُهُ اِنَّ اللّٰهَ بَالِغُ اَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللّٰهُ لِكُلِّ شَىْءٍ قَدْرًا) ت ورزق ويرر آكا اول يردنكه كمان ايتمزدى شو يه دن رزق كلسنى وهر كسنه ايشلرين تاپشورور الله اوزرينه پس الله بسدر آكا البته الله كندى ديلديكنى ايرشدر يجيدر يصه مشدر الله هر برشى ايچون برمقدار (وَاللَّائِى يَئِسْنَ مِنَ الْمَحِيضِ مِنْ نِسَائِكُمْ اِنِ ارْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةُ اَشْهُرٍ وَاللَّائِى لَمْ يَحِضْنَ وَاُولَاتُ الْاَحْمَالِ اَجَلُهُنَّ اَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ وَمَنْ يَتَّقِ اللّٰهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ اَمْرِهِ يُسْرًا) ت واول كسنه لركه اميدسنز اولديلر حيض كورمدن منزلك قاريلركزدن يعنى بوش اولمش قاريلركزدن اكر شبهه يه دوشسكز پس آنلرك عدتى اوچ آيدر واول كسنه لر كه حيضه ايرشمديلر آنلرك عدتى دخى اوچ آيدر وكبه قاريلرك عدتى شودركه قويوره لر بو كاريني وهر كسنه كه قورقسه اللهدن قيلر آنك ايشنده قولايلغى * ف يعنى عدت مدتنى اوچ حيض بيوردى اكر عدت مدتنده شبهه وارايسه كه اشبو مطلقه قارى حيض سننه ايرشمش ياخود سننك چوقلغندن حيضدن كسلمش آنلرك عدتلرينك مدتنده حكم نيجه اولور پس بيورديكه آنلرك عدتنك مدتى اوچ آيدر (ذٰلِكَ اَمْرُ اللّٰهِ اَنْزَلَهُ اِلَيْكُمْ وَمَنْ يَتَّقِ

الله يكفر عنه سيئاته ويعظم له اجرا) ت اشبو الله حكميدر كه ايندردى الى سزلر
جانبكزه وهر كسنه كه قورقه الله دن ايراق قيلور آندن آننك گناهلارينى وزياده ويرر اكا اجرنى
(اسكنوهن من حيث سكنتم من وجدكم ولا تضاروهن لتضيقوا عليهن وان كن اولات حمل
فانفقوا عليهن حتى يضعن حملهن فان ارضعن لكم فآتوهن اجورهن وائتمروا بينكم بمعروف
وان تعاسرتم فسترضع له اخرى) ت ساكن قيلكز مطلقه قاتونلارنى اول يرده كه ساكن اولورسكز
آنده طاقتكز اولديغى قدر وضرر ايرشدرميكز آنلره كندولرينى جيقارمغه سبب اولان
تضييق ايله واكر كبه اولهلر پس نفقه ويرك آنلره اولوقته دك كيمكه طوغورورلر اكر سوت
ويرسهلر سزلر امركزله پس ويرك آنلره آنلرنك اجرتلرينى و بوسوت ويرمه اجرتى خصوصنده
مشورت ايديكز كندو ارادهكزله كوزل وجهله پس اكر طارلق ايتسهكز اجرت ويرمك (يا بابانك امريله)
بر يشقه قارى * ف جوجغك مصارفى باباسنه لازمدر واكر جوجق آناسنك قارننده ايسه
آناسنه جوجق طوغنجه دك نيه جكنى وكيه جكنى ويره واكر سوت اجرتى ويره بشقه سوت
اجرتى قاريه ويرديكى مصارفى آناسنه ويره مادامكه آناسى بشاكى قبول ايدر جوجقى غيره
ويرميه واناسى بشلكى قبول ايتسه غيره ويره وعدت تمام اولنجيه قدر قاريه سكنى ويرمك
لازمدر اكرچه قارننده جوجق اولمازايسه ده (لينفق ذو سعة من سعته ومن قدر عليه رزقه
فلينفق مما آتاه الله لا يكلف الله نفسا الا ما آتاها سيجعل الله بعد عسر يسرا) ت لازمدر كه
نفقه ويره زنكين كسنه زنكينلكى قدرنجه وهر كسنه طار اولسه آننك اوزرينه رزقى پس
نفقه ويره اولشيدن كه ويردى اكا الله مشقت ويرمز الله هيچ بر كسنه يه مكر اولشى حسبنجه كه
ويردى اكا پيدا ايدر الله چتينلكدن صكره قولايلقى (وكاين من قرية عتت عن امر ربها
ورسله فحاسبناها حسابا شديدا وعذبناها عذابا نكرا) ت وجوق كوى كه جيقدى ربسنك
امرندن وآننك پيغمبرلرينك امرندن پس حساب ايتدك آنلره (قحط وسيف كبى) قتى اولان
حساب ايله وعذاب ايتدك آنلره چتين اولان عذاب ايله (فذاقت وبال امرها وكان عاقبة امرها
خسرا) ت پس طاتدى آنلر كندو ايشلرينك جزاسنى واولدى ايشلرينك آخرى زيان
ايشلمك (اعد الله لهم عذابا شديدا فاتقوا الله يا اولى الالباب) ت حاضرلدى الله آنلر ايچون
قتى اولان عذابى پس قورقك الله دن اى عقل صاحبلرى (الذين آمنوا قد انزل الله اليكم
ذكرا رسولا يتلوا عليكم آيات الله مبينات ليخرج الذين آمنوا وعملوا الصالحات من الظلمات

إِلَى النُّورِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ لَهُ رِزْقًا) ت اى مسلمانلر اشانى كتوردى الله سزلنك جانبكزه كتابنى وكوندردى بر پيغمبرنيكه اوقورلار سزلركه الله نك اشكاره وواضح آيتلرينى تا طشره چيقاره اول كيسنه لرنيكه ايمان كتوردیلر وايشلادكيلر ياخشى عمللرنى كفر قرانغولردن نور جانبنه وهر كيسنه كه ايمان كتورسه الله تعالى به وايشلاسه كوزل ايشلرى كتوررلر انى باغچه لره كه آقرلر انلرنك آستندن ايرماقلر ابدى اولورلر آنده همیشه كوزل وجه اوزره بيرمه دى الله آنكچون رزق (اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا) ت الله يراتدى يدى كوكلرى ويراتدى يردن انلرنك مثلنى اشاغى كلور ايشلرنك تدبيرى يرايله كوكلر اراسنده بيان ايتدك تا بيله سكزكه الله هر برشى اوزرينه قادردر وبيله سكزكه الله قوشاتدى هر برشيئى علمايله

*(سورة التحريم مدنية وهى اثنتا عشرة آية) *تحريم سوره سى مدينه ده نازل اولمش وبو سوره اون ايكى آيتدر

﴿بسم الله الرحمن الرحيم﴾

(باغشلايچى اسركيچى اولان اللهنك آديله اوقورم)

*ف شاه ولى الله رحمه الله ديركه اول حضرت عليه السلام ماريه قبطيه نى فراش جاريه سى ايتمه دى وحضرتنك خاتونلرى غيرت ايدوب طارغين اولديلر اول حضرت آنلرنك خاطرلرينى خوش ايتمك ايچون ماريه نى كندولرى اوزرلرينه حرام قيلديلر واول حضرت كندو سرلرندن برسرى خاتونلرينك بعضسنه اظهار ايتديلر وشو سرى كيزلكده مبالغه ايله وصيت ايتدى ليكن اول خاتون بشقه خاتونلرنك بعضسنه اول سرى سويلدى اول حضرت وحى طريقيله خاتوننك سرى كشف ايتديككنه خبردار اولديلر وبرنوع رمز ايله شو كيشنى اول خاتون ايله اورته يه كتورديلر وعتاب ايتديلر والله سبحانه خاتونلره نصيحت بابنده وآنلرى قورقتقده اشبو سوره نى نازل قيلدى (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ تَبْتَغِي مَرْضَاتَ أَزْوَاجِكَ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ) ت اى پيغمبر نيچون حرام ايدرسن اول شيئى كه حلال قيلدى الله سنكيچون طلب ايدرسن كندو خاتونلرنك خشنودلغنى والله يارلغيچيدر اسركيچيدر (قَدْ فَرَضَ اللَّهُ لَكُمْ تَحِلَّةَ أَيْمَانِكُمْ وَاللَّهُ مَوْلَاكُمْ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ) ت الله مشروع قيلدى سزكيچون يمينلر كزنك آچلسنى (يعنى كفارت ويرمكله) والله سزلنك ايشكزى بيمه يچيدر وبيليچى حكمت صاحبيدر *ف اول حضرت عليه السلام فراش جاريه سنى حرام قيلدى ياخود برخاتوننك اونده بال ايچمكى حرام قيلمش بشقه خاتونلرينك خاطرلرينى خوش ايتمك ايچون اشبو قصه اوزره الله

سبحانه اشبو حکمنی نازل قیلدی وقسم ایچون کفارت ویرمك بیوردی پس برکسنه دیسه که بنم مالم بنم اوزریمه حرامدر شو یمین اولدی کفارت ویرمك اول یمینی بوزر پس کفارت ویروپ اول مالی کندو ایشنه صرف ایده مال نقد اولسون یا ایمك اولسون یا لباس اولسون ویا خود جاریه اولسون (وَاِذْ اَسَرَّ النَّبِيُّ اِلٰى بَعْضِ اَزْوَاجِهٖ حَدِيثًا فَلَمَّا نَبَّاَتْ بِهٖ وَاَظْهَرَهُ اللّٰهُ عَلَيْهِ عَرَّفَ بَعْضَهُ وَاَعْرَضَ عَنْ بَعْضٍ فَلَمَّا نَبَّاَهَا بِهٖ قَالَتْ مَنْ اَنْبَاَكَ هٰذَا قَالَ نَبَّاَنِيَ الْعَلِيمُ الْخَبِيرُ) ت

اول وقتکه کیزلو سوز سویلدی پیغمبر کندو خاتونلرینك بعضنه بر سوزی پس اول خاتون دخی وقتا که آشکاره ایتدی اول سوزی وخبردار قیلدی پیغمبری الله شو سر آشکاره اولدیغنی بیلدردی پیغمبر آشکار ایتدیکی سوزك بعضسنی واعراض ایتدی بعضسنی بیلدرمکدن پس وقتا که خبردار قیلدی اول خاتونی سری اشکار ایتدیکنه خاتون دیدی که کیم خبر ویردی سکا اشبو سری بنم آشکاره ایتدیکمی دیدی پیغمبر خبر ویردی بکا بیلیجی اولان خبردار اولان (یعنی الله) ف بعضلر دیدیلر که رسول الله ماریهٔ قبطیه یی حرام قیلدق سرینی حضرت حفصه رضی الله عنها یه سویلدیلر وتاکید ایتدیلر که کسه یه سویلمه و بوندن غیری بر سر دخی اکا سویلدی حضرت حفصه رضی الله عنها حضرت عائشه رضی الله عنها یه اظهار ایتدی وشو ایکی سر دخی حضرت حفصه وحضرت عائشه رضی الله عنهما مطلبلری ایدی صکره اول حضرته سرك کشف اولدیغی وحی ایله معلوم اولوب حضرت حفصه رضی الله عنها یه ماریه یی حرام قیلدق سرینی اشکار ایتدیکنی سویلدی لیکن ایکنجی سرك ناینده ذکر ایتمدی وشو سر نه ایدیکی معلوم اولمدی شاید شو اوله که حفصه رضی الله عنها یه دیدی که سنك بابالك عائشه رضی الله عنها نك باباسندن صکره خلیفه اولیسر دروغ بیلك الله سبحانه نك یاننده دور بر امر که الله سبحانه وآنك رسولی آنی اظهار ایتمدی بزنه بیلورز وآنی اشبو جهتدن بیان بیورمدیلر که اکر ظاهر اولسه بعضی کسنه لر آندن ناخوش اولورلردی (اِنْ تَتُوبَا اِلَى اللّٰهِ فَقَدْ صَغَتْ قُلُوبُكُمَا وَاِنْ تَظَاهَرَا عَلَيْهِ فَاِنَّ اللّٰهَ هُوَ مَوْلٰيهُ وَجِبْرِيلُ وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمَلٰٓئِكَةُ بَعْدَ ذٰلِكَ ظَهِيرٌ) ت ای پیغمبرك ایکی خاتونی (یعنی حفصه وعائشه رضی الله عنهما) اکر رجوع ایتسه کز الله جانبنه کوزل اولورچونکه اکری اولوبدر سزلك قلبلر کز واکر متفق اولسه کز پیغمبره ایذا ویرمك اوزرینه پس البته آنك یاردمجیسیدر جبرائیل ومدد کاریدر اول اولان مؤمنلر ودخی فرشته لر یاردم ایدیجیلر یدر ف اکری اولوبدر سزلك قلبلر کز یعنی صوابدن میل ایله پیغمبر علیه السلامی محافظه ایتمکزدن سزه توبه لازمدر (عَسٰى رَبُّهٗ اِنْ طَلَّقَكُنَّ اَنْ يُبْدِلَهٗ اَزْوَاجًا خَيْرًا مِنْكُنَّ مُسْلِمَاتٍ مُؤْمِنَاتٍ قَانِتَاتٍ تَائِبَاتٍ عَابِدَاتٍ سَائِحَاتٍ ثَيِّبَاتٍ وَاَبْكَارًا) ت اکر طلاق ویره پیغمبر سزه شاید آنك ربی عوض ویره آنك ایچون برقاچ بشقه خاتونلری که

سزدن زیاده ایواولوب مسلمه مؤمنه مطیعه تائبه عابده صائمه ثیبه و باکره اولهلر (یا ایها الذین
آمنوا قوا انفسکم واهلیکم نارا وقودها الناس والحجارة علیها ملائکة غلاظ شداد لا یعصون
الله ما امرهم ویفعلون ما یؤمرون) ت ای مسلمانلر صاقلیکز کندو نفسلریکزی و کندو
عیالکزی براوددنکه آنی طاولندیر آدملر ودخی طاشلر درو شواوداوزرینه بکیجیدرلر
فرشتهلرایری خوبلی قتی یوزلی عاصی اولمزلر الله تعالی یه انلره بیوردیغی شیده وایشلرلر امر
اولندقلری شیئی * ف هر برمسلمان اوزرینه لازمدرکه کندو اولرنده اولان آدملری وعیالی
طوغرو دینه کتوره طمعلندرمغله ویاخود قورقتمغله ویاخود محبتله ویاخود قامچیله اورمغله
اکرشو تدبیرلر ایله دخی طوغرو یول اوزره کلمزلرسه بو آنلرلبدبختلغندندر وصاحبلری
اوزرینه کناه یوقدر (یا ایها الذین کفروا لا تعتذروا الیوم انما تجزون ما کنتم تعملون) ت
(اول کون دیرزکه) ای کافرلر عذرکتورمیکز بو کون جزا ویرلمش اولورسزه اولشی
حسبنجه که ایشلدیکز (یا ایها الذین آمنوا توبوا الی الله توبة نصوحا عسی ربکم ان یکفر
عنکم سیئاتکم ویدخلکم جنات تجری من تحتها الانهار یوم لا یخزی الله النبی والذین آمنوا
معه نورهم یسعی بین ایدیهم وبایمانهم یقولون ربنا اتمم لنا نورنا واغفر لنا انک علی کل شیء قدیر)
ت ای مسلمانلر قایدیکز الله جانبنه خالص اولان قایتقله امیدوار در کندو ربکزدنکه زائل
قیله سزدن سزلک کناهلریکزی و کتوره سزی باغچهلره که آقر آنلرک آلتندن ایرمقلر اولکونکه
رسوا ایتمز الله پیغمبری و اول کسنهلری که ایمان کتوردیلر پیغمبر ایله آنلرک نوری یورر
آنلرک اوکلرنده وصاغ جانبلرنده دیرلر ای بزم ربمز تمام ویر بزه بزم نوریمزی و یارلغه بزی ای بزم
ربمز البته سن هر برشی اوزرینه قادرسن * ف خالص اولان قلبدن توبه شودرکه قلب بردخی
شو کناهی خیاله کتورمیه ایمانک نوری قلبده پیدا اولور اکر آندن زیاده اولورسه تمام بدنه
صکره انسه صکره دریه سرایت ایدر (یا ایها النبی جاهد الکفار والمنافقین واغلظ علیهم
ومأواهم جهنم وبئس المصیر) ت ای پیغمبر غوغا ایت کافرلر ایله ومنافقلر ایله ودرشتلک
ایت آنلر اوزرینه وآنلرک یرلری جهنمدر و کوتو یردر جهنم * ف اول حضرت علیه السلامک
خلقی کوزل لکده بر مرتبهیه ایرشمشکه الله سبحانه غیریلره تحمل ایله امر ایدرو اول حضرته
قتیلق ایله امر ایدیور (ضرب الله مثلا للذین کفروا امرأت نوح وامرأت لوط کانتا تحت
عبدین من عبادنا صالحین فخانتاهما فلم یغنیا عنهما من الله شیئا وقیل ادخلا النار مع الداخلین)
ت بیان ایدر الله بر مثلی کافر اولنلر ایچون نوحک قاریسنی ولوطک قاریسنی که ایکی صالح

اولان

اولان قوللك نيكا جاري آلتنده ايديلر بزم قوللرمزدن پس خيانت ايتديلر آنلره پس دفع ايتديلر اول ايكي قوللر شوقاريلردن الله نك عذابندن برشيئ ودينلدي آنلره كه كيركز جهنمه كيرنلر ايله بيله يعني سزلر ايكيكز طوغرو ايدلكز زيرا كه قوجه قاريسي عذابدن خلاص ايده بيلمز وقاري دخي قوجه سيني واشبو سوزي بيله لره ايشتدردي تا اخدال ايتمكز كه اول حضرتك خاتونلري اوزرينه هيچ برشي يوقدر زيرا كه آنلرك حقنده الطيبات للطيبين وارد اولمش بلكه اشبو نه يمت اول حضرتك خاتونلرينه يوق وخيانتك معناسي شودر كه لوطك خاتوني ونوحك خاتوني منافق ايديلر (وَضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلاً لِلَّذِينَ آمَنُوا امْرَأَتَ فِرْعَوْنَ إِذْ قَالَتْ رَبِّ ابْنِ لِي عِنْدَكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَنَجِّنِي مِنْ فِرْعَوْنَ وَعَمَلِهِ وَنَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ) ت وبيان ايلدي الله برمثلي اول كمسنه لر ايچون كه ايمان كتوردي لر فرعونك خاتوني كه ديدي اي بنم ربم بنا ايت بنم ايچون كندو يانكده برخانه جنتده وخلاص ايت بني فرعوندن وآنك ايشندن وخلاص ايت بني ظالم اولان قومدن * ف اشبو فرعونك خاتوني موسى عليه السلامي اسلادي لر وآنلره يارديجي اولديلر ايمان سوزيني سويلدي كده آخر شو خاتوني فرعون سياستله اولديردي وشهيد اولدي (وَمَرْيَمَ ابْنَتَ عِمْرَانَ الَّتِي أَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهِ مِنْ رُوحِنَا وَصَدَّقَتْ بِكَلِمَاتِ رَبِّهَا وَكُتُبِهِ وَكَانَتْ مِنَ الْقَانِتِينَ) ت وعمرانك قزي مريمي (قوجه سز خاتونلره مثل كتوردك كه صاقلادي كندو فرجني پس اوفوردك آنك فرجنه كندو روحمزي وايناندي ربنك سوزلرينه وآنك كتابلرينه ويوردي قبول ايدنلردن ايدي (يعني حضرت عيسى عليه السلامك روحي مريمك رحمنه كيردي وفرج كنايه در رحمدن والله اعلم)

(سورة الملك مكية وهي ثلاثون آية) ملك سوره سي مكه ده نازل اولمش وشو سوره اوتوز آيتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

(باغشلايجي امر كيجي اولان الله ك آديله اوقورم)

(تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ) ت عالي اولدي اول الله كه آنك الندهدر پادشاهلق وهر برشي اوزرينه قادردر اول الله كه ياراتدي اولومي ودير يلكي تا صنايه سزي كه سزلرك قنقي بريكز زياده كوزلدر عملده والله غالبدر يارلغيجيدر * ف يعني اكر اولوم اولمسه ايولك مزدي وكوتولك جزاسي نه يردن بيلنوردي (الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا مَا تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمٰنِ مِنْ تَفَاوُتٍ فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَى مِنْ فُطُورٍ) ت اول الله كه ياراتدي يدي كوكلري قات بقات كورمزسين الله ك يراتمسنده هيچ برضابطه سزلك پس كيرو دندر كوزيكي آيا كورر ميسين

هیچ بر منقلق و فتور اولان وجه اوزرینه هیچ بر فرق یوقدر (ثم ارجع البصر کرتین ینقلب الیک البصر خاسئا وهو حسیر) ت صکره کیرو دوندر کوزیکی ایکی دفعه تا کیرو که سنک بصرک سنک کوزک ذلیل اوله رق یورلمش اوله رق (ولقد زینا السماء الدنیا بمصابیح وجعلناها رجوما للشیاطین واعتدنا لهم عذاب السعیر) ت زینت ویردک یقین اولان کوککه بر اعلو یلدزلرله و ایتدک یلدزلری شیطانلری قوغمق آلتلری وحاضر ایتدک شیطانلر ایچون جهنمک عذابنی (وللذین کفروا بربهم عذاب جهنم وبئس المصیر) ت واول کسنه لر ایچونکه کافر اولدیلر کندو ربلرینه جهنم عذابی واردر و کوتو یردر جهنم (اذا القوا فیها سمعوا لها شهیقا وهی تفور تکاد تمیز من الغیظ کلما القی فیها فوج سالهم خزنتها الم یاتکم نذیر)
ت اول وقتکه براقلورلر آنک ایچنه ایشیدرلر جهنمدن بر آواز اشک آوازی کبی حالبوکه جهنم قاینار (اول اوازقا تمسی ضمانسیر) ... قلورکه جهنم پاره پاره اوله طارغینلغندن هر قچانکه براقلور جهنمه برکروه سؤال ایدر آنلردن بکجیلری آیا کلدی می سزه قورقودیجی اولان هیچ پیغمبر (قالوا بلی قد جاءنا نذیر فکذبنا وقلنا ما نزل الله من شیء ان انتم الا فی ضلال کبیر)
ت دیدیلر اوت کلدی بزلره قورقودیجی پس یلانجی صایدق آنلری و دیدک اشاغی کوندرمدی الله هیچ برشی و دکاسکز سز مکر بیوک ازغینلقده (وقالوا لو کنا نسمع او نعقل ما کنا فی اصحاب السعیر) ت ودیرلر اکر ایشیدک یاخود فهم ایتسیدک اولمزدق داخل جهنم اولنلر زمره سنه (فاعترفوا بذنبهم فسحقا لاصحاب السعیر) ت پس اقرار ایتدیلر کندو کناهلرینی پس لعنت اولسون جهنم اهلنه (ان الذین یخشون ربهم بالغیب لهم مغفرة واجر کبیر) ت اول کسنه لرکه قورقارلر کندو ربلرندن غائب اوله رق آنلر ایچون یارلغنمق و بیوک ثواب واردر (واسروا قولکم او اجهروا به انه علیم بذات الصدور) ت وکیزلو طوتیکز سوزکزی یاخود آشکاره قیلکز آنی البته الله بیلیجیدر اول سرلر یکه سینه لرده در (الا یعلم من خلق وهو اللطیف الخبیر) ت آیا بیلمزمی اول کسنه که یراتدی والله نازک کوریجی خبرداردر (هو الذی جعل لکم الارض ذلولا فامشوا فی مناکبها وکلوا من رزقه والیه النشور) ت اول الله در اول کسنه که ایتدی سزه یرکون یری قولای پس یوریکز آنک اطرافلرنده

ويتكزالهلاك درقتدن و آنك جانبنه درقالقمق وقابحق (ءأمنتم من في السماء أن يخسف بكم
الارض فاذا هي تمور) ت آيا امين اولديكزمي اول كسنه دنكه كوكده در (يعني قضايه
وبلايه موكل اولان ملكدنكه) ياتوره سزي يره پس شبهه سز يرتپرنور (أم أمنتم من في السماء
أن يرسل عليكم حاصبا فستعلمون كيف نذير) ت آيا امين اولديكزمي اول كسنه دنكه كوكده در
اندنكه كوندره سزلره اوزركزه طاش آتجي اولان روزكاري پس بيلورسكز نيجه در بنم
قورقتمم (ولقد كذب الذين من قبلهم فكيف كان نكير) ت يلانه نسبت ايتديلر اول
كسنه لركه آنلردن اول ايديلر پس نيجه اولدي بنم عقوبتم (أولم يروا الى الطير فوقهم صافات
ويقبضن ما يمسكهن الا الرحمن انه بكل شيء بصير) ت آيا باقمديلرمي قوشلره جانبنه كندو
باشلري نك اوستنده صف اولمشلر قنادلرن اچوب قپايه رق صاقلمز آنلري مگر الله البته
الله هر بر شيئي كورجيدر (أمن هذا الذي هو جند لكم ينصركم من دون الرحمن ان
الكافرون الا في غرور) ت آيا كيمدر شول كه اول عسكردر ياردم ايده سزه الله دن غيري دكل
كافرلر مكر الدانغقده درلر (أمن هذا الذي يرزقكم ان أمسك رزقه بل لجوا في عتو ونفور)
ت آيا كيمدر شول كه رزق ويره سزه اكر آليقويه الله كندو رزقني بلكه كافرلر بوني بيلوركن
محكم دوشديلر باش چكمكه و عناد ايتمكه (أفمن يمشي مكبا على وجهه أهدى أمن يمشي سويا
على صراط مستقيم) ت آيا باشي آشاغي كندي يوزي اوزرينه دوشه رك يوريكسنه مي يول
بولجيدر يا خود طوغرو طوروب طوغرو اولان يول اوزرينه يوريكسنه مي * ف شاه ولي
الله رحمه الله ديركه اشبو مثل كافرك مثليدر والله اعلم (قل هو الذي أنشأكم وجعل لكم
السمع والأبصار والأفئدة قليلا ما تشكرون) ت ديكل اول الله در اندي سزي و يصه دي
سزكچون ايشتمكلكي و كوزلري و قلبلري آز شكر ايدرسكز (قل هو الذي ذرأكم في الأرض
واليه تحشرون) ت ديكل اول الله طاغتمش يصه دي سزي يرده و آنك جانبنه طوپلنورسكز
(ويقولون متى هذا الوعد ان كنتم صادقين) ت وديرلر كافرلر قچان اولور اشبو وعده اكر
طوغرو ديجيلر ايسه كز (قل انما العلم عند الله وانما أنا نذير مبين) ت ديكل بيلمك انجق

الهلاك بولتمدرو بز حسمان آشكاره قورقودیجیم (فلما راوه زلفة سیئت وجوه الذین كفروا وقیل هذا الذی كنتم به تدعون) ت وچقانكه كوررلر شو وعده‌نی یقین اولمش یرکین اولور (یعنی قره اولور) اول كسنه‌لرك یوزی كه كافر اولدیلر ودینلور آنلره شودر اولشیكه آنی طلب ایدردیكز (قل ارأیتم ان اهلكنی الله ومن معی او رحمنا فمن یجیر الكافرین من عذاب الیم) ت دیكل خبرویرك بكا كه اكر هلاك ایده‌بنی الله واول كسنه‌لریكه بنم ایله‌در یاخود اسركیه بزی بهر حال كیم خلاص ایدر كافرلری دردویریجی عذابدن (قل هو الرحمن آمنا به وعلیه توكلنا فستعلمون من هو فی ضلال مبین) ت دیكل الله باغشلیجیدر ایمان كتوردك آكا وآنك اوزرینه تاپشوردق پس بیلورسكزكه كیمدر آشكاره آزغینلقده (قل ارأیتم ان اصبح ماؤكم غورا فمن یأتیكم بماء معین) ت دیكل خبرویرك بكا كه اكر اولسه سزلك صویكز یره باتمش پس كیم كتورر سزه آقار صوبی

* (سورة القلم مكیة وهی اثنتان وخمسون آیه) * قلم سوره‌سی مكه‌ده نازل اولمش وبو سوره اللی ایكی آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحیم)

(باغشلیجی اسركیجی اولان اللهك آدیله اوقورم)

(ن) ت الله بیلور آنیدن مرادی (والقلم وما یسطرون) ت قلم حقیچون و (فرشته‌لرك) یازدقلری شیلر حقیچون (ما انت بنعمة ربك بمجنون) ت دكلسن كندو ربكك نعمت وفضلیله دیوانه (وان لك لاجرا غیر ممنون) ت والبته سنكیچوندر منتسیز ونهایتسیز اولان مزد (وانك لعلى خلق عظیم) ت والبته سن غایتده یولك خلق اوزرینه‌سن (فستبصر ویبصرون بأییكم المفتون) ت پس البته كوررسن وآنلردخی كوررلر كه سزلك قنقیكزده دیوانه‌لك واردر (ان ربك هو اعلم بمن ضل عن سبیله وهو اعلم بالمهتدین) ت البته سنك ربك بیلیجیدر اول كسنه‌یی كه آزدی اللهك یولندن وبیلیجیدر طوغری یول بولانلری (فلا تطع المكذبین) ت پس اطاعت ایتمه یالانجیلره (ودوا لو تدهن فیدهنون) ت آرزو ایتدیلر كه یومشقلق ایده‌سن تا آنلردخی یومشقلق ایده‌لر * ف یعنی سن قلبكدن كافرلرك بتلری ذكرینی

يبقانوب اونوده سن آنلردين سنك سوزيكى قبول ايدوب سكا مدارا ايدەلر (ولا تطع كل
حلاف مهين) ت واطاعت ايتمه ذليل اولان چوق قسم ايدنلره (هماز مشاء بنميم) ت هر
عيب ايدن وقوغيلقله يوربين كيسه يه (مناع للخير معتد اثيم) ت هر بخيللك ايدنه مالده
حددن كچين كناهكاره (عتل بعد ذلك زنيم) ت هر برقتى يوزلويه بونلرنك بجله سندن صكره بر
قومك اصلندن اوليوب اول قومه ملحق اولنه (يعنى الله سبحانه نك سنتى شويله جارى اولمشكه
كوبنو اصلى آدملر اكثر حالده اشبو صفتلر ايله متصف اولورلر والله اعلم) ف اشبو صفتلر
كافرلرنك صفتيدر آدمى كندو كندويه دوشوروب بونك كبى خصلتلر ذيله يى ترك ايده قويم
يعنى بدناملقله مشهور كسنه (ان كان ذا مال وبنين) ت مال صاحبى و اولاد صاحبى اولديغى
ايچون ف يعنى شو كسنه دنياده زنكين و بختلو اولديغى ايچون اطاعت ايدرميسنكه
(اذا تتلى عليه آياتنا قال اساطير الاولين) ت چقانكه اوقونسه آنك اوزرينه بزم آيتلرمز دير
اول كچنلرنك حكايه لريدر (سنسمه على الخرطوم) ت يقينده داغلرز آنى بورنى اوزرينه
(يعنى داغ قويمقلق كنايه در آنى رسوا قيلمقدن) ف ديشلديكه اشبو آدم وليد بن المغيره ايدى
قريشنك رئيسلرندن برى ايدى آنك بورنى اوزرينه داغ چكلورا احتمال ايدركه دنياده بو وقوع
بولدى ويا آخرتده ياتقدن حاصل اوله (انا بلوناهم كما بلونا اصحاب الجنة اذ اقسموا ليصرمنها
مصبحين ولا يستثنون) ت بز آزمدق آنلرى نيچه كه صنه دق باغچه اهالرينى اول وقتده كه
يمين ايتديلر كه دوشرز باغچه نك ميوه سنى صباح وقتنده وانشاء الله ديمديلر ف بش قرنداش
وار ايديلر كه بابالرندن آنلره بر باغچه سى قالمشيدى آنك ميوه سندن اولرنده اولان اهالرى
راحتله كچنورلر ايدى بابالرى اول باغچه نك ميوه سنى دوشرمكه بركون معين قيلمشيدى
وشهرنك فقرالرى جمع اولورلر ايدى وهر بريسنه ميوه سندن برمقدار ويررايدى اشبو سببدن
شو باغچه ده زياده بركت وار ايدى بابالرندن صكره اوغلنلرى بيلديلركه شوقدر ميوه لركه فقيرلر
آلوب كتورلر اكر انلرك كتوردكى ميوه كنديزه قالسه بزم ايشمزه كلور پس مشورت
ايتديلركه ايركندن ميوه يى دوشروب اوه كتوره لر تا كه فقيرلر كيده جك اولسه لر برشى بولميه لر
بونك اوزرينه قرار ايتديلر ليكن انشاء الله ديمديلر (فطاف عليها طائف من ربك وهم
نائمون) ت پس قوشاندى اول باغچه نك اطرافنى بربلا سنك ربكك جانبندن (يعنى بر آتش
دوشدى و آنى ياقدى) وآنلر ايسه اويورلر ايدى ف كيجه وقتنده براود دوشدى وياخود
يغماجيلر كيدوب بتون بتونه يغما ايدوب برشى براقمديلر (فاصبحت كالصريم) ت پس

اول باغچه اولدی کسلمش اکین کبی (فتنادوا مصبحین) ت پس بری برینی چاقردیلر صباح
ایدرلر (ان اغدوا علی حرثکم ان کنتم صارمین) ت که صباح وقتی کیدیکز کندو
اکینکزه اکر دوشره جکسکز (فانطلقوا وهم یتخافتون) ت پس کیتدیلر آنلر بری برینه
کیزلو دیه رلر (ان لا یدخلنها الیوم علیکم مسکین) ت که داخل اولمیه شو باغچه یه بوکون
سزلره اوزرکزه هیچ بر فقیر (وغدوا علی حرد قادرین) ت ایرکندن کیتدیلر فقیرلری منع
ایتمکه اوزرینه قادر اولدقلری کندو زعملرنده بخیل لکه رغبت ایدرلر (فلما رأوها قالوا
انا لضالون) ت پس اول وقتده کوردیلر باغچه یی دیدیلر البته بزلر یولی یا کلشوز یعنی شو باغچه
غیریدر بزم باغچه مز دکلدر (بل نحن محرومون) ت اویله دکل بلکه بزلر محروملرز ف
اول حالده بسته انلرین بیلدیلر وطنی ایتدیلر که بشقه یره وارمشلر صکره بیلدیلر که کندولرینکدر
نصیبلری کسلمش محروم قالمشلر (قال اوسطهم الم اقل لکم لولا تسبحون) ت دیدی
انلرک ایوسی وعاقلی دیمدیمی سزه که نیچون تسبیح دیمیورسکز (یعنی ماشاء الله سبحان الله
دیدیکز) ف یعنی اشبو نعمتی اکر الله سبحانه جانبندن بیلیدیکز فقرالردن منع ایتمزدیکز
(قالوا سبحان ربنا انا کنا ظالمین) ت دیدیلر پاک کلکه ذکر ایدرز کندو ربمزی البته بزلر اولدق
کوتو ایشلیلر (فاقبل بعضهم علی بعض یتلاومون) ع ت پس یوز چویردی آنلرک بعضی
بعضیسی اوزرینه بری برینه ملامت ایدرلر (قالوا یا ویلنا انا کنا طاغین) ت دیدیلر ای وای
اولسون بزه البته بزلر اولدق حددن کچمشلر (عسی ربنا ان یبدلنا خیرا منها انا الی ربنا
راغبون) ت امیدواردر بزم ربمزدن که عوض ویره بزه بوندن کوزللی البته بزلر ربمزه
جانبنه امید طوتیجیز (کذلک العذاب ولعذاب الآخرة اکبر لو کانوا یعلمون) ت اشبو
کبیدر عذاب والبته آخرتک عذابی زیاده یوکدر نه اولیدی بیله لردی (ان للمتقین عند ربهم
جنات النعیم) ت البته صاقننلر ایچون ربلرینک یاننده نعمت باغچه لری واردر (افنجعل المسلمین
کالمجرمین) ت قیلرمیوز مسلمانلری کوتو ایشلیلر کبی (مالکم کیف تحکمون) ت سزه نولدی
نیجه حکم ایدرسکز (ام لکم کتاب فیه تدرسون ان لکم فیه لما تخیرون) ت آیا سزلره یا نکزده

بر كتابى واردركه اندماوقورسكزانى كمسز كيچون اولورمعادده اولشيكه اختيار ايدرسكز
(اَمْ لَكُمْ اَيْمَانٌ عَلَيْنَا بَالِغَةٌ اِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ اِنَّ لَكُمْ لَمَا تَحْكُمُونَ) ت يوخسه سزيچون
محكم اولان عهدلرمى واردربزم ذمتمزاو زرينه كه حكمى باقى اوله قيامت كوننه
دكين اشبو مضمونله كه البته سزيچوندر اولشيكه حكم ايدرسكز (سَلْهُمْ اَيُّهُمْ بِذَلِكَ
زَعِيمٌ) ت سؤال ايت مشركاردنكه آنلردن قنقيسى اشبو حكمه كفيلدر (اَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ
فَلْيَأْتُوا بِشُرَكَائِهِمْ اِنْ كَانُوا صَادِقِينَ) ت اشبو مشركارايچون شريكلر وارميدركه
(بوحكمى زعملرنجه بكا شريك طوتدقلرندن ايسه) پس لازمدركه كتورسونلر كندو
شريكلرينى اكر سوزلرى طوغروايسه (يَوْمَ يُكْشَفُ عَنْ سَاقٍ وَيُدْعَوْنَ اِلَى السُّجُودِ
فَلَا يَسْتَطِيعُونَ خَاشِعَةً اَبْصَارُهُمْ تَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ وَقَدْ كَانُوا يُدْعَوْنَ اِلَى السُّجُودِ وَهُمْ سَالِمُونَ) ت
اول كونكه پرده كشف اولوب امر دشوار اولور وچاغريلورلر آنلر سجده ايتمكلكه پس
قادر اولمزلر خشوع وندامتدن آنلرك كوزلرى قپانوب قابلر آنلرى ذليللك حالبوكه آنلر
چاغرلمش ايديلر سجده يه دنياده سلامتده ايكن * ف قيامت كوننده هر امت عبادت ايتديكى
شيئك ارقه سى صره كيدرلر توحيد اهلى قالوب منتظر اولورلر پس ربلرى برصورتده كاوركه
آنلر بوصورتله آنى طانيمزلر بيوروركه بن سزك ربكزم بنم ايله كلكز ديرلر نعوذ بالله اكر بيزكلسه
بز آنى بيلورز اول وقت بيورركه سزلر ربكزك هيچ برنشانى بيلورميسكز جواب ويررلركه
اوت بيلورز صكره رب تعالى تجلى ايدوب ظاهر اولور آنلرك طانيديغى كبى اول وقتده آنلر
سجده يه وارهلر شول كمسنه كه دنياده خالص سجده ايتمزايدى آنك ارقه سى وبلى
بوكلمز ارقه جانبنه يره دوشر اشبو تجلى وربك ظاهر اولمسى آنلرك توحيدينى صنمه مق ايچون
ايديكه آنلر صورتلره عبادت ايتمكدن بيزار اولدقلرى اشكاره اوله (فَذَرْنِي وَمَنْ يُكَذِّبُ
بِهَذَا الْحَدِيثِ سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ) ت پس قو بو يريغى اول كمسنه ايله كه
يلان صياردى اشبو سوزى يقين قيلرز آنلرى درجه درجه اول يولدنكه آنلر آنى بيلمزلر
يعنى آنلر دنياده كناه ايشلدكجه بن آنلرك ماللرينى زياده ايدوب اول مال سببيله كناهلرى زياده
اولوب عذابه يقين اولورلر وآنلر بيلميوب مالك زياده اولديغنه مغرور اولورلر (وَاُمْلِي لَهُمْ اِنَّ
كَيْدِي مَتِينٌ) ت ومهلت ويررز آنلره البته بنم حيلهم محكمدر (اَمْ تَسْأَلُهُمْ اَجْرًا فَهُمْ مِنْ
مَغْرَمٍ مُثْقَلُونَ) ت يوخسه طلب ايدرميسن آنلردن برمزدكه آنلر آغربو رجسه مبتلى

اولمشلردر یعنی سکا اجرت ویرمکه قدرتلری قالمیوب وبوربه اولوقدیلرده می ایمان کتورمیورلر (أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُبُونَ) ت یاخود اشبو جماعتك یاننده غیب علمی وارمیدرکه دیدکلری حکمی اندن یازارلر (فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تَكُنْ كَصَاحِبِ الْحُوتِ إِذْ نَادَى وَهُوَ مَكْظُومٌ) ت یعنی صبر ایت کندو ربكك حکمنه منتظر اولهرق واوله بالق صاحبی کبی (یعنی یونس علیه السلام کبی) اولوقتده که دعا ایتدی غمدن طولو اولدیغی حالده * ف یعنی الله سبحانه بر کسنه نك حقنده سوء انتظار ایله سکا امر ایدرایسه انك حقنده بد دعا ایت یوقسه عذاب تأخیر اولنق سببندن طاریلوب حضرت یونس کبی بد دعا ایتمه (لَوْلَا أَنْ تَدَارَكَهُ نِعْمَةٌ مِنْ رَبِّهِ لَنُبِذَ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ مَذْمُومٌ) ت اکر ایرشمسیدی اکا رحمت کندو ربسنك جانبندن البته آتلوردی اوتدن خالی اولان یره و بدحال اولور ایدی (یعنی لیکن رحمت ایرشدی و بدحال اولمدی (فَاجْتَبَاهُ رَبُّهُ فَجَعَلَهُ مِنَ الصَّالِحِينَ) ت پس اختیار ایتدی انی ربسی پس ایتدی انی ایو ایشلیلر جمله سندن * ف اول حضرت علیه السلام بیوردیکه هر کسنه بنم حقمده دیسه حضرت یونسدن افضلدر اول کیمسه یلانجیدر (وَإِنْ يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَيُزْلِقُونَكَ بِأَبْصَارِهِمْ لَمَّا سَمِعُوا الذِّكْرَ وَيَقُولُونَ إِنَّهُ لَمَجْنُونٌ) ت از قالورکه کافرلرکه سورجدیرەلر (وازاله ایده‌لر مکانکدن) سنی کوزدکرمکلریله وقتا که ایشتدیلر قرآنی (واشبو کنایه درعداوتك شدتندن) ودیرلرکه شو پیغمبر دیوانه در * ف یعنی طارغلق کوزیله سکا باقیورلرکه سنی قورقوب آنلری اسلامه دعوت ایتمکی ترك ایده‌سن (وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ) ت وحقیقتده دکل شو قرآن مکر عالملره برنصیحتدر

(سورة الحاقة مكية وهي اثنان وخمسون آية)

(حاقه سوره سی مکه‌ده نازل اولمش واشبو سوره اللی ایکی آیتدر)

(بسم الله الرحمن الرحيم)

باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهك آدیله اوقورم

(الْحَاقَّةُ مَا الْحَاقَّةُ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحَاقَّةُ) ت قیامت ندر اول قیامت ونه‌شی خبردار قیلدی سنی که نیجه شیدر قیامت ف * شاه ولی الله رحمه الله دیرکه اشبو قولك یاننده ظاهر اولان معنی بودرکه ثابت اولان عقوبت نه‌در شو ثابت اولان عقوبت ونه‌شی خبردار قیلدی سنی که نه‌در شو ثابت اولان عقوبت آندنصکره برقاج کیمسه‌نك عقوبتلری بیان بیوردی (كَذَّبَتْ ثَمُودُ وَعَادٌ بِالْقَارِعَةِ) ت یلان صایدیلر ثمود وعاد قیامتی

(فَأَمَّا ثَمُودُ فَأُهْلِكُوا بِالطَّاغِيَةِ) ت اما ثمود پس هلاك اولدیلرقتی اولان آواز ایله (وَأَمَّا عَادٌ فَأُهْلِكُوا بِرِيحٍ صَرْصَرٍ عَاتِيَةٍ) ت واما عاد پس هلاك اولدیلر حددن زیاده قتی اولان روز کار ایله • ف یعنی ملکلرك اختیاریدن چیقمش اولان روز کار ایله (سَخَّرَهَا عَلَيْهِمْ سَبْعَ لَيَالٍ وَثَمَانِيَةَ أَيَّامٍ حُسُومًا فَتَرَى الْقَوْمَ فِيهَا صَرْعَى كَأَنَّهُمْ أَعْجَازُ نَخْلٍ خَاوِيَةٍ فَهَلْ تَرَى لَهُمْ مِنْ بَاقِيَةٍ) ت الله کوندردی شو روز کاری عاد اوزرینه یدی کیجه وسکز کون غایت اوغورسز پس کوریلك ای کوریجی انلری یراوزرینه دوشمس دیرد ککه آنلر کوکندن قوپوب بر بری اوزرینه دوشمش اسکی خرما اغجیدرلر پس آیا کورر میسن آنلردن هیچ بر باقی قالمش کسنه (وَجَاءَ فِرْعَوْنُ وَمَنْ قَبْلَهُ وَالْمُؤْتَفِكَاتُ بِالْخَاطِئَةِ) ت وایشلدی فرعون واول کسنه که آندن ایلرو ایدیلر و مؤتفکات اهلی دخی کناهی (فَعَصَوْا رَسُولَ رَبِّهِمْ فَأَخَذَهُمْ أَخْذَةً رَابِيَةً) ت عاصی اولدیلر کندو ربلرینك پیغمبرینه پس طوندی آنلردن الله قیلیغی زیاده اولان طوتقله (إِنَّا لَمَّا طَغَا الْمَاءُ حَمَلْنَاكُمْ فِي الْجَارِيَةِ) ت بز تحقیقا که حددن کچدی صو بندردك سزلری (یعنی طوفانده سزك باباکزی) قاینقه (لِنَجْعَلَهَا لَكُمْ تَذْكِرَةً وَتَعِيَهَا أُذُنٌ وَاعِيَةٌ) ت تا قیلەلم شو مقدمه یی سز کیچون بر نصیحت وخاطرده طوته آنی یادنده طوتن قولاق (فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ نَفْخَةٌ وَاحِدَةٌ) ت پس وقتا که اوفوریلو صوره بر کره اوفورمکلك (وَحُمِلَتِ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ فَدُكَّتَا دَكَّةً وَاحِدَةً) ت قالدریلور یروطاغلر پس بری برینه چارپیلور بر کره چارپیلقله (فَيَوْمَئِذٍ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ) ت پس شو کونده متحقق اولور قیامت (وَانْشَقَّتِ السَّمَاءُ فَهِيَ يَوْمَئِذٍ وَاهِيَةٌ) ت ویاریلور کوك پس کوك اولکونده ضعیف اولور (وَالْمَلَكُ عَلَى أَرْجَائِهَا وَيَحْمِلُ عَرْشَ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ يَوْمَئِذٍ ثَمَانِيَةٌ) ت وفرشتەلر کوکك اطرافلرنده اولورلر و قالدیرور سنك ربکك عرشن کندو اوستلرنده اولکونده سکز کسنه • ف ایمدی الله سبحانه نك عرشنی بوکون درت ملك قالدیرور و قیامت کوننده درت ملك دخی قالدررلر که جملەسی سکز اولورلر (يَوْمَئِذٍ تُعْرَضُونَ لَا تَخْفَى مِنْكُمْ خَافِيَةٌ) ت اولکونده الله تعالی یه عرض اولنورسکز حالکزدن هیچ بر کیزلوشی قالماز (فَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَيَقُولُ هَاؤُمُ اقْرَءُوا كِتَابِيَهْ) ت پس اول کسنه

كه ويرلدي اكا آنڭ عملي كتابي آنڭ صاغ النه ديركه طوتكز اوقويكز بنم عملڭ كتابني * ف
يعني چوق سوينوب هركسه عملنڭ كتابني كوستررد (اني ظننت اني ملاق حسابيه) ت
بن ظن ايتدمكه بن اوغرايه جغم كندو حسابمه (فهو في عيشة راضية في جنة عالية
قطوفها دانية) ت پس شو كسنه بكنلمش اولان ديرلكده اولور عالي جنتده كه آنڭ
ميوه سنڭ حصولي يقيندر (كلوا واشربوا هنيئا بما اسلفتم في الايام الخالية) ت ديناور
آنلره ييكز وايچكز عافيت اولسون اول سببله كه اعمال صالحه ايشلديكز دنياده كچن
كونلرده (واما من اوتي كتابه بشماله فيقول يا ليتني لم اوت كتابيه ولم ادر ما حسابيه) ت
واما اول كسنه كه ويرلدي اكا آنڭ كتابي آنڭ صول النه دير اي نه اوليدي ويرلميدي
بكا بنم عملرمڭ كتابي واي نه اوليدي بيلميدم ندر بنم حسابم (يا ليتها كانت القاضية) ت
اي نه اوليدي اولوم اوليدي بنم ايشلرمڭ اخري يعني موت بكا حكم ايدوب بردخي حيات
بولميدم (ما اغنى عني ماليه هلك عني سلطانيه) ت هيچ برشي دفع ايتمدي بندن بنم مالم
زائل اولدي بندن سلطنتم * ف هر كسڭ عملنڭ كاغدلريني يوقارو اوچورورلر
پس هر كسنه نڭ صاغ النه ايرشسه ايولكڭ نشانيدر وهر كسنه نڭ ارقه سندن يكا صول
النه ايرشسه كوتولكڭ نشانيدر (خذوه فغلوه ثم الجحيم صلوه ثم في سلسلة ذرعها
سبعون ذراعا فاسلكوه) ت ديناور اي فرشته لر طوتكز شوني پس بوينه طوق طاقكز
صكره جهنمه آتي ويريكز صكره برزنجيره كه آنڭ اوزونلغي يتمش زراعدر صارڭ آني
(انه كان لا يؤمن بالله العظيم ولا يحض على طعام المسكين فليس له اليوم ههنا حميم ولا طعام
الا من غسلين لا يأكله الا الخاطؤن) ت البته شو كسنه ايمان كتورميجي ايدي الله عظيم
الشانه رغبت ويرمزدي آدملرڭ فقيرلرينه طعام ويرمكه پس يوقدر شو كسنه ايچون بوكون
بوراده براقرباونه برطعام مكر صاري صوكه يمز آني مكر كناه ايشليلر (فلا اقسم بما تبصرون
وما لا تبصرون) ت پس يمين ايدرم كورديككز شي ايله وكورمديككز شي ايله كه (انه لقول
رسول كريم وما هو بقول شاعر قليلا ما تؤمنون ولا بقول كاهن قليلا ما تذكرون تنزيل
من رب العالمين) ت قرآن بيولڭ فرشته نڭ كتورديكي سوزدر ودكلدر شاعر سوزي
آزيكز اكا ايمان كتورمزسكز ونه فالجي سوزيدر آزيكز دخي تفكر ايتمزسكز اشاغي
كوندرلمشدر عالملرڭ ربسندن (ولو تقول علينا بعض الاقاويل لاخذنا منه باليمين ثم لقطعنا

منه الوتین) ت واکر یلان باغلسه بزم اوزرمزه سوزلرك بعضسنی (یعنی پیغمبر) البته
طوتردق آندن آنك صاغ الینی صکره کسردك آنك قلب ضمرنی * ف شاه ولی الله رحمه الله
دیرکه بیون اوران جلادلرك عادتی شودرکه اسیرك صاغ الینی جلاد کندو صول الیله
طوتوب قیلیجی آنك بوینه اورر اشبو اجلدن بو اسلوبله بیوردی * ف یعنی پیغمبر
الله سبحانه اوزرینه یلان باغلسه آنك اول دشمنی الله سبحانه اولور (فما منکم من احد
عنه حاجزین) ت پس بو قدره بزدن هیچ کمسنه اندن کیرو طوتیجی (یعنی عذابزی
(وانه لتذکرة للمتقین) ت تحقیق قرآن نصیحتدر صاقننلر ایچون (وانا لنعلم ان منکم
مکذبین) ت بز بیلورز که سزك بعضکز یلان صایجیدرلر (وانه لحسرة علی الکافرین)
ت وقرآن حسرتدر کافرلر اوزرینه (وانه لحق الیقین) ت والبته قرآن طوغرو وکرچکدر
فسبح باسم ربك العظیم) ت پس پاکله ذکر ایت عظمتلو اولان ربکی

(سورة المعارج مکیة وهی اربع واربعون آیة)

(معارج سوره سی مکه ده نازل اولمش واشبو سوره قرق درت آیتدر)

(بسم الله الرحمن الرحیم)

(باغشلیجی اسیرکیجی اولان الله‌ك ادیله اوقورم)

(سأل سائل بعذاب واقع للکافرین لیس له دافع من الله ذی المعارج) ت طلب
ایتدی بر طلب ایدیجی کافرلر ایچون واقع اوله جق عذابی یوقدر شو عذابی هیچ
بر کیرو دوندریجی (یعنی دیدیلر که متی هذا الوعد ان کنتم صادقین) اول عذاب نازل
اولیجیدر مرتبه‌لر صاحبی اولان الله جانبندن (تعرج الملائکة والروح الیه فی یوم کان
مقداره خمسین الف سنة فاصبر صبرا جمیلا) ت یوقارو کیدر فرشته‌لر ودخی روح
(یعنی جبرائیل) الله جانبنه (عذاب اشاغی کلور کافرلر اوزرینه) بر کونده که واردر آنك
مقداری اللی بیك یل پس صبر ایت کوزل اولان صبرایله * ف یعنی پیغمبر علیه السلام
سزك اوزرکزه عذابك نزولنی طلب ایتدی أی کافرلر شو عذاب بر کمسنه‌نك دفع ایتمسیله
دفع اولمز اللی بیك یل مقداری اولان کون قیامت کونیدر شو کونك ابتداسی قبردن
قالقه جق وقتدر انتهاسی جنته جهنمه طولنمه قدردر (انهم یرونه بعیدا ونراه قریبا)
ت البته کافرلر اراق کورورلر شو کونی واما کوریرز بز آنی یقین (یوم تکون السماء
کالمهل وتکون الجبال کالعهن ولا یسئل حمیم حمیما) ت اول کونکه اولور کوك

ادیمش یاقین کبی واولور طاغلر انواع رنکلو یوك کبی وصوره بیلمز بر اقربا کندو اقربالری
حالنسدن (يُبَصَّرُونَهُمْ يَوَدُّ الْمُجْرِمُ لَوْ يَفْتَدِي مِنْ عَذَابِ يَوْمِئِذٍ بِبَنِيهِ وَصَاحِبَتِهِ وَأَخِيهِ
وَفَصِيلَتِهِ الَّتِي تُؤْوِيهِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ يُنْجِيهِ) ت کوستریلور انلره انلرك
اقربالری ارزو ایدر کناه ایشلولرکه عوض ویرلره اول کونك عذابی کندیدن دفع ایتمك ایچون
کندو اوغلنلرینی وخاتوننی وقرنداشنی وقبیله سنی که اکا ویررلردی ویرده اولنلرك جمله سنی که
قورتاره شو عوض ویرمسی انی عذابدن * ف جمله ره کوریشور یعنی معلوم اولور که
آنلرك اقربالغی ودوستلغی بر ایشه یرامز (كَلَّا إِنَّهَا لَظَىٰ نَزَّاعَةً لِلشَّوَىٰ تَدْعُو مَنْ أَدْبَرَ
وَتَوَلَّىٰ وَجَمَعَ فَأَوْعَىٰ) ت اولمز اولمز البته جهنم شعله اوریجی اوددر قوپاریجیدر
باشلردریسنی چاغرر اول کسنه یی که ارقه ویردی ویوز چویردی وجمع ایدوب مالی
صاقلدی کیسه ده (إِنَّ الْإِنْسَانَ خُلِقَ هَلُوعًا إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوعًا وَإِذَا مَسَّهُ
الْخَيْرُ مَنُوعًا) ت آدمی حریص ومال جمعنه طمعکار خلق اولندی وقتا که ایریشه اکا
برکوتلك زاری قیلیجیدر ووقتا که ایریشه اکا ایکلك بخیللك ایدیجیدر (إِلَّا الْمُصَلِّينَ
الَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ دَائِمُونَ وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَعْلُومٌ لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ وَالَّذِينَ
يُصَدِّقُونَ بِيَوْمِ الدِّينِ وَالَّذِينَ هُمْ مِنْ عَذَابِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ) ت مکر نماز قیلنلرکه کندو
نمازلری اوزرینه دائم اولورلر (وانلر بوحال اوزره دکللردر) اول کسنه لر که انلرك مالرنده
معین اولان حصه واردر فقرا ایچون ومالسز اولوب سائللك ایتمین کسنه ایچون واول کسنه
لرکه اینانورلر جزا کوننه واول کسنه لر که انلر کندو ربلرینك عذابندن قورقوجیدرلر
(إِنَّ عَذَابَ رَبِّهِمْ غَيْرُ مَأْمُونٍ) ت تحقیق انلرك ربلرینك عذابندن امین اولنمز (وَالَّذِينَ هُمْ
لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ) ت
ونه اول کسنه لر که انلر کندو اوتنه جق یرلرینی صاقلیجیدرلر مکر کندو خاتونلرندن
یا ماللك اولدقلری جاریه لرندن پس اشبو فریقلره ملامت اولنمش دکللردر (فَمَنِ ابْتَغَىٰ وَرَاءَ ذَٰلِكَ
فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ) ت پس هر کسنه طلب ایتسه بوندن غیری پس اشبو کروه انلردر
حددن کچنلر (وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ وَالَّذِينَ هُمْ بِشَهَادَاتِهِمْ قَائِمُونَ
وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ أُولَٰئِكَ فِي جَنَّاتٍ مُكْرَمُونَ) ت واول کسنه لر که

کندو

کندو امانتلرینه وعهدلرینه رعایت ایدیجیدرلر واول کسنه‌لر که انلر کندو شهادتلرینه طوغری ولقله قائم اولیجیدرلر واول کسنه‌لر که انلر نمازلری اوزرینه حفظ ایدرلر اشبو جماعت باغچه‌لرده اکرام اولنمش اولورلر (فَمَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا قِبَلَكَ مُهْطِعِينَ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ عِزِينَ) ت پس نه اولدی کافرلره که سنک جانبکه چاپک کلکه صاغکده وصولکده بولک بولک اولورلر (أَيَطْمَعُ كُلُّ امْرِئٍ مِنْهُمْ أَنْ يُدْخَلَ جَنَّةَ نَعِيمٍ كَلَّا إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِمَّا يَعْلَمُونَ) ت ایا طمع می ایدر هر برشخص انلردنکه ادخال اولنه نعمت باغچه‌لرینه اولمز اولمز البته بزلر که یراتدق انلری اولشیدنکه بیلورلر (یعنی منیدن) * ف یعنی منیدنکه اول چرکین بوشیدرکه جنته لایق اولمز مکر اول وقتده که ایمان ایله کندوبی پاك وکوزل قیله (فَلَا أُقْسِمُ بِرَبِّ الْمَشَارِقِ وَالْمَغَارِبِ إِنَّا لَقَادِرُونَ عَلَى أَنْ نُبَدِّلَ خَيْرًا مِنْهُمْ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ) ت پس یمین ایدرم کون طوغان وکون بتان یرلرک ربسنه که البته بزلر قادرزا کاکه عوض کتورز آنلرک بدلنده آنلردن زیاده کوزل اولان قومی ودکلز بزلر عاجز (فَذَرْهُمْ يَخُوضُوا وَيَلْعَبُوا حَتَّى يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي يُوعَدُونَ) ت پس براق آنلری ای محمد که باطل اولان سوزلرینه باته‌لر واویونیازلق ایده‌لر اول وقته دکینکه اوغرایه‌لر اول کونلرینه که وعده ویرلدی آنلره (يَوْمَ يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ سِرَاعًا كَأَنَّهُمْ إِلَى نُصُبٍ يُوفِضُونَ) ت اول کونکه چیقه‌لر قبرلرندن تیزلکله دیرسنکه آنلر دیکلمش اولان شی (یعنی بتلری) جانبنه یوریورلر (خَاشِعَةً أَبْصَارُهُمْ تَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ ذَلِكَ الْيَوْمُ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ) ت یالوارمق ظاهر اولمش اولور آنلرک کوزلری اوزرینه قابلر آنلری ذلیللك بودر اول کونکه اولدیلر آنکله وعده ویرلمش

(سورة نوح مكية وهي ثمان وعشرون آية)

نوح سوره‌سی مکه‌ده نازل اولمش واشبو سوره یکرمی سکز آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

باغشلییجی اسرکییجی اولان اللهك آدیله اوقورم

(إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ أَنْ أَنْذِرْ قَوْمَكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ) ت بز کوندردك نوحی کندو قومی جانبنه که قورقت کندو قومکی آندن اولکه کله آنلره دردویریجی عذاب

(قَالَ يَا قَوْمِ اِنِّى لَكُمْ نَذِيرٌ مُبِينٌ اَنِ اعْبُدُوا اللّٰهَ وَاتَّقُوهُ وَاَطِيعُونِ يَغْفِرْ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ
وَيُؤَخِّرْكُمْ اِلَى اَجَلٍ مُسَمًّى اِنَّ اَجَلَ اللّٰهِ اِذَا جَاءَ لَا يُؤَخَّرُ لَوْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ) ت ديدى اى بنم
قومم بن سزى ظاهر اولان قورقودجيم اشبو مضمونله كه عبادت ايدك الله تعالى يه و قورقكز
آندن واطاعت ايدك بكا تا يارلغيه سزلك كناهلريكزى و براقور سزى معين اولان وقته دكين
البته الهلاك معين قلديغى وقتى وقتا كه كلور تاخير اولنمزا كر بيلسه كز آنى * ف يعنى الله
سبحانه يه عبادت ايدك تا كه انسانك نوعى دنياده قيامته دكين باقى قاله وا كر جمله كز اتفاق
ايدوب عبادت ايتمكى ترك ايتسه كز فى الحال هلاك اولورسكز طوفان اولقدر كه ديكه هيچ
بر كمسنه يى براقمدى حضرت نوح وآنكله اولان كمسنه لر عبادت ايتدكلرى ايچون
هلاك اولمديلر و قيامتك وقتى چقانكه كلور تاخيره قالمز (قَالَ رَبِّ اِنِّى دَعَوْتُ قَوْمِى لَيْلًا
وَنَهَارًا فَلَمْ يَزِدْهُمْ دُعَائِى اِلَّا فِرَارًا) ت ديدى اى بنم ربم بن چاغردم قوممى كيجه و كوندز
پس زياده ايتمدى آنلره بنم چاغرمقلغم مكر قاچمقى (وَاِنِّى كُلَّمَا دَعَوْتُهُمْ لِتَغْفِرَ لَهُمْ جَعَلُوا
اَصَابِعَهُمْ فِى آذَانِهِمْ وَاسْتَغْشَوْا ثِيَابَهُمْ وَاَصَرُّوا وَاسْتَكْبَرُوا اسْتِكْبَارًا) ت و بن چقانكه
چاغردم آنلرى تا يارلغيه سن آنلرى طوتديلر بارمقلرينى كندو قولاقلرينه واورتديلر
باشلرينه بزلرينى وعناد ايتديلر كفرلرنه و بيون چكمكلك ايتديلر تمام اولان بيون
چكمكلكله * ف بزلرين باشلرينه اورتديلر كه تا نوحك سوزلرى بزم قلبمزه اثر ايتمسون
ديو (ثُمَّ اِنِّى دَعَوْتُهُمْ جِهَارًا ثُمَّ اِنِّى اَعْلَنْتُ لَهُمْ وَاَسْرَرْتُ لَهُمْ اِسْرَارًا) ت صكره بن چاغردم
آنلرى يوكسك آواز ايله صكره اشكاره ديدم آنلره و كيزلوسو يلدم آنلره كيزلو سويلكله (فَقُلْتُ
اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ اِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا) ت پس ديدم آنلره يارلغمق طلب ايدك ربكزدن كه
اول يارلغيجيدر (يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا وَيُمْدِدْكُمْ بِاَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَيَجْعَلْ لَكُمْ جَنَّاتٍ
وَيَجْعَلْ لَكُمْ اَنْهَارًا) ت تا كوندره يغمورى سزلك اوزريكزه بر بيننك آردى صره
دوكله رك و بر بيننك ارقه سى صره ويره سزه ماللرى واوغلنلرى ويصه يه سزلك ايچون باغچه لرى
ويصه قاره سز كيچون ايرمقلرى (مَا لَكُمْ لَا تَرْجُونَ لِلّٰهِ وَقَارًا) ت نه اولدى سزه كه
اعتقاد ايتمزسكز الله ايچون بيوكلكى (وَقَدْ خَلَقَكُمْ اَطْوَارًا) ت وحال بو كه ياراتدى سزى
درلو درلو طورلر ايله * ف يعنى سز شو ايشلرى نيچون ايشليورسكز تا كه الله كندو عظمتندن
سزه عذابنى ايرشدرميه و سزى درلو درلو طورلر ايله ياراتدى يعنى سزى انا كزك قارننده

درلودرلوصورته تبدیل ایتدی (الم تروا کیف خلق الله سبع سموات طباقا وجعل القمر فیهن نورا وجعل الشمس سراجا) ت آیا کورمزمیسکز نیچه یراتدی الله یدی کوککی قات بقات و یصه دی آیی کوکلرنک ارامسنده ایشقلنچی و یصه دی کونشی عالمی ایشقلتدریچی چراغ (والله انبتکم من الارض نباتا ثم یعیدکم فیها ویخرجکم اخراجا) ت والله بتوردی سزنی یردن برنوع بتورمکلک بتورمک کبی وندررسزنی ویچیقاررسزنی آندن برنوع چیقارمقلیق (والله جعل لکم الارض بساطا لتسلکوا منها سبلا فجاجا) ت والله یصه دی سز ایچون یرنی دوشک تاکه یوریسکز انده کینکش یوللرده (قال نوح رب انهم عصونی واتبعوا من لم یزده ماله وولده الا خسارا) ت دیدی نوح ای بنم ربم البته اشبو کروه بکا عاصی اولدیلر و تابع اولدیلر اول کیمسه یه که زیاده قیلمادی انی آنک مالی و ولدی مکر زیان کارلغی (یعنی کافرلرنک رئیسلرینه تابع اولدیلر) * ف یعنی کندو زنکینلرینک سوزلرینی ایشتدیلر و حالبوکه انلرنک مالارنده واولادلرنده هیچ بر اولکی یوق ایدی بلکه آنلر او زرینه زیاندر شوسیبدن کندولری دنی دیندن محروم قالدیلر (ومکروا مکرا کبارا) ت اول بیوکلر بیوک مکر ایتدیلر * ف یعنی کافرلرنک بیوکاری جمله قومه دیدیلر که نوحنک نصیحتنی دیکلمیک (وقالوا لا تذرن آلهتکم ولا تذرن ودا ولا سواعا ولا یغوث ویعوق ونسرا) ت ودیدیلر هرکز ترک ایتمیکز معبودلرکزی والبته ترک ایتمیکز ودی وسواعی ویغوثی ویعوقی ونسری * بونلربش بت ایدیلر (وقد اضلوا کثیرا ولا تزد الظالمین الا ضلالا) ت وآزغین قلدیلر چوق کیمسه لری و زیاده ویرمه (یارب) کونوایشلیلره مکرآزغینلغی * ف یعنی آنلره آزغینلغی زیاده ایدوب دنیا امورلرنده تدبیرلرین ضایع قیل تا حیران قالسونلر اشبو بش آدلر آنلرنک بتلرینک آدیدر هر بر مطلب ایچون بربتی تعیین ایتمشلر ایدی (مما خطیئاتهم اغرقوا فادخلوا نارا فلم یجدوا لهم من دون الله انصارا) ت آنلرکناهلری سیبندن غرق اولنوب ادخال اولندیلر اوده پس بولمدیلر کندولر ایچون الله دن غیری هیچ بریاردم ایدیجی (وقال نوح رب لا تذر علی الارض من الکافرین دیارا) ت ودیدی نوح ای بنم ربم براقمه یر اوزرنده کافرلردن هیچ بر

ساكن اولانی (اِنَّكَ اِنْ تَذَرْهُمْ يُضِلُّوا عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُوا اِلَّا فَاجِرًا كَفَّارًا) ت سن اگر قویوبیرسك آنلاری یر یوزنده آزغین قیلورلر سنك قوللاریکنی وطوغورمزلر مگر فاجر وکافر طوغورورلر (رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِيَ مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ اِلَّا تَبَارًا) ت ای بنم ربیم یارلغه بنی وبنم باباجی وآناجی واول کسنه نی که کلدی بنم اویمه مؤمن اولهرق وجمله مؤمن رجالی وخاتونلری وظالملرك هلاككنی زیاده ایله

(سورة الجن مكية وهي ثمان وعشرون آية)

جن سوره‌سی مکه‌ده نازل اولمش وبو سوره یکرمی سکز آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

باغشلیجی اسیرگیجی اولان اللهك آدیله اوقورم

*ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه بر کون اول حضرت صلی الله علیه وسلم مکه‌نك طشره‌سنده صباح نمازن قیلر ایکن جنلردن بر جماعت آنی ایشیدوب ایمان کتوردیلر الله سبحانه آنلرك ایمان کتورملرندن وکندو قوملری ایله دانشملرندن اشبو سوره‌ده خبر بیوردی تا وانلو استقاموا یه‌دکین (قُلْ اُوحِيَ اِلَيَّ اَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِنَ الْجِنِّ فَقَالُوا اِنَّا سَمِعْنَا قُرْآنًا عَجَبًا يَهْدِي اِلَى الرُّشْدِ فَآمَنَّا بِهِ وَلَنْ نُشْرِكَ بِرَبِّنَا اَحَدًا) ت دیگل وحی کوندرلدی بنم جانبمه که ایشتدیلر جنلردن بر گروه پس دیدیلر بز ایشتدك بر عجب قرآنی که دلالت ایدر طوغرو یول جانبنه پس ایمان کتوردك اکا وشریك قوشمز کندو ربمزه هیچ بر کسنه‌نی *ف سورة احقافده کچمشکه پیغمبرمز علیه السلام صباح نمازن قیلر ایکن جنلردن بر قاچ جنلر آنی ایشیدوب اکا ایمان کتوردیلر صکره قوملرینه کیدوب آنی بیان ایتدیلر پس بوراده الله سبحانه آنلرك قصه‌سنی بیان ایتمکه وحی کوندردی کندو رسولی اوزرینه اشبو قصه‌دن صکره جنلر بر قاچ دفعه پیغمبرك حضورینه کلوب ملاقات ایدوب ایمان کتوردیلر وقرآنی اوگرندیلر (وَاَنَّهُ تَعَالَى جَدُّ رَبِّنَا مَا اتَّخَذَ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا) ت (و بیان ایتدیلر شو جنلرکه) بو جهه اولدی بزم ربمزك بیوکلکی اتخاذ ایتمدی نه خاتون ونه اوغل *ف هر بر ضلالت که بنی آدمده وار ایدی جنلرده دخی وار ایدی وجنلر دخی الله سبحانه‌نك قاریسی واوغلی وار دردیو اعتقاد ایدرلر ایدی (وَاَنَّهُ كَانَ يَقُولُ سَفِيهُنَا عَلَى اللّٰهِ شَطَطًا) ت وسویلردی بزم جاهلمز الله اوزرینه حقدن ایراق اولان یلان سوزلری *ف یعنی بزم قومزدن اول کسنه که جاهل ایدی اشبو افترایی دیر ایدی یاخود جنلر ابلیسه جاهل دیدیلر (وَاَنَّا ظَنَنَّا اَنْ لَنْ

تَقُولَ الْاِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا) ت و بز ظن ایتدك كه البته دیمزلر بنی آدم وجنلر الله اوزرینه یلان سوزی * ف یعنی اشبو ظنمز سببندن بز دخی آزغین اولدق (وَاَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِنَ الْاِنْسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا) ت بنی آدمدن برقاچ رجال صغنورلر ایدی جنلردن برقاچ رجاله پس بو سببدن زیاده ایتدیلر جنلرنك بیون چكمه‌لرین وكبرلرن (اشارتدر اكا كه جاهلیت زماننده وقتا كه بر منزله قونرلر ایدی دیرلر ایدی صغنورز بو وادینك بیوكنه قومنك جاهللرینك مضرتندن والله اعلم) * ف یعنی هر قدر كه آدمیلر جنلره التجا ایدرلر ایدی اوقدر جنلر مغرور اولورلر ایدی (وَاَنَّهُمْ ظَنُّوا كَمَا ظَنَنْتُمْ اَنْ لَنْ يَبْعَثَ اللّٰهُ اَحَدًا) ت وآدمیلر ظن ایتدیلر نیچه كه ظن ایتدیكز سز (ای جنلر) كه كوندرمز الله هیچ بر كمسنه * ف یعنی بر كمسنه‌یی الله سبحانه قبرندن قالدرمز یاخود پیغمبر كوندرمز بوندن اول پیغمبرلر كه كلمش آنلردن صكره هیچ بر پیغمبر كلمز (وَاَنَّا لَمَسْنَا السَّمَاءَ فَوَجَدْنَاهَا مُلِئَتْ حَرَسًا شَدِيدًا وَشُهُبًا) ت بز آل ایرشدردك كوكه پس بولدق كوكی طولمش قوتلو بكچیله‌ور رجم ایدر یلدزلر ایله * ف یعنی اود شعله‌سی ایله كه جنلر او دیاورلر و كوكك بكچیلری اولان ملكلر جنلری كوكك خبرلرن ایشتمكدن منع ایدرلر (وَاَنَّا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقَاعِدَ لِلسَّمْعِ فَمَنْ يَسْتَمِعِ الْاٰنَ يَجِدْ لَهُ شِهَابًا رَصَدًا) ت و (بوندن اول) بز اوطورر ایدك كوكدن برقاچ یرده ایشتمك ایچون پس هر كمسنه كه قولاق قویه شمدی بولور كندو ایچون حاضر اولان یلدزی یعنی شهاب ایله رجم اولنور كوكك خبرن ایشتمكدن منع اولنور (وَاَنَّا لَا نَدْرِي اَشَرٌّ اُرِيدَ بِمَنْ فِي الْاَرْضِ اَمْ اَرَادَ بِهِمْ رَبُّهُمْ رَشَدًا) ت و بزلر بیلمزكه ایا بر بلامی مراد اولندی یرده اولان كمسنه‌لرك حقنده یاخود مراد ایتدیمی آنلرك حقنده ربلری خیری (وَاَنَّا مِنَّا الصَّالِحُونَ وَمِنَّا دُونَ ذٰلِكَ كُنَّا طَرَائِقَ قِدَدًا) ت و بزدن بر كروه كوزل ایشلیدرلر و بر كروه بونلردن غیریدرلر بز اولدق مختلف فرقه‌لر (وَاَنَّا ظَنَنَّا اَنْ لَنْ نُعْجِزَ اللّٰهَ فِي الْاَرْضِ وَلَنْ نُعْجِزَهُ هَرَبًا) ت و بزلر بیلدك كه البته عاجز قیله بیلمز الله تعالی‌یی یرده وعاجز قیلمز آنی قاچمقله (وَاَنَّا لَمَّا سَمِعْنَا الْهُدٰى اٰمَنَّا بِهِ فَمَنْ يُؤْمِنْ بِرَبِّهِ فَلَا يَخَافُ بَخْسًا وَلَا رَهَقًا) ت و بزلر وقتا كه ایشتدك هدایتی ایمان كتوردك اكا پس هر كمسنه كه ایمان كتورسه كندو ربسنه قورقمز هیچ بر نقصاندن وهیچ بر ظلمدن (وَاَنَّا مِنَّا الْمُسْلِمُونَ

ومنا القاسطون فمن اسلم فاولئك تحروا رشدا) ت وبر كروه بزدن مسلمانلردر
وبر كروه اسلامدن اعراض ايدرلر پس هر كيمسه كه مسلمان اولدى قصد ايتدى طوغرو يولى
(واما القاسطون فكانوا لجهنم حطبا) ت واما كناه ايشليلر اولولر جهنم ايچون اوطون
(وان لو استقاموا على الطريقة لاسقيناهم ماء غدقا لنفتنهم فيه ومن يعرض عن
ذكر ربه يسلكه عذابا صعدا) ت ودخى سويلدم كه وحى كوندرلدى بنم جانبمه كه
آدميلر اكر طوغرو طورسه لر طوغرو يول اوزرينه البته ايچورير ز آنلره چوق صويى
تا صنار ز آنلرى شونده (يعنى اوچ ز اق اولوردى وقيتلق كلزدى) وهر كسنه يوز چويرسه
كندو ربسنى ذكر ايتمكدن كتورر آنى قتى اولان عذابه (وان المساجد لله فلا تدعوا
مع الله احدا) ت ومسجدلر الله تعالى يه مخصوصدر پس عبادت ايتميكز الله ايله
بر كسنه يه (وانه لما قام عبد الله يدعوه كادوا يكونون عليه لبدا) ت وقتا كه طوردى
اللهك قولى (يعنى محمد عليه السلام) كه عبادت ايده الله سبحانه يه آز قالوركه اولالر
(كافرلر) بر برى اوزرينه بر لر جمع اولوب يعنى برى برينه معاون اولولر كا ايذا ويره كه
ياخود جنلر قرائتى ديكلمكه پيغمبرك اطرافنده چوقلقله ازدحام ايدوب يقين اولديلر كه
بر برينك اوزرينه چيقه لر (قل انما ادعوا ربى ولا اشرك به احدا) ت ديكل
عبادت ايدرم كندو ربمه وشريك قوشمم آكا هيچ بر كسنه يى (قل انى لا املك لكم ضرا
ولا رشدا) ت ديكل بن قادر اولمم سزلك حقكزده ضرر ايرشدرمكه ونه طوغرو يولى
لازم قيلمغه (قل انى لن يجيرنى من الله احد ولن اجد من دونه ملتحدا) ت ديكل خلاص
ايده بيلمز بنى اللهك عذابندن هيچ بر كسنه واصلا بولمم آندن غيرى بر صغنه جق (الا بلاغا
من الله ورسالاته ومن يعص الله ورسوله فان له نار جهنم خالدين فيها ابدا) ت ايكن
برينه كتورديرم خبرى ايرشدرمكى اللهجانبندن وآنك پيغامنى ايرشدرمكى وهر كسنه كه
عاصى اولسه الله تعالى يه وآنك پيغمبرينه پس آنكيچوندر جهنمك اودى دائم اوله رق آنده
هميشه (حتى اذا راوا ما يوعدون فسيعلمون من اضعف ناصرا واقل عددا) ت (كندو
غفلتلريله اولولر) اولوقته دكينكه كوره لر وعده ويرلديكى شيئ آنلره پس البته بيلورلر كه
كيمدر زياده ضعيف ياردمجى اعتبار يجه وزياده عددا اعتبار يجه (قل ان ادرى اقريب

ما يوعدون

مَا تُوعَدُونَ أَمْ يَجْعَلُ لَهُ رَبِّي أَمَدًا) ت دیکل یالم یقینمدور اولشیکه وعده و بریلورسزه یاخود بیصار آنکیچون بنم ربم برمدت (عَالِمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَىٰ غَيْبِهِ أَحَدًا إِلَّا مَنِ ارْتَضَىٰ مِن رَّسُولٍ فَإِنَّهُ يَسْلُكُ مِن بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا) ت کیزلوبی بیلیجیدر پس خبردار قیلماز کندو کیزلوسنك علی اوزرینه هیچ برکسنه‌نی مکر اول کسنه نیکه بکندی آنی پیغمبردن پس البته الله کیدیجی قیلرانك او کنده وانك ارقه‌سی صره اولان فرشته‌لری * ف یعنی پیغمبره غائب اولان شیئی بیلدیرصکره آکا برقاچ بکیجی ملك ویرر تا شیطان اکا دخل ایتمیه وکندو نفسنده وحی غلط فهم ایتمیه و پیغمبرلرك معصوم اولدیغی اشبو معنادن عبارتدر و پیغمبرلرك معلومی شکسزدر وغیریلرك معلومی شبهه ایله‌در (لِّيَعْلَمَ أَن قَدْ أَبْلَغُوا رِسَالَاتِ رَبِّهِمْ وَأَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ وَأَحْصَىٰ كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا) ت تا بیله الله که ایرشدردیلر ربلرینك احکاملرینی (یعنی تا که احکام ایرشدرمکه ظاهرده ثابت اوله زیرا که بو علم لازمندندر) والله قوشاتدی هر جانبدن آنلرك یاننده کی شیئی وصایدی هر برشیئی صایق یوزندن (یعنی هر شیئك عددینی بیلور)

(سورة المزمل مكية وهي عشرون آية)

مزمل سوره‌سی مکه‌ده نازل اولمش و بو سوره یکرمی آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهك آدیله اوقورم

*ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه اسلامك اولنده اول حضرت وسائر مؤمنلر اوزرینه کیجه‌ده قالقوب نماز قیلمق فرض ایدی واشبو حکم آنلر اوزرینه چتین اولدیغندن بریلدن صکره رخصت نازل اولدی ان ربك دن سوره‌نك آخرینه دکین تا که هر کسنه دیلرسه قیلر وهر کسنه دیلرسه قیلماز وقراندن نه قدر دیلرسه اوقور والله اعلم (يَا أَيُّهَا الْمُزَّمِّلُ قُمِ اللَّيْلَ إِلَّا قَلِيلًا) ت ای لباسنه بورنمش پیغمبر (یعنی وحینك هیبتی سببیله) قالق کیجه‌ده مکر کیجه‌نك آزنده (یعنی کیجه‌نك بعضنده طورمزسك کناه یوقدر) * ف اشبو سوره اول نازل اولمش واول حضرت علیه السلامه وحینك دهشتندن برصغوقلق حاصل اولدیغندن جسمنی برلباسله بورردی اشبو حالدن الله سبحانه آنی بو اسمله چاغردی کیجه‌ده قالق یعنی کیجه نمازقیل اشبو دینده اوله کیجه‌نك نمازی فرض ایدی (نِّصْفَهُ أَوِ انقُصْ مِنْهُ قَلِيلًا أَوْ زِدْ عَلَيْهِ وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا) ت کیجه‌نك یاریسنده قالق یاخود

یاریدن برآز نقصان قیل یاخود زیاده قیل یاری اوزرینه برآز وحروفین بیان ایدرک
اوقو قرآنی واضح اوقومقله (انا سنلقی علیک قولا ثقیلا) ت بزلر نازل قیلارمز سننک
اوزریکه چتین اولان بیورلدیغی (یعنی کافرلری اسلامه دعوت ایتمکنی) * ف یعنی
ریاضت ایتا آغر اولان یولنی سننک اوزریکه قولاتی اوله (ان ناشئة اللیل هی اشد وطأ
واقوم قیلا) ت کیچه ده نماز قیلماق زیاده قتیدر نفسه مشقت جهتندن وزیاده
طوغریدر الفاظی درست اوقومقده * ف یعنی کیچه ده نمازه طورمق بیولنر ریاضتدرکه
نفس شو ریاضتله باصیلور وصبر و کیچه ده دعا وذکر کوزل ادا اولنور (ان لک فی النهار
سبحا طویلا) ت سنکیچون کوندزده چوق شغل واردر * ف یعنی کوندزده
امر دینی تعلیم ایدرسن پس کیچه لرده عبادت وقتی مقرر ایت (واذکر اسم ربک وتبتل
الیه تبتیلا) ت وذکر ایت کندو ربکک آدینی وکسل هر یاندن یوز اوب آنک جانبنه
(رب المشرق والمغرب لا اله الا هو فاتخذه وکیلا) ت کونش طوغان وکونش بتان یرلرک
ربیدر بو قدر هیچ بر معبود اندن غیری یوقدر طوت آنی کندیکه ایش یصمیجی (واصبر
علی ما یقولون واهجرهم هجرا جمیلا) ت وصبر ایت اولشی اوزرینه که دیرلر
وبراق آنلری کوزل براقمقله * ف یعنی خلقدن برکناره چیق لیکن غوغا وشماتة ایله
دکل بلکه آنلر ایله کوزل معامله ایله (وذرنی والمکذبین اولی النعمة ومهلهم قلیلا) ت
وبراق بنی یلانه نسبت ایدن رفاهیت صاحبلری ایله * یعنی سنی تکذیب ایدن قریشلک
یوکارینی بکا حواله ایله ومهلت ویر آنلره آزیجق (ان لدینا انکالا وجحیما وطعاما
ذا غصة وعذابا الیما) ت واردر بزم یانمزده آغر زنجیرلر واولتجی اود وبوغازی طوتیجی
طعام ودردویریجی عذاب (یوم ترجف الارض والجبال وکانت الجبال کثیبا مهیلا)
ت اول کونده که تپره نور یر وطاغلر واولور طاغلر آقار قوم تپه سی کبی (انا ارسلنا الیکم
رسولا شاهدا علیکم کما ارسلنا الی فرعون رسولا) ت بزلر کوندردک سزلک جانبکزه
شهادت ایدیجی پیغمبری سزلک اوزریکزه نیچه که کوندردک فرعون جانبنه بر پیغمبر
(فعصی فرعون الرسول فاخذناه اخذا وبیلا) ت پس عاصی اولدی فرعون اول
پیغمبره پس طوتدق آنی قتی طوتمقله (فکیف تتقون ان کفرتم یوما یجعل الولدان شیبا

السَّمَاءُ مُنْفَطِرٌ بِهِ كَانَ وَعْدُهُ مَفْعُولًا) ت اگر كافر قالور ايسه كز نيچه صاقلنورسكز اول كوندنكه نجلارى اختيار قيلور كوك يارلور اول كونده اللهنك وعده سى واقع اولور * ف اگرچه اشبو كونده هر كيمسه كندو حالتى اوزره قالور ليكن شو كوننك مدتى اوزونلغى او اقدردركه چوجقلرانده اختيار اولور (اِنَّ هٰذِهٖ تَذْكِرَةٌ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذَ اِلٰى رَبِّهٖ سَبِيلًا) ت شو نصيحتدر پس هر كسنه ديلرسه يول طوترربسى جانبنه * ف كيجه ده نمازه طورمق حكمى بر يل مدتده كين باقى قالدى اندنصكره اشبو كلن آيتدن حكمى موقوف اولدى (اِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ اَنَّكَ تَقُومُ اَدْنٰى مِنْ ثُلُثَيِ اللَّيْلِ وَنِصْفَهٗ وَثُلُثَهٗ وَطَائِفَةٌ مِنَ الَّذِينَ مَعَكَ وَاللّٰهُ يُقَدِّرُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ عَلِمَ اَنْ لَنْ تُحْصُوهُ فَتَابَ عَلَيْكُمْ فَاقْرَؤُا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْاٰنِ عَلِمَ اَنْ سَيَكُونُ مِنْكُمْ مَرْضٰى وَاٰخَرُونَ يَضْرِبُونَ فِى الْاَرْضِ يَبْتَغُونَ مِنْ فَضْلِ اللّٰهِ وَاٰخَرُونَ يُقَاتِلُونَ فِى سَبِيلِ اللّٰهِ فَاقْرَؤُا مَا تَيَسَّرَ مِنْهُ وَاَقِيمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ وَاَقْرِضُوا اللّٰهَ قَرْضًا حَسَنًا وَمَا تُقَدِّمُوا لِاَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللّٰهِ هُوَ خَيْرًا وَاَعْظَمَ اَجْرًا وَاسْتَغْفِرُوا اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ) ت سنك ربك بيلوركه سن قالقارسن كيجه نك ايكى ثلثندن آزينى وكيجه نك يارسنى وثلثنى وسنكله برابر اولنلردن بر گروه دخى قالقارلر والله صيار كيجه يى وكوندزى بيلدى الله كه احاطه ايده بيلمزسكز آنى (يعنى كيجه قالقمغه مداومت ايده بيلمزسكز) پس رحمتيله قايتدى سزلك اوزركزه پس اوقويكز قولاى اولان شيئى سزه قرآندن (يعنى تهجد دنياغيريسنده وزياده آزى بش وقت نمازلرده قرآنك قرائتيدر والله اعلم) بيلدى الله كه البته بولنور سزدن كيمسنه لر وآخر كسنه لركه سفر ايدرلر يرده طلب ايدرلر رزقلرينى اللهنك فضلندن وينه بر آخر گروه جهاد ايدرلر اللهنك يولنده پس اوقويك قولاى اولان شيئى قرآندن وقائم قيلكز نمازى وادا ايديكز زكاتى واودنج ويريكز الله تعالى يه گوزل اولان اودنجى (يعنى مال صرف ايديكز غوغاده آخرت ثوابنى توقع ايله) واو شيئى كه ايلرو كوندرديكز كندو نفسكز ايچون گوزل اولان عملدن بولورسكز آنى اللهنك ياننده زياده گوزل وزياده بيوك مزد اعتبارنجه ويارلغمق طلب ايديكز اللهدن البته الله يارلغييجيدر راحم كيمسه در * ف شاه ولى الله رحمه الله ديركه اشبو آيت بر يلدنصكره نازل اولدى اول حضرت صلى الله عليه وسلم آنى اشبو سوره يه ملحق قيلدى مناسبت جهتيله اشبو اجلدن اسلوبده سائر سوره يه بكزمز

(سورة المدثر مكية وهى ست وخمسون آية)

مدثر سوره سى مكده نازل اولمش وبو سوره اللى آلتى آيتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

باغشلیجی اسمر کیبی اولان اللهك آدیله اوقورم

(یَا أَیُّهَا الْمُدَّثِّرُ قُمْ فَأَنْذِرْ وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ وَثِیَابَكَ فَطَهِّرْ وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ وَلَا تَمْنُنْ تَسْتَكْثِرُ
وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ) ت ای لباسنه بورنمش پیغمبر (یعنی وحیك هیبتندن) طور قورقت
و کندو ربكی بیوکلکله ذکر ایت ولباسکی آریت ونجاستی ترك ایت ولایق دکل که
برشی ویره سن زیاده طلب ایدرك (یعنی بر نیس اوکنه زیاده برشی امید ایدرك هدیه
کتورمیه سك اشبو دنی کونو اخلاقلردندر) وربكك حکمی اوزرینه صبر ایت * ف
وقتا که اشبو سوره نازل اولدی اولوقتده خلقلری اسلامه دعوت ایتکه حکم اولندی
ونماز فرض اولندی ونمازدقی تکبیر ایله ابتدا اولور ونمازده آرتق فرضدر ور بیرده
مراد بدر یا نجاستدرکه بونك کبی پاکه اولین شیلری ترك ایتدیرمك اوزره دائم اول واشبو همتی
تعلیم بیوردی که اکر برکسنه یه احسان ایسه ك آندن عوض طلب ایتمه والله سبحانه نك
انعامنه شکر ایت (فَإِذَا نُقِرَ فِی النَّاقُورِ) ت پس بر وقتکه اوفوریلور صوره حال چنین
اولور (فَذَلِكَ یَوْمَئِذٍ یَوْمٌ عَسِیرٌ عَلَى الْكَافِرِینَ غَیْرُ یَسِیرٍ) ت پس شو وقت اولکونده
چتین اولان وقتدر کافرلر اوزرینه قولای وقت دکلدر (ذَرْنِی وَمَنْ خَلَقْتُ وَحِیدًا) ت
براق بنی اول کسنه ایله که براتدم آنی یالکز * ف یعنی انی بکا حواله ایله یعنی آنك
باباسنك آندن غیری اوغلی یوغیدی یکه باباسنك مالنده اکا شریك اولیدی یاخود دنیا
تدبیرنده زیاده فراستده نظیری یوغیدی (وَجَعَلْتُ لَهُ مَالًا مَمْدُودًا وَبَنِینَ شُهُودًا وَمَهَّدْتُ
لَهُ تَمْهِیدًا ثُمَّ یَطْمَعُ أَنْ أَزِیدَ) ت وویردم اکا چوق مال ومجلسلرده حاضر اولان اوغللر
وکنکشلك ویردم اکا صکره طمع ایدرکه زیاده ویره یم * ف دیدیلدیکه اشبو کسنه مغیره اوغلی
ولیدك حالیدر واشبو کسنه اراق مملکتلره کیدوب کلشیدیکه مشرکلر اکا سویلدیلرکه
سن ایشیت که محمدنه یی اوقور وتامل ایت وفکر ایت که شونه شیدر پس وقتا که پیغمبر علیه
السلام قرآن اوقودی ومغیره اشتلدی ولید بوزنی اکشیدوب دیدیکه بوجادودر (كَلَّا إِنَّهُ كَانَ
لِآیَاتِنَا عَنِیدًا) ت اویله دکل اوبله دکل اول بزم آیتلرمزه ایله خلاف ایدیجی ایدی (سَأُرْهِقُهُ
صَعُودًا) ت زحمت ویررم اکا مشقت اولان عذاب ایله .. ف جهنمده صعودا دلو بر طاغ
واردرکه یوکسلك وطوغرو طومش دائما کافرلری آنك اوزرینه چیقارورلر شو بخی برنوع

عذابدر (انه فكر وقدر فقتل كيف قدر ثم قتل كيف قدر ثم نظر ثم عبس وبسر ثم ادبر
واستكبر فقال ان هذا الا سحر يؤثر ان هذا الا قول البشر) ط ت اول فكر ايتدى واندازه
مقرر ايتدى پس لعنت اولسون آكا نيچه قدرلادى صكره لعنت اولسون آكا نيچه قدرلادى
صكره باقدى صكره يوزين اكشتدى وآلنى تورشدردى صكره ارقه چويردى وتكبرلك
ايتدى پس ديدى دكلدر شو قرآن مگر جادو ايسكدركه ساحرلردن نقل اولنمشدر دكلدر شو قرآن
مگر آدمى سوزيدر (ساصليه سقر وما ادراك ما سقر لاتبقى ولاتذر لواحة للبشر عليها تسعة
عشر) طع ت والبته بز آتارز آنى جهنمه ونه نى بيلديردى سكا كه ندر جهنم برشيئى باقى قومز
وترك ايتمز ياندريجيدر آدملرى ف نيچه كه تمور اودنك حرارتدن زياده قزدقده شعله
كبى كورينور كافرلرنك بدنى اوزره اويله قزمز شعله كورينور آنك اوزرينه
بگيچيدر اون طقوز كسنه ف شاه ولى الله رحمه الله ديركه اشبو تصويردر كافرلرنك جهنمده
اولان حالنى كه الله سبحانه دنياده اكا شو قدر نعمت ويرركن كفر اوزرينه دائم اولور وعبس
وبسر ثم ادبر واستكبر تصويردر كافرلرنك تأملى وترددلى حالنى والله اعلم (وما جعلنا اصحاب
النار الا ملائكة وما جعلنا عدتهم الا فتنة للذين كفروا ليستيقن الذين اوتوا الكتاب ويزداد
الذين آمنوا ايمانا ولا يرتاب الذين اوتوا الكتاب والمؤمنون وليقول الذين فى قلوبهم مرض
والكافرون ماذا اراد الله بهذا مثلا كذلك يضل الله من يشاء ويهدى من يشاء وما يعلم
جنود ربك الا هو وما هى الا ذكرى للبشر) ت وقيلمه‌دق جهنمك بگيچيلرينى مگر فرشته‌لر
وقيلمه‌دق آنلرنك عددينى مگر بلا كافرلرنك حقنده تا يقين ايده‌لر كتاب اهلى وتا زياده اوله
مسلمانلرنك دوا ايمانلرنده وتا شك ايتمه كتاب اهلى ومسلمانلر وتا ديمه‌لر قلبلرنده كيفسزلك اولان
كيمسه‌لر وكافرلر كه نه شيئى مراد ايتدى الله اشبو مثالدن اشبونك كبى آزغين قيلور الله اول
كسنه‌يى كه ديلر ويول كوسترور اول كسنه‌يه كه ديلر وبيلمز سنك ربكنك عسكرينى مگر كندو
بودكلدر مگر نصيحتدر بنى آدم ايچون ف شاه ولى الله رحمه الله ديركه اشبو آيت اشارتدر
كافرلرنك اشبو اون طقوز عددده اولان شبهه‌لرينك ردينه وپيغمبر صلى الله عليه وسلم اشبو
آيتى بو سوره‌يه ملحق ايتديلر بو مناسبت اعتبارنجه بو اجلدن سائر سوره‌يه بگزه‌مز اسلوبده
* ف وقتا كه الله سبحانه بيوردى كه جهنمك بگيچيلرى اون طقوز كسنه‌در كافرلر مسخره ايدوب
كولديلر كه بزلر نيچه بيك كسنه‌لرز اون طقوز كسنه بزه نه يا پە بيلورلر اول وقتده بيورديكه انلر
آدمى دكل فرشته‌درلر سزلك تمامكزه آنك برى كفايت ايدر اشبو عددى تعيين بيورمسى
سابق كتب الهيه‌يه موافقت ايچوندر تا كه طوغرو اولديغنه بر دليل اوله (كلا والقمر والليل

اذ ادبر والصبح اذا اسفر انها لاحدى الكبر نذيرا للبشر لمن شاء منكم ان يتقدم او يتاخر)

ت اویله دکل اویله دکل آی حقیچون و کوندزك ارقه سی صره کیدن کیجه حقیچون وعالمی آیدین قیلان صباح حقیچونکه سقر بیوك شیلردن بر بیوك شیدر (یعنی جهنمك طبقه لرندن بر بیوك طبقه در) قورقودیجیدر آدملری قورقودر سزدن اول کسنه یه که خیره تقدم مراد ایدر یاخود شرلك ومعاصیدن کیرو قالمق مراد ایدر (كل نفس بما كسبت رهينة الا اصحاب اليمين) ت هر بر شخص ایشلدیکی عمل اوزره طوتلشدر مکر سعادت اهلی (في جنات يتساءلون عن المجرمين ما سلككم في سقر) ت جنتلرده اولورلر سؤال ایدرلر كناه ایشلیلردن که نه شی کتوردی سیزی جهنمه (قالوا لم نك من المصلين ولم نك نطعم المسكين وكنا نخوض مع الخائضين) ت دیرلر نماز قیلنلردن دکل ایدك وطعام ویرمزدك فقرالره دینه طعن ایدنلرله برابر اولدق (وكنا نكذب بيوم الدين حتى اتانا اليقين) ت ویلانه نسبت ایدردك جزا کونتی اولوقته دکین که کلدی بزه اولوم ۞ ف یعنی ایمان سوزلرنده فکر ایدردك فکر ایدنلر ایله پس طالدق ایمانی (فما تنفعهم شفاعة الشافعين) ت منفعت ویرمز آنلره شفاعتجیلرك شفاعتی ۞ ف کافرلرك حقنده بر کسنه شفاعت ایده بیلمز اکر ایدرسه قبول اولنمز (فما لهم عن التذكرة معرضين) ت پس نه اولدی آنلره که نصیحتدن یوز چویریجیدرلر (كانهم حمر مستنفرة فرت من قسورة) ت دیرسن که آنلر اورکمش اشکلردرکه ارسلاندن قاچدیلر ۞ ف یعنی اشکلری بر آرصلاندن اورکوب قاچدقلری کبی بونلر دخی قرآنی ایشیدنجه نفرت ایدوب قاچارلر (بل يريد كل امرئ منهم ان يؤتى صحفا منشرة) ت بلکه دیلر هر بر آدم آنلردن که ویریله آکا آچق مهرسز بر مکتوب (یعنی دیلرلرکه هر بر کسنه اوزرینه آیریجه بر کتاب کوندریله) ۞ ف هر بریسی دیلرکه پیغمبر اولوب کوکدن آچق مهرسز بر کتابی بوله (كلا بل لا يخافون الآخرة) ت اویله دکل اویله دکل قورقمزلر آنلر آخرتدن (كلا انه تذكرة) ت اویله دکل اویله دکل البته قرآن نصیحتدر (فمن شاء ذكره) ت پس هر کسنه دیلرسه اوقور آنی ۞ ف یعنی نه مضایقه واردر شونده که کتاب برآدمه کاه بجهله آنکله منفعت بوله (وما يذكرون الا ان يشاء الله هو اهل التقوى واهل المغفرة) ت ونصیحت قبول ایتمزلر مکر الله دیلدیکی کیمسه لر قبول ایدر اشته اول

کیمسه

كيسه الله تعالى يه مخالفتدن صاقنمغه ويارلغمغه لايقدر

(سورة القيامة مكية اربعون آية)

(قيامت سوره سى مكه ده نازل اولمش قرق آيتدر)

(بسم الله الرحمن الرحيم)

(باغشلينجى اسركيجى اولان اللهك آديله اوقورم)

(لَآ أُقْسِمُ بِيَوْمِ الْقِيَامَةِ ۙ وَلَآ أُقْسِمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ) ت يمين ايدرم قيامت كوننه وقسم ايدرم نفس لوامه يه (البته سز بعث اولنورسكز) *ف آدمينك نفسى اوّل اويونبازلغه ولذتلره طالروا صلا اولكه رغبت ايتمز ايسه اشبو نفسك آدى امارة بالسوء دركه وا كرعقله كلوب اويي وكوتويي فهم ايدوب كوتولكدن اجتناب ايتسه وكاهيجه كوتولكه اقدام ايتسه صكره دوشنوب كندويي ملامت ايتسه بو نفسه لوامه ديرلر صكره جميع كوتولكدن كيرودونوب اولكله برنسه وداٸما كوكليله قصدى ايوا كده اولوب كوتولكدن كندو كنديله بالكليه مجتنب اولسه ومشقتلره صبر ايتسه اكا مطمٸنه ديرلر (أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَلَّنْ نَجْمَعَ عِظَامَهُ ۗ) ت آياظن ايدرمى آدميكه جمع ايتمزز آنك كوكاريني (بَلَىٰ قَادِرِينَ عَلَىٰ أَنْ نُسَوِّيَ بَنَانَهُ) ت اوت جمع ايدرز قادر اوله رق اكا كه جمع ايدملم آنك بارمقلرينك باشلريني يعنى بارمقلرى او جنده اولان اوفق كوكارى دخى جمع ايتمكه قادرز (بَلْ يُرِيدُ الْإِنْسَانُ لِيَفْجُرَ أَمَامَهُ ۚ) ت بلكه ديلر آدميلر تكذيب ايدهلر اوكلرنده كيني (يَسْأَلُ أَيَّانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ ۗ) ت سؤال ايدرقنقى زمانده اولور قيامت كونى (فَإِذَا بَرِقَ الْبَصَرُ ۙ) ت پس اولوقتكه بولانق اولور كوز (وَخَسَفَ الْقَمَرُ ۙ) ت وطوتلور آى (وَجُمِعَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ ۙ) ت وجمع اولنور كونش وآى *ف كوز بولانق اولور يعنى آدميلرك كوزى ايشق وير مكدن عاجز اولور اشبو وقت قيامتدركه كونش آدميلرك باشنه يقين كلور (يَقُولُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ أَيْنَ الْمَفَرُّ ۚ) ت دير آدميلر اولكونده يرده در قاچه جق ير (كَلَّا لَا وَزَرَ ۗ) ت اويله دكل او يله دكل يوقدر هيچ صغنه جق محل (إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمُسْتَقَرُّ ۗ) ت سنك ربكك جانبنه در اولكونده قرار بوله جق ير (يُنَبَّأُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ ۗ) ت خبرو يربلور آدملره اولكونده اولشينك

حقیقتندن کەایلروکوندردی وکیروبراقدی صدقەجاریە کبی وباقی اولان علم کبی (بَلِ الْاِنْسَانُ
عَلٰی نَفْسِهٖ بَصِیْرَةٌ وَّلَوْ اَلْقٰی مَعَاذِیْرَهٗ) ت بلکە آدمی الزام ایتمکیچون شهادت ایدیجی واردر (یعنی
جوارحی وحالی اینسنە وسوزینە شهادت ایدر) وا کرچە اورنەیرەکتورسەدە عذرلرینی * ف
یعنی اکرانسان کسدوا حوالنە ایو باقسە الله سبحانە نڭ برلکی یعنی وحدانیتن بیلورواکربر
کسنە دیرسە کە بنم فهممە کلمز پس شویلانەدر (لَا تُحَرِّكْ بِهٖ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهٖ) ت برتمەیا محمد
قرآنی تکرار ایتمکەدلکی تیزلکالە کنتورەسن دیو آنی * ف شاەولی الله رحمه الله دیرکە وقتا کە
جبرائیل علیه السلام اول حضرتە وحی کتورردی اول حضرت علیه السلام آنی حفظ ایتمکە
زیادە اهتمام بیورردی وحتی جبرائیل وحیی تمام ایتمش ایکن کندولر اوقویوب تکرار ایدرایدی
تاکە مبارك خاطرندن کیتمسون دیو الله سبحانە اشبو معنایە بیوردی (اِنَّ عَلَیْنَا جَمْعَهٗ وَقُرْاٰنَهٗ)
ت بزم اوزرمزەدر قرآنی سنڭ سینەڭدە جمع ایتمکی وآنڭ اوقومسنی قولای قیلمغی (فَاِذَا قَرَاْنٰهُ
فَاتَّبِعْ قُرْاٰنَهٗ) ت پس وقتا کە اوقورز آنی بزملڭ واسطەسیلە قلبکی اکاتابع قیل (ثُمَّ اِنَّ عَلَیْنَا
بَیَانَهٗ) ت ینە بزم اوزرمزەدر آنی واضح قیلمق * ف شاەولی الله رحمه الله دیرکە اشبو قولڭ یاتندە
بو آیتڭ معناسی شودرکە البتە بزم اوزرمزە لازم اولان وعدە واردر قرآنی دفترلردە جمع
ایتمکیچون وآنڭ حفظی واوقومسی جهاندە جاری اولمغیچون وتفسیری ومعنالری واضح
قلمغیچون پس الله سبحانە حضرت عمر فاروق وحضرت عثمان رضی الله عنهما اللرندن قرآنی
جمع ایتدردی وهر برزماندە قارئلرە توفیق ویردیکە قرآنی حفظ ایدەلر وتجوید ایلە اوقویەلر
وهر برزماندە قرآنڭ تفسیرندەسی ایتمکە توفیقلر بیوردی والله اعلم * ف قچانکە جبرائیل
علیه السلام قرآن شریفی کتوروب اوقورلرایدی پیغمبر علیه السلام دخی آنکلە برابر کندو
قلبندە اوقورلرایدی پس وقتا کە اولکی لفظنی باشلرایدی ایکنجی لفظنی کمالیلە ایشتمزلرایدی
اشبو اجلدن مضطرب اولورلرایدی پس الله سبحانە بیوردیکە جبرائیل ایلە برابر اوقومغە
حاجت یوقدر بلکە لازم شودرکە دکلەسن آنی قلبکدە حفظ اوقمسی ودل ایلە آدملرڭ ارا سندە
اوقومسی بزم ذمتمزدەدر وینە معناسنڭ تحقیقی ایتمکە حاجت یوقدر دخی بزم ذمتمزدەدر
وجبرائیلڭ اوقودیغنە کندوا وقورکبی بز اوقورزدیو بیوردی زیرا کە جبرائیل نیابتلە
اوقوردی والنجم سورەسندە فاوحی الی عبدە بیوردیغی کبی (كَلَّا بَلْ تُحِبُّوْنَ الْعَاجِلَةَ
وَتَذَرُوْنَ الْاٰخِرَةَ) ت اویلە دکل اویلە دکل بلکە ای کافرلر سورسکز دنیایی وترك ایدرسکز آخرتی
(وُجُوْهٌ یَّوْمَئِذٍ نَّاضِرَةٌ اِلٰی رَبِّهَا نَاظِرَةٌ) ت بر قاچ یوزلر اول کوندە تازە اولورکندولر بلری جانبنە

باقرلر * ف يقيندركه مؤمنلر آخرتده الله سبحانه يي باش كوزيله كوره جكلر آزغينلر آندن طاكيجيدرلر والله سبحانه يي كورمك آنلرك نصيبلرنده يوقدر (ووجوه يومئذ باسرة تظن أن يفعل بها فاقرة) ت وبر قاج يوزلر اولكونده انلريني بورشدريجي اولورلر توقع ايدرلركه اريشه آنلره بيوك بلا (كلا اذا بلغت التراقي وقيل من راق وظن انه الفراق والتفت الساق بالساق الى ربك يومئذ المساق) ت اويله دكل اويله دكل اولوقتكه اريشور روح بوغازك كوكار يسنه وديناور كيمدر افسونجي (ياخود طبيب حاذق كه مداوا ايده) و يقين بيلدي اول كمسه كه اشبو وقت جانك چيقه جق وقتيدر وطولاشور بالدري بالدرينه (يعني بجاغنده حركت قالمز) سنك ربكك جانبنه در اولكونده سورمك (فلا صدق ولا صلى ولكن كذب وتولى ثم ذهب الى اهله يتمطى) ت پس اينانمدي ونماز قيلمدي وليكن يلان صايدي و يوزدوندردي صكره كيتدي كندو عيالي جانبنه صالنه رق (أولى لك فأولى ثم أولى لك فأولى) ت پس واي سنك اوزريكه پس واي سنك اوزريكه صكره ينه ديرم واي سنك اوزريكه پس واي سنك اوزريكه (أيحسب الانسان أن يترك سدى) ت آيا ظن ايدرمي آدمي كه ترك اولنه كندو باشنه (ألم يك نطفة من مني يمنى) ت آيا دكلمدي شو آدمي منيدن برقطره كه رحمه دوكلمدي (ثم كان علقة فخلق فسوى) ت صكره اولدي طوكش قان پس ياراتدي الله درست ايتدي اندامني (فجعل منه الزوجين الذكر والانثى) ت پس ايتدي شومنيدن ايكي قسمي اركك ودیشي (أليس ذلك بقادر على أن يحيي الموتى) ت آيا دكلمي الله قادر اوليجي شونك اوزرينه كه ديرلده اولولري

(سورة الدهر مكية وهي احدى وثلاثون آية)

(دهر سوره سي وانسان سوره سي دخي ديرلر مكه ده نازل اولمش و بو سوره اوتوز بر آيتدر)

(بسم الله الرحمن الرحيم)

(باغشلايجي اسركيجي اولان اللهك آديله اوقورم)

(هل أتى على الانسان حين من الدهر لم يكن شيئا مذكورا) ت تحقيق كلدي آدمي اوزرينه بر مدت كه ذكر اولنمش برشي دكل ايدي (انا خلقنا الانسان من نطفة أمشاج نبتليه فجعلناه

سميعا بصيرا) ت تحقيق بز ياراتدق آدمى برنيچه شيلاردن قارشمش اولان منيدن برحالدن برحاله دوندردك آنى پس يسه دق آنى ايشيديجى كوريجى ف امشاج معناسى قارشمش اولاندر برنيچه شيلاردن يعنى قوتيه نك وقاريننك منى سندن وحيض قاندن قارشمش ماده دن (انا هديناه السبيل اما شاكرا واما كفورا) ت البته بز دلالت ايتدك آدمى كنسه دور يولغه ياشكر ايدوب ايمانه كله يا طا كوب كافر اوله (انا اعتدنا للكافرين سلاسل واغلالا وسعيرا) ت بزلر حاضرلادق كافرلر ايچون زنجيرلارى وطوقلرى وطوتيچى اودى (ان الابرار يشربون من كاس كان مزاجها كافورا) ت ايو ايشليلر ايچرلر شرابله طولو اولان پياله دن اكا قاريشن كافور بيكار يننك صو يدور (عينا يشرب بها عباد الله يفجرونها تفجيرا) ت كافور ايله (مراد ايدرم) بر بيكار يكه ايچرلر آندن الله تعالى يه يقين اولان قوللار آقيدرلر آنى اقتمله يعنى آندن بر ايرمق نه يرده ياسه لر كتوررلر (يوفون بالنذر ويخافون يوما كان شره مستطيرا) ت وفا ايدرلر نذرلرينه وقورقارلار اولكوندنكه اولورآنك مشقتى اشكاره (ويطعمون الطعام على حبه مسكينا ويتيما واسيرا) ت ويررلر طعامى طعامه محتاج لر ايكن فقرايه ويتيمه واسيره (انما نطعمكم لوجه الله لا نريد منكم جزاء ولا شكورا) ت ديرلر طعام ويريرز سزه همان الله ذاتى ايچون طلب ايتميزسزدن برمزدى وشكر ايتمكى (انا نخاف من ربنا يوما عبوسا قمطريرا) ت البته بزلر قورقارز كندو ربمزدن زياده قتى اولان اكشى يوزلو اولان كوندن يعنى شدتندن انسانك يوزى عبوس اولور (فوقاهم الله شر ذلك اليوم ولقاهم نضرة وسرورا) ت پس صاقلدى آنلرى الله شو كوننك قتيلغندن وايريشديردى آنلرى تازه لك وشادلغه (وجزاهم بما صبروا جنة وحريرا متكئين فيها على الارائك لا يرون فيها شمسا ولا زمهريرا) ت وجزا ويردى آنلره آنلرك طاعتى عوضنده جنتى وايپكدن لباسى سوكنورلر اول جنتده كوشكلر اوزرلرينده كورمزلر آنده كونشى ونه قتى اولان برودتى (ودانية عليهم ظلالها وذللت قطوفها تذليلا) ت اولوروا آنلر اوزرينه جنتك اغجلرينك كولكه لرى ورام اولور ميوه لرى غايتله ايستدكلرى كبى طوپلرلر (ويطاف عليهم بانية من فضة واكواب كانت

قواريرا قوارير من فضة قدروها تقديرا) ت وكيدوب كلنور يانلرينه كومشدن قابلر ايله
وكاسه لر ايله كه بللور ايديلر بو بللورلر كومشدن (يعنى كومشك و بللورك بياضلغى و براقلغى
جامعدرلر) قدر ايديلر آنلرى قدرلنكله * ف يعنى ايچوره جك اولان ملائكه لر و ساقيلر اول
كاسه لرى ايچه جك كيمسه نك ايچه جكى وقانه جغى قدر طولديروب حاضر ايتشلر (ويسقون
فيها كأسا كان مزاجها زنجبيلا) ت و ايچورلور آنلره جنتده شراب كاسه سى كه آكا قارشمش
زنجبيل بكارينك صويى * ف جنت اهلنك هر بريسنك اوندن شراب ايرمقلرى واردر
و بعضنه قاتلان نسنه آز اولور اشبو ايرمقلرك اعلى نوعيدر و بعض كسنه لرك شرابنه
قاتلان كافوردر صوغوق و كوزل قوقولو اولسون ديو و بعض كسنه شرابنه زنجبيل قتارلر
اصجق و طاتلو اولسون ديو اشبو بكارلر ابرارلره مخصوصدر (عينا فيها تسمى
سلسبيلا) ت اول بر بكاردر جنتده كه كندويه برشى قارشميوب اكا سلسبيل دينور * ف
سلسبيلك معناسى خالص صو اوله رق آقان برشيدر (ويطوف عليهم ولدان مخلدون اذا
رأيتهم حسبتهم لؤلؤا منثورا) ت و كلوب كيدرلر آنلرك ياننه ابدى اولان تازه نوجوانلركه
قچان كورسك آنلرى ظن ايدرسن كه آنلر صاچلمش طاغلمش انجودرلر (واذا رأيت ثم رأيت
نعيما وملكا كبيرا) ت و قچان باقسك جنتده كوررسن چوق نعمتلرى و بيوك پادشاهلغى
(عاليهم ثياب سندس خضر واستبرق وحلوا اساور من فضة وسقاهم ربهم شرابا
طهورا) ت آنلرك اوزرنده اولور نازك و قالن ديبا نيشل لباسلر و طاقلور آنلره كومشدن
بلازكلر و ايچورر آنلره آنلرك ربلرى غايتده پاك اولان شرابى (ان هذا كان لكم جزاء وكان
سعيكم مشكورا) ت تحقيق اشبو نعمت اولدى سزلك عمللركزك جزاسى و اولدى سزلك
عمللركز قبول اولنمش (انا نحن نزلنا عليك القرآن تنزيلا) ت تحقيق بزلر ايندردك سنك
اوزرينكه قرآنى ايندرمكله يعنى حكمت اقتضاسنجه (فاصبر لحكم ربك ولا تطع منهم آثما
او كفورا) ت پس صبر ايت ربكك حكمى اوزرينه و اطاعت ايتمه آنلردن كناهكاره
و ياشكرسزه (واذكر اسم ربك بكرة واصيلا) ت و ذكر ايت كندو ربكك آدينى صباح
و اخشام وقتنده (ومن الليل فاسجد له وسبحه ليلا طويلا) ت و كيجه نك بعض ساعتلرنده

نمازقیل آنکیچون وپا کلسکاه ذکرایت آنی کیجه دن اوزون وقتلر (اِنَّ هٰؤُلَاءِ يُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ
وَيَذَرُونَ وَرَاءَهُمْ يَوْمًا ثَقِيلًا) ت البته اشبو کافرلر سورلر دنیانی وکیرو براقورلر کندو
ارقه لری طرفنه شدتلو اولان کونی (نَحْنُ خَلَقْنَاهُمْ وَشَدَدْنَا أَسْرَهُمْ وَإِذَا شِئْنَا بَدَّلْنَا
أَمْثَالَهُمْ تَبْدِيلًا) ت بز یراتدق آنلری ومحکم قیلدق طمرلرینی وا کر دیلسك عوض
کتورورز آنلر کبی برقومی انلره بدل قیلماق طریقله (إِنَّ هٰذِهِ تَذْكِرَةٌ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذَ إِلَىٰ رَبِّهِ
سَبِيلًا) ت تحقیق بوسوره نصیحتدر پس هرکسنه دیلرسه طوتر کندو ربی جانبنه یولی
(وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا) ت واستمزلر مکر اولوقتده که دیلر الله
تحقیق الله بیلجیدر حکمت صاحبیدر (يُدْخِلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمِينَ أَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا
أَلِيمًا) ت داخل قیلر هرکسنه یی که دیلرکندو رحمتنه وکونو ایشلیلر ایچون حاضرلدی درد
ویرجی اولان عذابی

(سورة المرسلات مكية وهي خمسون آية)

(مرسلات سوره سی مکه ده نازل اولمش و بوسوره اللی آیتدر)

(بسم الله الرحمن الرحيم)

(باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهك آدیله باشلادم)

(وَالْمُرْسَلَاتِ عُرْفًا فَالْعَاصِفَاتِ عَصْفًا وَالنَّاشِرَاتِ نَشْرًا فَالْفَارِقَاتِ فَرْقًا فَالْمُلْقِيَاتِ ذِكْرًا
عُذْرًا أَوْ نُذْرًا إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَوَاقِعٌ) ت کوندرلمش اولان روز کارلر حقیچون پس تندا سیجی
اولان روز کارلر حقیچون کوزل وملایم وبولوتلری طاغیدیجی روز کارلر حقیچون پس
بولوتلری بری بریندن آیریجی اولان روز کارلر حقیچون ایات قرآنی ایندیروب پیغمبرلره
القا ایدن فرشته لر حقیچون عذری دفع ایتمکیچون یاخود قورقتمغیچون البته اولشیکه
وعده ویریلورسزه واقع اولیجیدر * ف روز کارلرك بعضسی صوغوق اسرکه یغمور
علامتیدر و بعضی قتی اسر طوکش چامورى یله طاغیدرو کوکه اوچوررو بعضی بولوتلری
عالمکنلره تقسیم ایدرو فرشته لر قرآنی ایندیرر کافرلر اوزرینه حجتی تمام ایتمکیچون تاکه دیمه لر
که بزلری برکسنه خبردار قیلمدی واول کمسنه لرکه ایماندن یالری واردر آنلری قورقتمق
ایچون ودرتا ایمان کتوره لر (فَإِذَا النُّجُومُ طُمِسَتْ وَإِذَا السَّمَاءُ فُرِجَتْ وَإِذَا الْجِبَالُ نُسِفَتْ

(وَاِذَا الرُّسُلُ اُقِّتَتْ) ت پس چقانکه یلدزلر ایشقسز اولور واولوقتکه کوک دلك دلك یارلش اولور وچقانکه طاغلر پاره پاره اولور واولوقتکه پیغمبرلر معین اولان وقتنه جمع اولورلر (متحقق اولورا ولشیکه متحقق اولور) ف یعنی هر برامتك حسابی برمعین وقتـه آلنور (لِاَیِّ یَومٍ اُجِّلَتْ لِیَومِ الْفَصْلِ) ت قنقی کون ایچون پیغمبرلر تاخیر قیلندیلر شول کون ایچونکه فیصل اولنور (وَمَا اَدْرٰیكَ مَا یَومُ الْفَصْلِ) ت ونه شی خبرویردی سکا که ندر فیصل ایتمك کونی (وَیْلٌ یَومَئِذٍ لِلْمُکَذِّبِیْنَ) ت وای اولکونده یلان صیانلر ایچوندر (اَلَمْ نُهْلِكِ الْاَوَّلِیْنَ) ت هلاك ایتمدکمی اول کچنلری (ثُمَّ نُتْبِعُهُمُ الْاٰخِرِیْنَ) ت صکره آنلرك ارقه سی صره قیلرز صکره کلنلری (کَذٰلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِیْنَ) ت اشبو کبی ایدرز کونا ایشلیلره (وَیْلٌ یَومَئِذٍ لِلْمُکَذِّبِیْنَ) ت وای اولکونده یلان صیانلر ایچوندر (اَلَمْ نَخْلُقْکُمْ مِنْ مَاءٍ مَهِیْنٍ فَجَعَلْنَاهُ فِیْ قَرَارٍ مَکِیْنٍ اِلٰی قَدَرٍ مَعْلُومٍ فَقَدَرْنَا فَنِعْمَ الْقَادِرُوْنَ) ت یارتمدقمی سزی حقیر اولان صودن پس قودق شوصویی محکم اولان یرده معین اولان مدته دکین پس معین قیلدق مقداری پس نه کوزل معین قیلجیلرز بزلر (وَیْلٌ یَومَئِذٍ لِلْمُکَذِّبِیْنَ) ت وای اولکونده یلان صیانلر ایچوندر (اَلَمْ نَجْعَلِ الْاَرْضَ کِفَاتًا اَحْیَاءً وَاَمْوَاتًا وَجَعَلْنَا فِیْهَا رَوَاسِیَ شَامِخَاتٍ وَاَسْقَیْنَاکُمْ مَاءً فُرَاتًا) ت یصـه مدقمی یری آدمیلری جمع ایدیجی جمع ایدردیریلری واولیلری ویراندق یرده یوکسك اولان طاغلری وایچوردك سزه طاتلو صویی (وَیْلٌ یَومَئِذٍ لِلْمُکَذِّبِیْنَ) ت وای اولکونده یلان صیانلر ایچوندر (اِنْطَلِقُوْا اِلٰی مَا کُنْتُمْ بِهٖ تُکَذِّبُوْنَ) ت کیدیکز اولشی جانبنـه که آنی یلان صایجی ایدیکز (اِنْطَلِقُوْا اِلٰی ظِلٍّ ذِیْ ثَلَاثِ شُعَبٍ لَا ظَلِیْلٍ وَلَا یُغْنِیْ مِنَ اللَّهَبِ) ت کیـدیکز اوچ بولك اولان کولکه جانبنـه (یعنی جهنمك تتونی کولکه سنه وارك کیدك) نه صغوق کولکه اولورونه اودك اصجقندن کفایت ایدر ف شو کولکه یاریاوب اوج بولك اولور آنلردن اصهنی جیقار (اِنَّهَا تَرْمِیْ بِشَرَرٍ کَالْقَصْرِ کَاَنَّهٗ جِمٰلَتٌ صُفْرٌ) ت شو اودآتی ویررقغلجمی کوشك کبی دیرسنکه شوقغلجم صاری دوه‌لردر (وَیْلٌ یَومَئِذٍ لِلْمُکَذِّبِیْنَ) ت وای اولکونده یلان صیانلر ایچوندر (هٰذَا یَومُ لَا یَنْطِقُوْنَ

(ولا يؤذن لهم فيعتذرون) ت اشبو كون بركوندركه سويلزلر اندمواذن ويرلمزآنلركه عذر بيان ايدرلر (ويل يومئذ للمكذبين) ت واى اولكونده يلان صيانلرايچوندر (هذا يوم الفصل جمعناكم والاولين) ت اشبو كون فيصل اولنه جق كوندر جمع ايتدك سزى بچنلرايله (فان كان لكم كيد فكيدون) ت پس اكر اولسه سز كيچون برحيله پس كوتو فكرلك ايدلك بنم حقمده (ويل يومئذ للمكذبين) ت واى اولكونده يلان صيانلر ايچوندر (ان المتقين فى ظلال وعيون وفواكه مما يشتهون) ت صاقننلر كولكه لرده اولورلر و بيكارلرده اولورلر وآرزوا يتدكارى ميوه لرايله اولورلرديلدكارى جنسدن (كلوا واشربوا هنيأ بما كنتم تعملون) ت ييكز واچيكز سكرمسى قولاى اولمغله ايشلاديككز شيلر سببيله (انا كذلك نجزى المحسنين) ت بزلر بويله جزاويرزايو ايشلايله (ويل يومئذ للمكذبين) ت واى اولكونده يلان صيانلر ايچوندر (كلوا وتمتعوا قليلا انكم مجرمون) ت (اى يلان صيانلر) ييكز و پايلاو اولكز آز (يعنى ازمدت اولان دنياده) سزلر كونو ايشلايلرسكز (ويل يومئذ للمكذبين) ت واى اولكونده يلان صيانلر ايچوندر (واذا قيل لهم اركعوا لا يركعون) ت وقتاكه ديلدى آنلره نماز قيلكز نماز قيلمزلر (ويل يومئذ للمكذبين) ت واى اولكونده يلان صيانلر ايچوندر (فباى حديث بعده يؤمنون) پس قنقى سوزه قراندن صكره ايمان كتورورلر

(سورة النبأ مكية وهى اربعون آية)

نبأ سوره سى مكه ده نازل اولمش و بو سوره قرق آيتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

باغشلايچى اسركيچى اولان اللهك آديله اوقورم

(عم يتساءلون عن النبأ العظيم الذى هم فيه مختلفون) ت نه شيدن كافرلر بربرندن سؤال يدرلر اوت سؤال ايدرلر بيوك اولان خبردن كه آنلر آنده بربرنه خلاف ايدرلر (مراد بعثدن وقيامت كونيدندر) *ف بعضى كسنه اينانيور و بعضى كسنه طانيمور و بعضى *(جزء ٣٠)*

دیرکه جسم بعث اولنور و بعضلر دیرکه عذاب وراحت روحه واقع اولور (کلا سیعلمون
ثم کلا سیعلمون) ت اویله دکل اویله دکل البته بیلورلر (صکره دیرق) اویله دکل اویله دکل
البته بیلورلر (ألم نجعل الارض مهادا والجبال اوتادا وخلقناکم ازواجا وجعلنا نومکم
سباتا وجعلنا اللیل لباسا وجعلنا النهار معاشا) ت آیا یصه مدقمی یری سزلرلش فرش ویصه مدقمی
طاغلری میخلر وبراتدق سزی ارکك ودیشی ویصه دق سزلرك اویقوکزی راحتلك ویصه دق
کیجه یی اورتو ویصه دق کوندزی معیشت دیلك وقتی (وبنینا فوقکم سبعا شدادا وجعلنا
سراجا وهاجا) ت وبنا ایلدك سزلرك اوزرکزده محکم اولان یدی قات کوك ویراتدق یالدریجی
اولان چراغی یعنی کونشی (وانزلنا من المعصرات ماء ثجاجا لنخرج به حبا ونباتا وجنات
الفافا) واشاغی کتوردك بولوتدن دوکیجی اولان صویی تاطشره کتوره لم آنکله سبیله دانه یی
واوتی واغجلری وبری برینه دولمش باغچه لری (ان یوم الفصل کان میقاتا) ت تحقیق فیصل
ایتمك کونی اولدی معین اولان وقت (یوم ینفخ فی الصور فتأتون افواجا) ت اول کونکه
اوفوریلور صوره پس کلورسکز بلوك بلوك اولوب (وفتحت السماء فکانت ابوابا) ت
ویاریلور کوك پس اولور قاپو قاپو (وسیرت الجبال فکانت سرابا) ت وسوریلور طاغلر پس
اولور آلتم سالتم کبی (ان جهنم کانت مرصادا للطاغین مآبا لابثین فیها احقابا) ت البته
جهنم براوغرایه جق یولدر آزغینلره قایده جق یردر آنلر ایچون اکلنورلر جهنمده ابدی اولان
مدتلرده (لا یذوقون فیها بردا ولا شرابا الا حمیما وغساقا جزاء وفاقا) ت طاتمزلر جهنمده
صغوق ونه برایچاجق صویی مکر ایصیجق صویی وصاری صویی جزا ویرلدی آنلره عمللرینه موافق
اولان جزا (انهم کانوا لا یرجون حسابا وکذبوا بآیاتنا کذابا) ت البته آنلر اصلا امید ایتمزلرایدی
حساب کورلسه وبلان صاندیلر بزم آیتلرمزی یالانه نسبت ایتمکله (وکل شیء احصیناه
کتابا) ت وهر برشیئی ضبط ایتدك آنی یازمقله (فذوقوا فلن نزیدکم الا عذابا) ت پس
طادیکز عذابی پس زیاده ویرمیز (یعنی هیچ برشیدن) مکر عقوبتی (ان للمتقین مفازا حدائق
واعنابا وکواعب اترابا وکأسا دهاقا) ت صاقننلر ایچون مرادلرینه ایرشمك واردر

باغچه‌لر واوزوم انگلاری وباکره قزلر که بری برینه سنده برابر اولورلر وشرابدن طولو کاسه‌لر واردر (لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِذَّابًا) ت ایشتمزلر جنتده عبث سوزونه یلان صایقلق * ف برکسنه برکسنه ایله جنتده شماته یاپمزکه آنلک سوزینی یلانه نسبت ایده (جَزَاءً مِنْ رَبِّكَ عَطَاءً حِسَابًا) ت جزا ویرلدی (آنلره) وانعام اولندی وحساب اولندی سنک ربکک جانبندن (رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمَنِ لَا يَمْلِكُونَ مِنْهُ خِطَابًا) ت کوکلرک ویرلرک ربیدر وایکیسنک ارا سنده اولانلرک ربیدر باغشلیجیدر قادر اولمزلر آنک هیبتندن سوزسویلمکه * ف عوام آدملر الله تعالی‌یی بیلمزلر پس هر نه سوزکه دیلرلر دنیاده سویلرلر آخرت کوننده الله سبحانه‌نک جلالی قارشوسنده درلر الله سبحانه دن حکمسز هیچ کسه سوزسویلیه بیلمز (يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلَائِكَةُ صَفًّا) ت اولکونده که کتورر روح آدلو فرشته وسائر فرشته‌لر دخی صف اولورلر * ف روح دیو حیوانلره دیدی یاخود روح جبرائیل علیه السلامک آدیدر (لَا يَتَكَلَّمُونَ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَقَالَ صَوَابًا) سوزسویلمزلر محشر اهلی مکر اول کسنه‌که اذن ویره الله اکا ودیمش اوله طوغرو سوزی (یعنی اسلام کلمه‌سنی) * ف مؤمنلردن هرکسنه‌که شفاعته لایق اولورا آنک حقنده طوغرو اولان سوزسویلنور یعنی شفاعت اولنور (ذَلِكَ الْيَوْمُ الْحَقُّ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذَ إِلَى رَبِّهِ مَآبًا) ت اشبوکون وقوعی ثابتدر پس هرکسنه دیلرسه طوتر ربسی جانبنه قائده‌جق (إِنَّا أَنْذَرْنَاكُمْ عَذَابًا قَرِيبًا) ت بزقورقتدق سزی یقین اولان عذابدن (يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا) ت اولکونده بقار آدمی اول شیئه‌که ایلرو کوندردی ایدی ودیر کافر ای نه اولیدی بن اولایدم طپراق * ف یعنی کافر دیرای نه اولیدیکه بن چامور قالیدم وآدمی اولمیدم که اشبو حسابک عذابنده طوتلمش اولمیدم

* (سورة النازعات مكية ست واربعون آية) *

والنازعات سوره‌سی مکه‌ده نازل اولمش قرق آلتی آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهک آدیله اوقورم

(وَالنَّازِعَاتِ غَرْقًا) ت کافرلرک جانلرینی شدتله الان فرشته‌لر حقیچون (وَالنَّاشِطَاتِ

نَشْطًا)

(نَشْطًا) ت مؤمنلرنك جانلرينى قولايلقله وراحتله چيقاران فرشته‌لر حقيچون (وَالسَّابِحَاتِ سَبْحًا) ت هواده يوزن ملكلر حقيچون (فَالسَّابِقَاتِ سَبْقًا) ت ومامور اولدقلرى ايشده برى بربنى سبقت ايدن ملكلر حقيچون (فَالْمُدَبِّرَاتِ أَمْرًا) ت ايشلرى تدبير ايدن فرشته‌لر حقيچون * ف فرشته‌لردن برقسم واركه كافرلرنك جانينى شدتله طمرلردن وبدنلرندن طارتوب چيقارورلر وبرنوع دخى واركه مسلمانلرنك بدنلرندن دوكولمش آچوب جانلرن خوشلقله چيقارورلر پس اشبو جان تمام خوشلقله پاك اولان عالم جانبنه صالنه‌رق كيدر نيجه‌كه بركسنه‌نك اياغنك بندينى آچدقلرنده‌صو ينه‌رك كيتديكى كبى ليكن بدنك تكلفنى بشقه‌در آندمؤمن وكافر برابردر اشبو روحك حالي‌در اوايشليلرك روحى خوشلقله بدندن چيقوب عالم ارواحه سرعتله كيدر وكويا اولان روح قاچيق ديلر پس زورايله چكوب كتورورلر وبعض فرشته‌لر هواده يوزرلر يرى يرندن يوكسك درجه‌لر طلب ايدرلر واكر الله سبحانه جانبندن برحكم ايرشه يورورلر تاماطابقنجه ايشليه‌لر اشبو عينلرى ذكر ايدوب كه جمله‌نك مقصودى بيان بيوردى وكاهيجه قسمدن مرادى قسم ايتديكى شيئك ندرتى وكوزللكنى كوسترمك ايچوندر (يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّاجِفَةُ) ت اولكونده‌كه پرنور برتبرنيجى * ف يعنى يرده ترمه كلور (تَتْبَعُهَا الرَّادِفَةُ) ت آنك ارقه‌سندن كلور ارقه‌دن كليجى (يعنى اولكى نفخه وايكنجى نفخه وجوده كلورلر * ف يعنى يرى برينك ارقه‌سى صره‌يره‌دترمه‌لر كلور (قُلُوبٌ يَوْمَئِذٍ وَاجِفَةٌ أَبْصَارُهَا خَاشِعَةٌ) ت برقاچ قلبلر اولكونده قورقوجى اولورلر شو جماعتك كوزلرى اوزرينه ذليلك ظاهر اولور (يَقُولُونَ أَإِنَّا لَمَرْدُودُونَ فِي الْحَافِرَةِ أَإِذَا كُنَّا عِظَامًا نَخِرَةً) ت ديركافرلر آيابزلر دوندرلمش اولورميوز اولكى حاله آيا چقانكه بز اولورز چوروش كوكلرصكره ديرى اولورميوز (قَالُوا تِلْكَ إِذًا كَرَّةٌ خَاسِرَةٌ) ت ديديلر بزم شوكيرو دونكلكمز شو وقتده زيان ايديجى كيرو دونمكدر * ف ديديلر كه اكر اوليلر كيرو كانه‌لر نيجه بيك آدم برمكانه دعواجى اولورلر (فَإِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ فَإِذَا هُمْ بِالسَّاهِرَةِ) ت پس شو وقه همان برتند اولان آوازدر پس خبرسز آنلرنك يوزينه كلمش اولور (هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَى) ت آيا كلدى سكا موسانك خبرى (إِذْ نَادَاهُ رَبُّهُ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى) ت اولوقتده چاغردى آنى آنلر بسى طوى آدلو پاك اولان دره‌ده (اذْهَبْ إِلَى فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى) ت يورى فرعونك جانبنه البته اول حددن

بكچمشدر (فَقُلْ هَلْ لَكَ اِلٰى اَنْ تَزَكّٰى وَاَهْدِيَكَ اِلٰى رَبِّكَ فَتَخْشٰى) ت پس دیکل هیچ میل
وارمیدر سكا كپاكلنه اولمسن و یول كوسترم سكا پس قورقه سن (فَاَرٰيهُ الْاٰيَةَ الْكُبْرٰى) ت
پس كوستردی فرعونه بیوك اولان معجزه یی یعنی عصایی وید بیضایی (فَكَذَّبَ وَعَصٰى) ت
پس یلان صایدی وعاصی اولدی (ثُمَّ اَدْبَرَ يَسْعٰى) ت صكره شو مجلسدن كیرو دوندی تدبیر
ایدرك (فَحَشَرَ فَنَادٰى) ت پس جمع ایتدی كندو قومنی پس چاغردی (فَقَالَ اَنَا رَبُّكُمُ الْاَعْلٰى) ت
پس دیدی بن سزلك زیاده بیوك اولان ربكزم (فَاَخَذَهُ اللّٰهُ نَكَالَ الْاٰخِرَةِ وَالْاُولٰى) ت پس
طوتدی آنی الله آخرت ودنیا عذابیله * ف یعنی دنیا عذابنی بولدیلر وآخرت عذابنی دخی
بولیسردر (اِنَّ فِى ذٰلِكَ لَعِبْرَةً لِمَنْ يَخْشٰى) ت البته اشبو خبرده نصیحت واردر هر كسنه
ایچونكه قورقر (ءَاَنْتُمْ اَشَدُّ خَلْقًا اَمِ السَّمَاءُ بَنٰيهَا رَفَعَ سَمْكَهَا فَسَوّٰيهَا) ت آیا سزلرمی زیاده
محكم كز یرادلمقده یاخود كوكمی الله یاپدی كوكی یوكسلتدی آنك ارتفاعی مقداری
پس درستیدی آنی (وَاَغْطَشَ لَيْلَهَا وَاَخْرَجَ ضُحٰيهَا) ت وقرانقو ایتدی آنك كیجه سنی
وظهوره كتوردی آنك كوندزی ایشغنی (وَالْاَرْضَ بَعْدَ ذٰلِكَ دَحٰيهَا) ت ویری یراتدقدنصكره
دوشه یوب یایدی * ف شاه ولی الله رحمه الله دیركه دحاهانك معناسی شودركه كابسكده بیوردی
(اَخْرَجَ مِنْهَا مَاءَهَا وَمَرْعٰيهَا) ت طشره كتوردی یردن انك صوینی واوتلاغنی (وَالْجِبَالَ
اَرْسٰيهَا) ت وطاغلری محكم یاپدی * ف فصلت سوره سنده كوكی یردن صكره ذكرایتدی
وبوراده یری كوكدن صكره ذكرایتدی ممكندركه كوكك ارتفاعنی وكیجه وكوندزك تعیننی یری
یراتمدن اول یراتمش اوله وكوكی یدی طبقه یاپمسی وهر برینده آیر وجه حكم وبشقه قانون
اوزرینه اولمغی یردنصكره یاپمش اوله (مَتَاعًا لَكُمْ وَلِاَنْعَامِكُمْ) ت سزلك نفعكز ایچون وسزلك
حیوانلركزك منفعتیچون (فَاِذَا جَاءَتِ الطَّامَّةُ الْكُبْرٰى) ت پس اول وقتكه كلور قیامت
(يَوْمَ يَتَذَكَّرُ الْاِنْسَانُ مَا سَعٰى) ت اول كونكه خاطره كتورر آدم ایشلدكلری شیئی (وَبُرِّزَتِ
الْجَحِيمُ لِمَنْ يَرٰى) ت وظاهر اولنور جهنم اول كسنه ایچونكه كورمك استریه نی ثواب
وعقاب متحقق اولور (فَاَمَّا مَنْ طَغٰى وَاٰثَرَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا فَاِنَّ الْجَحِيمَ هِىَ الْمَاْوٰى) ت پس اما اول
كسنه كه حددن كچدی واختیار ایتمش اولدی دنیا دیرلكنی البته جهندر آنك یری (وَاَمَّا

مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوَى فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَى) ت واما اول كسنه كه قورقدی ربسنك حضورنده طورمقدن وكیرو طوتدی نفسنی شهوتلردن البته جنتدر آنك منزلی (يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا) ط ت سؤال ایدرلر سكا قیامتدن نه وقت واقع اولوردیو (فِيمَ أَنْتَ مِنْ ذِكْرَاهَا) ط ت نه مرتبه‌ده سن سن قیامتی بیلكدن یعنی سن انی بیلمزسك (إِلَى رَبِّكَ مُنْتَهَاهَا) ط ت سنك ربكك جانبنه‌در انی بیلمك منتهاسی * ف یعنی صوره صوره سؤال ایده ایده قیامتك علمی الله سبحانه یه ایریشور ماینده اولان واسطه‌لرك جمله‌سی بیلكدن خبرسزدرلر (إِنَّمَا أَنْتَ مُنْذِرُ مَنْ يَخْشَاهَا) ط ت سن همان قورقودیجیسن اول كسنه‌یی كه قورقار قیامتدن (كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَهَا لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا عَشِيَّةً أَوْ ضُحَاهَا) ت اول كونكه كوررلر آنی كویا دنیاده انجق بر اخشام وقتی ویا بر ضحی وقتی اكلندیلر ظن ایدرلر * ف یعنی قیامت كرنی تیز طلب ایدرلر اول وقتده بیلورلر كه قیامت كونی زیاده تیز لكله كادی هیچ كیج اولمدی

*(سورة عبس مكية وهي اثنتان واربعون اية) * عبس سوره‌سی مكه‌ده نازل اولمش وبو سوره قرق ایكی آیتدر

*(بسم الله الرحمن الرحيم) *

*(باغشلیجی اسركیجی اولان اللهك اديله اوقورم) *

* ف شاه ولی الله رحمه الله دیركه قریشك بیوكلری پیغمبر علیه السلامك حضورنده اولوب انلری اسلامه دعوت ایدر ایكن صحابه فقرالرندن عبد الله ابن ام مكتوم كاوب اعمی اولدیغندن قریشیلری كورمیوب اول حضرت صلى الله عليه وسلمه مكرر سؤال ایله حضرتنه تشویش ویردی اول حضرت ایسه كندوسنه تقید ایدوب التفات ایده‌جك وقت اولمدیغندن بو ایشی مناسبتسز بیلوب آندن بوزچویردی الله سبحانه رسولنه كوزل خلق جانبنه دلالت ایله بو آیتی انزال بیوردی (عَبَسَ وَتَوَلَّى أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى) ط ت یوزی كشتدی ویوز دوندردی اول سببدنكه كادی آنك یاننه اعمی * ف اشبو كلام غیبلرك یاننده كویا رسولدن شكایتدر كله‌جكده رسولنه خطاب بیوردی (وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهُ يَزَّكَّى أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرَى) ط ت ونه شی خبردار قیلدی سنی كه شاید بو اعمی پاك اوله یا نصیحت اشتدكده منفعت ویره اكا نصیحت ایشتمك (أَمَّا مَنِ اسْتَغْنَى فَأَنْتَ لَهُ تَصَدَّى) ط ت اما اول كسنه كه زنكیندر پس سن آنك جانبنه یونلمش سن (وَمَا عَلَيْكَ أَلَّا يَزَّكَّى) ط ت وزیان یوقدر سنك اوزریكه كه نصیحت قبول ایدوب پاك اولمزسه اول زنكین (وَأَمَّا مَنْ جَاءَكَ يَسْعَى وَهُوَ يَخْشَى فَأَنْتَ عَنْهُ تَلَهَّى) ت

واما اول کسنه که کلدی سنک یاتکه یاکله و حال بو که کندو ربندن قورقارسن آندن غفلت ایدرسن * ف والله سبحانه دن قورقارو یا آندن قورقارکه سکا ملاقات ایده یا اوزمی ایده مزمی (كَلَّا إِنَّهَا تَذْكِرَةٌ فَمَنْ شَاءَ ذَكَرَهُ) ت اویله دکل اویله دکل یعنی بویله کیمسه لره نصیحت ایتمکدن اعراض ایتمه البته بو قرآن نصیحتدر پس هر کسنه که دیلرایسه کله متعظ ونصیحت قبول ایدیجی اولور (فِي صُحُفٍ مُكَرَّمَةٍ مَرْفُوعَةٍ مُطَهَّرَةٍ بِأَيْدِي سَفَرَةٍ كِرَامٍ بَرَرَةٍ) ت قرانک آیتلری ثابت اولمشدر کرامی اولان مکتوبلرده یوجه قدرلیدر عیوبدن پاکدرکه کوزل خصلتلی اولان کاتبلر الریله لوح محفوظدن یازلمشدر (یعنی فرشته لر لوح محفوظدن یازرلر) * ف یعنی فرشته لر قرانی یازرلر اکا مطابق اوله رق وحی نازل اولور (قُتِلَ الْإِنْسَانُ مَا أَكْفَرَهُ) ت لعنت اولسون آدمی نه قدر کافردر (مِنْ أَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ) ت نه شیدن یراتدی آنی الله (مِنْ نُطْفَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَّرَهُ) ت منی صویندن یراتدی آنی پس قدرلادی انی * ف یعنی الی وآیاغنی براساوب اوزرینه یراتدی نه بریسی زیاده بیولک نه بریسی زیاده کوچک (ثُمَّ السَّبِيلَ يَسَّرَهُ) ت صکره طشره چیقمق یولنی قولای قلدی آنکیچون * ف یعنی ایمانی وکفری فهم ایتمکی اوکرتدی یاخود انانک قارندن قولایلقله چیقاردی (ثُمَّ أَمَاتَهُ فَأَقْبَرَهُ ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنْشَرَهُ) ت صکره اولدیروب انی قبره قور صکره نچانکه دیلیه دیریلدر (كَلَّا لَمَّا يَقْضِ مَا أَمَرَهُ) ت حقا که عمل ایتمدی اول شی ایله که امر ایتدی انکا الله (فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ أَنَّا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا وَعِنَبًا وَقَضْبًا وَزَيْتُونًا وَنَخْلًا وَحَدَائِقَ غُلْبًا وَفَاكِهَةً وَأَبًّا مَتَاعًا لَكُمْ وَلِأَنْعَامِكُمْ) ت پس باقسون آدمی کندو طعامنه (نیجه تدبیر اولنمشدر) بز دوکدک صویی دوکمکله صکره یاردق یری یارمقله پس بتوردک یرده دانه لری واوزوم آغجنی و یونجه یی وزیتون اغجنی وخرما اغجنی واغجلری چوق اولان باغچه لری ومیوه یی ویبان اوتلرینی سزلک منفعتکز ایچون وحیوانلرکزک منفعتیچون (فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاخَّةُ) ت پس اول وقتکه کاورقی اولان آواز (يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ وَصَاحِبَتِهِ وَبَنِيهِ) ت اول کونده که قچار کیشی کندو قرنداشندن وانا سندن وباباسندن وخاتوندن واولادندن (لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ) ت هر بر کسنه ایچون آنلردن اول کونده بر شغل اولور اکا کفایت ایدر یعنی هر کس نفسیله مشغول اولوب برشیئه باقه مجق و برایشی ایشلیه جک مجالی قالمز (وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ مُسْفِرَةٌ ضَاحِكَةٌ مُسْتَبْشِرَةٌ) ت بر قاج یوزلر اول کونده که نورلی

وآیدین اولور کولیجی وشاد اولورلر (وَوُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ ترهقها قترة) ت وبر قاج
یوزلر اولکونده که اوزرینه توزاولوب انی اوررتقاپلر قرانقو (أُولَئِكَ هُمُ الْكَفَرَةُ الْفَجَرَةُ)
ت اشبوکروه آنلردر کوبو ایشلی اولان کافرلر

(سورة كورت مكية وهي تسع وعشرون آية) کورت سوره سی مکه ده نازل اولمش
وبو سوره یکرمی طقوز آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)
(باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهك آدیله اوقورم)

(إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ) ت اولوقتکه کونش سریلوب نوری کیدر (وَإِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْ) ت
واولوقتکه یلدزلر قره اولورلر (وَإِذَا الْجِبَالُ سُيِّرَتْ) ت واولوقتکه طاغلر کیدر یاورلر (وَإِذَا
الْعِشَارُ عُطِّلَتْ) ت واولوقتکه کبه دوه لر کندو باشنه براقلورلر *ف طوغورمغه یقین
اولان دوه چوق عزیز اولوریاوریسی وسودی توقعیله (وَإِذَا الْوُحُوشُ حُشِرَتْ) ت
واولوقتکه یبان حیوانلری جمع اولنورلر (وَإِذَا الْبِحَارُ سُجِّرَتْ) ت واولوقتکه دکزلر اودکبی
علولنورلر *ف نیجه که تنور قزدریلور وعلولنور (وَإِذَا النُّفُوسُ زُوِّجَتْ) ت واولوقتکه
روحلر جسدلریله جمع اولورلر *ف یعنی کناه ایشلیلر قسم قسم جمع اولورلر (وَإِذَا الْمَوْءُودَةُ سُئِلَتْ
بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ) ت واولوقتکه دیری دفن اولنمش اولان قزلر سؤال اولنورنه کناه سبیله
اولدیرلدیلر دیو (وَإِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ) ت اولوقتکه عمل دفترلری آچلور (وَإِذَا السَّمَاءُ كُشِطَتْ)
ت واولوقتکه کوکك دریسی صویلور یعنی قرمزی اولور برقیون کبیکه آنك دریسی صویلمش
اولور (وَإِذَا الْجَحِيمُ سُعِّرَتْ) ت واولوقتکه جهنم قزدریلور (وَإِذَا الْجَنَّةُ أُزْلِفَتْ) ت واولوقتکه
جنت یقین قلنور (عَلِمَتْ نَفْسٌ مَا أَحْضَرَتْ) ت بیلور هر برشخص حاضر الدیغی شیئی (فَلَا
أُقْسِمُ بِالْخُنَّسِ الْجَوَارِ الْكُنَّسِ) ت پس قسم ایدرم کیرو دونیجی سیرایدیجی کیزلنیجی اولان
یلدزلره *ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه زحل ومشتری ومریخ وزهره وعطارد یلدزلری
متحیره در لروقتا که سیرایدوب برمقامه ایریشورلر آندن کیرو دونرلرو برمقامه که طی
ایتمشلر ایدی اکا یونلورلر ووقتا که کونشه یقین اوله لر غایب اولورلر وشو حالته احتراق دیرلر
والله اعلم *ف بدی یلدزلر کوکده بشقه بشقه سیرایدرلر آنلردن بش یلدزکه کونش وآیدن
غیریدرلر آنلر زحل ومشتری ومریخ وزهره وعطارد درلر آنلرك طوغروسیری

مغربدن مشرق طرفنه دوزوكاهی یولك اورته‌سنده طوروب كیرودونرلرو كاهی كوفشه یقین كلوب بر قاچ كون غائب اولورلر (واللیل اذا عسعس والصبح اذا تنفس) ت وعالمه قراكلق ویرن كیجه‌یه وایدنلق ویرن صباحه قسم ایدرمكه (انه لقول رسول كریم ذی قوة عند ذی العرش مكین مطاع ثم امین) ت تحقیق قران بوجه قدرلو اولان فرشته‌نك سوزیدر قوت صاحبیدر عرش صاحبی اولان الهك یاننده وقارلودر اطاعت اولنمشدر ملكوتده امانتله متصفدر ٭ف اشبو صفتلر جبرائیل علیه السلامك صفتلریدر (وما صاحبكم بمجنون) ت ودكلدر صاحبكز دیوانه (ولقد رآه بالافق المبین) ت وكوردی سزك صاحبكز اول فرشته‌یی كوكك ظاهر اولان كنارنده (وما هو علی الغیب بضنین) ت ودكلدر سزك صاحبكز كیزلو اولان وحی تبلیغ ایتمكده بخیللك ایدیجی (وما هو بقول شیطان رجیم) ت ودكلدر قران سورلمش شیطانك سوزی (فاین تذهبون) ت پس قنقی یره كیدرسكز (ان هو الا ذكر للعالمین) ت دكلدر قران مكر نصیحتدر عالملر ایچون (لمن شاء منكم ان یستقیم) ت سزدن ارلكسنه ایچونكه دیلركه طوغر وایشلو اوله (وما تشاؤن الا ان یشاء الله رب العالمین) ت دیلمزسكز (استقامتی) مكر كه دیلیه عالملر ربسی اولان الله

٭(سورة الانفطار مكیة وهی تسع عشرة آیة)٭ انفطار سوره‌سی مكه‌ده نازل اولمش وبو سوره اون طقوز آیتدر

٭(بسم الله الرحمن الرحیم)٭

٭(بغشلیجی اسركیجی اولان الهك آدیله اوقورم)٭

(اذا السماء انفطرت) ت اول وقتكه كوك یاریلور (واذا الكواكب انتثرت) ت واول وقتكه یلدزلر دوكلورلر (واذا البحار فجرت) ت واول وقتكه دكزلر نهایت شدتله آقوب برلرینه قارشورلر ٭ف یعنی دكزلرك صویی یراوزرینه طاشوب زور ایدوب جمله‌سی بربرینه قارشوب بر دكز اولورلر (واذا القبور بعثرت) ت واول وقتكه قبرلرك طپراغی الت اوست اولوب موتالری طشره براقورلر (علمت نفس ما قدمت واخرت) ت بیلور هر برشخص ایلرو كوندردیكی وارقه‌سنده براقدیغی شیلری (یا ایها الانسان ما غرك بربك الكریم الذی خلقك فسواك فعدلك فی ای صورة ما شاء ركبك) ت ای آدمی نه شی آلداتدی سنی كریم اولان ربكه اول ربك

براتدی سنی درست ایتدی سنك اندامكی قامتكی معتدل قیلدی سنی قنقی صورتده كه دیلدی ترکیب ویردی سكا * ف بدنكی درست قیلدی و خصلنده برابر ایتدی (كَلَّا بَلْ تُكَذِّبُونَ بِالدِّينِ) ت اویله دكل اویله دكل (یعنی ای انسان سنی نه شی الدادیكه سنی بویله خلق و تسویه ایدن الله تعالی یه كفر ایلدك كرمنده مغرور اولمق ایسه بو كرمه مقابل شكر واطاعت ایتمك اقتضا ایدرسنك بو انكار و عصیانك كرمه مغرور لقله اولدی. ز) بلكه یالان صیارسكز عملك جزاسی (وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ كِرَامًا كَاتِبِينَ يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ) ت وسزلك اوزركزه بكجیلر بو جه قدرلو اولان یازیجیلر واردركه بیلورلر ایشلدیككز شیلری (إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ) ت البته ایو ایشلیلر نعمتده اولورلر (وَإِنَّ الْفُجَّارَ لَفِي جَحِيمٍ) ت والبته كوتو ایشلیلر جهنمده اولورلر (يَصْلَوْنَهَا يَوْمَ الدِّينِ) ت كاورلر جهنمه عملارك جزاسی ویریلن كونده (وَمَا هُمْ عَنْهَا بِغَائِبِينَ) ت انلر جهنمدن غائب و خارج اولمازلر (وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ الدِّينِ) ت ونه شی خبردار قیلدی سنی ای آدمی كه ندر جزا كونی (ثُمَّ مَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ الدِّينِ) ت صكره (دیرم) نه شی خبردار قیلدی سنی ای آدمی ندر جزا كونی (يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِنَفْسٍ شَيْئًا وَالْأَمْرُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ) ت بر كوندركه قادر اولمز هیچ كمسنه هیچ بر كمسنه ایچون هیچ بر فائده ایرشدرمكه بیورادی اولكون الله ایچوندر

(سورة التطفیف مكیة وهی ست وثلاثون آیة) تطفیف سوره سی مكه ده نازل اولمش و بو سوره اوتوز آلتی آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحیم)

(باغشلیجی اسر كیجی اولان اللهك آدیله اوقورم)

(وَيْلٌ لِلْمُطَفِّفِينَ الَّذِينَ إِذَا اكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ) ت وای آدمیلرك حقلرینی نقصان قلنلر ایچوندر اول كمسنه لردركه وقتا كه ناسدن آلهلر دقتله اولچوب تمام آلورلر (وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوْ وَزَنُوهُمْ يُخْسِرُونَ) ت وقتا كه اولچوب ویره لر آدملره یاخود طارتوب ویره لر آنلره اكسك اولچوب اكسك طارتوب زیان ایرشدیررلر (أَلَا يَظُنُّ أُولَئِكَ أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ لِيَوْمٍ عَظِيمٍ يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ) ت آیا بیلمزلرمی اشبو كروه كه آنلر بعث اولنور بو بیوك كونده كه اولكون طوررلر آدمیلر عالملرك پروردكارنك اوكنده (كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفُجَّارِ لَفِي سِجِّينٍ وَمَا أَدْرَاكَ مَا سِجِّينٌ) ت حقدركه كناه ایشلیلرك عمل دفتری سجینه داخل اولور سجین جهنمك التنده اولمش ایچی بوش بر قیادر كافرلرك جانی و دفتر اعمالی وابلیسك مكانی اندهدر

(یعنی انلرادلری یازیلی اولان یره داخـل اولورلر) ونه شی خبردا ربصه دی سنی که ندر سجین (کتاب مرقوم) ت یازلش برکتابدر *ف کیم کورسه آنده خیر اولمدیغنی بیلور وآنلك ایچنده اولور کافرلرلك عملری دفتری هر کافراولدکده دفتر ینی اشبو سجیندن چیقاروب بیوته اصارلر (ویل یومئذ للمکذبین الذین یکذبون بیوم الدین) ت وای اولکون یلان صیانلره اول کسنه لردرکه یلان صیارلر جزا کوننی (وما یکذب به الا کل معتد اثیم اذا تتلی علیه آیاتنا قال اساطیر الاولین) ت ویلان صایمز شو کوننی مکر هر بر کناه ایشلاو اولان ظالم چقانکه اوقونسه آنك اوزرینه بزم آیتلرمز دیرکه اول یخنلرلك افسانه لریدر (کلا بل ران علی قلوبهم ما کانوا یکسبون) ت اویله دکل بلکه پاس باغلادی آنلرلك قلبلری اوزرینه اولشیکه ایشلدیلر (کلا انهم عن ربهم یومئذ لمحجوبون) ت اویله دکل البته آنلر کندو بلرینی کورمکدن اولکونده پرده لنمشدرلر (ثم انهم لصالوا الجحیم) ت صکره البته آنلر جهنمه داخل اولورلر (ثم یقال هذا الذی کنتم به تکذبون) ت صکره دینلور آنلره شودر اولشیکه سز آنی یلان صیاردیکز (کلا ان کتاب الابرار لفی علیین) ت حقدرکه ایو ایشلیلرلك کتابی علیینه داخـل اولور (وما ادراك ما علیون) ت ونه شی خبردار قیلادی سنی ندر علییون (کتاب مرقوم یشهده المقربون) ت یازلمش برکتابدرکه علیینده ساکن اولان مقرب ملکلرانی حفظ ایدوب قیامتده حاضر ایدرلر (ان الابرار لفی نعیم علی الارائك ینظرون تعرف فی وجوههم نضرة النعیم) ت البته ایو ایشلیلر نعمتده اولورلر تختلر اوزرینه اکلشوب هر برجانبنه نظر ایدرلر بیلورسن آنلرلك یوزنده نعمتلنمکلك تازه لکنی (یسقون من رحیق مختوم ختامه مسك وفی ذلك فلیتنافس المتنافسون) ت ایچوریلور آنلره باشی مهرلو خالص اولان شرابدن موم یرینه آنك مهری مشك اولور واشبو پاك اولان شرابه لایقدرکه رغبت ایده لر رغبت ایدنلر *ف جنت اهلنك هر بر یسنك اونده شراب ایرمقلری بولنورلیکن اشبو شراب نادردرکه باشی مهرلنمشدر کندونك قدرینه موافق اولان مشك مهریله (ومزاجه من تسنیم عینا یشرب بها المقربون) ت وآنکا تسنیم صویندن قارشدریلور اول تسنیم بر بکاردرکه ایچرلر آندن الله

تعالى يه يقين اولرلر (ان الذين اجرموا كانوا من الذين آمنوا يضحكون) ت كناه ايشليان
كسنه لر مسلمانلره كولرلر ايدى (واذا مروا بهم يتغامزون) ت وچغانكه اوغراسه لر ايدى
مؤمنلره برى برينه كوز اوررلر ايدى (واذا انقلبوا الى اهلهم انقلبوا فكهين) ت وچغانكه
دونرلر ايدى عيالرى جانبنه دونرلر ايدى شاد اوله رق (واذا رأوهم قالوا ان هؤلاء لضالون) ت
وچغانكه كورسه لر ايدى مؤمنلرى ديرلر ايدى اشبو مسلمانلر آزغينلردر (وما ارسلوا عليهم
حافظين) ت وبكيجى كوندرلمديلر آنلر مسلمانلر اوزرينه (فاليوم الذين آمنوا من الكفار
يضحكون على الارائك ينظرون) ت پس اشبو كونده مسلمانلر كافرلره كولرلر تختلر
اوزرينده كاشوب هر بر جانبه باقرلر (هل ثوب الكفار ما كانوا يفعلون) ت جزا اولنور
كافرلر اوايشينك مقدارنجه كه ايشلديلر

(سورة الانشقاق مكية وهى خمس وعشرون آية) انشقاق سورەسى مكەدە نازل اولمش
وبو سورە يكرمى بش آيتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

(باغشليجى اسركيجى اولان اللهك آديله اوقورم)

(اذا السماء انشقت) ت اولوقتكه كوك يارلور (واذنت لربها وحقت) ت وقولاق
قويركندور بسنك حكمنه وكوك قولاق قويمغه لايقدر *ف يعنى كوك حكمه خلاف ايدمجى
دكلدر (واذا الارض مدت) ت واولوقتكه ير يارلور (والقت ما فيها وتخلت) ت وطشره
آتار آنده اولان شيئى وخالى اولور يعنى اولوليرى طشره آتار (واذنت لربها وحقت) ت
ايشيدركندور بسنك حكمنى ولايقدر يره كه قولاق قويه يعنى اخرتك حسابى اولمليدر (يا ايها
الانسان انك كادح الى ربك كدحا فملاقيه) ت اى آدمى البته سن ايشكده سعى ايديجى سن
ربكه اوغراينه دكين تمام چالشمقله پس اوغرارسن ربكه (فاما من اوتى كتابه بيمينه فسوف
يحاسب حسابا يسيرا وينقلب الى اهله مسرورا) ت پس اما اول كسنه كه ويريلور آكا آنك
عمل دفترى آنك صاغ الندن پس آنك حسابى كوريلور قولاى حسابله ودونركندو عيالى
جانبنه شاد اوله رق (واما من اوتى كتابه وراء ظهره فسوف يدعوا ثبورا ويصلى سعيرا) ت

واما اول كمسنه كه ويرلدى اكا آنك عمل دفترى ارقه سندن دالندن پس چاغرر كندو هلاكنى وكلوب جهنمه * ف يعنى عذابك المندن كندو اولمنى طلب ايلر (انه كان فى اهله مسرورا) ت اول دنياده كندو عيالنده شاد ايدى * ف يعنى دنياده اخرتدن فكرسز ايدى (انه ظن ان لن يحور) ت كمان ايدردى كه قايتمز الله جانبنه (بلى ان ربه كان به بصيرا) ت اوت قايده جقدر البته آنك ربى آنك احوالنى كوريجيدر * ف يعنى انك عملنك جزاسنى ويره جكدر (فلا اقسم بالشفق والليل وما وسق والقمر اذا اتسق لتركبن طبقا عن طبق) ت پس يمين ايدرم كيجه نك اولنده كوكك كنارى قرمزى اولمغنه وقسم ايدرم كيجه يه واو اشيايه كه كيجه آنى جمع ايتدى وقسم ايدرم كامل و بدر اولمش آيه البته ابر بشورسكز برحالدن برحاله (يعنى اولك قورقومى آندن صكره منكر ونكيرك سؤالى آندن صكره حشر وحساب وصراط كچيدى كچمك اندن صكره جهنم ياخود جنت والله اعلم) (فما لهم لا يؤمنون) ت پس نه اولدى شو كافرلره كه ايمان كتورمزلر (واذا قرئ عليهم القرآن لا يسجدون) ت وچانكه اوقونسه آنلره اوزرينه قرآن سجده ايتمزلر (بل الذين كفروا يكذبون) ت بلكه اشبو كافرلر يلان صيارلر (سجده)
(والله اعلم بما يوعون) ت والله بيليجيدر قلبلرنده كيزلو طوتدقلرى شيئى (فبشرهم بعذاب اليم) ت پس خبر وير آنلره انجيديجى اولان عذابدن (الا الذين آمنوا وعملوا الصالحات لهم اجر غير ممنون) ت لكن اول كمسنه لر كه ايمان كتورديلر وايشلديلر كوزل ايشلرى آنلر ايچوندر نهايتسز اولان مزد

(سورة البروج مكية اثنتان وعشرون آية) بروج سوره سى مكه ده نازل اولمش يكرمى ايكى آيتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)
(باغشلايجى اسركيجى اولان اللهك آديله اوقورم)

(والسماء ذات البروج) ت برجلر صاحبى اولان كوك حقيچون (واليوم الموعود) ت ووعده اولنمش قيامت كونى حقيچون (وشاهد ومشهود) ت وجمعه كونى وعرفه كونى حقيچون * ف شاهد جمعه كونى كه هر هفته حاضر اولور ومشهود عرفه كونيدر كه حج ايچون ادملر حاضر اولورلر (قتل اصحاب الاخدود النار ذات الوقود اذ هم عليها قعود وهم على ما يفعلون بالمؤمنين شهود) ت اودون ايله طولمش آتش خندكارينك صاحبلرى هلاك اولندى

اولوقتكه آنلر آنلك كنارنده اكشمشلر ايدى وآنلر اولشيكه ايشلديلر مسلمانلره حاضر ايديلر
(وما نقموا منهم الا ان يؤمنوا بالله العزيز الحميد الذى له ملك السموات والارض والله على
كل شئ شهيد) ت وعيب ايتمديلر انلره مكروه شو خصلتى كه ايمان كتورديلر وكلش اولان غالب
اولان الله تعالى يه كه اول الله ايچوندر كوكلرك ويرك پادشاهلغى والله هر برشى اوزرينه
خبردار در * ف شاه ولى الله رحمه الله ديركه بر جبار پادشاه كندو رعيتلرينه كفر ايتمكه تكليف
ايتدى چقانكه آنلر كافر اولمديلر خندقلرى اوداييله طولدروب آنلرى اوده براقدى الله سبحانه
اول اودى پادشاه اوزرينه وآنك تابعلرى اوزرينه مسلط قلدى پس شو اود خندقلردن
اوچوب جمله سنى ياقدى وياندردى والله اعلم (ان الذين فتنوا المؤمنين والمؤمنات ثم لم يتوبوا
فلهم عذاب جهنم ولهم عذاب الحريق) ت البته اول كسنه لركه عقوبت ايديجيلر مسلمان
اركك لره ومسلمان خاتونلره صكره توبه ايتمديلر پس آنلر ايچوندر جهنمك عذابى وآنلر
ايچوندر شدتلو يانقين عذابى (ان الذين آمنوا وعملوا الصالحات لهم جنات تجرى من تحتها
الانهار ذلك الفوز الكبير) ت البته اول كسنه لركه ايمان كتورديلر وايشلديلر كوزل
اولان ايشلرى آنلر ايچوندر باغچه لركه آقر آنلرك آلتندن ايرمقلر بودر بيوك اولان مطلب
بولمق * ف بر پادشاه اوغوللغى بر ساحرك يانده سحر اوكرنمكيچون كوندررايدى اول جوان
ايسه ساحرك يانده كيتمكده بر راهبك يانده كيدوب انجيلى اوكرنوردى الله سبحانه آنى كمال
صاحبى ايتدى كه ارسلانلر ويلانلر آنك امرينه انقياد ايدرلر ايدى وآلا برص صاحبلرى
وكوزسزلر آنك ال اورمسيله شفاياب اولورلر ايدى پس آنك ايله چوق كسنه الله سبحانه يه
وحضرت عيسى عليه السلامه ايمان كتورديلر واول پادشاه بونه طيباردى بو خبرى ايشيدوب
جوانى اولديردى صكره شهرك هر محله سنك اوكنده بر بر خندق قازديروب واوداييله
طولدروب هر محله نك اركك وقاريسين طوتوب كتوروب امر ايتمشكه بته سجده ايدك
هركيم ايتمزايسه انى اوده ياقرمش شويله نيجه بيك آدملرى شهيد ايتدى پس الله سبحانه نك
غضبى ايريشوب اوديايلش پادشاهك اوين وامرالرينك منزللرين ياقوب وياندروب شهرى
برباد ايتمش (ان بطش ربك لشديد) ت سنك ربكك طوتمسى زياده قتيدر (انه هو يبدئ ويعيد)
ت الله يكيدن يرادور وبراقمى اعاده ايدر (وهو الغفور الودود ذو العرش المجيد فعال لما يريد)
ت والله بارلغيجيدر سويجيدر عرشك صاحبيدر بو جه قدرليدر ديلديكى شيئى ايديجيدر (هل
اتاك حديث الجنود فرعون وثمود) ت كلو بدر سكا عسكرلرك سوزى كه فرعون وثمود در

(بل الذين كفروا فی تکذیب والله من ورائهم محیط) ت بلکه کافرلر یالاندن سایمقده‌لر
والله آنلری هر بر جانبلرندن قوشادیجیدر (بل هو قرآن مجید فی لوح محفوظ) ت بلکه
اشبو قران بویوجه قدرولیدر یازلمشدر لوح محفوظده

(سورة الطارق مکیة سبع عشرة آیة)
طارق سوره‌سی مکه ده نازل اولمش اون یدی آیه‌در

﴿بسم الله الرحمن الرحیم﴾
باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهك آدیله اوقورم

(والسماء والطارق) ت کوك حقیچون وکیجه کلیجی حقیچون (وما ادریك ما الطارق) ت
ونه شی خبردار ایتدی سنی کیجه کلیجی شی (النجم الثاقب) ت یالدریجی یلدزدر (ان
کل نفس لما علیها حافظ) ت یوقدر هیچ برشخص مکر آنك اوزرینه بکچی بر فرشته
واردر * ف بر قاچ فرشته‌لر انسان ایله بیله درلر آنلری بلالردن حفظ ایدرلر یاخود عملرین یازرلر
(فلینظر الانسان مم خلق) ت پس باقسون آدمی نه شیدن یرادلدی (خلق من ماء دافق
یخرج من بین الصلب والترائب) ت یرادلدی اتاریجی دوکلمش صودن که طشره کلور قوجه‌نك
بلنك اراسندن وخاتونك سینه سنك کوکلرینك اراسندن * ف دیرلرکه قوجه‌نك منیسی
ارقه سندن کلور وقاریك منیسی کوکسنك اراسندن کلور (انه علی رجعه لقادر) ت
الله ایکنجی دفعه انسانی یراتمغه قادردر * ف یعنی الله سبحانه آنلری اولدکدنصکره دنیایه
کتورور (یوم تبلی السرائر) ت اول کونکه اشکاره قیلنور آدمیلرك سینه سنده کیزلو
اولان سرلر (فما له من قوة ولا ناصر) ت پس اولمز آدم ایچون هیچ برقوت ونه بریاردم
ایدیجی (والسماء ذات الرجع) ت دونوب دونوب کیروکلیجی یغمور صاحبی اولان کوك
حقیچون (والارض ذات الصدع) ت یارلق صاحبی اولان یر حقیچون * یعنی یرده اغجلر
واوتلر آنی یاروب طشره چیقارلر (انه لقول فصل وما هو بالهزل) ت البته قران واضح
اولان سوزدر ودکلدر قران باطل کولك سوزی (انهم یکیدون کیدا واکید کیدا) ت

آنلر

آنلر (یعنی کافرلر) کوتوفکر ایدرلر برکوتوفکر ایتمکله وبن دخی کوتوفکر ایدرم برکوتوفکر ایتمکله اشبو وعده بدرکوننده متحقق اولدی (فمهل الکافرین امهلهم رویدا) ت پس مهلت ویر کافرلره وقو ویر آنلری آزیجق

(سورة الاعلی مکیة وهی تسع عشرة آیة)

اعلی سورهسی مکهده نازل اولمش وبو سوره اون طقوز آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحیم)

باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهك آدیله اوقورم

(سبح اسم ربك الاعلی) ت پاکلکله ذکر ایت عالی اولان ربکی (الذی خلق فسوی) ت اول اللهکیم یاراتدی مخلوقاتی پس طوغرو ایتدی اعضالرن (والذی قدر فهدی) ت وقدر ایلدی وطوغرو یول کوستردی (یعنی مخلوقاتك جملهسی اندازه لیوب شو اندازه حسبنجه انلرده تصرف بیوردی پس اول صورت اوزرینه مهدانه جیقدیلر پس اشبو تصرفدن هدایتله خبر ویردی والله اعلم) *ف یعنی اول تقدیر یازمش صکره آنك حسبنجه دنیایه کتورمش (والذی اخرج المرعی) ت اول اللهکه طشره جیقاردی تازه اوتی (فجعله غثاء احوی) ت صکره یصهدی شو اوتی قوری اولمش قره اولمش (سنقرئك فلا تنسی) ت تعلیم ایدرز قرآنی سکا پس اونوتمزسین *ف یعنی وحیی حفظ ایتمك سکا قولای اولور (الا ماشاء الله انه یعلم الجهر ومایخفی) ت مکر اولشیکه دیلادی الله البته الله بیلور آشکاره‌یی وکیزلویی *ف شاه ولی الله دیرکه اول حضرتك مبارك خاطرندن آیتی اونوتدرمق نسخدن برنوعدر (ونیسرك للیسری) ت ونوفیق ویررز سکا قولای اولان شریعتی بیلمکه (فذکر ان نفعت الذکری) ت پس نصیحت ویرا کر منفعت ویرسه نصیحت ویرمکلك (سیذکر من یخشی) ت نصیحت آلور اول کسنه‌که قورقار (ویتجنبها الاشقی الذی یصلی النار الکبری) ت وایراق اولور نصیحتدن آدمیلرك زیاده بدبختی اولکه کاور بیوك اوده (ثم لایموت فیها ولایحیی) ت صکره اولمز شو اوده ودیرلمز (قد افلح من تزکی) ت البته قورتلدی اول کسنه‌که پاك اولدی (وذکر

اسم ربه فصلى) ت وذكر ايتدى ربسنك آدينى صكره نماز قيلدى (بل تؤثرون الحيوة الدنيا) ت بلكه اختيار ايدرسكز دنيا ديرلكنى (والآخرة خير وابقى) ت وآخرت زياده كوزلدر وابديدر (ان هذا لفى الصحف الاولى) ت البته اشبو مقدمه ذكر اولنمشدر اول كچنلرك صحيفه لرنده (صحف ابراهيم وموسى) ت ابراهيم وموسانك صحيفه سنده

(سورة الغاشية مكية وهى ست وعشرون آية)
غاشيه سوره سى مكه ده نازل اولمش وبو سوره يكرمى آلتى آيتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)
باغشليجى اسركيجى اولان اللهك آديله اوقورم

(هل اتاك حديث الغاشية) ت تحقيق كلدى سكا قيامت كونك خبرى كه انك هيبتندن عالم بيهوش اولور (وجوه يومئذ خاشعة عاملة ناصبة) ت برقاچ يوزلر اولكونده ذليل اوليجيدر ايشليجيدر يوريجيدر * ف كافرلر كه دنياده اولان ايشلرلرا آخرتده برشيئه يرامز وقبول اولنمز (تصلى نارا حامية تسقى من عين آنية) ت كاور علولنجى اولان اوده صواپچوريلور آنكا زياده اصجق پيكاردن (ليس لهم طعام الا من ضريع لا يسمن ولا يغنى من جوع) ت اولمزانلر ايچون هيچ بر ييه جك طعام مكر ديكناو ضريع اوتندن كه سميز قيلمز و دفع ايتمز آجلغى ضريع ديكنلى بر اوتدر (وجوه يومئذ ناعمة لسعيها راضية) ت وبرقاچ يوزلر بوكونده تازه اولورلر كندو ايشلرينه راضى اولورلر (فى جنة عالية لا تسمع فيها لاغية) ت اعلى اولان جنتده ايشتمزسين اول جنتده هيچ برباطل سوز (فيها عين جارية) ت انده آقيجى پيكار وار (فيها سرر مرفوعة واكواب موضوعة ونمارق مصفوفة وزرابى مبثوثة) ت انده وجه كوشكلر اولور وقوليسز ابريقلر قونمش اولور واوكلرنده يرى برنسه برابر قونلمش ياصدقلر اولور وايناويا يلمش ايو دوشكلر اولور (افلا ينظرون الى الابل كيف خلقت) ت آيا باقمزلرمى دوه يه كه نيچه يراداى (والى السماء كيف رفعت) ت

وكوكك جانبنه كه نيجه يوكسلك قيلندى (وَاِلَى الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ) ت وطاغلر جانبنه كه نيجه يوجه ديكلدى (وَاِلَى الْاَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ) ت ويرجانبنه كه نيجه اينالوبايلدى (فَذَكِّرْ اِنَّمَا اَنْتَ مُذَكِّرٌ) ت پس نصيحت ويرسن همان نصيحت ويريجيسن (لَسْتَ عَلَيْهِمْ بِمُصَيْطِرٍ) ت دكلسن آنلر اوزرينه بكجى (اِلَّا مَنْ تَوَلّٰى وَكَفَرَ) ت ليكن اول كسنه كه يوز چويره وكافر اوله (فَيُعَذِّبُهُ اللّٰهُ الْعَذَابَ الْاَكْبَرَ) ت پس عذاب ايدر اكا الله زياده بيوك اولان عذاب ايله (اِنَّ اِلَيْنَا اِيَابَهُمْ) ت البته بزم جانبمزه در آنلرك قايتمسى (ثُمَّ اِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُمْ) ت صكره البته بزم اوزرمزه در آنلرك حسابى

(سورة الفجر مكية وهى ثلاثون آية)

فجر سوره سى مكه ده نازل اولمش و بو سوره اوتوز آيتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

باغشلايجى اسركيجى اولان اللهك اديله اوقورم

(وَالْفَجْرِ وَلَيَالٍ عَشْرٍ وَالشَّفْعِ وَالْوَتْرِ وَاللَّيْلِ اِذَا يَسْرِ) ت صباح حقيچون واون كيجه حقيچون (يعنى ذى الحجه نك اون كيجه سى) وجفت حقيچون وتك حقيچون (يعنى نمازلك جفت وتك اولانلرى حقيچون) وكيدوب كلور كيجه حقيچون *ف قربان بيرامنك صباحنده حج ادا اولنور وآندن اول اون كيجه درلر و رمضانك آخر يكه اوتسنده جفت وتك اولان كيجه لردر والليل اذا يسر يعنى پيغمبر معراجه كيدن كيجه در (هَلْ فِى ذٰلِكَ قَسَمٌ لِذِى حِجْرٍ) ت اشبو اشيالره قسمده معتبر اولان قسم واردر عقللولر ايچون نيكه الله جزا ويريجيدر قوللرينه ايشلرى اوزرينه (اَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ اِرَمَ ذَاتِ الْعِمَادِ الَّتِى لَمْ يُخْلَقْ مِثْلُهَا فِى الْبِلَادِ) ت آيا كورمدكمى كه نيجه معامله ايتدى سنك ربك عاد قومنه كه عاد ارمدر (كه بلند قامتلو ايديلر) يرادلمدى آنلر كبى شهرلرده *ف عاد بر قوم ايدى آندن بر قبيله ارم ايدى شو قبيله ده سلطنت وار ايدى وآنلر بيوك بيوك و يوكسك عمارتلر يپارلر ايدى (وَثَمُودَ الَّذِينَ جَابُوا الصَّخْرَ بِالْوَادِ) ت (ونيجه معامله ايتدى) ثمود قومنه كه وادى القراده بيوك طاشلرى اويارلر ايدى *ف وادى القرى آنلرك يوردينك آديدر وآنلر طاغلرى يونوب

اولر بنالر ايدي (وفرعون ذي الاوتاد) ت (ونيجه ميخلر صاحبي ايدي) فرعونه كه ميخلر صاحبي ايدي (يعني آدملري درت ميخه باغليوب عقوبت ايدر ايدي) ف ويا آنك عسكري ينك آتلرينك ميخلري آلتوندن ايدي (الذين طغوا في البلاد) ت اشبو كروهلرك كليسي بيوك يوغونلقى ايتمديلر شهرلرده (فاكثروا فيها الفساد) ت پس جوق ايشلديلر شهرلرده كوتو ايشلري (فصب عليهم ربك سوط عذاب) ت پس دوكدي آنلرك اوزرينه سنك ربك برنوع عذابي (ان ربك لبالمرصاد) ت تحقيق سنك ربك پوصودهدر (فاما الانسان اذا ما ابتلاه ربه فاكرمه ونعمه فيقول ربي اكرمن) ت پس اما آدمي وقتا كه صناوب آني ربي بوجه قدرلو قيله آني ونعمت ويره كاديركه بنم ربم بوجه قدرلو قيلدي بني (واما اذا ما ابتلاه فقدر عليه رزقه فيقول ربي اهانن) ت واما وقتا كه صنه يوب آني طار قيله آنك اوزرينه رزقني ديركه بنم ربم رذيل قلدي بني ٭ ف يعني الله سبحانه او زرينه الزام قور كندونك كوتو ايشلرينه باقز (كلا بل لا تكرمون اليتيم) ت يوق يوق اويله دكل بلكه اكرام ايتمبورسكز يتيمه (ولا تحاضون على طعام المسكين) ت واراكرده رغبت ويرمديكز فقيرلره طعام ويرمكه (وتاكلون التراث اكلا لما) ت ويرسكز ارثي چوق يمكله ٭ يعني قاريلرك ويتيملرك حقني ويرمزسكز وآنلرك حقني آلوب كندو مالكزه جمع ايدرسكز والله اعلم (وتحبون المال حبا جما) ت وسورسكز مالي زياده سومكله ٭ ف يعني الله اكرامنك سببي يتيملره اكرام ايتمك ومسكينلره طعام ويرمكدر وسز اشبو صفت اوزره دكلسكز وآني ايتمزسكز بلكه يتيملرك حقني ويرمزسكز وآنلرك حقني كندو مالكزه جمع ايدرسكز والله اعلم (كلا اذا دكت الارض دكا دكا) ت حقا كه چقان يرطاغ ساوب پاره پاره اولوب دوز اولور (وجاء ربك والملك صفا صفا) ت وكلور سنك ربكك هيبتي علامتي وكلور فرشتهلر صف صف اولوب (وجيء يومئذ بجهنم) ت وكتوريلور اولكونده جهنم (يومئذ يتذكر الانسان وانى له الذكرى) ت اولكونده خاطرينه كتورر آدمي ونه يردن اولور آكا شو خاطره كتورمك منفعتي (يقول

يا ليتني قدمت لحياتي) ت ديراى نه اوليدى بن ايلرو كوندرديدم كونك اولان عملى بنم
اشبو ابدى اولان ديريلكم ايچون (فيومئذ لا يعذب عذابه احد ولا يوثق وثاقه احد) ت
پس اول كونده عقوبت ايتز اللهك عقوبتى كبى هيچ بركسنه و بنه زنجيرايله باغلمز اللهك
باغلديغى كبى هيچ بركسنه يعنى بروجهه اوزرينه واقع اولوركه اللهدن غيرى بركسنه او يله
عذاب ايتمكه قادر اولمز (يا ايتها النفس المطمئنة ارجعى الى ربك راضية مرضية) ت
دينلور (مؤمنلر روحنه اولوم وقتنده) اى قرار بوليجى اولان نفس كيرودون ربك جانبنه
خشنود اولهرق سن اللهدن وسندن دخى خشنود اولهرق الله (فادخلى فى عبادى وادخلى
جنتى) ت پس كل بنم خاص اولان قوللرمك زمره سنه وكل بنم جنتمه

(سورة البلد مكية وهى عشرون آية)

بلد سوره سى مكه ده نازل اولمشدر و بو سوره يكرمى آيتدر

بسم الله الرحمن الرحيم

باغشلييجى اسيركيجى اولان اللهك آديله اوقورم

(لا اقسم بهذا البلد) ت يمين ايدرم اشبو بلده يه يعنى مكه مباركه يه (وانت حل بهذا البلد) ت
وسن حلال اولورسن اشبو شهره (يعنى مكه ده سنك ايچون غوغا ايتمك حلال اولسردر) *ف*
يعنى مكه ده غوغا ايتمك هر بركسنه يه جائز دكل ايدى هيچ كسه مكه ده غوغا ايتمز ايدى مكر
اول حضرت عليه السلام مكه نك فتحى كوننده مكه ده غوغا ايتمك مباح اولدى پس
هركسنه كه اول حضرتله مكه ده غوغا ايتدى آنى اوردیلر آندنصكره ينه قيامته دكين مكه ده
غوغا ايتمك حرام اولدى (ووالد وما ولد) ت و يمين ايدرم حضرت آدمه وذريتنه (لقد خلقنا
الانسان فى كبد) ت البته ياراتدق آدمى مشقتده *ف* يعنى عمرك تمامنده برلحظه
مشقتدن خالى اولمز (ايحسب ان لن يقدر عليه احد) ت آيا كمان ايدرمى آدميكه قادر اولمز
آنك اوزرينه هيچ بركسنه (يقول اهلكت مالا لبدا) ت دير خرج ايتدم قات قات
اولان مالى (ايحسب ان لم يره احد) ت آيا كمان ايدرميكه كورمدى آنى هيچ بركسنه (يعنى
آدمينك عادتيدركه كندو قوتيله فخر ايدر و كورمزكه قدر ضعيفلكى چكرو ينه مال باغشلقله

نفرايدروبيلمزكه الله آنى كوريوركه غايتده حقير وبخيلدر والله اعلم) * ف شاد اقده
وطور يلرده وغيرده مالى كندولرينك آدلرى ايچون صرف ايتمكى بيوكلك صيارليكن مالى صرف
ايتمكلك يرى بشقه‌در (ألم نجعل له عينين ولسانا وشفتين وهديناه النجدين) ت
آيا ايتمدكمى آنكيچون ايكى كوز ودل وايكى دوداق ودلالت ايتدك آنى ايكى يول اوزرينه
يعنى خيره وشره) * ف ياخود كفره وايمانه وياخود دسوت ممه‌سنه (فلا اقتحم العقبة وما
ادراك ما العقبة) ت پس كيرمدى چتين اولان يوله ونه شى خبردار قيلادى سنى ندر اول چتين
يول * يعنى حقيقتده قوت اولدركه اشبو ايشلرى يرينه كتوره (فك رقبة) ت بيون قورتارمقدر
* ف يعنى قول آزاد ايتمكدر يا مديونى دينندن خلاص ايتمكدر (او اطعام فى يوم ذى
مسغبة يتيما ذا مقربة) ت يا طعام ويرمكدر آجلق كونده قرابت صاحبى اولان يتيمه * ف
يتيم ايچون برحق واردر وقرابت صاحبى ايچون برحق واردر اكر يتيم خود قرابت صاحبى
اولسه پس آنكيچون ايكى حق اولور (او مسكينا ذا متربة) ت يا طپراغه يوللشمش
اولان فقيره (ثم كان من الذين آمنوا وتواصوا بالصبر وتواصوا بالمرحمة) ت آندنصكره اوله
اول كسنه‌لردنكه ايمان كتورديلر وبرى برينه وصيت ايتديلر صبر ايتمكله وبينه وصيت
ايتديلر اللهك مخلوقاتى اوزرينه مرحمت ايتمكله (اولئك اصحاب الميمنة) ت اشبو كروه
آنلردر كوزل بخت صاحبلرى (والذين كفروا بآياتنا هم اصحاب المشأمة) ت واول كسنه‌لركه
كافر اولديلر بزم آيتلرمزه آنلردر كوتو بخت صاحبلرى (عليهم نار مؤصدة) ت آنلر اوزرينه
هر برجانبدن قوشاديجى اودواردر

* (سورة الشمس مكية وهى خمس عشرة آية) *

والشمس سوره‌سى مكه‌ده نازل اولمش وشو سوره اون بش آيتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

باغشليجى اسركيجى اولان اللهك آديله اوقورم

(والشمس وضحاها) ت كونش وانك ايدينلغى حقيچون (والقمر اذا تلاها) وكونشك
ارقه‌سى صره كلن آى حقيچون (يعنى اون دردنجى كيجه‌ده) * ف يعنى كونش باتديغنده آى

طوغر (وَالنَّهارِ اِذَا جَلّٰاهَا) ت كونشى آشكاره قيلان كوندز حقيچون (وَاللَّيْلِ اِذَا يَغْشَاهَا)
ت وكونشى اوورتركيجه حقيچون (وَالسَّمَاءِ وَمَا بَنَاهَا) ت وكولنى وكوكنى بنا ايدن حقيچون
(وَالْاَرْضِ وَمَا طَحَاهَا) ت ويروآنى دوشه ين حقيچون (وَنَفْسٍ وَمَا سَوّٰاهَا) ت ونفس
وآنى درست ايدن حقيچون (فَاَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوٰاهَا) ت پس بيلدردى اكا آنك
معصيتنى وتقواسنى (قَدْ اَفْلَحَ مَنْ زَكّٰاهَا) ت البته نجات بولدى اول كسنه كه پاك قيلدى
نفسنى (وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسّٰاهَا) ت والبته زيان ايشلاوادى اول كسنه كه اسفل سافلينه
ايلتدى نفسنى (كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوٰاهَا) ت يلان صايدى ثمود قومى (پيغمبرلرى صالح عليه
السلامى) يپون چكمه لرى سببله (اِذِ انْبَعَثَ اَشْقٰاهَا) ت اولوقتكه قالقدى شو قومك زياده
بدبختى (فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللّٰهِ نَاقَةَ اللّٰهِ وَسُقْيَاهَا) ت پس ديدى آنلره الهك پيغمبرى قويوركز
الهك دوه سنى وطوقانميكز آنك صوايچمسنه (فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا) ت پس يلانه نسبت
ايتديلر پيغمبرى اولديرديلر دوه نى (فَدَمْدَمَ عَلَيْهِمْ رَبُّهُمْ بِذَنْبِهِمْ فَسَوّٰاهَا) ت پس عقوبت
ايندردى آنلراوزرينه آنلرك ربلرى گناهلرى سببله پس برابر قيلدى عقوبتى آنلرك باشى
اوزرينه يعنى جملسنه ايرشدردى (وَلَا يَخَافُ عُقْبَاهَا) ت وقورقمز الله شو عقوبتك
عوضندن

(سورة الليل مكية وهى احدى وعشرون آية)

والليل سوره سى مكه ده نازل اولمش واشبو سوره يكرمى برآيتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

باغشليجى امركيجى اولان اللهك آديله اوقورم

(وَاللَّيْلِ اِذَا يَغْشٰى) ت عالمى قرانلق قابليان كيجه حقيچون (وَالنَّهَارِ اِذَا تَجَلّٰى) ت وعالمه
ضيا ويرن كوندز حقيچون (وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ وَالْاُنْثٰى) ت ارككى ودیشى يى يرادن حقيچون كه
(اِنَّ سَعْيَكُمْ لَشَتّٰى) ت البته سزلك ايشلديككز مختلفدر يعنى بعضكز ثوابه وبعضكز گناهه سعى
ايدرسكز (فَاَمَّا مَنْ اَعْطٰى وَاتَّقٰى وَصَدَّقَ بِالْحُسْنٰى) ت پس اول كسنه كه ويردى وصاقندى
واينياندى كوزل اولان دينه (فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْيُسْرٰى) ت پس توفيق ويررز اكا راحتلك
سراينه ايرشمك ايچون (وَاَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنٰى) ت واما اول كسنه كه بخل ايتدى

وکذّب‌دوسنی احتیاجسز صانیدی (وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَىٰ) ت ویلان صانیدی کوزل اولان دینی (فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْعُسْرَىٰ) ت پس توفیق ویرمزآ کا رحمت سرا ینه ایرشمکیچون (وَمَا يُغْنِي عَنْهُ مَالُهُ إِذَا تَرَدَّىٰ) ت واصـلادفع ایتمز آندن آنك مالی اولوقتکه باشی آشاغی دوشر (إِنَّ عَلَيْنَا لَلْهُدَىٰ) ت بزم اوزرمزه یولی کوسترمك (وَإِنَّ لَنَا لَلْآخِرَةَ وَالْأُولَىٰ) ت وبزمدر آخرت ودنیا (فَأَنذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّىٰ) ت پس قورقتدم سزی علولنجی اودایله (لَا يَصْلَاهَا إِلَّا الْأَشْقَى الَّذِي كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ) ت کلمز شواودهمکر آدمـلرك زیاده کونو بختلیسی که یلانه نسبت ایتدی (حقی وایمانی) ویوز چویردی (وَسَيُجَنَّبُهَا الْأَتْقَى الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّىٰ) ت وایراق اولنور اوزل اوددن آدملرك زیاده صاقننلری که ویرر کـندو مالنی تاقنسی پاك اوله دیو (وَمَا لِأَحَدٍ عِندَهُ مِن نِّعْمَةٍ تُجْزَىٰ) ت وبو قدر هیچ برکیمسه یه ویردیکی نعمتدن اناك یاتـسه بجز اسین ویردیکی کیمسه لردن مکافات ومجازات قصـدی وبرکیمسـه منتی یوقدر (إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِ الْأَعْلَىٰ) ت لیکن ویرراعلی اولان ربـسنك ذاتن طلب ایتمکیچون (وَلَسَوْفَ يَرْضَىٰ) ت راضی اولیسردو

(سورة الضحی مكية احدی عشرة آية)

والضحی سوره سی مکه ده نازل اولمش اون برآیتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

باغشلیجی اسیرکیجی اولان اللهك آدیله اوقورم

* ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه اول حضرت علیـه السلامه برقاج کون وحی کلمدی کافرلر دیدیلرکه محمدی ربسی ترك ایتـدی پس اشـبو سوره اول حضرته تسـلی ویرمك ایچون نازل اولدی (وَالضُّحَىٰ وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَىٰ مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَىٰ) ت قوشلق وقتی حقیچون وقرانقلغی عالمی قابلیان کیجه حقیچون براقدی سنی سنك ربك ودشمن طوتمدی سـنی

* ف اول حضرته صـلی الله علیه وسـلم برقاج کون وحی کلمدی پس شو حضرتك قلبی مکدر اولدی وهم تهجد بیله قالمدیلر کافرلر دیدیلرکه محمدی ربسی ترك ایتدی پس اشـبو سوره نازل اولدی اول قسم بیوردی کوندسـه وقرانقو اولان کیجه یه یعنی ظاهرده الله سبحانه نك ایکی قدرتی واردر وباطنده هم ایکی قدرتی واردر بروقت آیدین اولور وبروقت قرانقو اولور هرایکیسی الله سبحانه نك قدرتندندر وقول الله سبحانه دن بروقت ایراقدکادر (وَلَلْآخِرَةُ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ الْأُولَىٰ) ت والبتـه آخرت زیاده کوزل اولور دنیادن (وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ

فترضی)

(فَتَرْضٰى) ت والبته نعمت ويره‌جك ربك كه سن خشنود اولورسين (اَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَاٰوٰى) ت آيا يتيم بولوب سنی پس يرويرمديمی * ف اول حضرت اناسنك قارننده ايكن باباسی اولدی ودده‌سی آنی بسلادی صكره اول دخی اولدی اول حضرت اول وقت سكز ياشنده ايديلر كه عمجه‌لری آنی بسلادی اولوقته دكين كه جوان اولديلر (وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدٰى) ت بولوب سنی يول يتورمش (يعنی شريعت بيلمز ايدك) پس يول كوسترمديمی * ف وقتا كه اول حضرت عليه السلام جوان اولديلر قومك راه ورسمندن بيزار اولديلر وينه اول حضرتك ياننده هيچ بر راه ورسم يوق ايدی الله سبحانه حق اولان دينی نازل ايتدی (وَوَجَدَكَ عَائِلًا فَاَغْنٰى) ت وسنی فقير بولوب زنكين ايتمديمی * ف حضرت خديجه رضی الله تعالى عنها قومنك اراسنده شريفه وزياده زنكين ايديلر اول حضرت عليه السلام آنی نكاح ايلدكده مالنك جمله‌سنی اول حضرته تسليم ايتدی (فَاَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ) ت پس يتيمه ظلم ايتمه (وَاَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَرْ) ت واما سائل باغرمه انك اوزرينه (وَاَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ) واما ربكك نعمتين خبر وير

(سورة الانشراح مكية وهی ثمان آيات)

الم نشرح سوره‌سی مكه‌ده نازل اولمش واشبو سوره سكز آيتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

باغشلايجی اسركيجی اولان اللهك آديله اوقورم

(اَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ) ت آيا آچدقمی سنكيچون سينه كی * يعنی سينه‌سنی ككيش قيلدی تا دينك آغر اولان يوكی تحمل ايده وهم ظاهرده فرشته‌لر اول حضرت عليه السلامك سينه‌سين ياروب قلبنده اولان قرالی چيقاروب سينه‌سنی آريتديلر و يقاديلر (وَوَضَعْنَا عَنْكَ وِزْرَكَ الَّذِی اَنْقَضَ ظَهْرَكَ) ت وايراق قيلدق سندن سنك يوككی كه آغر قيلمشيدی سنك آرقه‌كی * ف وحيك نزولی اول زياده چتين اولوردی صكره قولای اولدی (وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ) ت ويوجه‌ايتمه‌دق سنك ذكريكی * ف يعنی پيغمبرلرك وفرشته‌لرك اراسنده سنك آدك زياده يوجه‌در (فَاِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا اِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا) پس البته چتينلكه ايشمش قولايلق واردر البته چتينلكه ايشمش قولايلق واردر (فَاِذَا فَرَغْتَ فَانْصَبْ وَاِلٰى رَبِّكَ فَارْغَبْ) ت وقتا كه ايشدن وكوچدن قورتلورسين اللهك عبادتنه محنت چك و ربك جانبنه تضرع ايله * ف يعنی وقتا كه خلقه اوكرتمكدن فراغت بولورسين خلوتده عبادت ايتمكه مشغول اول

(سورة التين مكية وهي ثمان آيات)
والتين سورهسي مكهده نازل اولمش سكز آيتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)
باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهك آدیله اوقورم

(وَالتِّينِ وَالزَّيْتُونِ) ت انجیر وزیتون حقیچون (وَطُورِ سِينِينَ) ت وطورسینا حقیچون (وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ) ت واشبو امینلی اولان بلده حقیچون * ف اشبو بلدهدن مراد مکهدر تین ایله زیتوندن مراد بیت المقدس اطرافنده ایکی طاغ اوزرنده ایکی باغچهدر انجیر وزیتونك اغجلرندن وبرکتمکانیدر وطورسینا حضرت موسانك الله سبحانه ایله سویلشدیکی مکاندر اشبو درت مکانك ذکرینی بیان بیوردی برکتلو اولدقلرندن (لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ) ت تحقیق یراتدق آدمی بی صورتلرك زیاده کوزلی صورتنده (ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ) ت پس صکره قیلدق انی ادنالرك ادناسی (یعنی اولوقتکه کافر اولدی فطرت سلیمهسین ضایع قیلدی) * ف یعنی انی فرشتهلرك مکاننه ایرشمکه لایق یراتدق پس وقتا که طاعتکدی جانورلردن زیاده کوتو اولدی (إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ) ت لیکن اول کسنهلرکه ایمان کتوردیلر وایشلدیلر کوزل اولان ایشلری پس انلرایچوندر نهایتسز اولان مزد (فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ بِالدِّينِ) ت پس ای آدمی نه شی حمل ایدرسنی یلانه نسبت ایتمکه اشبوقدر نصیحتدنصکره اعمالك جزاسی بابنده شاید آیتك معناسی بویله اوله که نه شی باعث اولورسنی یلانه نسبت ایتمکه عملرك جزاسی ویرلك بابنده اشبوقدر نصیحتدنصکره (أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمِ الْحَاكِمِينَ) ت آیا دکلمی الله حکم ایدیجیلرك زیاده حکم ایدیجیسی

(سورة العلق مكية وهي تسع عشرة آية)
علق سورهسی مکهده نازل اولمش واشبوسوره اون طقوز آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)
باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهك آدیله اوقورم

* ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه اقرأ باسم ربك تا مالم یعلم آیتنهدکین وحیدن اول نازل اولدی واقرأ معناسی مهیا اول وحی ایچون وقرآنی تلاوت ایتمك ایچوندر (اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ) ت اوقو کندو ربکك آدیله برکنسیله که یرادیجیدر (خَلَقَ الْإِنسَانَ مِنْ عَلَقٍ) ت

یراتدی آدمی یی طوکش اولان قان پاره‌سندن (اقرأ وربك الاكرم الذی علم بالقلم) ت اوقوسنك ربك زیاده چوق بیوكدر علمی اوكرتدی قلم واسطه‌سیله (علم الانسان ما لم یعلم) ت اوكرتدی آدمی یه بیلمدیكی شیئی * ف جبرائیل علیه السلام اشبو بش آیتی وحیدن اول كتورمشیدی واول حضرت اصلا نه یازی یازمش نه اوقومش ایدی الله سبحانه یوردیكه قلم واسطه‌سیله الله سبحانه علم ویرر وقلمسز اوكرتمكه‌هم قادردر (كلا ان الانسان لیطغی ان رآه استغنی) ت حقدر كه آدمی حددن كچراولوقتده كه كورركنده یسنی زنكین اولمش (ان الی ربك الرجعی) ت البته سنك ربك جانبنه‌در قایتق (أرأیت الذی ینهی عبدا اذا صلی) ت ایا كوردكمی برشخصیكه منع ایدرقولی وقتا كه نماز قیلسه * ف اشبو ابوجهل كافر ایدی وقتا كه پیغمبری نماز قیلر كورردی تمسخر ایدردی (أرأیت ان كان علی الهدی أو أمر بالتقوی) ت آیا كوردكمی كه نه اولورا كراولسه طوغری اولان یول اوزرینه یا امر ایتسه صاقنقله (أرأیت ان كذب وتولی) ت ایا كوردكمی كه نه اولدی اكریلان صایدیسه ویوز چویردیسه * ف یعنی طوغرو اولان یول اوزرینه اولسیدی وكوزل ایشلری اوكرتسیدی پس نه كوزل آدمی اولورایدی وشمدیكه یوز چویردی بزه نه نقصان ایتدی (الم یعلم بان الله یری) ت آیا بیلمدیمی اشبو یوز چویرن كیمسه كه الله كوررایعنی بیان لازمدر كه اهتدانك وهدایتك آخری جنتدر وضلالك واضلالك عاقبتی جهنمدر پس اشبو مدعایی بلاغتدن بر نوعله بیان بیوردی (كلا لئن لم ینته لنسفعا بالناصیة ناصیة كاذبة خاطئة) ت یوق یوق اكر كیرو طورمزسه البته چكرز انی آلننك توییندن خطا ایشلو اولان یلانجی آلننك توییندن (فلیدع نادیه سندع الزبانیة) ت پس كركدر كه چاغره كندو مجلسنك اهلنه وبزدخی چاغررز بسادەلری یعنی عذاب ایتمكه مأمور اولان فرشته‌لری (كلا لا تطعه واسجد واقترب) ت یوق یوق اطاعت ایتمه اكا نماز قیل والله تعالی یه یقین اولمغی طلب ایت * ف بركره ابوجهل پیغمبر علیه السلامی نمازده كوروب ادبسزلك ایتمك ایستدی هنوز یقین ایرشمدن ملائكه‌لرقنادلریله اوردقلرنده كیرودونوب قاچدی بردخی بویله ادبسزلك قصد ایتدی معلوم اولدیكه قول سجده‌ده الله سبحانه یه زیاده یقین اولور

﴿سجده﴾

(سورة القدر مكیة وهی خمس آیات)

قدر سوره‌سی مكه‌ده نازل اولمش واشبو سوره بش آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهك آدیله اوقورم

(انا انزلناه في ليلة القدر) ت بز اینددلك قرآنی قدر کیجه سنده یعنی بردفعه لوح محفوظدن دنیا کوکنه نازل اولدی (وما ادراك ما ليلة القدر) ت و نه شی بیلدیرسه سنی کمندر قدر کیجه سی (ليلة القدر خير من الف شهر) ت قدر کیجه سی زیاده خیرلیدر بیك آیدن (تنزل الملائكة والروح فيها باذن ربهم من كل امر) ت اشاغی اینرلر فرشته لر وروح شو کیجه ده کندو ربلرینك بیورمسیله هر بر بشلری انجامه کتوره کیچون (سلام هي حتى مطلع الفجر) ت محض سلامتدر شو کیجه فجر صادق طلوع ایدنه دکین

• ف یا ایرکه قرآنك نزولی اشبو کیجه ده ابتدا اولمش اولسه کره الله سبحانه اشبو کیجه ده شوا وچ صفتی قویدی بریسی شوکه برکسنه بو کیجه کوزل عمل ایشلسه کویا بیك آی کوزل ایش ایشلدی ایکنجیسی شوکه دنیا امورلری که مقدردر کوکدن اشبو کیجه ده اینر اوچنجی شوکه الله سبحانه جانبندن سلامتلك وکوکل خوشلغی بو کیجه ده نزول ایدر وشو کیجه ده عبادت حلاوتلی اولور قرآندن معلوم اولدیکه بو کیجه رمضانده بولور وحدیثدن بللو اولدیکه رمضان شریفك عشر اخیرنده اولورطاق کیجه لرنده یکرمی بردن یکرمی یدی کیجه سنه دکین الغیب عند الله

(سورة البينة مدنية وهي ثمان آيات)

بو سوره سی مدینه ده نازل اولمش واشبو سوره سکز آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهك آدیله اوقورم

(لم يكن الذين كفروا من اهل الكتاب والمشركين منفكين حتى تأتيهم البينة) ت اولمدی کتاب اهلندن وشریك قوشلردن کافر اولانلر آیریلجی یعنی کندو آیینلرندن اولوقته دکین که کلدی آنلره ظاهر اولان حجت یعنی انلری تکالیف ایتمدلك کندودینلرینی ترك ایتمکه مکر ظاهر اولان دلیل قائم اولدقده نصکره (یعنی انلرك حالی رسولك کوندرلمکی وکتابلری ایندرمکی مقتضی ایدی اول سببدن رسول کوندردلك وقرآنی ایندردلك) • ف اول حضرت علیه السلامدن اول هر ملتك اهللری ازغین اولدیلر هرکسنه کندو غلطنه مغرور اولدی شویله که انلره اکر بر حکیم یا بر ولی ویا بر پادشاه عادل کلوب طوغرو یولی کوسترمه ویلدرسه بیله ممکن دکلدیکه آنلر طوغرو یوله اوزره کله لر حتی بویله بر عظیم القدر وجلیل الشان پیغمبر الله سبحانه نك کتابی ومددقوری ایله کلمزسه پس وقتا که کلدی بر قاح بللرد شهر بشهر ایمانله طولو اولدیلر (رسول من الله يتلو صحفا مطهرة فيها كتب قيمة) ت که پیغمبردر الله

بیاننده اوقویه‌لر اولان مکتوبلری یعنی قرآنك سوره‌لرینی شو صحیفه‌لرده طوغری و درست اولان احکاملر واردر * ف هر سوره‌سی بر کتابدر (وما تفرق الذین اوتوا الکتاب الا من بعد ما جاءتهم البینة) ت و متفرق اولمدیلر کتاب اهلی (یعنی بعضی مقبول اولدیلر و بعضی مردود) مگر آندن صکره که کلدی آنلره ظاهر اولان دلیل * ف یعنی اشبو پیغمبر و اشبو کتاب کلدکدن صکره هیچ شبهه قالمدی پس شعدی کتاب اهلنك طاتمقی عنادندندر شبهه‌دن دکلدر (وما امروا الا لیعبدوا الله مخلصین له الدین حنفاء ویقیموا الصلوة ویؤتوا الزکوة وذلك دین القیمة) ت و بیورلمدی آنلره مگر شوکه عبادت ایده‌لر الله تعالی یه خالص دینه یه‌رق انکیچون عبادتی ابراهیمك دینی آله‌رق و مداومت ایده‌لر نمازه و ویره‌لر زکاتی و شودر طوغرو اولان دینك حکملری * ف یعنی اشبو احکاملر هر دینده مقبولدر و کوزلدر (ان الذین کفروا من اهل الکتاب والمشرکین فی نار جهنم خالدین فیها اولئك هم شر البریة) ت تحقیق اول کمسنه‌لر که کافر اولدیلر کتاب اهلندن و شریك قوشنلردن جهنمك اودنده اولورلر ابدی اوله‌رق آنده اشبو کروه آنلردر خلقك زیاده کوتوسی (ان الذین آمنوا وعملوا الصالحات اولئك هم خیر البریة) ت تحقیق اول کمسنه‌لر که ایمان کتوردیلر و ایشلدیلر کوزل ایشلری اشبو جماعت آنلردر خلقك زیاده کوزلی (جزاؤهم عند ربهم جنات عدن تجری من تحتها الانهار خالدین فیها ابدا رضی الله عنهم ورضوا عنه ذلك لمن خشی ربه) ت آنلرك مزدی کندو ربلرینك یاننده ابدی اوله‌جق باغچه‌لردر که آقر آنلرك آلتندن ایرمقلر همیشه اوله‌رق آنده دائما خشنود اولدی الله آنلردن و خوشحال اولدیلر آنلر اللهدن اشبو وعده اول کمسنه ایچوندر که قورقدی کندو ربندن

(سورة الزلزال مدنیة وهی ثمان آیة)

زلزال سوره‌سی مدینه‌ده نازل اولمش و بو سوره سکز آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحیم)

باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهك آدیله اوقودم

(اذا زلزلت الارض زلزالها) ت او وقتکه تپردیلور یر کندونك تپرنمکیله (واخرجت الارض اثقالها) ت و طشره آتار یر کندو یوکلرینی یعنی خزینه‌لرینی * ف قیامت کوننده اول یر ایچره اولان آلتون و کوموشلر یردن طشره آتلور او وقتده هیچ بر آلیجی

بوانمز (وَقَالَ الْاِنْسَانُ مَالَهَا) ت ودير انسان نه اولمش بره (يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ اَخْبَارَهَا) ت اولكون تقرير ايدر يركندو قصه لريني (بِاَنَّ رَبَّكَ اَوْحٰى لَهَا) ت اول سببله كه سنك ربك حكم كوندردي اكا * ف يعني يرقوللرك كناهني حساب وقتنده بيان ايدر (يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ اَشْتَاتًا لِيُرَوْا اَعْمَالَهُمْ) ت اولكونده كيرو دونرلر آدم لر متفرق اوله رق يعني حساب يرنده تا كه كوستريله انلره انلرك عمللرينك جزاسي (فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ) ت پس هركسنه كه ايشلمش اوله برذره مقداري كوزل عملي كوررآني (وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ) ت وهركسنه كه ايشلمش اوله برذره مقداري كوتو عملي كوررآني

(سورة العاديات مكية وهي احدى عشر آية)

عاديات سورهسي مكه ده نازل اولمش اون برآيتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

باغشلايجي اسركيجي اولان اللهك آديله اوقورم

(وَالْعَادِيَاتِ ضَبْحًا) ت غازيلرك يلسكر ديجي آتلري حقيچون كه سكر تدكارنده بورونلري ونفسلري خورلار وكوكسلرندن هارلتي چيقار (فَالْمُورِيَاتِ قَدْحًا) ت يوريدكارنده اياقلرينك طرناقلريله يردن اود چيقران آتلر حقيچون (فَالْمُغِيرَاتِ صُبْحًا) ت پس صباح وقتنده يغمايه كيدن غازيلر حقيچون كه (فَاَثَرْنَ بِهِ نَقْعًا) ت آنلرك آتلري يوريدكاري وقتده توز قوپاردرلر (فَوَسَطْنَ بِهِ جَمْعًا) ت پس كاورلر اول غبار ايله جماعتك اراسنه يعني دشمنلرك * ف شاه ولي الله رحمه الله ديركه اشبو يمينه اشارتدر اكا كه جهاده شروع اولسه كركدر والله سبحانه نك رضاسي غازيلرك آتلرينه دخي تعلق ايدر * ف اشبو يمين جهاد عسكرينك آتلولرينه دربوندن بيوك بو عمل نه اولور كه الله سبحانه نك ديني اعلى قيلمق ايچون جانلريني ويرمكه حاضر اولورلر (اِنَّ الْاِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ) ت البته آدمي كندو ربسنه نسبت شكورسزدر (وَاِنَّهُ عَلٰى ذٰلِكَ لَشَهِيدٌ) ت والبته آدمي كندو شكرسزلكي اوزرينه خبردار در (وَاِنَّهُ لِحُبِّ الْخَيْرِ لَشَدِيدٌ) ت والبته آدمي مالي سومكده زياده مبالغه ايديجيدر (اَفَلَا يَعْلَمُ اِذَا بُعْثِرَ مَا فِي الْقُبُورِ) ت آيا پس بيلزمي وقتا كه قالدريلور اولشيكه قبرلرده واردر (وَحُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ) ت وظاهر قيلنور هر بر شيكه سينه لرده واردر (اِنَّ رَبَّهُمْ بِهِمْ

يومئذ لخبير) ت تحقيق انلرك ربسى انلرك احوالنه اولسكونده خبرداردر

(سورة القارعة مكية احدى عشرة آية)
قارعه سوره سى مكه ده نازل اولمش اون بر آيتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)
باغشليجى اسركيجى اولان اللهك آديله اوقورم

(القارعة ما القارعة) ت قيامتندر اول قيامت (وما ادراك ما القارعة) ت ونه شى خبردار قيلدى سنى كه ندر قيامت (يوم يكون الناس كالفراش المبثوث) ت قيامت متحقق اولور اولسكونده كه اولور آدميلر طاغلمش اولان پروانه لر كبى (وتكون الجبال كالعهن المنفوش) ت واولور طاغلر آتلمش ورنكلو اولان يولك كبى (فاما من ثقلت موازينه) ت پس اما هر كسنه كه آغر اولدى انك حسناتى ترازوسنك كوزى (فهو فى عيشة راضية) ت پس شو شخص راضى اولديغى يشنمه ده اولور (واما من خفت موازينه فامه هاوية) ت واما اول كسنه كه يوكل اولدى آنك حسناتى ترازوسنك كوزى پس شو شخصك قونيله جق يرى هاويه در (وما ادراك ما هيه) ت ونه شى بيلدردى سكا كه ندر هاويه (نار حامية) ت غايت ياقيجى اوددر

(سورة التكاثر مكية وهى ثمان آيات)
تكاثر سوره سى مكه ده نازل اولمش وبو سوره سكز آيتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)
باغشليجى اسركيجى اولان اللهك آديله اوقورم

(الهاكم التكاثر حتى زرتم المقابر) ت مشغول قيلدى سيزى مال واولادكزك چوقلغيله معيشت طلب ايتمكلكز اولوقته دك كيم كه ايرشديكز قبرلره يعنى مدفون اولديكز (كلا سوف تعلمون ثم كلا سوف تعلمون) ت اويله دكلدركه (عاقل اولان آدم دنيا ايله اوغراشوب آخرتى اونوده) يقينده مونسكزده عاقبتنه اوله جغنى بيلورسكز صكره حقا (قيامت كوننده خطا كزى) بيلورسكز (كلا لو تعلمون علم اليقين) ت حقا اكر بيلسه يدكز ايشلك حقيقتنى يقين بيلمكله غافل اولمز يدكز (لترون الجحيم ثم لترونها عين اليقين) ت البته كوررسكز جهنمى بردخى البته كوررسكز شو جهنمى شبهه سز ظاهر كورمكله (ثم لتسئلن يومئذ عن النعيم) ت

شکره تحقیقا سؤال اولنورسکز اولکونده نعمتدن (یعنی آنلره قابلنده شکر ایتدیکزی یاشکورسزلکمی ایتدیکز)

(سورة العصر مکیة وهی ثلاث آیات)

والعصر سوره سی مکه ده نازل اولمش واشبو سوره اوچ آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحیم)

(باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهک آدیله اوقورم)

(وَالْعَصْرِ) ت زمان حقیچون (اِنَّ الْاِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ) ت البته آدمی زیانده در (اِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ) ت مکر اول کسنه لرکه ایمان کتوردیلر وایشلدیلر کوزل ایشلری و بری برینه وصیت ایتدیلر طوغرو اولان دینله و بری برینه وصیت ایتدیلر صبرایله

(سورة الهمزة مکیة وهی تسع آیات)

همزه سوره سی مکه ده نازل اولمش و بوسوره طقوز آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحیم)

باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهک آدیله اوقورم

(وَيْلٌ لِكُلِّ هُمَزَةٍ لُمَزَةٍ) ت وای اولسون هر برغیبت ایدیجی وعیب ایدیجی کیمسه یه (اَلَّذِي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ) ت اول کسنه که جمع ایلدی مالی وصاقلادی آنی (يَحْسَبُ اَنَّ مَالَهُ اَخْلَدَهُ) ت کمان ایدرکه آنک مالی همیشه دیریلک ویره جکدر اکا (كَلَّا لَيُنْبَذَنَّ فِي الْحُطَمَةِ) ت یوق یوق (اویله کمان ایتدیکی کبی دکلدر) البته آتلور حطمه یه (وَمَا اَدْرٰيكَ مَا الْحُطَمَةُ) ت ونه شی خبردار قیلدی سنی که ندر حطمه (نَارُ اللّٰهِ الْمُوقَدَةُ الَّتِي تَطَّلِعُ عَلَى الْاَفْئِدَةِ) ت اللهک طوتشمش اودیدرکه غالب اولور قلبلر اوزرینه *ف اول برقلبکه آنده ایمان اولور آنی یاقمزو اکر کافر اولورسه آنی یاقر (اِنَّهَا عَلَيْهِمْ مُؤْصَدَةٌ فِي عَمَدٍ مُمَدَّدَةٍ) ت البته شو اود آنلر اوزرینه قاپانمشدر اوزون تیمور دیرکلرله آنلرک اوزرینه باغلنمشدر

(سورة الفیل مکیة وهی خمس آیات)

فیل سوره سی مکه ده نازل اولمش و بوسوره بش آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحیم)

باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهک آدیله اوقورم

*ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه یمن پادشاهی ابرهه کعبه یی یقمغه عزم ایدوب چوق فیللر

وعسكرلر ايله چيقوب وقتا كه كعبه نك يقينلرينه كلدي الله سبحانه قوشلره حكم بيوردي
تا اشبو عسكرلري هلاك ايتديلر (أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ) ت كورمدكمي نيجه
معامله ايتدي سنك ربك فيل اصحابنه (أَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ) ت يعني قيلمديمي كوتو اولان
حيله لريني باطل قائده سز قالمقده (وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ) ت وكوندرمديمي آنلرك
اوزرينه بولوك بولوك قوشلري (تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجِّيلٍ) ت آتاردي آنلر اوزرينه بالچقدن
دوزلمش اولان طاشلري (فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَأْكُولٍ) ت پس يعني قيلدي آنلري حيوان ييوب
چكنديكي صمان كبي * ف يمن مملكتي اوزرينه حبش اهلي غالب اولديلر چنانكه كورديلركه
جمله عرب كعبه يه حج ايدرلرديلر بيلركه آنلر حج ايچون كندولرينك ياننده كاسونلر اشبو سبيله
بر كنيسه ياپديلر كعبه نك مقابلنده پس شو كنيسه يي درلو درلو زينتلر ايله بزتديلر پس هيچ كمسنه
شو كنيسه نك زيارتيچون كلمدي امدي آنلر طاريلوب كعبه يي يقمق ايچون عسكر وفيللر
آلوب كيتمش ايكن يول ارالرنده اولان عربك بر قاچ قوملري آنلره مزاحم اولديلر جمله سني
مغلوب ايدوب حرم يرينك حدودينه ايرشدكده كوك جانبندن يشل قوشلر قرا نقوش مقدار نيجه
كلشلر هر برنده اوچ طاش وار ايدي بورننده بر طاش وهر بر آياغنده بر طاش طوتار ايدي
نيجه بيك قوشلر كاوب آنلر اوزرينه شو طاشلري آتديلر تفنك كلوله لري كبي انلره يتشدرديلر
اكر دوه نك ارقه سنه طوقنسه قارندن چيقار ايدي پس آدمي نه شيدر اشبو جمله عسكرده
بر كيشي ديري قالمدي وشو يلده اول حضرتك ولادتي واقع اولدي

(سورة قريش مكية وهي اربع آيات)
قريش سوره سي مكه ده نازل اولمش وبو سوره درت آيتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)
باغشليجي اسركيجي اولان اللهك آدي ايله اوقورم

(لِإِيلَافِ قُرَيْشٍ) ت قريشه الفت ويرمكك شكري ايچون (إِيلَافِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ)
ت آنلره الفت ويرمكه قيش سفرينه وياز سفرينه (فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ) ت پس
عبادت ايتسونلر اشبو اولك ربسنه كه (الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَآمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ) ت
اول طعام ويردي آنلره اجلقدن وامنيت ويردي انلره قورقدقلري قورقودن * ف پيغمبر
عليه السلامك اون ايكنجي اتاسنك آدي كنانه اوغلي نضر ايدي آنك اولادينه قريش ديرلر
جمله سي مكه ده جمع ايديلر عرب طايفه سي كعبه يه سدنه
وخدمتكار كورولر ايدي عرب طائفه لرينك يوردينه چنانكه قريشلر كيدرلر ايدي عربلر
آنلره تعظيم وتكريم ايدرلر ايدي وآنلره احسان ايدرلر ايدي قريشك معاشنك مداري اكثر

بو ایدیکه قیشن شجارتله یمنه واررلر ایدی و یازو یایده شامه سفر ایدرلر ایدی بعض اوقاتده عرب طائفه‌سی که عداوتدن یری بریله غوغا وشماته یپارلر ایدی کعبهٔ شریفه تعظیم ایچون قریشلره تعرض وایذا ایتمزلر ایدی الله سبحانه بیوردیکه اشبو بیت شریفک برکاتندن سزه امنیت ومعیشت واردر پس نیچون اشبو اولنک صاحبنه عبادت ایتمزسکز

(سورة الماعون مکیة وهی سبع آیات)

ماعون سوره‌سی مکه‌ده نازل اولمش و بو سوره یدی آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحیم)

باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهک آدیله اوقورم

(أرأیت الذی یکذب بالدین) ت آیا کوردک بیلدکی اول کسنه‌یی که یالان صایدی عمللرک جزاسنی (فذلک الذی یدع الیتیم) ت پس اشبو شخص بر آدمدر که اهانتله دفع ایدر یتیمی (ولا یحض علی طعام المسکین) ت ورغبت ویرمز فقیره طعام ویرمکه (فویل للمصلین الذین هم عن صلاتهم ساهون) ت پس وای اول نماز قیلانلرا اوزرینه که آنلر کندو نمازلرندن غفلت ایدرلر* ف یعنی وقتندن سویشدوب قضا ایدرلر یاخود طارا اولان وقتده نماز قیلرلر (الذین هم یراءون ویمنعون الماعون) ت اول کسنه‌لر که آنلر ریا ایدرلر وعاریت ویرمزلر ماعونی (یعنی ایکنه وچولک وچناق وقوغه وآنک کبی شیلری) * ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه اشبو سوره‌نک نصفی کافرلک حالنی تصویر یدر ونصفی منافقنک حالنی تصویر یدر والله سبحانه اعلم

(سورة الکوثر مکیة وهی ثلاث آیات)

کوثر سوره‌سی مکه‌ده نازل اولمش واشبو سوره اوچ آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحیم)

باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهک آدیله اوقورم

(انا اعطیناک الکوثر) ت (یا محمد صلی الله علیه وسلم) بر ویردک سکا کوثری (کوثر بر ایرمغک آدیدرکه آخرتده حضرتک امتی آندن ایچرلر) * ف کوثر جنتده بر ایرمغک آدیدر آنک صویی سوتدن آقدر و بالدن طاتلیدر بر کسنه آندن برکره ایچسه عمرینک تمامنده دکین صوصامز شو ایرمغک صویی محشرده بر حوض ایچنده طولانور بو حوضده ایکی اولوق واردر بریسی آلتوندن وبریسی کوموشدن اشبو حوض درت بجاقلومیدر وهر بر طرفی ایکی آیلق مسافه اولور وهر برجانبی آلتون وکوموش تخته‌لردن فرش اولنمشدر اول حوضک یاننده اولر واردر انجودن وشو حوضده صو ایچه جک ابریقلر واردر یلدزلر عددنجه آلتون وکوموشدن یاپلمش وشو حوضک کنارنده اول حضرت علیه السلام کندو اصحابلریله اولور

وامثالردن جماعت ایرشوب کاورلرهرکسنه‌که شو یره واروب اول صودن ایچرسه محشرك تمامی مدتنه دکین بردخی صوصامز وامن وامنیتده اولورلر هرکسنه‌که آنده واره‌مز وای اولسون انك حالنه (فصل لربك وانحر) ت پس نماز قیل ربکیچون ودوه بوغزله * ف قربان کسمك پیغمبر اوزرینه واجب ایدی وامتلرك زنکینی اوزرینه واجبدر فقرا ره دکل (ان شانئك هو الابتر) ت سنك دشمنکدر خیردن وذریتدن کسلمش * ف کافرلر دیدیلرکه پیغمبرك اوغلی یوقدر کندیسی حیاتنده اولدقچه ذکر اولنور اولدکدنصکره آنی کیم ذکر ایدر پس پیغمبرك آدی قیامته دکین ذکر اولنور وآیدین اولور واول کافری کیمسه بیلمز

(سورة الکافرون مکیة وهی ست آیات)

کافرون سورەسی مکه‌ده نازل اولمش والتی آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحیم)

باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهك آدیله اوقورم

(قل یا ایها الکافرون لا اعبد ما تعبدون) ت دیکل ای کافرلر عبادت ایتمم عبادت ایتدیککز شیئه (ولا انتم عابدون ما اعبد) ت ونه سز عبادت ایدرسکز بنم عبادت ایتدیکم شیئه (ولا انا عابد ما عبدتم) ت ونه بن عبادت ایدرم عبادت ایتدیککز شیئه (ولا انتم عابدون ما اعبد) ت ونه سز عبادت ایدرسکز اول شیئه‌که بن عبادت ایدرم اکا (لکم دینکم ولی دین) ت سزکچون سزلك دینکزدر وبنمچوندر بنم دینم * ف یعنی سزلر عناد ایدیورسکز پس سزه نصیحت ویرمك نه فائده ویرر

(سورة النصر مدنیة وهی ثلاث آیات)

نصر سوره‌سی مدینه‌ده نازل اولمش وشو سوره اوچ آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحیم)

باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهك آدیله اوقورم

(اذا جاء نصر الله والفتح) ت چقانکه کلور اللهك یاردیمی وظهوره کلور فتحی (ورأیت الناس یدخلون فی دین الله افواجا) ت وکورورسین آدمیلری‌که داخل اولورلر اللهك دیننه بولك بولك (فسبح بحمد ربك واستغفره انه کان توابا) ت پس پاك کلمه‌ذکر ایت اوکله برابر کندو ربکی ویارلغمق طلب ایت آندن البته الله رحمله قایدیجیدر (یعنی اشبو جمله سنك اجلك یقین اولدیغنك علامتلریدر یا محمد پس آخرته استعداد ایتمکه مقید اول) * ف یعنی قرآن شریفده

هر برده فیصل اولنغه وعده درو کافرلر وقوعنی چابکلکله طلب ایدرلر ایدی وشو حضرت علیه السلامنك عمری آخرنده مکه فتح اولدی وعرب مملکتنده اولان آدملر بوالتو مسلمان اولدیلر پس الله سبحانه نك وعده سی طوغری اولدی پس شمدی امتکنك گناهلرینی عفوایتمکی طلب ایت تاکه شفاعت درجه سین دخی بوله سین اشبو سوره پیغمبرلك عمری آخرنده نازل اولدی پس حضرت بیلدیلر که دنیاجه اولان ایشلری تمام اولدی شمدی آخرت سفرینه حاضرلنغلی

(سورة اللهب مكية وهي خمس آيات)

لهب سوره سی مکه ده نازل اولمش واشبو سوره بش آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهنك آدیله اوقورم

* ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه اول حضرت صلی الله علیه وسلم کندو اقربالرینی جمع ایدوب جهنمك اودندن قورقتدی ابولهب اول حضرتك جانبنه طاش آتوب دیدیکه اشبو ایش ایچونمی بزلری جمع ایتدك پس اشبو سوره نازل اولدی (تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ) ت هلاك اولسون ابی لهبك ایکی الی وهلاك اولسون ابولهب ایکی الی آنك ذاتندن کنایه در (مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ) ت اصلا دفع ایتمدی ابولهبك باشندن هلاکی آنك مالی وآنك کسب ایتدیکی شیلر (سَيَصْلَىٰ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ) ت البته کاورعلو صاحبی اولان اوده (وَامْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ) ت وآنك قاریسی دخی کاور (مراد ایدرم شو قاریدن) اوطون قالدیریجی یعنی سوز کزدیریجی وقوغیجاق ایدیجی (فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِنْ مَسَدٍ) ت آنك بوینینده ایپ واردر خرما لیفندن (یعنی آخرتده بوغازینی بوغمقله عذاب اولنور) * ف ابولهب پیغمبر علیه السلامنك عمه سیدی کافر اولدیغندن پیغمبره عناد ایدر ایدی بر دفعه پیغمبر علیه السلام قریشنك تمامنی یوکسك اوازایله چاغروب جمع ایتدیلر ابولهب ایسه حضرتدن یکا بر طاش آتوب دیدیکه اشبو دیوانه نا دله یره خلق چاغرر وآنك قاریسی زیاده عداوت ایدردی وزیاده خستندن یسانلردن اوطون کندو اوموزیله کتورردی ودیکنلردن شروب اول حضرتك یولنه براقوردی تاکه کاوب کیدنلره شو دیکنلردن ایذا اوله

(سورة الاخلاص مكية وهي اربع آيات)

اخلاص سوره سی مکه ده نازل اولمش ودرت آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهنك آدیله اوقورم

(قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ) ت دیکل الله بردر (اللَّهُ الصَّمَدُ) ت الله احتیاجسزدر * ف یعنی عز

والیحمز (لم یلد ولم یولد) ت طوغورمدی وغیریدن دخی طوغمدی (ولم یکن له کفواً احد) ت
واوالدی آکا هیچ برکسنه مثل ودنکداش * ف یعنی برکسنه انک مثلی اولمزکه آندن قاری آله
یا اوغل طوغه

(سورة الفلق مدنیة وهی خمس آیات)
فلق سورهسی مدینهده نازل اولمش وبش آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحیم)
باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهک آدیله اوقورم

(قل اعوذ برب الفلق) ت دیکل صغنورم صباحلر ربنه (من شر ما خلق) ت یراتدیغی
شیلرلک کوتولکندن (ومن شر غاسق اذا وقب) ت وقرانقو اولان کیجهنک کوتولکندن
اولوقتکه قرانقوسی یایلور (وداغاش اولور) * ف یعنی کیجه قرانقوسی وآی طوتلسی پس
شو قرانقولرده جمله قرانقولرداخلدر ظاهرده اولسون وباطنده اولسون ودخی الی بوشلق
وفقیرلک وپریشانلق وازغینلق (ومن شر النفاثات فی العقد) ت دوکملره نفس اوریجی
سحر ایدیجی اولان قاریلرک کوتولکندن (ومن شر حاسد اذا حسد) ت وهر برحاسدک
شرندن وقتاکه حسد ایدر * ف شو وقتده آنک کوزی اثر ایدر

(سورة الناس مدنیة وهی ست آیات)
ناس سورهسی مدینهده نازل اولمش وآلتی آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحیم)
باغشلیجی واسرکیجی اولان اللهک آدیله اوقورم

(قل اعوذ برب الناس) ت دیکل صغنورم آدملرک ربنه (ملک الناس) ت آدملرک
پادشاهنه (اله الناس) ت آدملرک معبودینه (من شر الوسواس الخناس) ت ذکر اولنانده
کیرو قاچن وسوسه وریجینک کوتولکندن * ف شیطان کاه رغبت ویرر
وکندوسی کوزلر (الذی یوسوس فی صدور الناس) ت شول که
وسوسه صالور آدملرک سینهسنه (من الجنة والناس) ت
جن جنسندن اولسون ویا آدم جنسندن
* ف حدیثده یورمشکه اشبو
سورهلرکبی صغنمق ایچون
دعالردن هیچ بردعا
یوقدر

معلوم اوله که حق تبارک وتعالی قرآن مجیدی قوللرینه بر نعمت عظمی انزال بیورمشدر که اوقنوب تلاوت اولنمسندن هر حرفنه اون حسنه یازیلور ومعناسیله عمل ایتمسیله ضلالتده قالان ازغینلر طریق هدایتی بولورلر وجاهللر عالم کامل اولورلر والهک نعمتلرینه شاکر اولمیانلر شکر ایدرلر وصفات الهیه‌یی بیلمیان کیمسه‌لر الله تعالینک صفات کمالیه‌سندن خبردار اولورلر وگناه ومعاصینک قبیح وچرکین اولدیغنی بیلورلر وحسنات وخیرات ایتمنک گوزل ومقبول اولدیغنی فهم ایدوب گناهی ترک وطاعت واحسان ایله اشتغال ایدرلر وشیطان لعینک دوزاغنه دوشمزلر ودنیایه محبت ایتمزلر وکفار ومشرکینندن قورتیلورلر نهایت دنیاده گوزل آد تحصیل ایدوب آخرتده عالی مقام بولوب جنت اعلاده مخلد ومستدام اولورلر لکن هزار حیف ویازقلر اولسونکه بو آخر زمانده ایمان ضعیفلکی اهل اسلامی دنیا ایله اواقدر مشغول ایتمشکه علوم دینیه واعمال خیریه محبتی گوکللردن بردنبره قالقمشدر بر کیمسه قرآن کریمک تعلیم وتعلمنه ومعناسنی فهم ایتمکه نه کندوسی رغبت ایدرونه اولادو عیاللرینی تعلمه ترغیب ایدر بلکه مدارس ومکاتبده اوقنوب تعلیم اولنان درسلر یا قصص مخترعهٔ کاذبه وعشق وهوایه متعلق حکایات غریبه‌لر ویاخود فلسفیه وحکمت طبیعیه ولسان اجنبیه‌یه دائر اولوب علم دین ترک اولنوب کیتمکده‌در اشته بو سببدن اولادلری عاقبت احکام شرعیه‌دن غافل وجاهل بیوییوب هوا وهوسله شیطان وسوسه‌سنه ونفسی آرزوسنه تابع اوله‌رق بدکردار وسفیه وروزکار اولورلرکه تمام همتلری بطن فرجه وراحت جسمه صرف وخرج ایدرلک حلال وحرام دیمزلنسه کجی براقمز زنا ولواطه کبی گناه کبائردن چکنمز صقال تراش ایتمه وکفاره مشابهت ویرر اثواب کیمه کبی شیلردن مبالات ایتمز شرب خمر وقمار بازلغی عادت وصنعت ایدینه‌رک کیمه وگوندز یهود ونصاری ایله اختلاط وانلر ایله صحبت والفت ایدینوب عادتلرینه آلشوب کیده کیده محبتلری قلبنده قرارلشور وصورت ظاهرده انلردن فرقی قالمز اولوروا مردینندن اول مرتبه غافل وبی خبر قالوب امور دنیا ایله اویله مشغول اولورلرکه اهل اسلامه مسنون اولان سلامه بیله تنزل ایلیوب بر کیمسه‌یه سلام ویرمزلر حاصلی دنیایه اواقدر مغرور اولورلرکه رزقلرن ویرن خلاق عالمی بیله اونودرلر امدی انسانی طریق حقه هدایت ایدوب نفسنی تزکیه وتربیه ایتمکه قرآن کبی بر مرشد کامل اولمز ایسه‌ده فقط بودنی طوطی قوشنک برقاچ سوزاوکرنوب معناسنی بیلمیه‌رک اغزندن چیقاردیغی کبی قرآنک یالکز الفاظنی تعلم ایدوب مخارج وتجوید حروفنه صرف اوقات ایله حاصل اولماز الفاظی اوقومق لسانک حظی اولوب معناسنی تفکر وموجبجه عمل ایتمدکجه قلبه برشی سرایت ایتمز نیجه حافظلر وارکه عمرلرینی تجویده صرف ایدوب معنایی فهم ایتمکه وتفسیر جانبنه کیتمکله خدا ورسولدن غافل وجاهل قالمشلردر حالبوکه الله تعالی قرآنی محض نصیحت وانسانی تربیت ایچون انزال بیوردیغی (ولقد یسرنا القرآن للذکر فهل من مدکر) قول کریمیله خبر ویروب انسان سهو وغفلت ایتمسون واسیر شهوت اولوب ضلالت یولنه کیتمسون دیو تنبیه بیورمشدر معنئ آیت بو اولورکه بز قرآنی آسان وقولای قلدق ونیجه درلو وعظ ونصیحت ووعده ووعید ایله انزال ایتدک تاکه هرکس فهم ایدوب نصیحت آلهلر پس بر نصیحت قبول ایدن کیمسه یوقمیدر الله

عالمك بويله غفلتلاوكونلرنده مولاى متعال حضرتلرينك محض بر احسان كريميدركه ممالك هندوستاندن مدينهٔ بوفالده خادم شريعت مدبر امور مملكت محمد جمال الدين خان هندئ دهلوى حضرتلرى قرآن كريمك معناسنى هركس فهم ايتمك اوزره هند وافغان لسانلرنده تفسيرلر ترتيب وطبع ايتديروب ديار هنديه وبلاد افغانستانده نسخه لرين نشر ايلشلركه هم تلرينه خاص وعام معانئ قرآنيه يى قولايجه وكوزلجه فهم ايتشلردر بو دفعه تركستان اهاليسى دخى معانئ قرآنيه دن آشنا اولملرى نيت خيريه سيله هندستانه هجرة وارا اولان تركستان قديم اهاليسى لسانلرينه موافق اوله رق تركيجه بر تفسير ترتيب اولنمسنه همت ايلدكارنده بحمده تعالى اشبو تفسير جالى تأليف قلنمشدر ومبتديلره اهون طريقله تعليم وتفهيم اولنوب قرآنك معناسندن آزوقتده خبردار اوللرى ايچون مولاناى مشار اليه حضرتلرينك هندى لسانيله ترتيب بيورمش اولدقلرى طريق تعليم لسان تركى يه ترجمه قلنوب تفسيره ذيل وعلاوه قلنمق مناسب كورلشدر

(تركيب تعليم تفسير كلام رب كريم)

خوجه النه تفسيرى آلوب اوقويان كيمسه مصحف شريفى النده طوترابتدا بر آيت اوقيوب هر كلمه نك معناسنى آيرو جه سويلرو اراقده ضميرلرك غائب ومخاطب ومتكلم ومفرد وتثنيه وجمع اولدقلرينى ومرجعلرينى بيان ايدر بعده اوقويان كيمسنه دخى بووجه اوزره معنيدن معنى ويرر ذهننده قرارلشنجيه دكين بر قاج دفعه تكرار ايدوب بعده بشقه آيته شروع ايدر ومنوال سابق اوزره معنى ويره رك درسى تمام ايلرمثلا شو صورتله

بسم الله الرحمن الرحيم (ب) ايله (اسم) آد (الله) الله (الرحمن) باغشليجى (الرحيم) اسركيجى * حاصل معنى باغشليجى اسركيجى اولان الالهك آديله باشلرم قل هو الله احد (قل) سويله (هو) اول (الله) الله (احد) بر * حاصل معنى سويله اول الله بردر الله الصمد (الله) الله (الصمد) محتاج دكل * حاصل معنى الله محتاج دكلدر لم يلد ولم يولد (لم يلد) طوغورمدى (ولم يولد) طوغمدى ولم يكن له كفوا احد (ولم يكن) يوقدر (له) اكا (كفوا) اقران (احد) بر كيمسه * حاصل معنى الله تعالى طوغورمدى وكيمسه دن طوغمدى ويوقدر اقران اكا بر كيمسه * اشته بو ترتيب اوزره درس ويروب مبتديلرك ذهننه كوزلجه يرلشديراسه واوقونان درسلرا ونودلماسى ايچون بر قاج كونده بر دفعه كچن درسلرى تكرار ايتديروب مداومت اولنسه بعناية الله تعالى
آزوقتده قرآنك معناسنى فهم ايتمكه استعداد
وملكه حاصل اولور وبالله التوفيق
وبيده ازمة التحقيق
والحمد لله رب
العالمين

تاریخ ختم کتاب از جناب مستطاب مولانا محمد جمال الدین
باعث تالیف این تفسیر مبین مدظله العالی

سلطانٌ حمید راخدا داد
(اعجاز غریب) کفت تاریخ
١٢٩٤

تفسیر زترجمه بترکی
از طبع بشوکت وبزرکی

از خیالات غلام رب قدیر بندهٔ حقیر محمد حسین بن محمد
اسمعیل الهندی المتخلص بفقیر غفرلهما الله الخبیر

صد شکر که درمطبع عالی متعالی
وقت است که اتراکٔ بی زینت دارین
کر مورد تعلیم وتعلم شود اینک
برمرد وزن وپیر وجوان وهمه اطفال
مقبول ازو باد که مصروف درین کرد
این فکر تسهیل معانی چو برآمد
از هند برآسانی تعلیم باتراک

از طبع برون آمده تفسیر جمالی
دارند باعناق چنین عقد لآلی
هرجو ست بکونین دران رتبهٔ عالی
فرض است نباشند ازین مشغله خالی
از طاعت جسمانی واز طاعت مالی
شد صورت تاریخ ز آیات خیالی
تفسیر جمالی شده الهام جلالی
سنة ١٢٩٤

﴿ترکی مصححی محمد شحیبک سویلدیکی تاریخ﴾

عصرینی خدیو اکرمده
نشر اولنقده نیچه خوش آثار
اشته بو برکذار هندستان
تحفهٔ هند درکه رومه کلوب
کریاتنده بولنسه بو تفسیر
تام اولوب طبعی خامه تاریخن
حمد لله مبین القرآن

بولدی عالم هنرله پیرایه
قدر علم ایرمده ثریایه
باصلوب جیقدی نامی بالایه
اولدی اهل علومه سرمایه
غیره حاجت قالورمی ملایه
ایکی مصراعله چکدی املایه
طبع ایله نور ویردی دنیایه
١٢٩٤

عنه تعالی شانه معارفروایهٔ حضرت خدیو افخم مده اشبو التفسیر الجمالی علی التنزیل الجلالی نام تفسیر نفاست التساملک طبع وتمثیلی بیک ایکیوز طقسان درت سنهٔ هجریه سی ذی القعده سنک اواتلنده بولاق دار الطباعهٔ مشهوره سنده رسیدهٔ حسن ختام اولمشدر دار الطباعهٔ مذکوره نک اوته دنبری امر تصحیحده معلوم عالم اولان شهرت کامله سی اوزرینه

تفس

نفس مطبوعاتنك دخی برقاتدها حسن وتفلست ونظافتی حقندمسی مزید وطرز قدیم اوزره
اولان آلات طبعیه وادوات سبکیه نك جمله سی تغییر وتجدید اولنه بلی صره ده شط عماد
شیوه سی اوزره بغایت نفیس تعلیق وهوامش ایچون [illegible] قاعده لریله خط کوفی
نوعندن اولق اوزره غرب اهالیسنك استعمال ایتدکاری قاعده سنك دخی ایجادینه موفقیتله
مطبعه مذکوره ممالك اسلامیه مطابعنك الڭ اکمل واجلی اولدیغندن وحسن مطبوعاتی
هندستان اهالیسی عندنده ـیله اشتهار واعتبار بولدیغندن بوکره بلاد هندیه دن (بوقال)
مدینه سی علمای مشهوره سندن علامه فضائل نشان وفهامه مکارم عنوان قدوة اتقیا
ونقاوة اصفیا شیخ جمال الدین خان حضرتلری زبان فارسیدن لسان ترکی یه ترجمه ایتدیرمش
اولدیغی اشبو تفسیر شریفك تکثیر عددیله برای انتفاع نشری مرام ایدیلوب طبع
وتمثیل ایتدیرمك اوزره هند علمای بنامندن الشیخ محمد حسین بن الشیخ اسمعیل الدهلوی
نام ذات فضیلت سماتی مصره اعزام ایتمکله شیخ موی الیهك وساطت
خیریه سی وعزتلو حسین حسنی بك افندینك نظارت بهیه سی
ورفعتلو محمد حسنی افندینك وکالت ودقت کامله سی
وانطاکیه لی مفتی زاده محمد نجیب کمینه نك
تصحیح عاجزانه سیله اوچ ماه
ظرفنده تکمیل
اولنشدر